O poveste fascinantă despre viața unui trib din Epoca de gheață.

KIM STANLEY ROBINSON

ȘAMAN

NAUTILUS fantasy

KIM STANLEY ROBINSON s-a născut în 1952, la Illinois. A studiat literatura la Universitatea din California. Ca scriitor, deși a publicat nuvele încă din 1976, Kim Stanley Robinson și-a început cu adevărat cariera în 1984, când au apărut *The Wild Shore*, primul său roman, și *The Novels of Philip K. Dick*, teza de doctorat. Succesul său se cristalizează în momentul publicării TRILOGIEI MARTE, pentru care a primit două Premii Hugo, două premii Locus și un premiu Nebula.

KIM STANLEY ROBINSON

ŞAMAN

Original: *Shaman* (2013)

Traducere din limba engleză:
GABRIEL STOIAN

virtual-project.eu

Editura: NEMIRA
2016

În amintirea lui Ralph Vicinanza

PRIBEGIA LUI LOON

Am avut un șaman rău.

Asta spunea Thorn[1] de fiecare dată când el însuși făcea ceva rău. Dacă cineva protesta în legătură cu ceva, își ridica cosițele lungi, cărunte și-i arăta umflăturile roșietice și diforme aflate în jurul canalelor auriculare. Când era copil, șamanul lui îi înfipsese ace din os prin urechi, iar apoi le sfâșiase în lateral pentru a-l ajuta să țină minte anumite lucruri. Când voia să obțină același rezultat, Thorn îl lovea cu putere pe Loon[2] peste ureche, iar apoi arăta spre propriul cap, înclinându-l, gest prin care voia să spună: „Crezi că ai suferit mult?”

Acum îl prinsese pe Loon de braț și îl târa de-a lungul potecii care ducea spre Stânca lui Pika, pe culmea care se înălța între Valea de Sus și cea de Jos. Era spre sfârșitul după-amiezii, iar norii joși se rostogoleau deasupra capetelor, măturând culmile mai înalte ale landei, închipuind un acoperiș cenușiu al lumii. Dedesubtul acestuia, un șir de bărbați pășeau pe o cărare de-a lungul crestei, urmându-l pe Thorn în misiunea șamanului. Sosise momentul ca Loon să pornească în pribegie.

— De ce tocmai în noaptea asta? protestase Loon. Vine o furtună, nu vedeți?

— Am avut un șaman rău.

Așadar, se aflau acolo. Până la ultimul, surâzându-i întristați și clătinând din cap, bărbații l-au îmbrățișat îndelung pe Loon. Privirile lor îi spuneau că urma să aibă parte de o noapte cumplită. Thorn a așteptat ca ei să sfârșească acel ritual, după care, cu glas spart, a intonat începutul unui cântec de rămas-bun:

Așa începem tot mereu
Când omul trebuie să renască
Mamei-Pământ vă dăruiți
Dacă-i veți cere, ajutor primiți

— Dacă o veți ruga frumos, a adăugat el, bătându-l ușor

[1] „Ghimpe” (n.tr.).
[2] „Cufundar” (n.tr.).

pe umăr pe Loon. A urmat un cor de râsete, bărbații l-au privit cu ochi ironici sau încurajatori, în timp ce l-au despuiat de haine, centură și încălțări și le-au încredințat pe toate lui Thorn, care l-a fulgerat cu privirea ca și cum ar fi fost gata să îl plesnească. Iar când Loon a rămas cu desăvârșire gol și fără niciun obiect asupra lui, Thorn chiar l-a lovit, însă a fost doar o plesnitură cu dosul mâinii peste piept.

— Du-te! Pornește! Ne revedem când va fi lună plină.

Dacă cerul ar fi fost senin, la apus s-ar fi văzut fâșia subțire a lunii noi. Așadar, treisprezece zile de colindat, pornind de la zero, așa cum începea întotdeauna prima colindare a unui șaman. De astă dată, în pragul unui viscol. Și în luna a patra a anului, când zăpada încă acoperea pământul.

Loon a rămas cu o expresie impenetrabilă și a privit spre apus, spre orizont. Ar fi fost lipsit de demnitate și oricum inutil, să cerșească o amânare de o lună. De aceea, cu ochi împietriți, a privit dincolo de Thorn și a început să analizeze drumul pe care îl va urma spre Valea de Jos, unde pâlcuri de copaci mărgineau pârâul. Faptul că era desculț îi crea probleme, deoarece coborâșul obișnuit de pe Stânca lui Pika era foarte pietros, probabil atât de accidentat, încât ar fi trebuit să urmeze alt drum. Printre multe altele, era prima hotărâre pe care trebuia să o ia cât mai înțelept.

— Prietene Corb de dincolo de cer, a rostit el o incantație cu glas tare, condu-mă fără să-mi joci farse!

— Îți doresc să te ajute Corbul, a spus Thorn.

Însă, spre deosebire de Thorn, Loon făcea parte din clanul corbului, așa că nu a luat în seamă îndemnul și a privit în josul pantei, încercând să găsească o cale. Thorn l-a lovit încă o dată ușor pe umăr și a pornit în fruntea celorlalți în josul culmii. Loon a rămas singur și simțea cum vântul îi săgeta trupul. Era momentul să își înceapă pribegia.

Cu toate acestea, nu îi era clar în ce fel să înceapă coborârea. O vreme, a lăsat impresia că va încremeni

acolo, că nu va începe nicicând călătoria vieții lui.

De aceea, am pătruns în el și i-am oferit o oarecare susținere interioară.

Eu sunt cel de-al treilea suflu.

A pornit în jos pe stânci. S-a întors la un moment dat pentru a-i surâde lui Thorn, dar el și oamenii lui nu se mai vedeau pe pantă. S-a aruncat în jos, alungând orice gând referitor la Thorn. Sub tălpile lui se afla solul nisipos, presărat de petice de zăpadă adunată în scobituri și ascunzișuri, sub forma unui tipar care l-a ajutat să vadă locurile pe care putea păși. Trebuia să calce la fel de agil ca o felină, din piatră în piatră, coborând, cu mâinile gata să se prindă de ceva sau să-l ajute să se deplaseze cu salturi mici. Degetele picioarelor i-au înghețat, de aceea le-a abandonat sorții și s-a concentrat asupra ideii de a-și păstra mâinile calde. Va avea nevoie de mâini când va ajunge între copaci. A început să ningă, doar o încercare firavă. Pe pantă existau porțiuni mari de zăpadă pe care putea călca mai ușor decât pe stânci.

Odată cu un geamăt slab, printre buze i-au scăpat aburi, apoi a inspirat adânc și a răspândit căldura spre membre și piele, astfel că fulgii proaspeți de zăpadă s-au topit în momentul în care i-au atins pielea. Câteodată, se putea încălzi doar prin repeziciunea mișcărilor.

A coborât cu greu de-a latul ravenei sufocate de bolovanii care tiveau solul Văii de Jos, dincolo de micul pârâu. Ajuns de cealaltă parte, a putut urca în fugă prin pădurea cu copaci rari, unde solul era mocirlos din cauza apei de ploaie și a zăpezii topite. Acolo, a evitat să calce peste peticele de zăpadă. Era prima zi a lunii a patra: îi va fi greu să facă focul. Noaptea ar fi fost mult mai suportabilă dacă reușea să aprindă un foc.

Capătul superior al Văii de Jos era un canion abrupt, ca un pântece de femeie. Un pâlc firav de molizi și arini înconjura izvorul, de unde pârâul pornea în josul văii. Tot acolo se va adăposti de vânt, va găsi crengi pe care să le

folosească drept îmbrăcăminte, iar sub copaci va fi mult mai puțină zăpadă decât în alte locuri. Atent să nu-și rănească tălpile pe care nu și le putea simți, a urcat grăbit spre crâng.

În micul pâlc de copaci din jurul izvorului a rupt crengi verzi de molid și a zdrobit câteva, blestemând pentru că erau umede, dar chiar și așa, acele lor îl vor ajuta să-și păstreze căldura corpului. A întrețesut două crengi de molid și a vârât capul prin gaura din mijloc, transformând totul într-un soi de mantie aspră.

Apoi a rupt o bucată de rădăcină moartă de molid care să-i slujească drept căuș pentru bățul cu care voia să aprindă focul. În apropierea izvorului a găsit o piatră potrivită ca s-o folosească drept cuțit și cu ea a tăiat o creangă moartă de arin, din care a făcut un băț de aprins focul. Degetele îi erau îndeajuns de mobile ca să poată ține cuțitul din piatră. În rest, nu îi era prea frig, cu excepția picioarelor care păreau să nu îi mai aparțină. Covorul negru de ace de sub copaci era în mare parte neacoperit de zăpadă. S-a ghemuit sub unul dintre cei mai înalți molizi și s-a silit să își înfigă degetele picioarelor în masa de ace, mișcându-le cât de viguros a fost în stare. Când a simțit că încep să îl ardă, și-a scos degetele și a plecat să caute bucăți de cărbune. Chiar și cu cele mai bune unelte de aprins focul, tot ar fi avut nevoie de resturi care să ardă.

A băgat mâna printre buștenii unor molizi căzuți și a pipăit în căutare de cărbune sau de lemn uscat. A găsit lemn doar puțin jilav, apoi a rupt rămurele moarte, strânse sub crengile mai mari. Rămurelele erau umede la exterior, dar uscate în interior, așa că aveau să ardă. Existau și alte crengi uscate, mai mari, pe care le putea smulge. După ce va aprinde focul, va găsi în crâng suficient lemn pentru a-l alimenta. Dar avea nevoie de cărbune sau uscături. Nici molidul, nici arinul nu putrezeau ca să se transforme în cărbune, așa că trebuia să aibă noroc sau să descopere lemn ros de furnici. S-a așezat în genunchi și a început să scormonească pe sub copacii doborâți, evitând zăpada, întorcând crengile mai masive și scotocind în pământ în

încercarea de a găsi ceva folositor. S-a murdărit până la coate, dar chiar și asta îl va ajuta să își păstreze căldura.

Lucru care conta, căci nu reușea să găsească resturi uscate și nici cărbune. A scurs apa dintr-o grămadă de lemn putrezit, dar substanța vâscoasă și negricioasă care i-a rămas în palme semăna cu mușchiul mort sau cu lumânărica moartă și ambele erau încă umede. Vârful aspru al bățului pentru foc nu va aprinde în veci o asemenea mizerie.

— Te implor, a spus el către crâng, cerșind iertare pentru că blestemase când se apropiase de copaci. Dă-mi puțin cărbune, zeiță, te implor!

Nimic. Se făcuse prea frig pentru a rămâne îngenuncheat pe pământul ud, scormonind pe sub copacii căzuți. Pentru a se încălzi cât de cât, s-a ridicat și a început să danseze. Făcând acel efort, își putea încălzi mâinile, fiindcă era important ca ele să nu-i amorțească odată cu picioarele. O, un foc i-ar face noaptea mult mai suportabilă. Sigur va găsi ceva care să se aprindă sub arșița scoasă de vârful bățului.

Tot nimic. În pliurile de la centură avusese multe punguțe din piele de gâscă pline cu bucăți de cremene cu care putea produce scântei, mușchi uscat, băț de aprins focul și iască. Îmbrăcat și având asupra lui toate acele lucruri, ar fi putut supraviețui acelei nopți și următoarelor două săptămâni fără nicio grijă. De aceea fusese trimis gol pușcă: scopul peregrinării era să dovedească faptul că putea începe doar cu el însuși și că nu numai că va supraviețui, ci va atinge și bunăstarea. În noaptea în care va fi lună plină va trebui să se întoarcă în tabără triumfător.

Însă mai întâi trebuia să reziste acelei nopți. Dansând, a început să facă mișcări alerte, azvârlindu-și mâinile în lături, răsucindu-le, descriind cercuri mari cu ele. A fredonat un cântec fierbinte și s-a unduit din tot corpul. După ce a făcut asta o vreme, în afară de picioare, tot corpul parcă îi luase foc. A încercat să găsească o cale de mijloc între frig și eforturi, mergând într-un cerc mic,

cercetând în același timp cu ochii solul pădurii, în speranța că va găsi ascunzișuri în care se aflau cărbuni sau uscături. Nimic!

Lemnul arde în orice crâng.

Aceasta era una dintre zicalele pe care Heather le repeta mereu, deși o făcea rareori când vorbea despre foc. Loon o spunea cu voce tare, apăsat, pe un ton implorator: Lemnul arde în orice crâng! Dar în acea noapte nu era convins de asta. Doar îl înfuria.

Sapă!

S-a apropiat de partea de jos a unui buștean care, demult, se frânsese când căzuse peste altul. Amândoi deveniseră aproape două movile de țărână; o posibilă sursă. Însă acum erau ude leoarcă. Și reci.

După ce a văzut cum stăteau lucrurile, a lovit cu pumnul în buștenii înmuiați de apă. Apoi a trebuit să pornească din nou în cerc.

Mai târziu, după ce a scormonit în alt buștean, a reușit să scoată doar un nod care rămăsese tare, cu două rădăcini mici care se îndepărtau una de alta la un unghi foarte asemănător celui necesar pentru a confecționa un aruncător de lance. A înlocuit prima bază a bățului pentru foc cu acel nod plat care era mai bun. Bățul din lemn de arin era mulțumitor. Avea totul pregătit, dar numai dacă ar fi găsit ceva suficient de uscat care să ardă.

Și măcar dacă s-ar fi oprit ploaia în averse! O vreme a căzut apăsat, îndeajuns de rece pentru ca picăturile ei să se transforme în lapoviță, totul însoțit de un vânt în rafale. Izbucnirile puternice ale vântului se simțeau ca și cum ar fi fost lovit de fire reci de nisip. Trebuia să se adăpostească, așa că s-a târât sub un molid cu crengi mari, atârnând până la pământ, unde s-a putut ghemui strâns în jurul trunchiului, simțindu-se atins doar de câteva picături și de câteva adieri ale vântului. Îl zgâriau acele de molid, iar solul era rece, dar și-a mișcat umerii în sus și în jos și a cântat un cântec fierbinte, după care a jurat să se răzbune pe Thorn. Să-mi vorbești de șamani răi!

Însă, într-un fel sau altul, toți băieții trebuiau să devină

bărbați. Peregrinările lor trebuiau să fie încercări ale priceperii și rezistenței. Pribegiile vânătorilor erau la fel de neplăcute. Iar șamanii altor haite erau supuși unor încercări și mai necruțătoare, așa se spunea.

Loon l-a izgonit încă o dată pe Thorn din minte. A cercetat toate ramurile de la baza molidului. Dacă una dintre ele putea fi ruptă, una moartă, bine uscată, dar cu puțină rășină, poate reușea să o transforme în pudră cu ajutorul unei pietre ascuțite, obținând un amestec suficient de fin care să ia foc când va roti bățul pentru aprins. Merita să încerce, iar mișcarea îl va ajuta să se încălzească.

Dar a descoperit că la baza acelui molid nu exista nicio creangă pe care s-o poată rupe.

Când ploaia s-a potolit, s-a tras cu greu din acel loc și s-a târât sub alți molizi, căutând o creangă asemănătoare. Mâinile îi erau atât de reci, încât abia reușea să prindă crengile între degete pentru a le verifica.

După o vreme, rupsese câteva crengi care i s-au părut promițătoare. Dacă reușea să aprindă focul cu ajutorul uneia dintre ele, celelalte vor fi destul de bune pentru a-l alimenta.

A găsit o piatră potrivită care să slujească drept vatră și alta mai bună pentru lovit. A luat cea mai bună creangă dintre cele uscate de molid și a așezat-o pe vatră, după care a lovit-o cu piatra. A rezistat și era limpede că îi va trebui ceva vreme ca să o fărâmițeze, dar părea promițătoare. Poc-poc-poc. Trebuia să fie mai prevăzător decât de obicei ca să nu-și strivească vreun deget, pentru că mâinile îi erau foarte nesigure. În urmă cu doi ani își zdrobise un deget, care încă mai era umflat și puțin amorțit la capăt, iar unghia plată era brăzdată de ușoare striații. Își numea acel deget Grăsanul. Așa că a lovit în creanga ruptă cu mare atenție, nimerind în două rânduri chiar în piatra-vatră. O scânteie sau două, izbucnite în urma acelor greșeli, l-au făcut să tânjească după bucățile de cremene rămase în centură. Câteva scântei întâmplătoare nu vor fi de ajuns pentru a aprinde focul

într-o noapte ca aceea. Vântul umed își rostogolea râsul spre el, dar mai puternic spre copaci.

În cele din urmă, o porțiune din creanga în care lovea a fost strivită, azvârlind o ploaie de așchii perfect uscate. S-a așezat cu picioarele încrucișate, și-a arcuit corpul peste creangă și a avut impresia că amestecul de așchii ar putea lua foc. Respira greu, dar se simțea încălzit, cu excepția picioarelor, așa că s-a târât sub cel mai bun dintre molizii din pâlc și a aranjat noile unelte în jurul trunchiului. A așezat creanga sfărâmată pe piatra-vatră și a ținut-o acolo, strângând-o între picioare, a plasat bățul de aprins focul aproape vertical în grămăjoara de așchii de pe creangă și l-a ținut puțin înclinat între palme. Totul era pregătit: mai trebuia doar să rotească bățul într-o parte și în alta.

Înainte-înapoi, înainte-înapoi, între mâini, apăsând cu delicatețe vârful bățului pe creangă. Înainte-înapoi, înainte-înapoi. Palmele au coborât pe băț prin forța apăsării, iar când a ajuns aproape de capătul lui, a trebuit să îl prindă cu o mână, să o mute pe cealaltă sus și să îl prindă, pentru ca apoi să reînceapă mișcarea de rotație cu cât mai puține pauze. În tot acest timp a continuat să plouă în afara adăpostului oferit de molid și sub el, chiar pe trunchi, au început să se rostogolească picături de apă. Având în vedere condițiile, totul părea imposibil. Dar nu a vrut să recunoască asta. În momentul în care s-ar fi dat bătut, i s-ar fi făcut cumplit de frig.

După multă vreme, a trebuit să renunțe, cel puțin la acea creangă. Grămăjoara de așchii era puțin cam mare, iar după un timp s-a umezit. A reușit să încingă punctul de sub vârful bățului de aprins focul doar atât cât să se frigă puțin la degetul cu care l-a atins, iar așchiile din jurul punctului se înnegriseră puțin, dar nu aveau cum să ardă.

Loon a rămas pironit. Presupunând că va supraviețui pentru a-și spune povestea, îi va fi greu să îi vorbească lui Thorn despre asta. Bătrânul vrăjitor sigur îl va plesni peste urechi. Trebuia să poată aprinde un foc oricând și oriunde; cu cât mai vitrege erau condițiile, cu atât mai important era să reușească. Ca mai toți șamanii de la sărbătoarea

dansului[3] avea o pricepere extraordinară la aprinderea focului și își petrecuse foarte mult timp cu Loon și ceilalți copii, învățându-i toate trucurile. Le pusese bățul de aprins pe frunte și îl răsucise pentru ca ei să descopere cât de repede se încingea acesta. În cele din urmă, indiferent cât de mult îngreuna bătrânul acea sarcină, Loon învățase cum să obțină flacăra. Însă, într-un fel sau altul, existase întotdeauna puțin cărbune uscat.

Suspinând de neputință, s-a târât de sub molid, s-a ridicat în picioare și a dansat până când a reușit să țină la distanță frigul cu ajutorul unui strat de transpirație care i se prelingea pe corp. După ce ploaia s-a mai liniștit, din pielea lui s-au ridicat aburi. Îi era deja foame, dar nu putea face nimic. Era momentul să mestece o pietricică și să-și concentreze gândurile pe alte lucruri. Frig ori nu, aceea era pribegia lui. Când în cele din urmă se va lumina, va găsi un adăpost mai bun, cărbune uscat, o adâncitură în stâncă sau o peșteră. Va începe să se pregătească pentru întoarcerea de la lună plină. Va păși în tabără îmbrăcat din cap până-n picioare, cu burta plină și cu o lance în mână! Purtând o piele de leu! Și un colier din colți de urs în jurul gâtului! A văzut toate acestea cu ochiul minții. A rostit acea poveste strigând către noapte.

După o vreme, s-a așezat din nou sub cel mai bun molid, cu capul sprijinit pe genunchi și cu brațele înfășurate în jurul picioarelor. Apoi a ieșit și a mers târșâit în jurul crângului, căutând lemnișoare mai bune, găsindu-le unul după altul și punându-le la încercare. Dacă erau bune, le adăuga la legătura care sporea mereu, fiecare având propria tărie și slăbiciune. A incantat îndelung, dar din când în când l-a și blestemat pe Thorn. „Să-ți cadă penisul, să te mănânce un leu…” Apoi, tot când și când, striga tare: „E frig!” Și Thorn urla uneori astfel, își exprima gândurile prin urlete, folosind cuvinte străvechi din limba șamanilor, unele care sunau precum lucrurile în sine: „Eș var kalt! Eș var k-k-k-kaaal-TEE!”

---

[3] În original, *corroboree*, sărbătoare nocturnă și dansuri simbolice prin care aborigenii australieni celebrează evenimente importante (n.tr.).

S-a lovit la degetul mare de la picior și a simțit durerea până la os; carnea era amorțită. Alte blesteme: „Să se găinățeze corbii pe tine, să-ți moară nou-născuții.” Rămânând rigid, s-a întins pe sol sub un molid mare, atingând pământul doar cu genunchii, degetele de la picioare, palmele și fruntea. Ar fi vrut să însămânțeze pământul pentru a se încălzi, dar era prea frig, nu reușea să-și facă mădularul să devină un corn, pentru că era la fel de nesimțitor ca și degetele de la picioare. Știa că va avea dureri cumplite când se va încălzi din nou, simțind înțepături și fierbințeli care l-ar fi făcut să plângă. Poate că dacă se gândea la fata din Haita Leului – un corb ca și el, așadar interzisă lui, deși ei se priviseră oricum cu subînțeles –, s-ar încălzi dacă și-ar imagina că o penetrează. Ori Sage din propria lui haită.

Șirul acelor gânduri i-au furat ceva timp: vedea totul cu ochii închiși, vedea cum ea își desface picioarele pentru el. În păsărica ei vei uita ploaia asta rece. Păsărica ei, vaginul, vulpița ei. Declanșează un mic foc sub buric, fă ca țepușa să țâșnească. Însă era prea frig. Putea doar să frământe partea aceea din carne pentru a o face să ardă puțin, încălzindu-se în speranța că nu îi va degera. Asta ar fi foarte rău.

După o vreme, ploaia s-a oprit. Cenușiul întunecat al cerului părea să se lumineze puțin. Nu erau nici stele, nici lună care să îi spună cât de aproape erau zorile. Dar le-a simțit apropiindu-se. Trebuia să fie aproape. Avusese parte de o noapte foarte lungă.

S-a ridicat și s-a împleticit. Deasupra capului avea un cenușiu mai deschis. A cântat o melodie de încălzire, apoi una dedicată soarelui. L-a invocat pe marele zeu al căldurii și al bunei dispoziții. Era obosit și înfrigurat. Dar nu îi era chiar atât de frig, încât să moară. Va rezista până în zori, simțea asta. Era pribegia lui, așa se năștea un șaman. A urlat până când a simțit că îl usturã gâtlejul.

În cele din urmă, zorii au apărut: umezi, cenușii, estompați și reci. Cum furtuna continua, lucrurile nu și-au recăpătat culorile, însă putea să vadă în jur. Traversând

culmile, norii joși veneau dinspre apus. Burțile lor atârnau ca niște ugere grase și întunecate. O perdea de ploaie cădea peste Valea de Jos, ca o mătură întunecată care plutea în aer între nori și pădure. Cum peticele mari de zăpadă se vedeau peste tot, pământul părea mai ușor decât cerul.

Apoi, în câteva clipe, totul s-a luminat și un punct alb a strălucit în norii de deasupra culmii dinspre răsărit. Soarele, minunatul zeu al căldurii, apăruse în cele din urmă dincolo de culme. Nori sau nu, cu siguranță că aerul se va încălzi. Doar furtunile cele mai aprige dădeau naștere unor zile mai reci decât noaptea precedentă. Iar acum, cerul nu părea să încurajeze vântul; norii care se rostogoleau peste dealurile cenușii aveau spărturi de un alb strălucitor între ei. Cu toate acestea, încă bătea vântul, iar ploaia a început să cadă în mici rafale izolate.

Indiferent dacă ziua aceea avea să se dovedească mai caldă decât noaptea, el trebuia să se miște permanent pentru a se încălzi. Nu exista scăpare decât dacă reușea să aprindă un foc. De aceea, și-a adunat uneltele care până atunci nu îi dăduseră ascultare, le-a ținut pe amândouă în mâna stângă, a luat în dreapta o piatră pentru aruncare și a pornit în josul pârâului. Voia să găsească un crâng mai mare, în care să se afle molizi și pini, cedri și arini. Culmile și coastele dealurilor, pantele văii, dar și platoul din fața și de deasupra lor erau cu precădere stâncoase, presărate cu petice de iarbă acoperite de zăpada rămasă; însă în văile aflate aproape de pâraie creșteau de obicei copaci care alcătuiau linii verzi, neregulate în căușul fiecărei văi. La mică distanță în josul pârâului, unde Valea de Jos se unea cu un firișor de apă venind din partea dreaptă, pe un loc plat, era un grup mai mare de copaci care înconjurau o mică pajiște în formă ovală și urcau pantele de o parte și de alta.

Și-a croit drum pe lângă porțiunea umedă a pajiștii și s-a îndreptat spre partea cea mai deasă a crângului. Recunoscător pentru adăpostul pe care i-l ofereau, s-a furișat printre copaci. Vântul se întețise și când părăsise

crângul în care își petrecuse noaptea, ploua mai tare decât crezuse. Acolo era bine protejat, iar acum, după ce se luminase, putea vedea ce avea de făcut. În mijlocul crângului, un cedru frânt își arăta curba mare a scoarței interioare, pe care o putea smulge pentru a-și încropi ceva de îmbrăcat. Două mușuroaie tivite de zăpadă, care se înălțau la capătul unui cedru putrezit, erau un semn că acolo putea găsi puțin cărbune. La capătul bușteanului era o gaură mică; a lovit-o cu piatra și a adâncit-o, după care a băgat mâna înăuntru și a pipăit: pe partea de dedesubt a zidului încă rezistent era o bucată de cărbune putrezit, destul de uscată. „O, Mamă!” a exclamat el. „Îți mulțumesc!”

A scos o mână de materie carbonizată și a dus-o grăbit către un loc oferit de sub un pin bătrân, noduros. „În orice crâng DESTUL DE MARE trebuie să găsești lemn care să ardă”, a zis el cu voce tare, strigând cuvintele care i s-au părut importante. Avea să-i spună asta lui Heather cu convingere. Ea va râde de el, știa asta, dar el tot i-o va spune. Era important să lămurească lucrurile, mai ales dacă voia ca ele să devină o zicătoare.

A lăsat bucățelele carbonizate la adăpost, într-o crăpătură de la baza unui pin bătrân, frânt, și a adunat iute un braț de crengi căzute, apoi a rupt câteva din pin. Le-a stivuit deoparte, împreună cu fragmentele carbonizate, după care a rupt zece, douăzeci de crengi verzi, pe care le-a aranjat în jurul, în spatele și deasupra pinului rupt pe care îl alesese, reușind să creeze o protecție mai bună împotriva vântului. Pinii de tufiș ca acela aveau mai multe trunchiuri și ace dese; el constituia un adăpost grozav și după ce adăugase zidul din crengi, vântul și ploaia nu aveau cum să răzbească până la locul în care voia să facă focul.

A strâns movila de lemn alături de el, apoi s-a rezemat cu spatele de trunchi, ghemuindu-se pentru a-și feri corpul de orice adiere de vânt. Și-a încrucișat picioarele și și-a așezat tălpile amorțite de o parte și de alta a bazei.

A lovit cu piatra vârful bățului de aprins focul pentru a-l

curăța și ascuți, apoi l-a așezat într-o adâncitură de pe baza nodului, foarte aproape de fragmentele carbonizate. Când totul i s-a părut cum trebuia, a început să rotească bățul cu îndârjire, înainte și înapoi, înainte și înapoi, simțind cum palmele îi alunecau în josul lui, simțind și apăsarea vârfului asupra bazei, încercând să păstreze acea combinație de rotire și apăsare care să dea naștere la cât mai multă căldură. Asta i-a dat o senzație aparte, iar fiecare revenire a palmelor din partea de jos a bățului spre cea de sus era ca un dans, o mică mișcare rapidă. După ce a continuat mișcările cât de bine a putut și realizase câteva deplasări ale mâinilor de la vârf până la capătul de sus, a împins cu degetele picioarelor o parte din substanța carbonizată spre adâncitura ce se înnegrea, o mică depresiune din nod, pentru că tocmai asta îl îndemnase să o aleagă; era ceva ce ar fi trebuit scobit cu un cuțit în baza plată.

A urmărit cum substanța carbonizată se înnegrea și și-a ținut răsuflarea; apoi punctele proaspăt apărute au licărit în culori de galben și alb spre margini. Contorsionându-se pentru a ajunge cu fața mai aproape de ele, s-a aplecat și a suflat delicat asupra punctelor albe, astfel încât să împingă albul din acel căuș spre masa mai mare de substanță carbonizată. Și-a îndoit șira spinării ca Loop Pajiște și a suflat slab, așa cum credea că e bine, îndemnând căldura să sporească, alimentând-o cu o adiere care să nu o îndepărteze, oferindu-i exact ceea ce avea nevoie, dăruindu-i-se: puf, puf, pufff, asta putea face, știa cum trebuie să procedeze, puf, puf, puf, puf, puffff!

Iar substanța carbonizată a început să ardă. FOC! Până și acea flacără minusculă i-a adus un val slab de căldură spre față, așa că a inspirat și a suflat mai puternic decât până atunci, încă delicat, dar cu o înfocare crescândă, de parcă ar fi suflat în gaura unui fluier când dorea să obțină schimbarea urletului unui lup. În timp ce făcea acestea, și-a schimbat poziția genunchilor și a coatelor, folosindu-și fața drept cel mai apropiat paravânt pentru acea flăcăruie minunată. Sufla asupra ei ca să o sporească, o iubea, o, cât

de mult dorea ca ea să se simtă bine, să o facă fericită și să crească! I-a dăruit răsuflarea, spiritul, iubirea; voia ca ea să țâșnească, să se înalțe ca laptele izbucnind dintr-un mădular, să îi ardă fața: și s-a întâmplat!

Când a văzut că flacăra rezista, a început să așeze cele mai mici și mai uscate rămurele deasupra ei, astfel încât să se aprindă cât mai multe, dar fără a afecta văpaia de dedesubt. Era un echilibru delicat, dar unul foarte bine cunoscut de el; era ceva la care se pricepea, pentru că Thorn îl silise să exerseze de zeci și zeci de ori. „Da, foc, foc, FOC!” Aproape toți știau să aprindă un foc, dar Loon se socotea extrem de bun la așa ceva, iar asta făcea ca nereușita din noaptea trecută să fie cu atât mai amară. Îi va fi rușine să povestească ce se întâmplase în prima seară. Va fi silit să amplifice puterea îngrozitoare a furtunii, dar, pe de altă parte, pentru că își petrecuseră noaptea la doar o vale depărtare, cei din haita lui nu vor da crezare unei asemenea exagerări. Va trebui să admită că avusese parte de o noapte nefericită.

Însă acum era dimineață și reușise să facă un foc, iar primele rămurele se aprindeau și sporeau flăcările, astfel că putea pune și altele, chiar și unele mai groase. Curând s-au aprins zece sau douăzeci de crenguțe, alcătuind un strat arzător deasupra primei izbucniri, iar de la ele flăcările căpătau o vizibilă nuanță gălbuie. Curând a sosit clipa în care nu a mai fost nicio primejdie să pună cu grijă o mână mare de ramuri uscate deasupra flăcării, care aveau să ia foc aproape imediat. A făcut asta și a exclamat: „Ha! Ha!” și a mai adăugat câteva ramuri mai mari. Bețe cât degetul, apoi unele cât brațul de groase. A urmărit încântat cum flăcările crescânde înnegreau scoarța numeroaselor rămurele și crengi. Focul te ajută să te împaci cu lumea.

Deja se ridica fum, iar sfârâiturile și pocnetele scoase de lemne stăteau drept mărturie a arșiței pe care o emana focul. Căldura i-a fulgerat pieptul, pântecele și mădularul, care îl ardeau oribil pe măsură ce focul se întețea, provocându-i gâdilături insuportabile. L-a strâns între

degete și a simțit că aceea era o durere plăcută, atât de plăcută, încât i-a fost ușor să o perceapă ca pe o formă brutală de plăcere; ah, arderea mult prea familiară a cărnii amorțite recăpătând viață, mâncărimea adâncă de sub piele, gâdilătura dureroasă de a fi în viață! Acum putea să-și încălzească și labele picioarelor! Pe măsură ce le va stăpâni din nou, va simți că îl ard înnebunitor de dureros. O, foc, minunat foc, prietenos și cald, nemaipomenit de frumos!

„Ce binecuvântare, ce prieten! Ce binecuvântare, ce prieten!” Așa suna unul dintre cântecele focului pe care le intona Heather.

Acum lucrurile arătau cu adevărat bine. Noaptea trecută a fost pusă la locul ei drept un necaz oarecare, un preludiu întunecat. După ce aprinsese focul, nu mai avea mare importanță furtuna care continua să vuiască. Putea păstra acel foc aprins și două săptămâni, dacă asta i s-ar fi părut cea mai bună soluție, ori, dacă ar fi vrut să se mute în alt loc, l-ar fi putut duce cu sine până la o anumită distanță, pentru a-l reaprinde. Își putea concentra eforturile pentru a-și procura hrană, adăpost și îmbrăcăminte și, indiferent cum i-ar fi reușit aceste lucruri, va deține mereu ce era mai important. Și aceea era doar prima zi a pribegiei lui!

S-a așezat în partea expusă la vânt a focului și și-a întins picioarele în jurul lui, apoi brațele deasupra sa. Palmele se încălzeau chiar din fum. O, furnicătura vieții care revenea: UAU! Era un urlet care se deosebea de cel din noaptea trecută. La fel ca lupii, ca omonimul lui, cufundarul, avea un vocabular complet de urlete. Acela era unul care exprima fericirea, triumful: UAUUU!

După ce și-a încălzit labele picioarelor și a pus câțiva bușteni mari care s-au aprins deasupra unui pat lat de tăciuni ce scoteau o lumină roșiatică, a umblat de jur împrejurul micului crâng, apoi a mers în spirală, cercetându-l. La marginea neînsemnatei pajiști se afla un cedru crăpat, iar în apa puțin adâncă a pârâului a descoperit o bucată de cremene care avea un capăt ascuțit

și o margine aproape zimțată, astfel că semăna cu o daltă de gravat masivă și butucănoasă. Ea avea să devină o unealtă de tocat. A dus bucata de cremene până la cedrul fisurat și a început să lovească în crăpătura din trunchi, dezlipind scoarța, iar apoi cojind stratul de dedesubt în secțiuni cât de mari a putut. Unele fâșii erau mai lungi decât el.

După ce a curățat cât de bine a putut toată coaja interioară a copacului, a dus-o în adăpostul lui, a mai pus câteva crengi pe foc, apoi, în căldura extrem de plăcută, s-a așezat și s-a apucat să rupă coaja interioară în fâșii. Asta era o treabă anevoioasă și care presupunea meticulozitate, dar devenea din ce în ce mai mulțumitoare pe măsură ce fâșiile s-au adunat într-un morman mare.

Spre miezul zilei avea mai mult decât crezuse că va fi nevoie. După ce a mai alimentat focul, a aranjat fâșiile pe o porțiune de sol lipsită de zăpadă din apropierea adăpostului. Avea aproape o sută. Le-a aranjat în cinci sau șase linii pe pământ, apoi a țesut alte șase deasupra lor și s-a arătat încântat de modelul simplu, dar eficient. A folosit fâșii mai lungi pentru partea de sus și mai scurte pentru a le pune de jur împrejur, după care a îndepărtat capetele celor din jur unele față de altele, astfel ca tubul obținut să nu aibă niciun șir slab de-a lungul său. În cele din urmă, a vârât mâna dedesubt și a tras țesătura până la jumătate, apoi a țesut alte șiruri în jurul părții din spate, aducând laolaltă părțile de sus, care fuseseră cele mai îndepărtate unele de altele; și după aceea a avut un soi de burlan. O moletieră.

A refăcut procesul și acum avea moletiere. Apoi a confecționat o porțiune cu trei straturi care să îi slujească drept centură, de care să atârne tuburile; apoi atârnători și o chingă simplă pentru vintre, ca să își protejeze mădularul înfrigurat. Și-a tras moletierele și le-a legat de centură și, imediat, a simțit că acestea îi preiau căldura corpului. „Ha!”

După aceea și-a făcut o vestă; apoi, un fel de căciulă; iar din resturi, o mantie scurtă, zdrențăroasă. Pe ploaie, acele

veșminte se vor uda și se vor sfâșia cu ușurință, însă, până una-alta, în adăpostul lui, ele îl vor ajuta să-și păstreze căldura corpului, iar când ploaia se va opri cu totul, ele îi vor oferi și o oarecare protecție. Desigur, avea nevoie de blănuri de animale drept îmbrăcăminte, dar pentru a le procura va avea nevoie de timp. Deocamdată, costumația din scoarță de copac era tot ce putea avea și îl ajuta mult mai mult decât dacă ar fi fost cu totul despuiat, cel puțin așa spera.

Acum, că îi era cald, a simțit imboldul foamei. Zărise câteva porțiuni cu fructe undeva pe pajiște, așa că, după ce a mai pus trei crengi mari pe foc, s-a aventurat în hainele noi pentru a le regăsi.

Vântul încă bătea, dar ploaia se oprise și norii se destrămau. Marginea pajiștii era tivită de un desiș cu boabe de poama raței și a cules câteva din recolta din anul dinainte. Erau negre și sfrijite, dar aveau să îi ofere ceva putere.

Apoi s-a dus spre locul în care pârâul ieșea din pajiște. Așa cum se întâmpla deseori, a văzut păstrăvi în apă, ascunși sub ultima unduire a malului de deasupra albiei. Nu se afla departe de crângul lui și printre copaci vedea focul arzând în continuare. A scos bolovani de pe mal și i-a așezat în albia pârâului până când a reușit să facă un mic stăvilar. Apa pârâului trecea cu ușurință prin golurile rămase în stăvilar, astfel că nivelul ei nu se ridica aproape deloc; însă niciun pește nu ar fi putut trece mai departe. Apoi a alergat în susul pârâului, îndreptându-se spre pajiște.

Și-a scos straiele noi, a intrat în pârâu și a pornit în josul albiei. Când a ajuns dincolo de ultimul meandru al pârâului, a scos un bolovan mare de pe mal și l-a azvârlit cu putere în mijlocul apei, în același timp țopăind și strigând. Niciun pește nu a țâșnit în susul pârâului, așa că a pornit în aval, agitând apa și continuând să strige. A văzut că sub malul de la ultima cotitură a pârâului nu mai era niciun pește; probabil că scăpaseră în josul pârâului.

Ținând o piatră în mână și un băț în cealaltă, a pășit prin

apă către stăvilarul pe care îl făcuse mai devreme. În timp ce înainta și striga, a aruncat piatra care s-a lovit de bolovanii din apă.

Apoi s-a întors în locul din care putea vedea stăvilarul. În fața lui, prinși între el și stăvilar, erau trei păstrăvi. A dat drumul pietrei în pârâu și a ajuns pe mal; a aruncat piatra în apă cât de repede a putut și a reușit să facă încă un stăvilar. În timp ce îl termina, a trebuit să zădărnicească încercările unui pește care voia să ajungă în amonte, dar era deja prea speriat ca să treacă pe lângă el, iar ceilalți doi nici măcar nu au încercat să fugă. În cel de-al doilea stăvilar, cu mult deasupra nivelului pârâului, avea acum pești într-un soi de țarc. „Aha!” a strigat el. „Mulțumesc!”

A mers prin apă în amonte pentru a arunca o privire la tabăra lui. Focul încă ardea cu vioiciune. A ieșit din pârâu și a mers pe mal, după care a intrat în țarcul făcut pentru pești. L-a urmărit pe unul dintre ei, care i s-a părut a fi cel ce îl depășise, și, foarte încet, s-a plasat într-o poziție din care putea ajunge la fundul apei cu ambele mâini, până aproape de peștele care, stând neclintit, încerca să rămână nevăzut. Cu o singură mișcare a ambelor mâini, a aruncat apa, cu pește cu tot, spre mal, unde acesta s-a zbătut până a murit. Și-a înfrânat dorința de a striga de fericire pentru a nu speria ceilalți pești și s-a mișcat încet spre următorul, care stătea ascuns sub mal. Și-a vârât din nou mâinile foarte încet în apă, le-a făcut căuș, iar cel de-al doilea pește a zburat împreună cu multă apă spre mal, unde s-a zbătut până a murit.

Ultimul dintre pești s-a agitat de colo-colo, scăpând de câteva dintre încercările lui de a-l arunca pe uscat, dar, în cele din urmă, l-a prins, astfel că și el a murit pe mal, zbătându-se în fel și chip. Acum avea trei păstrăvi frumoși, fiecare dintre ei lung cât palma. A intonat mulțumirile pescarului, a ieșit din apă, și-a îmbrăcat straiele, după care a dus peștii la foc.

Bețe de arin bătrân, rupte dintr-o încercare, i-au oferit un vârf suficient de ascuțit pentru a tăia și eviscera peștii.

Apoi i-a înfipt în ramuri ceva mai groase de pin și i-a ținut deasupra focului până când s-au copt și au sfârâit la margini. Chiar fără condimente, aveau un gust extraordinar. Pentru următoarele mese avea să culeagă rozmarin și mentă, ca să le adauge peștelui. În timp ce mânca, și-a dat seama că înainte de a reveni în tabără ar fi trebuit să dărâme stăvilarul din amonte.

Însă va face acest lucru a doua zi. Cu burta plină și având corpul oarecum îmbrăcat, stând aproape de focul cald, a simțit brusc că-l ia somnul.

Făcând încă un tur scurt al crângului, a adunat alte crengi de molid pentru a-și face patul și pătura. Și-a pus patul alături de foc, iar după ce și-a așezat potrivit dorinței crengile cu ace moi, s-a dus până pe malul pârâului și a adunat un maldăr de mușchi pentru a-l usca în apropierea focului. În timp ce mușchiul se usca, a adunat lemne de foc pentru noapte, după care a așezat mușchiul uscat peste crengile care îi alcătuiau patul. S-a întins pe stratul moale și, îmbrăcat cu straiele din scoarță de copac, a tras peste el crengi de molid pline de ace. Trebuia să păstreze focul foarte viu. Urma să aibă parte de o noapte foarte plăcută. Deși era doar vremea crepusculului, s-a întins alături de maldărul de lemn de foc și, fericit, a urmărit flăcările. Era doar a doua noapte a pribegiei lui și era nu doar sătul și îmbrăcat, ci stătea întins într-un pat lângă foc! Asta era o poveste care merita spusă.

Comod și încălzit, a rămas întins. Luna era în cea de-a doua noapte a ei, ceva mai groasă decât linia curbată din cea dintâi. Se spunea că două săptămâni trec repede. Curând, luna în creștere a apus, iar noaptea a devenit întunecată, astfel că stelele au apărut, presărate, deasupra puținilor nori rămași pe cer. Coroanele copacilor de deasupra lui licăreau laolaltă în dansul luminii flăcărilor. A doua zi a lunii a patra, un frig umed în aer venea de dincolo de alveola de căldură emanată de foc. Curând l-a cuprins somnul.

Pe la miezul nopții l-au trezit urletele lupilor aflați pe o culme îndepărtată și a aruncat câteva crengi peste patul

de tăciuni încinși, pulsând dedesubtul cenușii albicioase care palpita. O arteziană de scântei; a urmărit o creangă înnegrindu-se, a urmărit-o aprinzându-se, acea pocnitură gălbuie spre lume, acel dans transparent, după care a adormit din nou.

Mai apoi a visat că alerga pe un drumeag aflat dedesubtul unei creste, pentru a zări trei capre de munte când treceau dincolo de culme. A ajuns la animalele aflate chiar în fața lui, toate trei înfruntându-l direct și calm, cu coarnele lor curbate împungând spre cer. Dansatoare pe stânci; animalele preferate ale mamei lui; și, brusc, ea a apărut alături de el, la fel și tatăl său. Se uitau la dansatoarele de pe stânci pe vremea în care pe stepă erau reni și când uruitul slab scos de copitele lor răsuna ca un tunet îndepărtat. Mama lui făcea parte din clanul corbului, iar tatăl, din cel al vulturului, dar era limpede că amândoi iubeau caprele de munte; asta își aducea aminte Loon despre acel moment. Știa că era ceva neobișnuit să se afle alături de părinți, iar acest lucru l-a făcut să se trezească.

Bolta stelară se rotise, nu mai era mult până în zori. S-a străduit să se afunde înapoi în vis, dar nu a reușit; apoi, înainte de a fi exilat pe vecie din acea lume, s-a străduit să rețină în memorie tot ce putea. Dintr-odată, tot visul se afla în fața lui și l-a urmărit din cel mai fragil până în cel mai îndrăzneț moment; apoi, de la început până la capăt. Unele vise trebuiau memorate, altele alungate. Acesta era unul dintre ele.

Așadar, tatăl și mama lui îl vizitaseră. Asta nu i se mai întâmplase de multă vreme. A încercat să vadă prin ochii săi cum arătau sau să înțeleagă felul în care în vis știuse atât de bine cine erau ei, chiar dacă stăteau acolo, alături de el, fără să scoată o vorbă pe care să şi-o poată reaminti cu claritate. Câteodată reușea să-și amintească discuții purtate în vis, alteori nu. De astă dată, le aflase sentimentele fără a fi nevoie ca ei să rostească vreo vorbă. Se arătaseră plini de bunăvoință și de îngrijorare față de soarta lui și își arătaseră iubirea față de caprele de munte care dansau pe stânci. Loon a tresărit, pentru că ei nu se

mai numărau printre cei vii. Ce însemna să existi doar în lumea spirituală, cum trăiau cei de acolo, de ce nu puteau reveni între cei vii? De ce muriseră, de ce încetau să existe lucrurile? Misterul acesta l-a săgetat și s-a simțit neînsemnat, străbătut de un sentiment de vastitate. Dacă nu ar fi existat focul, dezolarea lui ar fi fost deplină. Însă, având focul alături de el, putea cugeta la aceste probleme, își putea îngădui să simtă nu doar durerea, ci și nemărginirea lor.

Imediat după sosirea zorilor, cerul s-a înnorat din nou, dar plapuma de nori era subțire și seacă. Vântul bătea în rafale puternice, smulgând fragmente de cenușă din patul de tăciuni. Adăpostul lui era încă apărat și, cu toate că îi era frig în partea corpului aflată departe de foc, îi venea ușor să se întoarcă și să simtă arșița pe pielea rece. Era a doua zi de pribegie; dar acum, în ciuda stării de confort, se simțea trist și singur. A oftat. La urma urmelor, aceea era inițierea lui ca șaman. Pășea într-o lume nouă, pătrundea într-un alt fel de existență; nu însemna doar o perioadă trăită în singurătate. Asta îi spuseseră părinții lui: trebuia să se confrunte cu ceva, să învețe ceva și să realizeze ceva. Să devină cineva: vrăjitor, un om însemnat. Bineînțeles, părinții erau morți.

A coborât până la pârâu ca să bea apă, a căutat lemne pentru foc, a ridicat și a cărat o bucată mare dintr-un buștean bătrân care avea să mențină focul viu, devenind întâi acoperișul, iar apoi o parte din patul de tăciuni.

Apoi a sosit momentul să găsească hrană. S-a dus pe pajiște și a căutat urme, excremente sau alte semne, poate chiar un loc pentru a pune o capcană. Cele mai bune erau capcanele făcute din fâșii de piele. Frânghiile din scoarță de copac nu erau suficient de rezistente. În drum spre ieșirea de pe pajiște a îndepărtat stăvilarul din amonte, a verificat și a văzut că în ultimul meandru nu era niciun pește pe care să-l sperie, așa că a traversat pajiștea, ocolind peticele de zăpadă netopită. A găsit pe maluri locuri de adăpat și multe urme de animale, dar acestea se

aflau în câmp deschis, unde ar fi fost greu să ascundă o capcană. Avea nevoie de o spărtură îngustă între tufișuri, astfel ca animalul venit la adăpat să se sperie și să pornească în goană prin acel loc fără să vadă capcana. Și procurarea materialului pentru capcană era o problemă. A găsit un arin și cu piatra ascuțită a tăiat câteva fâșii flexibile și lungi, le-a despicat la capete și le-a împletit în trei. Legate la mică înălțime de pământ, acestea puteau sluji drept piedică pentru o căprioară tânără sau o capră. Mai mult nu putea face în acea dimineață, așa că a prins cu migală capcana între două tufișuri. Dacă se întâmpla ca de ea să se împiedice un animal mic în timp ce el era prin preajmă, putea sări asupra prăzii. Trebuia să stea la pândă acolo și să fie pregătit când se întâmpla asta, altfel animalul s-ar fi zbătut și s-ar fi eliberat. Se va întoarce la apus, în speranța că va speria o căprioară venită la adăpat și o va face să se prindă în capcană.

După ce a făcut capcana cât de bine s-a priceput, a pornit spre foc și pe drum a căutat pietre bune pentru aruncat. Până și un iepure de zăpadă sau o potârniche ar fi fost binevenită. După ce a găsit două pietre bune, a urcat panta însorită a văii, căutând pe pământ fructe rămase din anul trecut. A văzut niște vâsc pe crengile dezgolite ale unui copac și s-a gândit să se cațere până la el și să mestece fructele albe; așa obținea o materie lipicioasă care putea fi legată între crengi pentru a prinde păsări mici. Însă nu văzuse încă nicio pasăre. A ajuns la o tufă de coacăz și, în timp ce mânca câteva fructe sfrijite, a înghițit și câteva ciuperci despre care știa că nu sunt otrăvitoare. Apoi s-a grăbit să se întoarcă la foc ca să verifice dacă mai arde.

Focul era bine, a pus încă un buștean pe el, după care a plecat în cealaltă direcție. În aval, Valea de Jos se adâncea, dar nu se lărgea, iar culmea dinspre răsărit se deschidea în locul în care Suișul de Jos se unea cu ea. Acesta era un canion mai înalt care ducea spre nord-est. În locul în care culmea dinspre răsărit se înălța din nou, dincolo de deschizătură, o stâncă înaltă, numită Cornul lui Skelk,

domina o faleză scurtă și largă. Dedesubtul falezei, încă acoperită în mare parte de zăpadă, panta abruptă și împădurită cobora spre pârâul Văii de Jos.

Loon s-a îndreptat spre confluența Pârâului de Jos cu Suișul de Jos, pe o porțiune plată, puțin înghețată, aflată deasupra unui desiș de arini, unde se putea găsi ceva interesant. Acolo sigur va găsi urme.

Un zgomot venind dinspre pantă l-a făcut să încremenească. Stătea nemișcat când, urmărită de doi urși bruni, o ciută tânără a țâșnit printre copaci. Ciuta avea o rană mare la piciorul stâng din spate și, în trei picioare, cobora panta mai încet decât trebuia. Pe de altă parte, ursul aflat în frunte a gonit în josul pantei cu o iuțeală uimitoare, a prins ciuta și a trântit-o la pământ, apoi s-a aruncat la gâtul ei ca un lup. Loon mai văzuse urși, dar aceia își mușcaseră prada de ceafă, așa cum făceau pisicile. Dar urșii fac orice. Acționând astfel, semănau cu ființele umane, ceea ce era de înțeles, având în vedere că pe vremuri fuseseră de-ai noștri. Și încă arătau ca oamenii: oameni masivi și periculoși, cu blană.

A rămas neclintit și a urmărit primul urs luând câteva mușcături din gâtul ciutei și lingându-i sângele. În timp ce urmărea scena, a simțit că salivează. Ciuta încă se zbătea în chinurile morții; urșii nu se sinchiseau de asta.

Apoi, cel de-al doilea urs l-a atacat pe primul din spate. Doi urși tineri, a observat Loon, care se încaieră cu mârâituri feroce și lovituri de labe care nu provoacă răni. Arăta ca o continuare a unei lupte permanente. Cei doi urși nu luau nimic altceva în seamă, așa că Loon a aruncat cu pietrele în ei și i-a nimerit pe amândoi. Pe urși i-au speriat durerile venite de niciunde și au rupt-o la fugă fără să mai privească în jur. După aceea, a auzit răgete, semn că urșii continuau lupta.

Extrem de atent și încercând să vadă în același timp în toate direcțiile, Loon a alergat cât a putut de repede până la ciută. Nu avea mult timp la dispoziție, pentru că urșii urma să se întoarcă la prada lor, ori se putea întâmpla să apară alt animal. Niciuna din pietrele de pe sol nu avea

margini suficient de ascuțite pentru a jupui ciuta, iar primul urs nu apucase să mănânce prea mult din ea. A pus cadavrul pe burtă, cu picioarele răsfirate și, spunând un „Mulțumesc!”, s-a apucat să bată în coapsele din spate cu una dintre pietrele de aruncat, reușind să rupă curând șoldul, după care a separat piciorul de șira spinării, a tăiat pielea și ligamentele, a sfărâmat încheietura, ca să plece măcar cu un picior dacă trebuia să fugă. Mirosul de sânge sigur era dus de vântul care bătea în susul canionului.

Se chinuia să taie coapsa ciutei, care încă nu se desprinsese, când o mișcare din susul pantei i-a atras privirea. Era mai rău decât se așteptase; trei leoaice se aflau printre copaci și se apropiau pășind cu atenție, așa cum le era obiceiul.

Loon a ieșit în salturi din micul luminiș și a alergat îndoit de mijloc printre copaci, tocmai până la cealaltă latură a canionului, a sărit peste câțiva bolovani mari, s-a aruncat la pământ și a rămas întins, încercând să-și recapete suflul fără să gâfâie.

Leoaicele se opriseră în preajma ciutei și, în timp ce se uitau în jur, au adulmecat-o. Își dăduseră seama că animalul fusese ucis recent. Loon a ridicat alte două pietre de sub el. Dacă se putea întoarce la focul lui, probabil că ar fi reușit să alunge leii, cu toate că, dacă aceștia observau că e singur, îi va fi greu, mai ales dacă voiau să îl mănânce; se pricepeau foarte bine să își aprecieze șansele în cazul unei posibile vânători și vor ști că îl puteau ucide, dacă nu se sinchiseau că vor primi câteva lovituri de piatră. Dacă le cășuna, leoaicele puteau alerga chiar și printr-o ploaie de pietre. Din fericire, ciuta moartă le reținea atenția, potolindu-le puțin foamea.

O vreme, s-a târât ca o șopârlă pe degetele picioarelor și pe pietrele ținute între degete. Când a ajuns suficient de departe pentru a rămâne în afara câmpului lor vizual stând în picioare, s-a ridicat și a alergat cât de repede și de silențios a putut către focul lui.

Acesta încă ardea bine, domol, dar gata să scoată flăcări din orice bucată de lemn ar fi aruncat în el. A pus deasupra

ramuri de toate mărimile pentru a declanșa o ardere rapidă, dar și pentru a pregăti câteva torțe ca să se apere mai eficient.

După aceea, s-a îndreptat din nou spre locul măcelului, dar pe un drum care l-a adus deasupra lui. O porțiune deschisă de pantă înzăpezită i-a permis să vadă până în locul în care se aflau micul teren plat și leii.

Ciuta fusese mâncată în mare parte, dar ceea ce rămăsese din ea avea să reprezinte un adevărat ospăț pentru Loon, iar blana și oasele îi erau utile. Dacă putea, trebuia să fie ca un corb și să se găinățeze pe lei până când vor abandona rămășițele, dar să nu fie ucis. Așa că s-a furișat în josul pantei către ei, concentrat, simțindu-și pielea înfiorându-se, simțind întreaga vale și văzând totul cu precizie și claritate, ca și cum ar fi devenit un șoim. Bolovanii mari emanau o lumină lăuntrică, iar copacii vibrau și fremătau în adierea vântului, care încă bătea în susul canionului.

Leii, fiecare de mărimea unui urs mic, zăboveau în apropierea rămășițelor ciutei și își curățau boturile mânjite de sânge, așa cum fac de obicei felinele. Leii cu burțile pline puteau fi alungați de lângă o pradă cu ajutorul unei ploi de pietre, dar, de obicei, acest lucru era făcut de câțiva bărbați înarmați cu sulițe. Însă, în cazul unui singur om, situația era diferită. Dacă nu s-ar fi sinchisit că erau iritați, leii ar fi putut socoti că un asemenea nechibzuit ar reprezenta un desert potrivit. De aceea, era important să afle în ce dispoziție erau și dimensiunile burților lor, care acum atârnau ca niște desagi cu apă de culoarea nisipului. Leoaicele erau mari și frumoase, radiind lumina magică a prezenței lor, ca întotdeauna – feline mari, având aceleași forme ca și pisicile mici care roiau prin jurul taberei, doar că acestea erau grele cât doi sau trei oameni și mergeau în haită ca lupii. Era o combinație impresionantă, terifiantă pentru orice altă creatură. Zei frumoși care rătăceau prin lume, zei ai foamei care nu se temeau de nimic.

O piatră de mărimea potrivită, aruncată cu putere și care să nimerească în cap însemna o lovitură îngrozitoare,

mai ales dacă venea de la o asemenea înălțime. Însă era mai probabil că le va nimeri în corp, asta, dacă va nimeri ținta. După aceea, vor fugi, rănite și jignite, ori se vor năpusti pentru a-l ucide pe cel care le-a deranjat? Aceasta era o întrebare la care nu avea voie să greșească răspunsul.

A așteptat îndelung și a urmărit leoaicele lingându-se. Cu siguranță că se numărau printre cele mai frumoase feline, făcând parte dintre cele nouă animale sacre; și cum ar fi putut să fie altfel? Ce altă creatură vie putea semăna mai mult cu un zeu, cu grația lor nepăsătoare și cu puterea lor ucigașă, cu purtarea lor ca de lup? Felul în care se uitau în jur, cu dungile negre ca niște lacrimi, care coborau din ochii lor ca o vopsea pentru o sărbătoare; felul în care privirea lor se oprea asupra cuiva, făcându-l să icnească și să se ghemuiască; nu, nu exista ceva asemănător. Ele puteau ucide orice doreau.

De astă dată, după o vreme, una dintre ele s-a ridicat și a pornit în josul pârâului ca să bea apă, iar celelalte două au urmat-o. Așadar, acum se aflau la o oarece depărtare. Loon a apreciat că distanța era suficient de mare, astfel că s-a repezit în josul pantei pentru a detașa jalnica rămășiță a piciorului pe care dorise să o ia de la început și, cu o lovitură dată cu ambele mâini, a secționat și capul deja ros, după care le-a înșfăcat pe amândouă și a alergat în susul canionului, tot drumul, până la focul lui, suficient de repede, transpirând și gâfâind tot timpul. Când a ajuns în tabără, inima îi bătea cu putere.

A sporit focul din nou și în tot cursul zilei, până după scurgerea amurgului, a sfârtecat și a îndepărtat pielea și ligamentele de pe piciorul ciutei, prăjind și mâncând bucăți de carne în timp ce se chinuia. După ce a curățat complet piciorul, a trecut la cap și s-a ospătat cu ce mai rămăsese din limbă, creier, părțile grase din spatele ochilor și cu carnea de la fălci. A dus pielea de pe picior, osul și ligamentele până la pârâu, unde le-a spălat la lumina lunii în creștere; era cea de-a treia noapte a lunii. A dus totul lângă foc ca să se usuce, sperând că acele resturi

nu vor fi suficient de apetisante pentru prădătorii nocturni destul de mari care să îi poată pune viața în primejdie.

A alimentat din nou focul și l-a ințețit, astfel încât să reziste până la miezul nopții, după care s-a strecurat sub pătura din crengi, ținând bucățile din ciută lipite de el și folosind porțiunea de blană de pe picior drept pernă, simțind părul scurt și moale pe obraz. S-a odihnit apoi pe patul din crengi de molid și a realizat cât de sătul, dar și cât de obosit era. Trăia sentimentul că avusese parte de o zi bună; dar era și neliniștit la gândul că adormea fără ca altcineva să îi vegheze somnul. Leii aceia erau pe undeva, iar ei vânau și noaptea. Dacă vor vedea focul, vor ști ce înseamnă sau cum miroase el. Somnul îl cuprindea lângă focul care licărea. Nu i s-a putut opune, însă a dat o ultimă comandă ochiului minții să rămână deschis și de veghe. S-a strecurat sub stratul de crengi, cu o piatră în mână.

În noaptea aceea, în vis, leoaicele îl urmăreau și s-a trezit gemând în câteva rânduri, înfricoșat. Când, în cele din urmă, zorile au făcut cerul să devină cenușiu, s-a simțit ca și cum nu ar fi dormit deloc. Parcă avea nisip în ochi și se simțea mai înfometat ca niciodată.

Spre apus se adunaseră nori proaspeți, mai grei, colorați pentru scurtă vreme în roz de răsăritul soarelui și care veneau aduși de un vânt puternic. Probabil că avea să izbucnească o nouă furtună. A treia zi de pribegie, dar și a doua furtună. Însă în timpul acesteia putea rămâne lângă foc ca să facă îmbrăcăminte sau altceva din blana ciutei.

Așadar, trebuia să se întoarcă în frig. Între rocile care mărgineau pârâul a găsit un bloc din cremene pe care îl putea folosi ca sursă de lame, vârfuri și tăietoare. Drept spărgător de piatră a ales o bucată mare și lungă de silice. A dus pietrele aproape de foc, după care a plecat spre ieșirea din pajiște. La cotul pârâului se găseau din nou câțiva păstrăvi, așa că și-a scos jambierele și a agitat apa, speriind peștii spre aval, după care a reconstruit zăgazul din amonte. A pășit peste pietrele stăvilarului, ajungând în mica îngrăditură pentru pești și, răbdător, a aruncat patru pe mal, mârâind ca un lup de fiecare dată când unul zbura,

stropind cu apă în jur și aterizând pe pământ, unde murea. Păstrăv prăjit; și de această dată avea să adauge câteva cepe sălbatice pe care le văzuse ițindu-se din zăpada care se topea în partea superioară a pajiștii. Ele aveau să însoțească fiecare mușcătură din păstrăvi. Saliva și simțea împunsături în stomac. S-a dus spre cepele de pe pajiște și a scos câțiva bulbi, slujindu-se de piciorul căprioarei, apoi s-a întors la foc, mâncând cei patru pești cu ceapă. A golit măruntaiele peștilor și i-a gătit pe jar, apoi a mâncat și cepele după ce s-au înnegrit; erau puțin grunjoase, dar gustoase.

După ce a terminat, a luat pietrele pe care le adunase și a găsit o rocă plată pe care să poată lucra. A făcut astfel ca fiecare lovitură asupra cremenii să fie executată cu cea mai mare grijă; nu-și putea permite să aibă un deget strivit vreme de două săptămâni. Pentru că a fost extrem de precaut, cioplirea nu a decurs cum trebuia, deoarece lovise scurt și strivise multe porțiuni. Însă, în cele din urmă, ascuțise câteva lame, iar una dintre ele era destul de bună pentru a tăia blana ciutei. Chiar netratată, ea avea să fie în același timp rezistentă și flexibilă. Avea nevoie de o parte ca să facă o centură de care să-și atârne jambierele și legătura de vintre, întrucât cele pe care le deținea acum aveau să se rupă curând și jambierele urmau să îi cadă. Orice altceva decât scoarța de cedru ar fi ținut mai bine. O centură bună va avea și o îndoitură, pe care o va putea folosi pentru a-și înfășura și căra trusa de făcut focul. Nu că ar fi avut nevoie de așa ceva.

Fără să se grăbească, a tăiat fâșii din piele. După ce a reușit să-și facă noua centură și a înlocuit-o pe cea din scoarță de cedru, a legat două fâșii laolaltă pentru a realiza un colier, după care a făcut trei găuri prin fâșie cu un vârf ascuțit al cremenii, astfel că a putut vârî câțiva dintre dinții ciutei prin găuri. Nu era un concept frumos pentru un colier care trebuia să dureze, dar era ceva ce putea face cu uneltele pe care le avea la dispoziție. Poate mai târziu va avea șansa de a făuri un colier mai frumos, însă măcar îl avea pe acela, în caz că nu i se va mai ivi

prilejul de a face altul. Voia să se întoarcă la haita lui, arătând cât se putea de bine.

În dimineața următoare, s-a trezit înainte de crăpatul zorilor și s-a gândit că era posibil ca leii să îl găsească după miros sau după sângele care picurase pe drum din hălcile de carne pe care le luase. Pe de altă parte, în crângul în care se afla, nu mai găsea cu ușurință lemn pentru foc. Era mai sigur să se mute. Furtuna părea să fi încetat, iar spre apus cerul era doar ușor înnorat. Așa că s-a strecurat afară din adăpost și s-a dus să vadă dacă pe pajiștea unde plasase capcana venise vreun animal să se adape.

Se întâmplase; în apa mică stătea o capră de munte tânără. S-a târât spre marginea pajiștii față în față cu capcana, apoi a sărit în picioare și a strigat. Auzind zgomotul, capra a făcut un salt și s-a năpustit exact prin coridorul dintre tufișuri, s-a lovit de capcană și s-a dezechilibrat, după care a țâșnit printre frânghii și a continuat să alerge, ajungând pe partea stâncoasă a văii. Nu s-a oprit decât după ce a ajuns în susul pantei, sărind de pe o stâncă pe alta cu salturi pe care doar o capră de munte le putea face. Ajunsă departe, capra s-a întors și l-a privit de sus, parcă jignită; a scuturat din cap ca și cum ar fi respins planul pe care și-l făcuse Loon în privința ei; a sărit pe o stâncă mai sus, apoi a dispărut dincolo de culme. O adevărată dansatoare pe stânci.

Loon a rămas cu piatra în mână. Nu avusese timp să o arunce. Era foarte greu să facă o capcană bună fără fâșii de piele. Aceasta fusese o încercare sortită eșecului.

Poți alunga dezamăgirea doar încercând din nou.

S-a dus să caute un loc înalt pentru tabără. Cunoștea zona foarte bine; cutreierase pe acolo în multe rânduri când ieșise la vânătoare cu tribul. La capătul superior al Văii de Sus, pârâul trecea printr-o mică depresiune și pătrundea într-un bazin înalt, numit Dealul din Mijloc, unde se desfăcea în două brațe și curgea pe o parte și pe alta a unui deal cu forme rotunde, înalt cât culmile bazinului. Culmea dinspre răsărit a acelui canion era o

margine a podișului, iar culmea dinspre apus cobora spre o vale puțin adâncă, înălțându-se apoi spre vest și tot așa către calotele de gheață. Cât despre posibilitatea de a găsi un loc de tabără, aproape de albia pârâului se găseau copaci, dar și animale de pradă. Poate că un ungher protejat de pe unul dintre pereții văii ar fi fost mai bun sau chiar un loc pe culme care să domine confluența pârâului. Făcând foc, i-ar fi fost imposibil să se ascundă, decât dacă ar fi găsit o peșteră potrivită. Stâncile din acea zonă erau presărate de peșteri, dar ele erau cunoscute și folosite de oameni și animale. Nu i se părea posibil să găsească una necunoscută. Iar un foc mare reprezenta cel mai bun mijloc de apărare. De aceea, era preferabil să găsească un loc nu prea înalt deasupra confluenței; sau să se îndrepte spre partea de sus a zonei drenate, cu cât mai abrupt, cu atât mai bine, și să-și așeze tabăra în pâlcul cel mai înalt de copaci, deoarece acel loc ar fi fost mai puțin călcat de oameni și animale.

A pus pe foc o bucată mare dintr-un buștean uscat, apoi a pornit cu pași iuți, fiind atent pe unde călca. Ieșise la vânătoare și simțea cum pielea i se înfioară, înregistrând totul cu claritate, chiar și lucrurile îndepărtate. A urcat de-a lungul pârâului înghețat din Valea de Jos, a rămas departe de desișurile de pe ambele părți ale unei mici cascade cu apă rece și a încercat să urce, imitând mișcările cursive ale caprei de munte care își arătase disprețul față de el. Soră, ajută-mă, fă-mă să fiu un dansator pe stânci! Pârâul a rămas în urmă, iar un șir firav de copaci l-a condus la o dumbravă aflată sub un cerc glacial mai gros, în jurul unui izvor, cu o porțiune plată care domina izvorul. A găsit mulți copaci doborâți, puțină zăpadă și teren nu foarte umed. Molizi negri și tufișuri de pini în cea mai mare parte, lemn care ardea ușor dacă era uscat. Grăbit, a cercetat dumbrava și pe o piatră plată de deasupra izvorului a adunat un morman de lemne pentru foc și multe rămurele. A alcătuit chiar și un cerc din pietre, precum și primul aranjament pentru inițierea focului, lăsând o gaură pentru braț cu care să plaseze tăciunele

încins pe piatra plată din mijloc. Totul era foarte primitor.

Apoi a alergat până la vechea tabără, pășind în felul pe care Thorn îl numea odihnă activă, și a strâns în pliul noii lui centuri din piele de ciută toate lucrurile mărunte pe care voia să le ia cu el. A ințețit focul pentru ultima oară, a mâncat câteva cepe de pajiște, apoi a scos din foc o creangă de pin, arsă deja, dar altfel întreagă și vie, și a așezat-o pe pământ. Slujindu-se de piatra de spart, a rupt din acea creangă o bucată de două ori mai lungă decât lățimea ei și, prinzând-o între două pietre, a așezat-o pe o mână de ace proaspete de molid, apoi a înfășurat acea masă sfârâitoare, făcând-o ghem și a pus-o în interiorul unei bucăți de lemn care avea un nod adânc. Cochiliile culese de pe malul mării sărate erau cele mai bune pentru a transporta tăciuni, dar acelea se găseau rar și erau deținute întotdeauna de femei. Acestea se pricepeau să facă focul la fel de bine ca bărbații și erau mai bune decât ei când focul trebuia mutat de la o tabără la alta. Însă masa de ace în formă de nod era foarte bună pentru transport; o putea ține într-o mână, iar în cealaltă va avea o piatră, ducând instrumentele de făcut focul și resturile de ciută în centură.

A pornit în goană spre noul loc de tabără, de astă dată mărind ritmul. Trebuia să fie foarte atent pe unde calcă. Pe cer, duși de o adiere blândă, apăruseră nori uriași. Era frig chiar și la soare, iar la umbră simțea că îngheață. O zi perfectă pentru mutarea taberei!

Era fericit în timp ce urca Susul de Jos către noul lui cuib. Însă când s-a apropiat de porțiunea plată de deasupra izvorului, a văzut că vatra pe care o pregătise fusese curățată de lemnele pe care le lăsase acolo.

Imaginea aceea l-a făcut să înghețe instantaneu, iar în împietrirea lui a apărut fiorul spaimei când, în cele din urmă, i-a venit în minte explicația cea mai probabilă a schimbării. Aplecându-se, s-a furișat cât de discret a putut după o stâncă și, cu fiecare bătaie a inimii, a simțit că spaima crește în el. În ochii lui, tot ce se găsea în micul canion tremura. Era liniște, iar în apropiere nu a văzut nicio veveriță care să scoată țipete. Doar clipocitul apei izvorului care țâșnea din stâncă. Aerul se lăsa în josul canionului și a adulmecat de câteva ori, încercând să facă asta ca un urs, străduindu-se să identifice și să localizeze mirosul celui care îl pândea. Asta dacă exista. De fapt, curățarea pietrei pe care o pregătise pentru foc era o acțiune stranie.

Apoi, un miros i-a dat răspunsul de care se temea cel mai mult, o adiere de fum și grăsime care semăna cu propriul lui miros, dar diferit. Străvechii. Aceștia miroseau altfel decât oamenii. Thorn îi vârâse cu forța acea credință când găsiseră un străvechi mort într-una dintre peșterile mici de pe faleza care se afla în josul trecătorii. Thorn înșfăcase capa din blană de urs a străvechiului și ținuse gulerul ei aproape de nasul lui Loon. Capetele seci miros întotdeauna așa, spusese Thorn, plesnindu-l cu putere peste o ureche.

Acum, fața și palmele lui Loon transpiraseră. Ziua devenise dintr-odată un coșmar pentru el: o lume neclintită și mută, împânzită de groază, în care exista cineva care spera să îl ucidă. Poveștile despre băieți plecați în pribegie care fuseseră mâncați de străvechi i se păruseră simple scorneli; toți oamenii pe care îi cunoștea Loon se întorseseră din pribegie. Iar dacă dădeai de un străvechi, acesta părea aproape la fel de inofensiv ca un om al pădurii.

Dar și oamenii pădurii puteau reprezenta o primejdie. Străvechii erau oameni robuști, la fel de puternici precum urșii sau glutonii. Una dintre poveștile lui Thorn vorbea despre faptul că un străvechi se însurase din greșeală cu o ursoaică, fără să bage de seamă; fiica lor le-a spus despre asta câțiva ani mai târziu, deloc încântată de cei doi.

Și știau foarte bine să vâneze. Nu se slujeau de aruncătoare de lănci, nici de sulițe, iar drept vârfuri foloseau doar piatra, niciodată coarne de animale, oase ori colți; dar lăncile lor erau solide, făcute pentru a împunge și a fi aruncate la mică distanță. Când erau doi sau trei, unul dintre ei se furișa pe la spate, în vreme ce altul urmărea totul dintr-un ascunziș. Se ascundeau mai bine decât orice animal, chiar decât oamenii.

Așadar, făcuse o greșeală pregătind movila de lemne pentru foc. Oricum, asta l-ar fi salvat doar preț de câteva momente. Era ceva ce trebuia ținut minte. Dacă va supraviețui.

A coborât privirea spre tăciunele încins din mână, care încă făcea acele și nodul să licărească. Asta îi va da de gol propriul miros, și-a dat el seama. Nimic nu seamănă cu mirosul unui foc! Așa spunea o zicere.

A așezat tăciunele pe pământ cu capătul deschis al nodului în jos, astfel ca tăciunele să se stingă. Acum asta putea fi o capcană.

S-a târât în josul pârâului pe furiș și în liniște. Era ca și cum s-ar fi jucat de-a v-ați ascunselea când era copil, însă acum jocul purta în sine o spaimă de coșmar.

În locurile în care erau copaci și bolovani îndeajuns de mari pentru a se ascunde printre ei, a urcat panta apuseană a Suișului de Jos. Acesta cădea peste o faleză scurtă; cascada de acolo se numea Pișatul Vechi. Probabil că străvechii aveau cunoștință de acea faleză, dar, dacă nu o știau și încercau să îl urmărească direct în josul albiei pârâului, vor fi nevoiți să zăbovească, iar atunci ar putea scăpa.

Când a ajuns destul de sus, unde copacii erau mai scunzi decât el chiar și când stătea ghemuit, s-a întins într-o

adâncitură dintre doi pini mici și noduroși, cotropită de mușchi, și a privit în jos, spre crângul în care se afla izvorul.

Erau trei: trei străvechi. Primejdia apare pe neașteptate. Cu capetele mari, păroși, masivi sub capele lor din blană de animale. Cu lăncile pregătite, obiecte scurte și groase, cu vârfuri perfecte, de forma unei frunze, făcute din silice roșie: arme făurite pentru a fi înfipte în mamuți. Loon s-a ghemuit cât de mult a putut. Lumea de coșmar făcuse saltul în acea zi. Și, așa cum s-ar fi întâmplat în coșmarurile lui, unul dintre cei trei străvechi a arătat brusc drept spre Loon și a scos un țipăt ca un șoim furios.

Loon a sărit în picioare și a țâșnit spre culmea de deasupra lui. Când au început să urce după el, oarecum încetiniți de lăncile pe care le aveau în mâini, cei trei au cârâit unul către altul ca niște corbi. Loon avea un avantaj considerabil asupra lor și se afla destul de aproape de culme, în vreme ce ei se găseau mult dedesubt. A pornit în goană la miazăzi de culme, pentru a-i face să creadă că se îndrepta în acea direcție; dacă încercau să-l intercepteze, ei ajungeau pe culmea care avea o faleză pe partea cealaltă, aceeași faleză care alcătuia cascada Pișatul Vechi.

Însă străvechii erau mult mai iuți decât își închipuise el și, în ciuda vitezei lui născute din panică, s-au apropiat de el. Când au văzut că trecuse de culme și curând îl vor pierde din ochi, toți trei au aruncat lăncile, care s-au înălțat spre el cu o repeziciune înspăimântătoare. Oamenii spuneau că străvechii nu aruncau niciodată cu lăncile, și totuși exact asta făcuseră acum! Două dintre ele aveau să cadă mai jos de locul în care se găsea, dar una zbura drept spre el, așa că s-a văzut silit să sară în cealaltă parte a culmii pentru a se feri de ea, ceva ce l-a făcut să se urmărească, fiind uimit că reușise un asemenea salt în josul primei pante a falezei lungi.

A aterizat, dar a simțit glezna piciorului stâng răsucindu-se; s-a rostogolit pentru ca senzația să nu se amplifice, iar apoi s-a lovit cu aceeași gleznă de trunchiul unui copac.

Cele două dureri s-au acumulat, devenind una și împreună l-au făcut să alerge cu mare greutate. Dar trebuia să continue, așa că a gonit în josul pantei, spre Valea de Jos, iar fiecare pas cu piciorul stâng devenise o explozie cumplită de durere. Cu toate acestea, trebuia să alerge cât putea de repede și într-o tăcere deplină. Fugea ținându-și gura deschisă, inspirând aer și expirându-l în așa fel încât să nu scoată niciun sunet. Avea nevoie de mult aer pentru a putea alerga, de aceea a trebuit să stabilească un ritm pe care să-l poată menține o vreme și, indiferent de suferință, acesta trebuia să fie mai rapid decât al străvechilor, chiar dacă ei ar fi pornit într-un sprint disperat. Se spunea că străvechii erau mai lenți decât oamenii, dar în acele momente Loon nu mai credea nimic din ce știa despre ei. Erau atât de puternici, că sigur puteau să alerge la deal la fel de iute ca oamenii. Însă acum Loon se îndrepta în josul pantei, spre Valea de Jos, șchiopătând din greu și sperând că nu-și rupsese nimic la piciorul stâng. Întotdeauna se știuse rapid, dar acum nu era.

În momentul în care străvechii au ajuns pe culme, el era deja aproape de fosta lui tabără, unde focul încă ardea. Cei trei străvechi ajunseseră pe culme mult prea jos, iar acum priveau de pe faleză spre el, de aceea trebuiau să se retragă de-a lungul ei. Loon și-a dat seama de asta, a intrat în tabăra lui și s-a uitat în jur. Străvechii ar fi putut veni asupra lui și să îl ucidă, fără ca el să știe că ei se aflau în preajmă. Alesese un loc nepotrivit pentru tabără, mai ales că era singur. Dorind să își mascheze mirosul, dar și să tulbure simțurile străvechilor, a lovit focul cu un băț. Era posibil ca ei să se oprească și să se gândească de ce făcuse asta; pentru că se spunea că erau lenți în gândire. Așa că a luat o creangă care încă mai ardea și a aruncat-o peste pârâu, apoi a aruncat alte trei sau patru în diferite direcții, după care a continuat să meargă în josul canionului, dincolo de confluența de sub Pișatul Vechi, de-a lungul cărării ce trecea pe lângă pârâu, simțindu-și mușchii arzând aproape la fel de tare ca durerea din gleznă. Nu sângera, deci nu lăsa o dâră de sânge, deși se zgâriase la

degetul mare de la piciorul drept și începuse să sângereze îndeajuns cât să lase în urmă picături de sânge. Când a văzut asta, a strâns din dinți în semn de disperare și s-a oprit, s-a așezat pe pământ și a supt prima izbucnire de sânge din tăietură. Și-a plimbat limba încoace și încolo pe rană pentru a opri sângerarea, după care a presărat puțin nisip din albie pe pielea crăpată, apoi a sărit în picioare și a pornit tresăltând mai departe. Pentru că doar iuțeala și rezistența îi puteau învinge pe acei străvechi. Și ei își vor da seama de asta și, cu puțin noroc, vor renunța la urmărire. Însă, pentru a fi sigur că scapă, trebuia să meargă mai departe. Era momentul pentru a schimba modul de alergare, să își regăsească suflul, să își drămuiască forțele pentru a coborî în fugă Valea de Jos, pentru ca apoi să urce una dintre pantele ei spre răsărit sau apus. Pe culmile văii nu se putea urca pe oriunde, de fapt, ambele laturi ale canionului aveau faleze lungi și scunde chiar pe culme, ceea ce făcea ca ieșirea din vale să fie dificilă. Însă el știa că există o spărtură în faleza de la răsărit, așa că s-a îndreptat spre ea, sperând că străvechii vor continua să coboare la vale. Odată trecut de culmea de la răsărit, va ajunge pe podișul înalt care domina defileul și canioanele lui și putea găsi un ungher care să îl țină bine ascuns.

A alergat protejându-și piciorul stâng, inspirând cu greutate și disperare aerul de care avea nevoie. După o vreme, a simțit cel de-al doilea suflu crescând: asta era o veste bună. S-a uitat mereu înapoi, dar nu a văzut nici urmă de străvechi. Îi era greu să-și dea seama dacă ei vor continua multă vreme acea urmărire. Trebuia să-și recupereze lăncile. Dar de ce foloseau lănci pentru mamuți în acele canioane? Poate era adevărat că altceva nu aveau drept arme. Și nu se slujiseră de aruncătoare de lănci. Aproape-oameni, oameni de coșmar care treceau în lumea zilei. Ori el trecuse în lumea lor.

Panta pe care o urca era curată. A văzut spărtura din faleza care îl va ajuta să ajungă pe culme. Faleza era alcătuită din obișnuitele roci albicioase, presărate cu

licheni negri. Degetul de la piciorul drept sângera din nou, dar slab, așa că s-a oprit în timp ce urca și a presărat țărână pentru a face sângele să se închege. Acționa atât de îndârjit, încât sângele începuse să țâșnească, deși zgârietura nu era foarte adâncă.

Drumul lui trecea printre stânci mici, iar panta se afla în urmă și îi oferea o cale liberă până pe culmea bine acoperită de copaci înalți cât el. A pornit în goană spre porțiunea mai lată. Acum sigur scăpase de străvechi. Nu ar fi urcat până acolo doar pentru a-l căuta.

Totuși, stârnit de amintirea lăncii care zburase spre el, a continuat să alerge. Se rotise în jurul propriei axe de parcă ar fi fost un băț de aprins focul. Lama lungă din silice l-ar fi străpuns. S-a gândit ce ar fi însemnat asta! Văzuse așa ceva deseori în cazul unor animale mici, le străpunsese chiar el în timp ce le urmărea cum se zbăteau, le auzise țipetele înainte de a muri. Cel mai bine era să își continue goana. Să alerge în același fel în care o făcea când vâna, la fel de constant și hotărât pentru la fel de mult timp. Având în vedere care era miza, era logic să alerge mai departe decât atunci când mergea la vânătoare. Să alerge până îl lăsa cea de-a doua suflare, până când, rară și trecătoare, cea de-a treia suflare îl cuprindea, iar apoi să mai alerge câtva timp.

În cele din urmă, îndelunga fugă a după-amiezii s-a apropiat de sfârșit. A sosit momentul în care după-amiaza se transforma în seară, când lumina scădea pe cerul încă albastru. A continuat să alerge și la amurg și chiar când a început să coboare întunericul. Luna era acolo de aproape o jumătate de zi, așadar se afla chiar deasupra capului său. Era mai mult de o săptămână până să se poată întoarce la haita lui! Nici nu și-a închipuit că se va putea simți cât de cât bine în situația aceea, nici dacă ar fi făcut un foc, mai ales că străvechii erau undeva în apropiere. Iar glezna continua să-l doară. Nu-și putea mișca piciorul fără să simtă durerea.

Însă era în viață. Și, dacă trebuia, putea rezista chiar și o săptămână fără hrană. Și o săptămână fără foc, cel puțin

dacă nu izbucnea din nou furtuna. Și chiar dacă era furtună. În orice caz, important era că rămăsese în viață. Aceea era pribegia lui, care nu trebuia să fie ușoară. Scăpase cu viață în fața celor trei străvechi! Acum, chiar că avea ce să povestească! Dacă va ajunge între ai lui.

A strâns câteva frunze și crengi uscate și le-a tras în urma lui într-un ungher între bolovani, dedesubtul unui mănunchi des de ramuri de molid care ajunseseră până la pământ. Copacii se întinseseră peste stânci din cauza forței vântului care bătea permanent înspre vale. Când a pătruns în acel adăpost, și-a sfâșiat vesta din scoarță de copac, iar jambierele îi erau deja zdrențuite. Cu toate acestea, a reușit să își alcătuiască un pat aspru și a simțit că era bine ascuns. Deși pielea îi devenise lipicioasă din cauza rășinii de molid care îi mânjise pieptul, aceasta elimina propriul miros și a simțit împunsături de la acele care i se lipiseră de tot corpul. Avea să sufere de frig, iar glezna îi dădea dureri la fiecare bătaie a inimii. Avea nevoie de ceai de pelin sau să inspire polen de vâsc. Însă în situația în care se găsea nu putea decât să scrâșnească din dinți. A dat nume suferințelor așa cum îi spusese insistent Thorn: tăietura de la deget era Spit, iar durerea de la gleznă era Crouch. Spit și Crouch și-au cântat micul lor duet, iar el a ascultat vântul printre pini și se agita când percepea alte sunete. Se auzeau foșnete, iar unele dintre ele i-au făcut inima să o ia razna; s-a întrebat dacă ar fi fost în stare să sară din acel adăpost înainte ca lăncile să cadă și să îl țintuiască la pământ. Probabil că nu. Loon făcuse asta cu iepuri de zăpadă chiar printr-un astfel de strat. Știa cum se vor desfășura lucrurile. Probabil că foșnetele erau scoase de iepuri sau potârnichi, sau chiar de veverițe ori șoareci. Însă imaginea de pe vremea când țintuise cu lancea prin gât un iepure de zăpadă stăruia și nu putea adormi cu ea în minte.

A dormit iepurește, iar când se mișca pentru a se ghemui într-o altă poziție ca să se ferească de frig, adăpostindu-și părțile înghețate ale corpului și expunându-

și frigului părțile calde, trăgea cu urechea, adulmeca aerul și se îngrijora puțin. După care se scufunda din nou în somn. A dormit cu un ochi deschis. Thorn susținea că se poate. Asta însemna că nu dormea, ci gândea, dar într-un fel deconectat, agitat. A sosit un moment în care a ajuns într-o stare de trezie deplină, cu ambele labe ale picioarelor înghețate, cu urechile și penisul reci, cu toate că își înfășurase brațele în jurul capului când adormise. A început să tremure, apoi și-a dat seama că în acel fel nu va reuși să adoarmă din nou și că nici măcar nu putea să stea întins în continuare; dârdâia prea tare.

Temător, a ieșit din ascunzătoare și a privit în jur. Luna, aproape pe jumătate, se pregătea să răsară dinspre apus, iar asta însemna că noaptea era la jumătate. Nefericit, a început să țopăie pe loc, aterizând mereu pe piciorul drept; și-a strâns ritmic degetele în pumni și s-a răsucit într-o parte și în alta. La început, a avut senzația că era prea obosit pentru a dansa suficient de energic ca să se încălzească, dar în momentul în care a reușit să pună capăt tremuratului, era treaz de-a binelea, mai puțin obosit și dornic să vadă ceea ce nu ar fi putut vedea din adăpost, adică platoul în ultimele raze ale lunii, umbre întunecate care se întindeau de-a latul lui. Nimic nu se clintea. Noaptea era absolut nemișcată. Așa cum a putut, și-a aranjat din nou îmbrăcămintea din scoarță de copac, iar după o vreme s-a îngropat din nou în cuibul lui. Indiferent cât de sărăcăcios, orice adăpost este mai bun decât să stai în câmp deschis. Aceea era pribegia lui, și-a zis, avea să devină șaman, iar toate trebuiau să fie înțelese drept încercări. Nu numai că trebuia să supraviețuiască, ci să o facă într-un mod măreț. Acum, cu Crouch și cu străvechii care îl pândeau, misiunea lui devenea mai grea. Însă ea era cam la jumătate sau pe aproape. Mai avea de îndurat cel mult opt zile, poate nouă. În realitate, îi era greu să țină socoteala lor. Doar luna îi va spune adevărul.

Modurile în care va reveni la haită trebuiau gândite mai târziu și va reuși asta doar la lumina zilei. Noaptea, pentru a scăpa de străvechi care i-ar fi putut zări tabăra, dar și de

animalele de pradă nocturne care erau ținute departe doar de foc, trebuia să descopere un refugiu mai bun decât cel în care se găsea acum. Acesta era și rece, și expus vederii. O adâncitură în pământ, o vizuină de felină sau de marmotă, unde să își poată conserva căldura cât de cât și de unde să poată totuși să vadă orice s-ar fi apropiat de el. Sub un bolovan, probabil, trăgând câteva crengi pentru a-i ține de cald. Trebuia să trăiască la fel ca o marmotă vreme de mai bine de o săptămână.

Crouch se pornise pe lătrat și i-a fost greu să nu geamă. Amintirea patului mare de tăciuni încinși care radiau o căldură atât de intensă, încât trebuise să stea departe de ei i s-a părut un dar de necrezut. Luxul e o prostie: altă zicală preferată a lui Heather. Merge prea departe, explica ea. Ceea ce e suficient seamănă cu un ospăț. Însă în acea noapte el nu avea nici măcar ceea ce era suficient.

Se purtase ca și cum canioanele-mamă care crestau marginea zonelor de podiș vor fi pustii, doar pentru că nicio haită nu își stabilise tabăra acolo. Simpla lui prezență ar fi trebuit să îi spună că se înșela. Străvechi, oameni ai pădurii, călători, lei, oricine ar fi trecut prin preajmă l-ar fi ucis chiar lângă foc. Faptul că își începuse pribegia în timpul unei furtuni făcuse să îi înghețe simțurile și mintea. Pornise greșit. În timpul furtunii se putea presupune că oricine ar fi căutat un adăpost, dar după trecerea ei nu mai era cazul. Oricând puteau apărea acolo străini. Fermecat de focul lui, uitase asta. Nu se putea nega faptul că focul era un semn care îi trăda prezența. Poate doar un foc foarte mic, în cine știe ce adâncitură, aprins la amurg, abia menținut în viață și alimentat doar înaintea zorilor: așa ar fi fost bine?

Nu. Nu tocmai. Mulțumește-te să sari pe loc și să cânți un cântecel de la un capăt la celălalt, săltând dreapta-stânga, dreapta-stânga, fără să te oprești. Nu-și putea lăsa greutatea pe piciorul stâng. Și privește tot timpul spre lună, încercând să vezi cum se mărește mereu. Pierduse socoteala zilelor în care se aflase singur în sălbăticie, dar le derula în memorie cât de bine putea, pentru a reuși să

descopere câte se scurseseră. A ținut socoteala cu ajutorul degetelor, folosindu-le precum bețele pentru ani pe care le avea Thorn. Fusese departe de trib vreme de cinci zile. Da, cinci. Reușise să facă un foc în a doua zi; urmărise urșii ucigând ciuta în a treia; își confecționase îmbrăcăminte din blana ciutei în a patra; iar în a cincea încercase să își mute tabăra. Așadar, aceea avea să fie cea de-a șasea zi. Aproape că a gemut cu voce tare, dar l-a lăsat pe Crouch să rostească vorbele. Trebuia să găsească o modalitate de a-i fi cald fără foc și să-și procure ceva hrană. Putea căuta rădăcini, dar mai bine ar fi fost să găsească ceva de ucis. Un animal cu blană.

Dureros de încet, luna a apus. Era preferabil să nu o urmărească, pentru că se stingea extrem de lent. Cu toate astea, s-a uitat. Una după alta, stelele care se retrăgeau clipeau dincolo de orizontul întunecat ca o blană. A dansat când și când, într-un soi de somn în care stătea în picioare și rămânea treaz. Trebuia să lase totul să se așeze odată cu respirația. Să lase vorbele în seama lui Crouch.

La un moment dat, a deschis ochii și a văzut că spre răsărit, puțin deasupra orizontului, cerul avea o culoare gri-deschis. Mai era doar un pumn până la răsăritul soarelui. Atunci era întotdeauna mai frig decât în zori. Însă putea rezista acelui frig. Lătrând precum Crouch, a simțit viața crescând în el.

Când s-a luminat îndeajuns pentru a putea vedea, a pornit șchiopătând pe podiș, coborând panta spre un firicel de pârâu care se arunca în defileul în care se afla râul haitei. A împletit câteva fire de iarbă înaltă și a așezat o capcană mică în apropierea unui mal pe care se vedeau urme de copite și labe. După aceea, s-a așezat înapoia unui copac care i-a slujit drept ascunzătoare și, cu o piatră în mână, a rămas în așteptare.

Soarele a răsărit. Lumina palidă și apoasă a năvălit peste podiș. În locurile în care razele cădeau pe pielea lui simțea căldura ca pe arsura unui foc. Te rog să crești, o, zeu fierbinte! Adu din nou vara!

A rămas acolo îndelung, dormind superficial în razele soarelui. Apoi un zgomot brusc l-a făcut să sară în picioare, iar când a văzut căprioara prinsă în capcană a azvârlit piatra cât de tare a putut și a lovit-o într-un picior din spate, chiar în genunchi, lucru care a făcut animalul să rămână pe sol îndeajuns de mult pentru ca el să se arunce asupra ei, sărind peste un buștean. Din spate, a prins în mâini coarnele ei scurte și le-a răsucit cât de tare a putut, încercând să îi rupă gâtul sau să o sufoce. Ea s-a rostogolit pentru a evita atacul, iar el s-a rostogolit odată cu ea, înșfăcând aceeași piatră pe care o aruncase; a lovit-o puternic în cap, între coarne, străduindu-se să execute o lovitură cât mai precisă. Nu a nimerit locul potrivit unde trebuia să lovească în mod repetat și cât mai rapid, prin urmare, căprioara s-a zbătut și s-a rotit. Loviturile lui erau razante, s-a ales cu o izbitură de picior în coapsă, după care a lovit la întâmplare și în cele din urmă a găsit locul potrivit: o mișcare disperată, care a sfărâmat țeasta animalului. Căprioara s-a lăsat moale, iar el a izbit-o în frunte de câteva ori, ca să fie sigur că o ucisese. Animalul zăcea tremurând, în timp ce își dădea ultima suflare. Ochii și fruntea îi sângerau. „Îți mulțumesc, surioară!” a strigat Loon, lucru care l-a făcut să se simtă ca și cum ar fi luat o gură de apă când era însetat. Frumoasă căprioară!

Imediat după aceea s-a apucat să o tranșeze. Era tânără. Nu va reuși să păstreze tot cadavrul și, pe de altă parte, trebuia să părăsească acel loc cât mai curând și fără să lase în urmă dâre de sânge. Voia să ia picioarele din spate, încă prinse de șira spinării, ca să le poată căra pe umeri; voia de asemenea pielea, inima și rinichii. În timp ce a tăiat carnea și tendoanele cu piatra de mărunțit, nemulțumit de lipsa unui instrument cu o lamă bună care i-ar fi ușurat mult munca, a mâncat cât a putut de mult din creier. În acele condiții, trebuia să plece repede de acolo. Era o risipă a sărmanei căprioare, așa că i-a cerut iertare, explicându-i că trebuia să se grăbească. A zdrobit, a smuls și a tăiat cât a putut cu ajutorul vârfului pietrei prost ascuțite. Voia să ia și blana, indiferent de mirosul pe care l-

ar fi lăsat în urmă. Va găsi un loc potrivit pentru a o ascunde și, cu toate că nu o putea tăbăci, ea îi va ține de cald.

Chiar și în grabă, jupuirea și desfacerea blănii i-a răpit doi pumni, iar când a terminat, era transpirat, plin de sânge, epuizat, dar cu burta plină. A fost nevoit să taie blana în două părți mari. A pitit inima și rinichii căprioarei în două bucăți de blană pe care le-a putut lega una de cealaltă pentru a le atârna de umeri, alături de cele două picioare. Era aproape complet acoperit de sânge. Ajuns sub un pin mort, a găsit un soi de baston care să îl ajute pe Crouch să fie mai fericit. În cealaltă mână îl ținea pe Tăietor, suficient de mare pentru a zdrobi, dar prea mic pentru a-i sluji la aruncare, rămânând totuși o unealtă care îi dădea un sentiment plăcut când o ținea în mână. O ploaie de pietre putea face chiar și un om singur să devină primejdios. Niciun animal nu se poate simți în siguranță în fața unui om cu un braț sănătos! Reușita vânătorii îl făcea să plutească de bucurie.

A mers șchiopătând în josul pârâului, cu picioarele din spate și organele căprioarei înfășurate în blană, toate petrecute pe după umeri. Și-a numit bastonul Prong[4]. Când s-a îndepărtat îndeajuns, s-a oprit, a spălat blana căprioarei în apa pârâului, a clătit picioarele, apoi s-a spălat și el.

Scosese blana de pe animal în două secțiuni, deoarece, tocindu-se unealta de tăiat, nu putuse să o scoată curată de pe șira spinării. Însă îi erau de ajuns cele două bucăți. Probabil că va detașa blana de pe picioare ceva mai târziu pentru a avea câteva petice în plus. În mod obișnuit, inimile trebuiau coapte, dar aceasta, chiar și crudă, nu avea un gust rău. Carnea crudă trebuia mestecată mai mult timp și cel mai bine era să începi cu bucățelele mici. Lui Loon i-a plăcut gustul inimii și s-a bucurat că trebuia să mestece îndelung.

Apa pârâului era rece, așa că s-a așezat pe mal și și-a uscat picioarele înainte de a se ocupa de cele două bucăți

[4] „Colț” (n.tr.).

din blana animalului. Netăbăcite fiind, nu i-a fost ușor să le taie drept. Cu toate acestea, din jumătate din blană a tăiat porțiuni pentru a-și încropi o vestă și o cămașă. Cealaltă jumătate avea să îi slujească drept capă și acoperământ.

Ziua era pe sfârșite, se scursese ca și cum soarele fusese o pasăre pornită spre apus. Trebuia să găsească un loc în care vânătorii nocturni de pe platou să nu poată ajunge la el și avea să-i fie greu. O peșteră a cărei intrare să poată fi blocată cu un bolovan ar fi fost ideală; sau un copac în care să se poată cățăra. Puțin probabil să descopere așa ceva. Însă, în locul în care începea să coboare spre canioane, platoul avea copaci contorsionați de vânturi; avea și terase, creând astfel ziduri scunde. Dacă își găsea un adăpost bun înainte de căderea nopții, putea socoti că fusese o zi grozavă: acum, însă, soarele cobora grăbit spre apus, iar luna se vedea palidă pe cerul după-amiezii, spre răsărit, deasupra capului.

Sub o mică faleză care cobora abrupt spre defileul râului a găsit o ieșitură. Înapoia ei nu exista o peșteră, așa că locul era expus numai unei jumătăți de lume care se afla pe partea opusă defileului. În realitate, un adăpost minuscul. Cineva pictase un bizon și un cal pe peretele plat din spate, chiar la poalele ieșiturii. Văzând asta, Loon s-a simțit încurajat și a cercetat picturile îndeaproape. Pictorul mânjise blana animalelor cu ceva roșu înnegrit sau negru înroșit, aceeași culoare atât pentru bizon, cât și pentru cal. Thorn ținea separat acele culori. Era bine de știut că pe acolo trecuse un om.

Coborând privirea spre defileu, care se vedea doar ca o dungă între prim-plan și următoarea porțiune a platoului, a zărit un pin scund și lat care se frânsese, apoi continuase să crească, având un fel de vârtej în jurul punctului unde se rupsese. Acela se transformase într-o adâncitură de lemn expus și se umpluse cu frunze. Adâncitura ar fi fost accesibilă pentru felinele care se cățărau bine, dar s-ar fi putut apăra de ele; pe de altă parte, niciun animal sau om care ar fi privit în sus nu l-ar fi văzut. Trebuia să încerce să se cațăre până acolo. Pentru a vedea dacă era în stare, a

călcat pe piciorul vătămat și l-a cercetat. Urcușul nu era o activitate care să-i facă plăcere lui Crouch.

A făcut tot posibilul să nu stârnească durerea, folosindu-și piciorul stâng doar pentru a-și menține poziția, dar nu pentru a se propulsa mai sus. Asta îi solicita foarte mult Piciorul-Teafăr, care însă rezista. În cele din urmă, cu un geamăt, a ajuns în acea adâncitură și s-a lăsat moale în ea, încântat să constate că probabil era fisurată la bază, deoarece era uscată. Avea să reprezinte un pat comod din frunze și lemn carbonizat. Și îi oferea o vedere bună în toate direcțiile. Cu greutate, s-a foit în cuibul lui și, folosind piatra de cioplit, a rupt o creangă mare, moartă, pentru a se apăra cu ea. Refugiu! I-a mulțumit Corbului și s-a ghemuit ca o felină până când a găsit poziția în care să nu fie împuns de crengi.

În acea noapte, o haită de lupi a urlat la lună, iar Loon a ascultat totul simțindu-și pielea ca de găină, rămânând la fel de mut ca și celelalte animale care auzeau același lucru. Străvechii nu vor ieși să cutreiere la vreme de noapte, mai ales că lupii pândeau. Culcușit în îmbrățișarea bucății mari de blană s-a simțit mai cald decât oricând după ce fusese silit să renunțe la focul său. În noaptea aceea a dormit mai bine decât în toate celelalte de când își începuse pribegia.

Ce să facă?

Absența unui răspuns rămânea, totuși, un răspuns.

În ziua următoare nu a ieșit din cuib și a dormit sau a mestecat carnea rămasă pe picioarele ciutei. La fel a făcut și în următoarea zi. Luna era în creștere, desigur. Nopțile erau luminate cu precădere de razele palide ale zeiței gravide. A bănuit că va veni și ziua în care carnea de pe picioarele ciutei se va strica și va emana un miros prea greu pentru a o suporta în preajmă. Până atunci, însă, nu avea niciun motiv să se mute de acolo. Iar coborâșul din copac va fi foarte dureros. S-a mulțumit să se odihnească și să spere că se va înzdrăveni.

S-au scurs astfel patru zile, iar în fiecare noapte luna era tot mai umflată. Avea un pântece mare și bombat care

curând va naște. Va da naștere unui nou șaman.

În a cincea noapte petrecută în copac, foșnetele de la sol s-au materializat în silueta unei feline, iar el a rămas în cuib și a fluturat creanga mare spre forma întunecată, cu ochi înspăimântători și înstelați, îndepărtați unul de celălalt. O felină mare, cu cap voluminos. Leu sau chiar mai rău, un leopard. În lumina lunii părea pătat, sugerând un leopard. În orice caz, asta însemna un dezastru. Inima îi bătea din nou atât de tare, încât simțea că îi arde. Trebuia să pară mai mare decât era, de aceea, având pătura din blană pe umeri, s-a ridicat pe creanga cea mai mare pe care își putea menține echilibrul. Când a văzut mai bine, a azvârlit câteva crengi în animal și l-a observat ferindu-se, ba chiar fiind lovit de una. În tot acest timp a blestemat cu furie felina, a agitat Prongul pe deasupra capului și a scos toate răcnetele pe care le cunoștea, atât de animale, cât și de om; nu sunete care să îi trădeze spaima, ci unele feroce, zgomotele foamei. A răcnit blesteme până când și-a simțit gâtlejul iritat.

Când au sosit zorile, felina părea să se fi îndepărtat. A așteptat până la miezul zilei, dar nu a revăzut-o. Lăsându-și piciorul stâng să atârne mai mult liber, a coborât din copac. I s-a părut deopotrivă că sosise acolo cu foarte puțin timp în urmă, dar și că stătuse în copac ani întregi. Oricum ar fi fost, se terminase. Crouch se mai liniștise puțin, dar îi dădea târcoale. Simțea că va trece mult timp până când va pleca.

Imediat cum a pășit, a trebuit să se oprească pentru a-și face nevoile, iar după acel efort a avut o ușoară senzație de greață, dar și gol, apoi și-a revenit și a fost pregătit să pornească șchiopătând. Se va spăla în pârâu, va găsi câteva tufe cu fructe la soare și va mânca câte va putea. Știa că urșii care abia ieșiseră din hibernare vor face același lucru. Însă prefera urșii felinelor. Ei le vor ține departe. Cu toate acestea, Loon nu a zăbovit prea mult în apropierea tufișurilor. Fructele erau oricum pe ducă.

A ajuns la o stâncă rotunjită și dezgolită, care ieșea dintr-o culme ce traversa platoul și s-a apropiat de ea;

înapoia ei a descoperit o crăpătură care servea ca drum de urcuș. Partea superioară mai largă a stâncii i-a oferit ocazia să privească în jos, spre un meandru al râului în defileul lui și asupra câtorva canioane care coborau spre râu din cealaltă parte. A văzut locul în care cele două brațe ale râului tiveau platoul, tabăra haitei lui era ascunsă dincolo de ele, de cealaltă parte a Bizonului din Piatră, rămas și el nevăzut din acel loc înalt. Platoul din spate se vedea de acolo ca o landă înzăpezită, marginea lui cu praguri și adâncituri se arunca spre râu. Aproape niciun animal primejdios nu se aventura pe landă. Acolo erau bolovani mari, împrăștiați pretutindeni. Aproape sigur exista unul sub care să se poată furișa, într-un spațiu prea mic și strâmt pentru ca vreun lup sau felină să pătrundă acolo. Era, de asemenea, posibil să traverseze landa spre apus, la deal, către Țâțele din Gheață, o pereche aparte de calote de gheață, iar apoi să coboare spre capătul apusean al Văii de Sus; și de acolo, când va veni momentul, să ajungă la tabăra haitei lui.

Așa că a pornit pe landă spre miazănoapte. Zăpada era veche și întărită, astfel că i-a susținut greutatea chiar și în timpul după-amiezii. Din acel loc vedea spre miazăzi, dincolo de multe culmi și văi care arătau ca niște mâini cenușii ce țineau între ele defileul râului. Linii de verde, petice de alb. Crouch începuse să latre, strigând „Hi! Hi! Hi!” la fiecare pas. Loon avea capa din blană de ciută legată în jurul taliei, pe Prong într-o mână și o legătură de ramuri cu ace în cealaltă. Mergea șchiopătând, cercetând în trecere spațiile goale de sub fiecare bolovan mare.

La apus, a găsit o gaură care i-a plăcut cum arăta și s-a strecurat sub bolovan, printr-o deschizătură suficient de mare ca să-i permită accesul. Spațiul liber de sub bolovan era puțin mai înalt decât trupul lui culcat. Ca un dinte uriaș, bolovanul stătea pe patru colți mari. A tras crengile după el și le-a aranjat ca să închipuie un pat. Avea să fie frig acolo. Prong devenise acum o lance care să-l apere în vizuina lui din stâncă. Luna era plină, strălucitoare în crepusculul difuz.

În acea noapte, lupii au urlat din nou undeva, iar somnul i-a fost tulburat în repetate rânduri de zgomot; dar când s-a trezit și a ascultat, a fost încântat să-și dea seama că aceștia erau foarte departe. S-a bucurat în același timp de faptul că prezența lor va descuraja alți prădători, îndeosebi pe străvechi. Oamenii spuneau că străvechii se țineau departe de landă. Credea asta, pentru că landa oferea prea puțin adăpost în fața vânturilor. De aceea, una peste alta, era locul cel mai potrivit în care să își petreacă noaptea.

În timpul în care lupii își urlau cântecul, el și-a mișcat toți mușchii, începând cu cei ai degetelor picioarelor și ajungând la cei ai fălcii, iar apoi a adormit din nou sub cântecul de leagăn format din urletele ciudate ale lupilor, deseori după ce își încordase mușchii în continuare, reușind să facă la fel și cu cei ai fundului.

La un moment dat, corul lupilor l-a trezit și, când s-a deșteptat, s-a simțit derutat. Tatăl lui stătea în fața intrării în vizuină, urlând laolaltă cu ei, dar încet.

Vino la mine, fiule, i-a spus el, *ieși, dă-mi voie să-ți spun ce stea sunt acum!*

Vai, dar e frig, a protestat Loon, *și sunt ostenit! Nu vreau să părăsesc căldura pe care am făcut-o în gaura asta.*

Nu-i nimic, o să te încălzesc eu, i-a promis tatăl.

Loon și-a amintit că tatăl lui îi mai spusese acele cuvinte cândva, când îl scosese din râu, undeva sub Bizonul de Piatră, tremurând îngrozit după ce căzuse prin gheața subțire în apă. Prinzându-l de glezne, el îl ținuse cu fața în jos și îl plesnise peste spinare, de parcă ar fi fost un nou-născut, iar în timp ce Loon vărsase și se văitase de spaimă, el râsese și spusese: „Nu-i nimic, micuțule, te încălzesc eu.” Așadar, era chiar el.

Așa că Loon s-a târât de sub bolovan și s-a înfășurat din nou în blana de ciută. În lumina lunii, stelele se vedeau difuz, iar întregul cer era alb ca Jetul-de-Lapte vara. Tatăl său stătea deasupra lui, puțin transparent, atingând cerul cu capul, iar fața aproape îi era ascunsă de surâsul strâmb al lunii.

Hai, vino cu mine, i-a spus.

Să-mi strâng lucrurile? a întrebat Loon.

Nu, te voi aduce înapoi în zori.

Mă duci la mama?

Da. Într-acolo mergem.

Au zburat peste landă, coborând terenul gravat de crăpături, până la o vale adâncă unde se găsea un râu sclipitor ca luna. Într-un loc îngust din canionul său, râul trecea pe sub o arcadă din piatră; era Bizonul de Piatră, podul de rocă în apropierea căruia Loon căzuse în apă când era copil.

Aici m-ai salvat, a spus el.

Da, a răspuns tatăl lui.

Trebuie să mă întorc la haită în noaptea lunii pline, a explicat Loon. *Acum sunt în pribegie. Mai am trei – a ridicat privirea spre lună – trei sau patru zile.*

Știu. De aceea te-am chemat. Curând vei ajunge din nou aici. Am vrut să știi că voi fi alături de tine. Și mama ta la fel.

Arată-mi-o!

Și apoi a văzut-o, stând pe arcada de piatră de peste râu; apa trecea pe sub umbra întunecată a arcului bizonului și se unduia în aval în lumina lunii. Ea era goală și își ținea brațele întinse pentru a-l întâmpina.

Mamă! a strigat Loon.

Asta l-a făcut să se trezească și a rămas surprins să descopere că, în timpul cât a strigat, tatăl lui îl adăpostise la loc sub bolovan. Thorn spusese mereu că, dacă ți se oferea această șansă, trebuia să le vorbești calm spiritelor. Nu le plăceau zgomotele sau graba; erau dincolo de acestea și se simțeau jignite.

— Of, a făcut Loon, supărat pe el însuși; însă apoi a auzit niște pufnete în jurul bolovanului. Era un animal mare, care adulmeca. Probabil vreun urs; în orice caz, prea mare pentru a se vârî sub bolovan. Indiferent ce fusese, animalul a plecat pufnind, iar el a fost lăsat să adoarmă din nou.

Când s-a trezit, a descoperit un nod în mână, o bucată

răsucită de lemn tare, care arăta ca și cum s-ar fi rupt demult dintr-un copac. Un nod de la un capăt îi dădea înfățișarea unui cap de leu; a văzut adânciturile dintre umeri și masivitatea gâtului; era un mascul și avea o prelungire scurtă a sexului lipită de burtă, dar stătea în picioare ca un bărbat. Acela era darul făcut de tatăl lui în somn. Leii erau neînfricați. A scos dintr-un pliu al centurii din piele de ciută bucata de cremene pe care o spărsese când își confecționase piatra de cioplit. Acelui solz de cremene îi stătea mai bine așezat la capătul unei sulițe, dar deocamdată o putea folosi pentru a îndepărta nodul și să facă primele tăieturi. La lumina slabă a zorilor și cu degetele îndeajuns de calde a reușit să realizeze ce își propusese, stând pe o parte cu nodul și cu așchia de cremene în fața nasului. Vârful zimțat al așchiei era ca un instrument de sfredelit. A continuat să râcâie, privind concentrat la carnea albă, lipsită de sânge a vârfurilor degetelor, care preluau conturul cremenii; a rămas așa până și le-a desprins. Crouch fredona prin somn, Spit palpita în inima lui, dar doar pe pielea crăpată, aproape în afara sa, nu înăuntru. Acești oameni nu îi erau prieteni și trebuiau ignorați. Ceea ce îți face rău trebuie alungat în uitare. Omul-leu ieșea foarte frumos din nodul său.

Când soarele a ajuns de trei pumni pe cer, a ieșit târâș de sub bolovan și a pornit pe landă, călcând pe zăpada întărită până la o culme scundă, de unde putea vedea până departe spre apus. Ai lui erau la miazăzi, jos, tocmai la gura Văii de Sus, unde Bizonul din Piatră se arcuia peste Urdecha. Trebuia să se întoarcă în tabăra lor peste trei nopți. Putea supraviețui până atunci mâncând doar fructe și avea vesta, fusta și capa din blană de ciută, plus pe dedesubt veșminte din coajă de cedru. De aceea trebuia să își continue pribegia și să o încheie triumfător. A recitat către sine povestea, așa cum o va spune: noaptea petrecută în furtună, nereușita lui când se străduise să facă un foc; dimineața următoare, când făcuse focul din nimic, încă pe vreme de furtună; bucuria focului; peștii și cepele coapte perfect; găsirea ciutei ucise de urși și lupta

lor pentru hrană; leii care îl urmăriseră; apariția în vis a părinților lui; întâlnirea dezastruoasă cu străvechii, sosirea lui Crouch și Spit, evadarea; timpul petrecut în cuibul din copac; perioada trăită pe landă, sub un bolovan.

Acum trebuia să adauge punctul culminant al poveștii: premoniția. Iar aici, sus, în adânciturile landei se găseau mici mlădițe de pelin sălbatic și cu siguranță movilițe vechi de baligă de bizon, nu prea proaspete și nu tocmai uscate, în care creșteau ciuperci mici de culoare cenușie, numite tichia-vrăjitoarei. A umblat de colo-colo și a adunat mlădițe de pelin și ciuperci pe care le-a pus în pliul centurii. Le va mânca pe toate în dimineața dinaintea întoarcerii. Fără să vrea, Thorn va rămâne impresionat. Aveau un gust amar și trebuiau spălate bine în apa pârâului. După aceea va trebui să mestece o mlădiță de anason și să fie pregătit ca peste o oră sau mai mult să verse totul. Loon a dus o ciupercă la buze și simpla atingere l-a făcut să simtă o undă de groază în gâtlej, apoi prin mădular și gaura fundului. Asta l-a făcut să se cutremure. Pribegia fusese și așa destul de grea: trebuia să facă asta? Voia să o facă și mai grea? Nici măcar nu voia să devină șaman, asta era ideea lui Thorn. Tatăl lui trebuia să fi fost ucenicul lui Thorn. Heather nu dorea ca el să fie șaman. Dacă părinții lui nu ar fi murit, Thorn nu s-ar fi ocupat de el. Când era copil, stătea tot timpul departe de tabără, fiind mereu plecat prin canioane, fascinat de animale și în căutare de ierburi pentru Heather. După moartea părinților lui, fusese cât pe ce să devină un copil-lup, crescut doar de păduri, ca și cum ar fi fost răpit de un om al pădurii. Urmărea cai ori de câte ori îi vedea; erau animalele lui preferate pentru că îl fascina frumusețea lor. Heather trebuise să îl ademenească înapoi în tabără, așa cum proceda și cu motanul ei. Thorn nu l-ar fi observat niciodată lângă foc și Loon nu și-ar fi amintit niciodată versurile cântecelor intonate de Thorn. Nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat dacă tatăl lui nu ar fi murit.

Dar așa se întâmplase. Thorn și Heather îl crescuseră și îl educaseră și tot Thorn îl învățase să facă sculpturi în

lemn și picturi pe bucăți de ardezie. Lui Thorn îi plăceau aceste lucruri. Sigur, și versurile nesfârșite erau tot de la Thorn, iar Loon le detesta. Însă ele reprezentau o parte din ceea ce făcea un șaman. Numai că Loon nu voia să fie șaman. Era ceva prea istovitor, prea singuratic, prea înspăimântător și prea greu. Ca șaman, Thorn fusese rău, deoarece toți șamanii erau răi.

Pe de altă parte, Loon a acceptat provocarea și a plecat în pribegie. Să renunțe în timpul pribegiei ar fi fost ceva rușinos, un act izbucnit din teamă. Dacă ar fi vrut să plece, ar fi spus. Asta i-ar fi cerut mult sânge rece. Dar nu o făcuse. Era stânjenit că nu acționase în conformitate cu dorințele lui, că făcuse ceva ce nu dorea, iar apoi nu mai putuse da înapoi. Dar asta era situația.

Așadar, în dimineața ultimei lui zile de pribegie, s-a așezat cu fața spre soare și a mâncat combinația de tichia-vrăjitoarei și mlădițe de pelin. Gustul era cât se poate de amar, iar asta l-a făcut să simtă fiori pe piele. Stomacul a început să bolborosească și să îi dea arsuri. Ceva din acel amestec se răzvrătise înăuntrul lui mai mult ca niciodată și, curând, organismul a respins totul, astfel că a trebuit să verse. Nu voia să facă asta prea curând, simțea cum corpul prelua conducerea și îi anula hotărârea, dar nu a avut de ales. A căzut pe palme și în genunchi, s-a arcuit și a vomitat ca un motan care scuipă iarba mâncată, o masă de vomă arzătoare presărată cu bucăți de ciuperci și frunze măcinate; în timp ce amăreala creștea și scădea, gustul în sine l-a făcut să icnească de mai multe ori, a scos spume pe gură, nas și chiar ochi și a tușit până s-a golit, copleșit de durerile de burtă.

Probabil că nu era o idee fericită să facă asemenea trucuri de șaman tocmai el.

Sunt al treilea suflu
Vin la tine

A stat întins o vreme, simțindu-și corpul pulsând de bătăile inimii. Crouch scheuna în glezna lui, dar Spit a

rămas tăcut. Gâtlejul și gura îi ardeau de la sucurile din stomac. La fel pățea și Thorn când mânca acel amestec. Șamanii se otrăveau pentru a-și trimite spiritele afară din corp, la asta se reducea tot, iar Loon a simțit cum ele țâșnesc din capul lui prin vârful țestei. Preț de o clipă, s-a putut privi de deasupra, zăcând acolo, pe marginea platoului, vărsându-și și mațele din el. Și totuși picioarele îi rămăseseră amorțite de frig. A încercat să transmită căldură în jurul lui. Simțind dureri cumplite în tot corpul, palpitând ca un balon de sânge, a intonat unul dintre cântecele fierbinți. Exista mai mult sânge în el decât spațiu în artere, lucru adevărat în cazul oricărei creaturi; când se spărgeau anumite vene, sângele țâșnea ca izbucnirea laptelui în jeturi, eliberat dintr-o temniță care îl ținuse în strânsoare. De aceea, deseori avea senzația că e gata să plesnească. Acum își simțea tot sângele palpitând, dorind să iasă din trupul lui. Ținând seama de strânsoarea corpului, era chiar ciudat că Spit încetase să scuipe, că orice rană înceta să sângereze. Câteodată, văzuse animale doborâte cu lancea care sângerau pe ochi, gură sau prin gaura fundului; a simțit cum se putea întâmpla asta; a trebuit să închidă ochii și să și-i frece pentru a-i împiedica să-i sară din cap, fapt care a stârnit o ploaie nebunească de punctișoare și bastonașe roșii ca niște scântei. A, da – văzuse acele steluțe și bastonașe roșii pictate în peșteră. Puncte roșii, galbene și negre, sigur. Linii în zigzag, mișcându-se în dreapta și în stânga sub privirea lui. Le-a urmărit în țărâna de sub el, așa cum le trasaseră șamanii pe pereții umezi ai peșterii. Și-a adus aminte prima oară când călcase într-o peșteră, imediat după ce muriseră părinții lui, iar Thorn îi arătase peretele umed și îl făcuse să își lipească palma de el, să își lase amprenta, apoi îi îndrumase mâna pentru a face primele mâzgălituri, fiecare deget lăsând în urmă un șănțuleț îngust; iar între ele rămăseseră culmi mici, paralele, pentru că lutul pereților era ferm, dar relativ ușor de modelat. O apăsare mai puternică lăsa o dâră până la o adâncime de un deget, iar urma rămânea.

Nu același lucru se putea spune despre țărâna de sub el, care era sfărâmicioasă, plină de rădăcini și frunze moarte. Brusc, i s-a făcut foame, nu ca o ușoară arsură în măruntaie, ci ca o slăbiciune generală, și s-a întrebat dacă putea găsi hrană în țărâna aceea sau în frunzele moarte. Cu siguranță că frunzele îi puteau oferi ceva. În mod normal, se socotea că nu, însă oamenii haitei lui mâncau anumite frunze suculente și tot felul de rădăcini, tuberculi, lăstari, flori și fructe, așa că stratul gros de frunze moarte sigur avea ceva bun sau, în orice caz, ceva cu care să-și umple stomacul. Când a încercat să le mănânce, a descoperit că stomacul lui nu voia să fie umplut. Nu, acolo nu era nimic de mâncat. Trebuia să își mute căldura din pielea arzândă spre picioare fără ajutorul hranei. Era cel mai bine să stea în picioare, să intoneze un cântec fierbinte și să se gândească la Sage, cea cu țâțe mari și proaspete, așa cum stătea ea pe malul râului, legănându-se când se apleca pentru a spăla rufe, ca ugerul unei oi, dublat în mod miraculos. Ugere mari, de culoare întunecată, lovindu-se unul de celălalt, coastele mari ca ale unui bărbat, spatele tare și musculos, astfel încât făcea ca țâțele ei care atârnau să semene mai mult ca niciodată cu două desagi cu lapte legănându-se. A, da; se încălzea gândindu-se la ea, căldura se deplasa de colo-colo în el, ajungând chiar și la mădularul înghețat, care se încălzea și se întărea. L-a prins între degete și l-a strâns până a simțit cum i se întărește carnea, devenind rigid ca un băț, vai, dar mâinile îi erau atât de reci, încât doar imaginea lui Sage, corpul ei despuiat, mișcându-se în fața lui, îl putea ajuta să rămână așa și astfel să înfrângă frigul. Să danseze un cântec de sex, să combine cântecul fierbinte pe care îl intona cu un cântec de sex, să vadă cum ar arăta ea dacă ar fi fost uniți prin sex sau așa ceva. Loon nu făcuse asta nici cu ea, nici cu altă fată. Atât Thorn, cât și Heather, dar și toate femeile din haită îi spuseseră fără ocolișuri că era mai bine să se împreuneze cu fete din alte haite. Iar sărbătorile verii erau tocmai bune pentru asta. Haita lui era prea unită, iar fetele erau ca niște surori. Vorba vine,

căci aparțineau altor clanuri. Loon fusese singur la părinți și era corb, la fel ca mama lui. Fetele din haită erau vulturi și somoni și, pentru el, ele erau simple fete, iar el pentru ele, doar un băiat. Acum erau tinere femei, iar el un tânăr bărbat. Ele sângerau și erau vopsite în roșu la vremea potrivită a lunii, aveau țâțe, funduri, picioare perfecte și păsărici îmblănite; erau perfecte și frumoase. De fapt, doar Sage era perfectă în toate felurile posibile, ceva ce vedea și remarca oricine, însă, până la urmă, toate arătau bine, iar Loon le iubea. Și Sage era vultur. Pentru a fi șaman, trebuia să păstreze distanța față de femei, dar să fie și apropiat lor; va avea de-a face cu viața trupurilor lor în feluri care îl vor sili să nu mai fie un bărbat obișnuit al haitei, un vânător căsătorit cu o femeie. Dar să nu aibă soție! Ei, asta rămânea de văzut. Gândindu-se la Sage, a dansat ținându-se de mădular și a hotărât îndată că nu va fi un astfel de șaman. S-a prăbușit în genunchi și a făcut sex cu țărâna, a scuipat invocând senzația de eliberare, simțind izbucniri de plăcere pură țâșnind din el spre pământ; iar când a terminat, și-a adunat sămânța laolaltă cu câteva frunze și a mâncat totul. Se va hrăni. Era ca o supă de ciuperci înghețată, dar cu căldura lui.

O, pulsația lentă a satisfacției! Cuprins de beatitudine, a mers împleticit. Vărsătura, stropirea, toate făceau parte din asta. Se simțea bine în corpul lui; ar fi trebuit să însămânțeze Mama Pământ de câte ori putuse. Da, poate că o făcuse; poate că era prima oară în două săptămâni când avusese căldura și tăria, dar și spiritul. Sigur; altfel ar fi făcut-o și înainte. Satisfacția cobora ca o vibrație în josul picioarelor, urca în pântece, mergea din brațe spre degete. O undă delicată, dar distinctă, de stare de bine care să lupte împotriva tuturor zgârieturilor și julituriIor, a lui Spit și Crouch, a tuturor zilelor în care labele picioarelor îi fuseseră reci și amorțite. Da, însă era greu ca starea de bine să ajungă până la capătul degetelor. Acolo îi era frig. Era mai bine să țopăie, să danseze și să cânte din nou, să își ia rămas-bun o vreme de la Sage și să-și concentreze atenția asupra momentului. Soarele urcase pe

cer, era miezul dimineții, iar aerul se încălzea. Venise timpul să iasă și să umble.

A desfășurat capa și a legat-o în jurul taliei, și-a pus centura și fusta și a coborât de pe marginea platoului spre partea superioară a văii în care își avea căminul. Valea de Sus cobora spre râu, pe lângă Dealul Peșterii, pe Pajiștea Buclei, apoi spre cursul uscat și colmatat al râului, care dădea roată Dealului Buclă și Bizonului din Piatră și care unea malurile râului. Nu se afla departe de casă, va avea de mers doar o zi pe cărarea de pe culmea dintre Văile de Sus și de Jos. Coborâșul pe despicătura văii îi va răpi mai mult timp, dar era preferabil să evite drumul de pe culme, s-a gândit el, pentru a reduce șansele de a întâlni pe cineva. În timp ce pășea, a descoperit că hotărâse să rămână puțin sub drumul de pe culme, pe versantul Văii de Sus.

A mers șchiopătând pe traversa cea mai puțin abruptă pe care a găsit-o. A observat cărări slab conturate care traversau panta, alese de animale, dar și de el, pentru a se deplasa fără a risca o confruntare pe drumul de pe culme și fără să coboare în desișurile de arini care populau fundul văii. De acolo putea vedea la orizont culmea apuseană a Văii de Sus, o negură albă care ascundea parțial calotele de gheață și care erau când și când vizibile. Multe dintre culmile dealurilor din jurul Văii de Sus erau ca niște noduri și protuberanțe albe, astfel că arătau ca un osuar imens. Acum, acesta respira puțin sub el, unduindu-se ca spinarea unui animal viu. Slujindu-se de Prong mai mult ca până atunci, a trebuit să încetinească pentru a-și păstra echilibrul.

A început să se simtă exaltat. Satisfacția se transformase într-o gâdilătură benefică în tot corpul. Emana din stomac și măruntaie. A constatat că putea merge fără ca practic să-și lase toată greutatea pe vreun picior, ceea ce l-a făcut pe Crouch să ofteze de mulțumire. Ceea ce privea era înregistrat și se limpezea de parcă s-ar fi aflat aproape de el, lucru care l-a făcut să se legene puțin în mers; îi era

greu să își păstreze echilibrul când toate lucrurile îl asaltau permanent. Albastrul cerului vibra în diferite nuanțe, fiecare mai intensă decât precedenta. Norii de pe cerul albastru erau scobiți și clari ca lemnele cărate de ape și se învolburau în sine ca niște vidre care se joacă. Vedea pretutindeni în același timp. Spiritul lui împungea în creștetul capului, înălțându-l atât de sus, încât trebuia să se concentreze să-și păstreze echilibrul. Asta l-a făcut să râdă. Lumea era foarte mare și frumoasă. Ceva ca un leu: dacă ar putea, te-ar ucide, dar până atunci, era foarte, foarte frumoasă. Ar fi strigat cât de frumoasă era, dar râdea prea mult, era prea fericit că exista în această lume și se plimba prin ea. Da, asta era ceea ce nu știuse: Thorn se otrăvea ca să trăiască acel simțământ. Imediat ce atingeai acea stare, descopereai că vomitatul era justificat, a, da, nu încăpea nicio îndoială: merita din plin. Îți venea să mori numai ca să atingi acea senzație. Încercând să se întoarcă pentru a percepe totul dintr-odată, s-a legănat puțin și Crouch și-a arătat nemulțumirea, astfel că a reînceput să meargă încet, ca într-un dans lent, șerpuind pe pragurile înguste care îi permiteau să înainteze la câteva lungimi de corp sub drumul de pe culme.

Apoi a auzit un zgomot pe culme și s-a ascuns sub un buștean prăbușit; a înghețat înainte de a apuca să gândească ceva. Un miros de fum aducând a mosc; străvechii.

Era străbătut de groază și s-a târât și mai adânc sub buștean, încercând să se chircească până la dimensiunea unei pălării de ciupercă. Străvechii își vor înfige lăncile din colți de mamut în el și va muri cu un țipăt de durere agonizantă, ca un iepure. Gândul l-a făcut să îi înghețe din nou picioarele, iar covorul de frunze de sub buștean s-a descompus în vârtejuri de culoare pătată, precum pietricelele de la fundul unui torent, totul destrămându-se și sărindu-i în ochi.

Zgomotele coborau în josul culmii, în direcția în care mergea el. I-a auzit pe străvechi croncănind unul către altul cu glasuri ca de corb. În timp ce mergeau, șuierau

până vorbeau. Aceștia doi se deplasau foarte repede în josul drumului de pe culme. Dacă îi urmărea, avea să afle unde erau, iar apoi, la căderea nopții, putea să se îndepărteze de ei. Atâta vreme cât nu existau și alții, era în siguranță. I s-a părut că acel plan era bun.

S-a strecurat în jos printre copacii și stâncile de sub culme, ca la vânătoare, dar așa cum nu o mai făcuse vreodată. Când și când, uitându-se cu un ochi pe după copaci, i-a zărit dedesubtul lui; de fiecare dată când îi vedea, simțea un fior. Copacii scunzi de pe acea culme lată foșneau și scârțâiau în limbajul lor, asemănător celui al păsărilor, mișcându-și crengile pentru a-i reține atenția. Deasupra capului, ca veniți de nicăieri, norii au început să se adune. Trebuia să spere că nu va ploua. Dar se părea că ploaia nu va face decât să șuiere și să scoată aburi din el. A descoperit că-și dorea să îi ucidă pe străvechi; asta l-ar ajuta să se simtă mai în siguranță și putea afla ce posedau ei. Însă nu era o idee bună, de fapt, a rămas surprins că îi trecuse așa ceva prin cap. Nimeni nu ucidea străvechi; în felul lor, erau oameni, aproape-oameni, și nu reprezentau niciodată o amenințare pentru cei dintr-o haită bine organizată. Deși purtarea lor firească nu era aceeași față de un om singur. Cu toate astea, ideea tot proastă rămânea.

Exista o rigolă superficială care cobora de pe culme până în Valea de Sus și străvechii au apucat-o spre ravena în care se găsea un râuleț. Loon s-a întrebat ce vor face cei doi când vor ajunge la tabăra haitei, dacă se vor opri și îi vor vizita pe ai lui sau nu. Oamenii vedeau rareori străvechi sosind în tabăra lor, dar nu aveau necazuri cu ei dacă treceau pe acolo. Câteodată, aceștia apăreau la sărbătorile opt-opt, fluierând, ciripind și clănțănind în mod curios, vorbind cu șamanii care le cunoșteau limbajul și rămâneau laolaltă, sugerând oarecum că încercau să se apere. Nu, indiferent ce ar face aceștia doi, haita lui nu va păți nimic. De aceea, putea sta pe culme, deasupra lor, după care va coborî spre locul care domina defileul, la unul dintre punctele de pe marginea falezei, unde o pantă

abruptă, presărată cu grohotiș, mergea până la râu. De acolo putea vedea dacă se apropie ceva de el, pentru ca apoi să-și lase spiritul să hoinărească în liniște. Dacă spiritul îi părăsea trupul, așa cum încă încerca să facă, izbindu-se de creștetul țestei, atunci își va putea lăsa trupul într-un ascunziș sigur pentru a pluti pe deasupra cerului. Asta ar fi fost mult mai bine decât să ucidă doi străvechi aflați în trecere pe acolo. Chiar dacă erau cei care încercaseră să îl ucidă. Atunci fuseseră trei. La acest gând, s-a simțit invadat de un val de spaimă și s-a uitat atent la culmea de deasupra; precaut, a ascultat, a adulmecat și a vegheat. Nu era nimeni.

Așa că a rămas pe culme și s-a furișat în josul potecii, privind panta dinspre Valea de Sus, de unde străvechii se vedeau coborând. Acolo exista mult teren deschis, stâncos și înzăpezit, întrerupt doar de șirul de copaci de-a lungul pârâului și de câteva crânguri răsfirate pe pante, punctând restul văii cu câteva desișuri și pajiști în pantă, ici și colo.

Cealaltă latură a culmii avea un fel de faleză aproape de capăt, apoi urma panta lungă și împădurită spre Valea de Jos. Cum pe culme se simțea expus, speriat de o prezență pe care nu o putea vedea, și-a schimbat din nou planul; a hotărât să urmeze prima pantă abruptă prin faleză, care să îi permită să ajungă în Valea de Jos, iar apoi să meargă în josul ei, spre râu, ajungând la un meandru mare, ceva mai jos de Bizonul din Piatră, pe urmă să urce spre tabără pe poteca aflată de-a lungul râului. În noaptea aceea oricum nu avea să fie lună plină, ci era ultima noapte dinaintea ei, dacă nu cumva se înșelase. Prin urmare, trebuia să-și găsească un ascunziș bun și știa de existența unei mici peșteri aflate deasupra râului. Își putea petrece noaptea acolo. Străvechii se aflau în Valea de Sus, iar el va fi în Valea de Jos. Asta era bine.

Norii erau pufoși când soarele a început să coboare, se mișcau ca vârfurile unor ferigi, iar albul lor devenea rozaliu în albastrul pulsatil al cerului. Pe măsură ce soarele s-a stins, luna a apărut mare spre răsărit, având o nuanță roșiatică. Era ceva mai puțin strălucitoare în partea

stângă decât în dreapta, ori așa i s-a părut lui Loon. Asta i-a stârnit îngrijorarea: existaseră mulți băieți care se întorseseră din pribegia de vânători cu o noapte mai devreme, ceea ce crease impresia că doriseră prea mult să revină, astfel că oamenii haitei îi luaseră în râs. Pe de altă parte, Moss se întorsese cu o noapte mai târziu și păruse nepriceput în fazele lunii. Necazul era că lunele pline nu semănau perfect între ele; creșteau ceva mai mult sau mai puțin și, pe de altă parte, strălucirea lor varia puțin, astfel încât uneori cercul perfect de lumină puternică nu înconjura luna plină decât la miezul nopții, și nu imediat după apusul soarelui. Ba mai rău, se întâmpla câteodată ca inelul perfect de lumină strălucitoare să apară cu puțin înainte ca luna să se înalțe dinspre răsărit. Așadar, erau posibile greșeli, chiar dacă luna era examinată cu cea mai mare grijă.

În acea noapte, luna mare și strălucitoare creștea și se micșora la fiecare bătaie a inimii, tresărea la fiecare clipire de gene, însă rămânând tot timpul uriașă și sclipitoare. În lumina ei a putut vedea fundul Văii de Jos, până în defileu, în amănunt, deși toate aveau nuanțe de cenușiu, tivite cu albul luminii lunii. În rest, tot ce se afla dedesubtul lui era ca o versiune fantomatică a lumii din vremea zilei; Mama Pământ, în toată splendoarea ei, iar el plutea peste ea, privind spre defileu, urmărind luna care strălucea deasupra încrețiturilor din partea râului înghețat. Pereții defileului păreau să radieze o lumină lăuntrică, și totuși umbrele erau de un negru ca de cărbune, conferindu-i terenului un aspect clar modelat, ca și cum defileul ar fi fost săpat în peisajul deluros cu ajutorul unei lame mari și ascuțite. O, lumina lunii!

Culmea a ajuns la un punct care i-a oferit o priveliște a marii unduiri a râului ce se afla ceva mai jos de tabăra haitei lui. Era doar forma meandrului în care se găsea tabăra, dar era plină de apă în locul pajiștii. A descoperit că, atunci când râul rodea din partea din amonte a malului acelui meandru și trecea mai departe, apărea încă un bizon din piatră care se înălța deasupra apei; iar acea

buclă avea să se usuce, devenind o altă pajiște. Curba era conturată de apă în jurul meandrului înghețat, curgând dinspre umbră spre lumina lunii. Scotea puține zgomote care se auzeau chiar și de la înălțimea la care se afla el. Râul îngâna un cântec pentru sine, așa cum făcea mereu, chiar și acum, când era acoperit în mare parte de gheață. Dârele întunecate arătau ca niște iazuri lungi și înguste pe suprafața netedă, albă și lucitoare, părând câteodată mai înalte decât gheața, iar alteori ca niște găuri negre într-o blană de hermină.

În umbrele de sub arinii de la cotul râului i-a reținut privirea ceva care se mișca. Arăta ca o persoană, însă când a pășit în lumina albă a lunii și a rămas în picioare pe malul înzăpezit, Loon a văzut capul animalului, întunecat și rotunjit: ochi uriași, ca de bufniță, deasupra unui bot de felină, cu coarne încovoiate ca ale caprei de munte. Loon nu mai văzuse un asemenea animal, așa că s-a cutremurat în fața acelei imagini. Mari și rotunzi, ochii lui erau sigur de bufniță; pentru ei, totul era vizibil. Lipit de trunchiul copacului din spatele lui, Loon a încremenit și a sperat că se va contopi cu întunecimea acestuia. Însă animalul s-a uitat direct spre el și și-a menținut privirea ațintită în timp ce s-a deplasat pe malul râului spre amonte. Și-a ridicat brațul drept, iar Loon a văzut că era de fapt o labă, laba unei feline; și nu avea cap de leu, a observat el, pentru că avea ochi precum bufnița și coarne care stăteau curbate deasupra urechilor de felină; urechile îndreptate către el, ascultând bătăile inimii lui care pulsa puternic, parcă înapoia gâtlejului. Apoi, creatura a dispărut în umbra peretelui defileului.

Fără să-și dea seama, Loon s-a trezit mergând cu spatele, către culme. Groaza îl țintuise ca o lance care îi străbătuse gâtul; abia dacă putea respira și își simțea corpul înfierbântat. Ca o fiară de stepă care se pregătea să fugă, a avut senzația că trebuia să se descarce. A fost nevoit să-și strângă mușchii sfincterului ca să-și reprime necesitățile.

Apoi, cu un scâncet, s-a întors și a fugit fără să se

gândească la ceva anume, fără să vadă încotro se îndrepta, fără ca măcar să-și simtă picioarele. Era extrem de primejdios să alerge astfel prin noapte, dar eu nu l-am putut ajuta; în acele momente de groază, eu nu aveam cum să pătrund în el.

Din întâmplare, s-a trezit din nou pe drumul de pe culme. S-a oprit, pentru că nu mai avea încotro, gâfâia prea tare. Temându-se de ce ar putea vedea, și-a plimbat privirea roată. Și avusese dreptate să se teamă: avea din nou în față acel om-leu, însă de astă dată el se afla deasupra lui, pe cărarea de pe culme, ca și cum ar fi zburat până acolo ca să ajungă înaintea lui. Cu un sunet amintind de un behăit, încă îngrozit, dar recăpătându-și luciditatea, simțind dureri în piciorul stâng și suspinând în timp ce alerga, Loon s-a răsucit și a coborât șchiopătând pe culme.

Nu putea face altceva decât să urmeze drumul de pe culme către promontoriul defileului pentru a ajunge la capătul de jos. Asta l-a adus la intersecția cu drumul care mergea de-a lungul laturii de miazănoapte a defileului dinspre Pajiștea Loop, însă el nu voia să pornească pe acolo, căci era prea expus pericolelor. Așa că a coborât printr-o mică despicătură din peretele defileului, pe care o cunoștea, o spărtură presărată de tufișuri care l-a silit să își continue drumul pe palme și genunchi ca să ajungă sub ramurile cele mai joase. Curând, a poposit pe un prag ce se ținea exact deasupra peretelui canionului. S-a târât de-a lungul lui. Când pragul s-a îngustat și a dispărut în faleză, a văzut o porțiune îngustă de pe care a putut coborî pe alt prag de dedesubt. Mai fusese acolo.

La capătul îndepărtat al celui de-al doilea prag, a ajuns la intrarea unei mici peșteri, o gaură verticală în piatra albă. Da, acela era locul pe care îl știa. Tatăl lui i-l arătase prima oară. Crestătura pătrundea în rocă până la o anumită adâncime, unde exista o scurtă distanță până la o mică platformă. Dincolo de acel loc, din nefericire, peștera era fără fund, o gaură care cobora în beznă. Într-o

crăpătură din partea din spate, dincolo de o altă bortă, exista o apă care murmura și se scurgea ca un firicel.

Tatăl lui îi arătase acea peșteră pentru a-l preveni; gaura dinăuntru mergea în jos, drept până la râu. Descoperise asta, spusese el, aruncând în hău o nucă pe care făcuse un semn, iar mai târziu o găsise în râu, rotindu-se într-un vârtej.

Acum, în întuneric, Loon stătea pe o platformă, în spatele unui bolovan. Putea privi afară din intrarea în peșteră și vedea zidul dinspre miazăzi al defileului, albit de lumina lunii și peticit de licheni și pervazuri de piatră. Cerul întunecat era presărat de stele care se zăreau slab în lumina lăptoasă a lunii. Noaptea abia începuse.

Din spatele lui, puțin deasupra, de pe primul pervaz, s-a auzit un zgomot. Tremura și se simțea la fel ca atunci când fusese înțepat de o albină. Loon s-a târât spre gaura de la capătul platformei și a vârât mâna înăuntru. Peretele găurii era umed, dar întrerupt. A simțit o ieșitură pe care putea călca. Nu avea cum să știe ce altceva se afla acolo. Însă acum, de pe al doilea pervaz din afara peșterii, s-a auzit o respirație grea; Loon s-a furișat cu picioarele înainte în gaură și a rămas cu ambele tălpi pe ieșitura pe care o depistase. A pipăit cu degetele picioarelor rocile de sub ieșitură. În acel moment, Spit era cel mai bun cercetaș al lui, rămânând sensibil, chiar dacă îi era frig. Alte pufnete venind de sus l-au făcut să pipăie în jur cu febrilitate. A descoperit încă o ieșitură de care se putea ține, a strâns-o între degete cât de tare a putut și a coborât și mai adânc în gaură. Trebuia să țină minte unde se aflau acele ieșituri și, cu ochii închiși, a pictat în minte pozițiile celor două descoperite. Cu degetele piciorului drept a pipăit în jur, căutând alta. Exista una, deși cam jos; până când a reușit să își așeze bolta labei piciorului pe ea, piciorul stâng era atât de îndoit, încât genunchiul îi ajunsese deasupra șoldului. Asta nu era bine, pentru că glezna îl durea mai rău decât până atunci. Dar nu a luat asta în seamă și a căutat un punct de sprijin pentru mâini. Dacă descoperea unul, își putea dezlipi piciorul stâng de

pe prag și căuta ceva mai jos. Exista o crăpătură pe care a găsit-o orbește cu mâna, o crăpătură bună; a reușit să strângă mâna pumn în ea și roca nu se fărâmița, indiferent de cât de tare trăgea de ea. Era un punct de sprijin pe care îl putea extinde și restrânge după bunul plac, de aceea și-a lăsat piciorul stâng să coboare și a pipăit în jur în căutarea următorului, care exista ceva mai jos. În cele din urmă, a descoperit că ambele picioare îi încăpeau prin acea ieșitură ce părea a fi mai curând un pervaz.

Acum se afla în adâncul tunelului. Nu va fi văzut nici măcar de pe mica platformă, decât dacă ceea ce îl urmărea putea vedea pe întuneric. Ori dacă îl adulmeca. Un cap de leu pe trupul unui bărbat, cu ochi de bufniță și coarne; imposibil de bănuit cât de bine putea adulmeca. Când și-a amintit cum arăta când îl privise, un fior de groază l-a străbătut din nou, ca o înțepătură de albină. Ei bine, chiar dacă îl adulmeca și îl vedea în întunericul deplin, va coborî după el în gaură? Fără degete, doar cu labele, va fi în stare să coboare? Probabil că nu. În asta îi stătea speranța. Pe sub pleoape a văzut drumul de întoarcere, stânga-dreapta, stânga-dreapta. Nu voia să continue coborârea. Probabil că o va face dacă lucrul fornăia în partea de sus a găurii. Însă nu a auzit decât propria răsuflare și ticăitul inimii în gâtlej. Nu avea cum să știe ce făcea omul cu ochi de bufniță și coarne. Dacă nu avea și bot de urs, probabil că îl pierduse. Leii vânau bizuindu-se mai mult pe ochi, la fel și bufnițele.

A rămas atârnat acolo. Îi era frig, iar membrele îi înțepeniseră. Nu-și simțea labele picioarelor, ci doar o mică arsură din partea lui Spit. Și-a desprins mâna dreaptă și, cu grijă, și-a desfăcut capa din blană de ciută și a aranjat-o peste cap și în jurul umerilor. Și-a mișcat corpul în sus și în jos, în sus și în jos și a schimbat mâna pe care o ținea în crăpătură, agățându-se cu fiecare atât de mult timp cât a putut. În sinea lui, a invocat cel de-al treilea suflu ca să îi vină în ajutor. Dar, dacă avea de gând să vină, acesta sosea întotdeauna târziu. S-a frecat de peretele negru și aspru. Coborâse în peșteră. Deși era mică, amintea de un pântece al pământului, o trecere către

lumea spiritelor. În peșterile pictate, oamenii își strecurau mâinile prin pereți până în lumea subpământeană și vedeau spiritele animalelor dansând. Asta a încercat să facă și el în acele momente, dar aceea era de fapt doar o bortă rece aflată în partea din spate a unei peșteri mici, din rocă albă, o gaură de care tatăl lui îi spusese să se ferească. Era prea rece pentru a fi un pântece, prea rece ca să îl nască până la celălalt capăt. Nu putea decât să se agațe de ieșituri și să reziste.

În bezna din fața lui, rețeaua rectangulară de puncte roșii s-a transformat treptat în dâre, pete, în imagini laterale de bizoni, mamuți, cai și capre de munte, toate acele animale atârnând acolo la fel de clar ca și cum ar fi fost reținute de pe o culme în plin soare. Frații și surorile lui. Poate că trecuse prin pereții acelei găuri. Doar cele trei puncte pe care le atingea păreau a fi reale. Era ca și cum ținea trei mâini reci care îl prinseseră în timp ce atârna sub cerul lipsit de stele al spiritelor animale. Acestea pulsau când pluteau prin fața lui. Îi slăbeau puterile. O vreme l-am susținut pe peretele acelei găuri.

Sunt cel de-al treilea suflu
Vin la tine
Când nu ți-a mai rămas nimic

După alte douăzeci-douăzeci-douăzeci de răsuflări, a avut impresia că deasupra lui se luminase. Era ca și cum în beznă se răspândea o picătură de alb, precum sângele picurat în apă. Au urmat alte picături de cenușiu, apoi a apărut o altă nuanță, un cenușiu amintind de sângele din pleoape când își închidea ochii cu putere. Când a întors capul să privească, a avut impresia că vede firicelul de apă care se scurgea pe peretele din spatele său.

A, da: își amintea drumul de întoarcere. Întâi, ieșitura pe care trebuise să își ridice genunchiul deasupra șoldului pentru a-și lăsa piciorul stâng pe ea; apoi celălalt punct de prindere; și ieșitura de mai sus pentru picior; apoi putea prinde o ieșitură chiar la marginea găurii, după care

trebuia să întindă o mână și să își prindă degetele ca niște cârlige de rădăcină de cedru în crăpăturile de pe podeaua peșterii. Și să se tragă în sus, în pumnul de dinainte de zori. Să se târască până la prag, să privească în jos, spre defileul cenușiu. Era pustiu, mai puțin râul înghețat, care șerpuia ca o creatură vie și mare. În acea dimineață tăcută, se furișa pe sub pătura de gheață și zăpadă veche. Șiroaie întunecate curgeau fără să facă valuri. Nimic altceva nu se clintea. O veveriță care sporovăia către sine: nimic altceva mare și îngrozitor nu putea să fie prin preajmă în acea dimineață. Cerul își pierduse stelele și era atât de cenușiu, încât, în acel scurt interval în care spunea una sau alta, putea fi deopotrivă înnorat sau senin.

În josul defileului, o nuanță de roz sugera că soarele va apărea curând. Brusc, s-a ivit un cer senin, un cer fără nori. Loon a strâns degetele mâinii drepte în pumn, cel care îl susținuse cel mai mult, și a simțit carnea gemând. A desfăcut degetele și le-a mișcat, apoi și-a frecat mâinile una de alta. Mâna dreaptă îl ajutase să traverseze noaptea. Și, pe măsură ce ziua devenea tot mai strălucitoare, părea tot mai puțin probabil ca omul-leu cu ochi de bufniță să fie prin apropiere; ori tot mai puțin real. Cu toate că în cursul nopții fusese cât se poate de concret.

Acum, când putea să vadă, pragurile pe care le folosise ca să ajungă în gaură erau înspăimântător de înguste. Așa amorțit cum se simțea, s-a târât peste ele ca o șopârlă, o șopârlă roșie de apă, punând fiecare membru în mod deliberat la locul potrivit. Apoi a urcat despicătura tivită de tufișuri pentru a ajunge pe marginea defileului. Acum putea să se întoarcă spre cărarea de pe creastă și să coboare spre Valea de Jos. Avea nevoie de o zi întreagă pentru a se întoarce la tabără, ca să poată ajunge acolo după căderea întunericului, pe lună plină. Asta însemna că era timp destul. Știa precis unde se afla.

Lumina zilei a alungat spaimele nopții. Aerul era răcoros și limpede. A simțit un soi de bâzâit pe toată pielea, în carne și oase. Copacii înfrunzeau în fața ochilor lui, iar culorile zilei l-au inundat pe măsură ce deveneau mai

strălucitoare. În aer tresălta, în sus și în jos, o briză care a făcut să se nască ceva înăuntrul lui. Și-a dat seama că va supraviețui pentru a deveni bărbat, un bărbat al Mamei Pământ, care era mare și frumoasă. Exista și groază, da, bineînțeles, dar acea zi era uriașă, mai mare decât groaza. Norii din pieptul lui au crescut, ajungând să fie mai mari decât cei de furtună. Veverițele au sărbătorit ziua cu chicote și chirăieli, iar pârâul din Valea de Sus a scos clinchete și a pornit la vale pe albia înghețată, iar mușchiul luminat de lună a înverzit malurile lui cu nuanțe verzi proaspete, de primăvară, vii față de zăpada pe cale să se topească.

A trecut pe lângă un firișor de apă din zăpada topită de soare și s-a ghemuit ca să bea din el; Crouch s-a așezat alături de el. Crouch era prost dispus. Loon îl retrăsese pe Prong de deasupra primului prag, iar acum el și un alt băț, folosit drept baston, pe care îl ridicase de jos, au devenit o prelungire a brațelor lui. Loon era din nou un animal cu patru picioare, cu cele din față foarte lungi și cu încheieturi duble. Apa rece, provenită din zăpada topită din burta goală, îl inunda din interior, liniștea agitația lăuntrică, până când putea să plutească din nou, să pășească la fel de nepăsător ca un leopard, cursiv față de adânciturile, denivelările și înclinarea rocilor de sub tălpi. S-a deplasat atât de lent, încât a avut impresia că nu înaintează deloc, iar albastrul cerului s-a vălătucit și s-a ridicat deasupra lui, tot mai sus, într-o culoare din ce în ce mai puternică. Norii, atâția câți erau în acea zi, se aflau în ființa lui.

Era o zi pentru animale. A paisprezecea zi a celei de-a patra luni, când zilele se lungeau cu repeziciune, soarele urca tot mai sus pe cer, iar căldura primăverii atingea în cele din urmă aerul lumii. Zăpada se topea peste tot. Într-o asemenea zi, toată lumea se simțea bine și ieșea în căutare de hrană și să privească în jur. Zeii lăuntrici îi făceau să iasă din blănurile pe care le purtau.

Privea în cele patru zări în josul văii, plutea. În Valea de Sus, deasupra albiei pârâului aproape sufocat de arini și

dedesubtul peretelui văii stâncoase și înzăpezite, exista un drum îngust. Loon a coborât spre acel drum sau mai curând a plutit în jos până a pus picioarele pe el. Când a ajuns acolo, s-a așezat ca să se odihnească și a simțit că Mama Pământ se rotește puțin sub el, ridicându-se și coborând odată cu respirația lui. Drumul îngust era în mare măsură cotropit de ierburi, iar în locurile în care pâraiele îl traversau era vârstat de verdele mai închis al stufului și mușchiului. Toate creaturile care coborau sau urcau valea foloseau acel drum, iar în porțiunile nămoloase Loon a văzut tot felul de urme de copite și labe.

Cam pe la amiază, a ajuns pe o porțiune plată și lată, o pajiște în care pârâul curgea mai încet și șerpuia printre trestii verzi ca iarba. Și-a continuat drumul de-a lungul peretelui răsăritean al văii, care arăta ca un morman de faleze retrase, având copaci pe fiecare prag. S-a simțit în siguranță în acel loc, iar când în partea de sus a pajiștii a apărut o mică turmă de bizoni, coborând spre pârâu, s-a ascuns înapoia unui copac și a urmărit tot ce se întâmpla. Animalele erau precaute și temătoare, ca și cum ar fi fost vânate, iar curând, îndreptându-se în aval, au dispărut din câmpul vizual al lui Loon. Bizonul era animalul preferat al lui Thorn, lucru firesc, pentru că și ele aveau capete mari care păreau să exprime mulțumirea de sine.

Acum, în vale domnea din nou liniștea, iar veverițele scoteau țipete ascuțite și alergau de colo-colo. Pe cer se rotea leneș un șoim, una dintre puținele păsări care soseau atât de devreme primăvara; părea să zboare foarte sus pentru că pornise la vânătoare, dar nu era adevărat. Acele păsări plonjau câteodată de la înălțimi de la care păreau doar niște puncte în cădere. O după-amiază caldă și liniștită, nu la fel de senină ca dimineața, dar aproape fără niciun nor. Îl ardea stomacul și se simțea puțin slăbit. Parcă plutea, dar nu datorită sentimentului de ușurare, ci a amețelii. Cu fiecare bătaie a inimii, copacii se îndepărtau, apoi se apropiau, iar un roi de albine în jurul unui stup a scos un zumzăit care i-a transmis că nu voiau să le ia mierea. Cu toate că puțină miere... Dacă arunca

piatră după piatră în stup, le gonea, spărgea scorbura în care aveau cuibul, le stropea și le afuma... dar nu. Fumul ar fi fost de ajuns. Altfel se înfuriau și îl atacau în masă; mai avusese parte de așa ceva. Încă o înțepătură de albină pe lângă zumzetul existent în el și ar fi sărit din propria piele.

Cu regret, a dat pace albinelor și a continuat să coboare de-a lungul pârâului, mai încet decât apa care curgea prin pajiște. După ce pârâul a părăsit pajiștea și a dispărut în josul pantei împădurite, s-a mișcat de la un copac la altul, odihnindu-se lipit de ei, ca și cum i-ar fi fost prieteni. Iar ei îl susțineau ca niște camarazi.

Umbrele după-amiezii s-au lungit treptat, nepăsătoare. Se afla destul de aproape de locul taberei, astfel că se putea opri și adăposti sub un buștean. Noaptea nedormită s-a făcut simțită dintr-odată; trebuia să cedeze somnului, sperând că niciun animal flămând nu va veni în susul văii. În timpul unei pribegii de douăzeci-douăzeci de zile poți strica totul chiar la ultimul pas. Da, nu avea ce face, nu avea puterea să reziste. Va dormi cu un ochi treaz.

Când s-a trezit, mai era doar un pumn până la apus. S-a ridicat și s-a șters de țărână. A mers la râu și s-a spălat pe față, după care a observat în apă o bucată de rocă sângerie și, fericit, a scos-o. Dacă o râcâia cu o piatră mai dură, obținea suficientă culoare pentru a-și picta fața. Încă avea colierul din dinți de ciută și ciotul sculptat ca om-leu, care i-a transmis un fior de spaimă când s-a gândit la el; dar mai avea și hainele și capa din blană. Va folosi culoarea pentru a desena pete ca de leopard pe ele și va intra în tabără triumfător. Va fi slab, lipsit de vlagă și rănit, dar îmbrăcat bine. Viu. S-a gândit să îi arunce pe Prong și celălalt băț, dar, dacă făcea asta, avea să șchiopăteze, deoarece Crouch protesta vehement la fiecare pas. Dacă voia, putea abandona bețele în ultimul moment și să nu șchiopăteze când mergea.

În ultimele raze ale soarelui, a traversat Pajiștea Buclă și a urcat Dealul Buclă. De pe culme a văzut depresiunea în

care trăiau ai lui, dar și defileul râului, până la vârfurile din jur, spre apusul soarelui și înălțarea lunii. Tabăra se afla jos, sub refugiul care tivea Dealul Peșterii. La căderea nopții putea coborî până acolo. Totul se lega așa cum plănuise în nopțile nedormite ale pribegiei. Privind spre vale, a văzut fumul focului de tabără care se înălța vălătucindu-se. A, da!

În ultima parte a acelei zile, când lumina soarelui cădea pieziș peste defileul râului, a perceput o mișcare pe prima culme aflată la apus de el. A văzut un cal negru care stătea și privea în jur. Animalul sacru, cel mai frumos dintre animale.

Calul era singur, urmărind apusul, la fel ca el. Loon a scos bucata de rocă sângerie de la brâu și a râcâit suprafața ei sfărâmicioasă cu unghiile până a desprins câteva granule pe care le-a ținut în palmă. A scuipat peste ele și le-a frecat până a obținut o pastă, după care și-a trasat dâre pe frunte și sub ochi. Apoi a făcut o plecăciune spre cal, iar calul i-a răspuns în același fel, înclinând din cap. Animalul-zeu era iluminat de soare aproape de jos. Avea capul negru și lung, parcă gravat. Martorul pământului la încheierea pribegiei lui, râcâind țărâna cu o copită, apoi coborând și ridicând capul. Și l-a aruncat apoi într-o parte și cu ochii lui negri l-a observat pe Loon, aflat la mare depărtare de el. Avea coama neagră, scurtă și dreaptă, corpul negru, puternic și cu rotunjimi.

Apoi, pe neașteptate, calul și-a azvârlit capul lung spre cer, către soare, iar acea mișcare i-a sărit în ochi lui Loon; a traversat spațiul dintre ei, ochii arzându-i atât de puternic, încât a trebuit să-i închidă pentru a vedea din nou; lacrimile s-au rostogolit pe fața lui, gâtlejul i s-a uscat, iar pieptul i s-a strâns și a tremurat. Și-a dus o mână la inimă. Calul s-a întors și a pornit în galop mic peste culme și a dispărut, aruncând o ultimă sclipire de soare din coama neagră. Clipind ca să-și alunge lacrimile, Loon și-a mutat privirea și o vreme aproape că s-a temut să se uite din nou spre apus. A închis ochii și a văzut totul petrecându-se pe pleoape. Capul care conducea trupul în

acea întoarcere, o mișcare cursivă și grațioasă. Ultimele raze ale soarelui inundau defileul, reflectate de corpul negru, ca de pe aripa unui corb. Umeri rotunjiți și picioare lungi.

Soarele a atins linia orizontului și a început să apună. În același moment, spre răsărit, un punct de un alb sclipitor s-a mărit spre stânga și dreapta: luna se ridica pe cer. În același timp, soarele apunea, iar luna răsărea; privind încoace și încolo, urmărind ambii aștri, Loon a simțit cum crește între ei, a simțit cum cerul se rostogolea pe deasupra Mamei Pământ. Soarele jos, luna sus, totul o parte a marelui zbor. Așadar, trebuia să fie noaptea lunii pline.

Și, pe măsură ce s-a ridicat peste linia orizontului și a atârnat pe cerul albastru, luna evidenția strălucirea albă și limpede de jur împrejur, confirmând că era cu adevărat plină. Era uriașă, mult mai mare decât soarele care apusese. Ultimul apus de soare al pribegiei lui; când și-a dat seama de asta, s-a simțit străpuns de o durere. Lumea devenea ceva mai mare decât putea pricepe el. O, păcat că se terminase! Va mai fi vreodată atât de viu, lumea va mai fi vreodată atât de frumoasă ca în acele momente?

Nu. Niciodată. Nu era posibil. Aceea era clipa lui, doar a lui, încheierea pribegiei, culmea vârtejului său. Ea nu va reveni. Acum era bărbat, iar un cal îl binecuvântase. Mâine va fi în haita lui, ucenic al lui Thorn. Va reuși să rețină acest sentiment nou și copleșitor? Și-l va aminti?

I s-a părut foarte puțin probabil. Va vedea când se va întâmpla asta. Trebuia să meargă acasă. Și îi era cu adevărat foame.

La vremea amurgului și-a aranjat lucrurile și și-a pictat din nou fața și palmele. Sprijinindu-se în bețe, a coborât panta dealului către tabără, în lumina lunii pline care scălda tot ce vedea în jur. În ultimul moment a hotărât să arunce doar cel de-al doilea băț. Rezistent și sigur, pătat în partea superioară de sudoarea mâinii lui și având capătul celălalt perfect rotunjit de frecarea cu solul stâncos. Prong

era un prieten prea apropiat. Va intra în tabără arătând cum se descurcase în ciuda lui Crouch, dovedind că nimic nu îl oprise pe drumul pribegiei.

A văzut focul aproape tot timpul cât a coborât dealul. Îl făcuseră mare pentru a-l primi cum se cuvenea. Zumzetul de albine l-a cuprins din nou și, cât și-a aranjat hainele și sperând că vopseaua de pe față era bine întinsă, a simțit că arde coborând panta. Numai să nu arate ca și cum ar fi fost ucis recent. Dacă așa arăta, cu atât mai bine. Murise cu adevărat și se întorsese altă persoană. Simțea asta cu atâta tărie, încât era convins că toți își vor da seama.

Reținuți la pământ de trunchiuri, dar trăgând de ele cu toate crengile, copacii întunecați care mărgineau curbura pajiștii pulsau spre înalt, ca și cum ar fi încercat să plece în zbor. Și el plutea prin aer într-o stare de echilibru aproape perfectă, lovind solul cu bastonul Prong. Era într-o armonie perfectă cu picioarele, între mers și zbor spre cer. Crouch i-a spus: „Sunt bine, voi face orice îmi vei cere, în noaptea asta nu sunt aici cu adevărat, iar acum, adio!” Încântat de acest lucru, Loon s-a concentrat pentru a păstra cele trei puncte de sprijin în mers într-o curgere lină, un dans către haita lui din tabără. Focul lumina printre copaci, încercând ca toate celelalte să zboare și să se îndepărteze în acea noapte. Luna de deasupra copacilor era imensă, de un alb superb la margini: o lună mai plină nu putea exista. Luna plină din a patra lună a anului: reveniseră. Luna de foame se terminase, iar vara nu era chiar departe. Iepuroaica din lună, mestecând în vasul cu rocă sângerie cu care picta zorile, își dăruia tot corpul în acea mișcare și, deși capul ei era în profil, Loon a văzut că se uita spre stânga, pentru a-l urmări cum merge în josul dealului. Ea va picta zorile viitoare pentru el, căci vor sta treji toată noaptea pentru a sărbători.

În momentul în care a ajuns aproape de tabără, și-a dat seama că nu-și anunțase sosirea și că i-ar putea surprinde pe ai lui, de aceea a scos micul strigăt „rup-rup” pe care îl făceau cufundarii când ieșeau la suprafață după un plonjon în apă și își identificau prietenii.

Ai lui au auzit sunetul și au ovaționat. Bărbații au urlat ca lupii și au ieșit să îl întâmpine, zâmbind larg și strigându-i numele. Loon a dat drumul bățului Prong care a căzut la pământ și s-a lăsat ridicat de picioare și spate pentru a fi purtat către vatră pe umerii lor. Loon era încântat că doar numele lui era strigat; era plin de sine, dar gol pe dinăuntru, i-a văzut pe toți cu un zâmbet discret și calm. Era un foc impresionant de tabără. Toate femeile și fetele i-au rostit numele și l-au îmbrățișat pe rând, l-au atins, apoi au adus cele mai bune robe din blană pentru a-l împodobi.

Până și Heather a zâmbit o clipă, apoi și-a aplecat capul lipsit de dinți și s-a retras rapid, pentru a reveni cu un bol în care erau ceai de molid și câteva prăjiturele din semințe cu miere.

— Nu mânca prea mult și nici prea repede, l-a prevenit ea cu glas firesc. Cum te-ai descurcat? Ești bine?

— Mi-am sucit o gleznă, s-a confesat el imediat. Ceva nu e tocmai bine acolo.

Ea a aruncat o privire dușmănoasă spre Thorn.

Nu îi plăceau pribegiile bărbaților și nici pericolele, oricare ar fi fost ele.

Thorn nu a băgat-o în seamă, în schimb s-a apucat să îl examineze atent pe Loon, care nu a reușit să ghicească ce gândea bătrânul și s-a întors spre ceilalți; însă asta nu părea a fi bine, totul semăna cu ceea ce se întâmplase înainte. Nu voia să revină la vechile obiceiuri ale vieții lui din cadrul haitei, mai ales în ceea ce îl privea pe Thorn. Chiar dacă simțea o ușurare imensă că se afla din nou printre ei. Ce viață ar fi avut dacă ar fi fost om al pădurii sau un călător, să fie vânat zi și noapte, incapabil să lase garda jos vreo clipă și să nu aibă cu cine schimba o vorbă!

— Povestește-ne cum a fost! l-au îndemnat ei. Spune-ne ce ai făcut, ce ți s-a întâmplat!

— Așteptați puțin, a spus el, azvârlindu-se de-a curmezișul a ceea ce părea a fi o imensă perioadă de timp, înapoi în clipa aceea, în care se afla lângă un foc.

Îi venea greu. Trebuia să se concentreze. Erau atât de

multe chipuri și îl cunoștea pe fiecare ca pe propriile lui palme.

— Uitați, în prima noapte, pe furtună, nu am putut să fac focul.

Auzind, ei au scos gemete și au râs.

— Așa că a trebuit să dansez toată noaptea ca să mă încălzesc.

— O, foarte rău!

O mulțime de bărbați au râs de el sau odată cu el.

— Nu-mi place când se întâmplă așa ceva! Apoi, a doua zi am aprins focul.

A inspirat adânc, iar ei au văzut și au rămas muți, cu ochii ațintiți la ceea ce avea el de spus:

Și am rămas fără foc trei zile.
Am mâncat pești și fructe și cepe de pajiște
Și am văzut doi urși atacând o ciută,
Iar ei s-au luptat și eu am luat o parte din ea,
Nu mult, după ce și-au făcut felul.
Apoi am găsit ceva cu care să înjghebez o capcană,
Însă o capră de munte mi-a rupt-o
Și nu am mai avut nimic de mâncare multă vreme.
A treia oară când am pus o capcană, am prins o căprioară
Și am ucis-o. I-am folosit blana ca să-mi fac haine,
Și după aceea m-am simțit bine.
Dar am dat de niște străvechi,
După cum știți, sunt destui prin preajmă…

Cu ochi rotunzi, câțiva dintre bărbați au dat aprobator din cap, la fel și Heather. Loon a continuat să arunce priviri spre Sage, pentru că el spunea povestea mai mult pentru ea; pentru ea și Heather, dar și pentru Thorn, desigur:

M-au urmărit și a trebuit să fug pentru a rămâne în viață
Și am mers de-a lungul pârâului spre Susul de Jos,
Am scăpat, dar m-am rănit la gleznă,

Așa că a trebuit să caut un ascunziș bun și l-am găsit.
Tocmai într-un copac înalt.
Când piciorul a fost mai bine, am plecat de acolo
Și am pornit încoace. Iar când am văzut că mai erau doar două nopți
Am mâncat ciuperci tichia-vrăjitoarei și frunze de pelin.

Cuvintele din urmă i le-a spus lui Thorn, dar acesta a clătinat din cap.

— Să-mi vorbești despre asta mai târziu, a zis el. Sunt treburi de șaman.

— Am înțeles, a zis Loon.

Deși tot ce urma descria de departe cea mai măreață noapte a pribegiei lui și ar fi reprezentat o poveste interesantă, o va spune mai târziu, a socotit el: acum nu era momentul potrivit pentru a-l sfida pe bătrân. Sau era?

Loon a cugetat la toate astea. Da, acum înțelegea ce voia să spună Thorn. Nu dorea ca el să povestească doar cât de mult se temuse de lucrul de pe malul râului; într-un fel sau altul, nu va reuși să redea exact trăirea, deci va trebui să mintă. Și până în acel moment nu mințise.

L-a zărit pe Thorn urmărindu-l cu atenție, pentru a vedea dacă înțelesese de ce trebuia să păstreze tăcerea despre acel lucru din noapte și despre groază; privindu-l ca să-și dea seama dacă suferise sau nu o transformare, iar dacă da, în ce fel. Însă amândoi puteau arbora fețe împietrite, și de aceea Loon abia dacă i-a răspuns privirii, fericit că avea focul aproape, fericit de imaginea flăcărilor și de imaginea lui Sage în preajma lui. Încă vedea totul tresăltând și înflorind în fața sa, încercând să zboare spre cer; iar acum, oamenii Haitei Lupului tresăltau, cuprinși de flăcări lăuntrice, fiecare chip fiind imaginea perfectă a caracterului personal, exprimând sinele său aparte; iar el se afla între ei. Și cu toate că asta însemna necaz, era cel mai plăcut necaz din lume.

Până și Heather, așa iritată cum era, se arăta încântată că revenise, și-a dat el seama; iar la un moment dat, lângă foc, atunci când a trecut prin preajmă cu una din treburile

ei permanente, el a oprit-o și a îmbrățișat-o, fiindcă ea fusese singura care nu o făcuse, ci doar îi atinsese brațul.

— Am reușit! a spus el.

— Da, ai reușit, i-a răspuns, strângându-l slab, după care s-a îndepărtat. Acum ai împlinit doisprezece ani.

LUPII, LA EI ACASĂ

Într-o dimineață rece, Loon s-a trezit sub o pătură de șperlă, cu gura uscată și cu o durere de cap. Pribegia lui se încheiase, acum se afla înapoi în haită. Thorn gemea și cerea apă. Cosițele cărunte atârnau peste fața întunecată a bătrânului, iar firele de păr rupte ieșeau în afară peste tot. Când i-a deschis, ochii îi erau înroșiți și urduroși. S-a uitat bănuitor spre Loon; arăta ca și cum încă se întreba ce i se întâmplase băiatului în timpul pribegiei. Loon a hotărât să nu îi povestească niciodată. Inițierea lui rămânea doar a lui. Una din zicerile lui Heather i-a devenit în cele din urmă limpede: nimeni nu poate trăi viața ta. A simțit solitudinea acelor vorbe, singurătatea care zăcea în ele. O altă lecție ce trebuia deprinsă din acea pribegie.

Ca și cum i-ar fi înțeles dorința de a păstra secretul, dar dezaprobând-o, Thorn a gemut. Apoi a grohăit ca un rinocer și s-a târât de-a curmezișul taberei, către capătul dinspre răsăritul soarelui, unde Heather își avea cuibul. Toate lucrurile personale erau strânse în jurul ei, pe niște rafturi din lemn, care alcătuiau un mic adăpost împotriva vântului. În acele momente, ea era acolo, iar când l-a văzut pe Thorn, s-a ridicat și a rămas la intrare, blocându-l. Thorn a întins mâna printre picioarele ei pentru a lua desaga cu apă, dar ea l-a lovit peste antebraț.

— Nu le vorbesc celor care nu pot vorbi, a spus ea, dar oricine știe că nu trebuie să pătrundă în cuibul meu.

— Vreau doar o gură de apă, a spus el cu glas scâncit.

— Nimeni nu se atinge de lucrurile mele. Toți stau departe de cuibul meu, l-am dat cu prafuri otrăvitoare care îți vor face rău, toată lumea știe asta.

Înfrânt, Thorn a rămas întins pe pământ.

— Loon, a spus el, adu-mi o găleată de apă, te rog. O poți lua de la Heather.

— Ia-ți-o singur, a răspuns Loon. Nu mai sunt ucenicul tău.

— Abia ai devenit ucenicul meu, nu ai băgat de seamă? Fă ce-ți cer și nu te obrăznici! S-a uitat cu ochi înroșiți și poruncitori spre Loon. Asta ar fi trebuit să te învețe

pribegia.

Loon a scotocit într-o pungă după adevăratele lui haine pe care Heather le păstrase pentru el.

— Asta m-a învățat: că nu-ți sunt ucenic.

Însă sigur asta era. Doar dacă nu cumva nesocotea cu totul cerințele șamanului, ceea ce ar fi însemnat, probabil, că va trebui să părăsească haita. Disprețul apăsat al lui Thorn sugera exact asta.

Loon s-a îmbrăcat și a umblat șchiopătând prin tabără ca să facă diverse lucruri pentru bătrânul vrăjitor, de parcă s-ar fi lăsat prins într-o capcană. Pe măsură ce făcea asta, se simțea tot mai îngrețoșat. Așa puteau fi diminețile de după o asemenea noapte, doar un loc de vânătoare presărat de găinațuri de corb, raze de soare care străpungeau ochii, toată tabăra sordidă și plină de funingine, iar oamenii ei, dezgustători. În asemenea dimineți era cel mai bine să te afli departe de tabără, să te duci la râu și să te arunci în el.

Așa că Loon exact asta a făcut. Singura porțiune de apă liberă înghețase în cursul nopții, dar i-a fost ușor să crape stratul subțire și străveziu pentru a face o gaură în apa întunecată de dedesubt. Era un adevărat lux să se arunce în apa puțin adâncă și cu albia nisipoasă. S-a frecat până când a început să tremure în șuvoiul negru, știind în același timp că exista un foc de tabără la care să se încălzească din nou, iar hainele îi erau pe mal. O, luxul de a se afla acasă!

Cu excepția oamenilor. Deși era adevărat că în noaptea precedentă fusese foarte încântat să îi revadă. Oamenii sunt mai mult lupi decât glutoni, oamenii sunt mai mult lei decât leoparzi, fiindcă se adună în haite. Le văzuse chipurile în lumina focului: trebuia să țină minte acel sentiment, foarte intens și liniștitor. Unde dispăruse el? Avea multe lucruri de ținut minte din pribegia lui. I se va cere să spună și restul, dar nu o va face; trebuia să le păstreze în memorie. Totul îi aparținea, era tot ce avea. Și îl învățase câteva lucruri. Asta, dacă și le putea aduce aminte, căci deja acele zile semănau cu un vis.

A mers șchiopătând în susul Dealului Buclei, spre locul neted care alcătuia o platformă în jurul cozii Bizonului din Piatră. Perspectiva era frumoasă în susul și în josul defileului râului și peste Pajiștea Buclei și spre ridicătura cenușie dinapoia ei, unde tabăra lor era adăpostită dedesubtul unei stânci.

Din acel loc, tabăra arăta ca o jucărie. Casa haitei era ceva rotund, din lemn de pin și piei de animale, iar fumul se înălța prin borta aflată în punctul cel mai înalt al acoperișului. Parcă derutați de lumina zilei sau mai curând de cele întâmplate în noaptea precedentă, oamenii ieșeau din cort. În pragul casei femeilor stăteau Chamois și Bluejay[5]. Prietenii lui, Hawk și Moss[6], încă dormeau înveliți în blănuri, pe rampa de sub adăpost. Mai erau Thorn și Heather, iar de cealaltă parte a taberei, Schist și Ibex[7], care puneau lemne pe marele foc de tabără. Fiecare persoană de acolo îi era cunoscută atât de bine, încât, chiar dacă nu i-ar fi văzut, ar fi știut cine era fiecare, ce făceau și ce i-ar fi spus dacă ar fi stat de vorbă cu fiecare. Asta era de ajuns ca să-l facă să urle.

Heather își ținea tubul cu săgeți la gură, îndreptat spre Thorn. Săgețile ei aveau vârfurile date cu otrăvuri, care ar fi ucis în timpul a doar câteva bătăi de inimă. Thorn stătea cu mâinile în aer, dar era clar că răcnea la ea. Cuvintele lui puteau fi la fel de otrăvitoare ca săgețile ei. Blestemase de moarte oameni la sărbători.

Loon a privit spre tabără de parcă ar fi avut sub ochi altă haită. Fum care se înălța, oameni care forfoteau în frigul dimineții. Cât fusese în pribegie își dorise să se întoarcă acasă, iar acum voia să fie din nou în pribegie. „Bineînțeles”, ar spune Heather, dacă el i-ar împărtăși aceste gânduri. „Uiți să-ți dorești lucrurile pe care deja le ai. Atât de proști suntem.”

---

[5] Căprioara, respectiv Gaița Albastră, tipică pentru America de Nord (n.tr.).

[6] Șoim, respectiv Mușchi (n.tr.).

[7] Șist, respectiv Capră de Munte (n.tr.).

Tabăra lor era așezată la fel ca majoritatea altor tabere de sub stânci protectoare pe care le văzuse până atunci. Puține aveau deasupra stânci mai bune decât ale lor, multe dintre ele aflate în amonte și în aval de pereții defileului Urdecha, altele în alte canioane ale râului, la răsărit, apus și miazăzi. Falezele care apărau acele tabere erau de obicei pictate, ca și a lor. Picturile de la Bizonul din Piatră erau minuscule, doar un amestec de puncte roșii și negre. Loon putea zări porțiunea lungă, pictată cu lupi porniți la vânătoare, cam patruzeci la număr, gonind spre tabără. Aceia alcătuiau Haita Lupului. În acea primăvară erau patruzeci și doi.

Schist stătea lângă foc și îi spunea ceva lui Ibex. El avea umeri largi și pieptul adâncit, nu tocmai înalt, dar masiv, modelat ca o piatră de râu, dar iute de picior. Un vânător foarte iscusit și foarte precis când arunca sulița. Avea o privire prietenoasă, era atent cu toți cei din haită și ușor de abordat. Făcea deseori glume, dar în sinea lui era foarte serios, pentru că își asumase sarcina de a se asigura că oamenii haitei vor avea suficientă hrană în timpul iernilor și al primăverilor. Așa înțelegea el să fie căpetenie, deși, de obicei, femeile făceau asta, dar el li se alăturase în acea muncă și sugera ce trebuia să facă fiecare. De aceea, în fiecare vară, când păsările reveneau și ei nu muriseră de foame, pentru scurtă vreme, el devenea binedispus; însă, după ce trecea miezul verii, reîncepea să muncească din greu.

Păsările încă nu se întorseseră, iar proviziile de hrană se împuținaseră, de aceea el discuta foarte hotărât cu Ibex. Vorbea întotdeauna de mâncare: despre gătit și pescuit cu Thunder[8] și femeile, despre vânătoare și capcane cu bărbații. Săpase singur gropile de depozitare și le căptușea mereu cu lucruri noi. Tot el vorbea cu oamenii din alte haite pentru a afla ce știau ei. El și Thorn înființaseră un sistem de contabilitate similar cu bețele pentru ani ale lui Thorn, folosind bucăți curate de lemn adus de ape ca să facă semne pentru cantitățile de grăsime de animale,

[8] Tunet (n.tr.).

pungi cu nuci, bucăți de somon uscat, hălci de ren afumat; tot ce strângeau de mâncare pentru lunile reci era depozitat și însemnat. În funcție de semnele din iarna dinainte și de starea de sănătate a fiecăruia din cursul verii, el știa cât va mânca fiecare membru al haitei, cât de mult se îngrășase fiecare și așa mai departe. Știa mai bine decât oricine cât de flămânzi vor fi oamenii.

Ceea ce complica lucrurile era faptul că se căsătorise cu Thunder, care stătea în apropierea casei femeilor. Ea și sora ei, Bluejay, erau căpeteniile-femei ale haitei și la fel de interesate de felul în care decurgeau lucrurile. Iar Thunder era o matahală. Ea și Schist crescuseră împreună în Haita Lupului și se măritase de tânără, ceea ce, după cum se spunea, explica totul. Numai că Schist era calm și simpatic, în vreme ce Thunder era atât de aprigă și dominatoare, încât se spunea despre mama ei că mâncase carne cât fusese gravidă. Iar sora ei, Bluejay, era și mai rea. Cele două erau foarte apropiate. Oamenii glumeau spunând că Schist se însurase cu două femei, amândouă fiind mai rele decât el. Cum putea fi căpetenia haitei dacă nu era căpetenie în propriul lui pat? Însă, într-un fel sau altul, lucrurile necesare se rezolvau. Haita lor nici nu voia să aibă o căpetenie, iar el sugera mereu asta prin comportament. În acest fel o duceau mai bine. Însă totul se încheia când era vorba de hrană. În privința hranei, era ca un bolovan care nu putea fi clintit. Thunder și Bluejay lăsau asta în seama lui, ca să nu se îngroașe gluma până în punctul în care nimeni nu ar fi avut de câștigat. De aceea își petrecea zilele trecând de la o sarcină la alta, cerând sprijin când avea nevoie, iar oamenii îi săreau în ajutor de fiecare dată. Acum părea să-i ceară lui Ibex să îl ajute, deși era mai agitat decât de obicei. Oamenii spuneau că se purtase frumos cu tatăl lui Loon când Tulik se măritase cu cineva din haită.

Privindu-i de sus pe oamenii minusculi, Loon și-a dat seama că putea închide ochii și totuși să îi vadă pe toți. Pe toți cei pe care îi cunoștea. Adulții erau căsătoriți, copiii încă nu, tinerii și mai ales tinerele erau între una și alta,

așadar în căutarea cuiva care să le fie pereche. Trupurile lor începuseră să sângereze sau să împroaște, iar cei mai vârstnici îi treceau prin etapele de inițiere. Nu exista cale de mijloc, nu exista scăpare.

Foamea l-a împins înapoi spre tabără. Nu era deloc fericit.

Hawk și Moss stăteau la soare și își îndreptau vârfurile din colți și din bucăți de os ale sulițelor; Hawk râdea în timp ce introducea vârful alb în gaură, mimând o stropire într-o păsărică, înăuntru-în afară și tot așa. Apoi a răsucit mânerul din os pentru a alinia vârful. Colții de mamut erau rezistenți și ușori, dar pe măsură ce se uscau, se curbau, însă asta se întâmpla și când erau uzi. Îndreptarea vârfurilor era întotdeauna o plăcere, pentru că asta însemna că vor pleca din nou la vânătoare. Însă Loon se simțea prea jignit ca să îi însoțească.

Când cunoști un om, îi știi chipul, nu și sufletul. Nu ajuta niciodată o persoană care nu ajută pe nimeni. Cu cât dai mai mult, cu atât primești mai mult.

Aceste ziceri păreau să îi sugereze lui Loon că ar trebui să-și petreacă mai mult timp ajutând femeile. Heather spunea deseori: găsește femeia potrivită și fă ce-ți spune ea. O femeie îți gătește, iar apoi poți pleca la vânătoare. Și ținea foarte mult să plece la vânătoare cu prietenii lui.

Heather îl avertizase că asta îi va agrava starea piciorului.

— Adevărații prieteni nu te-ar lăsa să pleci, a spus ea.

Nu-i plăceau bărbații din haită. Loon o auzea limpede când mormăia, dar nu o înțelegea întotdeauna: „O adunătură de scotocitori de peșteri, asta sunteți voi, șamanii; și voi, vânătorii, simpli pederaști și labagii, cu bufoneriile voastre fastuoase și lăudăroase și cu prostiile, incantațiile și dansurile voastre ritualice. Vă preumblați de colo până colo, închipuindu-vă că sunteți bărbați. Aduceți carne! Aduceți nuci! Aduceți lemn de foc! Faceți-vă treaba! Terminați cu minciunile, lăudăroșenia și poveștile trase de păr, cu prostia de netăgăduit! Faceți-vă treaba și după aceea lăudați-vă dacă trebuie, altfel nu dau un rahat pe vorbele voastre curajoase, pentru că toate sunt noroiul care rămâne pe fundul găleții!”

Oamenii Haitei Lupului încetaseră de mult să o mai

asculte pe Heather, iar ea știa asta prea bine. Câteodată răcnea la ei doar ca să-i vadă cum îi întorc spatele și se îndepărtează. Însă Loon trebuia să stea. După moartea părinților lui, Heather și Thorn îl crescuseră, iar acum îl făcuseră prizonier.

— Toate văduvele astea și toți orfanii, m-am săturat! îi spunea Heather când el se plângea. Nu vă mai lăsați uciși și nu se va mai întâmpla!

Heather, moașa, femeia pricepută la ierburi, gură slobodă, vrăjitoare, babornița, hârcă oribilă și capabilă să otrăvească mortal. O bătrână foarte ocupată și tiranică, scundă, cocârjată și mândră de faptul că mai avea trei dinți în gură. Animalul ei era păianjenul și se spunea că uneori se transforma și ea într-o arahnidă.

Acum îl respingea cu o mișcare a mâinii și privea fix la cucuta de deasupra cuibului ei. Motanul care își făcea veacul pe lângă tabără, ademenit de darurile lui Heather, se cățărase pe crengile de deasupra și mânca delicat frunzele abia apărute ale copacului, până și mugurii. Nici nu părea a fi pisică.

— Ieși de aici! Trebuie să stau de vorbă cu Schist.

Nu putea ieși la vânătoare. În ziua aceea și în cele care au urmat i-a încolțit în suflet un sentiment de eșec, iar greutatea cerului îl apăsa cumplit.

Dacă ucidea pe cineva din haită, va putea pleca să trăiască de unul singur, să-și găsească un loc înalt în care să doarmă noaptea și va avea mereu un foc și tot ce îi trebuia: o peșteră pe care să o picteze, oameni noi când ar fi dorit, să vină și să plece, să meargă la sărbători, să nu aibă îndatoriri față de haită și nici față de altcineva. Un călător, un om al pădurii, un om verde. Putea comite fapta în toiul nopții, înainte de zori, înainte ca Heather să se trezească, să o ucidă întâi pe ea, pentru că sigur își va da seama cine a făcut-o; ea era cel mai greu de surprins, să o prindă adormită; o lovitură cu o piatră ascuțită în ceafă sau în tâmplă, apoi să se ducă la cei care se trezeau primii, după care la cei care aveau somnul greu, apoi la cei care se trezeau târziu și aceștia vor întârzia cu adevărat în acea dimineață! Iar la răsăritul soarelui, când toți vor fi morți, va pleca într-o pribegie care nu se va încheia nicicând. Va trăi o viață în fiecare lună.

Era mai bine să fii norocos decât bun. Pisica văzuse asta de multe ori. În capul ei a răsunat un zgomot ca o lovitură de trăsnet și a ajuns în vârful copacului care domina tabăra, înainte de a pricepe că auzise doar pocnetul unei rămurele peste care călcase un om. Mai bine să fie în siguranță decât să regrete. Oamenii ucideau orice și nu numai că mâncau ce ucideau, dar le și scoteau blana și dinții, iar apoi le purtau ca pe niște trofee macabre, ceea ce îi făcea atât de îngrozitori, fără a mai vorbi de mirosul lui și priceperea de a ucide de la depărtare, aruncând pietre și bețe. Niciun alt animal nu putea face asta, nici măcar cei de un neam cu el. Măcar pisicilor le plăcea să stea departe una de alta, manifestau acea politețe esențială. Toate felinele, mai puțin leii. Aceștia se purtau de parcă ar fi fost lupi, ceea ce îl îngrețoșa. Cele mai mari dintre animale erau gregare, lucru pe care motanul îl socotea misterios. Toți lupii mai mici erau solitari: vulpea, coiotul, nurca și nevăstuica. Dar cele mai mari, lupii și leii, cutreierau lumea în grupuri. Numărul le aduce siguranța. De aceea se strângeau laolaltă și se simțeau protejați. Iar prăzile lor, animalele mari de turmă, stăteau tot laolaltă. Leii știau mai bine.

Urșii își lăsau surioarele în pace, lupii făceau la fel, dar felinele mari mâncau feline mai mici. Oricine ar fi mâncat o pisică dacă ar fi prins-o. Așa se explica starea de agitație a motanului. Priveliștea felinelor mai mari strângându-se în haite era puțin dezgustătoare, jenantă, dar și terifiantă. În rest, arătau ca pisicile, doar că se adunau ca lupii. Cum de puteau face așa ceva?

La început, toate animalele fuseseră la fel, apoi s-au întâmplat anumite lucruri, iar ele au devenit soarele și luna, luminile nordului și furtuni. Toate celelalte animale sunt totuși la fel alcătuite lăuntric și împărtășesc o anumită atitudine față de lucruri. Însă unele dintre ele ucideau și altele erau ucise; multe făceau și una, și alta, ca pisica. Era preferabil să se păzească. Sâsâie la furtuni și vor pleca probabil spre alte locuri.

S-a auzit un alt pocnet produs de ruperea unei rămurele, iar blana pisicii s-a zbârlit și coada i s-a înfoiat de neliniște. Sub copac apăruseră alți doi oameni. Aceștia erau cei doi masculi dominanți din haita femeii-ierburilor, oameni ucigători cu piatra sau cu bățul. Motanul a aruncat o privire pe furiș, pe după o creangă, și a văzut că vorbeau cu alți doi, doi din haita celor care își tăiau degetele mici pentru a le da pisicilor. Era normal ca motanul să țină mai mult la acei oameni, dar ei nu aveau o femeie a ierburilor ca a felinei, de aceea ea rămânea mai mereu în preajma femeii. Bătrâna o ispitea cu daruri ciudate.

Oamenii se contraziceau, arătând în susul și în josul canionului. Era ceva teritorial și stăteau piept în piept, înfoindu-se. În acel context nu aveau cum să observe pisica și ea și-a mișcat capul să-i vadă mai bine. Probabil că, dacă se vor lua la bătaie, vor scăpa ceva pe jos, ori va rămâne ceva de mâncare, orice, începând cu picături de sânge și terminând cu vreun cadavru.

Însă cei care-și tăiau degetele mici cedau. Nu voiau să se lupte. Teritoriul lor era departe, la apusul soarelui, așa arătau ei prin gesturi. Căpeteniile haitei femeii cu ierburi au acceptat asta, iar cei cu degete tăiate au plecat, îndreptându-se în susul canionului.

Apoi, cei doi bărbați rămași s-au certat. Ceva legat de acea întâlnire îi făcuse să nu se pună de acord. Sărind din creangă în creangă, pisica i-a urmărit în timp ce ei se îndreptau spre foc. Era preferabil să fie precaută. Curiozitatea a omorât pisica. Cu toate acestea, s-a arătat suficient de curioasă pentru a urmări de departe cum bărbații au pătruns în tabără și s-au dus la soția masculului dominant. Cu o strâmbătură pe față, acea femeie masivă i-a ascultat și nu l-a cruțat pe niciunul dintre ei. După ce au încheiat discuția, i-a blestemat, iar ei s-au retras cu un aer spășit.

Cândva, pe vremea când erau copii, Loon, Hawk și Moss plecaseră la vânătoare. Pe o pajiște dăduseră peste un grup de lei care mâncau dintr-un cal pe care îl uciseseră. În timp ce copiii urmăreau totul de la adăpostul unei culmi stâncoase de deasupra acelui loc, adus de vântul învolburat dinspre apus, un stol de corbi venise și începuse să se rotească deasupra leilor, găinățându-se peste ei, așa încât a devenit evident că leii agitați s-au retras pentru a scăpa de acea ploaie nedorită. Corbii au continuat să se găinățeze peste calul mort până când acesta a devenit o movilă oarecare sub acel strat albicios și respingător. Morocănoși, leii s-au retras pe labele lor vătuite. După aceea, corbii au coborât, au îndepărtat propria mizerie și au mâncat cadavrul calului.

Băieții se pregătiseră pentru un asemenea prilej deosebit, iar când leii au plecat, au năvălit peste corbi și i-au gonit, azvârlind cu pietre în ei când aceștia au contraatacat. Băieții se dovediseră mai primejdioși pentru corbi decât leii, iar după o scurtă confruntare, încărcată de blesteme în ambele limbaje, cu bătăi greoaie din aripi, corbii plecaseră în zbor, cu glasuri răgușite de nefericire.

Cei trei băieți fuseseră foarte încântați de ce făcuseră și tăiaseră bucăți din cal, apoi căraseră picioarele din spate și capul până la râu să le spele. Le clătiseră și le frecaseră cu nisip în apa rece a râului Ordech de Sus mai bine de un pumn în acea după-amiază, după care le duseseră la tabără și, la îndemnul lui Hawk, le spuseseră oamenilor că ei uciseseră calul-femeie și aduseseră carnea acasă. Thorn ridicase unul dintre picioare, îl mirosise și adulmecase ca pisica lui Heather; apoi îl plesnise pe Hawk cu el, de parcă ar fi mânuit o creangă, dărâmându-l la pământ, după care i-l întinsese lui Heather. Femeia a mușcat din picior și s-a strâmbat.

— Când corbii se găinățează pe un animal ucis, carnea își schimbă gustul, le-a spus ea băieților. Nu puteți spăla găinațul.

— A! a făcut Hawk.

Cei trei băieți arătau ridicol, pentru că, pe neașteptate, Thorn a început să râdă de ei, după care toți au izbucnit în râs. Deși luaseră destule palme…

— Azi amesteci vopseaua, a spus Thorn cu glas gros într-o dimineață.

— Întotdeauna amestec vopseaua.

— Atunci, curăță-mi punctul.

— Nu! a spus Loon, încruntându-se.

Thorn a zâmbit într-un fel care arăta că dorise ceva mai mult de la Loon.

— Atunci, amestecă vopseaua. O să te învăț cum să faci pentru ca ea să nu fie spălată de ploaie.

Loon exact asta voia să afle, așa că l-a privit bănuitor pe Thorn, care a râs de el.

Heather i-a urmărit pe amândoi fără să zâmbească.

— Cum e cu piciorul? l-a întrebat ea.

Loon a ridicat din umeri.

— E bine.

Însă starea piciorului îl îngrijora. Luna următoare avea să pornească spre miazănoapte, la vânătoare de reni, și până atunci trebuia să fie tare pe picioare.

A mers șchiopătând după bătrân, spre cuibul lui, și-a luat sacul din piele în care își ținea roca sângerie și cărbunele de desenat și l-a urmat pe șaman până la partea pictată a falezei lor.

Thorn a rămas în soarele dimineții și a privit printre gene peretele falezei care fusese desenat de multe ori. A ignorat mădularele erecte și păsăricile căscate, inclusiv o serie destul de mare care înfățișa un bărbat al cărui mădular era atât de lung, încât trebuise să îl îndoaie spre gură pentru a-l suge singur. Thorn se uita la un grup de zece urși de peșteră de culoare roșcată. Îi plăceau acei urși: stăteau strânși în haită, așa cum nu făceau niciodată în realitate; unii erau în două picioare, alții mergeau sau adulmecau aerul cu boturile lor incredibile. Toți acei urși își dezvăluiau dispoziția sau intenția printr-o răsucire iscusită a ochilor sau a urechilor, sau prin încrețiturile de pe frunțile teșite. Unii dintre ei erau desenați din câteva linii, dar cei mai mulți fuseseră pictați deplin, cu cărbune aplicat sau mânjit pe vopseaua roșcată de dedesubt,

prezentând precis nuanța roșcată pe care o avea blana lor la sfârșitul verii. Și toți erau grași. Așadar, în pictură era toamnă; iar după expresiile de pe fețele lor părea că atenția le fusese atrasă de ceva aflat în apropierea râului. Ieșiturile și adânciturile peretelui de piatră erau încorporate în umerii, șoldurile și frunțile lor. Era ca și cum pictorii, oricine ar fi fost ei, văzuseră acei urși ieșind din faleză și apoi îi desenaseră pe suprafața ei. Picturile începeau să se jupoaie, iar Thorn vorbise despre recolorarea lor. A arătat către ursul aflat cel mai în spatele grupului.

— În prima ta zi de pictat a trebuit să repari pictura aia! a spus Loon.

Thorn a aruncat cu o pietricică în el.

— Taci! Încă îți sunt stăpân. O să te bat și va trebui să înduri. Chiar dacă acum ești îndeajuns de puternic să mă dobori. N-o să-ți placă asta, dar va trebui să rămâi în haită. Așa că taci și lasă-mă să-ți arăt ceva ce nu știi.

— Doar o dată, a spus Loon și s-a ferit de o altă piatră aruncată de bătrân.

După ce Thorn a luat câteva fărâme din roca sângerie și o serie de dălți ascuțite făcute din cremene, Loon s-a așezat și a încetat să îl mai sâcâie pe bătrân. Așteptase cu însetare să facă asta, iar acum Thorn era dispus să îi potolească setea.

Roca sângerie era friabilă, ca nisipul îmbibat cu sângele vreunui animal, care apoi se uscase și se transformase în piatră. Putea râcâi suprafața ei și să adune mici fragmente sub unghii, dar după primele râcâieli devenea mai dură. Trebuia să continue cu ajutorul unei dălți din cremene, folosind capătul ei ascuțit pentru a detașa așchii și granule, până obținea o grămăjoară, după care să macine totul cu un pisălog într-o cupă din granit sau pe o placă de mărunțit din ardezie. Așadar, trebuia să râcâie cu una dintre dălțile cele mai mari, ținând vârful și marginea din cremene în poziția potrivită. Să apese acolo unde roca sângerie era mai moale, adică în locurile în care culoarea se acumulase ca o coajă în porțiunile mai nisipoase ale ei,

care erau tot roșietice, dar amestecate cu negru și cafeniu. Roca se sfărâma cel mai bine acolo unde coaja se întâlnea cu partea nisipoasă. Odată îndepărtate, cojile erau mai moi decât părțile nisipoase, arătând ca noroiul întărit.

— Ai nevoie de asta, a spus Thorn, arătând spre pudra mai fină rezultată din coji. Partea nisipoasă face pictura să fie neclară. Poți folosi puțin din asta, dar nu prea mult. Trebuie să aibă grosimea potrivită pentru a o întinde pe perete, ca pe o zeamă groasă sau ca o pastă foarte subțire. Trebuie să fie îndeajuns de subțire ca să o întinzi, dar nu într-atât de subțire ca să curgă.

— Deci adaugi apă la pudră.

— Sigur, și nu mai fi atât de obraznic! Adaugi ceva care să lege apa și pudra și tocmai asta nu știi. Există câteva lucruri care le leagă, unele pentru pictura pe corp, altele pentru pictura pe pereți. Astăzi avem nevoie de puțin scuipat și grăsime din măduvă de căprioară, pe care am adus-o special pentru asta.

A scos o pungă din piele de gâscă dintr-o desagă prinsă de cingătoare și a deschis-o cu grijă. Apoi a turnat puțin din grăsimea semilichidă într-un bol din lemn.

Loon a privit atent punga; nu știa că existau lianți.

— Pudra trebuie să fie mai fină decât cea pe care ai făcut-o. Nu ți-a reușit prea bine, dar să o folosim și vei vedea ce iese.

A ridicat piatra folosită ca mojar de Loon și a răsturnat praful roșcat în bol.

— Învârtește-l, apoi așteaptă douăzeci de bătăi de inimă, iar în timpul ăsta toate granulele mai mari de nisip se vor duce la fundul bolului. După aceea toarnă vopseaua în alt bol, dar oprește-te la vreme ca să lași rămășițele în primul bol. Uite, așa!

A turnat.

— Vezi? Bobițele mai mari rămân în primul bol. Acum o să lăsăm praful mai fin să se așeze pe fundul celui de-al doilea. Va dura ceva timp. Cea mai mare parte din roșu va pluti la nesfârșit. Când e gata, varsă apa cu grijă. Apoi, când se usucă, adaugă la resturile din bol două bucăți de

pudră sângerie, una grunjoasă, alta fină. Tai bucățile uscate ca să le faci ca pe niște bețe și desenezi cu ele cum ai desena cu o bucată de cărbune, doar că sunt roșii. Ori poți pune o bucată uscată în apă și o desfaci, adăugând grăsime de măduvă, scuipat, pișat sau clei din piele sau scuipat de mădular. Apoi îl poți folosi la pictat. Ori fărâmițezi o bucată, o amesteci cu ceară de albine și așa faci creioanele pe care le-ai văzut folosite de unii oameni.

Loon a dat din cap în semn că a înțeles.

— Heather știe să facă un clei bun.

O urmărise deseori fierbând ultimele rămășițe ale animalelor moarte și obținând o substanță albicioasă într-o găleată, combinând cartilaje, grăsime, tendoane și ligamente, dar și bucăți mici de os și mușchi, împreună cu niște plante mărunțite, cunoscute doar de ea.

Thorn a dat aprobator din cap.

— Sigur pune ceva special în clei, pentru că e foarte tare când se usucă. Eu adaug la pictura pe piatră câteva picături din cleiul acela. Așa că ploaia nu va spăla culoarea. Uite, amestecă acolo și puțină grăsime din asta, apoi mai macină puțină piatră sângerie.

A măcinat fragmentul de rocă folosind dalta din piatră. A râcâit îndelung. Aerul dimineții era călduț. I-a plăcut ce făcea. Culoarea roșie a pietrei, friabilitatea ei. A dus-o la nas: chiar mirosea a sânge. Soarele îl ardea pe gât.

Cât a măcinat roca, dimineața s-a scurs. Era foarte plăcut să stea la soare, umplându-se de căldură. A avut grijă ca Spit și Crouch să fie expuși razelor, pentru că asta îi făcea mai fericiți. Totul a devenit atât de plăcut, încât a adormit și a rămas râcâind roca sângerie în vis, așa cum ar fi făcut-o dacă ar fi fost treaz. Abia dacă putea să-și dea seama în ce lume se afla, dar nu avea nicio importanță, chiar dacă ar fi putut să le deosebească. O, rostește cuvinte de mulțumire pentru căldura soarelui!

Cât timp a muncit, Thorn s-a plimbat de colo-colo, bolborosind. El și Heather semănau în privința asta. În multe privințe între ei exista o luptă. Păreau a alcătui o pereche nepotrivită, iar unii oameni chiar spuneau că era o

căsătorie proastă, se frânsese înainte de nașterea celorlalți din haită. Adevărat sau nu, Loon urmărea de aproape înfruntarea neîncetată dintre cei doi. Îi asmuțea unul împotriva celuilalt, pentru a-și crea un loc pentru sine.

Amândoi vorbeau tot timpul. Dacă Thorn tăcea, însemna aproape întotdeauna că adormise. În dimineața aceea a povestit din nou istoria iernii lungi, una dintre preferatele lui. Îi plăceau cel mai tare toate acele povești cumplite, dar le rostea numai la momentul potrivit. În timp ce râcâia roca, Loon a ascultat, ori mai curând s-a lăsat scăldat de cuvinte, ca și cum ele ar fi fost sunetele scoase de veverițele care se zbenguiau prin copaci.

Vocea groasă și aspră a lui Thorn amintea de croncănitul unui corb:

Demult, pe vremuri, am trăit ca păsările,
Am ciugulit, am tremurat și am făcut ce am putut
În fiecare anotimp, pe ploaie, zăpadă sau soare.
Dar se spune că a existat un moment
Odată, atunci când am trăit departe spre miazăzi
Încât soarele a rămas la miazănoapte pe cer,
Și a urmat un an în care vara nu a mai revenit.
Nici primăvara, nici vara nu au sosit după aceea,
A fost cumplit de frig, iar zilele s-au lungit,
Friguroase și furtunoase primăvara, vara și toamna,
A fost frig până în iarna următoare
Fără a avea norocul de a aduna hrană.
Și asta s-a întâmplat și în anul următor,
Și în anul de după aceea, da, fără vară,
Nu, nimic, în afară de iarnă, da, iarnă
Vreme de zece ani lungi.
Și dacă nu ar fi existat marea cea mare și sărată
Toți, de oriunde, ar fi murit
Și nu ar mai fi existat oameni pe Mama-Pământ.

Thorn avea un aer sumbru când intona toate astea, dar merita ascultat. Rostea acea parte mereu la fel, stând drept în picioare și cu fața la soare.

Apoi s-a mișcat roată din nou și a continuat, enumerând cu o plăcere morbidă felul în care acei oameni lipsiți de căldura verii muriseră de foame, suferințele și durerile și toate lucrurile stranii pe care se văzuseră siliți să le mănânce pentru a supraviețui. Thorn ținea la enumerări în orice ocazie, treiurile de treiuri și treiuri, toate fiind numele pe care le rostea în timp ce scuipa pietre, gustând fiecare nume cu o satisfacție vădită. De aceea, a spus listele din poveștile foamei, numind mâncăruri de orice fel și apoi luna în care ei au ajuns să aibă ultimele pungi cu nuci și grăsime; ieșeau în fiecare zi ca să verifice toate capcanele care erau goale și să vâneze iepuri cu picioare late și găinușe de zăpadă, privind spre cer spre miazăzi și sperând să vadă rațele întorcându-se la cuiburi. După revenirea rațelor, lunile de foame aveau să se încheie, dar asta se întâmpla de obicei spre sfârșitul celei de-a cincea luni, câteodată al celei de-a șasea. Până atunci distribuiau hrana cu țârâita, simțind tot timpul o arsură de foame în stomac.

— Îți place să ne faci rău, a remarcat Loon.

— Da! Asta face un șaman! Le spui povești despre foame când sunt flămânzi. Asta faci când i-ai prins cu adevărat în strânsoarea ta. Niciodată nu e mai ușor să îi faci să plângă decât atunci când sunt deja în pragul lacrimilor. Am văzut de nenumărate ori. Acum zi-mi ce a trebuit să mănânce în timpul iernii de zece ani.

Loon nu își amintea acele poeme decât în momentul în care Thorn le intona; le recunoștea, chiar dacă nu le regăsea în ființa lui. Prin urmare, a oftat greu pentru a-și exprima protestul și a spus:

Am mâncat ceea ce a supraviețuit vreme de zece ani de iarnă,
Adică melci de mare și scoici, midii și alți melci,
Adică plante marine, crabi, moluște și țipari.
Am mâncat pești când i-am putut prinde,
Am mâncat rahat când nu am putut.

Thorn a aprobat din cap, deși mintea lui era în altă parte, ceea ce era bine, pentru că lista lui Loon era întristător de scurtă în comparație cu oricare alta rostită de Thorn. Apoi a continuat să transforme roca sângerie în praf și a întins-o la soare, simțind în același timp razele lui pătrunzându-i în picior, Crouch fiind din ce în ce mai fericit.

Și-a dat seama că pe el îl râcâiau viața și soarta lui. Lumea îl va îndepărta la fel cum râcâia el acea bucată de rocă. Asta va continua până la moartea lui Thorn, iar apoi, movilița de granule care era Loon îi va lua locul și va face toate lucrurile pe care le făcuse Thorn, inclusiv alegerea unui ucenic și așa mai departe. Astfel vor merge lucrurile, cu roca sângerie și propriul sânge, care vor fi măcinate laolaltă sub razele soarelui.

Când compara acel gând cu amintirea pribegiei lui, era ca și cum Crouch i-ar fi ajuns în piept și ar fi început să se destindă. O, durerea care i-a strâns pe neașteptate pieptul! Cum se putea așa ceva? În cea de-a paisprezecea zi a pribegiei, luni întregi și chiar ani de viață fuseseră striviți în fiecare bătaie a inimii lui! Așa trebuia să trăiască oricine mereu; și ar fi fost mai bine să plece în pribegie la fiecare două săptămâni și astfel să trăiască zeci și zeci și peste zeci de ani.

Totuși, stătea la soare și râcâia roca pentru a obține pudră.

Nopțile petrecute lângă foc și în patul lui erau neliniștite, amintindu-și pribegia și dorind să o retrăiască. Ținea minte ochiul îngrozit al ciutei pe care o ucisese din momentul în care murise. Oare exista vreo clipă în care să nu fie silit să trăiască spaima aceea, fără să tremure, în speranța disperată de a continua să trăiască? Ce mult o iubise pe ciuta aceea… Îi plăcea să vadă ciute la fel de mult pe cât îi plăcea să vadă cai. Păstra în jurul gâtului dinții animalului pe care îl omorâse și, deși încă nu se uscase bine, ținea blana printre cele pe care le avea pe pat.

Toți tinerii aveau coliere pline de dinți ale animalelor pe care le uciseseră. Heather spunea că așa se întâmpla mereu, până când un astfel de colier împungea fața sau gâtul în cazul unui accident, iar atunci dinții dispăreau. Și era adevărat, căci niciunul dintre bărbații bătrâni nu purta asemenea coliere.

Într-o dimineață, Loon s-a trezit dintr-un vis în care el și ciuta dormiseră alături. Pieptul și burta îi fuseseră lipite de spinarea ei, iar mădularul lui întărit stătuse apăsat de blană; își ținuse un braț petrecut peste pântecele ciutei. Foarte lent și delicat, el își strecurase degetul mare al unei mâini în mica ei păsărică umedă, mișcându-se foarte încet, astfel încât ea rămăsese adormită. Ar fi putut rămâne astfel o veșnicie, amândoi laolaltă, dar cum mădularul lui era presat puternic de coapsa ei, în cele din urmă încercase să îl vâre în ea; dar când își retrăsese degetul mare pentru a face loc mădularului, o trezise, iar ea se uitase peste umăr și apoi făcuse un salt din adăpost doar printr-o singură arcuire a corpului. Cu ochii căprui și uriași, alarmați și neîncrezători, s-a uitat spre el și i-a spus:

— Vrei prea mult.

După care, cu coapsele albe licărind, a fugit prin pădure.

Când s-a trezit și și-a amintit visul și senzația dată de corpul ei, Loon s-a simțit rău. S-a întrebat dacă reușise să se împreuneze cu ea, dacă ar fi însămânțat-o și ar fi născut o făptură cu coarne. Thorn îi arătase o pictură a unei ciute pe o faleză a șamanilor, aflată de cealaltă parte a calotelor de gheață. Probabil că așa se întâmpla acolo, spre apus. Iubirea lui față de ciuta pe care o ucisese era dureroasă.

Lumina de la ora dinaintea răsăritului. S-a trezit și a văzut cerul devenind cenușiu, spre răsărit, orizontul era de un roșu confuz, deasupra căruia se găsea o dâră gălbuie și, știind că sosea ziua, a adormit imediat la loc, încălzit de acel gând. Uneori, în somnul din zori avea vise pe care și le putea aduce aminte. Visa toată noaptea, lucru pe care îl știa pentru că de fiecare dată când se trezea făcea un efort să iasă din lumea viselor, începând cu plăcute confruntări

sexuale cu fete, feline, cai sau ciute și terminând cu chinuri mari de a scăpa nemâncat de feline sau fete, iar uneori de cai sau ciute.

Dacă Thorn îl trezea dimineața, de obicei o făcea cu o întrebare discretă:

— Ce visezi?

Iar în timp ce revenea în lumea reală, Loon privea înapoi în lumea viselor și îi spunea lui Thorn ce se întâmplase acolo. Acelea erau cele mai plăcute momente pe care le petrecea cu bătrânul, care era mai liniștit dimineața devreme și stătea dând din cap în timp ce urmărea expresia de pe fața lui Loon, sâcâindu-l cu întrebări și având un anume scop, indiferent cât de obișnuite sau ciudate ar fi fost visele lui.

— Lumea viselor este altfel, spunea Thorn după ce Loon termina de povestit. Se frământă cu dorințele și temerile noastre, dar nouă ne lipsește judecata dreaptă în acea lume și de aceea acolo se întâmplă atât de multe lucruri. Dacă poți, încearcă să-ți visezi visele fără nicio dorință. Mulțumește-te să urmărești totul. Dar dacă vezi vreo șansă de a zbura în vis, atunci zboară. Acesta este primul lucru pe care trebuie să îl vrei. Nu are rost să vrei să faci sex în vis, pentru că oamenii din vise nu te ating cu adevărat. S-ar putea să termini, dar de obicei nu se va întâmpla asta, iar dacă se întâmplă, înseamnă că însămânțezi pământul. Poți face asta oricând. În vis, trebuie să te concentrezi asupra zborului, pentru că în lumea asta nu poți zbura. Iar când poți zbura în lumea viselor tale, asta îți oferă experiență când zbori în lumea spiritelor. Lumea spiritelor și lumea viselor nu sunt unul și același lucru, dar se îmbină în cer. Lumea viselor este în sânul acestei lumi, lumea spiritelor este în afara ei, dar tu poți zbura în amândouă. Și ele se întâlnesc dincolo de cer. Așadar, poți zbura înainte și înapoi. Lumea spiritelor este locul în care se întâlnesc toate lumile, de aceea șamanii ajung acolo. Acolo poți exista în același timp în toate.

Loon dădea din cap, ca și cum ar fi ascultat toate acestea, dar era încă prins în visele pe care le avea, ori,

pur și simplu, adormea la loc. Însă, după întrebările lui Thorn, a ajuns să își amintească mai bine visele, iar noaptea, când se trezea, putea deseori să le analizeze fără a fi confuz și chiar să adoarmă din nou, dorind să reia visul de unde se întrerupsese. Știa că era o senzație plăcută să zbori în vis, de aceea a încercat să zboare mai mult, a încercat să se bucure de zbor, chiar dacă în vis zbura pentru a-și salva viața, așa cum se întâmpla deseori.

După ce pictau, se întorceau la tabără și strângeau brațe de lemne de foc de pe panta de sub faleza pictată. Heather păstrase nuci pentru Loon, iar gustul lor iernatic i-a amintit că vara era aproape. Piciorul încă nu i se înzdrăvenise.

Șchiopătând, urmându-i pe Moss și Sage, a mers pe malul râului, către plaja de sub Bizonul din Piatră. S-au răsfirat prin apa mică și au cules fire proaspete de rogoz pentru confecționarea de coșuri. Rădăcinile fragede, de culoare albă din mâl se rupeau cu pocnete. Era nevoie de fire-femelă pentru țesătoarele de coșuri; cele mascul le-ar fi fost azvârlite în față.

Așezați pe podul din piatră de peste râu, au prelucrat frunzele pentru a avea de cărat mai puține spre tabără. Au scos frunzele exterioare, le-au cojit pe cele interioare, le-au despicat pe lungime, în două, trecând degetele mari de-a lungul nervurii mediane. Bucățile care nu erau despicate chiar pe mijloc trebuiau aruncate. Au strâns jumătățile de frunze între degete, până când au devenit flexibile. A trebuit să fie atenți pentru a nu-și tăia degetele în marginile ascuțite. Apoi au legat frunzele prelucrate în mănunchiuri, după care le-au dus țesătoarelor din tabără, care le-au întins pentru uscare, vopsire și țesere. Femeile lor făceau coșuri foarte bune, foarte apreciate la sărbătoarea opt-opt. Heather avea o contribuție esențială la asta, fiindcă se pricepea să facă vopsele.

În realitate, spiritul animal al lui Heather nu era păianjenul, ci glutonul, și i se potrivea. Acele animale erau foarte singuratice și dovedeau o inteligență și o cruzime fără egal. La fel era și Heather. Avea și momente în care era binedispusă, ceea ce li se întâmpla și glutonilor, dar în ambele cazuri era vorba de un sentiment personal, deoarece tovărășia făcea să dispară acea stare.

Totuși, Heather nu era total imprevizibilă în privința asta. Câteodată inspira din fumul pipei lui Thorn și se întindea lângă foc, unde se cocea ca o pisică, apoi sporovăia cu oricine s-ar fi aflat lângă ea. Câteodată, când

ploua, în acel fel cenușiu și apăsat care sugera că nimic altceva nu se va întâmpla în acea zi, ea începea să îngâne un cântec de fericire, pe un ton destins, care nu se potrivea nicidecum cu acele momente; în mod sarcastic, pentru a-i lua în râs pe ceilalți; dar cum stăteau la adăpost urmărind șiroaiele de ploaie, în cele din urmă îi făcea să râdă.

Spiritul animal al lui Loon era cufundarul, desigur. Când era mic de tot fusese atât de entuziasmat auzind un cufundar cântând la râu, încât fluturase din mâini și se înroșise la față când încercase să imite cântecul lui, astfel că i-au dat numele acelei păsări. Iar de atunci încoace, noaptea, când cufundarii își vorbeau unul altuia în limba lor nepământeană, care o depășea până și pe cea a lupilor prin ciudățenia ei lichidă, Loon simțea o arsură pe șira spinării, iar în ochi îi apăreau lacrimi fierbinți, după care se ridica din pat și se ducea la marginea taberei și plângea, cântând în speranța că păsările mari, negre cu alb și cu ochii roșii îl vor auzi și vor înțelege că el le iubea, cu toate că nu le cunoștea limba. Și, de fapt, câteodată ei îl auzeau și îi răspundeau, lucru despre care Thorn spunea că era unul dintre cele mai mari onoruri care i se puteau aduce unui om, fiindcă țipătul cufundarului era cea mai măreață voce pe care o putea auzi cineva. Era norocos ca animalul spirit să îi răspundă în noapte și să îi trimită spiritul către stele!

Crouch continua să se plângă, de aceea era mai bine să stea în apropierea taberei și să se roage soarelui să îi vindece piciorul cât mai curând. Îl va mișca mereu la soare și o va ruga pe Heather să i-l maseze. Trebuia să-l odihnească, spunea ea. Să îl maseze și așa să simtă precis de unde și cum pornea durerea. Să apese începând din locul în care nu avea dureri și, foarte încet, să atingă locul dureros. Și să-l țină la soare cât de mult putea.

Așa că s-a dus pe malul râului, unde razele soarelui ardeau și erau reflectate de apă. Nisipul era cald și simțea că soarele îl săruta.

Când Sage a apărut singură pe mal și s-a așezat lângă el, a încercat să o sărute. S-a aplecat spre ea și și-a dat seama că Sage știa ce punea el la cale; apoi a observat o privire care îi trăda dorința și, văzând asta, s-a îndrăgostit de ea. Încă o dată. Se întâmplase de multe ori, încă de când erau copii, și de astă dată mădularul lui s-a întărit și, cât s-au sărutat, ea i l-a frecat până a terminat, iar în momentele de sărutări, când și-a amintit, i-a frecat și el păsărica, până când ea a avut spasme, s-a lăsat moale peste pântece și a scos țipete slabe.

— Termini în tine? a întrebat-o el.

— Mă țin.

Ea l-a prins cu mâna de braț și l-a strâns ritmic pentru a-i arăta, iar mădularul lui s-a întărit din nou. Femeile-bizon și femeile-ciută făceau asta când voiau un taur sau un cerb, pentru că păsăricile lor pulsau rozaliu. Felul în care se potriveau Loon și Sage era extrem de limpede: ca degetele într-o mănușă, ca un corn într-o găurică, ca bâtlanul și vulpea. Însă Sage era foarte reținută pentru că fusese înroșită recent în casa femeilor. Nu îi va permite să o pătrundă. De aceea s-au mai sărutat o vreme și au rămas de vorbă la soare, simțindu-se satisfăcuți și generoși. Lumina reflectată de apa râului sclipea în ochii lui și simțea că radiază satisfacție. Și-a dat seama că se însănătoșea cu repeziciune. Până și Crouch se însănătoșea.

— Ai auzit că Schist o să dea o parte din hrana noastră leilor?

— Nu!

— Așa e. Bluejay e foarte supărată pe el. El spune că avem destul, dar nu a vorbit cu nimeni despre asta. Pur și simplu așa a hotărât.

— Dar noi am ajuns să mâncăm doar zece nuci pe zi!

— Știu. Bluejay și Thunder sunt foarte supărați pe el. Sora lui, Moony, s-a căsătorit cu un leu. Ei spun că din cauza asta. Și că nu îi pasă de noi.

— Ar fi bine ca rațele să sosească la vreme.

— Nu te mint. Dacă nu vor veni, o să-l prăjească pe el pe foc și o să-l mâncăm.

Și au râs. Rațele vor veni.

Era bine, dar prietenii lui aveau să plece la vânătoare, iar el nu va putea să-i însoțească; deocamdată. Va îndrepta lucrurile ceva mai târziu.

A văzut că Hawk creștea repede. După aproape fiecare vânătoare, el se întorcea cu ceva, chiar și acum, în luna de foamete. Când erau mici, Loon se dovedise mai îndemânatic decât el la toate lucrurile trebuincioase pentru a fi un bun vânător. Alergaseră și vânaseră împreună, se jucaseră și se luptaseră, aruncaseră cu lănci făcute de ei și știa că era mai priceput la aceste lucruri, pentru că le încercaseră de multe ori. Și Hawk știa asta. Însă acum, probabil că uitase. După ce pierduse toată grăsimea, Hawk avea umerii lați și talia subțire, era înalt și avea o față frumoasă, încadrată de păr cârlionțat mărunt și dinți pătrățoși, foarte frumoși. Era foarte puternic și grațios.

Apoi, într-o seară, privind dincolo de foc, i-a văzut pe Hawk și Sage strecurându-se în întuneric, a simțit un nod în gât și i s-au răcit picioarele. Sigur, ea nu îi va permite lui Hawk să meargă prea departe. Și totuși, asta însemna ceva. Va trebui ca el să se dea pe lângă Ducky[9] și să o facă pe Sage să devină geloasă. Mici priviri, glume proaste, împărțirea mâncării sau împletirea cosițelor.

Rămas în tabără, a ajutat-o pe Heather să confecționeze încălțăminte. Asta era o activitate care presupunea meticulozitate, iar Loon a lucrat încet cu acul din os, urmând găurile făcute de Heather cu instrumentul de cusut, găuri care erau la aceeași distanță și la același unghi una de alta, într-o linie curbă pe care trebuiau prinse laolaltă tălpile din blană de urs și căputa din piele de ciută.

Într-o zi, când Bluejay nu era în preajmă, Loon a mormăit ceva despre faptul că Sage se lipise de Hawk.

— Și care e treaba ta? l-a întrebat Heather.

— Cred că sunt gelos.

---

[9] „Rățușca” (n.tr.).

— Gelozia apare atunci când nu vrei ca altcineva să aibă ce ai tu. Invidia e când vrei ceva ce are altul. De aceea, mi se pare că ești mai curând invidios decât gelos.

— Nu are importanță cum numești asta, a bombănit Loon cu un aer nefericit.

— Ba are. Ai face bine să știi toate cuvintele și ce înseamnă ele, altfel gândurile tale vor fi doar un terci.

Heather și-a îndreptat din nou atenția la încălțări. Socotea că blana de marmotă merita încercată drept căpută pentru ghete de iarnă. Îi plăcea să încerce lucruri noi care îi veneau în minte. Uneori făcea lucrurile în sens invers, mai ales pentru Thorn. Rareori discuta direct cu el și îl privea de parcă ar fi avut în fața ochilor o hienă sau alt animal lipsit de valoare.

Iar Thorn îi răspundea cu o privire de parcă ar fi văzut un gluton.

Acum, când a trecut pe lângă ea, Heather a rânjit oribil spre el și a spus:

— Uite, respingătorule, primește darul meu!

Era o pereche de încălțări făcute din piele de porc-spinos. Mamele de porc-spinos fătau cel mai ușor, de aceea, în fața rochiei unei fete gravide erau așezați porci-spinoși de jucărie pentru ca ea să aibă noroc. De astă dată, Heather făcuse încălțările din piele de porc-spinos, cu partea netedă spre exterior și cu țepii spre interior. Erau terminate, așadar îi luase un pumn sau două ca să le facă, însă complet inutile, putând fi folosite doar pentru acel moment de râs amar.

— Sunt încălțările tale! a strigat spre Thorn. Fie ca ele să dea aripi călătoriilor tale!

Thorn s-a holbat la ea, apoi a luat încălțările și s-a uitat înăuntru.

— Stai puțin, văd ceva, a spus el. Ți-ai transformat păsărica în încălțări pentru mine!

A luat o gheară de urs din colierul de la gât, a vârât-o și a scos-o din încălțare de parcă ar fi fost un act sexual.

— Asta a fost tot, a spus el și a aruncat încălțările spre ea.

— Măcar ai nimerit măsura mădularului tău, a spus ea, în timp ce s-a ferit de încălțări.

— Păstrăm proporțiile, pentru că păsărica ta ca de mamut s-a micșorat teribil.

Și apoi s-au privit cu adversitate, după care Thorn s-a îndepărtat.

O altă dimineață la soare, măcinând roca sângerie. Thorn stătea în apropiere, țesând ceva. Când nu tăia cu dinții capetele tendoanelor, cu fața la doar un deget de pieile pe care le prelucra, vorbea ca întotdeauna. Din când în când îi spunea lui Loon să recite una dintre poveștile pe care trebuia să le cunoască.

— Începe cu anotimpurile, ca să ai mintea vie. Știi asta de când nici nu aveai un nume.

Ori nu îl știuse. Loon a oftat și a început:

Toamna mâncăm până la plecarea păsărilor,
Și dansăm în lumina lunii.
Iarna dormim și așteptăm primăvara,
Și urmărim rotirea stelelor.
Primăvara răbdăm de foame până la întoarcerea păsărilor,
Și ne rugăm pentru căldura soarelui.
Vara dansăm la sărbători
Și stăm câte doi pe pământ.

— Nu, nu așa, a spus Thorn. E așa:

Vara dansăm la sărbători
Și ne întindem oasele în pământ.

— De ce nu înveți cum trebuie partea asta? În plus, trebuie să spui:

Iarna dormim și urmărim sosirea primăverii
În rotirea stelelor la vreme de noapte.

— Mai încearcă.

Loon a repetat, păstrând cuvintele pe care le spusese prima oară.

— Vara e anotimpul în care oamenii stau întinși câte doi, a spus el. Îmi place mai mult așa.

— Dar nu așa sună!

— Am auzit-o spusă așa de multe ori.

Thorn a renunțat și a reînceput să vorbească pentru sine.

— A, uite, cămașa pe care o port am făcut-o acum doi ani, era în luna a noua și ne aflam acasă, exact în locul ăsta. Îmi amintesc o acțiune din trecut. Și uite cum arată acum. Când o să mă întorc vara viitoare, cămașa va fi din nou aici. Așadar, acum e acum, dar în acest acum există un amestec de trecut și viitor, chiar acolo, înăuntrul lucrurilor și care se rotește în gândurile noastre. Totul se rotește. Pentru că va exista un acum și anul viitor; în aceeași zi a anului: ziua a nouăsprezecea a lunii a cincea: știm asta. Fiecare zi este ziua de naștere a tuturor zilelor din anii care vor veni și care sunt această zi.

— Nu te înțeleg, a spus Loon. Am destulă pudră aici?

— Nu, a spus Thorn, fără să se uite. Sunt sigur că mă înțelegi. Pentru că vorbesc către sinele tău că va urma ziua de naștere a mai mulți „eu” din tine. Atunci voi fi mort și doar un punct alb pe cerul nopții. Băiete, voi fi ca un lup pe urmele tale, așa cum Nebunii de Lupi îl mănâncă pe Începătorul de Foc.

— Așadar, voi fi Începătorul de Foc? Credeam că el a fost ceea ce era.

— Nu-ți spun că el este aici chiar acum și ești prea obraznic.

— Spune-mi doar cum să gravez o curbă ca un gât de bizon, așa cum ai făcut tu. Cum faci linia să se îndoaie atât de lin când folosești o piatră de tăiat?

— Nu e o piatră de tăiat, e o bucată de cremene și uite cum se face: o ciopleşti grăunte cu grăunte. Ține-ți ochii pe linia pe care vrei să o obții și totul se va întâmpla.

— Așadar, trebuie să o vezi înainte de a exista, adevărat? Nici nu mă miră că ai nevoie de zile de naștere din viitor.

— Întocmai. Vezi? Ai înțeles ce ți-am spus.

— Nu. Nicidecum. Învață-mă să trasez linia. Arată-mi cum să încep.

— O să-ți arate sinele tău viitor.

— De aceea ții socoteala anilor pe băț? Ca să-ți spună viitorul tău ce făceai de fapt și când ai făcut ceva?

— Da, exact.

— Dar e o prostie. Ridicol. Să mergi înapoi.

— De aceea eu sunt șaman și tu nu.

Thorn insista asupra importanței bățului de ținut socoteala anilor. În fiecare dimineață lua una dintre lamele din obsidian pe care le lipise de bețe pentru a deveni tăietoare bune și scrijelea o linie pe bățul lui, care era o bucată mare din lemn de stejar adus de apele râului. De fiecare dată când era lună nouă, el scrijelea o buclă deasupra liniei care marca acea zi. La sărbătoarea opt-opt, se întâlnea cu ceilalți șamani, alcătuind un grup nebunesc și insuportabil și, în toate acele zile, făceau comparații. Thorn îl pusese deja pe Loon să-și confecționeze un asemenea băț, separat de al lui, în schimb, Thorn nu uita niciodată să-l scrijelească pe al lui. Loon uita câteodată să facă asta; nu era o idee prea fericită. Thorn considera că Heather trebuia să facă același lucru, pentru a avea un al treilea băț al anului ca să îl poată compara în sânul haitei, dar ea refuza. Pentru Loon, acel băț semăna cu multe dintre preocupările lui Heather, dar ea nu voia să facă niciun lucru care să îl mulțumească pe Thorn, așa încât cel de-al treilea băț nu exista. Și drept urmare, Loon greșea mereu, iar dacă, din întâmplare, avea dreptate, apăreau probleme când sosea momentul să le compare.

— Nu cred că Începătorul de Foc pornește focul, a spus Loon. Cred că mădularul lui împunge spre noi. Stă pe spate ca să se împerecheze cu Mama Pământ și nu poate ajunge îndeajuns de aproape. Și Laptele care țâșnește vine de la el.

— Dar Laptele Țâșnit este pe cerul verii, l-a contrazis Thorn.

— Adevărat, dar a țâșnit atât de tare, încât laptele lui a zburat direct în vară.

Vădit amuzat, Thorn a râs cum nu mai râsese până atunci de Loon.

— Nu cred, a spus el în cele din urmă, clătinând din cap.

Bățul de făcut foc stă la unghiul potrivit. Și apoi e și baza. Stelele acelea nu sunt boașele lui, sunt prea departe una de alta.

— Alea sunt coapsele lui, a explicat Loon.

Thorn a râs din nou.

— Bine, am înțeles, a spus el. Asta e o nouă poveste de relatat.

Ochii spun ceea ce gura nu poate. Forța dă naștere opoziției. Până și un șoarece se înfurie. După căderea întunericului orice pisică devine leu. Primăvara, Mama Pământ este gravidă, iar vara naște. Băiatul atrăgător poate fi frumos doar la chip. Primejdia vine fără să te prevină. Orice foc are aceeași mărime când se aprinde.

Dorea foarte mult să se întâmple și altceva. Voia să își reia pribegia. Rațele încă nu apăruseră, iar Thunder și Bluejay au început să îl sâcâie zilnic pe Schist, pentru că dăduse o parte din hrana lor Haitei Leilor. Cu chipul împietrit, Schist nu le-a băgat în seamă. Le-a întors spatele și s-a îndepărtat de ele. Nimeni nu trebuia să se plângă de lipsa hranei, deși toți simțeau arsuri de foame în stomac.

Până la urmă, în ciuda lui Crouch, Loon a trebuit să plece la vânătoare.

— Cred că te vei descurca, a spus Heather cu îndoială în glas. Dacă nu, întoarce-te. Nu te poți împotrivi râului. Dacă grăbești topirea lui, produci inundații. Așa că fii precaut. Lasă-ți Piciorul-Teafăr să te poarte. Dacă poți face asta, va fi bine pentru tine. Trebuie să pleci ca să treacă durerea.

Așadar, a plecat cu Hawk și Moss în susul râului, pe culmea scundă dintre Pajiștea Buclă și confluența unde Ordech se unea cu Urdecha.

Hawk și Moss s-au bucurat că Loon îi însoțea la vânătoare și, după ce l-au întrebat o dată sau de două ori despre picior, au încetat să mai aducă vorba despre asta, fiind o întrebare nedorită. Asta era curtenia obișnuită între bărbații plecați la vânătoare. Au pășit nici mai repede, nici mai încet decât de obicei, iar când au ajuns la Pajiștea Mamei Bizam, de pe Ordech, au rămas tăcuți și au ocolit linia culmii dinspre apus, mergând în șir indian, cu capetele plecate. Loon s-a concentrat asupra solului și a mers aproape dansând, astfel încât Piciorul-Teafăr să îl protejeze pe cel beteag. Lancea îl slujea așa cum Prong o făcuse în pribegie, iar capătul ei în formă de cupă a avut puțin de suferit; spera că, la momentul potrivit, se va

potrivi bine în aruncătorul de lance. Era bine să nu o lovească de pietre și să o așeze lin pe pământ, pe toată marginea cupei. Da, va fi bine. Prietenii lui erau fericiți și el la fel.

Deasupra pajiștii au dat de câțiva dintre copiii Mamei Bizam care se bălăceau la un cot al râului. Înotau cu capetele negre scoase din apă, iar mustățile lor desenau mici cârlionți în valurile produse de boturi. Dacă ar fi crezut că cei trei tineri voiau să le facă vreun rău, s-ar fi scufundat și s-ar fi refugiat la adăpostul lor, care se ițea din apă în apropiere de celălalt mal. Oamenii ar fi putut să coboare dinspre copaci și să ajungă suficient de aproape ca să arunce cu lăncile, dar distanța era mare. Era bine să țină minte locul acela și să revină pentru a pune capcane. Însă, oricum, voiau să vâneze ceva mai mare.

Mai mare, și-au spus unul altuia și au continuat să meargă pe podiș către partea superioară a râului Ordech zicând: „mai mare, mai mare”. În acea zi, norocul a fost de partea lor; luna foametei era pe sfârșite, iar unele dintre creaturile Mamei Pământ erau în primejdie. La marginea podișului era un elan slab, cu niște coarne enorme, care părea nelalocul lui pe landa largă, de unde se putea vedea atât de departe, încât spre apus Țâțele de Gheață erau vizibile la orizont.

Cei trei vânători au rămas ca împietriți când au văzut elanul, iar după aceea s-au apropiat de parcă nici nu s-ar fi mișcat, furișându-se ca șerpii până lângă un desiș de arini care umplea o porțiune umedă a landei. Ajunși în desiș, au trebuit să înainteze printre crengile de arin fără să clintească vreuna care să foșnească sau să vibreze. În ciuda mărimii lor uimitoare, elanii erau pricepuți să se miște astfel, așa că era foarte bine să folosească metoda lor pentru a se apropia de el. Și ar fi fost grozav să se întoarcă în tabără cu atâta carne și piele. Aproape sigur vor trebui să facă două drumuri pentru a duce totul și să spere că nu se va întâmpla nimic cu ceea ce lăsau în urmă.

Dar până acolo era cale lungă. Deocamdată trebuiau să se strecoare către elan cursiv, prin desiș, fără să fie simțiți.

Elanii nu aveau mirosul foarte fin, iar vânătorii se apropiau de ei când aveau vântul în față. De aceea, o vreme s-au furișat prin rețeaua de crengi, cu grijă ca lăncile să nu se încurce printre ele. Câteodată, le era mai greu să treacă lancea decât trupurile prin desiș. Unele vițe țepoase aveau atât de mulți ghimpi, încât măturau pielea fără a o înțepa deloc, deoarece ghimpii alcătuiau aproape o suprafață. Puteau trece pe lângă acele vițe fără să se agațe, dar de multe ori nu reușeau. Trebuiau să îndure zgârieturile veninoase și să înainteze la fel de nestăpâniți ca niște vidre.

Loon a ajuns la marginea desișului și, prin ultima țesătură de crengi, a văzut animalul tot acolo unde îl zăriseră mai devreme. Avea blana întreagă, fără răni pe spate, și totuși părea slab. Probabil era bolnav sau bătrân. Merita însă dus în tabără. Hawk și Moss au apărut în stânga și în dreapta lui, comunicând din priviri. Problema era limpede: cum să vâre lăncile în aruncătoare, iar apoi să le slobozească fără să fie simțiți de elan. Acest lucru nu va fi posibil decât dacă animalul era cu spatele spre ei, caz în care va fi greu să îl ucidă cu lăncile. Dacă îl loveau și el fugea, își vor pierde armele. Prin urmare, doi dintre ei vor arunca, sperând că îl vor nimeri, iar cel de-al treilea îl va fugări și îl va face să ajungă într-o poziție din care să îl lovească într-o parte expusă a corpului. Hawk dorea să facă asta, așa că Loon și Moss s-au răsucit și s-au chinuit până au vârât lăncile în aruncătoare și au țintit. Loon a măsurat distanța de aruncare și s-a pregătit; o mișcare bruscă era exact ce trebuia. Privindu-se unul pe celălalt în ochi pentru ultima oară, cu bucuria nebună a speranței, au numărat doar din buze – unu, doi, trei, aruncăm!

Hawk a țâșnit imediat pe landă și a alergat spre elanul care se îndepărta în fugă, cu cele două lănci înfipte în piciorul drept din spate. Așadar, îl nimeriseră amândoi, dar acum trebuia să îl doboare. Loon și Moss s-au târât afară din desiș și l-au urmat pe Hawk, care alerga după elan cu lancea în mâna dreaptă, ținută puțin deasupra umărului, gata să o arunce. Trebuia să se înfigă bine pentru a doborî

animalul, de aceea Hawk s-a văzut silit să îl depășească și, spre uimirea lui Loon, chiar a reușit asta, alergând mai repede decât își putea închipui.

Apoi, pe neașteptate, elanul s-a oprit și a lovit cu copita spre Hawk, care a fost nevoit să se ghemuiască și să se rostogolească peste lance, după care s-a oprit pe un genunchi și a aruncat arma în pântecul expus al animalului; apoi s-a îndepărtat pentru a se feri de lovitura piciorului din față. Hawk a scăpat de atac și l-a împuns adânc în burtă. Animalul a rămas locului câtva timp, respirând greoi și cu rana sângerând. Era lovit foarte aproape de coaste și probabil că lancea îi perforase un plămân.

— Mori, frate, mori, l-au implorat ei, uitându-se în jur după pietre suficient de mari cu care să îl lovească în cap. Pe de altă parte, puteau scoate una dintre lăncile înfipte în piciorul din spate, dar așa riscau să fie loviți cu copita, iar astfel de lovituri erau primejdioase. Ultima zvâcnire a unui asemenea animal era cea mai puternică.

Aveau pietre destule la îndemână pe landă și, imediat ce toți trei și-au umplut mâinile cu ele, au aruncat șase în mare grabă, iar prima azvârlită de Loon a nimerit elanul drept în ureche și l-a făcut să scoată un muget și să se întoarcă, de parcă ar fi vrut să atace, dar asta îi depășea puterile. A rămas pe loc, tremurând și sângerând mai mult decât până primise lancea în burtă, pentru că se târa pe sol. Moss s-a năpustit spre animal ca o nurcă și s-a grăbit să smulgă o lance din piciorul din spate. Elanul a încercat să îl lovească cu copita, dar foarte slab. Moss a scos lancea și a împuns slab pentru a da naștere unei alte lovituri și, după ce s-a ferit, a revenit când piciorul s-a retras și i-a înfipt-o adânc în burtă, în fața piciorului, răsucind-o după ce aceasta a pătruns destul de adânc; apoi a făcut un salt înapoi pentru a se feri de altă lovitură. Acționa la fel ca în copilărie, când se luptau: Moss prefera contraloviturile.

Elanul a început să sângereze pe gură și pe nări, ceea ce însemna că una dintre lovituri îi perforase un plămân. Au scos chiote când a căzut în genunchi și, fornăind, și-a dat

ultimele suflări.

— Ha! au exclamat ei, bătându-se unul pe altul pe umeri cu o încântare supremă. Îți mulțumim, frate! au strigat spre animalul care murea.

Elanul s-a prăbușit pe o parte și, gâlgâind, a mai respirat de câteva ori. Și-au dat seama când a murit; apărea întotdeauna ceva perceptibil când un spirit părăsea o ființă vie. Imediat după aceea a rămas nemișcat ca o piatră. Câteodată, spiritele rămâneau în preajmă și existau anumite obiceiuri și tabuuri legate de consumarea creaturilor prea curând după ce muriseră, pentru a respecta acele spirite care se aflau peste tot. Însă cadavrele erau goale. Și niciunul dintre tabuuri nu se respecta când era vorba de aducerea cărnii în tabără, înainte ca sosirea animalelor necrofage să complice lucrurile. De aceea trebuia să se grăbească.

Au fost siliți să acționeze cu repeziciune pentru a tăia bucăți un frate atât de mare. Vârfurile lăncilor puteau fi folosite ca tăietoare și, cu toate că nu erau la fel de bune ca lamele adevărate, s-au dovedit de o mie de ori mai bune decât piatra de tăiat pe care Loon o folosise pentru a desface ciuta pe care o prinsese. Chiar și așa, treaba era extenuantă. Au transpirat, au pufăit și au icnit cât au desfăcut încheieturile și au tăiat ligamentele dure.

Au desprins picioarele din spate, apoi au golit corpul de măruntaie, după care au desprins capul și gâtul chiar din fața picioarelor. Capul avea să fie bucata cel mai greu de cărat dintre cele trei porțiuni pe care voiau să le ducă până la tabără.

În timp ce se chinuiau, soarele a coborât și, cu rapiditate, s-a lăsat întunericul, așa cum se întâmpla pe landele de pe podiș. Iar ei erau plini de sângele elanului. Prin urmare, nu se puteau simți în siguranță acolo, pentru că prin acele locuri treceau cu regularitate mai multe haite de lupi. Cea mai apropiată de tabăra lor descria un circuit de zece zile în jurul teritoriului ei și nu fusese văzută de mai bine de două săptămâni, astfel că putea apărea din clipă în clipă.

După ce s-a înălțat luna pe jumătate în scădere, a luat fiecare în spinare câte o bucată din elan și au plecat în goană spre gura râului Ordech. În scurtele clipe de odihnă, au schimbat între ei greutățile pe care trebuia să le care. Avuseseră deja parte de o zi lungă care se prelungise în noapte și, la un moment dat, Loon a simțit o stare de oboseală în coapse și șolduri, care l-a străbătut în tot corpul. A trebuit să șchiopăteze destul de rău pentru a-și liniști piciorul beteag. A respirat adânc și precipitat, chinuindu-se să își invoce cea de-a doua suflare. Trecea un timp între momentul în care își chema cea de-a doua suflare și sosirea ei, când se simțea rău și, pur și simplu, trebuia să îndure și să înainteze, în ciuda oboselii și slăbiciunii; acea apăsare însemna chemarea celui de-al doilea suflu și semnul că acesta venea. Așa cum se întâmpla de obicei, când cel de-al doilea suflu a venit, a uitat cu totul de starea de oboseală; noaptea putea continua atâta timp cât dorea el, nu avea nicio importanță. În acele momente, își consuma propriul corp, așa spunea Heather, așadar, exista suficientă hrană pentru călătorie.

Pe măsură ce noaptea înainta, Loon s-a văzut silit să recunoască faptul că piciorul beteag suferea tot mai mult. Însă avea și un picior teafăr și pentru că acesta era atât de zdravăn, a reușit; putea proteja piciorul beteag și, cu timpul, el se va reface. Ideea era să vadă cât de bine se putea sluji de Piciorul-Teafăr, fără a-l vătăma și mai mult pe cel beteag până la tabără.

Au ajuns la ai lor cu un pumn înainte de zori și mai toată haita s-a trezit și i-a ovaționat; apoi au ațâțat focul, au mâncat puțină carne prăjită și au porționat elanul pentru a-l conserva. Hawk, Moss și Loon au fost felicitați și răsfățați cât au spus povestea vânătorii. Loon nu a adus vorba despre picior, dar l-a protejat lângă foc; lui Thorn și Heather nu le-a scăpat asta și s-au uitat urât unul la celălalt, ca și cum fiecare ar fi socotit că era vina celuilalt. Pe Loon asta aproape că l-a făcut să râdă, dar era prea îngrijorat.

În ziua următoare, Loon și-a privit corpul și și-a pișcat pielea de pe coapse. Stratul de grăsime care existase acolo în tipul iernii dispăruse. Pielea îi era cafenie precum coamele unor cai, un cafeniu aparte, mai deschis decât al celorlalți membri ai haitei. Oamenii spuneau că avea un dobitoc în el și că de-asta era atât de prost. Nu mai avea strat de grăsime nici în jurul buricului. Nu voise să acumuleze prea multă toamna trecută, pentru că l-ar fi încetinit. Unii bărbați se îngrășau atât de mult, încât arătau ca niște gravide, dar nu erau, pentru că greutatea lor era plasată sub burtă și semănau cu bolovanii din râu, în timp ce femeile își purtau copiii sub coaste și erau frumoase. Era un contrast izbitor și Loon trăia un șoc atunci când vedea un bătrân cu pântecele ca un sac; lucru rar, pentru că el avea ochi doar pentru femei. Examina bărbații cu aceeași detașare pe care o arăta și față de sine; cum se întâmpla, ce făcea corpul lui în lupta de zi cu zi? La bărbați nu admira corpurile, ci mișcările, așa cum își admira propriile salturi și sărituri când ele îl surprindeau, apărând atât de iute, încât le vedea doar după ce se întâmplaseră, ca amintiri. Lucrurile se petreceau atât de repede, încât doar își putea aminti. Când vedea alți bărbați mișcându-se astfel, era frumos. Erau creaturi capabile, animale rezistente între celelalte animale. Puteau rezista mai bine când le fugăreau, iar asta spunea multe despre ei.

Însă femeile… femeile erau frumoase. Frumoase precum caii. Părul lor, fie împletit, fie curgându-le liber pe umeri, arăta ca o coamă de cal. Își aruncau coamele precum caii, lucrau în grupuri, sporovăiau ca veverițele și se uitau la el; îl priveau, priveau totul cu ochi foarte pătrunzători. Erau cele mai curioase dintre toate animalele, chiar mai curioase decât sora vulpe și pisica. Te puteau străpunge cu o simplă privire.

Exista un crâng de copaci-săpun împrăștiați printre molizi, puțin deasupra pasului de la capătul Văii de Sus, în canionul care mergea spre miazănoapte. Se numea Lir.

După vânătoare, Loon și-a petrecut câteva zile acolo, mergând încet și tăind câteva crengi drepte de copaci-săpun. Era un lemn dur, dar miezul mlădițelor tinere era plin de o pulpă moale care putea fi extrasă. Bățul cu gaură în mijloc putea fi folosit pentru a sufla săgeți ori era transformat în fluier. Alte crengi puteau fi despicate în patru pe lungime și, după ce fiecare sfert era lustruit, iar capetele ascuțite și întărite la foc, apoi din nou lustruite, se obțineau două perechi de andrele, una pentru Heather, alta pentru Sage.

Toate astea i-au luat câteva zile în care a stat la soare, rezemat de un bolovan cald, vorbind cu copiii și mâncând friptură de elan și ghiveci din capul animalului. Luna era cât o linie curbată, iar ei lucrau la lumina focului lucrurile pe care urmau să le ducă la sărbătoarea opt-opt. Frunzele de copac-săpun pe care le adusese cu sine au fost tocate într-o troacă dintr-un buștean, iar în ziua cea mai însorită și-au spălat straiele în apa înspumată. După aceea, mirosul curățeniei de primăvară a plutit în aer și toți și-au dat seama că lunga lor călătorie de vară și sărbătoarea opt-opt erau aproape. Luna foamei se va sfârși, iar rațele vor sosi dintr-o zi în alta. După trecerea iernii, nucile care le mai rămăseseră aveau un gust mai rău ca niciodată, dar măcar existau acolo, la fundul sacilor. Schist ar fi putut să le spună asta celor care se plângeau, dar așa ceva nu îi stătea în fire. Pe de altă parte, încă nu se terminase totul. Până la data la care rațele aveau să sosească dinspre miazăzi, el sigur nu va spune nimănui: „Ți-am zis eu.” Când acestea vor ajunge, cutele de îngrijorare de pe fața lui se vor șterge, fiind înlocuite de o sclipire de satisfacție în ochi, aproape un zâmbet.

Thorn i-a arătat lui Loon unde să dea găurile pentru a face fluierul să sune bine și cum să sufle pe capătul de sus ca să scoată notele. După aceea, Loon a fost ca un pui de bufniță care încearcă să huhuiască, ori ca o gaiță care scoate scârțâituri, asta dacă sufla prea tare. I-ar fi plăcut ca totul să sune precum zgomotele scoase de un cufundar și notele să iasă altfel din interiorul fluierului. Cânta în

fiecare noapte imediat ce se urca în pat. După aproape o săptămână, a reușit să găsească notele cât de cât bine. Voia să cânte la fluier în interiorul peșterii lor.

Au ieșit din nou la vânătoare, căutând animale care sufereau de îndelunga lună a foamei. Au pornit într-un grup mai mare, în care se aflau Spearthrower, Nevermind[10] și Thorn. Acesta din urmă mergea întotdeauna în coada coloanei, dar se pricepea la animale și ținea cu dinadinsul să se găsească între vânători. Loon s-a gândit că ar putea reprezenta o piedică în expediție din cauza piciorului beteag, dar nu a vrut să recunoască, așa că nici n-a lăsat să se bănuiască în vreun fel că îi trecuse prin minte așa ceva.

Au ucis un bizon bătrân care se ascundea singur într-un desiș. Erau aproape de sfârșitul treburilor legate de tranșarea lui pentru a căra bucățile de carne, îngropaseră oasele și măruntaiele în părțile cele mai adânci ale pârâului, apoi săriseră în apa din amonte pentru a se spăla, când au început să îl sâcâie pe Nevermind în legătură cu recenta lui căsătorie cu Rose, o fată arătoasă din Haita Leilor. Moss a făcut obișnuitele glume, spunând că proaspătul căsătorit se bucura de păsărică mai puțin după căsătorie decât înainte, dar Nevermind l-a contrazis, susținând că avea parte de mai multă păsărică decât oricând. Cum toți au râs neîncrezători, el s-a supărat și a spus că avea parte de ea ori de câte ori voia. Ei nu îi păsa.

Acea afirmație a fost urmată de o tăcere încărcată de îndoieli.

— Și cum ai făcut asta? l-a întrebat Thorn.

Nevermind a devenit agitat când a trebuit să îi răspundă lui Thorn la o întrebare pe un asemenea subiect, dar în jurul lui se aflau prieteni care abia așteptau să audă, așa că a spus:

— Pentru că așa am făcut! Într-o noapte, când am vrut, ea a spus nu, iar eu am zis: a, nu vorbi așa. Și am avut-o. Iar după o vreme i-a plăcut.

[10] „Aruncătorul de Lance” și, respectiv, „Indiferentul” (n.tr.).

A urmat o nouă tăcere.

Într-un târziu, Thorn a zis:

— De ce ai fost atât de prost? Acum i-ai dat ei toată puterea în căsătoria voastră, nu înțelegi?

— Ce vrei să spui? a întrebat Nevermind cu un aer morocănos și ofensat.

— De acum înainte va trebui să faci tot ce spune ea, i-a explicat Thorn, altfel, le va povesti celorlalte femei ce ai făcut. Și dacă se întâmplă asta, te vor ucide. Așadar, acum, ea are cea mai mare putere dintre voi doi.

— Femeile nu mă pot ucide.

— Ba sigur că pot, l-a contrazis Thorn.

S-a uitat la Nevermind cu bărbia culcușită în piept, mimând o privire exagerat de uimită. Bărbații mai tineri l-au privit. Apoi, el a zis:

— Cum de-ai putut spune o asemenea prostie? Ele îți gătesc și pot pune orice în mâncare. Ele îți dau viață și tot ele îți dau moartea. Ele sângerează și te fac să sângerezi. Fiindcă am adus vorba de sângerările lunare, ele te pot face să sângerezi în fiecare zi, să sângerezi pe mădular, prin fund, urechi și nas, chiar și prin ochi. Poate fi din cauză că-ți pun otravă în mâncare ori din felul în care se uită la tine. După ce se uită astfel la tine, îți vei dori să nu te fi născut. Vei sări de pe faleză în defileu, ca să scapi de suferință. Asta e puterea pe care o au femeile. Au cerul înapoia ochilor, vezi asta când te privesc. Așa că, de acum înainte să faci doar ce spune Rose, or ea le va povesti celorlalte femei și atunci vei fi un om mort. Sunt uimit că ai cedat o astfel de putere cuiva, doar ca să ai parte de o stropire. Puteai s-o faci și singur, ori să te arăți politicos și să îți aștepți rândul. Până și soții primesc doar ceea ce li se oferă.

— De unde știi? a întrebat Nevermind, făcând toate eforturile să îl înfrângă pe bătrân.

Thorn a făcut un semn prin care îi respingea riposta.

— Am fost și eu căsătorit. Pe vremea viselor, înainte ca voi să vă fi născut. Acum nu mai am povara asta pe așternut. Trebuie să vă bucurați de ea cât puteți și să fiți

recunoscători. Mama Pământ vorbește prin gura acelor fete prostuțe. Sunt uimit că nu vi s-a spus asta cât ați crescut în haita noastră. Mamă, dacă ar auzi Heather așa ceva! La naiba! Serios, așa cum stau lucrurile acum, oricare dintre noi ar putea fi ucis doar cu un cuvânt al acelei babe. Ești cel mai prost om din haită.

Spunând acestea, Thorn a ridicat pe spinare partea din bizon pe care trebuia să o care și a pornit spre tabără. La început, ceilalți l-au urmat cu un aer supus, apoi s-au bucurat la perspectiva de a aduce o asemenea pradă în tabără. Până și Nevermind s-a luminat la față; avea un nume bine ales. Și, zeițe ale morții sau nu, femeile lor se vor bucura să vadă atât de multă carne; iar gătitul, afumarea și uscarea vor dura până târziu în noapte. Unii dintre tinerii vânători le vor da carne femeilor tinere care nu aveau așa ceva, iar unele dintre ele le vor da drept recompensă câte o stropire, pentru că așa se desfășurau lucrurile în tabără. Așadar, în lumina slabă a după-amiezii târzii, ei s-au înveselit și au alergat spre tabără dansând cu propria umbră alungită, cântând un anumit cântec pentru a-l înfuria pe Thorn care, după izbucnirea de mai devreme, se retrăsese în tăcerea lui de gluton, ursuz și încruntat. Apoi, când au trecut de ultima trecătoare joasă și au ajuns în tabără, au auzit femeile cântând melodia apusului. Inimile lor s-au umplut de o bucurie temătoare.

Glutonul trăia în apropiere, sub un bolovan de lângă cotul spre miazăzi al blocului de pietre care dădea spre râu. Bârlogul lui era uscat și cald, iar de-a lungul anilor devenise un cuib confortabil, care semăna cu o casă. Avea patru intrări, dinspre deal, vale, din amonte și din aval.

Nimeni nu tulbura viața glutonului. Asta se întâmpla nu din cauza mărimii sau a ferocității lui. Dar cei care ar fi reușit să-l ucidă fără să moară s-ar fi ales cu o carne fără grăsime și tare ca rădăcinile. Nu merita efortul de a-l omorî. Doar lupii și leii foarte flămânzi se gândeau să vâneze un gluton.

De aceea el umbla prin defileu ziua sau în lumina lunii când era plină, căutând hrană. Fructele erau încă niște bobițe verzi, dar a mâncat câteva doar ca să le simtă gustul la începutul zilei. Fructe dimineața și carne seara, așa îi stătea în obicei. Urșii erau niște neghiobi mari, care mergeau neîndemânatic și mâncau orice găseau; nu urmau un plan anume. Glutonii își făceau planuri. Acesta avea să pornească în marea lui plimbare. Va coborî spre defileul râului, va urca de-a lungul celui de-al doilea pârâu, pe bifurcația spre stânga, iar apoi peste pasul de pe culmea bifurcației și va coborî pe primul cot al defileului, după care o scurtă plimbare îl va aduce înapoi la bolovanul lui.

Acel ocol îi asigura hrana și îi îngăduia să își cerceteze teritoriul. Dintre toate animalele cu care îl împărțea, feline, ratoni, nevăstuici, vulpi, urși, cai, porci-spinoși, castori, bizami, capre de munte, căprioare, elani, rinoceri, hiene, lei, leoparzi, mamuți, veverițe și multe alte fiare, haita de oameni era de departe cea mai periculoasă, atât pentru el, cât și pentru celelalte. Însă oamenii erau mai interesanți. Nu chiar atât de interesanți cât să se apropie de tabăra lor, dar le știa toate capcanele și lațurile, deși era adevărat că trebuia să le adulmece pe cele noi, pe care le așezau tot timpul pentru a prinde alte animale. El stătea departe de ei. Cu toate acestea, mergea cu regularitate într-un loc de pe peretele defileului, de unde putea să le vadă bârlogul, iar câteodată îi urmărea când plecau de

acolo. Ca în cazul tuturor animalelor de haită, oamenii nu erau la fel de periculoși când erau singuri. Un singur om l-ar evita imediat ce l-ar vedea, în afară de situația în care ar fi fost un mascul tânăr cu o lance, caz în care glutonul păstra distanța. Ceilalți erau la fel de dispuși să rămână departe de el. Nimeni nu tulbură un gluton.

În acea dimineață, în apropierea culmii de la capătul celei de-a doua bifurcații de la apus, a rămas surprins auzind un mic geamăt. S-a oprit și a adulmecat, apoi a descoperit că mirosul venea de la unul dintre oamenii cu capete lungi, care erau de obicei mai greoi și mai lenți decât cei din bârlog și trăiau spre apus, în afară de câțiva solitari. Brațul acestuia a ieșit dintr-un desiș ca și cum s-ar fi întins spre el. Glutonul a urcat panta în salturi, aterizând pe toate cele patru labe, ca de obicei, pregătit să muște și să-și folosească ghearele. Masculul uman avea în mâna cu degete lungi doar un colac făcut din coajă de mesteacăn. Spre deosebire de ale polifagului, ghearele lui tocite nu îi erau de niciun folos. Brațul omului ieșea parcă în disperare din desiș. Dincolo de crengi, printre frunze, a văzut ochii omului care se uita la el. Apoși și triști. Era rănit. Peste o zi sau două, omul putea deveni o masă pentru el. Încercarea de a prinde un gluton cu o capcană din coajă de mesteacăn îi trăda deznădejdea. Iar rana lui mirosea rău.

Omul a fluierat imitând perfect strigătul de salut al unui gluton femelă. La început uimit, apoi impresionat, animalul a făcut un pas în față pentru a vedea dacă omul va scoate același sunet. A făcut-o: un salut cu adevărat ispititor. Oamenii cu capul lung erau foarte buni când imitau vreun animal, iar glutonul mai văzuse asta. Acum, acel om a fluierat ca o ciocârlie, lichid și tremurat. Iarăși foarte impresionant. Glutonul s-a așezat în fund ca o marmotă mare, așteptând să audă și alte sunete.

Omul a fluierat și a fredonat o vreme, imitând pentru gluton chemările câtorva păsări și animale – până și plesnetul cozii unui castor în apă.

În cele din urmă, a tăcut.

Glutonul s-a lăsat pe patru picioare și și-a văzut de

drum, întrebându-se ce se va alege de om și dacă va merita să se întoarcă acolo în următoarea zi, după care să-și continue marele ocol. Oamenii aveau un gust ciudat, dar asta reprezenta o schimbare interesantă. Oamenii cu capul lung dinspre apus aveau carnea extrem de densă și grea. Ei bine, avea să hotărască în dimineața următoare, asta în funcție de senzația de foame, de vreme și de mica entorsă pe care o avea la o labă din față. Sau de dispoziție.

Apoi, în drum i-a apărut o femeie. I-a simțit mirosul înainte de a o vedea, iar asta a fost de ajuns ca să fie sigur. O femeie bătrână care ieșea deseori singură, acum urcând panta cu un coș atârnat de un braț. Femeia-ierburilor; nimeni altcineva din pădure nu mirosea ca ea.

Azi părea să caute ciupercile proaspăt apărute. Primele ciuperci erau subțiri și plăpânde. S-a lăsat în genunchi, le-a cules și le-a mirosit, apoi le-a pus pe unele în coș, iar pe altele le-a aruncat. S-a ridicat proptindu-se într-o mână și împingându-se ca o creatură cu trei picioare. Niciun alt animal nu făcea asta.

Când s-a ridicat, l-a văzut și a ridicat coșul deasupra capului, apoi și-a ridicat rochia și i-a arătat sexul. Acela era felul ei de a-l saluta. De obicei, glutonul se oprea și își înălța capul pentru a adulmeca adânc de două sau trei ori, ceea ce o făcea pe femeie să râdă. Și-a lăsat rochia să cadă și a privit povârnișul dealului, convinsă că glutonul își va vedea de drum. Și de obicei așa făcea. O văzuse pe acea femeie ucigând un linx care sărise la ea; dusese la gură un băț gol pe dinăuntru și suflase ceva în fața animalului; acesta fugise urlând, iar când ajunsese dincolo de următorul deal, murise, zvârcolindu-se și făcând spume la gură. Glutonul se temuse să mănânce linxul.

Așa că îi dădea pace acelei femei. Când se întâmpla să se întâlnească în pădure, întotdeauna își adresau scurte saluturi, iar ea râdea și atâta tot. Însă în acea zi glutonul a continuat să se gândească la omul care putea scoate atâtea sunete de animale și a socotit că femeia cu ierburi ar dori să știe de el. Așa că s-a ridicat pe labele din spate, ca o marmotă, și i-a surprins privirea, apoi a făcut un semn

cu capul către pas, care era la o mică distanță.

Femeia a râs și a spus ceva plăcut. Glutonul a condus-o în susul pantei împădurite, către pas, ignorând scurtăturile pe care le-a folosit ea, dar asigurându-se că nu-l scăpa din ochi. Când femeia a ajuns la trecătoare, el a scos un șuierat, îndreptând-o în josul pantei dinspre apus, unde copacii erau deși, spre micul crâng unde se găsea omul cu cap lung. Când a observat că femeia îl descoperise pe omul din desiș care făcuse ochi mari văzându-l din nou, animalul a urcat panta, ocolind-o pe femeie. Preț de o clipă, a zăbovit ca să se uite în jos și să vadă cum se împăcau cei doi oameni. Aceștia șuierau unul la altul într-un mod amical. Glutonul a urcat spre trecătoare și și-a continuat plimbarea.

Heather s-a întors în tabără și le-a cerut lui Thorn, Loon, Hawk și Moss să o ajute, pentru că trata un străvechi bolnav tocmai la Pasul de Sus Jos.

Nu voia să îl aducă pe străvechi în tabără, le-a spus ea. Toți s-au simțit ușurați să audă asta, pentru că până atunci adusese tot soiul de creaturi, motiv pentru care sălașul ei era așezat la marginea taberei, departe de foc. Acum voia doar ajutorul lor pentru a-l muta pe străvechi într-un loc adăpostit.

Asta a însemnat să construiască un adăpost pentru el, fiindcă avea răni prea grave pentru a fi mutat de acolo. Au împletit un acoperământ din cetini în jurul și deasupra lui, timp în care el a ținut ochii în pământ și le-a aruncat câte o privire din când în când sau a scos un fluierat ca un uguit.

— Noi spunem „mulțumesc”, i s-a adresat Heather.

— Mulu esc, a spus el.

Întrețeserea crengilor de molid le-a răpit ceva vreme, iar în acest timp Heather l-a rugat pe Loon să se așeze lângă ea pentru a o ajuta să îl îngrijească pe străvechi.

Acesta avea umeri lați și stătea ghemuit. Cândva fusese puternic, dar acum era atrofiat. Stând atât de aproape de el, Loon a avut un sentiment de dezgust. Emana un miros de străvechi și avea o față de bătrân, amintindu-i de o antilopă saiga, lată și ridicolă. Pielea lui avea culoarea albicioasă ca a unei ciuperci, mult mai deschisă decât cea normală și era aproape translucidă, pentru că Loon a văzut venele albăstrui pe sub ea. Asta era de-a dreptul dezgustător. Avea răni la un picior sau la amândouă. Straiele lui erau cusute grosolan, iar fustanela era dintr-o blană de animal pe care Loon nu a reușit să îl identifice. Încălțările erau doar niște legături simple, din blană de urs.

Nu s-a uitat în ochii lor, dar în timp ce își lăsase capul în pământ, le-a aruncat din când în când câte o privire. Avea nasul uriaș și coroiat, sprâncene stufoase și fruntea teșită, capul aproape chel, semănând puțin cu al lui Thorn, dar mult mai lung și mai palid. Pe fața lui urâtă care ar fi

semănat cu aceea a unui castor dacă nu ar fi avut nasul atât de mare, avea o expresie care trăda atenția, inteligența și îngrijorarea. Pe chipul celui care nu are grai, ochii spun totul. Era destul de limpede ce comunicau acei ochi: omul era bolnav și în primejdie, dar încerca să-și pună speranța în intențiile lor.

Au terminat de făcut adăpostul în jurul lui. El a șuierat, a plescăit și a îngânat ceva către ei. Heather i-a adresat cuvinte liniștitoare drept răspuns, ba chiar a fluierat ceva ce el a părut a înțelege, probabil vreunul dintre cuvintele din limba lui. Imediat după aceea, el a scos șuierături spre Heather, dar ea a clătinat din cap și a repetat câteva ciripituri și cuvinte din limba lor. Mâncare, apă.

— Mulu esc, a spus el.

Apoi, Heather i-a trimis pe tineri să îl păzească și să îi dea din cele mai stricate nuci de peste iarnă. I-a și aplicat doctoriile ei peste unul dintre picioare. În primul rând era vorba despre odihnă, i-a spus ea lui Loon.

— Rana are nevoie de odihnă, nu poți grăbi lucrurile. Însănătoșirea vine, dar durează. De aceea, trebuie să avem răbdare. Tu ai avut nevoie de o lună și jumătate pentru a-ți lecui piciorul, iar el la fel.

A lăsat impresia că îi fluieră același mesaj și străvechiului, pentru că el a stat întins ceva mai bine de o lună, mâncând și bând ceea ce îi aduceau Heather și Loon. În acest timp, tot ea l-a învățat o serie de cuvinte, dar cel pe care îl rostea cel mai mult era „încet, încet”, însoțindu-și vorbele cu mișcări din mâini pentru a ilustra ceea ce spunea. Când era de acord cu ea, străvechiul se apleca din talie și, făcând un efort vizibil, spunea: „În-et, în-et.”

În cele din urmă, când a reușit să meargă destul de bine pe picioare, străvechiul a venit spre Heather într-o dimineață și i-a reținut o mână între palme, a fluierat slab și a pornit spre Pasul de Sus Jos. După aceea, l-au zărit când și când în depărtare, așa cum îi observau rareori și pe oamenii pădurii din acele locuri, care se străduiau să rămână nevăzuți, dar câteodată erau neglijenți. Uneori apăreau chiar ofrande: câte un iepure de zăpadă sau vreun

pui de capră sau flori lăsate în fața sălașului în care stătea Heather. Ea lăsa lucruri în apropiere de adăpostul prăbușit al străvechiului, așa cum lăsa diverse lucruri pentru pisica ei.

Cum dormea în apropiere de Heather și o ajuta, Loon a avut mai multe șanse decât mulți alții din haită să îl revadă pe străvechi; și pentru că ieșea cu Thorn sau în numele lui, pentru a aduna bucăți de rocă sângerie dintr-un loc de sub culmea Nordică, numit Pietrăria Uriașilor, el a continuat să îl vadă pe străvechi umblând pe acele tărâmuri. Din câte se părea, străvechiul era ca un om al pădurii: rupt de haita lui, dacă avusese una vreodată. Rătăcea de colo-colo ca un urs, punând capcane ca să prindă animale mici și păsări, mâncând fructe de pădure și semințe de iarbă. Se deplasa într-un mod ciudat, iar mirosul lui sugera un fel de fermentație. Barba îi atârna ca a unei antilope saiga, asigurând un punct care echilibra teșirea masivă a sprâncenelor lui. Nasul lui coroiat fusese spart într-o parte. Își purta părul strâns la spate cu o curelușă din piele. Purta tot timpul o capă din blană, iar acum umbla desculț, semn că încălțările din blană de urs se uzaseră din cale-afară și nu reușise să își facă altele.

Thorn credea că nimeni nu putea deveni un bun gravor dacă nu învăța să își facă unelte bune. Un sfredel drept, câteva lame bune și o rașchetă cu margini bine ascuțite însemnau cu totul altceva. Când roca se confrunta cu roca, trebuia ca unealta să fie cât se putea de ascuțită.

De aceea, s-au așezat la soare și au lovit blocurile din cremene cu pietre de cioplit din granit și șist.

Thorn s-a întins ca o pisică la soare și a zis:

— Ei bine, văd ceva.

— Nu mai vreau o cimilitură de-a ta!

— Nu sunt cimiliturile mele. Sunt ale lumii. Ascultă:

Fă-mi straiele să tacă atunci când calc pe pământ
Sau când stau acasă sau traversez un pârâu.
Câteodată, viața mea și creșterea vântului
Mă ridică deasupra locului pe care pășesc oamenii,

Apoi puterea norilor mă poartă departe
Deasupra lumii oamenilor și a straielor mele,
Răsunând cu un ecou puternic și transmițând un cântec.
Ele cântă când nu sunt prin apropiere
Iar pământul sau apa nu sunt decât un spirit zburător.
Acum, află ce anume sunt.

— Ești cel de-al doilea avânt, a spus Loon, gândindu-se la întoarcerea lui de la vânătoare împreună cu Hawk și Moss și încântat să afle răspunsul atât de lesne.

Thorn a râs.

— Cum adică, nu am dreptate?

Thorn și-a înclinat capul în stânga, apoi în dreapta, ceea ce era un semn de da și nu.

— E ca al doilea avânt, dar gândești mărunt.

— Al doilea avânt nu e niciodată mic, l-a contrazis Loon.

Oamenii spuneau că Thorn fusese un vânător foarte puternic în tinerețe, dar Loon nu văzuse asta. Poate uitase cum era cel de-al doilea avânt.

— De acord, a cedat Thorn. Al doilea avânt e mare. Dar e și mai mare decât atât.

— O să mă gândesc la asta.

— Dar și mai mic, nu uita. Când li se cere să răspundă la cimilitura asta, mai toți băieții spun că e vorba de o lăcustă verde.

Apoi a râs, văzând expresia de pe fața lui Loon.

Thorn și-a petrecut o mare parte a dimineții ocupându-se de copiii din partea netedă de la capătul răsăritean al taberei, unde copacii le ofereau și soare, și umbră. Se purta cu totul altfel cu micuții decât cu adulții. Stătea printre ei și se juca și el cu jucăriile lor, se și prostea, timp în care le dădea și lecții.

— E mult mai ușor cu ei decât cu voi, le spunea el lui Heather și lui Loon.

— Copiii sunt adevăratele ființe umane, spunea Heather, dar Loon nu își dădea seama dacă era sarcastică.

— Da, e adevărat. Nu sunt suficient de înțelepți ca să aibă probleme. M-am săturat de voi toți și de necazurile

voastre. Bărbații și femeile sunt doar niște saci mari cu probleme.

— Tu știi mai bine, zicea Heather.

— Sigur că da, când mă uit la tine și la ceilalți. Îmi folosesc mai bine timpul cu copiii.

— O mamă bună face cât o turmă de șamani, îi reamintea Heather.

Thorn s-a mulțumit să îi facă un semn a lehamite cu dosul palmei.

Însă la soare era altfel alături de copii.

— Ia stați, văd ceva: niște puncte mici în depărtare.

— Se întorc păsările! spuneau copiii.

— Întocmai. Prietenele noastre vara. Le vom vedea foarte curând. Dar stați puțin: firimituri de lemn care cad dintr-un copac.

— Acolo e potârnichea care mănâncă, a spus unul dintre copii.

Dacă vorbea doar unul dintre ei, de obicei era Starry, fiica lui Thorn.

— Exact. Unii oameni le spun tocătoare de piatră din cauza zbârnâitului pe care îl fac atunci când aleargă. Ați auzit sunetul ăsta. În nopțile cele mai friguroase dorm sub o plapumă de zăpadă. În diminețile friguroase, uneori le poți surprinde și ai ocazia să prinzi una pentru masa de dimineață. Dar trebuie să fii iute.

Copiii îl asigurau că sunt rapizi, iar el era de acord.

— Ia stați, văd ceva: văd bucățele de cărbune împrăștiate pe zăpadă.

Tăcere.

— Nu? E una dintre albe-iarna. Ciocurile găinușelor de baltă. Sunt atât de albe iarna, că nu le puteți vedea decât ciocurile. Arată ciudat. Stați, văd ceva: suntem larg deschiși în tufișuri.

O nouă tăcere.

— Un alt alb-iarna! Sunt ochii iepurelui. Vă urmăresc din ascunziș și puteți vedea doar ochii lui. Ce ziceți de asta? Stați, văd ceva: o bucată de lemn ars fluturând în aer!

— La fel! a spus Starry pe un ton triumfător. Coada

herminei iarna.

— Foarte bine! Și mai stați puțin, că văd și altceva: departe, o flacără care coboară.

— O vulpe vara, a afirmat Starry.

Thorn i-a ciufulit părul.

— O să fii foarte bună, copilă. Gata, ultima. Stați, văd că râul rupe lucruri în jurul meu.

— Tu ești? a întrebat Starry, făcând ochi mari și rotunzi.

Thorn a râs.

— Da, fetiță rea. Dar poate fi și o insulă. Suntem cu toții insule.

Au hotărât să facă un sat de jucărie pe o insulă dintr-o băltoacă, apoi l-au înecat cu totul în apa dintr-o găleată. Tuturor le plăcea acel joc, mai ales lui Thorn.

Plecase cu Sage la mlaștina în care Edich cobora în Urdecha să culeagă ierburi pentru Heather.

Cufundată în gânduri doar de ea știute, Sage își umplea încet coșul. Avea picioare lungi, iar firele de păr de pe ele erau ca un puf fin, de culoare neagră, aproape invizibile pe pielea negricioasă. Purta o cămașă largă, iar când se apleca să culeagă mlădițe de mentă sau cimbru i se vedeau sânii, legănându-se laolaltă ca niște ugere. Loon a fredonat ceva cu un aer fericit și a cerșit un sărut, dar ea nu era într-o dispoziție sufletească potrivită pentru așa ceva. Culegea mușchi verde pentru scutecele celor doi nou-născuți, dar și pentru următoarea lună plină, când casa femeilor era aglomerată, de aceea, Loon s-a prefăcut că nu vede. Luna plină era un moment ciudat, deoarece multe femei se retrăgeau în adăpostul lor și făceau lucruri de care doar ele știau, în vreme ce tinerii înghițeau fructe de pădure strivite și ieșeau să vadă lumea în lumina palidă, dar revelatoare, a lunii pline. În alte haite, lucrurile se petreceau altfel; în unele, majoritatea femeilor sângerau pe lună plină și stăteau ghemuite laolaltă în nopțile înstelate în jurul focului, așteptând ca totul să treacă. În orice caz, aveau nevoie de mult mușchi uscat.

Au urmărit o mamă de porc-spinos conducând patru ghemotoace de ace peste o porțiune de teren deschis. Urșii și porcii-spinoși erau veri. Trăiau la fel și se ajutau unii pe alții. Vidrele nu aveau rude, ele ucideau orice. Erau feroce. Ceva mai jos pe râu, o familie de vidre cobora pe malul înnoroiat, care mergea până la apă. Până și joaca lor sugera ferocitatea. Femeile nu aveau voie să mănânce nicio părticică din vidre, altfel copiii lor deveneau agitați și greu de controlat. Loon trecuse cândva pe lângă un iaz creat de castori a căror casă era imediat în spatele stăvilarului din bușteni pe care ei îi doborâseră. Totul arăta firesc, dar domnea o liniște ciudată. Apoi, suplă, cu ochii rotunzi și cu botul încă însângerat, o vidră a ieșit din apă și a privit în jur, foarte aproape de casa castorilor. Loon se cutremurase, imaginându-și carnajul din acea casă

rotundă în care se afla o haită ce se credea ferită și din care apăruse acea creatură neagră care îi ucisese pe toți membrii familiei.

Însă orice ființă trebuia să se hrănească.

Pe culmea de deasupra peșterii mari, Loon a văzut o licărire printre copaci. Nu era roșie, așadar nu era vorba de o vulpe. Putea fi un om al pădurii. Când și când oamenii pădurii apăreau în depărtare, de obicei în păduri, de aceea se numeau astfel. Pe mai toți îi părăsise norocul, spunea Thorn, dar atât de rău, încât se rătăciseră de haită. Norocul era ceva real.

Thorn spunea mereu că nu mai avea noroc și nici putere spirituală, dar învățase să ceară spiritelor să îl viziteze și să îl ia cu ele. Nu părea a fi ceva prea plăcut. Câteodată, în zilele în care se trezea și își dădea seama că era timpul pentru o vizită a spiritului său, Thorn ofta din greu. Bea toată ziua zeamă din fructe de pădure și tremura când venea momentul vizitei. Îl lovea pe Loon peste ureche fără niciun motiv. Spiritele care îl vizitau erau Omul-Bizon, Femeia-Mesteacăn, Culorile Nopții și încă unul, pe care nu îl numea. Cel care le povestește altora despre abilitățile sale poate câteodată să le determine să dispară, astfel că Thorn era de obicei reținut și chiar secretos privind acea parte a vieții lui. Însă Loon era ucenicul lui și, cu toate că Thorn nu avea o părere prea bună despre el, trebuia să îl instruiască sau să găsească pe altul. Loon ar fi fost încântat să fie respins și să i se îngăduie să plece pe drumul lui. Încerca mereu să facă să se întâmple asta, sperând că, într-un fel sau altul, va reuși. Cum rațele nu sosiseră încă, iar membrii haitei erau tot mai slabi și mai palizi, Loon se purta din ce în ce mai nepoliticos cu Thorn; pleca din tabără toată ziua, așa cum făcuse deseori în copilărie. Însă Thorn părea hotărât să îl păstreze, iar adevărul era că lui Loon îi plăcea să cioplească pietre și lemn, dar și coarne de cerbi și de mamuți, să creeze culori și să picteze. Voia să deseneze animale mari în peștera lor când îi va sosi vremea. Voia să fie șaman în acel mod. Iar Thorn știa acest lucru și îl folosea împotriva lui. I-a

reamintit că, dacă era șaman, putea cunoaște și multe femei, chiar dacă ele erau bolnave când le avea. Lui Loon ideea i s-a părut oribilă. Multe lucruri pe care le făceau șamanii îl înspăimântau și îl dezgustau.

Nu numai că rațele nu sosiseră, dar într-o zi aerul s-a răcit atât de mult când soarele și-a arătat urechile, încât toți s-au întors în tabără și au început să se pregătească pentru o perioadă rece. Era cel mai rău moment din an pentru toți, deoarece ultimele zăpezi se topeau și toate tunelurile dintre zăpadă și sol ale micilor creaturi erau inundate. Era deja cel mai primejdios timp pentru orice animal, mult mai rău decât iarna; un ger la sfârșitul iernii era ceva foarte rău. Însă cerul părea înghețat, iar urechile soarelui licăreau într-un cerc în jurul lui. Era limpede că sosea gerul. În acele momente, lemnele de foc erau mai importante decât hrana.

Era îndeajuns de frig ca să-ți înghețe fața și îndeajuns de ger ca să-ți înghețe mădularul; toți, inclusiv Heather, s-au strâns în casa cea mare.

Două zile mai târziu, când toate creaturile mici ale ținutului erau degerate, s-a încălzit din nou. Ziua de după a fost foarte caldă. Au auzit primii țânțari, iar când se întâmpla asta, sigur mai erau și alți zece prin preajmă. Se apropia timpul în care râul avea să se descătușeze.

S-au strâns pe Bizonul de Piatră, de unde puteau vedea până departe în susul și în josul defileului râului Urdecha, iar gheața netedă și decolorată, cu toate meandrele ei până la maluri, era groasă sub tălpile lor. Thorn și-a pus capul de bizon și i-a condus pe ceilalți în rugăciunile înălțate râului, implorându-l să se descătușeze frumos, ca să nu se zăgăzuiască și să inunde Pajiștea Buclă și să le înece tabăra. Asta se mai întâmplase. Ca să se păzească în caz de s-ar fi petrecut așa ceva, toți aveau la centuri cele mai mici bunuri și îmbrăcaseră cele mai frumoase haine ale lor. Ziua era prea caldă ca să se îmbrace atât de gros, dar curând vor înota în râu și vor scăpa de sudoare și de

vopseaua de pe corpuri. Era una dintre zilele cele mai mărețe ale anului. Și cu siguranță că după descătușare vor reveni și rațele.

În amonte și în aval, râul scotea gemete. Toamna, când îngheța și scotea asemenea sunete, plângea sub apăsarea păturii de zăpadă. Acum plângea să fie eliberat, să aibă prilejul de a curge liber și de a vedea din nou soarele. Loon a recunoscut uruieli și pocnete ca sfârâiturile focului, cuvintele pe care spiritul lui le rostise jelind în el după pribegie. S-a așezat pe spinarea Bizonului de Piatră și a gemut la unison cu râul, așa cum au făcut mulți oameni din haită.

Plăci mari și zimțate se ridicau din porțiunile sfărâmate ale gheții de pe râu, ca și cum ceva aflat dedesubt le împingea ca să se elibereze. Unele porțiuni de lângă maluri se transformau în vârtejuri, iar bucățile mici de gheață se rostogoleau pornind spre aval. Multe așchii de gheață erau pe jumătate negre de la mâlul de pe fundul albiei. Bubuiturile și pocnetele s-au ântețit și se auzeau puternic.

Thorn s-a apropiat de Loon. Părea ciudat de scund sub capul de bizon. I-a spus cu voce tare:

— Să rostim povestea descătușării împreună, chiar aici, în timp ce o vedem.

— Nu, a spus Loon fără să-și dea seama.

Nu cunoștea acel poem.

Mâna dreaptă a lui Thorn a țâșnit și l-a lovit pe Loon peste ureche, prima dată când reușea asta după pribegia lui. Loon a scos un urlet și s-a ridicat cu gândul să plece.

— Nu, a strigat Thorn, rămas în fața lui Loon și arătând spre sol. Ochii lui ca niște sori mici erau ațintiți asupra sa.

— Spune-l acum, când se întâmplă sub ochii tăi și ține minte! Ține minte!

După o vreme, Loon și-a plecat capul. Și-a masat urechea care îi pulsa dureros și s-a uitat spre solul pietros al spinării Bizonului de Piatră. Da, când memora poemul, îl durea urechea, așa se părea. Oftând adânc, a început:

Frigul trebuie să înghețe și gheața făurește poduri,
Apa te sprijină și ascunde semințele.
Doar unul va desface înghețul
Și va alunga iarna.
Vremea bună va veni din nou,
Vara va fi fierbinte și însorită.
Întinsă și adâncă mare sărată, cale a morții,
Ardem ilice pentru ca tu să sfărâmi gheața.
Ia-o înapoi, noi nu avem nevoie de ea,
Fă ca soarele să încingă aerul,
Grăbește apa de sub gheață,
Umple pajiștile cu apa din topirea zăpezii.
Curgi apă, curgi,
Umple ravenele cu ravene,
Să curgă în josul falezelor negre sub soare,
Cazi, apă, cazi.

— Ba nu, a spus Thorn. Aici e *Umple, apă, umple.*

Umple, apă, umple,
Împinge de dedesubt
Gheața veche și zăpada,
Umple de deasupra,
Ca un deget într-o mănușă.
Ca un copil născut
Cu o împingere dinăuntru.
Vine momentul în care să împingi
Mama Pământ știe
Mama Pământ strânge,
Un spasm, o crampă, un nod, o împingere

Fărâmă-te, gheață, fărâmă-te acum,
Fărâmă-te, gheață, fărâmă-te acum.

Loon a încercat să își aducă aminte ce urma. Dedesubtul lor, canionul cel mai adânc al văii gemea asurzitor, ca și cum ar fi fost o femeie uriașă cuprinsă de durerile facerii.

Brusc, Thorn a început să vorbească, iar Loon a ascultat

recunoscător, pentru că nu își amintea restul.

Întâmplător, Thorn a trecut la altă poveste, una pe care Loon o știa mult mai bine.

Într-o primăvară, dinspre apus a venit o furtună grozavă,
Care le-a distrus sălașele oamenilor de lângă râu.
Au legat bărcile din piele laolaltă pentru siguranță
Și au rămas în ele în timp ce apa se înălța în toate văile
Și acoperea pământul cu totul.
Au plutit fără puterea de a se salva,
Și în noaptea amarnică mulți dintre ei au înghețat
Și cadavrele lor au căzut în mare.
Vântul și marea s-au liniștit, iar soarele i-a pârjolit,
Era atât de încins, încât unii au murit de arșiță.
Într-un târziu, un șaman a lovit apa cu lancea,
Strigând: De ajuns! De ajuns! Ne ajunge!
Apoi șamanul și-a aruncat cerceii în mare
Și a strigat din nou: De ajuns!
Și curând apele au început să se retragă,
Iar după o vreme s-au format râuri și pâraie
Și s-a retras spre apus unde rămâne și acum.

— Asta s-a întâmplat probabil cam în perioada în care suntem acum, a spus Loon în glumă, după ce Thorn a terminat incantația.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu a avut importanță ce a făcut sau a spus șamanul. Apa se retrăgea oricum, pentru că îi sosise timpul.

Thorn s-a uitat urât la el.

— Repetă partea pe care am spus-o!

Loon s-a ridicat și a rostit cât de tare a putut:

Într-o primăvară, dinspre apus a venit o furtună grozavă,
Care le-a distrus sălașele oamenilor de lângă râu.
Au legat bărcile din piele laolaltă pentru siguranță
Și au plutit îngroziți în ele, neputând face nimic
Și în nopțile amarnice mulți dintre ei au înghețat

Și cadavrele lor au căzut în apă.
Vântul și marea s-au liniștit, apoi a apărut soarele,
Dar era atât de încins, încât unii au murit de arșița lui.
Și atunci, un șaman și-a înfipt lancea în mare,
Strigând îndurerat: De ajuns! De ajuns!
Apoi și-a aruncat cerceii în mare
Și nici el nu a știut dacă era vorba de o ofrandă sau de o piatră ucigătoare.
Și cum apele se retrăgeau deja
Nu avea importanță. Pământul a apărut din nou
Cu râurile și pâraiele pe care le știm astăzi
Și cu întinsa mare sărată căreia îi aparține apa.

În timp ce Loon intona versurile schimbate, pentru a-și arăta nemulțumirea, Thorn ridicase un pumn să-l lovească, însă defileul gemea și urla sub ei foarte tare, amintind de plesnetele și bubuiturile tunetelor. Loon a sperat că acest lucru se va întâmpla într-o bună zi, că descătușarea se va petrece în toiul unei furtuni gigantice și i-a venit în minte ideea unui poem pe care va fi gata să îl rostească dacă asta s-ar fi întâmplat.

Acum, când cerul era lipsit de nori și când vuietul își avea originea dedesubt, era prea înfricoșător să rostească povești sau ceva ce ținea de oameni, de aceea trebuia să urmărească și să țină minte totul. Suprafața albă a râului se fărâmița în aval, creând un haos, cotropind malurile la meandre, apoi curgând la vale, până când porțiuni mari ale râului au crăpat și apa liberă, întunecată, se putea vedea bolborosind. Plăcile de gheață se desprindeau de maluri sau se despărțeau unele de altele și plecau în aval, ca niște plute albe care se ciocneau și formau din nou mase uriașe ce pluteau la vale până când nimereau într-un mal sau într-o altă plută de gheață, iar atunci plăcile de gheață alunecau una peste alta sau se spărgeau și se înclinau spre cer. Când și când, se formau mari poduri de gheață dintr-un mal în altul, iar apa se acumula înapoia lor, aducând cu sine alte sloiuri, astfel că podurile soseau cu repeziciune, iar apa se umfla și apăsa tot mai mult asupra lor, până

când, cu bubuituri mai grozave decât tunetele, întreaga masă pornea vijelios în josul haosului întunecat, iar sloiurile se rostogoleau și se roteau până când un alt zăgaz le agăța și le reținea din nou.

Cu brațele întinse în lături, toți oamenii haitei stăteau pe partea dinspre aval a Bizonului de Piatră și priveau acel spectacol; toți strigau și, cu toate acestea, niciunul nu se auzea. Cu obrajii roșii, până și Heather rămăsese cu gura căscată într-un zâmbet uriaș. Oamenii haitei urlau ca lupii și în vuietul de nedescris nu se auzea nicio voce. Când același lucru s-a întâmplat în amonte, chiar sub Bizonul de Piatră, au dansat și s-au îmbrățișat, ori s-au răsucit până când au rămas cu fețele spre partea aceea, dar departe de margine, pentru că nu ar fi fost deloc bine să cadă. Când gheața de pe râu s-a spart sub ei și crăpătura s-a alungit până departe în amonte, au urlat mai tare ca niciodată. Și totuși, nu s-au auzit din cauza acelui tumult gigantic al lumii.

Și apoi cineva a observat o linie de rațe pe cer.

Sosise vara.

Deci nu muriseră de foame. Simțiseră însă pișcătura ei. Dar, cum niciodată nu erau vânate primele rațe sosite, mai aveau de răbdat. Au devorat ultimele nuci rămase de peste iarnă și s-au dus să așeze capcanele cu care să prindă din rațele care soseau în zilele următoare. Se simțeau însă altfel, pentru că știau că nu vor mai avea mult de îndurat: ceva mai acut, dar mai puțin înspăimântător.

După reușita din ultimele patru ierni, haita lor ajunsese destul de mare. Patruzeci și patru era, totuși, un număr mare: nu era atât de mic, încât să își facă griji dacă trebuia să se apere, nici prea mare ca să le fie imposibil să culeagă hrană suficientă pentru toți.

Cu toate acestea, conta felul în care se cunoșteau unii pe alții. Relații, obiceiuri, apropieri, antipatii, aptitudini, slăbiciuni, înclinații. Totul. Mirosuri, obiceiuri alimentare, moduri de exprimare. Se cunoșteau atât de bine, încât nu mai manifestau interes unul față de altul. În parte, entuziasmul cu care întâmpinau vara avea legătură cu perspectiva de a vedea și alți oameni.

După ce au așezat capcanele pentru rațe în părțile liniștite ale râului, Loon a plecat cu Heather să o ajute la căutarea unor ierburi deosebite. Unele dintre ele creșteau doar în văioage cu fundul umed, iar Loon o putea ajuta, coborând în locuri care cereau agilitate.

Pisica lui Heather i-a urmat, rămânând la o distanță respectabilă. Heather o găsise fără de mamă și o ținuse în viață, dar când ajunsese la o anumită vârstă, plecase, iar acum se întorcea doar iarna pentru a cerși mâncare. Existau câțiva hoți care le jefuiau tabăra, mai toți fiind gaițe și veverițe, dar și o nurcă, marmote și vulpi, chiar și o familie de castori, care își avea cuibul în apropiere și făceau raiduri rapide venind dinspre râu.

Heather folosea pisica pentru a încerca unele plante. Lăsa câteva bucăți de carne care îi plăceau cel mai mult pisicii, amestecate cu o mlădiță dintr-o plantă nouă și necunoscută ei, iar după ce o mânca, o urmărea să vadă ce

se întâmplă. Nu se temea că vreo plantă ar putea ucide pisica, deoarece dacă nu o agrea, mica fiară o vărsa.

Când se întâmpla așa, gonea pisica, se apropia de vomă și o examina cu atenție, ba chiar lua puțin din ea între degetul mare și arătător și o testa cu limba.

Acum, văzând asta, Loon a spus:

— Heather, mănânci vărsătura pisicii.

— Și ce dacă? Pot simți gusturi care sunt la fel ca altele pe care le cunosc. Asta îmi dă idei despre felul în care ar putea fi folosită floarea asta.

— Dar dacă mori?

— Pisicile au stomacul foarte delicat. Nu o să mor.

— Astă-noapte am visat lei, un grup de lei care vânau un bizon, a spus Loon.

Heather a rămas netulburată.

— Nu mă pricep la vise. Poate e una dintre acele lumi pe care nu le vedem prea bine. Zărim doar frânturi din ele. Nu știu ce înseamnă. Eu cunosc numai lumea asta. Da, o cunosc. E lumea pe care o privesc.

— Și mănânci vărsătură.

— E mai bine decât să mănânci rahat.

— Sigur, dar cine ar face așa ceva?

Cu o expresie întunecată, Heather a clătinat din cap.

— Toți trebuie să mâncăm rahat din când în când.

Loon nu a știut ce să spună.

Heather i-a aruncat o privire și a râs scurt, ca o babă ce era.

— Când ți-e foarte foame, mănânci orice. Prima oară când trece prin tine, nu toată hrana este consumată. De aceea, în rahat rămâne ceva neconsumat. Deci în rahatul ăla mai e ceva hrană. Recunosc, a doua oară când faci asta e foarte rău. Faci gaze, diaree, are gust de rahat, fii sigur. Dar tot te alegi cu ceva din el. Poți spune că e adevărat, pentru că o faci din nou.

— Din nou?

— Nu cu același. Vreau să spun mai târziu. A treia oară nu vei reuși. Corpul tău își va da seama de asta și nu îl va lăsa să pătrundă în tine.

— Adică s-a întâmplat să nu ai altă hrană?

— Exact. Unele ierni sunt foarte grele. Privind cerul spre apus, Heather s-a încruntat. Mai grele decât cele pe care le-ai văzut până acum.

A mai cules câteva mlădițe din planta pe care pisica o vărsase, verificându-le ca florile să rămână întregi.

— Mai grele decât vei apuca vreodată, a adăugat ea. Dar se pare că ele apar din când în când.

Când s-a apropiat cea de-a șaptea zi a celei de-a șaptea luni, au început să scotocească printre lucrurile pe care le aveau și să hotărască ce să ia cu ei în călătoria verii și ce să îngroape. Vor dărâma casa cea mare, precum și locul femeilor, apoi le vor acoperi cu pietre mari; dacă le lăsau întregi, le găseau întotdeauna jefuite. Chiar și ascunse sub pietre, se părea că alți oameni sau capete mari le scoseseră la suprafață, iar alteori, era limpede că urșii îndepărtaseră o parte din pietre și scormoniseră, interesați mai mult de mirosuri. Însă dacă își lăsau tabăra cât mai curată, prădătorii nu vor găsi de mâncare decât piei vechi și, cu toate că urșii flămânzi mâncau și piei vechi, așa cum mâncau orice trăia sau trăise vreodată, tabăra lor doborâtă astfel era lăsată de multe ori în pace și putea fi refăcută mult mai ușor când se întorceau la ea.

Hainele lui Loon erau curate și bine făcute. Le cususe chiar el, dar cele mai multe părți fuseseră croite de Heather. Ea avea idei proprii, aparte. Îi plăcea cum arătau și se simțeau, iar când le-a comparat cu acelea încropite în timpul pribegiei, se simțea extrem de comod și bine îmbrăcat.

Purta pe cap o pălărie împletită din trestie, cu un bor care să-l apere de soare, dar și o baretă pe care să şi-o lege pe sub bărbie, ca să nu îi fie luată de vânt. O confecționase singur și o va purta până se va strica, după care va face alta.

Pe spinare, deasupra celorlalte straie, avea o capă din trestie, care fusese atât de bătută de soare și de ploi, încât trebuia să își facă alta în fiecare vară. O împăturea și o îndesa într-un sac atunci când nu avea nevoie de ea și acest lucru era greu de făcut.

Pe sub capă purta o haină făcută din piele de ren, cu gulerul, gluga și capetele mânecilor tivite cu blană de jder și marmotă.

Mijlocul îi era acoperit de o fustanelă din piele de

căprioară întoarsă pe dos, cu o apărătoare pentru vintre, făcută din blană de iepure care să îi protejeze mădularul când era frig.

Avea și un soi de pantaloni din piele de ren, dar îi păstra în sac și îi purta doar pe frigul cel mai amarnic sau în locurile cele mai ghimpoase; îi plăcea să-și simtă picioarele libere cât mai mult timp.

Deseori umbla desculț, dar încălțările lui, uzate pe terenul dur sau după preumblările lungi, erau unele dintre cele mai reușite ale lui Heather, cu tălpi din blană de urs și căpute din piele de căprioară, îndeajuns de mari pentru a primi un strat de paie fine, îndesate în partea de sus, când voia să îi fie cald la picioare.

Peste brațe îi stăteau baretele din piele ale sacului de spate, iar în el se găseau trusa de aprins focul, niște cărbune și iască din ciuperci, o bucată de trunchi care slujea la pregătirea tăciunilor și câteva bucăți de blană de la fundul ursului. În pliul de la centură avea cremenea, vârfurile și acele făcute din coarne, un sfredel, câteva lame, moț din fire de piele încolăcite într-un inel din os, un retușor cu lamă, dar și pietre și dinți care aduceau noroc, între care se găseau și aceia ai ciutei ucise de el.

Doar de acele lucruri avea nevoie, împreună cu o suliță și un aruncător de lance. Cu ele, putea deveni călător. Toate acestea i se luau unui băiat care pleca în pribegie, probabil ca să facă dovada că le putea confecționa singur; dar acum, Loon și-a dat seama că dacă băieților li s-ar fi îngăduit să plece cu ele, mulți dintre ei nu s-ar mai întors niciodată.

De aceea Loon a făcut o cimilitură proprie:

Stai puțin, văd ceva:
Capul meu este acoperit de trestie.
Jderul și marmota îmi sunt blănuri.
Renul și antilopa saiga îmi acoperă picioarele.
Pot sparge pietre, tăia lemn, aprinde focul,
Scrijeli oasele, picta stâncile, lipi tăieturile,
Ucide un animal, mai puțin unul,

Pot cânta ca o pasăre, bubui ca tunetul.
Cine sunt eu?
Sunt Loon, rătăcitorul.

ELGA

În cea de-a șaptea zi a celei de-a șaptea luni au pornit în călătoria verii, mergând în susul Văii de Sus și dincolo de capătul ei, apoi peste trei cumpene, ajungând în valea râului Lir. Fiecare ducea un sac în spinare; unii erau agățați pe cadre din lemn, prinse cu chingi de umeri pentru a prelua greutăți mai mari, nou-născuți și copii prea mici pentru a avea nume.

Văile râului și canioanele pe care veneau afluenții lor erau deseori pline de desișuri sau erau blocate de bolovani, astfel că mergeau aproape tot timpul pe cărările de pe culmi. Acestea fuseseră folosite dintotdeauna, se vedea uzura lor. Pe pământurile pe care le traversau mereu, când reușeau să descopere cea mai bună cale, exista deja un drum acolo, care în unele locuri era adâncit până la glezne. Când acesta trecea peste roci, găseau tumuli care îl marcau, iar acei tumuli erau fie două sau trei pietre puse una peste alta, fie movile mai înalte decât un stat de om, cuprinzând multe figuri din piatră aranjate cu grijă. Mai vedeau bucăți de fir colorat legat de ramuri, acolo unde existau copaci.

La ultima trecătoare înainte de a ajunge la capătul râului Lir au dat peste un izvor care izbucnea dintr-o bortă mare, aflată chiar în trecătoare. În mai toate verile în care treceau pe acolo, apa izvorului curgea spre vale pe două făgașe. În jurul acelui izvor cu două guri, pajiștea era presărată de urme de copite și de labe. Au băut apă, apoi au coborât în valea Lir pentru că socoteau că era primejdios să își stabilească tabăra în apropierea izvorului.

Și astfel, spre finalul zilei, aproape de sfârșitul lungii seri de vară, au ajuns la locul tradițional al taberei din prima noapte. În fiecare an era același loc, asta dacă nu se întâmpla ceva neprevăzut care să le încetinească mersul. Acea primă tabără oferea o perspectivă deschisă spre miazănoapte și apus, iar soarele care zăbovea cobora pe după cea mai apropiată calotă glaciară care, din locul acela, domina culmea spre apus. Aceasta era calota dinspre nord, aflată pe părțile cele mai înalte ale podișului,

la apus de Urdecha. Acele calote, niște dealuri înzăpezite, albe și netede, având unele părți de un albastru cremos din gheață dezgolită, rezistau chiar și vara.

Cele mai mici, aflate ceva mai departe spre miazăzi, se numeau Țâțele de Gheață, iar cele mai mari, dinspre apus și miazănoapte, Marile Calote de Gheață. Când le vedeau pe cele mari, cei din Haita Lupului știau că se aflau pe drumul spre somon și reni, de aceea, vederea lor îi copleșea brusc de emoția depărtării, știind că sunt în acel moment al anului pe drumul lor peste lumea măreață, ca animalele care călătoreau vara, din loc în loc în căutarea hranei.

În cea de-a treia zi a călătoriei lor, din norii întunecați și joși a început să plouă, iar vântul s-a răcit. Cărările de pe culme se îndreptau în principal spre poale și, mai ales, spre miazănoapte. După ce ajungeau la capătul dinspre miazănoapte al acelor culmi, se aflau pe terenul deschis al stepei, însă deocamdată erau încă pe dealuri, pe un drum expus de pe culme, iar furtuna de vară era însoțită de un vânt umed și aspru. S-au oprit devreme în acea după-amiază și au coborât într-un canion înalt și apărat dinspre răsărit, au tăiat crengi în bucăți și au încropit un adăpost de molid alb și tisă, într-un crâng de stejari și cucută. Era o furtună mare pentru acel început de vară, dar astfel de lucruri se mai întâmplau câteodată.

După ce s-au ghemuit toți departe de vânt, sub un adăpost țesut din crengi de molid, au făcut focul din tăciunii aprinși pe care îi aduseseră cu ei de la cel din noaptea dinainte; s-au strâns laolaltă și au mâncat câteva dintre ultimele nuci și din carnea rațelor din acea vară, care era un deliciu după ce o ridicau de pe foc. Schist și Ibex, dar și alți bărbați au plecat să așeze capcane și să caute posibile bârloguri. Thorn și Heather s-au ocupat de foc și, având în vedere noaptea care îi aștepta, l-au lăsat să se încingă bine, pentru a face un strat de tăciuni în apropierea căruia să poată dormi. Norii s-au rostogolit tot mai groși și toată după-amiaza a părut a fi seară. Când, în

cele din urmă, a coborât noaptea, vântul a adus mici fulgi de zăpadă ce au plutit peste crengile din pâlcul de molizi în care se adăpostiseră și peste fumul scos de foc. Aveau parte de o noapte furtunoasă.

— Cel despre care nu se poate vorbi trebuie să ne spună povestea animalelor care au primit vara, i-a zis Heather lui Thorn. E o poveste pe care el o spune întotdeauna într-o asemenea călătorie.

— Povestește-o tu, a zis Thorn cu un aer nefericit.

Îl dureau toate oasele din cauza frigului neașteptat.

— La început, cerul a coborât până aproape de apă, a început Heather, cu glasul ei aspru și tăios, ca și cum ar fi depănat o poveste care nu îi plăcea defel.

Era iarnă tot timpul.
Mama veveriță a coborât plângând din copac.
S-a dus pe solul pădurii ca să-și adune puii înghețați.
Asta i se întâmpla mereu.
Iarna e prea geroasă, le-a zis ea celorlalte animale.
Din când în când, puii mei îngheață.
Corbul a spus: „Trebuie să furăm vara de la oamenii verii.
Vara e de cealaltă parte a cerului.
Trebuie doar să-l străpungem
Să luăm o desagă cu noi
Și să răpim vara pentru a o aduce înapoi.”
Atunci au hotărât să facă asta,
Să facă o gaură în cer.
Și au pus o lipitoare ca să facă prima gaură.
Apoi au strecurat un gluton prin bortă ca să o lărgească
Și, cât a făcut asta,
El a trecut prin ea o piele de focă pentru a o folosi drept sac.
Ajuns pe partea verii, glutonul a descoperit
Că toți oamenii plecaseră de acasă.
Și s-a apucat să îndese vara în sacul din piele de focă
Pentru a o lua înapoi de partea animalelor.
Însă acolo era un bătrân care îngrijea de un foc,

Un bătrân care nu era prost precum unii pe care îi știu,
Iar el i-a spus glutonului: „Nu lua toată vara
Pentru că altfel aici va fi tot timpul iarnă
Și toți oamenii vor îngheța.
Ia cu tine doar o parte, iar apoi vino să mai iei."
Iar glutonul a adus o parte de vară pentru animale,
Și, desfăcând sacul, au apărut toate lucrurile verii.
Curând după aceea, zăpada s-a topit și s-a făcut vară.
Așadar, animalele au avut parte de vară,
Iar oamenii, de iarnă. Dar când oamenii au vară,
Animalele au parte din nou de iarnă.
Așa merg lucrurile, iarnă pe o parte,
Și vară pe cealaltă. De fiecare dată când animalele desfac sacul,
Toată vara iese din el.

— Frumos din partea lor! a spus Thorn. Dar în noaptea asta ne va fi frig.

— Tot va trebui să le spui povestea, a zis Heather. Ce fel de șaman ești?

Thorn nu i-a răspuns.

Întrucât le-a trebuit o zi de odihnă pentru a aștepta trecerea furtunii, Loon a văzut-o pe Sage vorbind din nou cu Hawk și a remarcat interesul unuia față de celălalt. Când și-au continuat drumul spre miazănoapte și apus, în josul culmii răsăritene a văii râului Lir, s-a gândit la asta, dar și la ceea ce spusese Heather despre gelozie și invidie, iar când au ajuns la următoarea traversare a râului, a ajutat-o pe Ducky să treacă prin apă. După Sage, era cea mai drăguță dintre femei, iar mulți o socoteau chiar o frumusețe, datorită rotunjimilor ei care o făceau să arate ca o rățușcă, chiar și acum, când crescuse. Sage nu se va sinchisi, a socotit el; dar era posibil să îi ceară lui Ducky să ia înapoi aruncătorul de lănci pentru el, mai ales că Loon tocmai termina de sculptat un cap de cal pe el. Moss făcea mereu tabără alături de Hawk, iar când Ducky îi ducea aruncătorul de lănci, Hawk o vedea și vorbea câtva timp cu

ea. Și lucrurile s-au întâmplat întocmai. Asta l-a mulțumit pe Loon. S-a gândit că ar putea ieși ceva.

Culmile au devenit mai joase, iar drumul trecea de astă dată printre mlaștini, care erau de cele mai multe ori acoperite de mușchi. Femeile culegeau mușchiul și îl cărau cu ele.

Apoi s-a stârnit din nou o furtună, acum ceva mai caldă, umedă și vântoasă. Vremea era foarte importantă când se aflau pe drum. Nu au vrut să mai zăbovească multe zile, așa că și-au pus capele peste saci și peste copiii pe care îi cărau și au pornit pe sub norii de furtună întunecați și tot mai groși, îndurând vântul și câte o izbucnire ocazională de grindină. Când tunetele au bubuit spre apus, s-au grăbit să facă tabără și s-au ghemuit laolaltă. Aprinderea focului era anevoioasă, la fel și să păstreze paturile uscate. Ploaia era mai rea decât zăpada din multe puncte de vedere.

Iritat probabil de vorbele lui Heather, Thorn și-a întins mâinile spre foc după ce l-au ințețit și a intonat:

Umbra nopții răspândește întuneric,
Bate dinspre miazănoapte.
Pământul e ud și rece.
Grindina, cea mai rece dintre semințe,
Cade peste pământ
Și face viața chinuitoare pentru sărmanii oameni.

În ziua următoare, îndreptându-se spre miazănoapte și apus, au ajuns în locul în care o proeminență de pe culmea pe care mergeau le-a oferit priveliștea mării întinse și sărate. Întotdeauna uriașă, de un albastru bătut de soare, deosebit de cel al cerului sau al oricărui alt lucru. O imagine copleșitoare.

Drumul de pe culme a cotit la dreapta și i-a dus direct spre miazănoapte, de-a lungul dealurilor care mărgineau o câmpie de coastă netedă, ce se întindea spre marea nesfârșită și sărată. Cărarea de pe deal era ușor de străbătut, iar movilele presărate ici și colo le ofereau locuri

înalte pentru a face tabără și o bună perspectivă în jur. Cea mai mare problemă era traversarea râurilor care tăiau dealurile, curgând spre apus, către marea întinsă și sărată. Dar de-a lungul anilor se construiseră câteva plute folosite, apoi trase pe maluri, în cele mai prielnice locuri de trecere. De obicei puteau să traverseze slujindu-se de ele.

În acel an însă, când au ajuns la primul râu mare, au văzut că locul de traversare era zăgăzuit de o aglomerare enormă de bușteni, alcătuită din zeci de copaci, majoritatea cu trunchiuri groase, îngrămădiți unul peste altul ca ramurile ce alcătuiesc un stăvilar făcut de castori, dar mult mai mare.

— Marele Castor a făcut asta, a spus Thorn.

Existau multe povești despre Marea Mamă Bizam, mama tuturor bizamilor, care trăia în lacul ei de pe drumul spre calotele de gheață; și zăgazul din bușteni chiar arăta ca opera unui castor de douăzeci de ori mai mare decât era normal, de aceea au râs auzind gluma lui Thorn. Indiferent cum se formase acel zăgaz, el înhăța acum orice copac plutitor spre aval, astfel că el creștea în partea dinspre amonte. Era greu de văzut ce l-ar fi putut clinti, poate doar dacă buștenii ar fi putrezit, și cum alții și alții soseau mult mai repede decât puteau cei vechi să putrezească, părea că situația va dăinui o veșnicie, ca Bizonul de Piatră de pe râul lor.

Au pășit cu grijă pe acest nou dig, trecând de pe un buștean dezgolit și zdrobit pe următorul: sus, jos, peste, ținându-i pe copii de mână și ridicându-i peste crengile ce le blocau calea. L-au urmat pe Schist care a marcat calea cu bucăți de fir roșu și drumul s-a dovedit solid; niciun buștean nu s-a clintit sub ei. Parcă ar fi mers pe copaci căzuți în pădure, chiar dacă prin numeroasele găuri de sub ei puteau vedea cum râul curgea bolborosind spre apus. Era ciudat și frumos și seara au vorbit despre toate acestea lângă foc.

Mai departe spre miazănoapte, chiar pe câmpia de pe coastă, nu mai existau caracteristicile peisajului pe care le foloseau în jurul taberei lor pentru a se orienta, de aceea

au vorbit de ruta lor așa cum o făceau acasă când se refereau la vânt: se îndreptau spre miazănoapte, pe terenul jos, aflat la răsărit de marea întinsă și sărată.

Pe cer, șiruri schimbătoare de gâște săgetau drumul pentru ei, căci și ele se îndreptau spre miazănoapte. Era a douăsprezecea zi din luna a șaptea și tot ce viețuia pe pământ se deplasa, inclusiv ei. Asta le dădea fiori pe șira spinării. Vara. S-au trezit în zori și au mâncat în preajma focului, și-au împachetat lucrurile, au pornit în aval pentru a-și face nevoile, și-au strâns copiii într-un fel sau altul și au pornit spre miazănoapte. Momentul pornirii cerea eforturi și era greoi, amintind de gâște care, pentru a se ridica în aer, trebuiau să bată din aripi și să alerge pe suprafața lacului. Schist le-a aruncat cuvinte înțepătoare ca să îi pună în mișcare, dar i-a încurajat și ajutat pe cei care se urneau mai greu. Ceva din atitudinea lui făcea ca încurajările lui să-i îmbărbăteze mai bine decât ale altora. Se pricepea să îndemne oamenii să facă lucruri pe care nu voiau să le facă.

Restul zilei s-a scurs în marș spre miazănoapte, iar câțiva tineri au primit sarcina să încheie coloana. Loon s-a arătat fericit să facă asta. Piciorul beteag nu îl durea prea rău când mergea în pas cu haita pe stepa din apropierea coastei. Terenul plat era acoperit de porțiuni cu iarbă și mlaștini, iar ravenele puțin adânci erau năpădite de desișuri scunde și copaci mici și noduroși. Pe sol încă era multă zăpadă veche, foarte moale și mâncată de soare după-amiaza, astfel că era greu de mers pe ea. Drumul se afla ceva mai sus de terenul mlăștinos, câteodată mergând pe faleze joase de pe care se vedea marea întinsă și sărată, alteori, mai spre uscat, unde începeau niște dealuri, continuând de la un vad la altul peste râuri. Fusese un an plin de ninsori, iar unele dintre acele vaduri erau prea adânci pentru a fi traversate pe jos, așa că trebuia să găsească plutele vechi dacă se putea. În acel an, râurile de acolo păreau să fi măturat toate plutele, prin urmare au fost siliți să înjghebeze unele noi. În timp ce unii dintre ei făceau plute din lemne aduse de ape, câțiva tineri au mers

în amonte să vadă dacă pot găsi ceva de mâncare; deseori, aceste căutări se dovedeau atât de dezamăgitoare, încât au ajuns să priceapă cât de mult se bizuiau acasă pe capcane și curse. Au pus curse în fiecare noapte, dar ele dădeau roade doar când stăteau mai mult timp. În cursul vânătorilor diurne, încercau să revină măcar cu ouă sau ciuperci. Adevărul era că încă îndurau foamea. Chiar dacă erau delicioase, rațele nu le ajungeau.

Pe măsură ce înaintau spre miazănoapte, pământul era tot mai sărac. Râurile ar fi trebuit să le asigure hrana; dar ele nu se umpluseră de somoni și păstrăvi care se întorceau acasă pentru a muri. Unul dintre vaduri era ca un baraj pentru pești și se vedeau urme pe ambele maluri; dar de astă dată nu au zărit pe nimeni.

Când a apărut luna plină a celei de-a șaptea luni, se aflau la râul numit Vadul Căprioarei. Era luna în care aveau să sosească în apropiere renii, la capătul apusean al migrației lor anuale. De fapt, renii și oamenii din Haita Lupului migrau din diferite case iarna și se adunau acolo.

Totuși, în acel an nu au văzut niciun ren. Thorn i-a avertizat pe oamenii haitei că totul va întârzia după un an plin de ninsori și că va trebui să aibă răbdare și să-și facă timp pentru a pregăti un șanț bun ca să prindă reni. Au înțeles și s-au apucat de treabă cu însuflețire, dar ajunseseră din nou la ultimele rezerve de hrană. Au început iar să mănânce nuci care începuseră să își piardă gustul ciudat cauzat de fermentația de peste iarnă și căpătaseră unul cu adevărat rânced; iar grăsimea lichidă, cu gust înțepător, pe care o țineau în saci din piele de focă începuse să capete gustul sacilor. Aveau nevoie de carne proaspătă de rață, dar le trebuia mai multă. Au sperat că vor avea curând de toate.

Într-o noapte, când stăteau ghemuiți, învăluiți de fumul focului domol în care ardeau ciuperci de mesteacăn, singurul lucru care putea ține departe țânțarii, Thorn a intrat într-o transă în care avea viziuni, mâncând întâi un preparat din ciuperci și pelin, apoi vărsând la fel ca pisica lui Heather, după care întinzându-se la începutul transei,

pufnind și bolborosind. Nu l-a tulburat nimeni cât a rămas astfel, iar spiritul i-a plecat în călătorie.

S-a întors la ei de dimineață și le-a spus că peste mai puțin de o săptămână vor sosi renii, dar îi era greu să aprecieze, pentru că privise totul de foarte sus, din cer. În orice caz, trebuiau să reziste câteva zile.

Pe culmile dealurilor scunde din amonte au început să apară lupi.

— Vedeți? a întrebat Thorn. Sunt aici ca să ne anunțe sosirea renilor.

— Speranța i-a îndemnat încoace, a spus Heather. Își zic: dacă oamenii sunt aici, înseamnă că vor sosi.

— Da, sigur, a zis Thorn. Adevărat.

Lupii și oamenii era veri, la fel ca urșii și porcii-spinoși sau castorii și bizamii. Lupii îi învățaseră pe oameni cum să vâneze și să vorbească. Erau de departe cântăreți mai buni, dar și ca vânători erau mai iscusiți. În schimb, nu se prea știa ce îi învățaseră oamenii pe lupi și asta depindea de poveștile care se spuneau. Cum să fie prieteni? Cum să înșeli și să înjunghii pe la spate? Poveștile se contraziceau una pe alta.

Apoi, într-o seară, la apus, când se aflau lângă râu, cel mai ușor lucru de pe pământul întunecat, o mare bufniță cu coarne a zburat pe deasupra lor huhuind, ceea ce însemna „da”.

Thorn s-a ridicat și a strigat:

— Au ajuns! Bufnița i-a văzut și le simt tropotul copitelor în pământ.

Nimeni altcineva nu a simțit nimic și pământul a rămas întunecat și pustiu, doar dunga de lumină a râului curgând prin noapte. Singura mișcare era aceea a fâșiei de lumină a lunii pe suprafața râului, iar singurul sunet era clipocitul apei. Thorn s-a așezat bombănind.

— Veți vedea, veți vedea! Bufnița știe întotdeauna.

Și în dimineața următoare au sosit. Primul a venit în goană și a intrat cu zgomot în râu, după care a înotat până pe celălalt mal, apoi unii s-au oprit pe pajiștea mare de la cotul apei și au început să pască iarba veche și nouă,

amândouă scoase la lumină de topirea zăpezii. Renii mâncau mai bine iarna decât vara, astfel că acum erau grași și aveau pe ei blănile lungi de iarnă.

Cât erau în migrația lor de vară, renii se grăbeau întotdeauna peste măsură. Mergeau unul după altul în șiruri dezlânate, pornind în goană la pericolele neașteptate și șovăind nerăbdători dacă alt șir le întretăia drumul, ori se repezeau spre el, parcă siliți să se deplaseze tot timpul. Erau cu zecile și au umplut pajiștea și dealurile scunde din jurul ei, grăbindu-se mereu, ca și cum și-ar fi pierdut orice capacitate de a se înfrâna și nu puteau face altceva. Când în cele din urmă s-au oprit să pască și să privească în jur, au părut surprinși să descopere că nu se mai grăbeau nicăieri. Însă acolo era casa lor de vară. Spre deosebire de păsări, care migrau spre miazănoapte și miazăzi, ei migrau spre răsărit și apus. Iar când soseau la destinația lor de vară, întotdeauna erau întâmpinați de țânțari, muște, lupi și oameni, fiecare dintre acele haite fiind primejdioase și dătătoare de dureri pentru ei și, prin urmare, trebuiau gonite cu coada, ori evitate, ori înfruntate prin șirurile de masculi cu pieptul lat, stând cu capetele aplecate și amenințând cu coarnele ascuțite. Nimeni nu știa de ce veneau acolo, dar se spunea că hrana verii creștea întâi aici și asta îi momea.

Metoda folosită de oamenii din Haita Lupului pentru a prinde în capcane și a ucide reni era aplicată mereu în aceeași zonă și în același mod. Uneori, Thorn spunea că așa se procedase din cele mai vechi timpuri, dar alteori susținea că fusese ideea lui, care îi venise când era copil și urmărise bărbații fugind prin stepă pentru a vâna animalele unul câte unul.

În acea zonă, terenul era plat ca întotdeauna, dar cu șiruri de dealuri scunde, care mergeau spre miazănoapte și pretutindeni erau împrăștiați bolovani mari. Mulți dintre ei erau prea grei pentru a fi clintiți din loc, dar erau și pietre mai mici, iar șirurile acestea erau pereche. Cei din Haita Lupilor alegeau una dintre aceste linii alcătuite din

pietre sparte și curățau terenul dintre ele, croind ziduri înalte cât doi genunchi, până când creau o trecere atrăgătoare.

Când soseau cu zecile, renii traversau pământul cam ca stolurile de gâște, în șiruri largi de câte douăzeci sau cam așa ceva. Se buluceau să ajungă undeva, dar niciunul dintre ei nu știa unde. Având în vedere distanța de la care veneau, aflată la zile de mers spre miazănoapte și răsărit, deocamdată nimeni nu știa unde iernau și oamenilor li se părea că ei înaintau pe copite cât de repede puteau, poate chiar mai repede... Erau creaturi puternice și iuți, cântărind cât un rinocer, o hienă sau un bizon, cu umerii lați, gâtul lung și capul greu, iar masculii aveau coarne mari. Păreau să se precipite cel puțin parțial pentru a ține pasul cu capetele lor, ca nu cumva acestea să se aplece și să îi facă să se prăbușească în față.

În starea aceea de nepăsare grăbită, care se deosebea mult de precauția pe care o dovedeau, parcă ar fi fost posedați de un spirit ce nu le aparținea; atunci era destul de ușor să îndrumi un șir de animale în șanțul pe care haita îl făcuse între cei doi pereți. Iar la capătul apusean al șanțului, sub o pantă mică, peste care orice ren ar fi sărit în mod normal, fără nicio problemă, haita așezase câțiva pari de-a latul pietrelor, apoi câteva coarne, până când construiseră un șir de capcane care cu siguranță avea să încurce câteva animale când încercau să treacă peste ea.

Când capcana a fost gata, având piei de lup pe capete, bărbații au pornit în grupuri de câte trei și au început să alerge în cerc, încercând să sperie un șir de reni pentru a face animalele să fugă spre capătul răsăritean al șanțului. Pentru asta, oamenii trebuiau să alerge ghemuiți și să facă salturi frenetice, iar capetele de lup se legănau pe frunțile lor, pentru a le arăta animalelor primul profil alarmant care îi făcea să alunge orice judecată, așa cum se întâmpla în cazul oricăror alte animale. Între timp, oamenii care nu se aflau acolo stăteau ascunși înapoia zidurilor din piatră, ascultând bubuitul copitelor pe pământ, care anunța sosirea animalelor. Loon a rămas cu acest din urmă grup,

deoarece îl cam durea piciorul, iar gonacii trebuiau să facă mișcări nebunești pentru a speria animalele. Așa că a rămas alături de restul haitei în locul ambuscadei, salivând din greu în timp ce trăgea cu urechea pentru a auzi fluierăturile-semnal sau duduiturile de pe solul plin de iarbă.

Apoi s-a auzit tropotul, dar și respirația hârâită pe care toți o uitau de la un an la altul, precum și nechezatul nefericit al primelor animale care încercau să se oprească pentru a nu risca un salt peste stâlpi, dar și țipetele lor în timp ce erau împinse din urmă de alte surate; apoi Loon s-a ridicat alături de ceilalți care pândeau în acea ambuscadă, cu capătul lăncii prins în aruncător și brațul ridicat.

Animalele panicate erau împinse din spate și treceau deja peste cele aflate dedesubt. Loon a ales un ren care se clătina pe culmea capcanei și a aruncat lancea cât de tare a putut. Era o lovitură de aproape, dar în jos, așa că a trebuit să o dozeze în mod potrivit și a reușit: lancea a pătruns adânc în animal, puțin înapoia coastelor, și Loon a scos un strigăt. Imediat după aceea, toți bărbații și-au azvârlit lăncile în masa de animale care se zbăteau, iar femeile și copiii au aruncat cu pietre în ele; animalele mari s-au zvârcolit, au sângerat și au urlat și aerul s-a umplut de mirosul sângelui, al baligii și al urinei lor. Urletele oamenilor erau la fel de puternice ca ale renilor.

În decurs de patruzeci de bătăi de inimă au avut aproape douăzeci de reni morți la picioarele lor, mult mai mult decât vor reuși să transeze. Era o priveliște bizară, șocantă și emoționantă. Toți erau cuprinși de un fel de patimă a sângelui; saliva li se scurgea pe la colțurile gurilor, fețele lor erau stacojii, iar ochii, larg deschiși. Băieți și fete au gonit spre capătul răsăritean al capcanei pentru a alunga de acolo animalele care ar fi putut să gonească spre capcană. Thorn s-a dus cu ei ca să ridice un obstacol în calea lor.

Șchiopătând, Loon a ajuns până pe vârful micului deal care domina capcana lor și a văzut în depărtare coloane de

fum ridicându-se din focurile celorlalte haite de oameni. Toți se aflau acolo și făceau același lucru. Fumul care se înălța din fiecare foc era negru din cauza grăsimii arse de ren.

Câțiva dintre ei au aprins focul din tăciunii pe care îi aveau la ei, iar copiii au fost trimiși să adune baligă uscată de ren pentru a fi folosită drept combustibil, deoarece pe stepă se găsea foarte puțin lemn. Restul s-au apucat să transeze animalele. Însă înainte de a începe, Schist i-a condus pe Loon, Nevermind și Ibex în ritualul de sacrificare a unui ren și Thorn li s-a alăturat. Nu luau niciodată prima parte din ceva, asta le era regula de neclintit și de aceea au apucat cadavrul aflat cel mai departe, spre apus, și l-au eviscerat, apoi au așezat un pietroi mare între coaste și, împreună, l-au cărat spre un loc adânc în josul râului din apropiere. Ajunși acolo, au aruncat animalul, intonând un cântec de mulțumire, iar Thorn a azvârlit câteva pietre vopsite după leș, cerându-i animalului să se întoarcă în anul următor și mulțumindu-le tuturor pentru că se dăruiseră în acel an. Apoi s-au întors la locul măcelului și au muncit din greu ca să transeze animalele.

Toți au muncit câtă vreme au avut lumină și au terminat plini de sânge; dar tot timpul a existat un foc aprins cu vâlvătăi care le-a permis să prăjească bucăți preferate din animale și să ardă părțile pe care nu le puteau folosi, deși erau foarte puține; dar alimentau focul. Și țineau și animalele hoitare departe, ca să nu îi atace în cursul nopții. Chiar și după ce s-a lăsat pe deplin întunericul, nu mult după miezul nopții, și-au continuat truda la lumina focului.

Întâi au jupuit animalele, extrăgând ligamentele și tendoanele atât de folositoare pe măsură ce ajungeau la ele și mâncând în timp ce munceau, ajungând chiar într-o stare de ușoară frenezie, umblând pe acolo despuiați pentru a nu-și mânji straiele de sânge, astfel că femeile

arătau de parcă s-ar fi aflat la dansurile de inițiere, iar bărbații, ca după inițierile vânătorești, toți mânjiți cu grăsime și sânge și euforici după ce înghițiseră multă grăsime și mușchi de ren. S-au scăldat în aval, în râul îngust, dar adânc, aflat în apropierea dealului pe care lucrau, scufundându-se scurtă vreme în apa provenită din zăpada topită, știind însă că având acel rug uriaș, vor putea să se încălzească la loc și vor păstra căldura cât vor continua să măcelărească animalele. Au organizat o veghe de noapte pentru a păzi carnea și au descoperit că aveau atât de multă, încât au dezosat picioarele ca să care mai puțin când vor pleca. Au avut parte de o zi și o noapte grele de muncă. Iar ziua și noaptea următoare aveau să fie la fel de grele.

Schist și Ibex au scos urlete când s-au întors după ce aduseseră ofranda către râu, iar Thorn a zâmbit când i-a auzit. Loon a descoperit dintr-odată că Thorn aprecia ceremoniile haitei care nu cereau intervenția lui; era ceva ce nu înțelesese până atunci. A pus acea idee deoparte pentru a o analiza mai bine și a reînceput să ciopârțească încheieturi de pulpă, stând așezat, pentru a-și menaja piciorul beteag, și încercând să fie atent, fiindcă se simțea din ce în ce mai obosit. Făcea fiecare tăietură ca și cum ar fi fost vorba de un test în vreo întrecere sau o competiție de la o sărbătoare, judecat fiind de ceva mai sever decât Thorn: cu alte cuvinte, era vorba de dureri. Pentru că, totul fiind alunecos din cauza sângelui și grăsimii, și cum fiecare mușchi era obosit, era foarte ușor să se taie cu o lamă manevrată greșit; așa ceva se întâmpla deseori în prima noapte a măcelului. După o călătorie de douăzeci și una de zile, acela era un ultim pas foarte înșelător. În acea noapte lungă era ușor să simtă cum se putea întâmpla așa ceva.

Însă nimănui nu îi mai era foame, ba chiar erau cu toții ghiftuiți; focul sfârâia, pocnea și urla și, între munca rămasă, ospăț, dans și, pentru unii, furișarea în noapte pentru o golire rapidă, întreaga haită râdea și cânta. Grupuri de oameni coborau spre râu ca să se despoaie și să se arunce răcnind în apă, curățându-se de sânge și

resturi de măruntaie, stropindu-se unii pe alții, iar când se curățau, urcau spre foc și stăteau cu fața la el ca să se încălzească din nou. Lucrurile se petreceau întotdeauna la fel; se găseau iar în acea zi a anului, cam la vremea lunii pline din cea de-a șaptea lună; îndelungata iarnă și înfometata primăvară se terminaseră, iar ei ajunseseră la vremea la care erau din nou bine hrăniți și aveau să fie la fel în următoarele câteva luni. Nu exista o zi mai amețitoare și mai eliberatoare decât aceea. Reușiseră să supraviețuiască încă o primăvară.

Loon a dansat lângă rug, ferindu-și piciorul beteag. S-a așezat cu fața spre el și i-a captat căldura, apoi s-a răsucit cu spatele ca să râdă spre noaptea care era foarte rece, mai puțin în cercul dimprejurul focului. Dar niciodată nu simți că îți este cald dacă vreuna din părțile trupului este încă rece.

Când și când grăsimea scotea pocnete și întețea brusc focul. Loon a urmărit toate femeile care purtau doar fuste ori legături în jurul coapselor și coliere și, chiar dacă știa fiecare trup de acolo, mușchi cu mușchi, mișcare cu mișcare, era totuși ceva aparte să le vadă în lumina focului, mișcându-se euforic după ce mâncaseră atât de multă grăsime, legănându-și sânii plați, văratici, trupurile lor cunoscute de el rotunjime cu rotunjime. Ochii îi erau atrași mereu de acel defect din pricina căruia la început trupurile păreau oarecum neplăcute, dar care cu timpul le făcea să arate bine ori să fie ele însele, fiecare în felul ei. Apoi erau cele care nu aveau minusuri sau ciudățenii, Sage, Chamois, Thunder, fiecare proporționată perfect, fiecare în felul său.

A dansat și din când în când a stat jos pentru a-și odihni piciorul, și-a mișcat degetele picioarelor și a bătut toba îndelung alături de băieți. Cine putea ști cât de mult vor ține acele momente, când se pierdea în detalii care spera să dureze la nesfârșit? Dar luna spunea întotdeauna adevărul. Loon a bătut toba urmărind-o pe Sage dansând și ea arăta atât de bine, încât mădularul lui s-a întărit în legătura de șale și s-a ridicat și a dansat cu el, mișcându-se

într-o parte și în alta, un mic par care pulsa de plăcere; s-a apropiat de Sage în timpul dansului; sânii ei nu erau la fel de mari ca toamna, dar, chiar și așa, rotunjimile și tresăltarea lor pe coastele ei în timp ce dansa, cu brațele în aer în stânga și în dreapta ei, fundul coborând și rotindu-se, doi mușchi mari și rotunzi ca fesele unei oi de munte, cunoscută atât de bine de el, stratul lor de grăsime abia prezent acolo în acea lună, doar mușchi și promisiunea rotunjimii, probabil cea mai frumoasă imagine dintre toate; o fată cu picioare lungi, foarte sprintenă, grațioasă și plăcută. Da, Loon ar fi fost foarte fericit să se furișeze cu Sage în noapte, să coboare la râu, în locul în care clipocitul apei le va cânta și va acoperi zgomotul, în timp ce sărutările și mângâierile i-ar fi dus în tărâmul strigătelor neajutorate de plăcere. Așa se întâmplase în anul care trecuse și acel gând îi făcea mădularul să pulseze.

Însă în acea noapte Sage nu se uita la nimeni anume și era hotărâtă să danseze în continuare. Era probabil un răspuns dat lui Hawk, dar și lui Loon; fiecare bărbat de acolo avea ochi doar pentru Sage, iar ea, dansând singură, dansa cu toți, ceea ce era frumos și de apreciat. Și, fără îndoială, același lucru era valabil și în cazul celorlalte femei, Likes Masj, Chamois, Ducky, Bluejay și Thunder, fiecare dintre ele preferată probabil de diferiți bărbați, Sage nefiind în niciun caz frumusețea din haita de femei, ci doar una dintre surori. Da, haita lor avea asemenea surori. Cel care apăra asemenea femei de vidrele acelei lumi trebuia să fie feroce; și totuși, în momentul în care purta acea grijă, el își aducea aminte că toate celelalte haite erau binecuvântate la fel, așa că se putea liniști. Douăzeci de astfel de haite se vor întâlni curând la sărbătoarea opt-opt și toți bărbații și femeile se vor amesteca, toți vor purta cele mai bune straie, vor fi focuri și dansuri ca în acea seară; acolo, mulți tineri și tinere, băieți și fete, se vor găsi unul pe altul pentru prima oară, membri ai clanurilor potrivite sau nu și haitele stepelor și înălțimilor și canioanelor de la miazăzi se vor combina și vor deveni

din nou înrudite. Existau haite din înghețata miazănoapte care își furau femeile, așa se spunea la sărbători, dar între haitele care trăiau mai la miazăzi de stepa unde erau reni, de la marea întinsă și sărată din apus și până la marea întinsă și sărată din miazăzi și până foarte departe, spre răsărit, toate erau înrudite, astfel că aveau loc puține răpiri.

Când s-a așezat din nou și a început să moțăie aplecat peste toba lui, iar dansatorii și flăcările focului s-au contopit în ochii săi, devenind imagini neclare, încât era pe punctul de a se duce la culcare sau a se lăsa pe o parte și a dormi chiar acolo, Sage l-a prins de braț pe Loon și l-a tras după ea în întunericul de peste deal. Erau destul de departe de foc pentru a nu fi văzuți plecând. S-au așezat pe fusta din blană a lui Sage, întinsă pe pământul rece, și au început să se sărute frenetic, deși ea nu l-a lăsat să o pătrundă, lucru care l-ar fi uimit oricum. S-au mângâiat în timp ce se sărutau și Loon i-a șoptit la ureche „te iubesc", iar ea a chicotit. Apoi au terminat amândoi în același timp și au rămas mulțumiți. Sage i-a dat un ultim sărut și o palmă ușoară peste față, după care și-a smuls fusta de sub el și a dispărut în noapte. Loon s-a dus la locul de dormit și a observat că Sage se întorsese la dansul din jurul focului; era încă plină de vioiciune și nu părea cu totul improbabil că va târî cu ea curând un alt băiat în noapte pentru a-l satisface. Încă puțin excitat, dar și prea obosit ca să vadă vreun rău în asta, gândul l-a încântat, dar l-a și nemulțumit pe Loon. S-a întins și a adormit, simțindu-se deopotrivă golit și împlinit.

Le-au trebuit multe zile ca să taie animalele vânate și să afume carnea. Au muncit febril, pentru că sărbătoarea opt-opt venea curând și până atunci trebuiau să termine și să facă drumul spre răsărit, unde se desfășurau festivitățile. De aceea s-au ocupat de reni zi și noapte.

Părțile preferate de cap prăjit cât muncesc:
Obraji, nas, urechi, limbă, falca de jos.

Buza de jos le este interzisă tuturor, mai puțin bătrânilor
Ale căror buze sunt la fel de lăsate.
Creierul pentru mâncare sau tăbăcirea pieilor.
Carnea de pe gât mâncată, fără prima încheietură,
Interzisă tuturor, mai puțin bătrânilor
Deoarece renii își întorc greu capetele.
Omoplatul uscat pentru a face din el chemări ale renilor.
Carnea de pe umeri mâncată, mușchii piciorului, mâncați.
Fluierele picioarelor folosite pentru îndepărtarea grăsimii de pe piei.
Picioarele fierte și țesuturile mâncate doar de bătrâni.
Încheieturile picioarelor pulverizate pentru a face grăsime.
Carnea de pe șira spinării mâncată, măduva spinării mâncată.
Tendoanele spinării uscate și folosite pentru cusut
Când cineva are nevoie de rezistență.
Carnea pelvisului gătită sau uscată pentru mâncat,
O adevărată delicatesă; coada la fel, dar numai pentru bătrâni.
Pulpa excelentă, partea de jos prea plină de tendoane.
Măduva piciorului mâncată, încheieturile folosite pentru grăsime.
Carnea de pe coaste cea mai bună dintre toate, uscată sau gătită.
Costițele fragede, pregătite prin fierbere.
Carnea de pe burtă uscată sau fiartă îndelung,
O altă delicatesă pentru unii.
Plămânii și ficatul, gătite și mâncate cu carne.
Foiosul[11] *fiert și mâncat.*
Intestinul inferior întors pe dos,
Fiert cu grăsime în el, mâncat cu bucurie.
Rinichii și inima, prăjite și mâncate.
Punga în care se află inima, uscată și folosită ca geantă.
Sângele fiert cu carne și mâncat.
Laptele din ugere băut proaspăt pe loc.

[11] A treia diviziune a stomacului unui rumegător (n.tr.).

Grăsimea din corp, uscată, gătită sau topită,
Și mâncată ca sos pe carne;
Păstrată și cărată în pungă din piele de focă.
Larvele de muște găsite în rănile de pe piele, mâncate.
Coarnele folosite ca ace, sule, linguri, farfurii,
Mânere, mărgele, aruncătoare de lance, nasturi și semne
Și cârlige și tot felul de lucruri.
Pieile tăbăcite și folosite pentru îmbrăcăminte, dar și ghete de iarnă,
Legături pentru tălpigi de zăpadă, capcane, năvoade, frânghii.

Afumarea era esențială pentru conservarea cărnii, astfel că mulți oameni au făcut un foc lung, dând naștere unui pat fierbinte de tăciuni, pentru ca lemnul verde sau balega umedă să ardă, iar fumul să se înalțe odată cu căldura, trecând prin fâșiile de coaste și carne de pe picioare, atârnate de sfori groase din piele, care erau acoperite complet cu alte bucăți de carne pentru a nu se arde. Au afumat toată carnea pe care o puteau căra, dar au și mâncat cât au putut de mult. Trebuia să aibă, totuși, grijă să nu li se facă rău dacă mâncau prea multă grăsime deodată; toți gemeau puțin când trebuiau să coboare la râu, la locul în care își făceau nevoile. Îi era greu burții să înghită atât de multă carne, era greu și pentru anus să elimine atâta scârnă. Totuși, ei au mâncat din voință. Există foame în foame, aveau ei o zicătoare. Foamea internă îi făcea să mănânce până când burțile le erau rotunde și tari. Toți voiau să pună ceva grăsime pe ei pentru lunile grele de primăvară, pe care acum și le aminteau prea bine. Au trimis copiii să culeagă fructe din jurul taberei pentru a le mânca la masă și pentru a le strivi și fierbe, făcând ceva care să îi amețească la sărbătoare.

Luna nouă a lunii a opta a venit foarte repede și abia așteptau să ajungă la sărbătoare. Locul acesteia era la depărtare de câteva zile de mers pe jos, o pajiște imensă de la marginea de miazăzi a stepei unde trăiau reni,

înconjurată de un inel de dealuri scunde care deveneau o parte a taberei. Ca întotdeauna, acum aveau cu ei multe legături mari de carne afumată, dar și tendoane, ligamente, piei, saci cu grăsime solidă și lichefiată: aveau mai mult decât puteau căra. Dar aveau să le ducă târâș.

În ravenele puțin adânci de pe râul din stepă au găsit desișuri de arin și au tăiat multe crengi de trei ani, lungi, drepte și elastice, pe care le-au legat laolaltă ca să facă tărgi pe care puteau transporta peste stepă greutăți mai mari decât erau ei în stare să ducă în spinare. După ce tărgile au fost împletite și încărcate, bărbații tineri și femeile tinere s-au înhămat la ele și le-au tras după ei, în vreme ce înțelepții haitei s-au mocăit în urma lor, glumind despre ușurința cu care îi făcuseră pe puști să tragă tărgile când opt-opt se afla la capătul drumului; ceea ce a dat naștere altor glume despre faptul că le-ar fi fost imposibil să țină pasul cu ei, dacă nu ar fi existat tărgile care să le încetinească elanul. Aceleași glume în fiecare an, aceleași lucruri; și asta le aducea o mulțumire mare, mare.

Au ajuns la locul sărbătorii venind dinspre apus și au văzut de departe dealurile scunde care îl înconjurau, fiecare deal având culmea acoperită de câte un pâlc de trunchiuri mari de pini, dezgolite de ramuri și scoarță și așezați cu susul în jos, astfel că cioturile rădăcinilor fluturau în partea de sus ca părul sau coarnele, și de capetele lor erau agățate țeste de animale. Thorn spunea că își amintește de așezarea acelor trunchiuri de copaci încă de pe vremea copilăriei lui. Era mișcător să le vadă apărând primele la orizont, iar când se apropiau de ele, deveneau o priveliște ciudată, semnul întâlnirii și al existenței lor, mai mult decât haitele. Au auzit sunetul tobelor de departe, întâi un bubuit gros, produs de trunchiuri scobite, un sunet care părea să răsune din pământ, iar apoi tobele din piele de diferite dimensiuni, făcând aerul să vibreze și întețind curgerea sângelui. SĂRBĂTOAREA!

Își așezau tabăra mereu în același loc, în partea de miazăzi a dealurilor scunde, alături de Haita Vulturilor, al căror cămin era la două confluențe mai jos de ei, pe râul Urdecha. Oamenii Lupului care puneau curse dădeau mereu de Vulturi în peregrinările lor, iar acum, o parte dintre ei au venit să îi ajute la așezarea taberei, în jurul aceluiași inel al focului ca întotdeauna. În aerul cald și plin de insecte al verii pluteau greu mirosurile fumului scos de balegă și de grăsimea ce ardea, iar oamenii din tabăra alăturată lor cântau la fluiere din os, o mică orchestră care cânta foarte tare ca să acopere bubuiturile tobelor de pe pajiște, umplând aerul cu mai multe note odată, creând armonii și apoi disonanțe într-o alternare iute, ce aminteau de urletele lupilor și de țipetele cufundarilor. Sunetele acelea au făcut ca obrajii lui Loon să ardă și să simtă sângele izbucnind în vârfurile degetelor. De pe culmea dealului, aflat pe un trunchi răsturnat, privind spre pajiște, a văzut pretutindeni focuri și oameni. Erau probabil douăzeci-douăzeci sau poate de două ori mai mulți, în orice

caz, mai mulți decât puteau vedea adunați vreodată, lucru care era în sine uimitor și amețitor. Aproape toți purtau cele mai bune straie de vară, inclusiv multe cape și fuste din pene; aveau fețele pictate, părul împletit și legat la spate și toți purtau la gât coliere din dinți și scoici. Mulți dintre ei dansau deja în jurul focurilor, iar cei care nu dansau se mișcau de parcă asta ar fi făcut. Loon și prietenii lui au scos urlete văzând toate acestea, ceea ce a stârnit alte strigăte care au venit din întreaga pajiște. OPT-OPT!

Unii dintre ei au rămas să termine de aranjat tabăra și să păzească lucrurile. Restul oamenilor s-au dus să arunce o privire în jur. Unii au mers la cercurile unde se cânta ori au vizitat prieteni de clan pe care îi căutau de fiecare dată. Unii s-au alăturat cercurilor de făuritori, unde au arătat sau învățat trucuri noi și au povestit cum și-au petrecut iarna. Opt-opt nu era o adunare a șamanilor, dar lor le plăcea să se strângă, profitând de ocazie, ca să se îmbete și să se facă de râs. Negustorii s-au dus la un cerc de troc, aflat sub unul dintre cele mai mari trunchiuri răsturnate cu susul în jos, oferind obiecte la schimb și căutând altele pe care și le doreau. Mai departe de acel copac al trocului, oamenii își ofereau reciproc diverse lucruri sau făceau schimburi anuale. Oamenii din Haita Cremenii, care veneau dinspre regiunea calotelor de gheață, numită Pietrăria Uriașilor, dăruiau blocuri prelucrate de cremene dură și curată, iar acestea, sub forma unor cuburi, luceau cafeniu, dar și cu o nuanță de roșu întunecat, foarte frumoasă. Oamenii Cremenii luau ce li se oferea, dând din cap și zâmbind în semn că acele daruri în schimb nu erau necesare, dar erau apreciate, constând de cele mai multe ori în gogoloaie din carne mărunțită. Toți erau prieteni, toți se iubeau, pretutindeni domnea înțelepciunea, o sărbătorire a geniului lor în comparație cu alte animale; încă un an trecuse, copiii erau mai toți bine, nimeni nu murea de foame. Mai ia un gogoloi! Opt-opt!

Thorn i-a zis lui Loon:

— Vino la dansul ritual ca să te întâlnești cu toți șamanii pentru că ești un tânăr șaman. Va trebui să le spui o poveste.

— Nu sunt pregătit să le spun povestea.

— Foarte rău, dar trebuie oricum să vii. Ai fost în pribegie și a sosit vremea.

— Ba nu, s-a opus Loon și s-a îndepărtat cât de repede a putut. La opt-opt, niciun șaman nu voia să se rușineze că trebuia să-și pedepsească ucenicul, de aceea a simțit că va putea scăpa. Așa era opt-opt.

A rătăcit de la un foc la altul. Era una dintre ocupațiile lui preferate pentru întregul an: să umble peste tot. Oamenii erau îmbrăcați frumos, cu părul împletit și legat nod, cu fețele pictate sau cu obrajii roșii de entuziasm. Simpla priveliște era un ospăț pentru ochi, de aceea se simțea amețit în timp ce mergea și îi vedea pe alții făcând la fel; a încercat să danseze și a reușit pe jumătate. Tinerele femei își etalau pielea – o mare parte era pictată în roșu, dar o alta era dezgolită, cafenie, încă zveltă, ca vara, și răspunzând la privirile lui.

A ajuns într-o zonă în care se organizau mai toate jocurile sărbătorii pe care le urmărea cu plăcere. Înțelepții din haitele locului organizau jocuri pentru băieți și fete, începând cu simple întreceri de aruncat cu piatra și până la cele foarte populare de aruncare a suliței prin cercurile care se rostogoleau în josul unui deal mic. Această din urmă competiție era cea mai agreată de orice haită, astfel că acum o mulțime de băieți și fete aruncau sulițe ușoare prin cercurile ce coborau și tresăltau pe panta lină, iar aerul vuia de strigătele lor.

La fel de apreciate erau concursurile în care bărbații aruncau lănci cu ajutorul lansatoarelor. Acela era jocul esențial al tinerilor vânători și fiecare băiat aruncase de douăzeci-douăzeci-douăzeci de ori ca să se obișnuiască cu felul în care lansatorul de lance prelungea brațul. Această prelungire suplimentară făcea aruncările atât de puternice, încât sulițele se îndoiau și vibrau sub presiunea

azvârlirii. Era ceva frumos să vezi o astfel de lance înfiptă și vibrând într-un bou moscat din depărtare, îndopat cu iarbă, iar Loon a strigat alături de ceilalți când ele fulgerau prin aer și treceau prin ținte, care erau în mod tradițional boi moscați, mult mai mici decât mamuții, o țintă ușor de văzut, dar mai greu de lovit. Când una dintre acele ținte era străpunsă de foarte departe de o suliță, privitorii răcneau în cor, iar aruncătorul se retrăgea executând un mic dans.

Dincolo de pajiștea pentru aruncări se ridica un deal abrupt, folosit pentru curse de alergare, activitate preferată de toți băieții și fetele iuți de picior și care aveau putere. Înțelepții stabileau punctul de pornire într-un loc nou, iar de acolo, fiecare alergător își putea alege propria rută până pe culme. Dealul era despărțit de râpe care se intersectau, de aceea era esențială alegerea inteligentă a unei rute pentru a câștiga cursa. Având un picior beteag, Loon nu putea participa, deși, când era mai mic, îi plăcuse și se dovedise bun. Cu regret, a întors spatele dealului și a pornit în cealaltă direcție.

Peste pajiște, făcătorii de peisaje văzute din aer de ochi de pasăre își modelau porțiunile de teren nisipos pentru a imita terenul pe care se desfășura sărbătoarea și zonele din jurul lui. Loon nu cunoștea suficient de bine peisajele și nici regiunea din afara căminului său ca să aprecieze astfel de concursuri, de obicei dominate de călători și șamani sau de înțelepți care, dintr-un motiv sau altul, călătoriseră mult.

Pe un mal însorit, cu fața spre miazăzi, din apropierea ochilor de pasăre, șamanii participau la dansul lor ritual, fluturându-și în aer bețele pentru marcarea anilor unul către altul și certându-se zgomotos, ca de obicei. Ori de câte ori se întâlneau doi șamani, nu avea să se desfășoare ceva legat de șamanism, astfel că totul se transforma într-o ceartă de bețivi. Așadar, prin tradiție, încercau să își pună în acord bețele crestate pentru ani, înainte de a se îmbăta, după cum spuneau oamenii.

O seamă de șamani de la acel opt-opt erau capete de

șarpe fără urechi, precum Thorn, prin urmare, ucenici ai aceluiași Pika, cel care îl învățase pe Thorn, sau ai altor șamani care foloseau aceeași metodă de perfecționare a memoriei. Simțind un gol în stomac, Loon le-a zărit pe Heather și pe alte femei stând printre bătrânii capete de șarpe; unele dintre ele erau șamani ai haitelor lor, altele erau femei ale ierburilor pe care le interesau acele comparații sau prietene cu femeile-șaman.

— Oricine poate ajunge șaman! îi explicase Thorn cândva lui Loon. Ți se întâmplă și nu ai de ales! Întrebarea e: cine poate scăpa de asta? Și răspunsul este: nimeni! Niciun bărbat, nicio femeie, bătrân sau copil, om sau animal. Transformarea în șaman este soarta care poate lovi pe oricine. Chiar și pe tine.

Amintindu-și acele vorbe și încruntătura lui Thorn, privindu-i pe bătrânii demenți și fără urechi hohotind și lovindu-se unii pe alții cu bețele lor de ani, Loon s-a întors cu spatele și s-a îndepărtat. Nu putea suporta adunătura aceea de bătrâni. Din cauza pribegiei, într-un anumit moment al sărbătorii va trebui să se alăture șamanilor și să primească felicitările lor, pentru că devenise ucenicul lui Thorn și să recite una dintre poveștile vechi, așa cum îi ceruse Thorn. Poate cea cu soția lebădoiului, dar nu ținea minte niciun cuvânt din ea. Era mai bine să plece de acolo înainte să-l vadă Thorn.

Așadar nu putea participa la cursa de pe deal, nu putea face o vedere din aer, nu putea vorbi despre numărul lunilor din an și nici să recite o poveste. Mai bine să se întoarcă în locul unde se desfășura întrecerea de aruncat lancea și să încerce câteva aruncări cu noul aruncător. Cel pe care îl cioplise sub forma unei capre de munte, pentru că arunca departe; a simțit că putea să obțină cea mai mare distanță, că avea șansa de a nimeri boul moscat.

Or și mai bine, se putea așeza alături de toboșari, să bea niște fiertură și să bată în toba lui împreună cu ceilalți. Putea face asta oricând, era o distracție care nu cerea gândire și una dintre părțile cele mai frumoase ale sărbătorii. Băutură, fum, tobă, râsete în apusul frumos și

fumuriu; apoi, la căderea nopții, focuri de tabără și dansuri.

La focurile din prima noapte, unii bărbați și unele femei organizau un concurs pentru a vedea cine putea face cel mai frumos spectacol cu foc. Mulți se strângeau ca să îi vadă pe participanții care foloseau bețe foarte lungi de targă și legau săculețe din pânză sau piele de capătul subțire, iar apoi le îndreptau spre flăcările cele mai mari ale focului, moment în care mulți întorceau capetele; și toți cei care urmăreau spectacolul așteptau până când săculețul lua foc și scotea lumini verzi, albastre sau violet, câteodată azvârlind mici scântei sau bubuituri slabe, ca niște tunete. Cum toți își petreceau fiecare noapte privind focurile, orice lucru nou și neașteptat care exploda și scotea culori era suficient să îi facă să râdă, surprinși și încântați, iar când mulțimea făcea asta în același timp, la unison, totul era entuziasmant. Toți participanții își păstrau cele mai mari săculețe pentru la urmă și le aruncau în foc împreună, iar secvența rapidă de pocnete colorate îi făcea pe toți să asurzească și să ovaționeze îndelung.

Urmau băutura, tobele și dansul. Loon s-a apropiat de un foc înconjurat de dansatori. Din cauza Piciorului-Rău, cum începuse el să-l numească în timpul călătoriei spre miazănoapte, s-a așezat mai întâi alături de toboșari, și-a strâns mica tobă din lemn și piele între genunchi și a început să bată. Cu cât drumul de străbătut până la opt-opt era mai lung, cu atât mai mici erau tobele pe care oamenii le aduceau cu ei. Pe acele tobe mici se puteau bate cele mai iuți ritmuri, iar Loon a prins curând ritmul de cinci lovituri, apoi a oscilat între cinci, patru și trei, după cum îi îndemna piesa spre diferite accente. Sesiunile de bătut toba nu erau conduse de nimeni și totuși puteau introduce modificări bruște de ritm și curgere, totul amintind de păsările care zburau în stoluri pe cer. Însemna mare lucru să participe la acele momente, să simtă limpede că exista un spirit de grup care îi putea prinde pe toți și care reușea să îi ducă într-o nouă direcție. Iar asta se întâmpla mereu,

mereu. Era uimitor să simtă că totul se petrecea cu ușurință, chiar acolo, în mâini, urechi și corp. Și oamenii exprimau prin bătăi de tobă acea uimire. Și așa avea să se întâmple toată noaptea.

Cu puțin înainte de miezul nopții, Loon a ieșit din transa provocată de bătutul tobei și a putut observa tot ce se petrecea de jur împrejur. Era așa cum vedea probabil bufnița, apreciind distanțele mult mai precis decât de obicei. Și dansul din fața lui apărea mult deosebit față de felul în care era în mod obișnuit: flăcările din foc, scânteile și fumul care urcau, oamenii care dansau, îmbrăcați ca păsările. Scena se derula cu salturi legate de pulsul lui, o senzație palpabilă care se mișca dintr-un moment spre altul. Mama Bufniță era înăuntrul lui și urmărea dansul licărind într-un mod în care nu o mai făcuse până atunci, nu doar la acel opt-opt, ci în întreaga lui viață.

Erau femei tinere care dansau; purtau blănuri și pene, coliere, brățări pe brațe și glezne și, desculțe, toate săltau în ritmul bătăilor de tobe, profilându-se pe fundalul focului, pocnind din palme și trasând cercuri una în jurul alteia în timp ce dădeau roată focului. Cu vopsele roșii și albe își pictaseră pe piele puncte, șerpi și linii sinuoase, iar pălăriile sau mantiile din piele de păsări erau alcătuite din cele mai frumoase părți ale înaripatelor, cum ar fi capete de rață sălbatică sau piepturi de ciocănitoare aurie, multe cusute laolaltă, astfel încât mantia sau podoaba de cap era mult mai mare decât a păsării. Răsucindu-se, avea în față o mantie din piepturi de ciocănitoare, ridicându-se peste sânii pictați în alb, cu sfârcurile roșii. Imaginea a licărit la fel ca o ciocănitoare în zbor. O altă dansatoare purta o mantie făcută din spinări și gâturi de cufundar și întrețeserea superbă de negru și alb era atât de frumoasă și uimitoare, încât Loon nu și-a putut dezlipi ochii de la ea.

Tânăra femeie care o purta era o ființă cum nu mai văzuse până atunci. Era înaltă și masivă; animalul ei sigur era elanul, așa că felul său de a dansa amintea de mișcările lui lente și simple. Femeile mai iuți și mai zvelte

dansau în cerc în jurul ei, iar în acea companie arăta neatrăgătoare; tocmai acest lucru i-a atras privirea lui Loon și a devenit imediat cea mai frumoasă trăsătură a ei, ceea ce l-a captivat și l-a silit să o urmărească. Ea știa ce putea face și o făcea. Simțea plăcerea dansului. Era masivă și înceată, dar excelent proporționată, cu picioare lungi, fund puternic, sâni frumoși, umeri lați. Părul de culoarea cremenii din Pietrăria Uriașului, care arunca sclipiri furate din lumina focului era împletit în trei codițe ce îi cădeau pe spate, legate la capete cu cordeluțe făcute din pene de la gâtul cufundarului; prietenele ei îl aranjaseră frumos. Se rotea și îi lovea ușor cu palma pe oamenii care treceau pe lângă ea. Avea un zâmbet lipsit de griji, degajat și relaxat. În acele momente nu o frământa nimic, era ea însăși și nu voia altceva decât făcea. De aceea merita privită. Loon și-a atârnat toba peste haine și s-a ridicat. Sosise momentul să danseze.

S-a strecurat în cerc, exact lângă ea. Chiar păzindu-și puțin Piciorul-Rău, putea descrie cercuri în jurul ei. Și a reușit.

— Bună, i-a zis el, mă cheamă Loon (Cufundarul), de aceea îmi place mantia ta. Cine ești?

— Elga, i-a răspuns ea.

— A, bine, a zis el. E bine.

— E bine, a repetat ea, îndreptându-se de spate cu demnitatea unui elan și făcând o răsucire mică și elegantă. Și Loon, Loon e și el bun?

Deși niciun om nu putea imita perfect un cufundar arcuindu-și aripile spre soare, Loon și-a întins mâinile în lături și le-a întins, întins, întins, iar Elga a râs văzând asta. Era un stil de dans foarte caraghios și se armoniza cu licăritul luminii focului, așa că Loon a continuat să danseze astfel o vreme, gândindu-se cum își făceau curte păsările, cocorii, porumbeii, chiar și cufundarii. Ce spectacol! S-a liniștit puțin pentru a aduce totul la un gen de dans mai uman, dar a continuat să îi dea roată. Cu un zâmbet visător, ca un ren care rumegă într-o zi însorită, ea s-a rotit în interiorul cercurilor descrise de el. Era mai înaltă

decât Loon și mai grea. Mantia ei din pene de cufundar era extraordinară și totuși corpul pe care îl acoperea, umerii, claviculele, sânii, coastele, pântecele și coapsele, brațele, spinarea, picioarele, totul arăta mai frumos decât spinarea unui cufundar. Cu privirea lui de bufniță, Loon a văzut că fața ei era imaginea perfectă a sinelui, așa cum se întâmpla în cazul tuturor oamenilor din haita lui. Chipul oamenilor avea trei linii care le trădau caracterul, asta era tot ce trebuia știut; într-un fel sau altul, caracterul lor esențial era imprimat pe frunte, ca și cum ar fi fost un joc pe care îl practica Raven[12] când îi punea pe toți în mamele lor pentru a fi născuți. Caracterele lor erau la vedere. Iar acum Loon vedea cu ochi de bufniță, iar în fața lui dansa o femeie calmă, simplă, probabil puțin visătoare și retrasă, cât se poate de normală, din cât se vedea în ochii ei mari, din forma ovală a feței și a gurii, gura mică, buzele groase și rotunjite când erau în repaus sau își reprimau un zâmbet, însă acum zâmbea, de aceea el a surprins imagini ale gurii ei relaxate, în timp ce ea concepea o mișcare de dans și privea în noapte, gândindu-se la ceva. Când zâmbea, dinții ei erau regulați și mici, mai mult de nurcă decât de elan, ceea ce arăta frumos. Nu, era ea însăși; lui Loon îi plăcea felul în care arăta, adora dansul ei lent și precis în interiorul cercurilor pe care el le executa. Și părea mulțumită că se afla acolo, pentru că dansa cu fața spre el și dădea roată cercului care îi ușura rotirea lui de cufundar.

— De unde vii? a întrebat-o el.

— De la miazănoapte, a spus ea, și vorbele au făcut ca pe frunte să-i apară o mică încruntare; el a văzut mai bine micuța floare pe care o făceau buzele ei când se gândea la ceva.

— Miazănoapte? a zis Loon. Ești din ținuturile înghețate?

— Nu, a răspuns ea, dar s-a uitat în altă parte, ca și cum aceea nu ar fi fost întreaga poveste, și a adăugat: nu mai suntem de acolo. Haita mea iernează spre răsărit, dar ne

[12] „Corbul” (n.tr.).

luăm reni de la miazănoapte, reni și antilope saiga. Dar tu?

— Noi vânăm reni la două râuri spre apus și iernăm mai la miazăzi de calotele de gheață.

— Cum se cheamă clanul tău?

— Corbul, a spus Loon cu mândrie. Dar al tău?

— Vulturul, a spus Elga, părând încântată.

Era cel mai bine dacă membrii perechii proveneau din clanuri diferite. Văzând expresia de pe fața ei, Loon a dansat în continuare și a pișcat-o de obraz cu un sărut.

— Bine că te-am cunoscut, femeie-vultur! a spus el apăsat, zâmbind, iar după ce a observat stăruința acelei expresii de încântare în ochii ei, i-a zâmbit cu adevărat și a simțit diferența pe propriul chip.

— Să dansăm, a propus ea, ca și cum nu ar fi făcut asta până atunci; apoi și-a ridicat mâinile peste cap și și-a unduit corpul.

Era mai grațioasă decât un elan, iar mantia de cufundar tresărea și licărea în lumina focului. Loon, cu ochii lui de bufniță, dansa cu privirea plecată, urmărindu-i picioarele, coapsele și mâinile, ferindu-și ochii, cum și ea evita să se uite la el, cu excepția vreunui moment sau altul, când vreo mișcare îi făcea să râdă sau se ciocneau tare. În acele clipe nu se puteau privi, dar când și când ridicau amândoi privirile și ochii li se întâlneau. „Ești aici?" întrebau privirile lor și apoi răspundeau: „Da, sunt aici. Suntem împreună într-un spațiu doar al nostru, ivit brusc, de niciunde, în jurul nostru. Nu e interesant? Ba da!" Apoi coborau ochii și dansau, aproape rușinați ori puțin cutremurați, având nevoie de ceva timp pentru a se obișnui și a înțelege.

Și nu era nicio grabă. Noaptea de-abia începuse, miezul nopții încă nu sosise, focurile de tabără își sporeau maldărele de tăciuni încinși, deoarece aveau movile imense de balegă de stepă îngrămădite în jurul lor, care trebuia să ardă. Mai toți oamenii aveau să danseze întreaga noapte, iar apoi să se așeze pentru a urmări împreună răsăritul soarelui. Acela era opt-opt, culmea anului, așa și trebuia să fie, iar Loon a descoperit că asta îl

liniștea, făcea ca tăria acelui nou sentiment apărut brusc să fie perfectă. Acela era locul în care se întâmplau astfel de lucruri. A aruncat din nou o privire spre ea și a observat că se uita la foc; știa că nu o cunoaște și, în același timp, a simțit că expresia de pe fața ei îi spunea tot. Tot ce trebuia să știe. O femeie de la miazănoapte va fi tare, rezistentă și fierbinte. Îi vor plăcea sudul și aerul lui blând.

Și au continuat să danseze. O haită dinspre răsărit a executat un dans în șir, dansatorii ținând câte un băț rezistent în fiecare mână, iar toboșarii lor au preluat ideea și au pornit să bată un ritm susținut de patru ori patru. Dansatorii au început să execute dansul în același ritm, un pas la stânga și unul la dreapta, ciocnindu-și bețele, dar și schimbând lovituri și cu alții din grup când toți se răsuceau în același timp; o priveliște frumoasă și un sunet la fel de încântător, trădând agilitate, sincronizare și repeziciune. Cât au urmărit cu toții acel spectacol, Elga s-a oprit alături de Loon și brațele li s-au atins. Loon a simțit acea atingere ca pe o rază de soare într-o dimineață rece. Un urlet uriaș de apreciere s-a înălțat în aer când dansatorii s-au oprit brusc, și-au lovit ușor bețele între ele drept răspuns, apoi au primit polonicele și cupele de fructe alcoolizate ce li s-au oferit. Toboșarii și-au reluat bătăile de patru și cinci, iar dansul celorlalți a reînceput.

Loon și Elga au revenit în spațiul lor și au dansat alături de ceilalți până a trecut de miezul nopții. Loon a simțit că picioarele îi obosesc, iar Piciorul-Rău cere să fie eliberat. Când toboșarii au trecut la un ritm masiv în doi și trei timpi, Elga s-a întors spre el și și-a așezat brațele peste umerii lui. Era clar mai înaltă decât el și, simțind asta, urechile lui au început să ardă, iar arsura a coborât pe ceafă, ajungând la măruntaie și mădular, care a început să se înalțe cu fiecare bătaie de inimă. S-a aplecat spre el și l-a sărutat pe o ureche, iar arsura s-a transformat într-un fulger care a gonit prin șira spinării lui până la mădular.

— Am obosit, a spus ea, și trebuie să fac pipi. Vino cu mine până la pârâu, iar apoi să găsim un loc în care să ne odihnim.

— Bine, a zis Loon. Și eu trebuie să fac pipi.

— Am mâncat prea mult săptămâna asta, a reluat ea, în timp ce traversau nesiguri pajiștea, îndepărtându-se de lumina focului și îndreptându-se spre râul cu meandre leneșe care uda pământul pe care se desfășura sărbătoarea. În acea direcție se găseau terenurile de defecare, așa că au fost siliți să meargă încet, pentru a ocoli gropile și șanțurile săpate în terenul umed. Elga a coborât singură spre râu, iar Loon s-a dus înapoia unui copac și a reușit să se golească, deși totul a semănat mai mult a scuipare, pentru că la început a urinat spre stele, lucru care l-a făcut să râdă.

După aceea au pornit spre tabere. Elga s-a oprit la a ei și apoi i s-a alăturat, purtând o blană de urs rulată peste un umăr. Mai avea o haină lungă de blană, cu gulerul din blană de gluton. Au plecat spre noapte, în amonte. Pe laturile dinspre miazăzi, desișurile scunde alcătuiau mici adăposturi. Era doar nevoie să găsească unul care să nu fie ocupat. În timpul ultimelor două opt-opt, în câteva dimineți, Loon aruncase o privire la acele dealuri și se întrebase dacă va avea motive să dorească un asemenea adăpost, spunându-și că s-ar putea întâmpla, s-ar putea întâmpla. Și se întâmpla. Nu a reușit să regăsească adăpostul pe care îl descoperise în urmă cu două veri, dar Elga a văzut un pâlc de molizi albi care i-a plăcut, un mic loc dosit, cu niște copaci piperniciți, în care au intrat târâș. S-au oprit doar ca să se asigure că înăuntru nu era cineva; era gol.

Au intrat în acel adăpost și s-au așezat pe blana de urs a lui Elga și, întinși pe blana groasă, au început să se sărute și s-au dezbrăcat, strângându-se și mângâindu-se; apoi el a venit deasupra și ea și-a desfăcut picioarele, după care, cu câteva mișcări, a pătruns-o. Amândoi au gâfâit la unison. Loon, care se împerechease doar cu Mama Pământ, a rămas șocat de incredibila căldură și netezime, de felul în care se potriveau și au alunecat unul în altul fără nicio opoziție; se simțea atât de bine, încât nu și-a putut da seama unde se termina el și unde începea ea, era o

amețeală de plăcere acolo, o arsură înainte și înapoi de senzații plăcute.

Punându-i o mână peste gură, Elga i-a spus:

— Să nu termini în mine.

— A... Bine. Dar sunt pe cale să...

Gândul la plăcerea intensă l-a inundat, venind dinspre mădular și l-a cutreierat în tot corpul, care era o singură masă de plăcere în mișcare, vibra odată cu ea și apoi a simțit că va exploda. Ea își ținea genunchii lipiți de coastele lui și îl strângea între ele, iar el, când a simțit că va termina, a ieșit din ea și s-a împins convulsiv pe pântecele ei. Simțind, Elga l-a prins de păr și l-a sărutat întruna, în timp ce el a gemut.

Au rămas întinși o vreme, după care ea a venit deasupra. A simțit că se întărește mai repede decât și-ar fi închipuit că era posibil, dar de această dată Elga și-a frecat păsărica de mădularul lui, îngenunchind peste el și sărutându-l, până când a gemut și ea și s-a apăsat peste el, strivindu-l de blana de urs și de pământul denivelat de sub spinare. O femelă să acopere un mascul! Nu văzuse vreodată animalele făcând așa ceva, astfel că ideea aceea nu-i trecuse prin minte. Acum i s-a părut că era cea mai bună modalitate dintre toate.

Au rămas întinși, sărutându-se și mângâindu-se. Pântecele ei era lipicios de la izbucnirea lui, dar ei nu îi păsa, ba chiar a întins-o pe pielea ei și a lui, l-a sărutat și mângâiat, frecându-se de el și fredonând; când s-a întărit din nou, ea l-a sărutat pe piept și pe pântece și i-a luat mădularul în gură și l-a supt până când el a terminat din nou, trăind senzația mai intens ca niciodată. Ea a murmurat aprobator în tot acest timp, s-a întins lângă el și l-a sărutat din nou, iar Loon și-a gustat propria sămânță în gura ei, având o senzație șocantă pe limbă, dar apoi a vrut să o mai guste. Ea s-a rostogolit și i-a pus păsărica în față, umedă și lipicioasă, și el i-a lins-o așa cum văzuse că făceau lupii cu perechile lor; era evident ce trebuia să facă, dar și șocant prin senzația pe care i-o dădeau netezimea acelei piei interioare, firele cârlionțate de păr

din jur și sub limbă gustul ei.

Au mai stat întinși o vreme, îmbrățișați ca să se încălzească. S-au sărutat, apoi au făcut dragoste. Cerul devenise cenușiu spre răsărit, apoi izbucnirea roșiatică a zorilor a apărut la orizont.

— Nu! a protestat Loon. Nu vreau să se termine noaptea asta.

Ea a murmurat aprobator, apoi și-a îngropat fața în gâtul lui. O vreme, a lăsat impresia că doarme și, având picioarele ei peste talie, Loon a rămas nemișcat, simțind sânii ei ridicându-se și coborând pe brațul lui. Nu era deloc somnoros; de fapt, voia să o trezească și să o pătrundă încă o dată. Însă nu a făcut asta. A lăsat-o să doarmă și, ținându-și capul puțin înălțat, a urmărit răsăritul soarelui, cu capul ei pe umăr și simțindu-i greutatea și căldura, mirosind-o, lăsându-se pătruns de ea. Asta era ceea ce voia. Nu dorise niciodată ceva așa cum dorea acum.

În căldura soarelui, a adormit și el o vreme. Când s-a trezit, a văzut că ea își rulase mantia din pene de cufundar și o legase cu o fâșie de piele. S-a uitat în ochii lui, lucru pe care nu îl făcuse în timpul dansului.

— Pot veni cu tine? l-a întrebat ea.

— Ce vrei să spui?

— M-am alăturat anul trecut haitei cu care sunt acum. Am fugit din haita dinainte pentru că mă luaseră din haita în care am crescut. Dar nu mai reușesc să o găsesc. Am trăit ca un om al pădurii, încercând să mă întorc, dar, cum nu am putut, m-am alăturat haitei cu care am venit aici. Nu-mi găsesc locul în ea și mulți vor să plec. Cred că le creez probleme. Oricum nu-mi place cu ei.

— Sigur că poți, a spus el. Bineînțeles că poți veni cu mine.

Au mers împreună la tabăra lui și Loon s-a dus direct la Heather, căreia i-a spus povestea. Ea a scos un șuierat și a zis:

— Așteaptă puțin înainte de a vorbi cu Thorn.

După ce a aruncat o privire către Elga, fără să-și

ascundă nemulțumirea față de situația aceea, le-a întors spatele și s-a apucat să scotocească în diversele coșuri, boluri, tigve și lăzi cu care călătorise. Nimeni nu ducea cu sine atât de multe în sacul de spate ca Heather, astfel că acesta era întotdeauna umflat și când călătorea era legat cu un cordon petrecut peste cap, care îi lăsa un semn livid pe frunte. Se pare că nu reușea să găsească ce căuta, aruncând lucrurile în jur ca o gaiță care scormonește într-un strat de frunze.

— Știam eu că asta o să se întâmple, a mormăit ea.

Când a revenit în tabără, Thorn era amețit de băutură, afumat, cu ochii înroșiți și pus pe harță. Loon ar fi ales alt moment ca să stea de vorbă cu el, dar bătrânul a văzut-o imediat pe Elga, s-a holbat la ea și a întrebat:

— Cine e asta?

— Ne căsătorim, a spus Loon. Ea se alătură haitei noastre. O cheamă Elga.

— Nu, a zis Thorn și, scoțând un răcnet, a sărit în față și l-a lovit pe Loon în ureche, apoi în burtă.

După aceea, Loon l-a ținut la distanță, îmbrâncindu-l cu brațele, dar, la un moment dat, Thorn a reușit să îl prindă pe Loon de brațul drept și i-a răsucit degetul mic. Loon a simțit osul frângându-se, iar durerea care a urmat a fost atât de intensă, încât a făcut un pas înapoi și l-a lovit pe Thorn cu piciorul în burtă. Bătrânul a căzut, dar a apucat în mână un sfredel și se pregătea să îl atace pe Loon cu el, când Heather a urlat:

— Opriți-vă!

S-a lăsat pe vine deasupra lucrurilor lui Thorn și a urinat pe ele.

— Hei! a strigat Thorn revoltat și s-a întors să sară la ea cu sfredelul în mână. Instantaneu, Heather a dus la buze micul tub de suflat săgeți și l-a îndreptat spre el.

Thorn a încremenit.

Îndepărtând puțin tubul de buze, Heather a spus:

— Încetează, altfel te ucid pe loc. Vei muri după douăzeci de răsuflări. M-ai văzut făcând asta și altă dată și să nu crezi că nu o voi face din nou, pentru că pot și știi

asta.

— Babă nebună!

Thorn a rămas locului și a privit neliniștit spre tub. Micile săgeți aveau vârfurile date cu o otravă făcută de Heather, iar ele ucideau iute animalele, chiar și râși și hiene, victimele ei de căpetenie. Toți văzuseră asta. Iar când se înfuria, era în stare de orice. Thorn știa asta mai bine decât toți, astfel că a rămas nemișcat și a strâmbat din buze dezgustat. I-a zis lui Loon:

— Ești pe cale să devii șaman și nu te poți căsători, ai prea multe de făcut și n-ar fi indicat. Nici măcar nu ai venit la dansul ritual.

— Nu vreau să fac tot ca tine, a spus Loon. O să fac mai bine. Ai avut un șaman rău, și eu la fel. Așa că știu mai bine decât tine ce să fac.

A ridicat mâna dreaptă spre Thorn, și-a îndreptat degetul mic cu stânga, simțind bucățile de os scrâșnind când s-au frecat una de alta, moment în care l-a fulgerat durerea și a simțit un val de amețeală cutreierându-l, dar după aceea durerea din deget a rămas o pulsație și amețeala a dispărut; de pe frunte îi picurau stropi de sudoare. A spus apoi cu glas măsurat și rece:

— O să mă însor cu Elga și voi fi un șaman căsătorit. Nu există motive să nu fac asta. Multe haite au astfel de șamani.

— Nu sunt șamani adevărați.

— Ba sunt.

— În ce o privește pe fată, a intervenit Heather cu glas tăios, femeile hotărăsc dacă se alătură sau nu haitei. Niciunul dintre voi nu are treabă cu asta sau cine se căsătorește cu cine în haită! Astea sunt hotărâri pe care le iau femeile.

Thorn a rămas încruntat. Cutiile erau ude de urină și trebuia să le spele cât mai curând. În acest timp, Loon și-a pipăit degetul rupt, care devenise noul conducător al tuturor durerilor din corp, deși își dădea seama că nu era la fel de grav ca Piciorul-Rău, pentru că degetul avea să se vindece. Durerea în sine nu avea importanță în acele

momente, mai ales că amețeala îi trecuse. Principala problemă era ca Elga să fie acceptată de Heather și părea că ea va face asta, fie și pentru a-i arăta lui Thorn unde îi era locul. Așa că a început să se simtă fericit.

Sigur că situația se complicase după ce Heather urinase pe lucrurile lui Thorn și îl amenințase cu moartea. Căsătoria lor veche și inversă se va înrăutăți mai mult ca niciodată. Pe de altă parte, se putea și mai rău? Loon nu se sinchisea nicidecum. Cu cât sporea vrajba dintre Heather și Thorn, cu atât vor avea mai puțin timp pentru a-i spune ce să facă. Vor sta cu ochii unul pe altul, iar Loon se va furișa deoparte. Și o va avea pe Elga lui.

S-a uitat la ea și i-a surâs, ca să îi transmită toate astea. Până atunci îl privise cu un aer nesigur, dar când a văzut cum se uita la ea, s-a liniștit. S-a uitat rugător în jur, la femeile-Lupilor.

În acel moment a sosit și Sage în tabără.

— Cine e asta? a întrebat ea.

Toți și-au îndreptat ochii spre Loon.

— Ea este Elga, a zis el și s-a așezat lângă ea. Ni se va alătura, dacă femeile vor fi de acord. Dacă avem aprobarea lor, ne căsătorim.

Asta a făcut-o pe Sage să tresară și, preț de o clipă, ochii ei l-au fulgerat. În acest timp, Elga privea cu seninătate ceva de pe cer, ca și cum nici nu s-ar fi aflat acolo. Loon și-a dat brusc seama că așa îi stătea în fire și că, dacă va putea, se va feri mereu de conflicte. S-o păstreze ar putea deveni o luptă.

La vremea lunii pline din luna a opta, în ultimele zile ale sărbătorii, mulți petrecuseră atât de mult, încât acum zăceau întinși mai toată ziua, iar de bătutul tobelor și dans se ocupau îndeosebi fetele și băieții. Mulți bărbați stăteau lungiți în tabăra lor sau erau cu prietenii, ghiftuiți cu băutură și carne; până și femeile care pregăteau mâncarea arătau puțin amețite. Dovediseră încă o dată că prea multă ospătare era mai rea decât foamea, că puțin e la fel de bun ca un ospăț și așa mai departe. Puțini erau aceia care

puteau rezista ispitei de a renunța la orice cumpătare măcar o dată pe an. Câteodată trebuia să își dea în petic.

În dezastrul scos la iveală de lumina acelei dimineți, Loon și-a confecționat o atelă pentru deget și, cu ajutorul lui Heather, a fixat-o la mână. Ea i-a spus că nu așezase drept osul dintre cele două încheieturi, lucru de care își dăduse și el seama, și simțea asta, dar nu a vrut să lase pe nimeni să i-l răsucească și să i-l îndrepte, pentru că știa cât de mare va fi durerea. Heather s-a oferit să facă ea acest lucru, dar el a clătinat din cap.

— E bine și așa.

— Se va vindeca, dar va rămâne strâmb.

— Nu-i nimic. O să-mi aducă aminte de această ocazie cu adevărat minunată!

Și i-a zâmbit, întrezărind perspectiva de a rămâne alături de Elga.

Ici și colo, între participanții la sărbătoare epuizați izbucneau certuri care tulburau pacea așternută în cele din urmă, după ce bătutul tobelor aproape încetase. Acum doar câțiva băieți încercau ritmuri lente, de câte patru lovituri. Durerea de cap produsă de băutură îi făcea pe oameni să devină arțăgoși. Dar certurile erau doar concursuri pentru a stabili cine răcnea mai tare, chiar dacă oamenii erau de-a dreptul furioși. În aer răsunau sudălmi și se schimbau insulte grave, dar nu și lovituri. Pentru că bătăile erau prea periculoase. Toți văzuseră luptele dintre masculii cu coarne când erau în rut, ciocnirile și loviturile de copită și sângele și, deși acelea erau competiții de urlat, deseori se întâmplau și accidente, iar animalele erau străpunse cu coarnele sau își rupeau vreun picior, astfel că multe mureau ori erau ucise. Din când în când, oamenii făceau aceleași neghiobii la vreo sărbătoare, de obicei când se îmbătau, dar și acele încăierări sfârșeau cu răni primejdioase și dovedeau doar cât de prostească e lupta. Viața era și așa pândită de suficient de multe pericole; când și când, indiferent cât de precauți ar fi fost, oamenii se răneau din greșeală. După cum suna o zicală, fiecare cale duce spre nefericire. Dar și alta: când ești rănit, și

haita ta este rănită. Concluzia era că toți aveau o experiență suficientă în privința rănilor ca să dorească să le evite.

Prin urmare, certurile din vremea sărbătorii erau aproape întotdeauna concursuri de țipete. Și asta făcea ca atacul lui Thorn asupra mâinii lui Loon să fie foarte șocant. Era ca și cum el ar fi încercat să-l împiedice să mai picteze vreodată, să ia ce vrea el mai mult din ce înseamnă a fi șaman. Lui Loon i s-a părut absurd, astfel că a băut ceaiurile de molid pe care i le-a făcut Heather, și-a frecat degetul cu un unguent pe care i l-a dat ea și a rumegat totul în minte.

Pentru a obține ce vrei, obține ceea ce ai nevoie. Când focul este îndeajuns de fierbinte, nu mai iese fum. Nu ai teamă când te afli la locul tău. Nu lăsa furia să te otrăvească! Fiecare persoană este propriul său judecător. Nu e bine pentru nimeni să fie singur. Cel care face bine sigur a visat ceva. Cel care spune povești domnește peste lume. Copilul care se frige se teme de foc. Un om flămând ar mânca și carne de lup. Șoarecele curajos naște și în urechea pisicii. Cine nu riscă nu câștigă. Prietenul se cunoaște doar la nevoie.

Stai, văd ceva: doi ochi înroșiți. Un bătrân înspăimântat.

Mda, existau foarte multe ziceri vechi, iar multe dintre ele se băteau cap în cap cu altele, ca topoarele aflate pe părțile opuse ale unui copac. În cele din urmă, copacul va cădea într-o parte sau în alta. Însă până atunci tot nu știi ce să faci.

După o vreme, Loon a descoperit că, din câte credea el, găsise o cale. S-a concentrat pentru a încerca să o urmeze și s-a apropiat de culmea de deal pe care se întâlneau șamanii.

Tăciunii din foc aproape că se stinseseră, pentru că mai rămăseseră doar licăriri roz, care izbucneau când și când din rămășițele ciudate provenite din lucrurile pe care șamanii le aruncau în focul lor. Acum, acolo se aflau în jur de doisprezece bărbați care arătau mai dărâmați decât

oricare dintre participanții la sărbătoare. Ei rezistau mai bine la excese, pentru că le practicaseră mai mult, dar cum băuseră din greu la opt-opt și își administraseră fum și ciuperci, dans, flagelare, nesomn, trecuseră de mult de capătul rezistenței fizice. Acum stăteau întinși pe pământ, purtând doar capetele de animale, își țineau fețele înclinate, pentru a și le feri de soare, astfel că arătau mai mult ca niciodată precum clovnii și saltimbancii, dărâmați, beți, răsfirați pe burtă ca leii după ce s-au îmbuibat dintr-o pradă. Thorn se afla între ei, la fel de moale ca și ceilalți, parcă strivit de capul de bizon pe care îl purta. Pe sub el, s-a uitat la Loon cu chipul împietrit.

El și amicii lui vrăjitori își pictaseră corpurile cu puncte roșii, semilune, linii curbate și modele de coșuri, astfel că i-a venit greu să îi privească. Călătoriile spirituale din noaptea dinainte i-ar fi pus în legătură cu Broasca de Lemn, Femeia-Mesteacăn, Corbul, Luminile Nordului și așa mai departe; toți își lăsaseră trupurile și zburaseră mult pe deasupra sau pe dedesubt, devenind amestecuri ale spiritelor proprii și ale spiritelor lor animale. Acum, părea că nu reveniseră întru totul pe pământ.

În timp ce stăteau lipiți pe pământ ca mușchiul, câțiva dintre ei declanșaseră o întrecere de insulte.

— Valorează cât o gaură în zăpadă.

— E plin de rahat; dacă îl strângi puțin, ți se murdăresc degetele.

— E atât de leneș, încât s-a însurat cu o femeie gravidă.

În timp ce râdeau, auzind ultima insultă, Loon s-a așezat între ei. A mai stârnit focul și a pus câteva bucăți de baligă și vreo două crengi pe el.

— Bine ai venit, tinere! a mormăit unul dintre șamani.

Loon a dat din cap în semn că îi mulțumește.

— Aceasta este povestea soției lebădoiului, a spus el, după care s-a ridicat în picioare și a început imediat să recite primele versuri ale vechii povești, care era una dintre primele pe care le învățase de la Thorn și pe care şi-o amintea cel mai bine.

Primele douăzeci de versuri păreau să îi ocupe toată

capacitatea de memorare. Însă fluierul lui era gravat cu imagini din restul poveștii, iar ele îl vor ajuta să își aducă aminte restul. Se putea opri pentru a intona câteva note, iar astfel își dădea seama exact unde se afla.

Un bărbat era fiul unui șef pe care nu îl cunoștea nimeni
Și nu avea blană de jder pe care să o poarte.
Într-o zi, a plecat din satul lui
Urmând un cufundar care îl chemase,
Iar dincolo de o culme, a ajuns la un lac
Iar pe malul lui se aflau penele unui cufundar
Și în apă, o fată se îmbăia.
El s-a așezat pe puful alb și negru de cufundar
Și a spus că nu îi va da fetei straiele
Decât dacă era de acord să se mărite cu el, iar ea a zis da.
Și el a dus-o înapoi în sat
Unde nimeni nu știa că tatăl lui era șef de trib
Și a prezentat-o tuturor pe soția lui.
Și ea a fost bine primită, dar nu a vrut să mănânce nimic,
Nici buze de urs, nici măduvă de căprioară, nimic nu i-a plăcut
Până când o bunică bătrână a aburit niște iarbă de mlaștină
Și fata a fost bucuroasă să mănânce totul.
Sătenii erau înfometați și, văzând acestea,
Fata le-a promis hrană, însă le-a adus în fiecare zi iarbă din mlaștină
Umedă, de pe fundul lacului.
De aceea, oamenii au spus: ei îi place grăsimea de gâscă
Și, imediat după aceea, a hotărât să plece.
A îmbrăcat pielea de cufundar și a plecat în zbor,
Scoțând strigăte de cufundari întristați.
Auzindu-le, soțul ei era deznădăjduit.
A umblat prin sat plângând tot timpul
Și l-a întrebat pe bătrânul care trăia în afara taberei:
Ce pot face să-mi aduc nevasta înapoi?

Și bătrânul i-a spus: te-ai însurat
Cu o femeie ai cărei părinți
Nu sunt de pe acest pământ, lucru pe care ar fi trebuit să îl știi.

Loon a continuat, descriind cele trei ajutoare trimise de bătrân pentru a-l găsi pe soț, ca să îl ajute să obțină lucrurile trebuincioase pentru a-și salva soția. Loon a insistat îndeosebi asupra întâlnirii cu Femeia-Șoarece, bucurându-se de faptul că micuța creatură care se furișa prin frunzele căzute pe podeaua pădurii era de fapt o mare căpetenie când intrai în casa ei, o putere mai mare decât a bătrânului sau decât a oricui din poveste. Cunoștea câțiva șamani care o vor recunoaște pe Heather din descrierea pe care o făcuse Femeii-Șoarece, Thorn fiind sigur unul dintre aceștia: toate lucrurile neînsemnate pe care le știa ea o făceau să fie mai mare, cunoașterea otrăvurilor sau a rădăcinilor care puteau fi mâncate. Din multe puncte de vedere, Heather era cea care îi ținea pe toți în viață, iar nu acei vrăjitori găinățați de corbi care asudau în plină zi.

Loon a avut grijă ca acea idee să fie limpede în toate descrierile încercărilor pe care soțul le depășea cu bine, în care Femeia-Șoarece avea un rol crucial, până când el s-a unit din nou cu soția lui în satul cufundarilor de pe lacul de deasupra cerului, în lumea următoare. Diferitele părți ale poveștii i-au venit în minte cu ușurință, astfel că nici nu trebuia să se uite la fluier; toate treiurile treiurilor pulsau în el ca o incantație, până când a ajuns la o încheiere potrivită:

Și ea a fost fericită să îl vadă
Și după aceea au făcut totul împreună.

Și dacă au rămas astfel
Sau dacă soțul s-a săturat de cer
Și a revenit pe pământ,
Abandonat de un corb căruia nu i-a păsat unde cade,
Asta este o poveste pentru următoarea sărbătoare

Ori pentru alt opt-opt la vremea potrivită.

Și apoi s-a oprit și a făcut un semn din cap către ei, bătând ușor din palme pentru a le mulțumi că îl ascultaseră.

— Ha, Thorn, a spus cu glas gros unul dintre bătrâni, ridicându-și capul din pământ. Ucenicul tău e bine învățat, vorbește ca tine! Întotdeauna o morală clară, întotdeauna un final nerezolvat.

Ceilalți au râs. Thorn s-a prefăcut că se încruntă, dar și el era încântat, a observat Loon.

— Copacul cel mai înalt e bătut de vânturile cele mai puternice, le-a spus el cu dispreț celor care îl tachinau, iar toți șamanii au mormăit în semn de apreciere.

Se părea că niciunul dintre ei nu voia să se angajeze într-un concurs de strigat injurii, pentru că Thorn era cunoscut pentru limba lui usturătoare. Iar ucenicul lui își făcuse o intrare bună în micul lor clan de oameni greșit înțeleși, astfel că nimeni nu avea să îl mai sâcâie în acea zi.

Loon a rămas cu ochii în pământ. Probabil că va reuși. Bătrânii cu ochi înroșiți surâdeau, arătându-și încântarea oribilă.

Luna plină trecuse, la fel și sărbătoarea, iar oamenii și-au pus lucrurile pe tărgi până când prăjinile s-au îndoit sub greutatea încărcăturii și au pornit în toate direcțiile vânturilor. Lupii au plecat spre miazăzi și răsărit, spre calotele de gheață și căminul lor aflat dincolo de ele.

Elga a mers tăcută și și-a petrecut timpul mai mult cu Heather și femeile decât cu Loon. A văzut-o stând de vorbă cu Heather. Se trezea la fel de devreme ca toată lumea, făcea focul, spăla, curăța și căra copiii când i se oferea prilejul; muncea ca o femeie-castor. Rareori îi privea în ochi pe bărbații haitei, dar răspundea și zâmbea când i se adresa vreunul. A tras și ea în hamul tărgilor și o făcea pe distanțe mai mari decât oricine și fără să sufere și nici ca să dovedească ceva, ci pentru că nu părea să ia în seamă targa pe care o târa după ea. Puternică. Era mai masivă decât toți și solidă, deși lipsită de grăsime în timpul miezului de vară. E ca un elan, spuneau oamenii, pesemne că i-au dat numele după animalul ei, chiar i se potrivește. Auzind, Loon era fericit: o vedeau așa cum o vedea și el, cel puțin în acea privință. Dar numai el știa cum era ea noaptea sub stele. Așadar: Thorn nu era fericit; Sage nu era fericită; dar Loon era fericit.

În drum spre casă s-au oprit la un vad de pe râul Joins-Lir și au constatat că sosiseră somonii.

— Lasă hrana să vină la tine, au scandat femeile în timp ce au legat prăjini ca să facă rame, apoi au scos de la păstrare năvoadele din piele și le-au ținut îngropate sub pietre în apropiere de vad, iar a doua zi au scos zeci și zeci de somoni, o captură mare. În timp ce uscau carnea de somon, au ucis trei urși, între care și unul de-care-trebuie-să-te-păzești, drept avertisment pentru ceilalți din zonă ca să stea departe de oameni. Loon i-a ajutat pe Ibex, Hawk și pe alți câțiva să despice urșii, iar ceilalți din haită au tăiat și uscat peștii. Râzând și spunând că sigur avea nevoie de așa ceva, bărbații care uciseseră urșii i-au dat lui Loon un penis pe care să îl mănânce.

— Omule, arăți cam extenuat, te stoarce de tot, trebuie să păstrezi ceva putere pentru drum.

Organul a fost cam greu de mestecat și avea gust de rinichi.

Hawk se bucura pentru el, iar asta, a presupus Loon, pentru că scăpase de un rival la mâna lui Sage. Având tărgile mai grele ca niciodată după ce au plecat de acolo, s-au îndreptat spre miazăzi și în amonte, pe cărările care mergeau de-a lungul râului. Tărgile erau atât de grele, încât abia puteau fi târâte. Toți cei care aveau peste cinci ani trăgeau câte una. Însă era bine să se întoarcă din călătoria verii, să coboare de pe landă în Tabăra Cufundarului, unde, abia ajunși, au scos urlete, au refăcut sălașele și au început să se liniștească.

PRIMĂVARA FOAMEI

Acum își puteau petrece toamna mâncând, terminând de afumat și uscând carnea de ren și somon, strângând și alegând nuci, culegând semințe, fructe și frunze și punând la adăpost toată acea hrană. De asemenea, în timp ce stăteau în jurul focului, își confecționau haine, unelte noi și jucării pentru copii. Mai mergeau la vânătoare să pună capcane, mai ales pentru rațe, înainte de plecarea lor. Și făceau inițierile toamnei.

Încă o dată, Schist a căpătat aerul cel mai hotărât. Au întins semințe de pin pe piei vechi de căprioară și le-au lăsat la soare vreme de trei zile, după care le-au pus în saci pentru păstrare în lăzi din lemn de cedru și au verificat fiecare sămânță pentru a vedea dacă prezenta mici crăpături sau găuri de insecte care să afecteze suprafețele lor netede. Carnea uscată și pungile cu ulei au fost depozitate în gropi pe fundul cărora au pus un pat din ace de pin și le-au acoperit cu scoarță de copac, pământ și apoi pietre. Thorn i-a ajutat pe Schist și Thunder să ducă acele provizii, crestând un băț al anului ce ținea numărătoarea și calculând ceea ce aveau față de nevoile iernii care sosea. Schist nu era mulțumit decât dacă depozitau o cantitate care să îi hrănească pe toți până la sfârșitul următoarei primăveri. Aproape sigur vor reuși să prindă în capcane animale de iarnă, pentru că în unii ani iepurii fuseseră atât de mulți, încât aproape că ar fi putut rezista doar cu carnea lor. Dar în alți ani nu era așa. Traversaseră câteva primăveri grele, după cum le reamintea deseori Schist. Thorn, Heather și toți oamenii mai bătrâni din haită erau de acord: mai bine să te pui la adăpost decât să îți pară rău. Depozitarea nu doare deloc. Dacă se întâmpla să risipească nuci pentru că ar fi avut prea multe și nu le puteau mânca înainte să se strice, vor avea ceva de dat altor haite care vor cere hrană, ori le puteau da corbilor la sfârșitul primăverii, odată cu mulțumiri pentru că mai trecuse un an fără foame. Pe de altă parte, era mai probabil că vor ajunge ca primăvara viitoare să numere nucile, așa cum se întâmplase anul trecut. Era nevoie de

multă hrană pentru patruzeci și trei de oameni.

Femeile au anunțat luna plină a celei de-a zecea luni ca fiind data căsătoriei dintre Loon și Elga, iar în acea dimineață, când soarele a apărut deasupra dealurilor, ei se aflau cu toții lângă râu, pe malul nisipos. Elga purta ceva de la fiecare femeie din trib, avea părul împletit în jurul capului, astfel că arăta cu mult mai înaltă decât Loon și semăna mai mult ca niciodată cu un elan. Thunder, Bluejay, Heather și Sage au condus ceremonia, punându-i pe cei doi să depună jurăminte unul față de celălalt și față de haită în cursul unei intonări la unison care a cuprins totuși promisiunea femeilor față de mire că îl vor înjunghia de moarte dacă își va trata rău soția; iar acest lucru a fost rostit de Sage, care a stat în fața lui Loon și l-a privit în ochi cu o expresie care amintea de cea a unui lup. Loon a alungat din minte acel gând și a observat cu un sentiment de ușurare că, deși nu scosese nicio vorbă în legătură cu acea căsătorie și avusese o căutătură întunecată tot timpul ceremoniei, Thorn își pusese capul de bizon pe creștet și cântase la fluier la sfârșit, dar și în tot cursul zilei în care dansaseră.

În acea noapte, Loon și Elga și-au luat blănurile de urs la marginea taberei, dincolo de sălașul lui Heather, și s-au împreunat în noapte, oprindu-se doar pentru a ațipi sau a vorbi.

Loon s-a pierdut cu totul în lumea nopții care aparținea lui Elga și împreunării lor. Asta era tot ce conta pentru el. Îl ignora pe Thorn în timpul zilelor și pleca la vânătoare pentru scurt timp sau pentru a vedea ce se prinsese în capcane, iar Elga mergea deseori cu el și se întrerupeau din ce aveau de făcut ca să se așeze pe pământ, să se sărute și să se despoaie pentru a se împreuna. Loon se prăbușea direct într-un vis cu lucrurile pe care Elga le făcea sau spunea, lucruri precum murmurul ei – „mi-e foame de tine”. Au început să fie tot mai pricepuți în a-și produce plăcere unul altuia, iar el a început să simtă diferențe între orgasmele pe care le avea în timpul nopții,

primul, care fusese puternic și gâdilător, al treilea, adânc și profund, un fel de legătură a sufletelor. Abia dacă putea crede sentimentul de acaparare completă care îi cuprindea când terminau amândoi odată, orgasmul lui și strângerea ei, care îi atrăgeau atât de mult unul de celălalt, ceva care se întâmpla și în ochii lor când se priveau, în felul în care se îmbrățișau, cum simțeau că fuseseră făcuți unul pentru celălalt; se descoperiseră între nenumăratele creaturi ale Mamei Pământ și vor fi fericiți împreună atât cât vor trăi; le părea rău că nu vor avea mai mult timp o astfel de binecuvântare și fiecare dintre ei spera să moară primul, astfel încât să nu fie silit să îi supraviețuiască celuilalt.

După astfel de momente stăteau întinși alături, îngemănați, iar câteodată vorbeau. Loon simțea nevoia să-i povestească tot ce i se întâmplase și fusese important pentru el; voia să afle aceleași lucruri despre ea și, cu toate că Elga rămăsese o persoană tăcută, câteodată îi făcea plăcerea și se lăsa răpită de o dorință similară, spunându-i povești. Se născuse într-o haită care trăia departe, spre răsărit, nu știa cât de departe, dar la apariția ciclurilor ei lunare, o căsătoriseră cu un bărbat dintr-o haită aflată mai departe spre apus, dar mult spre miazănoapte și la răsărit față de Urdecha.

— În acea haită s-au întâmplat unele lucruri rele, a spus ea la un moment dat, privind spre zare și încruntându-se. Nu vreau să vorbesc despre asta. Nu e nevoie. Vreau să uit totul. Viața mea începe cu tine.

Și, cu un zâmbet somnoros, l-a tras înapoi în ea.

Povestea lui Loon era ceva mai complicată, cel puțin pentru el.

— Tulik, tatăl meu, a fost adevăratul ucenic al lui Thorn, i-a spus el. El trebuia să fie următorul șaman, nu eu. Dacă ar fi trăit, Thorn i-ar fi predat deja misiunea și ar fi plecat pentru a deveni om al pădurii sau cine știe ce. Dar tatăl meu a fost ucis de lovitura de copită dată de un animal în timpul unei vânători, iar mama a murit în primăvara următoare. Unii spun că fusese prea îndurerată și nu s-a îngrășat îndeajuns ca să reziste până în primăvară. Însă

Heather susține că a fost vorba de o fierbințeală. Oricum ar fi, după moartea lor, Heather și Thorn m-au îngrijit mai mult decât oricine altcineva. În cele din urmă, Thorn a început să mă trateze drept ucenic al lui, deși nu eu i-am cerut asta și nici nu-mi place să fiu șaman. Dar se pare că toți cred că asta și sunt. Ei știu că nu îmi place. Moss ar fi mai bun decât mine. Dar nu am încotro, iar acum te am pe tine, așa că nu mai are importanță. Alături de tine o să fiu mult mai bun ca șaman, așa sper.

Elga i-a zâmbit fugar și l-a sărutat.

— Adevărat! a spus ea.

În cea de-a unsprezecea lună, toți s-au grăbit să alerge de colo-colo, de parcă ar fi vrut să împiedice sfârșitul lumii. Lucru adevărat, așa cum o arătau zilele care se scurtau cu repeziciune. Se făcea tot mai frig, iar frunzele se răsuceau spre răsărit, duse de vânturi care noaptea umpleau defileul cu strigătele lor rău prevestitoare. Cât de mare putea deveni lumea pe vreme vântoasă!

Urzici înțepătoare pentru funiile folosite la năvoade. Bulbi de crin. Scoarță de mesteacăn. Rădăcini de cedru. Clei de pin. Rășină de molid. Fructe de vâsc. Toate acestea trebuiau adunate toamna.

Deseori, când plecau la cules, Loon și alții aduceau și copiii cu ei. Pentru a-i distra când nu culegeau, Loon se apleca și țesea un inel, pe care îl făcea să se rostogolească pentru ca ei să arunce bețe prin el, ori aranja ținte pentru aruncarea cu pietre. Făcea jucării din mici buturugi cu noduri, apoi le ascundea și îi punea pe copii să le găsească. Trebuia să gândească la fel ca o veveriță sau o gaiță, pentru a-și aminti unde le ascundea, deoarece, în repetate rânduri, copiii nu reușeau să le descopere. Nu avea niciun rost să făurească lucruri și să le ascundă în locuri în care să nu fie găsite de nimeni. Nu ascunde darurile în pădure, se spunea, și nu-i spune pădurii povestea ta. Totuși, chiar dacă nu vorbea niciodată despre asta, el o făcea deseori.

Luna plină din cea de-a unsprezecea lună era momentul în care oamenii haitei făceau vizita anuală la peștera din

dealul aflat deasupra așezării lor, după care ea era lăsată urșilor să-și facă somnul de iarnă. Era una dintre micile ceremonii ale anului, dar, cum se ținea la sfârșitul toamnei, avea importanță: un prilej de a aduce mulțumiri Mamei Pământ pentru belșugul de peste an și de a se pregăti pentru lunga iarnă care venea.

De astă dată, după ce s-a încheiat ceremonia din încăperea mare, iar ceilalți membri ai haitei au plecat, Loon a rămas în peșteră împreună cu Thorn și, pentru prima oară, avea să pătrundă mai adânc în ea, pe pasajele șamanului, până în camerele secrete în care intrau doar șamanii. În cursul toamnei, Loon se întrebase dacă Thorn va face asta, pentru că părea extrem de dezgustat de faptul că el se căsătorise. Când se apropiase luna a unsprezecea, Thorn nu adusese vorba de asta. Loon se simțise ispitit să îl întrebe, dar nu voia să arate că manifesta interes, așa că tăcuse.

În dimineața celei de-a unsprezecea luni pline, Thorn a spus:

— Ai pregătit vopselele, pensulele și opaițele?

— Da.

— Ține minte, nu ai voie să pictezi nimic de data asta și nici în anii ce vin.

— Știu.

Doar îl va ajuta pe Thorn. Probabil că el îl va lăsa să refacă unele linii pictate demult. Nu avea importanță. O avea pe Elga și cobora în partea de peșteră care era doar a șamanului. Totul era bine, ba chiar mai mult decât bine.

În lumina crepusculară a celei de-a unsprezecea luni pline, oamenii haitei au urcat din Pajiștea Buclei pe panta care părea tăiată în faleza argiloasă cu o daltă uriașă din cremene. Picturile de pe peretele din spate al acelei rampe adăpostite i-au întâmpinat, iar animalele i-au condus pe vizitatori către intrarea în peșteră. Aceasta era o gaură largă în stâncă, având înălțimea de un stat de om deasupra terasei și fiind tivită de tufișuri curgătoare. Picturile de pe ambele laturi înfățișau animale care se întorceau în lumea

subpământeană care le dăduse naștere. Pe stânga erau cu precădere roșii și negre pe dreapta, cu puțin roșu și negru amestecate în fiecare animal, dar culorile nu se suprapuneau.

Deși cădea noaptea, lumina scăzută și luna ce se ridica iluminau peștera în interior, iar pereții camerei principale erau încă limpezi privirii oamenilor. Acea încăpere rămăsese nepictată; încă nu era considerată parte din peșteră, ci mai curând ultima porțiune a exteriorului. În trupul Mamei Pământ nu era sabelean, ci baginaren.

După ce au pătruns în încăperea slab luminată și s-au așezat pe podea, Thorn le-a vorbit pe un ton domol, nu cu glasul lui obișnuit de șaman:

Am avut un șaman rău, ne-a asuprit
Și ne-a bătut cu bețe până am sângerat,
Ne-a străpuns urechile cu ace din os
Și ne-a tras de ele ca să ne facă să ținem minte.
Vedeți ce am pe tâmple,
Nimic altceva decât găuri până în creier.
Nu a fost drept, dar trebuie să recunosc:
Acum îmi amintesc foarte bine lucrurile.

Îmi amintesc cum ne-a condus
În această peșteră pentru prima oară
Să pictăm animalele sacre.
A fost unul dintre lucrurile lui vrăjitorești.
Ne-a pus pe toți să pictăm stâncile
Sub adăpostul de la Ordech-Întâlnește-Urdecha,
Folosind cărbune și piatră sângerie
Ca să pictăm așa cum a făcut și el,
Nu doar încercări betege, ca niște copii care se distrează,
Ci trei linii adevărate și picturi colorate,
Și toate cele pe care le vedeți acum aici,
Pentru a face ca frații și surorile să arate reale
Și să se miște în lumină ca și cum ar sări în fața voastră.

Țin minte că ne-a luat pe mine și pe alți băieți
Și ne-a făcut să mâncăm praful lui vrăjitoresc,
Un amestec cumplit, atât de amar, încât am vărsat
Și după aceea am mers doar în genunchi pe pământ,
Lucru foarte greu de făcut fără să cazi.
Și ne-a dus în adâncimile peșterii
Cântând un cântec al spiritelor care anunța prezența noastră
Marii zeițe mamă pe al cărui trup stăm,
Despre care el a spus că ne împreunăm când pășim înăuntrul ei.
În noaptea aceea am fost lapte scuipat, așa a zis el.
Era lună plină și Pika, șamanul, a luat un opaiț cu ulei
Și ne-a condus în pântecele Mamei Pământ,
Cald și umed, așa cum era de așteptat,
Toată ni s-a deschis, pulsând nu în roz, ci în oranj.

Thorn s-a oprit și a privit pereții de jur împrejurul lor.

— Și iată-ne din nou aici, a încheiat el brusc. Să vă arăt!

Au aprins torțele din pin pe care le aduseseră cu ei și, în lumina lor puternică și tremurătoare, au pătruns mai adânc în peșteră. În următoarea încăpere era întuneric și au văzut doar în lumina galbenă a torțelor o lumină care a căpătat culoarea roșie a animalelor de pe pereți. Acolo, creaturile erau dominate de lei roșii și de aceea încăperea se chema camera leilor sau camera roșie ori, câteodată, pur și simplu prima încăpere pictată. Thorn spunea că fiecare haită care vizitase peștera avea propriile nume pentru acele încăperi și șamanii nu se puteau pune de acord în privința lor.

După ce au pătruns toți în prima încăpere, s-au strâns în cerc în jurul lui Thorn, iar el a dat fiecăruia pipa aprinsă pentru a inspira fum. Fumând și tușind, câțiva bărbați au scuturat jucării care zdrăngăneau și au suflat în tigve mari. Femeile au intonat un cântec de mulțumire pentru acel an, pe care îl cântau întotdeauna în timpul acelei vizite, iar apoi Thorn a pus toate torțele laolaltă în mijlocul podelei și, în timp ce au dansat în jurul lor, umbrele oamenilor s-au

profilat pe pereți, siluete întunecate care se mișcau peste animalele roșii ce, după o vreme, au început și ele să se miște. Au dansat astfel cu animalele, încet, ca să nu sperie spiritele lor, apoi s-au apropiat de pereți și au atins flancurile animalelor și mâinile umbrelor proprii, conectându-se în acest fel cu spiritele peșterii.

Apoi s-au așezat toți în apropierea torțelor și, ținându-se de mâini, au urmărit pereții care pulsau tăcut în jurul lor. S-a lăsat o liniște deplină în care au auzit răsuflarea celorlalți și propriile bătăi de inimă venind prin gurile lor deschise. Acel an foarte ocupat se transformase într-un moment liniștit de mulțumiri mute. Tăcerea s-a prelungit; urmărind animalele palpitând roșiatic în jurul lor, privind ca și cum ar fi fost la inițierea femeilor; au avut senzația că trăiesc momentul cel mai lung al anului, ceva ca fusul în jurul căruia se roteau stelele.

Thorn a dat tonul, fredonând cu voce tare, și toți i s-au alăturat; murmurând adio, restul oamenilor haitei s-au ridicat și au ieșit câte unul din încăpere. Au revenit în camera de zi, ajungând la intrarea în peșteră, prin baginarenul lumii care avea să se nască încă o dată în Pajiștea Buclei. I-au lăsat pe șamanii lor înăuntru ca ei să vorbească în continuare în numele lor.

Thorn a folosit torțele pentru a aprinde opaițele cu ulei, iar după ce flăcările plăpânde ale fitilurilor au căpătat viață, le-a strivit pe podeaua umedă din argilă. O vreme, a fost copleșitor de întuneric, după care Loon a reușit să vadă din nou, deși nu la fel de limpede ca atunci când torțele erau aprinse.

Au coborât mai adânc în peșteră, Loon urmând silueta întunecată a lui Thorn. Opaițele pâlpâiau în mâinile lor la fiecare pas, astfel că umbrele lor dansau pe pereți și întreaga peșteră părea să vibreze.

După ce ochii i s-au obișnuit cu acea lumină pâlpâitoare, Loon a văzut pereții mai clar. Deseori, roca albicioasă licărea umed și se apropia sau se îndepărta de el, făcând piatra să apară sclipitoare sau mai întunecată. În unele locuri, părea acoperită de un strat subțire și transparent de ceva care semăna cu gheața; în alte locuri, avea un lustru neted de noroi; iar în altele, era cioplită curat, de parcă ar fi fost lucrată de curând cu o daltă.

Brusc, un leu negru a apărut pe peretele din dreapta lui, sărind spre el, a tresărit și s-a retras de frică. A auzit râsul reținut al lui Thorn care se afla în fața lui; acesta văzuse mișcarea luminii de la opaiț.

Apoi, de pe pereții de o parte și de alta a culoarului au apărut animale negre. Pășind încet printre ele, Thorn și Loon au ajuns într-o încăpere mare, de formă neregulată, unde erau pictate grupuri de animale pe toți pereții, pornind de la înălțimea pieptului până la aceea a brațului ridicat, alcătuind un fel de centură de picturi de jur împrejurul lor. Thorn s-a oprit în mijlocul acelei încăperi și a descris încet un cerc, iar Loon l-a imitat.

Sub tălpi, podeaua acelei încăperi era umedă, chiar nămoloasă în unele locuri. În funcție de licărirea luminii opaițelor și a umbrelor, unele animale păreau să se miște sau să gliseze. La baza unuia dintre pereți exista o gaură neagră, de unde venea un sunet slab, gâlgâitor. În rest, era o tăcere profundă.

Au privit îndelung picturile, unele dintre ele în trei linii,

mai toate pline. Acolo existau toate animalele sacre, urși și lei, bizoni și cai, mamuți și rinoceri; acestea stăteau neclintite și în același timp se mișcau puțin; erau suprapuse și aveau dimensiuni diferite, iar în acea nemișcare exista o mișcare vie, vibrantă. În cele din urmă, fiecare animal a rămas la locul său și a tremurat slab odată cu lumina opaițului.

Thorn a râs scurt și a pornit mai departe. Loon a mers în spatele lui, călcând pe urmele lăsate de tălpile lui, așa cum i se spusese, lucru care trebuia făcut pentru a arăta respect față de zeiță. Deși asta îi permitea să evite scufundarea în noroiul care acoperea o mare parte a podelei.

Culoarele dintre încăperi erau înguste. În comparație cu ele, camerele erau spațioase, mai mari decât interiorul oricărui sălaș. Deși de formă neregulată și, drept urmare, pline de umbre întunecate, ele erau vizibile ochiului, licărind odată cu licărul opaițelor. Pe unii pereți erau trasate linii și spirale roșii, iar când s-a uitat mai atent, ele se târau sub privirea lui până când se desprindeau de pe perete și pluteau în fața lui printre umbre, ca niște picături plutitoare de vopsea, lipite chiar pe globii lui oculari. Vedea acele puncte, dar și o rețea de linii roșii care le legau, toate tresăltând în sus și în jos, odată cu pulsul lui, chiar și când închidea ochii. Când i-a deschis din nou, totul devenise o aglomerare de modele țesute în roșu și negru, ba fine, ba groase. Pântecele Mamei Pământ era țesut ca un coș.

Au înaintat foarte încet, îndelung, după cum i s-a părut lui Loon. Au coborât pe un pasaj întortocheat și au pășit peste o piatră mare, de formă pătrată, care fusese așezată acolo de cineva venit în acel loc înaintea lor pentru a despărți o coborâre mare în două porțiuni. Mai departe de ea, pasajul a devenit atât de îngust, încât s-au văzut siliți să se strecoare prin el de-a latul, simțind cum pământul îi îmbrățișa lipicios înainte de a le permite să treacă mai departe.

Acum ajunseseră cu adevărat în pântecele Mamei

Pământ, păsărica, sabeleanul. Îmi place păsărica ei, spuneau câteodată bărbații, adăugând lucruri precum: „E ca aceea a unei căprioare, foarte ispititoare.” Însă acolo era prea adâncă, întunecată și rece. Acela era pântecele Mamei Pământ, care dăduse naștere cerului și tuturor celorlalte lucruri. Se mișcau în interiorul ei. Pereții din jurul lor erau ușor lipicioși de umezeală, așa cum era în păsărica lui Elga. Picturile lor fecundau Mama Pământ cu cele mai sacre animale ale ei; era cât se poate de limpede. Thorn va picta pereții sexului ei cu vopselele lui, iar ea va da naștere animalelor pe care el le picta și așa vor merge mai departe.

Thorn a intonat un cântec, iar acesta spunea multe lucruri la care Loon se gândise:

Venim acum la tine, mamă, soră,
Cântând și aducându-ți câțiva dintre oamenii tăi
Bizoni și cai, iubiți de soare,
Vânători și vânați, feline și mamuți
Tot felul de frați și surori
Cei pe care îi iubești, cei pe care îi iubim și noi
Vorbește-mi, mamă. Tu ești cea pe care o ascult
Tu ești cea cu care vreau să vorbesc. Nu mie.
Ci ție. Tu vorbești către mine și prin mine.

Thorn avea o voce mai calmă decât auzise Loon vreodată. Era ca și cum ar fi avut altă voce, ori în acea voce exista altă persoană. Se pare că așa vorbea Thorn când era fericit; Loon nu mai simțise asta până atunci.

— Le faci să vină la noi, a spus Loon. Mama Pământ dă naștere de aici. Ne aflăm în pântecele ei.

— Îi spun marii mame că noi iubim aceste animale, a zis Thorn. Ea dă naștere tuturor creaturilor soarelui, indiferent ce facem noi. Dar putem arăta ce iubim. De aceea, pictăm aici doar animalele sacre. E frumos să le prinzi pe perete ca și cum ar pluti, ca și cum le-ai lovi cu lancea, țintuindu-le pe cer. Asta făcea Pika. Le picta chiar cu picioarele atârnând și cu copitele rotunde. Cu cât mai

grele sunt în lume, cu atât mai mult făcea asta. Știa o sumedenie de mici trucuri ca ăsta, mici glume pentru sine și pentru cei care le puteau vedea.

Vocea lui Thorn era calmă chiar și în acele momente când vorbea de șamanul lui rău. Umbra sa vibra pe perete ca o pictură vie, ori ca și cum spiritul lui ar fi dansat în fața lor. Ecourile vocii păreau să indice un spațiu în jur, mai cuprinzător decât cel pe care îl dezvăluia lumina opaițului. Pereții camerei pulsau foarte clar, dar nu în ritmul pulsului lui Loon, care bătea mult mai iute în ființa lui. Sunetele și imaginile din jurul lui nu se închegau așa cum s-ar fi întâmplat în lumea dinafară. Noroiul rece clefăia sub tălpile lui, apoi se transforma din nou în rocă rece. Când se înmuia, avea senzația că se va scufunda în rocă și, la un moment dat, privind temător în jos, a văzut că se înfipsese în podea până la glezne; disperat, a sărit de pe un picior pe celălalt pentru a se elibera.

Thorn a observat asta și a întins un braț și l-a prins de mână pe Loon, trăgându-l aproape de perete, după care i-a lipit-o de el.

— Atinge peretele! Stai nemișcat!

A dus la buze un os de pasăre golit de măduvă, asemănător tubului de lansat săgeți al lui Heather, și a suflat un nor de pudră neagră pe dosul mâinii lui Loon. Acesta a dispărut în noua pată neagră de pe perete, iar Loon a simțit că piatra îi înghite mâna, s-a simțit apoi smucit în față, tras de mână. Peretele îi putea aspira tot corpul; îi trăsese deja încheietura, iar el a început să şi-o retragă. Era prea înspăimântat ca să strige.

Thorn și-a petrecut un braț pe după mijlocul lui și, împreună, cu o oarecare dificultate, gemând și icnind, Loon a reușit să-și tragă mâna afară din perete. Când și-a eliberat-o, Loon a dus palma palidă spre față cu o expresie de uimire și a privit-o tremurând de ușurare că rămăsese a lui. Thorn l-a condus mai departe cu o blândețe care nu îi stătea în fire. Pe peretele din spatele lor rămăsese o gaură deschisă, de forma mâinii lui Loon, arătând locul în care fusese cât pe ce să fie absorbit.

— Acum, o parte din tine va rămâne pe veci aici, a incantat Thorn.

Așadar, acum sunt cu adevărat șaman, a gândit Loon, și imediat după aceea a trebuit să păstreze un mic tăciune de spaimă care ardea în mijlocul acelui gând, încercând să dea naștere unei mari flăcări în pieptul lui.

Thorn a continuat să îl țină de mână și l-a tras mai adânc în peșteră.

— Apleacă-ți capul aici, aproape că am ajuns în încăperea neagră.

Pasajul coborâtor s-a deschis din nou și au pătruns într-o încăpere mare, cu tavanul scund și vizibil în unele locuri, dar fiind un vid negru în altele. Thorn a așezat cu grijă opaițele pe podea, iluminând o parte a peretelui care era curbat spre stânga spre o crăpătură mare, ce putea fi pasajul spre alte încăperi aflate mai în adânc, dar era prea îngustă pentru a permite trecerea unui om. Dinspre ea urca un aer rece. Era un sunet asemănător unor voci îndepărtate, reverberând din încăperile de dedesubtul lor prin altă gaură în podea. Loon a tremurat intens când s-a apucat să îl ajute pe Thorn să își scoată lucrurile, punându-le în jurul bolului de pictat. Thorn a ridicat bucățile de cărbune și le-a examinat atent; capetele lor arse erau atât de negre, încât, în lumina opaițelor, ele nu se vedeau în fața ochilor lui Loon, ci apăreau ca niște găuri în imaginea podelei peșterii.

Ceva mai departe, pe perete, în dreapta crăpăturii din tavan atârna o piatră de forma mădularului unui bizon. Pe o latură a ei era desenată o păsărică de femeie, din nou atât de neagră, încât părea o gaură făcută în rocă, de astă dată triunghiulară, iar pana neagră era prinsă între picioarele care deveneau ascuțite mai jos de genunchi. Despicătura verticală a păsăricii era de un alb orbitor; aceasta fusese tăiată în partea de jos a triunghiului, gravat cu o daltă, astfel că față de negrul compact al păsăricii era de un alb luminos. Crăpătura, despicătura, păsărica, baginarena, calea-spre-beatitudine.

Spre dreapta, plutind deasupra picioarelor femeii goale,

se afla un bărbat-bizon pregătit să o încalece, având piciorul stâng agățat de piciorul ei, pe cale de a-i desface picioarele și de a o pătrunde. Era cât se poate de limpede.

Văzându-l pe Loon holbându-se, Thorn a început să râdă.

— Acela a fost Pika, i-a explicat el. Făcea orice.

Thorn a aprins un mănunchi de ace de pin de la flacăra opaițului, s-a îndreptat de spate și l-a folosit pentru a-și aprinde pipa. A inhalat adânc fumul, apoi l-a suflat peste o porțiune goală a peretelui. A îmbrățișat acea parte de perete cu brațele desfăcute larg, iar Loon s-a temut că se va contopi cu roca și va rămâne singur. Însă Thorn a revenit și s-a așezat, după care au început împreună să pregătească vopseaua într-un bol, amestecând o parte din pudra neagră pe care bătrânul o ținea într-un săculeț, cu apă din ploscă. Avea să folosească vopsea neagră, dar și cărbune, a explicat el. A început să fredoneze pe un ton gros, iar sunetul a părut să vibreze, întâi dintr-o parte a adânciturii, iar apoi din alta. S-a ridicat din nou și a sărutat peretele din piatră, apoi și-a frecat mâinile de o umflătură despre care a spus că era umărul unui leu, pipăind fiecare crăpătură și denivelare cu vârful degetelor, apoi cu buzele. Peretele era acoperit de crăpături minuscule, dar altfel arăta foarte curat.

Thorn a cântat: *Ahhhhh, ahhhhh, ahhhhh,* tot timpul pe un ton constant. Peștera i-a răspuns cu ecou, *Ahhhhh.* Loon a simțit sunetul în piele, apoi în oase. A început și el să fredoneze, parcă fără să vrea, ca și cum ar fi fost o piele de tobă care vibrează neajutorată. Era ca un fel de tremurat, ca și cum frigul din peșteră l-ar fi pătruns adânc, făcându-l să scoată un sunet ca gheața râului în soare. În acel moment, tot ce exista în peșteră fredona același *ahhhhh,* iar vibrația l-a ajutat pe Loon să lupte împotriva frigului care curgea dinspre podea spre picioare ca un curent de apă. *Ahhhhh, ahhhhh, ahhhhh...*

Cu capul aplecat într-o parte, Thorn a continuat să se ocupe de perete. A tras o linie cu o bucată de cărbune, a făcut un pas înapoi și a inspirat adânc, după care a expirat zgomotos.

— Ha, a făcut el. Bine! Să începem! Acum venim la tine, mamă, soră! O vânătoare pe care am văzut-o într-o zi de la mijlocul verii.

A ales cărbunele cu care voia să înceapă și i-a teșit o latură cu lama, mânuind-o cu atenție pentru a nu sfărâma cărbunele fragil. După aceea a înmuiat vârful în bolul cu vopsea neagră și s-a ridicat.

Când a apăsat capătul cărbunelui pe peretele curat, a cântat: *Ahhh.* Peretele i-a răspuns *Arrr.* Cât a desenat, Thorn și-a ținut capul înclinat spre stânga și corpul lui s-a încordat ca al unei feline în timpul unei vânători, apoi s-a strâns în vreme ce a mai trasat o linie. Se mișca lin, făcând fiecare linie dintr-o singură mișcare continuă. Umflătura rotundă din perete a devenit umărul unei leoaice. Apoi, din trei linii, capul. Urechile au fost înnegrite în interior, rotunjite și ciulite în față: felina mare asculta. Ambii ochi erau vizibili pe fața leoaicei, privirea foarte atentă spre stânga. Apoi un alt cap în fața și dedesubtul primului, lung și amenințător, cu urechile culcate pe spate și cu un picior din față întins. Apoi, un picior din față aproape orizontal în fața acestuia, detașat și individual; evident, același picior în clipa următoare. Leoaica se pregătea să sară pentru a ucide.

Urmărindu-l pe Thorn lucrând, Loon a rămas cu gura căscată. În fața leoaicei în atac a apărut un alt cap, cu botul căscat și cu ochi rotunzi, pupila așezată cu cea mai mare atenție pentru a arăta încotro privea leoaica. Apoi un cap uriaș, cel mai mare dintre toate, în poziție de conducător: animalul saliva de foame și privea înainte. Apoi conturul în trei linii al unui cap mai mic și încă unul.

După ce a terminat, Thorn s-a așezat pe podea în spatele opaițelor și a contemplat ceea ce făcuse. Apoi a sărit în picioare, având în mână un alt cărbune, și a reînceput să picteze.

— *Ahhhhh!*

Alți lei și întinderea culorii cu degetele și cu capetele cărbunelui pentru a întuneca anumite porțiuni ale capetelor. Thorn și-a înmuiat degetele și o bucată de

mușchi în vopseaua neagră, apoi a aplicat-o cu mișcări foarte ușoare. Acum leii păreau să curgă spre stânga în goana lor, șase capete de leu, mai mari și mai mici, înnegrite sau conturate din trei linii, cu câteva mâzgălituri și picioare fără corp pentru a accentua mișcarea. În lumina opaițelor, toate vibrau.

Thorn a mai adăugat deasupra doi lei care nu luau în seamă vânătoarea, ci își atingeau boturile, așa cum fac felinele dintr-un grup. Apoi, tot deasupra lor, un leu cu un bot alungit ca al unui urs de peșteră, fără ochi și cu bale la gură. Acela era cel mai flămând leu. În dreapta lui apărea altul, tot din profil, cum era normal, și totuși întors spre privitor, ambii în același spațiu.

Thorn a zgâriat apoi cu o daltă din cremene pentru a face spațiul din jurul capetelor și mai albe. Un cap mare de leu avea trei rânduri de puncte ale mustăților presărate pe botul închis. Arătau exact ca în realitate; când vânau, erau foarte hotărâți și gravi și își țineau gura închisă, ca bătrânii nefericiți când cădeau pe gânduri. Parcă amintindu-și ceva, Thorn a punctat mustățile și pe capul leului de deasupra.

— Stai, văd ceva! a spus Thorn.

— Animalele pe care le vânează, a ghicit Loon.

— Exact. Opt bizoni.

Din câte își dădea seama Loon, nu era loc pentru opt bizoni pe capătul din stânga al peretelui, pentru că acolo el era înclinat și dispărea în beznă. Curios, Loon l-a urmărit pe Thorn lucrând, întâi luând o tibie de ren și râcâind partea de jos a spațiului rămas, apoi desenând un bizon cu un corn de rinocer, un fel de glumă sau o perspectivă bizară. Deasupra acestuia, câteva capete de bizon, toate din profil, mai puțin unul, aflat cel mai departe în stânga, care se uita drept spre privitor cu un ochi alb, rotund și bănuitor. Nările tuturor bizonilor erau strânse a nefericire și toți priveau printre gene, cu excepția celui care se uita la Loon pe sub curbura dulce a coarnelor. Animalele erau rareori pictate cu fața spre privitor, dar Loon s-a bucurat să vadă unduirea dublă, caracteristică coarnelor pe care le

puteai vedea când un bizon se uita la tine: spre exterior, spre interior și iar spre exterior.

Thorn aproape că s-a cățărat și a pătruns în perete când a folosit un șomoiog de mușchi pentru a înnegri câteva dintre capetele bizonilor. Nasul lui părea că atinge ceea ce făcea, de parcă ar fi întins culoarea cu el. Capetele celor trei bizoni din partea de sus erau masele cele mai întunecate de pe întregul perete, de aceea a avut impresia că ele ieșeau în afară, probabil pentru a scăpa de lei, a căror goană fluidă părea să plonjeze oarecum în zid. Da, bizonii aceia reușeau să scape; era cât se poate de limpede.

La capătul cel mai îndepărtat din stânga al picturii, Thorn a folosit un nou fragment de cărbune și a înnegrit întregul perete în locul în care exista curbura, conferind întregii scene ceva ca un mal întunecat de râu care îl cuprindea. Acum viziunea vânătorii atârna în spațiu dinaintea lor, topindu-se în Mama Pământ. Loon s-a trezit în picioare; nu-și amintea când se ridicase. Își ținea brațele înfășurate în jurul corpului.

Thorn a venit lângă el și a contemplat ceea ce făcuse.

— A, bine, a zis el. Chiar veneau în seara asta. Ce spui? Lei la vânătoare.

— Îi văd mișcându-se, a zis Loon.

— Da, bine. Ai văzut cum am procedat? E ceva ce poți învăța. Trebuie să fie fiecare în propriul loc și puțin întinși în felul în care vrei să se miște. Diferite mărimi, puțin alungiți și câteva linii suplimentare.

— Ca acel picior din față. Acolo, singure, vreau să zic.

— Da, așa e.

— Nu înțeleg cei doi lei care se ating bot în bot.

— Păi, așa sunt felinele, a spus Thorn. Doar știi cum sunt. Întotdeauna există unele din haită care nu acordă atenție lucrurilor pe care le fac celelalte. Corbul le-a creat greșit, nu se pricep să fie animale de haită. Le este greu să prelungească o vânătoare și nu le pasă ce gândesc despre ele celelalte animale din grup.

— Adevărat, a spus Loon, amintindu-și că văzuse lei

tolăniți pe pajiștile lor care se ignorau unul pe altul.

— Da, și asta îi face mai adevărați. Am făcut totul așa cum mi-a venit în minte. Întotdeauna trebuie să fie mai mult decât ideea ta despre ceea ce vrei. Nu e doar planul tău. Trebuie să te gândești cum va fi cu adevărat. De asemenea, vezi că leul și bizonul din stânga lui se află pe aceeași umflătură? Sunt ca un animal combinat, arătând ca ambele în același timp. Sigur, dacă leul prinde bizonul, asta se va întâmpla. Și în clipa atacului vezi deseori că amândouă vorbesc în același timp, amestecate. Ca o oaie cu două capete dintr-o turmă. Ori bărbatul-bizon de acolo, gata să încalece femeia. Vezi cum piciorul stâng ar putea aparține oricăruia dintre ei? Lucrurile se suprapun.

— Chiar se mișcă, a spus Loon, începând să se teamă puțin de momentul în care nu va mai putea să îi facă pe lei să se oprească. Mă simt ca și cum sunt cât pe ce să mă împiedic și să cad.

— E bine. Asta vrei să simți. E capcana pictorului. Vor încerca să se miște mereu, dar nu o vor face niciodată. Oamenii care vor veni aici vor vedea animalele mișcându-se. Tare aș vrea să-l văd pe Quartz când se uită la asta! El poartă tot timpul mantia cu cap de leu. Asta o să-l facă să înnebunească. O să se scape pe el, o să fugă bolborosind, poate că o să se lovească cu capul de mădularul ăla de taur și apoi o să nimerească cu capul drept în păsărica mare a fetei de acolo. Nu ar fi primul care își pierde simțurile lovindu-se de osul pubian al unei femei. Vino, să ieșim! Mi s-a făcut foame.

Loon, în zilele care au urmat:

A amestecat niște praf de cărbune cu apă și a coborât la faleza de lângă râu pentru a desena animale din trei linii, marcând curburile care caracterizau fiecare animal, proporțiile și mișcarea lor cursivă. Apa crescută din primăvară curăța peretele în mai toți anii.

A rezervat desene mai amănunțite pentru bucăți plate de gresie pe care le-a adunat fiindcă avea suprafețe potrivite – netede, ondulate, crăpate, fiecare îi oferea diverse posibilități. Și-a petrecut mult timp cioplind lame care i-au plăcut suficient de mult ca să le monteze pe bețe și să le folosească la gravat, căutând tot timpul un vârf mai subțire și mai tăios de daltă pentru a tăia. Existau multe feluri în care cremenea se crăpa rău, iar asta era puțin supărător. Nu exista ceva care să poată fi numită daltă cu margini perfecte. Unghiurile dorite nu erau cele firești ale cremenii. Puteai obține un vârf sau o lamă bună, dar nu și una, și alta din aceeași rocă.

Cu toate astea, era interesant să încerce. Secretul era răbdarea. Ca și cum ar fi fost vorba de a arunca lancea printr-un cerc; trebuia să faci asta de douăzeci-douăzeci-douăzeci de ori până știai ce se întâmpla când aruncai lancea. Asta, dacă puteai.

Tăcerea este o rugăciune.

Dimineața a stat și a lovit piatră de piatră, având grijă să țină ochii întredeschiși și să privească în altă parte în momentul loviturii. O singură așchie te poate orbi. Verifică rezultatele în lumina soarelui, pipăind cioburile, așchiile și țăndările. Câteodată, după o lovitură norocoasă, în praf apar lamele cele mai bune. Fetele te vor mângâia și îți vor arunca o privire prietenoasă în schimbul lamelor perfecte pentru nevoile lor. Obținuse deja ace care îi plăceau destul de mult. Așadar, cioplirea era bună. Cu cât faci mai bine lucrurile, cu atât mai folositoare îți vor fi.

Heather îl copleșea cu știința plantelor. Fiecare rămurică pe care i-o punea în față clocotea de povestea vieții ei, utilizările și pericolele pe care le prezenta,

rămurică după rămurică, până când a început să aibă impresia că diversitatea lor era infinită, că nu existau două plante la fel pe lume. Bineînțeles că acest lucru nu era adevărat, pentru că existau nenumărate eșantioane din fiecare soi care puteau fi găsite când hoinărea, iar unele de același fel erau deseori grupate în locurile preferate de ele, cum ar fi soluri ușoare sau locuri umbrite, ori unde le pria. Loon a înțeles că, pe măsură ce învăța mai multe de la Heather, asta îi aducea o oarecare plăcere, aflând despre obiceiuri privind felul în care trăiau lucrurile vii. Creșteau, înfloreau, mureau și hrăneau urmașii care le foloseau ca pământ și hrană. Plantele erau oameni fără de glas, înrădăcinați într-un singur loc.

În ceea ce privește gustarea plantelor, Heather mergea prea departe. Ținea ca el să o însoțească peste tot și să aducă mostre din orice, iar apoi voia să o ajute la gustat! Devenise pisica ei cea hoață, vomitând lucrurile ciudate pe care i le pregătea ea. Adăugându-se lucrurilor pe care Thorn îi ceruse să le învețe, asta părea deja prea mult.

Totuși, îi plăcea tot mai mult. În afară de pictat, îl interesa mai mult ce voia să îl învețe Heather decât ce ținea Thorn să cunoască. Putea vedea lucrurile ei, le putea atinge și duce cu precauție pe limbă. Pe de altă parte, Thorn îl ducea mereu pe tărâmul numerelor, poveștilor, poemelor, cântecelor și toate trebuiau memorate, câteodată cuvânt cu cuvânt. Vorbe, vorbe, vorbe! Asta chiar era prea mult.

Dar până și Heather voia ca el să memoreze cuvinte. Îl punea să recite calitățile a trei plante diferite când se uita la ele, repetând după ea, iar a doua zi îi cerea să facă asta singur, iar el privea cu atenție și încerca să își aducă aminte ce erau. Nu întotdeauna își amintea.

— Nu te pricepi prea bine la asta, a remarcat Heather la un moment dat.

Iar altă dată:

— De ce ești atât de prost la asta?

— Nu-mi place! a spus Loon. Nu mă poți sili să fac totul.

— Fiecare face totul, nu ai băgat de seamă?

— Ba nu-i adevărat. Nimeni nu face treburile șamanului. Și nu mulți oameni au știința plantelor. Mai mult femei se pricep la ele.

Ea l-a privit lung.

— Bine, dar tu ești șaman sau nu?

El a oftat adânc.

— Uite, a spus ea. Trebuie să știi toate astea. Trebuie să știi de ce plantă ai nevoie când încerci să îngrijești oameni bolnavi, pentru că asta fac șamanii. S-ar putea ca șamanului nostru să nu-i placă partea asta, dar crede-mă, e treabă de șaman. Ceea ce fac eu pentru cei bolnavi ar ajuta mai mult, dacă oamenii ar avea un șaman care să îi învețe ce să folosească. Bagă-ți asta în cap! Învață totul ca pe un cântec! Memorează lucrurile, întovărășindu-le în șiruri și grupuri, ca pe cântece. Alege singur metoda sau încearcă mai multe. Să vezi ceva ca pe un mal de râu și să pui fiecare lucru într-un loc diferit, așa fac eu. E pricepere, dar și talent, așa că poți fi mai bun dacă te străduiești.

Un alt oftat din rărunchi.

— Pleacă de-aici, copil mare, că o să-mi stingi focul cu suflarea ta. Du-te și jelește în râu!

Și l-a lăsat să plece. Cu Thorn lucrurile nu se petreceau niciodată astfel.

— Spune-mi povestea omului-bizon, i-a poruncit el.

Loon a scrâșnit din dinți și a inspirat adânc. Thorn era om-bizon, Pika fusese om-bizon. Toți erau niște proști. Să-ți pui soția să se împerecheze cu un bizon, să închizi în peșteră fiul născut, să trimiți fetele să îl găsească, totul era de rău, așadar, una din poveștile preferate ale lui Thorn. Dacă Loon ar fi spus povestea într-un fel care să sugereze ce rău era, Thorn l-ar fi lovit tare peste urechi. Și Loon se săturase de un asemenea tratament.

— E interzis!

— A, îmi pare rău. Nu știam.

Douăzeci-douăzeci de interdicții în Haita Lupului. Elga se săturase. Și haita în care crescuse avea interdicții, dar nu atât de multe. Nu ai voie să mănânci pește-ventuză[13], e un hoț! Nu ai voie să mănânci știucă, are carnea prea slabă! Cu toate astea, te poți feri de spiritele rele dacă ai un inel din falca unei știuci sau dinți de știucă atârnați deasupra ușii. Agață o aripă de gâscă într-un molid auriu pentru a-ți arăta respectul față de păsări. Nu mânca niciodată pește proaspăt prins când ești la sângerare, pentru că nu este mort cu totul și te va face să sângerezi mai mult. Nu sacrifica niciodată un animal când ești la sângerare. Dacă vrei un copil și nu reușești, mănâncă mădular de urs, asta va da întotdeauna roade. Dacă zărești o nevăstuică sau o ciocănitoare, vei avea noroc. Nu atinge niciodată un corb! Corbii te lasă fără noroc.

Cu alte cuvinte: să te temi! Oricine din pădure știe mai multe decât tine! Elga știa de la prima ei haită că nu era bine. Toate femeile Lupului semănau prea mult cu căpeteniile lor, Thunder și Bluejay. Peștele de la cap sempute!

Dacă vrei să cunoști cu adevărat pe cineva, descoperă ce animal are drept văr. Spiritele puternice sunt ursul, glutonul, râsul, lupul și vidra. Nu bea prea multă apă, te face să-ți simți picioarele grele.

Asta era adevărat. Elga a dat din cap și a ascultat, a dat din cap și a ascultat în continuare. A pus întrebări chiar și când știa răspunsurile. Le întreba pe femei ba una, ba alta, până și pe Thunder, care de obicei vorbea înainte ca ea să aibă timp să pună întrebarea. Cum se face sosul acela? Ce este luna?

Soarele este o femeie tânără, luna este fratele ei care s-a culcat cu ea și s-a transformat în piatră. Dacă luminile nordului sunt puternice toamna, în următoarea primăvară

[13] Pește din familia Echeneidae, care posedă o ventuză pentru a se fixa pe alte animale; ex. Remora (n.tr.).

vor fi mulți reni. Dacă visezi urs înseamnă că vine furtună. Dar nu le spune „urși”, femeile le numesc „locuri întunecate”.

— Vânați vreodată mistreți?

— Să nu mai rostești numele lucrurilor rele! Ce? Ai înnebunit?

Și așa se face că-i spune iederii „tufă rea”, „fierea-pământului”, „cea care nu se folosește”; rahatului – „cel urât”; mistrețului – incalificabil; râsul era „coadă neagră” sau „ceva-ce-merge-în-cerc”; vidra era „lucrul negru”, „hiena”, „cea-care-nu-merită-atenție”.

Nu merita atenție pentru că se comporta prea mult ca oamenii, a gândit Elga auzind asta.

— Să nu mănânci niciodată pește cu porc-spinos! a răcnit Thunder la ea. Peștele va fi jignit!

— O, iartă-mă! Nu știam.

Laptele de ghețar îți provoacă diaree. Când puful din mâțișorii de salcie zboară prin aer, sosesc somonii. Când prinzi primul somon, să îl ștergi cu o crenguță de salcie, cerând ca în zilele următoare să vină mai mulți somoni.

Aveau douăzeci-douăzeci de rețete pentru conservarea somonului, toate delicioase. Diferite soiuri de somon erau mai bune cu diferite sosuri. Când merg la râurile cu somoni pentru a aștepta sosirea peștilor, așa i s-a spus, femeile Lupului îi cheamă prin cântece dinspre ocean, numind toate râurile și pâraiele în susul cărora trebuie să înoate ca să ajungă la întâlnirea cu Haita Lupului. Femeile bătrâne mănâncă primul somon prins, făcând toate eforturile să nu clintească niciun os din el; și felul în care se mișcă sau nu oasele le spune cum va fi anul care vine.

Thunder era rea ca o știucă sau ca un leopard. Felinele erau cele mai rapide dintre vânători, atacau mai iute decât puteai vedea. Dacă o vulpe roșie latră în apropierea taberei, curând va muri cineva.

Elga nu le simpatiza pe Thunder și Bluejay și a observat că nici celelalte femei nu le plăceau, dar le suporta pe cele două și muncea cât mai mult în preajma lor. Elga se obișnuise cu această situație; nu-i plăcuse nici Haita Jende,

iar femeile de acolo se purtaseră oribil cu ea. Thunder și Bluejay era mai bune, dar ele conduceau un grup de femei nefericite și intimidate. De aceea, Elga stătea deoparte și muncea din greu pentru ele. Dacă proceda corect, îi vor trebui multe luni ca să devină o contrapondere tăcută a celor două femei-căpetenie. Se va întâmpla asta dacă va pune câte o întrebare, dacă va arunca o privire înțelegătoare când și când, după ce vreuna dintre ele ar fi fost repezită cu vorbe rele.

Așa că muncea și punea întrebări. Când altele îi puneau ei întrebări, ea întreba mirată ce părere aveau ele despre acea problemă. Asta o ajuta întotdeauna să întoarcă discuția. Vedea că Thunder și Bluejay o considerau maleabilă, chiar puțin lentă. Abia mai târziu aveau să vadă dincotro bătea vântul. Însă în acel moment va fi prea târziu.

Niciodată să nu adormi când ai carnea pe foc!

Loon a văzut că Elga părea să fie în relații bune cu Sage, ceea ce l-a făcut să se simtă puțin neliniștit. La un moment dat, s-a apropiat de Sage, care stătea singură lângă râu, a încercat chiar să o sărute, așa cum o făcea înainte, dar ea, încruntându-se, îl lovise peste o ureche, făcându-l să se retragă.

— Nu!

— Am vrut, pur și simplu.

— Vrei prea mult!

Auzind acestea, el și-a amintit visul în care căprioara îi spusese exact același lucru. Șocat de ecou, a privit-o fix pe Sage.

— Tu ai fost căprioara! a spus el cu voce tare, apoi, îndepărtându-se, i-a dat pace, trăind totuși o senzație de pierdere.

Însă totul era un fel de preaplin al sentimentelor lui față de Elga, iar asta îl părăsea când se afla cu ea. În prezența ei îi era greu să-și dezlipească privirea, iar în cursul zilei, dacă o zărea undeva în tabără, o urmărea și se îndrepta cu mădularul spre direcția în care ea mergea încet cu picioarele ei lungi. Soția lui. Ciudățenia proporțiilor ei îi atrăgea ochii, la fel ca în cazul tuturor femeilor pe care le urmărise cu ardoare, deoarece ciudățeniile lor erau acelea care îi captau atenția și îl atrăgeau. După părerea lui, o femeie nu era niciodată urâtă. Dacă erau rubinconde, ca Ducky, rotunjimile erau bune. Dacă erau bărbătoase, ca Thunder, atunci bărbăția lor era exact ceea ce le făcea mai atrăgătoare. Și așa mai departe. Din acest punct de vedere, nu avea scăpare.

Ziua, Elga se uita rareori la el, aruncându-i câte un mic salut din ochi, după care se întorcea la treburile ei. De la depărtare, Loon o vedea stând de vorbă cu câte cineva, de obicei cu fetele, dar și cu Thorn, Hawk și Schist. Nu-i plăcea când o vedea vorbind cu Hawk, dar nu a perceput niciun semn că între ei se întâmpla ceva. Și, la urma urmei, haita era haită. Trebuia să stai de vorbă cu toți, altfel apăreau necazuri. Și necazurile mari puteau duce la

dezbinare și acela era cu adevărat un necaz mare. Ca atunci când Haita Vulpoiului s-a dezbinat și mulți dintre oamenii săi tineri au plecat la apus de calotele de gheață.

Noaptea, Loon și Elga se întâlneau în patul lor, aflat în spatele sălașului lui Heather, lipit de stânci, și se băgau sub blănuri și se dezbrăcau; întâi unul dintre ei dezbrăcându-l pe celălalt, pentru ca după aceea cel gol să îl dezbrace pe celălalt; oricine ar fi făcut-o primul, era grozav, un răgaz plin de sărutări și mângâieri; iar apoi el o pătrundea și continuau tot așa.

Într-o zi din luna a douăsprezecea, mai caldă decât altele, a găsit-o singură lângă râu. Ultimele păsări rămase cântau în soarele coborât al jumătății de zi, dând de știre că în apropiere nu existau feline sau urși. Elga l-a văzut apropiindu-se și și-a lepădat mantia, apoi și-a dezlegat fusta și a lăsat-o să cadă la pământ. Pielea ei negricioasă lucea precum cremenea în soare. Apoi, ea a intrat în râu și s-a scufundat în apă, după care s-a ridicat în picioare, iar picăturile de apă ca niște mărgele s-au scurs de pe ea sclipind, urmând rotunjimile corpului, arătându-i-se, în timp ce el s-a grăbit spre ea desfăcându-și haina. A luat-o în brațe, a strâns-o și a ridicat-o, iar precipitarea lui a făcut-o să râdă. Ea i-a smuls pantalonii și i-a strâns mădularul între mâini și apoi s-au lăsat în apa mică și nisipoasă, după un cot al râului. O, binecuvântată unire! Loon a sărutat-o pe tot corpul, vrând să sărute fiece loc și crăpătură a trupului ei. A lins-o așa cum face cerbul cu o căprioară, până când ea a gâfâit și și-a mișcat instinctiv coapsele, semn că era pe cale de a avea orgasm. În asemenea momente, cel mai mult îi plăcea să aibă limba cât mai adânc în ea. Strânsoarea ei îi dădea cea mai plăcută senzație, mai plăcută decât propriul orgasm, fiindcă asta îl făcea să se desprindă de el însuși, în vreme ce atunci când limba îi era strânsă de păsărica ei, el rămânea acolo și simțea totul. Nimic altceva pe lume nu-l făcea să se simtă mai plin de viață. Propriul mădular pe care ea îl sugea după aceea era un fel de exces de fericire. Apoi corpul lui radia și voia să îi lingă pielea negricioasă,

să îi simtă căldura, să o miroasă. La sfârșit s-a târât până la râu, și-a cufundat fața și a înghițit câteva guri de apă rece și curată, care, atunci când și-a lins buzele avea tot gustul lui Elga. În acea iarnă nu va fi chiar rău dacă o avea pe ea să îl încălzească.

— Mă simt bine cu tine.

— Pentru că mă iubești, spuse ea privindu-l cu drag. Tu mă iubești și eu te iubesc pe tine.

— Da. Nu știam că poate fi așa.

— Nici eu.

Era atât de fericit, încât abia suporta să stea cu Thorn când trebuia să îndure neîngrijirea și duhoarea lui, reproșurile, criticile și poruncile lui, dar și lecțiile ranchiunoase și complicate. Învață să calculezi relația lunilor cu anul, atât de multe zile, toate crestăturile mici și urâte de pe bețele pentru ani și de pe bețele de măsurat. Recită unul dintre cele cinci poeme mărețe sau unul dintre cele zece poeme mai puțin importante, și întotdeauna acela pe care îl știa mai prost. Aplecându-se pentru a se feri de degetul mijlociu slobozit cu iuțeală din degetul mare spre urechea lui. Sfârșind cu ore și ore de efort neîncetat, în timp ce urechile îi țiuiau.

— Încetează! se plângea el.

— Încetează tu! Trebuie să începi să gândești, să ții minte.

— Dar o fac deja. Și dă-mi pace!

Însă rareori fugea de acolo, pentru că noaptea petrecută lângă foc avea să fie neplăcută și următoarea zi la fel, asta până când își cerea iertare și revenea la lecții. Durerea îl învățase că singura soluție, chiar cea detestată, era să stea acolo și să continue lecțiile.

— Stai, văd ceva. Thorn nu se lăsa impresionat de nefericirea lui. O față care privește spre stânga și în jos, apoi își întoarce capul până când se uită în sus și drept.

— Omul din lună, a spus Loon, care privește în jur în fiecare lună.

— Da. Și luna plină este când fața lunii se uită drept la

noi. Câte zile sunt într-o lună?

— Douăzeci și nouă de zile și jumătate, de la o lună nouă la următoarea lună nouă.

— Da. Și ce facem apoi?

— Alternăm lunile și le numim goale sau pline, adică de douăzeci și nouă sau treizeci de zile. După douăsprezece luni în alternanță, până la solstițiul de iarnă ne rămân unsprezece sau douăsprezece zile, de aceea, la comparație, adaugă o a treisprezecea lună la fiecare doi sau trei ani.

— Da, și tot nu merge, a adăugat Thorn încruntându-se sumbru. Erorile se acumulează repede. Vole crede că are o crestătură care reușește mai bine, de două ori douăzeci plus nouăsprezece împărțit la doi, dar și așa se pierde o zi cam în fiecare an și, pe de altă parte, ce fel de despicătură e asta? Nu are formă și nimeni nu o poate vedea. E vărsătură de pisică.

— Poate că Heather ar trebui să o guste.

Thorn a râs.

— Aș vrea să văd asta. Mi-aș dori să aud ce crede despre toate astea, dar pe ea nu o interesează împerecherea cerului cu anotimpurile. Se mulțumește să treacă de la o lună la alta. Oamenii gândesc așa cum se împerechează. Femeile înăuntru și bărbații în afară. Și femeile sunt foarte lunare din cauza sângerării lor.

— Toată lumea este lunară, a spus Loon, gândindu-se la timpul lor petrecut sub luna plină, acea lume de lumină foarte limpede și palidă, o altă lume, aproape ca aceea a viselor, dar una în care ei erau treji.

Thorn a clătinat din cap.

— Toată lumea este anuală. Lunarul e o chestiune de mai mult sau mai puțin.

— Să nu uităm felul în care poți vedea în nopțile cu lună plină! E atât de multă lumină, că poți vedea chiar și culorile, dar puțin.

— Ăsta ești tu, gândești în afară. Nu gândești lăuntric atunci când e vorba de lună, dar femeile gândesc. De aceea, e altfel. Credeam că, dacă ești căsătorit, trebuia să

fi înțeles asta.

Când se îmbăiau, pe măsură ce își udau tot mai mult penele, gaițele albastre erau ciufulite. Niciodată nu puteai vedea penele unei păsări atât de răvășite, ci doar când se scăldau. Era ca și cum și-ar fi scos straiele, destrămându-le pentru scurtă vreme. Albastrul gaiței dispărea. Curând, toate gaițele vor pleca să ierneze. Acum mai rămăseseră doar câteva.

Stătea cu Heather și despica rădăcini de cedru pentru confecționarea de coșuri. Se simțea mai relaxat când stătea cu ea decât atunci când era cu Thorn. Ea ieșea din tabără în fiecare zi să caute plante în diverse ascunzișuri. Se alătura grupurilor care strângeau nuci, apoi îl lua pe Loon ca să stea de pază și să ajute, ajungând departe. El se întorcea deseori încărcat cu mici ramuri parfumate sau cu plante întregi, iar ea strivea frunzele sub nasul lui ca să deprindă mirosurile. Și adevărat, mirosul era ceva foarte distinct în capul lui, astfel că el evoca întotdeauna un nume.

— Când vrei să memorezi ceva, să miroși acest rozmarin, i-a spus Heather. Te va ajuta să-ți aduci aminte, o să vezi.

Loon a luat de la ea rămurica fragilă și parfumată, care avea ace scurte, de un verde palid. Avea un miros aparte, amintind de acela al pantelor cu fața spre miazăzi.

— Mulțumesc, o să încerc.

— Urșii au cel mai bun miros, i-a spus ea.

— E adevărat că nu trebuie să mănânci stomacul mic al unui urs?

— Cine ți-a zis asta?

— Hawk și Moss. Ei spun că, dacă-l mănânci, o să aluneci și să te împiedici când mergi prin pădure. Au zis că au încercat, iar Nevermind și Spearthrower nu, au alunecat și au căzut, în timp ce restul nu au avut nicio problemă.

Heather a clătinat din cap.

— Nu știu. E posibil ca stomacul mic să-ți dea o stare de rău, să-ți tulbure echilibrul.

— Deci e adevărat?
— Cred că da.
Loon a aprins focul cu bățul lui și au încălzit apă în căni din cedru ținute pe crăcane din crengi și au făcut ceai de molid. Gustul de molid i-a invadat gâtlejul și l-a făcut să-și simtă măruntaiele mai mari. Ochi apoși. Molidul avea un spirit puternic, îi ajuta în fel și chip. Când intra în peșteri, Thorn purta un capăt de creangă de molid în păr, asta ca să îi aducă puțin noroc.
Trusele de aprins focul conțineau surcele din lemn de esențe diferite: cedru roșu, trandafir amar, soc și rădăcină de arin.
— Descoperă care lemn este cel mai bun, l-a îndemnat Heather, făcând semn către cele câteva truse pe care le alcătuise.
— Cum?
— Încearcă-le pe toate și vezi cu care faci focul mai repede.
Și l-a privit de parcă ar fi fost slab de minte.
El a dat aprobator din cap.
— Bine, așa o să fac. Când te-ai gândit la asta?
— Iarna trecută.
— Și cât timp ai trăit până să te gândești la asta?
— Du-te! Aprinde focul!
A dus trusele în soarele domol și le-a încercat pe toate, folosind același inițiator de fiecare dată, făcut din fragmente de cărbune uscat și un amestec de mușchi, utilizat în mod obișnuit de oamenii haitei. Thorn putea aprinde focul cât unui om i-ar fi luat să se așeze comod. Loon nu reușea să îl aprindă la fel de repede, dar se pricepea la fel ca mulți alții. Asta a făcut ca nereușita lui de a aprinde focul în prima noapte a pribegiei să îl roadă. Avusese parte de o primă noapte foarte tristă.
I s-a părut că trusele lui Heather aprindeau focul la fel de repede. Rădăcina de arin era aproape neagră, iar bățul de răsucit era mult mai ușor. Bățul de soc era făcut dintr-un vârf uscat de tulpină nouă. Micile vetre trebuiau să fie dure și să aibă fibra lemnului îndărătnică, astfel încât cupa

pentru vârful bățului de aprins să reziste. Bețele trebuiau să fie suficient de dure pentru a-și păstra vârfurile când erau răsucite, dar suficient de moi pentru a se încinge. Presărarea de nisip în cupă le ajuta să se încingă, dar, de dragul încercării, Heather nu l-a lăsat să procedeze astfel.

— Sunt aproape la fel, i-a spus el după ce le-a încercat pe toate.

Ea s-a încruntat.

— Mai încearcă o dată și eu o să cânt, ca să măsurăm timpul.

Așadar, cât el a aprins focul, iar brațele începuseră să îi ardă de efort, ea s-a întors cu spatele la el și a intonat cântecul de despicare al stufului, care era foarte scurt și repetitiv, numărând pe degete de fiecare dată când îl cânta de cinci ori și notând rezultatele pe bățul ei de socotit; a dat din cap.

— Cedrul este cel mai rapid. Le putem spune asta oamenilor la următoarea sărbătoare.

— Nu vor crede.

— Vor trebui să creadă. A făcut un semn către truse. Pot încerca și vor vedea că avem dreptate.

Ideea a făcut-o pe Heather să zâmbească feroce. Loon și-a dat seama că bătrânei îi plăcea să aibă dreptate și să nu fie contrazisă cu niciun chip. Era ca și cum ar fi lovit un iepure cu o piatră, omorându-l pe loc. Nimeni nu putea spune că nu fusese o aruncare bună.

Mai târziu, când i-a vorbit despre asta lui Thorn, șamanul s-a mulțumit să pufnească.

— Lucrurile ei nu sunt atât de interesante ca să spui că sunt bune sau nu. Așa sunt lucrurile.

— Dar asta vrea ea să știe.

— Sigur. Toată lumea vrea asta. Dar lucrurile pe care le află din acest domeniu reprezintă o părticică din ceea ce contează. Pentru mine e un fel de a te uita în altă parte. Când ajungi la întrebările grele, Heather se mulțumește să se uite în altă parte.

— Mă întreb ce ar zice ea dacă te-ar auzi.

— Întreab-o tu! Dar știu eu ce ar zice, căci spune mereu

aceleași lucruri; va spune: „toate la vremea lor”. Întâi să știi ce poți ști și după aceea aruncă o privire la lucrurile mai grele.

— Și totuși, nu are dreptate?

— Nicidecum. Întrebările grele ne apasă tot timpul, tinere, indiferent de ce știm și ce nu. Trebuie să te întorci cu fața la Narsook. Întrebările grele nu pot fi ocolite, mai ales dacă vrei cu adevărat să fii viu.

Nuiele flexibile de cedru tânăr puteau fi țesute pentru a obține frânghii rezistente, iar acesta era unul dintre lucrurile pe care oamenii le făceau în jurul focului în nopțile lungi, țesând și trăgând de ele ca să fie siguri că vor dura. Câteodată, erau mai bune decât cele făcute din fâșii de piele. Orice nuiele aduse în tabără erau folosite imediat. Când s-a dus cu Hawk și Moss să verifice capcanele, Loon și-a luat o lamă și a tăiat cât de multe ramuri noi și tinere a putut, pe care le-a îndesat în sacul de spinare. Toți încercau să se întoarcă din plimbarea la vreme de zi cu ceva folositor, pentru ca oamenii să aibă de lucru noaptea, când stăteau în jurul focului.

La sfârșitul acelui an, sub îndrumarea lui Ibex, Loon a devenit priceput la împletirea de funii în cinci fire.

— Ce ai la deget? a întrebat Ibex, arătând către Grăsun.

— M-am lovit când crăpam pietre.

— Au! Pun rămășag că n-o să faci asta din nou.

— Nu a fost chiar atât de rău, a mințit Loon.

Într-o dimineață au plecat la vânătoare, îndreptându-se în aval și apoi traversând Valea de Jos și urcând pe drumul de pe culmea dinspre răsărit. Ajunși pe culme, s-au văzut siliți să se oprească și să se retragă, deoarece o ursoaică devasta un stup și se părea că va mai rămâne acolo o vreme. Nu avea rost să aștepte încheierea luptei dintre ursoaică și albinele furioase. Spearthrower voia să încerce să ucidă ursoaica, dar, culmea, nu era cel mai potrivit loc pentru asta; în plus, ceilalți aveau deja ghearele de urs necesare și nu voiau să riște vreo vătămare doar pentru a mai procura câteva. Spearthrower s-a supărat, dar ceilalți nu l-au băgat în seamă și au coborât spre fundul Văii de Jos, folosind o potecă făcută de căprioare, pe care Loon nu o mai văzuse până atunci. Spearthrower purta o cordeluță la gât, de care atârnau multe gheare de urs și leu.

Pe fundul văii, apa pârâului scăzuse îndeajuns cât să poată merge cu ușurință prin albie. Iar în apropiere de capătul pârâului au văzut o herghelie de cai. S-au oprit și s-au înclinat în fața acelor creaturi, după care au rămas locului o vreme și le-au urmărit.

Ca întotdeauna, caii erau frumoși. Aproape jumătate dintre ei erau pătați, fie negru cu alb, fie alb cu negru; restul erau cafenii. Culorile lor erau la fel de vii ca ale păsărilor și aveau același aer prețios, mult mai elegant decât al renilor, al antilopelor saiga sau al elanilor. Călcau ușor și precis, un amestec între dansul femeilor și tropăitul unor animale de nenumit din pădure. Crupe mari și lucioase, coame scurte și drepte. Valea devenea un defileu în partea de sus, de aceea nu le era limpede dacă vor trece prin el sau vor porni din nou în aval pentru a-și continua căutările în Urdecha.

Spearthrower a vrut să ucidă unul, dar ceilalți au refuzat din nou. Caii erau uciși doar când oamenilor le era cu adevărat foame. Fără a mai vorbi că era greu să te apropii de ei.

— Spearthower vrea neapărat să ucidă ceva. Să-i găsim un gluton și să-l vedem atunci.

Au râs de Spearthrower, iar el a spus:
— Bine, atunci, să găsim o căprioară, dacă asta vreți.
— Asta vrem.
Ca să nu deranjeze caii, au mers pe deasupra locului în care se aflau ei și au traversat Pasul Repede, ajungând în vârful Văii de Sus. În timp ce depășeau costișa de piatră care marca latura de jos a pasului, au fost salutați prin strigăte care veneau de cealaltă parte a văii.
— Uite, e o mână scurtă, a spus Spearthrower.
Loon a înțeles îndată. Toți bărbații din Haita Corbului care trăiau la miazăzi de calota de gheață aveau lipsă degetul mic de la mâna stângă. Acel lucru era puțin îngrijorător, însă, în afară de acest aspect, oamenii respectivi păreau la fel ca alții. Loon l-a recunoscut pe bărbatul de care se apropiau, un călător pe nume Pippiloette, care în limbajul Corbilor însemna „veveriță roșie”.
În timp ce se apropia, Pippiloette le-a făcut semne cu brațele.
— Bine v-am găsit! a strigat el.
— Bine te-am găsit! au spus toți.
Era mult mai prietenos decât o veveriță, însă la fel de iute și de curios.
— Ați văzut un grup de cai pătați?
A rostit aceste cuvinte mai adânc decât o făceau ei, astfel că sunetele veneau mai curând pe nas.
— Da, sunt dincolo de trecătoare, în prima pajiște. De ce? Vrei unul?
Pippiloette a surâs.
— Da, vreau. Mama noastră cea mare vrea o piele pătată. Încerc să descopăr pe unde merg la păscut ca să organizăm o ambuscadă.
Aceea era singura modalitate de a ucide un cal; erau foarte iuți și aveau o rezistență deosebită, iar când erau în herghelie, nu puteau fi despărțiți. Și vedeau capcanele în care dădeau buzna renii. Nu, caii erau greu de prins și, fiind sacri, vânarea lor se făcea doar din motive sacre.
— Noi am pornit la vânătoare de căprioare, a spus

Hawk. Vrei să vii cu noi?

Asta l-a surprins pe Loon; Schist nu ar fi pus o asemenea întrebare și nici Heather.

Însă Pippiloette s-a arătat încântat.

— Da, mulțumesc, a spus el. Caii vor fi acolo și mâine, sunt convins.

Așadar, acum erau cinci și au discutat despre locurile în care fuseseră văzute căprioare. Pippiloette văzuse câteva de dimineață în apropierea vadului mai înalt al Pârâului de Sus. Au făcut un plan să ajungă acolo, iar Hawk și Spearthrower au pornit înainte pentru a ajunge în aval ca să se așeze pentru organizarea ambuscadei. Loon a rămas cu călătorul și trebuia să fie în josul văii cu un pumn înainte de apusul soarelui.

— Ești ucenicul lui Thorn? l-a întrebat Pippiloette.

— Da, sunt.

— Treabă grea! a spus călătorul, apoi a râs văzând expresia de pe fața lui Loon. Șamanul nostru ține mult la el. Dar le face probleme chiar și altor șamani.

— Șamanul vostru e Quartz?

— Adevărat! Quartz magnificul. Un șaman foarte bun. Mda, dar ciudat. Te cam bagă în sperieți. Iarna trecută am fost bolnav și el a făcut un abur care a fost cât pe ce să mă înece, dar a scos spiritul cel rău din mine, am simțit cum pleacă, pe aici.

Și a făcut un semn către diafragmă.

— Ești norocos, a spus Loon. E bine când se întâmplă așa ceva.

— Thorn poate face așa ceva? Vei face și tu asta într-o bună zi?

— Așa sper, a mințit Loon. Am fost în pribegie și am mers cu el până la capătul peșterii.

Bărbatul a dat aprobator din cap. Se bucura pentru Loon și arăta interesat. Știa o sumedenie de povești despre Haita Corbului și despre Quartz, iar Loon l-a anunțat că se căsătorise recent cu o fată pe care o cunoscuse la sărbătoarea opt-opt.

— A, foarte frumos, te felicit pentru asta. De unde vine?

— De la miazănoapte de reni.

— La miazănoapte de reni! Oamenii aceia, hm, să-mi spui tu, pentru că nu vreau să vorbesc prostii, dar am auzit că sunt cam sălbatici. Adevărat?

— E foarte liniștită, a spus Loon. Dar probabil că „sălbatic” e cuvântul potrivit.

Bărbatul a surâs văzând expresia lui, astfel că Loon nu și-a putut reține un zâmbet.

După ce a trecut un pumn, au ajuns în albia pârâului și au început să lovească pietrele cu lăncile, iar Pippiloette a scos câteva urlete care le imitau perfect pe cele ale leilor. Orice căprioară aflată în tufișurile de mai jos ar fi țâșnit în josul văii pentru a scăpa de lei sau, și mai rău, de oameni care se dădeau drept lei. Cu toate că, dacă animalul ar fi detectat tonul fals, ar fi înțeles că era vorba de o capcană și ar fi pornit în goană în lateral, către culmile care încadrau valea.

Partea superioară a Văii de Jos era abruptă și îngustă, neavând prea multe pajiști, unduindu-se spre apus, astfel că încă mai beneficia de lumina după-amiezii. Vântul se întețise, iar pinii vuiau în cor din acele lor lungi. Pippiloette cânta și, cu toate astea, Loon abia dacă îl distingea.

Apoi au auzit un behăit de spaimă, iar imediat după aceea, strigătele triumfătoare ale fraților lor de la vânătoare care sărbătoreau clar o lovitură fericită. Loon și Pippiloette au coborât în goană ca să li se alăture; stând în jurul unui cerb prăbușit pe o parte, cu două lănci înfipte printre coaste, bărbații se străduiau să adune sângele lui în pungi din piele de gâscă. Când animalul nu a mai sângerat, au făcut focul și s-au apucat să despice carcasa pentru a duce carnea în tabără. Pippiloette știa ritualurile potrivite privind părțile care nu puteau fi luate și a flecărit amical înainte de arderea măruntaielor, apoi a scandat cântecul de moarte al căprioarei; a luat oasele cu formă neobișnuită și le-a așezat la fundul unui mic vârtej al pârâului, înfipte în nisip și alcătuind un cerc, astfel încât să

aibă peștii drept tovarăși. Aceea era versiunea lui Pippiloette a înmormântării în apă, un ritual despre care i-a asigurat pe ceilalți că le va aduce mult mai mult noroc la vânătoarea de căprioare. Ceilalți au acceptat ideea fără niciun murmur, iar cercul din oase arăta bine în apă, la fel ca o construcție a castorilor.

După aceea au ridicat sferturile, corpul și capul și, cum erau cinci, totul a mers bine, iar Pippiloette li s-a alăturat bucuros.

— Oricum mergeam în direcția aceea. Mă bucur că voi putea să-i văd pe oamenii tribului vostru.

Pippiloette venea la ei o dată sau de două ori pe an și, la fel ca un gluton, dar mult mai mare, își petrecea mult timp parcurgând un circuit. Îi plăcea să treacă pe la diferite haite într-o ordine anume, pentru a cumpăra lucruri de care poate aveau nevoie oameni din alte părți, ducându-le dintr-o regiune în alta și păstrând unele pe care le aducea acasă.

— Mă simt singur, deseori e primejdios, dar mă pasionează, a spus el. Așa ajung să cunosc mulți oameni din multe haite. Oriunde merg, dau peste oameni ai somonilor, de aceea îi am pe bărbații din clanul meu care mă caută. Ei mă ajută cu negoțul. Și între vizitele pe care le fac, mă preumblu pe ici și colo, la fel ca restul animalelor.

— Întotdeauna singur? l-a întrebat Loon.

— Aproape întotdeauna.

— Dar nu e primejdios să mergi singur?

— Nu, nu chiar. Cel mai bine e să faci focul repede, bineînțeles. Încerc mereu să port cu mine un tăciune, ca să fac foc după foc, dacă pot. Dar dacă te pricepi să aprinzi focul și ești prevăzător, ești lăsat în pace.

— Chiar și când dormi?

— Depinde unde dormi, înțelegi? Nu crezi că am dreptate?

— În primăvara asta am fost în pribegie. Mi-a fost greu să găsesc vreun loc sigur ca să dorm, mai ales când aveam focul aprins. Câteodată, am dormit în copaci. Alteori, am

făcut un foc uriaș. Ba chiar am dormit ziua și am stat treaz noaptea.

— Am făcut și eu la fel, l-a aprobat Pippiloette. Trebuie să fii atent.

— Cum te descurci cu oamenii pădurii sau cu străvechii?

— Trebuie să fii prevăzător. Depinde ce crezi că e mai rău, animalele sau oamenii pădurii. Diferența e după zona în care te afli. Oamenii pădurii sunt sperioși, stau mai tot timpul pe podiș sau în ravenele părților înalte, unde nu mai trăiesc alți oameni. Capetele lungi nu sunt la fel. Ei au tabere, de obicei pe culmile canioanelor înguste sau pe insulele de pe râuri. În comparație cu hienele sau leii, nu sunt foarte periculoși. Nu le place prezența oamenilor, dar se arată politicoși. De obicei, oamenii pădurii sunt demenți și cei mai mulți vor să rămână la distanță. Se află acolo fiindcă au ucis pe cineva, ori au mâncat un om mort când le era foame. De multe ori, când am întâlnit vreunul, mi s-a părut că a uitat să vorbească. Doi dintre ei au vorbit tot timpul, dar niciodată cu mine. Aveau prieteni invizibili. Vorbeau în limbi pe care nu le-am auzit nicicând.

Loon a clătinat din cap.

— Nu e bine să stai singur tot timpul. Îmi place când plec undeva, dar asta pentru că știu că voi sta de vorbă cu cineva. Dacă ar fi să umblu tot timpul de colo-colo, nu mi-ar plăcea. Nu cred că oamenii pădurii sunt deosebiți din punctul ăsta de vedere, în orice caz, nu cu mult. Adevărat, puținii pe care i-am întâlnit mi s-au părut chiar fericiți. Deși e posibil să întâlnești mai mulți oameni ai pădurii fericiți. Sper să nu dai de ceilalți.

Pippiloette a mers cu ei până la tabără și a stat în preajma focului în seara aceea. Au tranșat cerbul, iar femeile au vârât ierburi în carne, au marinat coastele și coapsele pe care le-au uns cu grăsimi aromate. În acea noapte, toată lumea a mâncat pe săturate.

Cât au stat și au urmărit focul domolindu-se, Pippiloette a scos daruri din sacul lui: cochilii, obiecte sculptate din coarne și din lemn negru și colți. Cei din haită care aveau lucruri confecționate de negoțat la sărbătoarea opt-opt i-

au dat câteva din ale lor sau ceva care să fie transmis altor haite. În felul acesta oamenii știau ce să caute la sărbători. I-au oferit lucruri care să încapă în sacul lui: coșuri, linguri, saci impermeabili, căptușeli din blană sau căciuli.

Loon i-a dat un corn sculptat sub forma unui om cu cap de leu, asemănător celui pe care îl făcuse în pribegie, iar Pippiloette a râs cu poftă cât l-a examinat și i-a strâns mâna lui Loon, spunând:

— O să-l păstrez pentru mine, te asigur, dar îl voi arăta tuturor și voi spune că tu l-ai făcut.

— Îți mulțumesc.

Câteva dintre fete s-au strâns în jurul lui Pippiloette și la fel au făcut și câteva femei, dintre care unele le țineau în frâu pe fete, iar altele s-au alăturat distracției generale, deoarece călătorul era un bărbat arătos, iar poveștile lui aduceau noutăți. Până și Heather s-a apropiat de el, ceea ce era un semn bun, pentru că ea se uita la astfel de oameni și mormăia:

— O față e doar o față, important e ce știe să facă.

Însă Pippiloette părea că știe să facă multe lucruri. Și, de asemenea, știa să fie prietenos fără să le facă avansuri femeilor; era fermecător, dar puțin distant și dornic să stea de vorbă cu bărbații alături de care fusese la vânătoare. Dacă apărea vreun moment de stânjeneală, își scotea fluierul din sac și le cânta câteva melodii, aceleași de fiecare dată când venea în vizită, dar și unele pe care le auzeau cântate doar de el. Avea un stil captivant, care se deosebea de al lui Thorn. Cânta alături de ei cu o voce nazală, bâzâitoare și pătrunzătoare, dar fără falsuri. O persoană care se pricepea cu adevărat la muzică. Când cânta cu glasul sau din fluier era luat sub aripa unui spirit, așa cum puteau vedea doar la unele păsări care scoteau triluri dimineața. În momentele în care era cuprins de o asemenea inspirație se ridica în picioare.

În acea noapte s-a lăsat înduplecat să le spună o poveste, iar ei s-au așezat fericiți în jurul focului. El a rămas în picioare lângă foc și, cât a vorbit, s-a uitat la ei.

Sunt călător, după cum știți,
Calc pe fața Mamei Pământ
Și la fel fac și camarazii mei călători,
Fiecare mergând pe calea lui.
Și unii dintre noi urmăm aceleași cărări,
Atâta timp cât le putem găsi,
Și nimic nu ne silește să alegem alt drum.
Eu sunt unul dintre aceia,
Care are o soție cu fratele său.
El pleacă atunci când eu sunt acasă,
Și nu-i place când întârzii prea mult,
Deși amândoi am întârziat,
O dată sau de două ori de-a lungul anilor.
Asta înseamnă că merg spre răsărit,
Spre poarta dintre lumi
Și apoi pornesc spre miazănoapte și merg două săptămâni,
Chiar până la marginea marii calote de gheață
Și mă întorc de sub marele zid alb,
Ori apare ceva pe gheață.
Dacă topirea de vară face de netrecut pământul de lângă gheață
Mă-ntorc spre apus și miazăzi
Peste stepe, spre casă, folosind poteci
Pe care nimeni altul nu le știe, cele mai bune căi.
Asta mi-e calea, dar în călătoriile mele
Întâlnesc alți oameni care cutreieră prin lume,
Și unii dintre ei nu au nici drum de întoarcere, nici cămin,
Ci rătăcesc mereu pe câte un drum nou. Acești oameni
Sunt curioși, ciudați prin modul lor de a merge și a vorbi,
Dar tot sunt interesanți și stăm de vorbă.
Când se strâng în jurul focului, călătorii vorbesc.
Vedeți asta chiar acum, știu sigur.
Și călătorii vorbesc despre călătorii. Unde ai fost?
Ce ai văzut? Cum sunt oamenii?
Ce există în lumea asta în care trăim?

Iată întrebările pe care le punem și poveștile pe care le spunem,
Iar unii călători cutreieră ca să afle răspunsuri
Și să spună povești noi celor pe care îi întâlnesc.
Un asemenea om am cunoscut în vara asta, spre răsărit, departe,
Cel mai departe dintre locurile vizitate de mine. Acel om arăta
Ca un nordic și abia de i-am înțeles graiul.
În cele din urmă am reușit și, pe măsură ce am stat de vorbă, a fost tot mai ușor
Pentru că aveam de discutat despre un singur lucru:
Despre lumea în care trăim, forma și mărimea ei.
Toți călătorii se înțeleg, pentru că am văzut-o:
Ghețuri la miazănoapte, din orice punct ai porni,
Spre apus, oceanul cel mare și sărat,
Iar spre miazăzi, din nou marea sărată,
Deși mai calmă și mai caldă,
Mai adâncă și întinsă, presărată de insule.
Noi, călătorii, nu ne contrazicem,
Pentru că fiecare a văzut totul,
Iar unii călători susțin că au văzut lumea toată
Doar ei, singuri. Bine, poate că spun
Chiar adevărul. Nu am cum să știu. Dar mai e ceva:
Ce este spre răsărit? Omul de la miazănoapte
Arăta ca mulți dintre noi, avea o întrebare,
Și mai mult de atât. Voia să afle răspunsul
Pe care nimeni nu-l aflase.
De aceea, a plecat spre răsărit, a spus el.
A mers zile, a mers luni,
A mers ani. A mers spre răsărit din clipa
În care și-a pus întrebarea asta, în tinerețe,
Și a tot mers până a ajuns la jumătatea vieții.
Șaptesprezece ani a mers spre răsărit, așa a spus.
L-am întrebat ce a văzut în călătoria de o viață.
Mi-a vorbit de stepe care se întindeau la nesfârșit.
Munți ca aceia de la apus de aici
Și lacuri mai mari decât a văzut vreodată,

Chiar și mări mici, cu apă sărată, a spus,
Dar mai mult era stepă.
Știți cum este asta. Poți merge bine
Dacă nu e prea multă umezeală și există animale pe care să le mănânci.
Așadar, nimic nu l-a împiedicat să meargă mai departe.
Însă el stătea acum de cealaltă parte a focului
La fel de departe spre răsărit pe cât am ajuns eu.
Era doar poarta lumilor, o trecătoare lată și frumoasă
Printre munți scunzi spre miazănoapte și miazăzi.
Îi trebuiseră doisprezece ani ca să se întoarcă
La locul în care ne găseam. Așa mi-a spus.
Într-un târziu a trebuit să-l întreb: de ce te-ai întors?
După ce ai ajuns atât de departe, de ce să te întorci?
De ce să nu mergi tot restul vieții?
El a cercetat focul îndelung
După care m-a privit în ochi și mi-a răspuns.
Când eram atât de departe spre răsărit, a zis el,
Am ajuns la un deal și l-am urcat ca să privesc în jur.
Mă simțeam rău și mă dureau picioarele
Și vreme de câțiva ani nu întâlnisem pe nimeni
Care să rostească vreo vorbă pe care să o înțeleg.
Făceam totul prin semne, și poți face asta
Ca să te descurci, dar după o vreme vrei să schimbi o vorbă
Cu oamenii pe care îi întâlnești. Eu, Pippi, l-am aprobat întru totul!
Și așa, a spus el, am stat pe dealul acela, și totul spre răsărit
Era la fel. Nu se vedea niciun semn că lucrurile se vor schimba.
Mi-am dat seama că lumea asta e prea mare, a zis el.
E mai mare decât poate omul cutreiera într-o viață.
Probabil că ea se întinde la nesfârșit.
Probabil că Mama Pământ e rotundă, a spus el apoi, ca o femeie gravidă
Sau ca luna. Și dacă mergi îndeajuns de multă vreme
Te întorci de unde ai plecat,

Asta, dacă marea întinsă și sărată nu te oprește,
Dar nu avem cum să știm sigur.
Și de aceea m-am întors, a zis el, pentru că lumea e prea mare,
Dar în primul rând, am vrut să vorbesc din nou cu cineva
Înainte de a muri. După ce a spus asta, încheindu-și povestea,
Ne-am ridicat în picioare și ne-am îmbrățișat și el a plâns atât de tare
Că am crezut că se va îneca. A trebuit să-l țin în picioare.
Nu știa dacă reușise sau dacă dăduse greș,
Și nici eu nu știam.
După aceea s-a liniștit și am urmărit flăcările
Până târziu în noapte, împărtășindu-ne unul altuia poveștile pe care le știam fiecare.
Înainte de culcare l-am întrebat: Și acum ce te așteaptă?
Ce vei face acum, după ce te-ai întors?
Ei bine, a zis el, ca să mărturisesc adevărul,
Mă gândesc să plec din nou spre răsărit.

— Iată povestea mea la focul din noaptea asta, a încheiat Pippiloette. V-a scurtat puțin noaptea asta lungă.

După aceea, au mai stat de vorbă și Loon a avut impresia că Pippiloette se uita într-un anume fel la Sage, semn că aveau o înțelegere. Loon s-a întrebat dacă cei doi nu se găseau unul pe celălalt. Apoi s-a întrebat dacă nu cumva Pippiloette avea câte un aranjament asemănător cu femei din fiecare dintre haitele pe care le vizita cu regularitate. Heather sugerase asta destul de clar când făcuse o remarcă în șoaptă.

Când s-a gândit cum stăteau probabil lucrurile, Loon și-a dorit să devină și el călător. Sage era femeia cea mai arătoasă din haita lor, cea mai dorită, cu sânii ei mari și copți, care se legănau la fiecare mișcare. Nu întâmplător se înțelesese Pippiloette cu ea. Cum ar fi să facă dragoste cu o femeie ca Sage din fiecare haită, fiecare arătând

altfel?

Însă acestea erau doar preaplinul sentimentelor lui față de Elga, atât de înțesate de nopți de dragoste, încât ele se prelungeau în toate direcțiile. Iubea toate femeile din haită, dar și femeile din alte haite. Erau persoane pe care le dorea și la fel erau și animalele femele. Dorea căprioara și vulpea, capra de munte și ursoaicele, dar și femeile-cal, desigur. Era pur și simplu o lume de femele dorite. Câteodată, sentimentul îl inunda, așa cum se descătușa râul primăvara. Așadar, când venea noaptea, strângea toate acele simțăminte laolaltă și le turna în corpul soției lui, acolo, în patul lor, și întreaga lume era Elga. Atunci se simțea ca și cum s-ar fi prăbușit într-un vis în care iubirea era totul în tot.

Și, într-o noapte, după ce se contopiseră și se topiseră unul în celălalt cum făceau mereu, ea l-a sărutat pe o ureche și a zis:

— Voi avea un copil. Heather spune că e adevărat.

Loon s-a ridicat în șezut și a privit-o intens.

— Da?

— Da.

— Așa, deci. Am reușit.

— Da.

Ea i-a zâmbit și, brusc, el a simțit că și fața lui era toată un zâmbet. S-au sărutat.

— Trebuie să avem grijă de el, a spus ea.

— Heather știe dacă o să fie băiat sau fată?

— Încă nu. Zicea că va afla peste câteva luni.

— Și când va veni pe lume?

— Peste șase luni. Așadar, la sfârșitul celei de-a cincea luni. Chiar la primăvară, cea mai potrivită perioadă. Dacă nu cumva o să avem parte de o primăvară proastă.

Loon a încercat să înțeleagă asta, dar nu a reușit. A avut senzația că pieptul i se umpluse de nori. Ori că a căzut peste o cascadă pe care nu o văzuse, ajungând într-un lac adânc. În noaptea în care ea apăruse la focul de la opt-opt, totul se schimbase – nu dintr-odată, deși era și așa, ci mai mult în lunile care urmaseră, odată cu tot ce se

întâmplase, cu fiecare pas care dusese în cele din urmă spre acest loc cu totul nou.

În iarna aceea, pe măsură ce s-a rotunjit ca luna între stele, Elga a căpătat greutate în rândul femeilor. Sage și Thunder nu erau încântate de situație, însă Elga se pricepea, chiar și în cazul lor, să liniștească oamenii. Ei îi simțeau puterea într-un mod liniștitor. Tăcerile ei puteau fi urmarea reținerii, dar nu era așa; totul părea mai curând o recunoaștere a celeilalte persoane și a poveștii ei. În timp ce le ajuta la treburi, ele îi spuneau tot felul de lucruri, pentru că ea punea întrebări, dar își amintea și răspunsurile. Era greu să respingi o asemenea persoană.

Iar acum aducea un copil în haită, ceea ce era un lucru mare. În mod obișnuit, bunicii ar fi sărbătorit o asemenea venire pe lume, astfel că ar fi existat o discuție care ar fi ținut toată iarna despre clanul din care ar fi trebuit să facă parte copilul. În cazul acela, nu existau bunici, dar cum Heather și Thorn îl luaseră pe Loon când rămăsese orfan, rolul lor era de a fi ca niște bunici pentru copil.

Cu toate acestea, pe Heather nu o interesau asemenea lucruri și, pe de altă parte, Thorn nu agrea căsătoria lui Loon. Așadar, era o chestiune care ținea de abilitatea lui Elga de a fermeca femeile și ea a reușit asta fără să lase impresia că o făcea intenționat; era ea însăși. Și astfel, în ultimele luni, celelalte femei au ajutat-o așa cum și ea le ajuta. O femeie gravidă spre sfârșitul sorocului devenise punctul central al tuturor eforturilor lor.

Zile scurte, ger; viscole care se rostogoleau dinspre apus, nori joși și încărcați de ninsoare. Gheață pe râu și pâraie, peste gheață, zăpadă. La miezul zilei, soarele abia dacă se ițea dincolo de peretele dinspre miazăzi al defileului. Cu excepția celor de iarnă, toate păsările dispăruseră; toate animalele dormeau sau se ascundeau sub zăpadă, ori erau prinse în capcanele oamenilor care îndurau în tăcere. Blană albă. Haita, în casa ei, dormind ca să treacă timpul. Erau obișnuiți cu zăpada, chiar le plăcea. Aveau hrană la adăpost și treburi zi de zi, iar noaptea dormeau ca urșii. Aveau de spus povești lungi în jurul focului.

Ca întotdeauna, Heather avea să fie moașa. A bombănit, cum făcea cu fiecare lucru pentru haită, dar în cazul lui Elga părea să vorbească serios. Nu îi plăcea să fie moașă.

— O să fie bine, i-a spus pe un ton aspru. Ești o fată mare, nu vor fi probleme. O să-ți dau ceaiurile și infuziile potrivite și vei naște copilul fără să-ți dai seama. Trebuie să te sforțezi ca să îl împingi afară, bineînțeles, dar te vom ajuta. Travaliul o să te obosească. Dar trebuie să treci peste asta.

Și astfel, sfârșitul iernii venea cu o perioadă în care aveau la ce să se gândească și să vadă cum se va întâmpla totul. Ghemuiți în casa lor sau în bordeiele săpate în stâncă, mâncau și urmăreau cerul, ieșeau în zilele senine și lipsite de vânt ca să verifice dacă se prinsese ceva în capcane. Atingerea razelor de soare pe corp îi făcea să uite de toate, mai puțin de cele mai geroase zile. Dar chiar și zilele mai însorite erau scurte, iar după-amiaza se furișau în casa mare ca niște bizami sau șoareci.

Într-o dimineață, Loon a plecat cu Moss în josul râului, ca să verifice câteva capcane așezate în râpele din afara canionului, spre un meandru.

Au mers destul de repede pe drumul care urca spre culmea dintre două meandre și au ajuns acolo la răsăritul soarelui. Spre răsărit, cerul avea o culoare portocalie și amândoi au fost de acord că peste două dimineți va ninge. Apoi Moss a râs și a spus:

— Se întâmplă mereu așa?

Și Loon a zâmbit. Râsul lui Moss era deosebit de molipsitor. Era mai firav decât Hawk, având o față îngustă și atrăgătoare peste care atârna o încâlceală de bucle de păr negru. Fața lui era foarte mobilă și expresivă, acum tăioasă de parcă ar fi fost dăltuită în piatră, pentru ca apoi, când rămânea cu buzele moi atârnând, să capete un aer prostesc.

— Cred că zăpada vine după ce soarele își arată urechile, a spus Loon.

— Sau luna, l-a aprobat Moss. Zăpada din aer se aprinde. Lumina se reflectă din zăpada din aer la fel ca orice altă zăpadă.

Și lumina chiar se reflecta din zăpada de pe sol. Și-au tras căciulile până peste sprâncene, apoi și-au înclinat capetele în jos și spre o parte ca să urce pe culme în razele coborâte ale soarelui de iarnă. Căciula lui Loon era tivită cu blană de jder, iar a lui Moss, cu blană de lup.

Când, în razele soarelui, zăpada s-a încălzit îndeajuns ca să se înmoaie puțin, s-au oprit pentru a-și prinde tălpigii de zăpadă de încălțări și au continuat drumul până la prima capcană, așezată în gura ravenei unde Pârâul Abrupt se unea cu pârâul principal al următoarei Bucle de Jos. Acolo se afla o rocă uriașă, numită Cuibul Sturzului, care se înălța în mica pajiște de la confluența celor două pâraie, ieșind de sub stratul de zăpadă și înălțându-se atât de sus, încât culmea ei a rămas mult deasupra capetelor lor când au trecut prin dreptul ei. Pâraiele de sub zăpadă erau înghețate, iar în jur domnea tăcerea. Nicio pasăre, niciun animal; zăpadă pretutindeni, mai puțin pe fețele rocilor

care erau prea abrupte ca să rețină zăpada. Acei pereți neregulați, de culoare cenușie, care străpungeau mantia de zăpadă ici și colo, parcă cerșeau să fie pictați, a simțit Loon; au trecut prin dreptul a doi sau trei astfel de pereți. Imaginea animalelor sacre pictate cu roșu și negru, vii în acel alb și albastru al zăpezii și cerului, l-a făcut să rămână fără suflare. Aerul era geros, iar Moss cânta un cântecel de vânătoare, mai mult pentru sine. În unele locuri, zăpada era atât de afânată, încât s-au scufundat până la genunchi în ea, cu toate că aveau tălpigi speciali. Bucăți mari de zăpadă moale se legănau pe fiecare grup de ace ale copacilor din jurul lor.

— Ar trebui să îi duci lui Elga puțină zăpadă din asta pufoasă, a spus Moss. Dacă bea apă din zăpada aia topită, va avea un copil iute de picior.

Loon a râs și a spus:

— Bună idee.

Au ajuns la prima capcană, care era o groapă săpată în vara dinainte de Moss și Nevermind în solul moale al pajiștii. În fundul gropii, aceștia puseseră bețe ascuțite și lame din rocă despicată, apoi o acoperiseră cu crengi subțiri și frunze. Acel gen de capcană putea prinde un animal doar sub o pătură de zăpadă, iar acum, când mergeau cu tălpigii prin pajiște, au văzut că prin capacul gropii căzuse ceva, lăsând un spațiu întunecat pe sol. S-au repezit spre marginea gropii și au privit în ea. Un cerb roșu, de talie mare, căzuse acolo și își rupsese un picior din față, după care murise de frig. Acum, ochii lui morți stăteau deschiși spre cer, ca și cum spiritul animalului ar fi fost în preajmă și se slujea de ochii bătrâni pentru a se orienta.

— Ce caută aici? a exclamat Loon.

— Ne ajută să scăpăm. Mulțumiri, bătrâne! Dar nu puteai să sari din groapă și să mori afară?

Moss l-a bătut ușor peste braț pe Loon. Avuseseră un noroc fără egal, deși asta a însemnat o după-amiază grea, pentru că mai întâi unul dintre ei a trebuit să coboare în groapă, iar apoi să ridice cadavrul înțepenit pe un cadru

făcut din crengile capcanei, care îl țineau doar până la înălțimea pieptului, poziție din care au putut să ajungă dedesubtul lui, pentru ca împreună să îl scoată din groapă. Au avut putere cât să îl împingă în sus, iar la prima încercare, cadavrul cerbului a căzut înapoi, iar ei s-au văzut siliți să fugă din calea lui ca niște veverițe, călcând peste cioburile de piatră. Cerbul îi privea cu ochi înghețați și încețoșați. La cea de-a doua încercare au fost mai precauți și au reușit. În tot acest timp, animalul i-a privit fix.

— La ce crezi că se gândea când i-a venit sfârșitul? a întrebat Loon.

Moss a clătinat din cap și s-a încruntat. Loon spunea astfel de lucruri doar când era singur cu Moss; ceilalți ar fi luat asemenea întrebări drept glume. Dar Moss s-a uitat atent la ochii ciudați ai cerbului care transmiteau suferința lui mută și pe fața lui mobilă au apărut diverse expresii ce arătau că se gândește, după care a îndrăznit să spună:

— Poate se gândea că ar fi trebuit să calce atent și să încerce zăpada, după care să pășească mai departe. Probabil că așa aș gândi eu.

— Dar nu numai atât.

— Nu. Poate că s-a întristat. Poate se gândea la nevestele lui. E ciudat că ciutele au pupile pătrate, nu crezi? Arată de parcă ar veni din altă lume.

— Thorn zice că ochii animalelor arată că nu au suflet de om. Nu percepi nicio vibrație sau mișcare, ochii lor stau într-o singură poziție și privesc.

— Vrei să spui că sufletele noastre se află în albul ochilor? Nu cred. Cerbul ăsta s-a uitat la tine așa cum te-ai uitat și tu la el. Doar în pupilele pătrate există o diferență, dar chiar și așa poți vedea ce gândește, adică, uită-te la el! Hei, ne pare rău, frate, i-a spus el cerbului înghețat, dar trebuie să mâncăm. De aceea, îți mulțumesc că ne ajuți să o scoatem la capăt!

Apoi a înfipt lancea între două oase ale gâtului și s-a apucat să le separe. În lumina soarelui care cobora spre apus au jupuit cu rândul cadavrul, tăindu-l cu lăncile. Sub

vârfurile ascuțite ale lăncilor, carnea înghețată avea obișnuita ei duritate, cristalină, însă flexibilă; au străpuns printre încheieturi, le-au îndepărtat cu răsucituri ale capătului lăncilor și au tăiat carnea cu mișcări înainte și înapoi. Sângele încă înghețat în venele animalului avea să fie foarte prețuit de femeile lor din tabără. Au muncit din greu în cursul acelei zile pentru a tranșa cadavrul în bucăți pe care să le poată căra în saci și să le tragă după ei prin zăpadă, folosind pielea tăiată în două drept frânghii.

Când au fost gata și se pregăteau să pornească la drum, soarele coborâse mult pe cer, aruncând umbre lungi și întunecate pe zăpada care se întărea cu repeziciune, alcătuind o suprafață pe care puteau merge fără să folosească tălpigii. Aveau de străbătut un drum lung până la tabără, iar când soarele s-a ascuns înapoia dealurilor dinspre apus, aerul a devenit brusc mult mai rece. Însă întotdeauna te încălzești când te împinge graba, spunea o zicătoare de-a lor și, fără să mai vorbească, au iuțit pașii și, mergând alături, călcau prin zăpada care scârțâia. Doar când se făcea atât de frig puteau să se miște repede fără să transpire. Starea de bine i-a cuprins pe amândoi; erau făcuți să alerge pe un ger ca acela.

Luna s-a ridicat în spatele lor. Era prima noapte după lună plină, iar astrul aproape plin transforma cerul într-un albastru dens, ca de crepuscul, care apoi a pătruns în zăpada albă de sub tălpile lor. O lume în culori albastre. Când au ajuns la culmea lată dintre bucle și s-au uitat departe, în sus și în josul trecătorii Urdecha, dar și peste dealuri, într-o parte și în alta, cerul și pământul erau atât de iluminate de lună, încât li s-a părut că pot vedea tot. În acele momente, Mama Pământ era cea mai frumoasă; fiecare rotunjime și adâncitură a ei sclipea clar. Deși era acoperită de zăpadă, în acele nopți cu lună ea arăta mai despuiată ca oricând, pentru că, albăstruie, carnea dezgolită a costișelor arăta netedă și plină de unduiri.

Înaintea ultimei pante abrupte spre Pajiștea Buclei, s-a oprit și au privit o vreme în jur fără să scoată niciun cuvânt. Nimic nu se clintea, nu era vânt, nu se auzea

niciun sunet. Era ca o lume a spiritelor, o lume dincolo de cer, unde neclintirea vibra de mister. Puținele stele erau mari și aburoase și înotau de colo-colo când Loon clipea în aerul geros. Stăteau înăuntrul unui sac înstelat, pe un trup alb, și totul era mult mai mare decât putea fi cuprins. Când erau copii, se strecurau afară din casa mare când mai toate femeile se aflau în casa lor și nu era nimeni care să îi prindă; ieșiseră de multe ori noaptea când era lună plină ca să vadă astfel de lucruri. Loon și Moss erau cei doi cărora asta le plăcea cel mai mult.

S-au privit, au zâmbit și au dat din cap; era timpul să plece. Aerul geros îi înfrigura cu repeziciune. Au coborât spre tabără aproape în fugă, alunecând pe zăpada întărită în locurile în care panta era mai accentuată. Când au ajuns la Pajiștea Buclei, Loon a simțit miros de fum și și-a dat seama că se întorcea la Elga, gravidă cu copilul lor. Aduceau carne la care nimeni nu sperase, așa că mai toată lumea va sta până târziu ca să mănânce, în vreme ce femeile se vor ocupa de restul prăzii. Aerul geros se umfla în pieptul lui și l-a expulzat cu mici țipete de cufundar care l-au făcut pe Moss să râdă.

Spre sfârșitul acelei ierni, Elga a devenit uriașă și sorocul i-a sosit într-o dimineață. Femeile au dus-o în coliba nașterilor, care era un adăpost aflat alături de casa lor lunară. S-au strâns toate acolo și i-au alungat pe bărbații pe care Thorn i-a strâns în jurul focului și pipa lui a trecut de la unul la altul, chiar dacă nu era încă amiază.

— Un copil nou în haită, a explicat el cu zâmbetul șerpesc pe care îl știau toți. E datoria noastră să îl întâmpinăm.

Nu l-a felicitat pe Loon ca tată, dar nici nu s-a uitat urât la el. Loon a luat o lamă și un băț și l-a cioplit cu precizie agitată, făcând o jucărie mică pentru nou-născut: o capră de munte. A folosit două noduri de la un capăt pentru a închipui coarnele. A auzit femeile cântând când și când, apoi, o vreme au auzit niște icnete și i-a venit greu să creadă că veneau de la Elga; scrotul lui Loon s-a strâns și a simțit o explozie de durere în măruntaie, ca și cum corpul lui ar fi simțit ceea ce simțea și Elga.

— A scos capul, a spus Thorn. Se va încheia curând.

— Așadar, ce clan? a întrebat Hawk.

Thorn s-a ridicat.

— Cel nou va fi din clanul vulturului. Asta ne va da un vultur în câțiva ani, pentru că avem nevoie de unul. Și Elga este vultur. Așadar, vultur va fi.

— Nu trebuie ca femeile să fie de acord? a întrebat Hawk.

— Nu, a spus Thorn, fulgerându-l cu privirea. Eu sunt acela care vede clanurile din haită. Noaptea trecută am avut o viziune care mi-a arătat cine va fi.

— Și eu sunt vultur, a zis Moss.

— Adevărat, dar tu și Schist sunteți singurii bărbați vultur din haită. Avem nevoie de unii mai tineri. Dacă e băiat, tu și Schist va trebui să vă sfătuiți și să alegeți numele de clan al nou-născutului.

Moss a râs și s-a apropiat de Loon ca să-l îmbrățișeze.

— Acum sunt unchiul de clan al copilului tău. A spus Heather dacă va fi băiat sau fată?

— Nu a fost sigură, dar a zis că probabil va fi băiat, i-a răspuns Loon.

— Oricum ar fi, acum suntem frați mai mult ca niciodată.

Simțindu-și stomacul încordat în continuare, Loon a încuviințat cu un gest din cap.

— E bine.

A terminat jucăria, care a ieșit doar ca un cap de capră, fiindcă a vrut să profite de un vârtej ce putea fi transformat într-un ochi.

Sage a fost cea care, cu un zâmbet șiret, a venit la ei să le aducă vestea.

— Copilul lui Elga s-a născut. E băiat.

Bărbații au ovaționat.

Mai târziu, Sage i-a spus lui Loon:

— I-a fost mai greu decât mă așteptam, deoarece copilul tău are capul mare. A trebuit să o sperii ca să îl împingă. În cazul în care copilul nu iese, apar necazuri. Mama obosește, se descurajează și copilul nu e nici înăuntru, nici afară, ceea ce nu e bine. Așa că înainte de a fi nevoită să fac ceva mai rău, încerc să sperii mama ca să împingă mai tare decât a făcut-o până atunci. Îi spun ce se va întâmpla cu ea și cu copilul și cât de rău poate fi. De obicei, până să-i spun asta, mama se sperie atât de mult, încât împinge cu putere. Așa a fost și cu Elga.

Din timp în timp, când ieșeau la vânătoare, întâlneau vânători din haitele care trăiau în apropiere. Leii își aveau tabăra în josul râului, în locul în care Urdecha se vărsa în râul mare, iar Râșii trăiau mai sus, sub calotele de gheață, Vulpoii și Corbii, la miazăzi și la apus. Întâlnirile erau prilej pentru o mică petrecere. Își împărțeau mâncarea și trăgeau câteva fumuri din pipe, apoi se așezau lângă un pârâu, unde beau și stăteau o vreme de vorbă, după care pleca fiecare în drumul lui. Dacă urmăreau aceleași animale, câteodată își uneau forțele ca să încheie vânătoarea, dar asta se întâmpla rareori. Râșii erau comunicativi și puțin somnoroși, semănând mai mult cu gheparzii și le plăcea să poarte cu ei câte un sac plin cu băutură din care trăgeau câte o dușcă. Așa se făcea că unii spuneau că erau somnoroși.

Demult, când Loon plecase cu Heather la cules de plante, întâlniseră doi Corbi care mergeau mână în mână pe poteca de la marginea platoului. După ce acei oameni plecaseră, Loon spusese:

— I-am mai văzut pe cei doi.

— Sunt întotdeauna împreună, a zis Heather.

— Ce vrei să spui cu asta? s-a mirat Loon.

— Sunt pereche, la fel ca lebedele.

Loon s-a uitat după ei prin pădure.

— Serios?

— Așa le este felul, a explicat Heather. Apoi s-a uitat la el. Ca Hawk și Moss, înțelegi?

— Poftim?

— Sau Thunder și Bluejay.

— Poftim?

Ea l-a privit. În cele din urmă, Heather a spus:

— Tu și Elga sunteți norocoși, da?

— Da.

— Mulți oameni sunt așa.

— Dar…

Ea a făcut un gest pentru a alunga expresia de nedumerire de pe fața lui.

— Suntem mai adânci decât putem vedea. Înăuntrul nostru se află alți oameni care fac diverse lucruri. Ne lăsăm purtați de ceea ce fac ei. Așa văd eu lucrurile.

— Am fost cândva îndrăgostit de o căprioară, a recunoscut Loon, cu un aer de ușurare, chiar mândrie.

Heather a dat din cap.

— Cândva, când eram fată, am iubit un bizon. Nu a mers.

Loon a privit-o lung.

— Thorn?

Heather a clătinat din cap.

— Nu, Pika.

Loon s-a arătat și mai uimit.

— Bătrânul Pika? Șamanul lui Thorn?

Heather a confirmat cu o mișcare din cap.

— Cum era Pika?

Heather a rămas puțin pe gânduri.

— Era cam la fel ca Thorn. Dar puțin altfel.

— Vai de mine! Trebuie să fi fost…

— Nu a fost bine. Cum ți-am spus, nu a mers. Și Thorn era acolo, de aceea a fost neplăcut. Și-a privit o mână, apoi a oftat. Dar mă aflam acolo când Pika a început să picteze peștera. Ne-am împreunat, după care el a sărit în picioare și a zis că mă va picta pe mine, va picta ceea ce făcusem. Eu trebuia să fiu Mama Pământ. Dar pe urmă a transformat totul într-un bărbat-bizon. Avea un bizon în el. Nu, ceea ce spune Thorn este corect în mare măsură. Am avut un șaman rău.

A găsit o bucată frumoasă de silice în apa limpede a iazului, în locul în care apa curgea la vale, formând pârâul. Apa era despicată de silice într-un fel care i-a sugerat că era echilibrată. A scos-o din pârâu și a dus-o la tabăra lui de pe culme, între doi bolovani.

Într-o zi a mâncat ultimele resturi de grăsime de mistreț pe care o ținea într-un sac și a dormit la soare o vreme, apoi a luat piatra pe care o găsise în pârâu și o piatră de cioplit pe care o folosise multe zile; avea o granulație foarte fină și era dură, părând imposibil de spart. A ciocănit ușor până când a simțit care trebuia să fie lovitura necesară pentru a face o crăpătură în silice, iar apoi, poc!

A fost nevoie de câteva lovituri pentru a constata cât de casantă era piatra culeasă din râu. După ce a simțit mai bine totul, aproape fiecare lovitură avea rezultatul dorit.

Inspiră, expiră, poc.

Inspiră, expiră, poc.

Căldura din dimineața însorită de iarnă. Luciul gheții de pe râu, clinchetul micilor curenți din pârâu, bulele care se duceau la vale răsucindu-se. Două respirații și o lovitură, apoi trei. Trei față de două reprezentau bătaia încrucișată a zilei. Patru și trei pentru întunericul nopții.

Liniile produse de lovituri erau mai dese și la unghiuri apropiate de ceea ce făcuse deja. A văzut cum se modela. Va fi ca o frunză de arin, ascuțită la bază și rotunjită, cu o mică adâncitură în partea cea mai depărtată de bază. Echilibrul va fi foarte bun dacă dădea corect ultimele lovituri.

Inspiră, expiră, inspiră, poc.

Inspiră, expiră, inspiră, poc.

Aerul iernatic se încălzea, lovitură cu lovitură. Firele de păr ale blănii lui s-au ridicat puțin în adierea dinspre râu, iar pielea transpirată i s-a răcorit în curentul de aer. Dragoste față de prelucrarea pietrei, binecuvântarea ei.

Doi dintre cei iuți s-au apropiat și s-au oprit să stea de vorbă cu el. Bătrâna și copilul ei. Nu porniseră la vânătoare, iar el i-a privit fără teamă. Bătrâna fusese bună

cu el, iar băiatul nu vâna. I-au vorbit cu glasuri răgușite și nazale, care nu semănau cu ale niciunui animal, ci erau expresive ca ale anumitor păsări. Ajunsese să învețe câteva dintre cuvintele bătrânei – „ce mai faci”, „bine”, „doare”, „flămând”, „mulțumesc” –, o asculta și încerca să deprindă și altele. I-a spus femeii că era bine. Le-a arătat noua lamă din piatră și au fost sincer impresionați. Era echilibrată aproape perfect și avea multe fațete, câte permisese granulația pietrei.

Bătrâna a ridicat-o în mână și i-a pus o întrebare. Se părea că voia să știe ce face cu lama sau la ce slujește. Și totuși o cântărea în mână. Sfios, el a luat-o înapoi și a ținut-o între degete, a răsucit-o, i-a pipăit marginile și s-a uitat la ea pentru a vedea echilibrul. Apoi i-a întins-o din nou femeii. Pentru asta era.

— E doar pentru a o privi, a ciripit el către femeie. Am făcut-o ca să mă uit la ea. Femeilor noastre le place să vadă astfel de lucruri.

Ea a clătinat din cap, semn că nu înțelegea.

— Bună, a spus el în limba ei.

Ea a dat din cap și s-a uitat nesigură la el.

Vârfurile de lance erau folositoare, dar lui îi plăceau cel mai mult acele lame arătoase. Era adevărat că puteau fi aruncate spre o turmă, iar dacă ele loveau un animal și asta le punea pe toate pe fugă, animalele mai mici ale turmei puteau fi rănite și deveneau mai ușor de urmărit și ucis. Băieții procedau așa înainte de a învăța să folosească lancea. Dar erau bune și pietrele dacă aveau o parte ascuțită.

Știa că cei iuți făceau lucruri asemănătoare cu acea lamă. Hainele lor erau vopsite și tivite cu bucle din piele și purtau sfori din piele la gât, de care prindeau dinți și cochilii. Își pictau pielea cu piatră sângerie și cărbune. Pictau pereți din piatră. Făceau multe, dar tot nu înțelegeau la ce folosea el lama. Era mare păcat că nu fluierau.

Și câte lucruri făceau cei iuți… Erau foarte activi în tabăra lor, forfotind tot timpul pentru a rândui câte ceva.

Ieșeau la vânătoare. Tot felul de mărimi ale grupurilor, plecând în diferite direcții, diferite stiluri de vânătoare. Întotdeauna se grăbeau. Grăbește-te încet, îi șuierase întotdeauna mama lui. Era un cântec vechi pe care mamele îl șuierau copiilor. Cândva, el își auzise bunica șuierând acel cântec mamei lui.

Femeia voia ca el să îi însoțească până pe malul râului. Luând lama cu el, s-a ridicat și i-a urmat.

Voiau ajutorul lui ca să clintească un bolovan mare de pe mal pentru a-l arunca în apa puțin adâncă. Nu a înțeles de ce voiau să facă asta, dar după ce băiatul i-a arătat de câteva ori mișcarea, nu a găsit altă explicație. S-a așezat în spatele bolovanului, lângă băiat, și împreună l-au rostogolit spre pârâu, iar când a căzut, a stropit apă împrejur.

— Mulțumim! i-au spus cei doi și au făcut gesturi de parcă ar fi mâncat din râu.

A, bolovanul putea fi folosit ca să facă o capcană pentru pești. Schimbau cursul pârâului pentru a-i prinde mai ușor. Un fel de capcană.

— Mulțumesc! a spus și el, după care a șuierat: Bună idee!

Și el mânca pește când putea prinde vreunul. De cele mai multe ori erau pești roșii, cei care înotau în amonte ca să moară. Înainte de a muri încă erau buni de mâncat. După ce mureau, se destrămau foarte repede.

Într-o bună zi, va porni înapoi spre ai lui, care trăiau pe malul râului cu pești roșii, la apus de calotele de gheață. Le va duce cele mai bune lame cioplite și le va arăta lucruri pe care le învățase de la oamenii iuți. După aceea, poate că soția sa îl va primi din nou. Iar tatăl lui l-ar putea ierta. Dacă mai erau în viață.

S-a dovedit că pruncul lui Elga și al lui Loon se născuse într-o primăvară nefericită. Fluturele-care-nu-îngheață nu a apărut, iar la scurtă vreme după nașterea copilului au terminat proviziile pentru iarnă; toate nucile și sacii din piele plini cu grăsime, rațele înghețate și peștele afumat, rădăcinile comestibile și carnea de ren uscată, totul în săptămânile de sfârșit a fost măsurat cu țârâita. Schist și-a reluat sarcina, iar Hawk și Moss nici nu s-au gândit să se amestece sau să critice. Lipsurile îi creau destule necazuri lui Schist, nu era nevoie să vorbească despre ele sau să le sporească, iar ei nu ar fi putut acționa mai bine decât el: o primăvară proastă era o primăvară rea și gata.

Asta a însemnat că bărbații s-au văzut siliți să iasă la vânătoare mai des ca niciodată, sperând că în curse și lațuri se va prinde ceva care putea fi mâncat. Însă în acea iarnă pământul era pustiu. În unele ierni erau suficient de mulți iepuri de zăpadă care să hrănească întreaga haită, iar micuții albi se îngrășau pe măsură ce stratul crescând de zăpadă îi făcea să urce tot mai sus pentru a ronțăi tufele de sălcii. Adevărul era că iepurii de zăpadă se îngrășau iarna și erau ușor de prins. Stai, văd ceva: doi ochi într-un tufiș, prinși într-o capcană.

Însă în acea primăvară nu au găsit iepuri. Așa erau unii ani, a spus Heather. Ar face mai bine să caute găinușe de baltă și potârnichi. Stai, văd ceva: niște bețe negre care se mișcă. „Pleacă dimineața devreme cu un năvod în mână, pregătit să îl arunci când păsările albe încearcă să se risipească din paturile lor de zăpadă. Trebuie să fii iute, dar dacă ești pregătit, ai suficient timp.” Însă în acel an nu existau găinușe de baltă sau potârnichi.

Loon a ieșit la vânătoare cu prietenii săi și a plecat singur sau cu alții, ca să verifice capcanele, îndepărtându-se de tabără cât de mult a putut. După cerbul pe care îl găsise împreună cu Moss, se părea că niciunul nu se mai afla în apropiere. Câteodată găseau lațuri rupte și o dată o vulpoaică, iar altă dată un bizam. În absența iepurilor de zăpadă, toți prădătorii mici erau la fel de flămânzi ca și cei

mari și mai ușor de prins. Orice era bun dacă putea fi adus în tabără; o dată, a găsit un șoarece mort și l-a adus acasă, nimeni nu a râs. Însă în haită erau patruzeci și patru de oameni și asigurarea hranei tuturor în fiecare zi devenise lucrul la care se gândeau toți. Era singura grijă pe care o simțeau, o aspirație a stomacului în sus și spre înăuntru, până când apăsa puternic în coloana vertebrală, dar și adânc în gândurile lor.

Gerul a persistat. Vânătorilor a început să le lipsească tăria pentru a se aventura la fel de departe ca până atunci, trebuia să-și dozeze eforturile pentru a avea putere atunci când era nevoie de ea. Cei mai mulți îl socoteau norocos pe Loon fiindcă Elga își putea hrăni copilul la piept din când în când, pentru a-l ajuta cât de cât să supraviețuiască. Era adevărat că Loon simțea o uriașă ușurare când sugea laptele ei cald și dulce, în vreme ce copilul lor sugea din celălalt sân. La un moment dat, sugarul, ținându-și ochii închiși, a întins mâinile și l-a atins pe Loon pe cap, ca și cum ar fi binecuvântat participarea lui.

— Cred că de asta am doi sâni, a spus Elga zâmbind vag.

Piciorul–Rău continua să îl doară și nu avea mai mult succes decât ceilalți vânători ai haitei. La un moment dat, a găsit un bizam într-o capcană pusă în copac, dar părea cumva golit, și chiar așa era: capul bizamului rămăsese pe pământ, iar chițcanii pătrunseseră prin fața lui și îi devoraseră toată carnea și intestinele, lăsând în loc doar o carcasă de blană în care nu se afla nimic, ci doar oase. Loon a dus totuși acea rămășiță în tabără; oamenii puteau mânca măduva și folosi blana.

Altă dată a mers la un cerc de lațuri și a dat de un gluton mușcând sforile din piele ca să elibereze un jder care se prinsese într-o capcană. Cât Loon a alergat într-acolo, glutonul a reușit să își elibereze vărul, astfel că amândouă animalele au fugit pe zăpadă, jderul arătând ca o veveriță lungă, iar glutonul gonind cu salturi mari, aterizând de fiecare dată pe toate cele patru picioare. Foarte curând, au dispărut printre copaci. Loon auzise de asemenea întâmplări, dar nu asistase niciodată la așa ceva.

Glutonii și jderii făceau parte din aceeași familie. Urșii și castorii erau la fel, o familie. Cei mari îi lăsau în pace pe verii lor mai mici.

În acea zi era extrem de rău. Nu putea face nimic, doar să repare capcana și să o așeze la loc, sperând la un rezultat mai bun data viitoare. Te alegi cu ce se poate și nu te dai de ceasul morții. Alt leac pentru dezamăgire era o nouă încercare. Evident, ar fi fost ideal să verifice fiecare capcană în fiecare zi, dar asta însemna să umble prea mult. Zilele se lungeau, dar și cercul de capcane părea să se lungească. Era o ușurare să stea întins lângă Elga și copil și să sugă puțin din sânul care nu era acaparat de băiat. Bineînțeles că mai tot laptele matern trebuia păstrat pentru copil. Dar savoarea deosebită ajungea direct în stomacul lui și potolea arsurile o vreme, ajutându-l să nu ia în seamă durerea care-i pulsa în Piciorul–Rău.

Au suferit atât de mult de foame, încât două membre ale haitei, Ducky și Windy[14], s-au îmbolnăvit în același timp. Thorn și Heather le-au pus în paturi aflate la capetele opuse ale taberei și mergeau de la una la alta ca să le îngrijească. Thorn i-a cerut lui Loon să îl însoțească, iar în ochi i-a apărut o expresie atât de împietrită, încât Loon a înghițit în sec și a socotit că nesupunerea lui putea fi amânată pentru o altă ocazie.

Bolile lor erau diferite, pentru că Ducky avea febră și abcese pe corp, în vreme ce Windy era tot timpul slăbită, până într-atât încât abia se mișca. Poate că era din cauza bătrâneții. Așadar, când au ajuns la patul lui Ducky, aflat sub capătul apusean al adăpostului oferit de stânci, Loon a început să tremure de teamă și a urmărit cu ochi dilatați cum Thorn și-a pus capul de bizon, absurd de mare față de capul lui; arăta ca un șarpe negru care devora capul de bizon de dedesubt, așa cum chițcanii mâncaseră bizamul. Pentru a vedea și vorbi de sub capul de bizon, Thorn trebuia să îl tragă spre spate, astfel că bizonul părea să se uite cercetător la cer. Cu toate acestea, cât s-a învârtit în

[14] „Vântoasa” (n.tr.).

jurul lui Ducky și s-a uitat în gâtul ei și i-a pipăit axilele, după care a cântat din fluier pe deasupra corpului ei, Thorn părea că plutește cursiv și deliberat, ca un vârtej dintr-un râu care curge lenevos, încât Ducky a părut că intră în transă. Loon a simțit același lucru. Voia să fie de ajutor, dar a rămas la distanță. Se temea.

Ajungând la patul lui Windy, tocmai în ungherul dinspre dimineață, s-a întristat. Letargia nu semăna defel cu purtarea ei când Loon era copil. Acea femeie se agitase mereu prin tabără, ocupându-se de tot felul de treburi. În tristețea lui, s-a gândit că mai târziu în acea noapte se va afla alături de Elga și va fi fericit. Era ciudat să trăiască acele sentimente în același timp și a simțit că s-ar putea să plesnească, pentru că era prea plin de ele. Până în acea iarnă, Windy fusese mereu o femeie zburdalnică. Așa că s-a așezat la căpătâiul patului ei cu capul pe genunchi și s-a gândit la Elga sau la calul negru, sau la turma de bizoni care cobora în șir indian în Susul de Jos, toate animalele având capul mare, ca al lui Thorn, și trupuri zvelte de la efortul pe care îl depuneau ca să care acele capete. Leii erau la fel și, brusc, i-a văzut în mintea lui ca frați; lei și bizoni, aceeași formă transformată în vânător și vânat, fie iute, fie mare. Pe pleoape a văzut rotunjimile coarnelor unei capre de munte și crupa ei, feluri diferite de curburi, dar amândouă foarte frumoase. Și a vrut să cioplească.

În tot acest timp, Heather a stat în preajma femeilor bolnave, le-a adulmecat răsuflările, și-a așezat urechea pe piepturile lor pentru a le asculta inimile, le-a gustat urina și a revenit de la latrină împreună cu ele, clătinând din cap și gândind cu febrilitate. A făcut mult ceai pentru amândouă; a turnat lichidul în gura lui Windy printr-un tub făcut dintr-o bucată de stuf. Ceaiul era făcut din salvie, amar și de culoare cafenie. A adăugat la ceaiul pentru Windy niște polen de vâsc și o idee de lichenul-lupului. Acel lichen de culoare verde-deschis i-a pătat degetele lui Heather și a făcut ceaiul să fie mai verde decât ar fi trebuit; cafeniul cu care se combina dispărea cu desăvârșire. Lichenul era otrăvitor pentru lupi, dar

Heather le dădea oamenilor ei otrăvuri în cantități infime.

Lui Ducky i-a uns abcesele cu un balsam din grăsime de urs și pudră din scoarță de arin, la care a adăugat alte prafuri și flori uscate din numeroasele ei pungi colorate. Le-a hrănit pe ambele femei cu un terci făcut din miere, fructe de pădure și ierburi, puțin macerate, ca băuturile de la sărbătoare. Mâncarea avea gust rău, dar părea să le ușureze cât de cât suferințele.

Într-o noapte, Thorn și-a pus capul de bizon și, cântând, a dansat în jurul lui Ducky. Pe neașteptate, a scos un răcnet și a sărit peste ea, a prins-o de gât, ca și cum ar fi vrut să o stranguleze, după care a vârât mâna în gura ei și a scos o substanță albicioasă, pe care a azvârlit-o spre râu. Ducky s-a holbat uimită la el.

În cazul lui Windy, s-a mulțumit să stea alături de ea și să cânte din fluier. Într-o dimineață, când se duceau la ea, Thorn l-a alungat pe Loon, bătându-l ușor pe umăr.

— Du-te la vânătoare, a spus el. Nu mai ai ce face aici.

Și nici nu făcuse mare lucru, dar Loon s-a ferit să spună asta, pentru că era fericit că putea scăpa de acolo. Windy a murit în noaptea următoare. Însă Ducky a supraviețuit.

Au dus cadavrul înfășurat al lui Windy către platforma corbilor, au pus scări și l-au așezat sus, lăsându-l să fie mâncat. Corbii erau la fel de înfometați ca și restul lumii, astfel încât carnea de pe ea avea să dispară curând. După ce oasele ei vor fi curățate, oamenii le vor aduna pentru a fi înmormântate în râu în cursul verii, înainte de a porni în călătoria lor spre locul sărbătorii.

Înainte de a o părăsi pe Windy, toți membrii haitei au stat în jurul cadavrului ei și, în timp ce Thorn a cântat din fluier, au plâns. Erau prea flămânzi ca să jelească; simțămintele lor erau prea biciuite de vreme și toți o iubiseră pe Windy și fuseseră îngrijiți de ea. Era o dispariție dureroasă a cuiva din haită. Făceau toți parte din Mama Pământ, a spus Thorn între cântecele de fluier. Nașterea, sexul, moartea, toate acestea erau petalele aceleiași flori. În cele din urmă, zeița le smulgea pe fiecare: le năștea, le împerechea, apoi le lua înapoi prin

moarte.

Lăuntric, Loon a auzit sunetul unui cufundar care țipa în noapte. Era cântecul inimii lui, cântecul pe care nimeni altcineva nu îl putea auzi.

Și astfel, câțiva corbi norocoși au avut parte de puțină hrană, însă oamenii din defileul râului au flămânzit și mai mult. În cele din urmă, din desișurile din apropierea râului a apărut un fluture-care-nu-îngheață și a sosit luna a șasea. În acea noapte, Thorn a stat treaz și a cântat, cerând spiritului verii să vină și, în timp ce intona ceea ce lui Loon i s-a părut a fi cel mai tulburător cântec, cel despre călătoria dintre lumi, culorile nopții au apărut printre stele, iluminând cerul întunecat cu valuri sclipitoare de verde și albastru, atât de frumoase, încât Thorn i-a trezit pe toți să le vadă și a anunțat că acela era un semn că spiritul verii se întorcea, venind din cealaltă parte a cerului. Au urmărit îndelung luminile care se împrăștiau printre stele și curgeau prin cerul negru ca valurile făcute de aripile unei libelule. Când luminile s-au stins, s-au culcat din nou.

— Ar fi bine să vină vara, a mormăit Heather în timp ce se ducea spre patul ei. Nu poți mânca nici găinaț de rață de baltă dacă nu există rațe.

Trecând pe lângă Loon, a adăugat:

— Să nu bei prea mult din laptele soției tale. Băiatul tău are nevoie de el ca să crească.

— Știu, a spus Loon. Dar poate reușesc să aduc ceva în tabără.

Heather a dat din cap.

— Bine, dar fă-o cât mai curând!

Erau atât de chinuiți de foame, încât, în cele din urmă, Schist și Thorn au plecat în susul râului, spre latura de miazăzi a celei mai mari calote de gheață pentru a vizita Haita Corbilor și să întrebe dacă nu aveau hrană de dat. Niciunul dintre ei nu a vorbit pe drumul de întoarcere, dar sacii lor erau plini de nuci și grăsime și împreună târau un

sac cu rațe înghețate.

— Și cei de acolo duc lipsă, a spus Schist cu glas întunecat. Au făcut un lucru bun pentru noi. Acum le suntem datori. Va trebui să le dăm ceva bun la sărbătoarea opt-opt sau la toamnă.

Apoi au apărut rațele, măcăind și dând de veste: vara! vara! vara! Cei din Haita Lupilor au așteptat o zi și apoi au prins douăzeci sau de două ori pe atât. În acest timp au apărut și gâștele pe cer, în valuri lungi și dezordonate de V-uri, cu penele fâșâind, plângându-se, gâgâind cu glasuri ascuțite.

Vremea foamei se terminase pentru haită. Bărbații și femeile au plecat cu plase și lănci pentru a vâna gâște. Niciodată să nu iei primul din nimic, așa suna datina, dar cum douăzeci de douăzeci au sosit în același timp, nu aveau cum să o ia pe prima. Venise vara. Mulți dintre ei s-au dus la vânătoare plângând de fericire. De-abia scăpaseră cu viață în acea primăvară a foamei.

SUB GHEȚURI

Era a doua noapte a sărbătorii opt-opt din acea vară când, în timpul dansului de după aprinderea focurilor, Loon a observat că Elga nu se număra printre femeile dansatoare din jurul focului cel mare. A dansat și el, iar apoi s-a întors la tabăra lor să o găsească. Heather era acolo, la fel și copilul, precum și alți copii mai mari, dar Elga nu. A întrebat-o pe Heather de Elga.

Heather s-a strâmbat într-un fel care a făcut ca inima lui Loon să stea în loc.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el.

— Găsește-o! a zis Heather aruncând o privire spre copii. Găsește-o ori trimite-l pe Thorn la mine imediat.

— De ce? Ce s-a întâmplat?

— Du-te și găsește-o! Îți explic mai târziu.

Alarmat de purtarea ei, Loon a pornit în fugă. A dat din nou roată focului, precum și celorlalte, apoi a mers pe la tabere, rând pe rând. Nici urmă de Elga. Îi zărise pe Thorn și pe prietenii lui șamani aproape de unul dintre focurile mai mici și, gâfâind de spaimă, s-a apropiat în goană de el și l-a tras deoparte.

— Nu o găsesc pe Elga nicăieri și Heather a zis să te trimit la ea.

— Ce tot spui acolo? a întrebat Thorn, care părea puțin beat.

— Elga! L-am lăsat pe micuț cu Heather la tabăra noastră și ne-am dus la dans, iar ea s-a oprit să stea de vorbă cu cineva. Eu am dansat în cerc și după aceea nu am mai văzut-o, dar am crezut că era de cealaltă parte a focului, în șirul femeilor. Nemaivăzând-o mi-am închipuit că s-a întors la tabără după ceva, m-am dus și eu, dar nu era nici acolo. Și lui Heather, nu știu de ce, nu-i place treaba asta.

— Să mergem să vedem ce vrea, a spus Thorn încruntându-se.

Heather i-a văzut intrând în tabără și s-a dus direct spre ei.

— Fata a venit de la miazănoapte, i-a spus ea lui Thorn. Era fugară dintr-o haită de acolo. Mă tem că au luat-o

înapoi.

— A, nu se poate, a zis Thorn cu dezgust în glas, aruncând o privire întunecată spre Loon și a întrebat: Din ce haită era?

— Una de la miazănoapte. Una care nu vine la sărbătoare.

— Atunci de ce au fost aici?

— Nu știu, de unde să știu? Du-te și găsește-i pe Pippiloette și pe Schist și vezi ce zic ei.

Thorn l-a prins pe Loon de umăr și l-a strâns tare.

— Du-te și găsește-i pe Schist și Ibex și pe prietenii tăi! Adu-i pe toți aici! Spune-le că avem un necaz.

Loon a alergat până la focurile mari și curând i-a găsit pe Schist și Ibex și le-a dat vestea. În mai puțin de un pumn, s-au strâns toți la focul taberei. Thorn s-a întors urmat de Pippiloette, iar călătorul s-a așezat lângă foc alături de ei, încălzindu-și mâinile și urmărind Haita Lupilor discutând necazul. A luat o ploscă cu apă de la Sage și a băut, apoi s-a stropit pe față, clătinând din cap, de parcă ar fi încercat să alunge senzația lăsată de sărbătoare. Zgomotul mulțimii din jurul focurilor de tabără nu-i ajuta deloc să se concentreze.

Brusc, Loon a înțeles limpede că Schist și Ibex, dar nici Hawk, Moss și Nevermind nu doreau să pornească după Elga.

— Trebuie să o salvăm! a exclamat el când a văzut atitudinea lor. Nu-i putem lăsa să ne facă așa ceva!

— Taci! i-a spus Schist. Nu tu hotărăști.

— Dar trebuie să ne apărăm, a intervenit Thorn. Dacă n-o vom face, vestea se va răspândi.

— A fost o fugară. Nu era a noastră, ci a venit la noi.

— Și noi am lăsat-o, a spus Heather. Nu tu trebuie să hotărăști. A fost a noastră toată iarna, ne-a ajutat să trecem greul și e căsătorită cu Loon și are un copil. Să nu vorbești astfel!

Schist a observat privirea întunecată a lui Heather și a întins o mână.

— Bine, dar era fugară din altă haită, așa ai spus. Și nu

știm unde este acum.

— Iar tu vrei să dansezi, a replicat Heather pe un ton disprețuitor.

Schist s-a uitat urât la ea. Fără îndoială că ar fi vrut să o reducă la tăcere, dar știa că o asemenea încercare s-ar fi întors împotriva lui. Nimeni nu putea arunca blesteme ca Heather, nici măcar Thorn. Nu era momentul să dea naștere unei astfel de scene. Și el nu devenise conducătorul haitei lor fără să înțeleagă imediat de ce era nevoie.

Stătea așezat alături de Pippiloette.

— Știi cine sunt?

— Probabil. Nu știu sigur cine a luat-o. Dar am auzit povești despre locul din care a venit femeia și, dacă ei sunt cei care au luat-o, știu cine sunt.

— Sunt o haită mare?

— Haitele de la miazănoapte sunt mai mari decât cele de la miazăzi.

— I-ai putea urmări?

— Tot ce se poate. Depinde, dacă au plecat direct spre casă sau nu.

— Și de ce n-ar face asta?

Pippiloette s-a uitat ferm la el.

Schist s-a ridicat în picioare și a privit spre foc. Apoi a vorbit fără să se uite la Loon:

— Nu putem pleca spre miazănoapte după o femeie. Abia am supraviețuit acestei primăveri, încă suntem slăbiți și trebuie să rămânem aici să vânăm reni, să ajungem la Râul Somonului de Cedru să prindem năvala și să punem ceva deoparte și să le oferim Corbilor în schimb pentru ce ne-au dat când am avut la nevoie. Nu avem hrană și nici putere ca să pornim în urmărire. Asta este situația. Nu putem. Poate că anul viitor o aducem înapoi.

Loon s-a îndepărtat de foc. Așezându-se pe o mică ridicătură deasupra locului în care se desfășura sărbătoarea, a rămas departe de lumina lui. Bubuiturile tobelor din jurul focului mare răsunau în el. Se simțea amorțit; nu putea accepta asta. A înțeles ce se întâmpla, a

perceput enormitatea, dar totul era atât de vast și de brusc, încât deocamdată nu avea cum să o perceapă. Era la fel de năucit ca atunci când, alergând, se izbise drept de un copac, pentru că în timp ce gonea se uitase în urmă. De atunci nu mai făcuse așa ceva; și-a dat seama de adevărul zicerii „Uită-te pe unde mergi”. Acum, agitația lăuntrică s-a transformat într-o scurtă senzație de greață, de aceea, plecându-și capul, și-a lăsat o vreme mâinile pe genunchi.

Sunt cel de-al treilea suflu
Te însoțesc atunci
Când ai pierdut totul
Când nu poți merge mai departe

Pippiloette a plecat din tabăra lor, iar Loon s-a ținut după el. A avut grijă să îl ajungă din urmă departe de tabără.

— Pippi! Am nevoie de ajutorul tău!

— Ce vrei să spui? a întrebat călătorul temător.

— Îmi poți arăta unde trăiesc cei de la miazănoapte? Și pe unde să merg acolo?

— Ți-aș putea arăta, a recunoscut Pippiloette. Dar, ascultă-mă, tinere! Nu vreau să îi supăr pe cei de la miazănoapte. Nu-ți va fi ușor să îți iei înapoi femeia de la ei, mai ales singur. Nici altă persoană nu ți-ar fi de folos.

— O să mă descurc singur, a spus Loon. Doar arată-mi unde trăiesc și poți pleca în drumul tău.

Pippiloette s-a încruntat.

— Eu o să te părăsesc, a spus el, după o pauză îndelungată. Te rog să înțelegi. Vei rămâne singur. O să plec spre răsărit.

— Bine, am înțeles. E suficient. Nici nu mă aștept la mai mult.

— Și eu sper.

Nopțile de vară de pe stepă erau atât de scurte, încât, până când Pippiloette s-a sfătuit cu prietenii lui veniți la sărbătoare, spre răsărit cerul a început să se lumineze. Loon a trecut în grabă printre focurile de tabără, s-a

furișat în tabăra lor și s-a așezat alături de Heather, care stătea ghemuită, moțăind în apropierea patului în care era copilul. Tresărind, s-a trezit și, după ce s-a ridicat în capul oaselor, s-a uitat la el.

— Plec după ea, a anunțat Loon.

Heather a scos un șuierat.

— Nu cred că vei putea de unul singur.

— Plec. Să porți de grijă copilului. Eu voi fi precaut.

— Așa și trebuie, a spus ea cu o expresie întunecată pe chip. Și va trebui chiar mai mult de atât. E nevoie de șiretenie, dar și de răbdare. Du-te acolo noaptea, când găsești prilejul potrivit.

— Așa voi face.

Brusc, ea a întins o mână și l-a prins de braț.

— Nu cred că e bine să pleci.

— Trebuie!

Și, în lumina cenușie dinaintea zorilor, a plecat să îl întâlnească pe Pippiloette.

Locul în care se ținea sărbătoarea opt-opt se afla la miazăzi de o regiune pe care Pippiloette o numea Cinci Râuri, unde mai multe râuri se vărsau în Lir. Cei de la miazănoapte, i-a spus Pippiloette în timp ce părăseau tabăra sărbătorii, se îndreptau aproape sigur în susul văii Maya, un afluent al Lirului, care curgea printr-o vale domoală ce mergea spre miazănoapte și era atât de dreaptă, încât râul indica Steaua Fusului. La capătul văii Maya exista o trecătoare largă, iar apoi, un povârniș spre o vale plată și întinsă care cobora de la răsărit la apus, unde râul se vărsa în marea întinsă și sărată. Pe latura de miazănoapte a acelei văi largi, a mai spus Pippiloette, exista un zid mare, din gheață, care acoperea totul spre miazănoapte și, de fapt, era capătul lumii în acea direcție, așa cum marea întinsă și sărată era capătul lumii spre apus. Cei de la miazănoapte trăiau în acel loc în care se întâlneau ghețurile, pământul și marea.

— Mai trăiește cineva acolo? Ce mănâncă?

— Lucrurile obișnuite. Somon și ren, gâște și rațe, foci

din marea mereu înghețată. De fapt, mănâncă foarte bine. Doar că e totdeauna frig.

— Nu aș putea rezista.

— Nu vorbi așa, l-a dojenit Pippiloette. Să nu spui niciodată cu voce tare ce vrei, ai tăi nu te-au învățat asta?

Loon nu i-a răspuns. Simțindu-se în continuare rău, a mers pe urmele călătorului iute de picior. Măruntaiele îi erau atât de tulburate, încât îl sileau să înainteze îndoit de spate. Ar fi vrut să alerge, dar Pippiloette alesese să meargă la pas. La pas iute, adevărat; Loon a scrâșnit din dinți și l-a urmat pe ghidul său, examinând atent pământul stepei în lumina de dinaintea zorilor. I s-a părut că i-ar fi fost mai ușor dacă ar fi alergat.

În timp ce mergea, Pippiloette respira apăsat printre dinți, scoțând un șuierat slab care semăna cu un cântec, cântecul lui de mers repede. Un călător își ținea singur de urât, iar Loon văzuse multe feluri diferite în care procedau călătorii; unii vorbeau tot timpul, comentând lucruri pe care oamenii din Haita Lupilor nu le spuneau cu voce tare; alții cântau, alții își loveau între ele toiegele, după care le împungeau în pământ. Din fericire, Pippiloette nu semăna cu ei, ci doar scotea acel șuierat și se dovedea iute, chiar foarte iute; Loon a trebuit să se concentreze pentru a ține pasul cu el.

Au urmat cursul râului multă vreme, apoi un afluent mare i-a silit să urmeze un drum în amonte, până la un cot al lui și la o culme care mărginea valea râului Maya pe latura sa dinspre apus. Acolo sus, se lărgea o potecă obișnuită, iar în lumina zorilor le-a fost ușor să grăbească pasul.

Însă acum trebuia să fie precauți; culmea era dezgolită, iar în lumina cenușie puteau vedea în susul ei până departe, ceea ce însemna că oricine aflat la înălțime putea să vadă în jos. Era foarte important să nu fie zăriți. Și, ținând seama că acei oameni furaseră o femeie, era posibil ca ei să fi lăsat pe câțiva în urmă pentru a încetini orice urmăritori care ar fi putut să apară. O ambuscadă rapidă și apoi nu îi va mai urmări nimeni. Așa că, pe măsură ce s-a

luminat cerul, pe care se mai zăreau doar luceafărul și alte câteva stele ce punctau bolta, au coborât de pe culme și au mers de-a lungul lizierei și al stâncilor de pe latura dinspre Maya a culmii. Din cauza terenului accidentat, le-a fost greu să înainteze repede, dar s-au putut furișa printre molizii și mestecenii scunzi, rămânând departe de desișurile de sălcii de lângă albia râului și, urmând cursul lui, au verificat mereu culmea din față. Era mai sigur, dar și anevoios, de aceea, pentru a recupera timpul pierdut, iuțeau ritmul când erau ascunși de vegetație.

Au mers cu multă hotărâre în acea zi, oprindu-se doar de două ori să se odihnească și să mănânce din ce aveau în saci și au băut apă pe săturate din doi afluenți mici pe care i-au traversat pe bușteni prăbușiți. Pippiloette mânca repede. Pașii lui mari nu păreau iuți, dar înainta cu o viteză uimitoare. În cursul zilei, Loon observase că avea felul lui de a merge, traversând terenul în linii pe care Loon nu le înțelegea, dar care se dezvăluiau când sub tălpi apăreau poteci abia umblate.

— Îmi place să merg drept, a spus Pippi când Loon l-a întrebat de poteci. Adică, aleg o rută simplă și curată. Nu merg drept spre țintă dacă nu are rost, dar mă feresc de excese. De obicei, suișurile și coborâșurile nu sunt chiar atât de grele, așa că nu e nevoie să le ocolesc. În orice caz, caut calea cea mai lesnicioasă. Dacă mă aflu într-un loc în care am mai fost, cercetez întotdeauna ca să văd dacă există o cale mai bună decât cea pe care am folosit-o înainte. Și dacă sunt pe un tărâm necunoscut, ei bine, cel mai bine e să descoperi o cale bună.

— Îți amintești toate locurile în care ai ajuns?

— Da. Bineînțeles.

— Și ai mai trecut vreodată pe aici?

— Da. Altfel nu am fi fost în stare să înaintăm atât de repede. Va trebui să căutăm semne. Oricum, știu încotro se îndreaptă. Am văzut urme care arată că au trecut pe aici, și nu cu mult timp înainte. Așa că sper că o să-i ajungem din urmă. Ai avea mai multe șanse dacă îi ajungi din urmă când sunt pe drum decât dacă ajung în tabăra

lor.

— Fac des asemenea lucruri?

Pippi a ridicat din umeri.

— Când și când, ei luptă contra altor haite de la miazănoapte. Și uneori fură soții. Așa cum ai văzut. Da, există vrajbă între unele dintre acele haite. Unii spun că zidul mare din gheață îi sperie și îi înfurie, alții spun că le este prea frig pentru a cugeta bine. Dar se încing imediat, așa că nu știu. Seamănă cu vidrele.

— O, a făcut Loon simțind un fior de teamă. Vidra neîmblânzită, vidra ucigașă. Mi se pare ciudat.

Pippi s-a uitat peste umăr la Loon, apoi a întors capul și a continuat să meargă.

— Tu faci parte dintr-o haită bună. O haită de treabă, dintr-un loc prielnic. Toate haitele de la miazăzi sunt prietenoase. Dar în unele locuri lucrurile stau altfel. Cei de la miazănoapte sunt răi. Ei trebuie să lupte din greu ca să trăiască acolo.

— Dar de ce?

— Cum adică? Nu există niciun de ce. Așa le place lor. Vor să se bată, pentru că aceia care supraviețuiesc socotesc că nu e chiar atât de rău. Așa obțin lucruri, și asta contează acolo.

Loon a oftat și a încercat să uite de cei de la miazănoapte. Deocamdată, treaba lui era să țină pasul cu Pippi și să nu îl stânjenească. Să-i fie umbră, cum se spunea, când ieșeau la vânătoare. Vor vedea cum stau lucrurile cu Elga în momentul în care vor ajunge haita din urmă. Dar frământarea în legătură cu ea era mai dureroasă decât aceea legată de oamenii-vidre. A simțit un nod în stomac și a continuat să pășească asemenea unui lup flămând, încovoiat din cauza durerii crâncene. S-a străduit să vadă solul de sub tălpile lui Pippi și să calce atent.

În acea vale lungă, solul era subțire. În multe locuri, porțiuni mari și plate de rocă dezgolită erau presărate în crăpături și adâncituri de mușchi și sălcii care se agățau de sol. Rocile erau acoperite de licheni care arătau ca niște

pete de vopsea. În trecătoarea de la capătul râului Maya, în cercuri mari, creșteau licheni de un verde spălăcit, iar apoi dispăreau dinspre interior, curățând roca de alți licheni și lăsând în urmă cercuri de piatră de culoare roz. Loon a aruncat o privire acelor lucruri și apoi s-a lăsat din nou cuprins de teamă.

El și Pippi s-au ghemuit în spatele bolovanilor aflați între petele roz și verzi și au cercetat peisajul spre miazănoapte. Nu au văzut nimic, iar în restul zilei au coborât de pe o culme în valea plată și întinsă care mergea spre apus. Pippi voia să traverseze valea râului pe la un vad de care avea cunoștință și se afla ceva mai departe spre apus. Au pornit în acea direcție.

Aproape de apusul soarelui, Pippi s-a oprit.

— Să mâncăm și apoi să vedem dacă putem continua la lumina lunii. Ei nu vor face asta, așa că i-am putea ajunge din urmă.

Și-a scos punga cu mâncare din sacul de spate și a scotocit în ea. Avea grăsime de marmotă într-o pungă din piele de gâscă și i-a oferit-o lui Loon, care a luat cu degetul puțin lichid și l-a lins. În mod obișnuit, grăsimea de marmotă era atât de grea, încât nimeni nu o mânca goală; cel care o înghițea așa era cuprins de grețuri. De regulă, ea era încălzită ca o supă și în ea se înmuiau bucăți de carne. Însă când ieșeau la vânătoare, putea fi mâncată cu înghițituri mici, de la un pumn la altul; în anumite haite, era principala hrană a oamenilor care ieșeau la vânătoare și probabil că Pippi provenea dintr-o astfel de haită.

Era a douăsprezecea zi a celei de-a opta luni și de aceea, la apusul soarelui în creștere, astrul nopții a apărut pe cer, spre răsărit, luminând pământul, în timp ce lumina zilei se stingea. Pippi a pornit spre o culme scundă și a mers spre miazănoapte. Nu se mai grăbea, iar când a ajuns pe culme, s-a ghemuit în spatele bolovanilor aflați acolo ca să nu fie observat și a cercetat atent tot ce era în jur, apoi s-a uitat spre valea de lângă ei. Simțindu-și inima bătând cu putere, Loon l-a imitat, dar nu au văzut nimic în josul văii. Cea mai

mare parte a nopții se scursese, luna cobora spre apus și amândoi se deplasau încet prin aerul răcoros. Loon își simțea picioarele obosite după atâta drum. Dar când luna a apus și s-a lăsat întunericul, Pippi a trecut de o proeminență de pe culme și s-a așezat imediat.

— Stai lipit de pământ!

Bucuros că se putea odihni, Loon s-a așezat.

— Privește, a spus Pippi, arătând cu mâna în față. Focul lor.

Departe, în josul văii spre miazănoapte, se vedea un licăr gălbui, minuscul.

— A, da, a zis Loon. Speranța și teama s-au împreunat în mod bizar în sufletul lui. Și acum ce facem?

Pippi a rămas multă vreme tăcut, apoi a spus:

— Probabil că au paznici noaptea. Și se luminează de zi. Nu cred că putem face nimic în noaptea asta fără să fim văzuți. Mâine noapte, dacă ajungem aproape de ei mai devreme, îi putem urmări în lumina lunii, după care pornim când apune luna. Așa că acum ar trebui să dormim, cât se poate, și mâine îi urmărim de departe. Să nu te lași văzut cât îi urmărești.

Loon era îndeajuns de ostenit, astfel că s-a declarat de acord. Au găsit porțiuni netede printre stânci și au căutat mușchi pentru a-și face paturile în grabă. Amândoi aveau blănuri înfășurate în sacii de spate; a lui Loon era din piei de bizam cusute laolaltă, astfel că blana se suprapunea peste liniile cusăturilor, iar a lui Pippi era confecționată din flancul unui urs. Au întins blănurile pe jos și au adormit imediat.

La răsăritul soarelui, Loon s-a trezit pentru scurtă vreme; Pippiloette dormea. După ce a binecuvântat o clipă razele de soare care îi cădeau pe față, a adormit la loc.

S-a trezit când era ridicat cu brutalitate în picioare. Era prins de brațe de doi dintre cei de la miazănoapte, iar alți trei, înarmați cu lănci, îl înconjurau. Pippiloette dispăruse.

Cei de la miazănoapte și-au ținut vârfurile lăncilor lipite de el, ceea ce l-a înspăimântat, iar apoi, după ce a încremenit, le-au retras și au făcut semn că trebuia să pornească spre miazănoapte pe drumul de pe culme, altfel va fi împuns pe loc. Curând, s-au alăturat unui grup mai numeros.

Au plecat mai departe. Culmea a coborât până a dispărut într-o stepă. Acolo, pâraie puțin adânci șerpuiau peste câmpii cu iarbă și grohotiș. Câteodată roca plată, expusă la suprafață, era străbătută de fire întrețesute, astfel că pâraiele creau iazuri și curgeau în tipare rectangulare.

În ziua aceea au mers spre miazănoapte pe câmpia plată din piatră. La prima oprire, cei de la miazănoapte i-au făcut semn lui Loon să le dea tot ce are la el, mai puțin îmbrăcămintea. Tot ce avea se afla în sacul de spate, pe care i-l luaseră deja, dar le-a dat centura, cu toate lucrurile din punguță. I-au legat mâinile la spate cu ceva ce i s-a părut a fi o fâșie de piele. În acest timp, a văzut că Elga era acolo, între femei, ținându-și capul și umerii în jos. Ea a întors capul și l-a văzut, după care a revenit la vechea poziție. El a tresărit și a procedat la fel, gândind la unison cu ea, că le-ar fi fost mai bine dacă răpitorii nu-și dădeau seama că ei se cunosc.

Însă probabil că oamenii din miazănoapte știau deja asta. Vorbeau într-o limbă care lui Loon i s-a părut oarecum cunoscută, dar se întâmpla ca deseori să piardă șirul vorbelor rostite de ei. Semăna cu vorbirea oamenilor din stepă, totuși pe aceia Loon îi înțelegea mult mai ușor. Acești oameni nu îi răspundeau când li se adresa, așa că s-a gândit că nici ei nu îl înțelegeau prea bine. Pippiloette ar fi fost de folos în acea situație, pentru că el știa multe limbi. Dar ce se întâmplase cu Pippi? Îl trădase călătorul oamenilor de la miazănoapte, îl lăsase să fie prins pentru a primi vreo recompensă? Acest lucru i s-a părut imposibil lui Loon, însă, pe de altă parte, dacă Pippi și-ar fi dat seama de primejdie ori ar fi știut de ea dinainte, de ce nu îi

spusese și lui, ca să fugă împreună? Ar fi fost chiar atât de greu?

În cele din urmă, a presupus că Pippi fusese la fel de surprins de cei de la miazănoapte ca și el, dar se trezise exact la momentul potrivit pentru a se furișa prin întuneric cu lucrurile pe care le avea asupra lui. Clar, călătorul era iute de picior.

În orice caz, nu avea nevoie de traducător, pentru că, până la urmă, ceea ce spuneau era ușor de înțeles: „Mergi! Ora!” așa că a pornit la drum.

Era posibil ca ei să îl sacrifice în numele zeilor proprii, poate chiar să îl mănânce; se spunea că asemenea lucruri se întâmplau la miazănoapte. O situație nefericită, o posibilitate îngrozitoare.

Însă Elga era acolo, iar el o văzuse. Înțelesese că pornise după ea. Indiferent ce s-ar fi întâmplat, amândoi știau asta. Prin urmare, s-a hotărât să îndure orice, să se supună și să se dovedească un prizonier de treabă și să nu ia în seamă orice suferințe la care ar fi fost supusă Elga, dacă s-ar fi întâmplat așa ceva. A observat că ea vorbea limba lor. La sărbătoare, spusese că era fugară, că aceea era haita în care se născuse. Nu semăna defel cu acei oameni, pentru că era mult mai înaltă și avea pielea atât de închisă, încât părea aproape neagră în comparație cu zăpada. Cei de la miazănoapte nu erau chiar atât de întunecați la piele, deși, de la depărtare, orice persoană părea întunecată când era profilată pe zăpadă. Nu la fel de negricioși ca un cal negru, ci mai curând aveau culoarea noroiului, care reprezenta momentul din poveste în care Corbul făcuse primii oameni, alcătuind în gheare câteva ghemotoace de noroi. Tot astfel erau culorile cafenii ale blănii de iarnă ale bizonului. Oamenii din miazănoapte aveau pielea cea mai deschisă la culoare pe care o văzuse Loon, iar ochii lor erau apărați bine de pliuri din piele. Mai toți erau scunzi și rotofei, deși o parte din rotunjimea lor se datora hainelor groase.

Celor care îl prinseseră li s-au alăturat câțiva dintre bărbații ce cărau diferite părți dintr-un ren pe care îl uciseseră și îl tranșaseră. În noaptea aceea, ei au prăjit

mai întâi capul, iar Loon a văzut că le plăceau aceleași părți ca și celorlalți oameni; limba și creierul, și, mai mult decât atât, falca, dar și pernițele de grăsime din spatele ochilor. După aceea, au pus pe foc coastele, apoi pelvisul. Între timp, Loon și alți doi oameni capturați de cei de la miazănoapte, al căror limbaj nu l-a înțeles, deși nu păreau a fi de-ai lor, au fost hrăniți cu plămânii și cu măruntaiele, dar nu cele grase, pentru că femeile au răzuit grăsimea, după care au topit-o în linguri cu mânere lungi, făcute din coarne, și au turnat-o în saci.

Ca și cum nu s-ar fi gândit la nimic și cu o expresie demnă pe chip, Loon a mestecat îndelung mușchiul dur al inimii de ren. Nu era cazul să fie între acei oameni o prezență amenințătoare sau o manifestare a ghinionului. S-a văzut silit să își accepte poziția și să se comporte cât de bine poate. A înțeles cum captivii se străduiau să se poarte bine ca să rămână în viață sau ca să mai amâne deznodământul, sperând tot timpul.

Au mers zile în șir. Stepa a coborât întâi spre un râu mare, care se unduia spre apus printr-o mlaștină și o zonă lată cu iarbă, unde se aflau desișuri de zadă și arini, care se întindeau de-a lungul malurilor. Chiar la râu, de-a curmezișul lui, era legat un odgon făcut din piele, prins de molizi înalți, aflați pe un mal și pe celălalt. De fiecare parte a râului, în zonele cu apă mică, se găseau plute din bușteni. S-au urcat pe una dintre ele, au prins două îndoituri de frânghie peste odgonul care unea cele două maluri și, deplasând buclele înainte, s-au tras dincolo cu mâinile și brațele. Pluta pe care se aflau a făcut odgonul cel mare să se întindă spre aval, așa că oamenii de la miazănoapte s-au văzut siliți să vâslească și să tragă tare când s-au apropiat de malul dinspre miazănoapte.

După drumuri repetate, și-au cărat tot ce aveau asupra lor. Au traversat, apoi câțiva bărbați au dus cele două plute spre latura dinspre miazăzi, au lăsat una acolo și s-au întors cu cealaltă.

Apoi au urcat stepa pe latura dinspre miazănoapte a

văii. În cea mai mare parte a celei de-a doua zile a ascensiunii, au trecut printr-o pădure ciudată, unde existau, ca de obicei, molizi, zade, pini, mesteceni și arini, însă toți aveau jumătatea înălțimii celor de la miazăzi și mulți erau înclinați într-o parte sau alta, ca și cum solul în care își aveau rădăcinile s-ar fi prăbușit. Și, din câte părea, chiar asta se întâmplase, pentru că au trecut prin dreptul unor iazuri mari, scufundate adânc în păturile de mușchi, iar apa avea nivelul mult sub cel al solului. Uneori, malurile acelor iazuri scufundate deveniseră ciudat de albe sub nivelul apei, făcând ca apa să capete culoarea cerului senin. Dedesubt se afla gheață. Pământul și acele de pin care alcătuiau solul acelei păduri, dar și toate păturile de mușchi și de mlaștină argiloasă, chiar și numeroasele iazuri – toate se aflau sub un strat de gheață, care ici și colo puteau fi văzute până în străfunduri. În locurile în care se întâmpla ca acel strat de gheață să se topească, arborii care creșteau deasupra se înclinau precum cei care se îmbătau la sărbătoare. Pădurea prin care mergeau era extrem de ciudată.

La marginea superioară a acelei păduri bete, copaci scunzi făceau loc unor desișuri pipernicite de pini și sălcii, și astfel au putut vedea în depărtare un șir de dealuri. Apoi, după ce au ajuns pe o culme joasă care se îndrepta spre nord-vest și au rămas pe ea, mergând pe o potecă lată, au zărit o masă albicioasă ridicându-se mult deasupra tuturor dealurilor, ca un zid uimitor de grandios. Din acel zid coborau degete de gheață, umplând văile dintre dealurile aflate dedesubt, iar apoi desfăcându-se spre stepă în pereți abrupți, rotunjiți precum copitele cailor. Unele dintre acele prelungiri treceau de păduri, astfel încât copacii striviți zăceau de-a valma dedesubtul acelor potcoave de gheață. Uriașa masă de gheață de deasupra semăna cu calotele de gheață din munții aflați la apus de Urdecha, dar mult mai impresionantă. Oriunde s-ar fi uitat spre miazănoapte, ghețurile stăpâneau totul. Probabil că mergea în acea direcție la nesfârșit, așa cum spusese

Pippiloette, că pământul continua fără încetare spre răsărit, iar marea întinsă și sărată mergea la nesfârșit spre apus.

Au ajuns la o ridicătură și au aruncat o privire spre o vale puțin adâncă de sub dealuri și gheață, care ducea spre marea întinsă și sărată dinspre apus și care forma gura văii. Dincolo de aceasta, sub dealuri, se vedeau coloanele înalte ale unor focuri de tabără. Pe măsură ce s-au apropiat, Loon a văzut că între marea întinsă și sărată și coloanele de fum se găsea un șir de stâlpi semănând cu cei din os. Ajungând ceva mai aproape, și-a dat seama că acelea erau de fapt trunchiurile moarte ale unor copaci imenși, mai înalți decât văzuse vreodată și mult mai înalți decât cei care creșteau în zonă. Trunchiurile dezgolite de scoarță erau înfipte cu susul în jos în pământ, având rădăcinile în aer, albe și spintecate, îndreptate spre cer, iar de capetele ieșite în afară, legate cu sfori colorate, atârnau țeste. Semănau foarte mult cu copacii de la sărbătoarea opt-opt și ceva din acea imagine i-a adus o oarecare liniște lui Loon.

Cei de la miazănoapte trăiau într-o tabără de zece sau douăsprezece case, făcute din lemn, oase și piei de animale. Erau ghemuite între un deal și peretele rotunjit de gheață de la capătul unei scurgeri imense care cobora din masa de gheață printre dealuri. Capătul deschis al despicăturii era îndreptat spre miazăzi, iar zidul de gheață, spre răsărit. Chiar și în acea perioadă, spre sfârșitul lunii a opta, pe sol se aflau petice de zăpadă. Dinspre miazănoapte venea o adiere rece, chiar dacă soarele strălucea pe cer. Bolborosind, un pârâu puțin adânc șiroia din copita de gheață la răsărit față de tabăra lor și își croia drum spre sud-vest, către marea întinsă și sărată care se vedea din tabără ca o curbă de albastru în depărtare.

Au pătruns în tabără. Alte trunchiuri gigantice, lipsite de scoarță fuseseră folosite drept stâlpi de colț al caselor. Întrucât nu văzuse copaci înalți în ultimele două zile ale călătoriei lor spre miazănoapte, Loon a bănuit că trunchiurile impresionante fuseseră aduse ca resturi de mare, ceea ce sugera un tărâm aflat undeva spre apus, unde era căminul unor uriași.

Cea mai mare casă avea laturile de aproape zece pași mari, fiind de trei ori mai înaltă decât un stat de om. Au pătruns înăuntru printr-o tăietură scundă în stratul de argilă din fața ei, un soi de capcană lungă pe care se cobora pentru a ajunge în interior. După ce au trecut de despicătură și au ajuns sub casa uriașă, cei de la miazănoapte și-au dezbrăcat o parte dintre hainele pe care le purtaseră în frig, după care au pășit peste un prag înalt din lemn și s-au tras în sus, printr-o gaură de dimensiunile unui om, pe o podea din pământ, tăiată ceva mai puțin adânc decât trapa. Jumătate din aceasta era acoperită cu scânduri, iar peste scânduri, o altă bucată înaltă de lemn slujea drept treaptă pentru ca printr-o bortă oamenii să ajungă pe o podea din lemn, așezată la un stat de om deasupra podelei din pământ.

Captivilor li s-a făcut semn să urce prin ambele găuri pentru a intra în casă.

Înăuntru, singura lumină venea de la un foc și dintr-o groapă făcută de o creangă găurită, fixată în cel mai înalt punct al tavanului. Zidurile erau acoperite cu piei neprelucrate care se suprapuneau. Aerul de la nivelul cel mai de jos era rece, dar deasupra acestuia se găsea o platformă care acoperea peste jumătate din casă, iar acolo stăteau cei mai mulți dintre nordici. Unii copii stăteau cocoțați și mai sus, pe niște paturi înălțate ce îi situau imediat sub acoperiș. Copiii erau despuiați, iar bărbații și femeile de pe platforma de sus purtau doar straie ce îi acopereau de la brâu până la genunchi. La nivelul la care se aflau, aerul nu era doar cald, ci încins, astfel că pe trupurile rotunjoare și brunete ale celor de la miazănoapte se vedeau broboane strălucitoare de sudoare. Oamenii de acolo își treceau unul altuia polonice cu apă pe care o luau din găleți din lemn și o sorbeau în timp ce stăteau de vorbă. Focul se afla pe o piatră de sub gaura din acoperiș și era de fapt alcătuit din câteva opaițe mari, așezate în jurul unui foc mic, ce ardea deasupra unui pat de tăciuni. Focul era atât de scăzut, încât trebuia alimentat permanent și Loon a observat că femeile nordicilor se ocupau de el. Acestea aveau sâni de diferite mărimi, așa cum era firesc.

A numărat douăzeci plus unsprezece oameni în acea încăpere slab luminată. Elga nu se afla acolo; probabil că o duseseră în altă casă. Existau multe asemenea case. Așadar, dacă aceea era tabăra unei haite, era foarte mare.

Cât au vorbit, oamenii de la miazănoapte au râs mult. Lui Loon și celorlalți captivi li s-au adresat monosilabic. După ce au petrecut câtva timp pe primul palier din lemn și au fost pipăiți de câțiva bărbați, lui Loon și celor doi captivi li s-a făcut semn să se întoarcă în spațiul din pământ de sub podea, unde au găsit alți șapte oameni, stând întinși pe piei de animale, dar și câteva rațe înghețate, ținute în saci confecționați din rădăcini de cedru.

Acolo, pe podeaua de sub casă, era frig. Existau câteva piei de ren care acopereau partea de podea cea mai

îndepărtată de intrare, iar ceilalți captivi stăteau întinși, înfășurați în piei, ghemuiți unul într-altul pentru a se încălzi. Niciunul dintre ei nu a scos vreo vorbă când Loon i-a întrebat ce se întâmpla. Nu și-a dat seama dacă înțeleseseră ce spusese.

Părea că nordicii de deasupra lui făceau schimb de vești, iar cei proaspăt sosiți aproape sigur le povesteau despre călătoria pe care abia o încheiaseră. Câțiva dintre ei au tranșat mărunt un ren înghețat și le-au dat bucătăreselor de lângă foc bucățile ce trebuiau pârlite; cei care au tăiat animalul le-au aruncat captivilor inima și plămânii, iar mai apoi intestinele, curățate de grăsime. Grupul de dedesubt și-a împărțit hrana fără să se gâlcevească, fiecare luând câteva îmbucături, apoi trecând hălcile mai departe. După ce s-au săturat cu toții, a rămas totuși o cantitate mare de organe de ren în colțul cel mai îndepărtat al încăperii; erau părțile cele mai puțin bune, adevărat, dar și ele trebuiau mâncate, dacă le era foame.

Loon a așteptat până când ceilalți prizonieri s-au învelit cu blănurile lor, apoi s-a dus spre o piele nefolosită, alcătuită din picioarele din spate ale unui ren mic, și-a înfășurat-o în jurul trupului. Dacă își ținea genunchii strânși la piept, se putea acoperi. S-a îngropat în acea blană și s-a străduit să adoarmă, apăsând cât mai puțin pe partea de blană care se afla pe sol. Avea nevoie de o altă blană dedesubt, așa că s-a ridicat și a găsit încă una. Carnea de ren îi stătea ca o masă înghețată în stomac. Gândurile lui erau la fel de confuze ca și în noaptea în care îi fusese furată soția. Nu reușea să priceapă ce se întâmpla cu el. Îi era atât de rău, încât abia se putea mișca și, chiar strâns ghem în blană, și stând pe acele resturi de piele, a început să tremure, mai mult de teamă decât de frig.

Sunt cel de-al treilea suflu
Te însoțesc atunci
Când ai pierdut totul
Când nu poți merge mai departe
Însă pășești oricum înainte

Am intervenit ca să îl ajut. Cu ajutorul meu, va trece dintr-o lume în alta și va dormi cât va fi treaz. Va continua să trăiască în lumea viselor și nicăieri altundeva. Așa va rezista.

Unii dintre captivi vorbeau limbi pe care le înțelegea întrucâtva. Păreau să spună că nordicii nu-i considerau oameni. Erau pur și simplu prizonieri, ținuți în viață ca să muncească pentru jende, adevărații oameni.

Doi sau trei jende înarmați cu lănci sau lame ieșeau ziua, însoțiți de unul sau doi captivi. De obicei, jende îi duceau în josul râului sau spre țărmul mării pentru a trage tărgi și sănii încărcate cu saci de pește sau foci întregi, înghețate, sau bucăți de piele și grăsime de foci uriașe și îmblănite, sau din balenele eșuate. Dacă zăpada era moale, captivilor li se dădeau tălpigi. Tărgile pentru transportarea greutăților aveau lame din coarne legate de capetele parilor, făcându-le să capete o suprafață mai mare și astfel să poată fi trase pe zăpada afânată. Săniile lor aveau tălpigi făcute din coaste de balenă. Jende purtau saci de spate legați de cadre din lemn, pe care îi umpleau pe malul mării și îi aduceau în tabără.

Ajunși acolo, captivii ridicau greutățile pe o platformă de lemn, așezată pe capătul superior al unui trunchi de copac, îngropat în pământ, astfel că era la o înălțime mai mare decât un stat de om. O platformă fusese construită în cerc în jurul trunchiului, imediat sub partea superioară, iar pe ea erau așezați nenumărați pești, toți înghețați și tari precum cremenea, dispuși în așa fel încât să formeze un zid de jur împrejurul platformei, cu o singură trecere la capătul unei scări. Piei de ren protejau peștii de razele soarelui.

Pe platforma care i-a amintit lui Loon de cea pe care oamenii haitei lui așezau morții, a descoperit că după zidul alcătuit din pești erau aranjate cu grijă mormane de saci din piele de focă, fiecare sac fiind făcut din întreaga piele, care fusese jupuită de pe animal fără să fie tăiată mult; găurile fuseseră cusute, iar acum fiecare sac umflat era plin cu grăsime înghețată, care se vedea prin băierile lui. Unul dintre jende a desfăcut băierile unuia dintre saci și a scos într-o găleată niște grăsime albă, semisolidă. Loon a rămas uimit văzând toți acei saci, atât de uimit, încât

pentru scurtă vreme a ieșit din starea de somnolență care îl cuprinsese. Proviziile depozitate pe platformă îi puteau hrăni pe oamenii taberei chiar și doi sau trei ani. Nu mai văzuse așa ceva. Acei oameni erau bogați.

Nu doar atât, ci pe lângă oameni țineau captivi și lupi. Loon s-a deșteptat cu totul când a văzut toate acele lucruri: la capătul răsăritean al taberei, sub zidul de gheață care părea să geamă, se găsea un fel de casă fără acoperiș, un perete circular, făcut dintr-un șir de crengi lungi de arin, legate, iar în interiorul îngrăditurii era ținută o mică haită de lupi, care rânjeau și se repezeau unul la altul ori de câte ori jende deschidea poarta din gard. Însă, după ce jende intra, lupii se retrăgeau, se tăvăleau pe spate și urinau pe ei, uitându-se rugător la om, și se lingeau pe bot de foame. Ei le aruncau bucăți din aceleași rămășițe cu care îi hrăneau și pe captivi, iar lupii le înhățau grăbiți și le înghițeau pe nemestecate. Apoi, cu capetele plecate și dând din cozi, se strângeau în jurul omului, care întindea mâna și îi trăgea de urechi, după care îi prindea de cap și îi scutura într-o parte și în alta! Iar lupii dădeau și mai viguros din cozi! Loon a urmărit acea scenă cu gura căscată și s-a minunat din nou când oamenii au lăsat lupii să iasă din îngrăditură și au plecat pe tălpigi de zăpadă, iar animalele se zbenguiau fericite în jurul lor. Mai târziu în acea zi, când s-au întors în tabără, lupii încă îi însoțeau pe oameni, târând bucăți de lemn și carne însângerată la capătul unor frânghii legate de hamuri tot din frânghie, prinse de picioarele din față ale lupilor, ceva asemănător cu hamurile pe care oamenii și le puneau în jurul taliei pentru a trage tărgile.

Loon nu-și putea crede ochilor. Acei oameni erau… nu știa cum să îi considere.

În zilele care au urmat, a descoperit că principalul lucru pe care îl voiau nordicii de la prizonieri nu era să care hrană de la marea întinsă și sărată, lucru pe care îl puteau face și lupii captivi, ci mai curând să adune lemn de foc din ravenele aflate la răsărit de tabără. Drept urmare, zilele

petrecute pentru a merge până pe țărm și să aducă în tabără pește, foci și grăsime s-au rărit, îndesindu-se însă acelea când trebuia să meargă mult timp spre răsărit, de-a lungul șirului de dealuri, ajungând la una dintre văile scurte care se ridicau spre uriașul zid din gheață. Pe fundul acelor văi creșteau păduri surprinzător de dese, chiar dacă cei mai înalți copaci nu erau mai înalți decât el. Majoritatea copacilor erau cam din aceeași esență ca și cei de la miazăzi, predominând mesteacănul și zada, puțini pini, însă stejari nu existau acolo. Mergând toată ziua printre acei copaci, Loon simțea că pătrunde într-un tărâm aflat de cealaltă parte a cerului, unde lucrurile vii erau mai mici, transformând oamenii obișnuiți în giganți. Probabil că acest lucru îi făcea pe nordici să fie atât de ciudați.

Însoțitorii sau paznicii jende aveau pene și lame din piatră, prinse lateral pe crengi și loveau cu ele în trunchiul copacilor pentru a face o primă tăietură la baza lor, după care făceau o crestătură și apoi îi puneau pe captivi să bată în ea cu pietre sau cu capetele groase ale unor crengi rezistente până când trunchiul copacului crăpa și cădea. De asemenea, captivii erau trimiși mai departe în susul văii abrupte să caute copaci prăbușiți sau crengi moarte care puteau fi desprinse din copaci.

În timpul incursiunilor prin acele văi, jende nu făceau niciun efort să îi păzească pe captivi; aceștia nu aveau unde să fugă, decât spre moarte. Totuși, lui Loon neglijența lor i s-a părut suficient de interesantă ca să mai iasă din starea de somnolență și să îi ofere ceva la care să se gândească din când în când. Câteodată, jende luau în acele ieșiri și câțiva dintre lupii captivi; era probabil încă un motiv pentru care nu trebuia să îi păzească pe oamenii captivi. Dar dacă el și Elga ar fi reușit să fugă și dacă ar fi avut saci cu mâncare și tălpigi de zăpadă, de ce nu ar fi putut alerga mai repede decât orice urmăritor pentru a-i prinde? Era tot mai convins că el și Elga ar fi mai iuți decât acei nordici pe distanțe lungi.

Însă nu ar fi fost mai iuți decât lupii. Dar dacă ar fi putut să-i țină la distanță aruncând cu pietre în ei, gonindu-i,

atunci ce om i-ar fi putut prinde? Dar cum să arunci cu pietre și în același timp să alergi?

Îl frământau astfel de întrebări și se prefăcea că era la fel de insensibil ca și până atunci, însă era doar o amăgire pentru că acum avea o mică dorință. S-a trezit din nou ori se afla cel puțin într-un vis care nu era chiar atât de amorțit. A început să caute modalități de a fura diverse lucruri de la jende și a le ascunde. La început nu a găsit nimic, dar era cu ochii în patru.

Într-o zi a văzut casa în care era ținută Elga, pentru că amândoi au ieșit în același timp. La început, Elga nu l-a observat, așa că el s-a uitat fix la ea. Nu și-a dat seama cum o tratau nordicii. A presupus că redevenise soția unui jende din acea casă. A presupus sau a sperat că o tratau ca pe o jende, nu ca pe o captivă, dar nu era sigur. Poate că soțiile nordicilor erau captive, deși ele aveau o casă a lor la capătul de sus al văii, pentru problemele lor lunare, a socotit el. Iar femeile din casa în care trăia el erau vesele și active în jurul focului, gătind tot ce mâncau bărbații. Nu avea cum să știe dacă Elga participa la asemenea activități.

Acum avea dorința de a ști lucruri, iar asta era o dorință puternică; dar nu putea să se trădeze.

Între prizonieri era un tânăr care vorbea ca Loon și care înțelegea limba pe care o vorbeau jende. Într-o noapte, în timp ce mâncau, el i-a spus că făcea parte din clanul vulturilor. Niciun jende nu era vultur, a spus Loon; acei oameni nici măcar nu aveau clanuri.

Cât strângea lemne, privea în jur și spunea povești despre felul în care el și Elga vor reuși să evadeze. Toate poveștile prezentau probleme în ceea ce privește modul de acțiune. În unele zile petrecute afară era liber să fugă vreme de un pumn sau doi, dar jende și-ar fi dat seama curând de dispariția lui și probabil că ar fi asmuțit lupii pe urmele sale. Tot astfel, în cursul zilelor, nu știa unde se afla Elga. Știa unde era noaptea, dar și el era într-o casă, sub ochii oamenilor-jende.

Când diminețile erau oranj, jende spuneau că va urma un viscol. În astfel de zile, jende stăteau în casă și găteau, mâncau, confecționau diverse lucruri, dormeau sau spuneau povești. Bărbații-jende deveneau neliniștiți dacă trebuiau să stea în casă. Într-o zi, ei l-au scos afară doar în pantaloni și i-au cerut să alerge în jurul adăpostului în timp ce ei aruncau cu bulgări de zăpadă în el și strigau veseli către viscol, cerându-i să înceteze. A doua zi, viscolul s-a stins.

Fusese singura dată când ei organizaseră ceva semănând cu o ceremonie de șaman și sigur fusese ceva mai mult decât o glumă. După aceea, îi dăduseră să mănânce o bucată de somon și o ciozvârtă de ren prăjit.

Când zăpada era proaspătă, nordicii purtau tălpigi. Aceștia erau mai mari decât cei folosiți de Haita Lupilor, fiind făcuți din ramuri lungi de molid, îndoite pentru a descrie o curbă completă până într-un punct din spatele călcâiului, iar capetele erau legate între ele. Peste partea cea mai lată a îndoiturii erau legate laolaltă două bețe rigide. O țesătură deschisă din fâșii de piele era legată de cadrul exterior, alcătuind suprafața pe care se mergea pe zăpadă. Fâșiile de piele erau legate de bățul așezat în curmeziș și ele se foloseau pentru a lega ghetele de bățul din față. Încălțările erau ușoare și rezistente și îl făceau pe cel care le folosea să plutească pe zăpadă, mai puțin peste cea afânată. Erau mai bune pe partea plată decât pe travers. Așa cum se întâmpla în cazul folosirii tălpigilor purtați de Haita Lupilor, în timp ce coborau o pantă înzăpezită, omul putea aluneca pe un picior până când se acumula suficientă zăpadă sub tălpig pentru a-l ajuta să se oprească și, înainte să se întâmple asta, el își trecea greutatea pe celălalt picior, alunecând apoi în josul pantei cu pași mari. În ravenele abrupte, aceste alunecări de vis se adăugau sentimentului pe care îl avea Loon, că era un uriaș al pământului.

Ține capul plecat și treci de la o zi la alta. Mănâncă atât cât poți fără să ți se facă rău. Îi venea greu să mănânce pentru că simțea o gheară care îi strângea permanent pântecele, deși uneori avea o foame cumplită. Nu putea deosebi foamea de greață, de aceea a ajuns să îi fie foarte frig noaptea, atât de frig, încât din timp în timp tremura. Nimeni nu poate tremura multă vreme.

Zilele se scurgeau. Solstițiul de iarnă a venit și s-a dus. În preajma acelei zile, bărbații-jende au lăsat unul dintre lupii captivi afară din îngrăditură, l-au înconjurat și, pe neașteptate, l-au ucis cu lovituri de bâtă, după care l-au

jupuit și l-au mâncat, dând câte o bucată de carne fiecărui jende. Când au văzut așa ceva, oamenii captivi au devenit foarte tăcuți în noaptea petrecută în adăpostul rece.

În miezul acelei ierni, Loon a cunoscut bine peisajul înconjurător, îndeosebi ravenele dinspre răsărit și terenul care cobora spre miazăzi și apus și ducea spre marea întinsă și sărată. Pe acea pantă largă și spartă, oamenii-jende prindeau în capcane animale precum castori, jderi și vulpi, dar și alte creaturi mici și îmblănite ale mlaștinilor și pâraielor, care acum zăceau sub o mantie groasă de zăpadă.

Pe măsură ce iarna a devenit din ce în ce mai geroasă, în ciuda zilelor care se lungeau, își petreceau mai mult timp în casă, iar Loon a deprins multe despre cele ce se petreceau acolo. A descoperit care erau bărbații care conduceau acea haită mare și care femei erau șefe și cum se despărțea grupul în clanuri, ori în ceea ce aveau ei drept clanuri. Femeile se ocupau de treburile casei într-un mod pe care îl cunoștea din propria lui haită. Elga se ducea în continuare în adăpostul femeilor la vremea lunii noi, așa cum o făcea și acasă. Era ceva ce merita știut. În zilele în care o zărea mergând acolo simțea o împunsătură de speranță, ca și cum primea un răspuns la o ghicitoare. De fiecare dată când o vedea îi era greu să nu tresară și să își mute privirea de la ea. Încă nu știa sigur dacă oamenii-jende știau de legătura dintre ei doi.

Spre sfârșitul iernii, oamenii-jende au plecat spre marea înghețată să vâneze foci la copcile unde acestea ieșeau să respire. Marea sărată și întinsă era înghețată până la o distanță uriașă de țărm, chiar și până la câteva insulițe stâncoase care își ițeau capetele la orizont. Așadar, se duceau pe gheață, iar în unele zile, Loon trebuia să îi urmeze, simțindu-și inima la fel de rece ca și picioarele.

Oamenii-jende se duceau drept în locurile în care puteau să găsească găuri în gheață și acolo așteptau, ascunzându-se înapoia unor mici ziduri din zăpadă făcute de ei, pentru a lovi cu lancea animalele care ieșeau fără a bănui nimic. Legau fâșii de piele de sulițe pentru ca focile să nu poată muri sub gheață. Unele dintre animalele ucise aveau pui în burți, iar nenăscuții erau o delicatesă aparte în tabăra lor.

Sarcina lui Loon era să tragă sania în care era prada. Era grea, de aceea i se părea că exista riscul ca ea să străpungă gheața și să îl tragă în adâncul mării întinse și sărate. Însă el își ținea ochii plecați și făcea tot ce i se cerea.

Unele crăpături mari dintre banchize înghețau uneori, dar rămâneau limpezi, astfel că putea privi în apă, până la fund. Odată a văzut nisipul galben, acoperit de stele de mare, asemenea unor flori mari. Când pășeau pe porțiunile limpezi, jende loveau deseori cu lăncile în fața lor pentru a încerca rezistența gheții. La un moment dat, oprindu-se puțin pentru a privi spre stelele de mare de culoare violet, bărbatul-jende numit Elhu a spus: „Păcat!” în felul în care vorbeau ei când râdeau de ghinion. A adăugat ceva care părea să însemne că stelele de mare ar avea o valoare și a făcut o mișcare ca un scărpinat în timp ce a spus acele vorbe.

Privind în jur, Loon a dat din cap. Acolo vedea marele zid de gheață dominând dealurile care se întindeau spre apus cât putea cuprinde cu ochii, acoperind atât marea, cât și uscatul, deși pe ocean nu se înălța chiar atât de sus. Probabil că se odihnea pe fundul mării, așa cum se întâmpla cu gheața din apropierea țărmului; ori poate și ea

plutea, la fel ca gheața aflată departe de mal. Spre apus, se vedeau locurile în care valurile loviseră țărmul în timpul verii și înghețaseră, lipit de el, ca o broderie șturlubatică de bucle și țurțuri. Încâlceala albă semăna oarecum cu apa împrăștiată și stropii, însă cum totul era înghețat, scena rămăsese ciudat de neclintită.

Era întotdeauna înspăimântat când se afla pe gheață și vedea că și nordicii trăiau aceeași spaimă, fiind la fel de alerți precum căprioarele când simt miros de lup, astfel și-a dat seama că avea dreptate să fie speriat. Gheața de sub ei se îndoia uneori, mai ales sub sănii, simțea acest lucru în spatele lui. Când se întâmpla asta, jende schimbau traseul și descriau curbe largi, fără să se oprească, iar unul dintre ei îi striga lui Loon să nu se oprească, nicio clipă să nu facă asta: *Oma! Oma!* Din câte se părea, oprirea era o mare greșeală, lucru evidențiat de gesturile nordicului care sugerau că putea să se scufunde sub gheața subțire.

Era evident că, pentru a rămâne în siguranță, trebuia să stea pe gheața cea mai albă. Gheața nou formată era aproape neagră, iar nordicii numeau *beltz* acele zone și se fereau de ele. Gheața nou formată căpăta o culoare cenușie, iar când devenea foarte groasă, era albă. Linia în care cenușiul devenea alb putea susține un om și sania lui. Pe de altă parte, indiferent cât de albă ar fi fost gheața din jur, nordicii se fereau de orice porțiuni de apă eliberată de gheață. Aveau cu ei un par lung, cu un capăt din os și un cârlig la celălalt capăt; se numea *una* și era mai ușor decât orice suliță pe care o foloseau pentru a încerca gheața suspectă din față, pentru a verifica dacă putea fi spartă și să permită apei mării să ajungă sus. Mormanele de zăpadă de pe sloiurile în mișcare erau încercate pentru a se vedea dacă chiar exista gheață sub ele: se părea că iarna, apa mării era atât de rece, încât zăpada plutea pe ea fără a se topi, părând solidă, deși nu era așa. Acea zloată era numită *pogaza*, iar dacă înghețase, devenind o masă solidă, se numea *igini. Igini* putea susține un om și chiar o sanie, dar era aproape imposibil de tras sania peste ea sau chiar de

mers fără să cazi. De asemenea, nu exista nicio diferență vizibilă între *igini* și *pogaza*, astfel că ele trebuiau evitate cu orice preț când era posibil și *igini* trebuia considerată o mare primejdie dacă erau nevoiți să o traverseze pentru a ajunge pe gheață mai groasă. Cu eleganță, ei mimau ce s-ar întâmpla dacă ar cădea într-o *pogaza*; nimic pe care să te cațări, nimic de care să te ții, astfel că în curând înghețai și mureai. Păreau să se bucure când mimau sosirea morții.

În cursul unei zile scurte de la mijlocul celei de-a doua luni, Loon stătea ascuns înapoia unui mal de zăpadă din apropierea unei găuri din gheață, iar un jende pe nume Kaktak, împreună cu Elhu și un alt prieten ucideau focile care ieșeau din gaură când, pe neașteptate, s-a auzit un zgomot puternic dinspre uscat. Nordicii au fugit imediat într-acolo, lăsându-i pe captivi să îi urmeze sau să rămână locului. Când Loon și ceilalți doi prizonieri i-au ajuns din urmă, nordicii rămăseseră nemișcați, privind spre apa neagră peste care nu puteau sări. Acum, niciunul dintre ei nu a mai mimat nimic. Se aflau pe un sloi uriaș de gheață plutitoare care se îndrepta spre largul mării.

Nordicii s-au sfătuit scurtă vreme, apoi au revenit la gaura din sloi și au alcătuit un adăpost din peretele de zăpadă, sănii și câteva blănuri aflate în ele. Fiecare dintre ei a folosit câte o blană ca să se așeze pe ea, iar în centru au plasat piatra plată pe care o foloseau ca vatră. Au aprins iute focul cu grăsime și, deși acesta nu dădea prea multă căldură, tot era mai bine decât nimic. După aceea, nu au mai avut nimic altceva de făcut decât să stea și să aștepte, sperând că vreun vânt dinspre larg, venind din apus, va împinge sloiul spre gheața care încă era prinsă de țărm. Până atunci, însă, se găseau pe o plută din gheață, care pornise spre marea cea întinsă și sărată. Unul dintre jende s-a ridicat în picioare și a strigat o rugăciune sau un blestem spre vânturi; apoi, toți s-au ghemuit în blănuri, așteptând să trăiască sau să moară.

La mijlocul după-amiezii a coborât noaptea, iar temperatura a scăzut cumplit. Atunci s-a simțit căldura

focului, deși nu era mai puternică decât aceea a unui opaiț mai mare care pâlpâia. Au blocat adăpostul scund cu zăpadă și piei, apoi s-au ghemuit în jurul flăcării firave, strângându-se într-un cerc pentru a-și transmite unul altuia căldură și întinzând mâinile spre foc din când în când pentru a și le încălzi puțin, după care le vârau adânc la subraț.

Lui Loon îi era prea frig ca să gândească. A stat ghemuit, mișcându-și degetele de la picioare, simțind în suflet o tristețe profundă pentru că nu o putea salva pe Elga și că totul se va sfârși curând și pentru el. De mult nu mai avusese sentimente atât de puternice.

Însă, la o vreme din noapte, vântul a părut că se schimbă și, în orice caz, a început să se întețească. Deși pe întuneric nu aveau cum să-și dea seama de ceva, când lumina cenușie a zilei s-a furișat la orizont spre răsărit și au putut vedea afară din adăpost, vântul bătea sigur dinspre apus. S-au foit puțin pe sub blănuri și au mâncat niște pește înghețat să mai capete puteri pentru ceea ce le rezerva ziua.

Când soarele a început să licărească la orizont, și-au părăsit adăpostul și au privit atent în jur. În depărtare, se vedeau dealurile din spatele taberei lor, iar gheața se înălța peste ele. Insula lor plutitoare se legăna pe marea întinsă și sărată, udându-se pe la margini. Din fericire, era suficient de mare, astfel că au rămas uscați în mijloc, deși vântul bătea tot mai tare, iar apa provenită din valurile sparte se rostogolea pe latura de apus a gheții, azvârlind jerbe mici de stropi.

Au reintrat în adăpost ca să se mai încălzească atât cât se putea. Au rămas îndelung în semiîntunericul dinăuntru. În cele din urmă, pluta s-a oprit cu un scrâșnet și au năvălit cu toții afară, pentru a descoperi că se aflau departe spre miazăzi față de locul din care se desprinsese sloiul ce fusese azvârlit de apă pe o gheață neagră, nouă, foarte subțire.

— Ghinion! a exclamat un jende, râzând fără să se bucure.

Nordicii au dat iute ocol insulei lor, apoi au discutat multă vreme între ei. Traversarea porțiunii de gheață neagră avea să fie dificilă; probabilitatea de a se scufunda prin ea era cât se putea de limpede.

Kaktak a vorbit și a jucat o pantomimă în fața lui Loon și a celorlalți doi prizonieri, într-un mod care nu i-a fost prea clar lui Loon. Se părea că imita urșii mari și albi care trăiau pe gheața mării. Când dădeau de gheață neagră, urșii se lăsau pe burtă și se împingeau înainte cu labele, înaintând cât de repede puteau, fără să calce gheața. Metoda asta de a împinge înainte cu ajutorul degetelor de la picioarele din spate și al celor din față era singura soluție pentru a evita riscul de a exercita presiune asupra gheții. În comparație cu urșii, diferența era că oamenii aveau să țină câte o *una* în fiecare mână, de-a lungul corpului, apăsând pe ele să-și disperseze greutatea pe o porțiune mai mare de gheață în timp ce înaintau târâș.

Kaktak a discutat câteva clipe cu Elhu și celălalt nordic, iar apoi, îngenunchind grațios și aruncându-se înainte, a alunecat pe gheața neagră și s-a șerpuit ca o șopârlă mare, mișcând mereu *una*-ele în jurul lui. După ce a ajuns la gheața cenușie, s-a ridicat în grabă și imediat a început să îndepărteze apa de pe blana hainei și a pantalonilor, lăsând-o să cadă pe zăpada de sub el. Apoi, fericit, a strigat către ceilalți: *Omoo!,* după care a împins bețele înapoi peste gheața neagră. Merge!

Deci se putea, dar dacă te pricepeai. A ști că se putea era principalul lucru, iar după ce Kaktak dovedise asta, ceilalți jende au traversat repede acea porțiune, unul după altul, peste alte locuri din gheață, încercând să stea aproape de ruta aleasă de Kaktak, dar fără a o repeta întocmai.

Când i-a venit rândul, Loon a alungat din minte imaginea cufundarilor care loveau apa când traversau un lac și, în schimb, a rechemat în minte imaginea unei șopârle roșii, de apă, pe care o văzuse cândva îndepărtându-se de o stâncă răsturnată într-un torent, arătând ca o rădăcină vie și dispărând imediat. S-a ghemuit și s-a zvârlit în față cât

de ușor a putut, atingând imediat gheața cu nasul și buzele, astfel că gustul sărat al pojghiței de apă de pe gheață a pătruns în el în timp ce aluneca pe genunchi și degetele picioarelor, fiind susținut de cele două *una* prinse în mâini, apoi s-a ridicat în picioare și a început să stoarcă apa de pe pieptul hainei din blană înainte ca ea să înghețe. Deși aerul era foarte geros, pe noul strat de gheață exista un fel de umezeală, alcătuită din apă mai sărată decât cea a mării.

— Gatzi! a spus Kaktak când a văzut chipul lui Loon. Sărată!

Nordicii au fost atât de încântați că reușiseră să se întoarcă la țărm și că scăpaseră de moarte, încât Loon și-a dat seama că ei nu se așteptaseră să scape cu viață. Nu reperase acel sentiment al lor cât se aflaseră pe mare și a rămas impresionat de felul în care înfruntaseră situația.

Ceilalți captivi s-au furișat peste gheața cenușie și i-au imitat pe jende, uscându-și blănurile cu degetele atât cât au putut, ceea ce a făcut ca ele să devină rozalii, ude și să tremure de frig. Apoi, jende au tras săniile de pe insula de gheață azvârlind frânghii cu lațuri peste ele, iar după ce le-au prins, le-au tras pe gheața proaspătă cât de delicat și încet au fost în stare. Gheața neagră s-a îndoit sub greutatea lor, dar nu s-a spart.

După ce au recuperat săniile, jende au pornit spre tabără mai iute decât îi văzuse Loon vreodată pe nordici mișcându-se. Curând și-a dat seama că făceau asta deoarece aveau hainele umede, în ciuda tuturor eforturilor de a le usca; gerul era atât de pătrunzător, încât trebuiau să alerge pentru a se simți îndeajuns de calzi ca să se miște. Captivii i-au urmat cum au putut. După ce alergarea i-a mai încălzit puțin, au încetinit ritmul, ajungând să meargă la pas și și-au mai tras răsuflarea, dar, simțind că îngheață din nou, au fost siliți să o ia la fugă. Și așa au mers, când alergând, când pășind rar, dar mai mult în goană și respirând atât de greu, încât probabil că sângele le ardea în trupuri; tot ce puteau face era să își păstreze căldura cât să se poată mișca.

Loon i-a urmat pe cei trei jende și nu a făcut nicio încercare de a-i ajuta pe ceilalți captivi care alergau în spatele lui. Asta sigur era treaba nordicilor. Însă ei nu le-au oferit niciun fel de ajutor, nici măcar nu s-au uitat vreodată în urmă, iar când a privit peste umăr, Loon l-a văzut pe ultimul dintre ei, un bărbat pe nume Bron, prăbușindu-se și chinuindu-se să se ridice în picioare. A așteptat, iar când Bron l-a ajuns din urmă, a legat sania acestuia de a lui, eliberându-l, ca să poată merge fără a mai fi silit să o târască după el.

Doar că, la puțin timp după aceea, s-a uitat din nou în spate și a văzut că Bron căzuse pe zăpadă. S-a întors și, lăsând sania lui acolo unde era, l-a tras pe om pe propria sanie, după care l-a prins de funie și a pornit înainte. A tras și a tot tras de funie și, simțind că picioarele îi iau foc, a reușit să o urnească, în timp ce restul trupului îi ardea de frig. Arșița pornea dinăuntrul lui, dorind să iasă, frigul din afară voia să îl pătrundă, dar ambele în mod dureros. Și totuși, amândouă simțămintele aveau să fie suficiente ca el să poată reveni la tabără. Când a ajuns aproape de tabără, a început să cânte unul dintre cântecele de alergare ale lui Thorn și s-a oprit din cântat doar când s-a aflat la intrarea-tunel spre trapa casei mari și a pătruns ca să ceară ajutor pentru Bron, care încă se afla pe sanie. Nu era convins ce vor înțelege nordicii din faptul că el îl salvase pe un camarad captiv și s-a supărat pe sine pentru că îi iritase cumva. S-a dus în colțul lui de la nivelul solului, și-a dat jos obielele, după care a rămas aproape de focul slab al captivilor pentru a se încălzi și usca. Ca de obicei, dezghețarea i-a produs cea mai mare arsură pe care o suferise vreodată, dar totul a rămas la suprafața pielii, iar senzația îi revenea din mâinile amorțite, apoi din față și urechi. Pe urmă a mâncat în picioare mult pește înmuiat în grăsime de marmotă. Între timp, nordicii l-au adus pe Bron pe platforma din mijlocul casei, lângă foc, iar după ce acesta a putut rosti cursiv câteva cuvinte, l-au trimis înapoi la nivelul prizonierilor, pentru a-și petrece noaptea acolo. Ajuns jos, el l-a prins pe Loon de un braț, cu o expresie pe

care nu voia să o vadă pe fața niciunui captiv; nu dorea să se socotească drept unul dintre ei și niciun străin care le sare în ajutor. Însă în nopțile care au urmat, Loon s-a trezit în câteva rânduri și l-a simțit pe Bron lipit de spatele lui, transformându-se într-o pătură vie în partea cea mai friguroasă a nopții. Nu cunoșteau niciunul cuvinte din limba celuilalt, în afară de cele folosite de nordici și nu le-au rostit niciodată cu voce tare. Podeaua de pe sol, de sub casa mare, era un loc mut.

Loon dorea să se facă invizibil pentru nordici, pentru a deveni un captiv care nu merita nicio atenție. Acum, unii dintre ei își dăduseră seama de existența lui. Și el ascunsese o labă de oaie într-un colț al adăpostului rece, și la fiecare lună nouă îi zgâriase marginile cu o piatră pentru a marca lunile care trecuseră, iar într-o noapte nu a mai găsit-o. Nu știa sigur dacă cel care o luase observase semnele făcute de el. Nu remarcase niciun semn că Elhu sau Kaktak, ori altcineva dintre oamenii ghețurilor îl urmărea. Dar a simțit că bărbații care ieșeau cel mai devreme și cel mai departe în treburile lor zilnice îl luau cu ei din ce în ce mai des. Iar în cursul zilelor petrecute în aer liber, verificând capcane sau vânând pe gheața mării sau căutând lemne de foc, aceștia îi dădeau să bea și să mănânce tot atât de mult cât și pentru ei înșiși, tratându-l ca pe unul de-ai lor, mai puțin când era vorba de tras sania spre tabără. Și bineînțeles că nu i se permitea niciodată să aibă de-a face cu lupii captivi pe care câteodată îi luau în expedițiile lor. Vorbeau între ei, iar Loon nu putea surprinde decât fragmente, însă începuse să înțeleagă mai multe decât înainte. Nordicii erau mulțumiți de viața pe care o duceau în apropiere de marea cea întinsă și sărată. Era întotdeauna frig și iarna era cu precădere întuneric, dar trăiau bine din roadele mării și ale dealurilor. Niciodată nu flămânzeau. Râdeau când aveau ghinion și scăpau de el. Îl înfruntau pe Narsook.

Într-o dimineață, când Loon a ieșit din casa lui, s-a trezit cu Elga în față. A spus:

— Bună!

Însă ea nu l-a luat în seamă, s-a uitat în altă parte, apoi el a fost lovit în spinare: Kaktak se aflase înapoia lui, venind în casă de după colț.

După ce și-a recăpătat echilibrul, Kaktak l-a fulgerat cu privirea.

— De ce i te-ai adresat? a spus el în limba sa, lucru pe care Loon l-a înțeles perfect. Doar știi că nu ai voie să le vorbești femeilor!

Plecându-și ochii, Loon a dat aprobator din cap.

— Era acolo. Îmi pare rău.

Kaktak a continuat să îl privească fix.

— De ce te-ai întors după celălalt captiv? Nu era treaba ta. Să-i lași pe ceilalți în seama noastră, ai înțeles?

— Da.

— Bine. Pentru că vreau să mergi cu mine. Tragi bine sania. Dar te vom lăsa doar în casă dacă mai faci așa ceva.

— Am înțeles, a spus Loon cu ochii în pământ, simțind că-i ard obrajii.

Aruncându-i o ultimă privire lui Elga, care continuase să meargă spre locuința femeilor, Kaktak a intrat în casă.

Loon a hotărât să păstreze un chip ca de piatră și să facă doar ceea ce i se cerea și nimic mai mult.

Spre sfârșitul celei de-a treia luni a noului an, Kaktak și alți câțiva nordici i-au poruncit lui Loon să tragă o sanie încărcată cu lemne de foc și saci și să îi urmeze când au pornit să urce pe valea cea mai apropiată care ducea către zidul de gheață. „Acum urcăm împotriva vântului”, i-au spus ei când au părăsit tabăra.

Pentru a ajunge pe latura abruptă a zidului de gheață, au urcat pe una dintre culmile dealurilor care încadrau valea lor și au urmat o culme a acelui deal spre miazănoapte și tot mai sus, până când au ajuns să vadă ravenele aflate de o parte și de alta. Culmea aceea, se afla chiar lângă zidul masiv de gheață de deasupra lor, oarecum aplecat spre ei, cenușiu din cauza grohotișului, pământului și prafului, dar și presărat de crăpături și linii de topire care, în adâncul lor, arătau albăstrii. Ajunși sus pe culme, gheața încă stătea aplecată deasupra capetelor lor, iar ei nu puteau vedea podișul înalt care trebuia să se afle acolo. Dar din punctul acela au văzut că gheața cobora abrupt spre ravene de o parte și de alta, alcătuind limbi lungi de gheață pe care jende le numeau ghețari. Acele pante sfârșeau în pereți curați de gheață, precum cel de la răsărit de tabăra lor, ori în ziduri rotunjite de pietre și iazuri cu apă cenușie, lăptoasă.

Jende care făcea acea ascensiune a pornit în susul ghețarului, spre răsărit față de culme, urcând pe gheața amestecată cu pietre de toate mărimile. Era posibil să găsească un sprijin considerabil pe piatră după piatră, fiindcă majoritatea erau pe jumătate înghițite de gheață; acestea trebuiau să se încălzească suficient ziua pentru a topi gheața de sub ele și a se afunda cât de cât, iar noaptea înghețau acolo; în cele din urmă, se scufundau prea adânc ca să se mai încălzească de la soare, iar atunci rămâneau înțepenite acolo unde se aflau. Așadar, oamenii puteau traversa panta de gheață cu ușurință pe acele trepte alcătuite din pietre și, după o vreme, pe măsură ce au ajuns mai sus, panta s-a domolit.

Trasul saniei pe acel drum, în urma lor, s-a dovedit

dificil, astfel că jende s-au întors la un moment dat să îl ajute pe Loon să o ridice pentru a trece printr-un canal de gheață dintre două stânci, iar apoi pentru a o ridica peste alte câteva pietre. Însă destul de curând au ajuns pe culmea ghețarului, de unde au pornit spre miazănoapte, în susul unei pante ușoare, până pe zidul propriu-zis, timp în care Loon a tras sania în urma lor.

Când au ajuns pe platoul de gheață de pe culmea zidului, s-au oprit și au privit departe spre miazăzi, spre dealurile, stepa și marea vale înzăpezită, precum și spre curbura înghețată de la marginea mării întinse și sărate, cea mai albă dintre toate, dincolo de care se vedea apa ei albastră. Loon nu își imaginase marea întinsă și sărată atât de mare; era uimitor să o privească de la o asemenea înălțime, întinzându-se spre apus și miazăzi, fără nicio urmă de țărm spre apus. Lumea era uriașă.

Gheața de pe culmea platoului se ridica și cobora la fel ca landele aflate la miazănoapte de tabăra lor. În timp ce înaintau spre miazănoapte, Loon a auzit gheața mișcându-se și răsuflând. Era vie! Un lucru alb de la miazănoapte care devora lumea. Vorbea prin scârțâituri, pocnete, dar și cu bubuituri ca de cutremur, mai puternice decât auzise el vreodată.

Platoul de gheață nu semăna cu uscatul acoperit de o plapumă groasă de omăt. Gheața era aproape lipsită de zăpadă, de cele mai multe ori albă, dar albastră în unele locuri, iar în altele, străvezie. Se unduia altfel decât pământul și marea; ridicăturile și adânciturile erau ceva între dealuri și valuri, dar nici una, nici alta. În unele locuri era perfect plată, însă de cele mai multe ori era rotunjită în sus sau în jos. Ici și colo, se sfărâmase în bucăți ce semănau cu lame de gheață, cu margini netede, îngrămădite strâns. Pe alocuri, pâraie mici brăzdau gheața, dar șerpuiau așa cum nu o făcea niciun pârâu de pe uscat. Când jende voiau să traverseze câte un astfel de pârâu, prea lat pentru a-l sări, îi urmau cursul spre aval mai degrabă decât spre amonte, deoarece, după foarte puțin timp, acesta dispărea într-o gaură din gheață, iar apa

se prăvălea în adâncimile înghețate și albăstrui cu un zgomot care îi dădea fiori de spaimă. Jende stăteau departe de acele găuri rotunde și cereau iertare gheții vorbitoare pentru că o tulburaseră prin trecerea lor. Totodată, evitau zonele cu gheață sfărâmată care apăreau din loc în loc.

Cea mai mare parte a suprafeței gheții pe care călcau era găurită și aproape la fel de albă ca zăpada. Era prea sclipitoare pentru a o privi și Loon trebuia să-și țină pleoapele strânse ca să se uite la ceva. Cât au înaintat spre miazănoapte, gheața de sub tălpi a devenit mai curată și mai puțin noduroasă. Ici și colo, bolovani și pietricele stăteau așezate în mormane, formând linii lungi și curbate. Acestea se împuținau cu cât avansau, dar unele încă șerpuiau deasupra gheții, fiind înalte până la brâu și foarte stranii pentru că arătau ca zidurile scunde pe care le făceau oamenii, dar erau prea mari și lungi ca să fie niște ziduri. Privind în urmă, puteau vedea o cărare mare, dar, pe măsură ce înaintau, nu zăreau decât gheață; marea întinsă și sărată rămăsese doar o dungă bătută de soare spre sud-vest. Arăta ca o lume acoperită complet de gheață, o priveliște care-i tăia oricui răsuflarea. Însă nordicii și-au continuat drumul.

Ceva mai târziu în acea zi au ajuns la o zonă cu gheață foarte netedă, pe care abia se putea merge. De pe culmea unui deal scund de gheață albăstruie, se vedea până foarte departe în toate direcțiile. Cât putea cuprinde ochiul era numai gheață. Nordicii s-au oprit și au făcut un mic foc pe o vatră din piatră pe care o aduseseră cu ei; au gătit bucăți de pește, focă și ren până când s-au făcut negre precum cărbunele. Le-au rupt și le-au aruncat pe gheață, scandând un cântec în care cuvintele gheață și frig au fost repetate de multe ori. *Eeeeesh! Kalt!*

După aceea au fumat dintr-o pipă pe care au trecut-o de la unul la altul, iar când au terminat, i s-a dat voie și lui Loon să tragă un fum. Era amar și aspru, a descoperit el. Jende tușeau când expirau fumul. Loon a hotărât să nu procedeze la fel, dar n-a avut încotro.

Unul dintre jende, pe nume Orn, a cerut iertare gheții cutreierate de vânturi. Apoi a arătat spre miazănoapte. Acolo, la orizont, se afla o proeminență întunecată. Aceea era destinația lor. „Nuna”, așa i-au spus. O insulă de piatră în marea de gheață. „Pupila ochiului”, așa o numeau, arătând spre ochii lor întredeschiși. Era opusul calotelor de gheață de pe dealurile aflate la apus de tabăra Haitei Lupilor.

Jende au pornit spre nuna. Loon i-a urmat cu capul plecat, mijind ochii ca să-i ferească de lumina puternică, reflectată de gheață, dar și de cea a cerului. Ar fi închis ochii cu totul, dar trebuia să vadă gheața de sub tălpi și să evite să se împiedice de denivelări.

Când au ajuns mai aproape de insula de piatră, au descoperit că gheața se înălțase peste marginile ei, ca un val care era pe punctul de a se sparge la țărm, dar înghețase în ultima clipă. Le-a fost imposibil să traverseze acel jgheab dintre valul înghețat și roca zgâriată de dedesubt; s-au văzut siliți să ocolească insula pe la apus, până când au ajuns la o spărtură în valul de gheață care le-a permis accesul spre marginea rocii. Acolo însă, roca avea o culoare negru-roșcat și era netedă precum silicea. Alcătuia o faleză scurtă pe care nu se putea urca. Jende au pornit spre stânga, coborând o podea de gheață albastră care separa faleza din piatră și un val de gheață mai înalt. Au coborât prin deschizătura mică și rotunjită care devenea tot mai adâncă pe măsură ce înaintau, călcând pe gheața albăstruie, acoperită de fragmente de rocă roșiatică, fiecare bucată fiind pe jumătate încastrată în gheață. Era straniu să coboare prin acel defileu presărat cu spărturi de rocă, cu un perete de piatră în dreapta și un zid înclinat de gheață albăstruie în stânga. Părea că valul din gheață stătea să se prăbușească peste ei dintr-o clipă în alta, deși nu se clintea, nu gemea și nici măcar nu răsufla. Cu toate acestea, jende mergeau în tăcere, iar Loon, agitat, i-a urmat, lăsând sania să alunece în fața lui. După o vreme de mers anevoios, au ajuns la o curbură a insulei, iar peretele de piatră a mai scăzut în înălțime până

când a ajuns la același nivel cu gheața și au putut trece dintr-o parte în alta.

Au călcat pe blocuri plate de piatră negru-roșcată. Tălpigile din os ale saniei scrâșneau pe acea suprafață, dar roca era atât de netedă, încât Loon a putut trage sania după el. Blocurile se ridicau în trepte vizibile, iar jende l-au ajutat să ridice sania peste zidurile înalte până la genunchi sau talie. Când au ajuns în centrul nuna, se aflau la înălțimea a trei copaci deasupra gheții. Capetele tuturor blocurilor roșietice erau netede de parcă ar fi fost lustruite, având linii drepte care marcau lustrul spre miazănoapte și miazăzi. Existau și spărturi în formă de semilună, săpate în rocă, semănând cu a lunii în ziua a treia sau a patra, săpate în rocă. Adânciturile mici dintre blocurile roșietice erau pline de grohotiș și nisip, presărat de licheni, singurele ființe vii de pe insulă.

Au ajuns pe punctul cel mai înalt al insulei de piatră. De acolo au putut vedea gheața întinsă, bătută de vânt, până foarte departe în toate direcțiile. Întorcând capul, Loon a văzut inelul întregului pământ, a cărui margine dinspre apus radia o lumină orbitoare. Gheața de sub ei era de un albăstrui cremos, marcată de petice de alb și presărată de linii cenușii, alcătuite din piatră fărâmițată. Era uimitor cât de mult merseseră într-o singură zi prin acea lume nouă. Poveștile de acasă vorbeau de trei lumi, una în interiorul pământului, una în cer și alta pe suprafața dintre ele. Loon întrevăzuse câte ceva din toate trei. Dar aici nordicii merseseră spre miazănoapte într-o a patra lume, ridicându-se deasupra pământului. Un tărâm mai înalt, un cer înghețat.

Nordicii priveau cu atenție în jur. Nu le stătea în fire să vorbească mult când ieșeau ziua; mai târziu, în serile petrecute în jurul focului, vorbeau îndelung despre întâmplările de peste zi, dar în acele momente nu le plăcea să vorbească.

La capătul din extremitatea nordică a blocului mare de la marginea insulei era un cerc alcătuit din spărturi de piatră înalte până la talie care stăteau în picioare. Nordicii

s-au îndreptat spre cercul de piatră și, înainte de a ajunge acolo, i-au făcut semn lui Loon că trebuia să rămână pe loc.

Cel mai înalt bloc fusese curățat de pietrele mai mici, care erau împrăștiate pe restul insulei; acolo rămăsese doar inelul din pietre. Aveau o formă oarecum rectangulară și fuseseră așezate în picioare, astfel că arătau ca niște oameni scunzi. Erau cam douăzeci. Strângerea lor ceruse un efort considerabil, realizat de un grup mare de oameni, deoarece pietrele erau mari și foarte greu de mișcat.

Un bolovan cu forme pătrățoase stătea culcat în centrul inelului de pietre așezate în picioare. Nordicii au pregătit pe el un foc din crengi și rămurele pe care le luaseră din sania trasă de Loon. Au picurat grăsime dintr-un sac și curând focul a prins viață. Au ars pe foc o aripă de vultur și o aripă de corb, timp în care au cântat ceva cu glasuri răgușite. Când focul a sporit, deși a rămas aproape invizibil în lumina orbitoare a soarelui și gheții, Orn a scos o bucată de cârpă roșie din sacul de spate și a desfăcut-o, lăsând la iveală o țeastă de om căreia îi lipsea mandibula, însă în rest era curată și proaspătă. A înălțat-o ca să se uite la soare pentru ultima oară. Toți au privit spre astrul luminos cu ochii închiși și cântând. Apoi Orn a așezat țeasta pe foc, iar cei trei au urmărit-o cum se înnegrește și, după ce au mai pus grăsime, ea a început să ardă, nu ca lemnul, ci ca mucul unui opaiț uriaș. Ca și în cazul fitilului, a durat mult până să ardă. Flăcările albe dansau în găvanele ochilor și ieșeau prin gura căscată de parcă acestora le-ar fi priit în foc, dar, în cele din urmă, s-a spart și s-a năruit, alăturându-se tăciunilor de sub ea. Pe măsură ce focul s-a mistuit, din țeastă au rămas doar niște fragmente înnegrite, precum celelalte bucăți de jar din cenușă.

Când focul s-a stins, bărbații au amestecat cenușa cu grijă, apoi au așteptat. În gerul cumplit, adus de adierea dinspre nord, căldura a părăsit repede cenușa și, imediat ce s-a răcit îndeajuns de rece pentru a putea fi mânuită,

nordicii au luat câte două căușe și, cu mâinile întinse în față, s-au dus către inelul din pietre, au mers pe exteriorul lui și s-au oprit să cânte la fiecare dintre punctele cardinale; apoi, l-au înconjurat pe unul dintre ai lor și au aruncat cenușa în aer, astfel încât vântul a făcut-o să cadă ploaie peste el. Bărbatul și-a ținut brațele întinse în lateral și fața înălțată, primind ploaia de cenușă de parcă ar fi vrut-o. Acela era un act de șamani, primul pe care îl vedea Loon, și a urmărit totul cu o durere surdă în piept când s-a gândit la Thorn și s-a întrebat cum ar fi interpretat el asta și dacă îl va mai vedea vreodată, ca să îi poată descrie ceremonia nordicilor, inelul din pietre, dar și acea a patra lume de gheață pe care călcase. Încă nu vedea vreo șansă de a ajunge la Thorn, iar durerea l-a făcut să-și simtă corpul slăbit. Avea un gol în stomac, genunchii i s-au înmuiat și a trebuit să se concentreze ca să poată merge. Cum stătuseră destul de mult pe loc, le înghețaseră picioarele și, când au pornit spre apus și miazănoapte, jende au călcat temători, îndreptându-se către o latură a insulei unde nu fuseseră.

Acolo, stâncile se înălțau mult deasupra gheții. La picioarele lor se întindea o faleză abruptă din roci crăpate cobora spre albăstriul cremos. Toate bârnele înguste ale acelui perete de piatră erau acoperite de mușchi, astfel că părea mai mult verde; apoi faleza devenea mai abruptă când cobora, dar atât de mult încât de sus nu putea fi văzută. Gheața de dincolo de mușchiul verde părea foarte jos.

Jende au rămas tăcuți pe drumul spre marginea falezei, iar prin semne, i-au cerut lui Loon să procedeze la fel. A rămas la o oarecare distanță de margine și au privit în jur. Gheața măturată de vânt acoperea tot ce vedeau, întinzându-se până la orizontul îndepărtat, tivit de razele soarelui.

Brusc, jende s-au repezit spre marginea falezei ca și cum ar fi vrut să se arunce în gol, dar s-au oprit și au scos răcnete în timp ce au aruncat pumni de pietre mici în josul pantei, care s-a lovit de margini.

S-au auzit țipete ascuțite și în aer a țâșnit un stol de păsări care băteau din aripi în mare dezordine, unele chiar ciocnindu-se între ele și rostogolindu-se, după care au reușit să se redreseze. Albe cu negru, de mărimea unor ciori și cu ciocuri curbate, portocalii, zeci și zeci de asemenea păsări au zburat încrucișându-și calea prin aer, până când au ajuns să fie pretutindeni pe deasupra oamenilor.

După ce panica lor a trecut și s-au ridicat la înălțime, păsările s-au regrupat și au început să dea roată în grupuri; fie s-au întors pe stâncile de dedesubt, ignorându-i pe oameni, fie s-au îndepărtat. Aveau spinările negre, burțile albe, picioarele ca de rață, de aceeași culoare cu ciocurile. Fețele lor erau două cercuri mari și albe, iar ochii le erau negri. Zburau atât de aproape una de alta, încât părea că se vor ciocni, dar acum, după ce le trecuse spaima, nu s-a întâmplat acest lucru. Păsările știau cum să zboare.

Ținându-și palmele streașină la frunte pentru a-și feri ochii, jende au urmărit cu multă concentrare traseele încrucișate ale înaripatelor. După ce ele au dispărut în depărtare, s-au întors la cuiburile de pe stânci, iar pe cer au rămas doar câteva care se roteau; jende s-au consultat între ei, lucru care nu le stătea în obicei. Loon și-a dat seama că interpretau ceea ce văzuseră în invazia de păsări pe cer, deoarece, folosindu-și lamele de mână, au scrijelit curbe pe rocă și au descris cercuri cu brațele. Felul în care zburaseră păsările cuprinse de spaimă însemna ceva pentru ei. Avea să fie un an bun, își spuneau unul altuia.

După aceea, au pornit înapoi. Au coborât numeroasele blocuri de piatră zgâriată, revenind pe gheața albăstruie care răsufla, încă o dată alunecând cu atenție, pentru că razele soarelui, aflat acum spre apus și la un unghi dureros, se reflectau din gheață. A trebuit să țină ochii aproape închiși, iar pleoapele oamenilor-jende păreau să le ofere un avantaj. Pentru Loon, gheața era atât de orbitoare, încât părea neagră, ca și cum ar fi ars spre margini. Era o lumină ca focul din țeasta de pe blocul de

piatră. Orbește, au coborât panta platoului de gheață, având vântul în spate. Piciorul-Rău îi dădea o durere ce pulsa din cauză că mersese mult. Jende se întorceau în lumea lor. Soarele avea să apună în scurt timp și trebuiau să încheie coborârea pe întuneric. Deocamdată, lumea ardea orbitor.

Unele dintre viscolele de la sfârșitul iernii au ținut două săptămâni sau chiar mai mult. Pe platformele înălțate, jende stăteau în capul oaselor sau lungiți pe o parte. În lumina scăzută care pătrundea prin tubul din acoperiș reușeau să distingă lucrurile, iar bătrânii spuneau povești, povești lungi, în răbufniri ritmice și scurte de cuvinte, cele înaripate urmându-le pe celelalte într-un mod care îl făcea pe Loon să ajungă într-o stare de somn și trezie, ceva care nu era tocmai un vis, dar aducea cu unul. Când încheiau de povestit, bătrânii îi aminteau de Pippiloette și spuneau ceva care probabil însemna: „uitați-vă, țurțurii par să se topească deja”, pentru a le aminti ascultătorilor cât timp trecuse cu acea poveste. În astfel de zile, cu cât era povestea mai lungă, cu atât mai bine.

Câteodată, Loon făcea diferite lucruri. Sculpta aruncătoare de lance din oasele rămase de la mâncarea lor, folosind nu lame, pe care captivii nu aveau voie să le dețină, ci pietre sparte. Uneori, după ce spărgeau oasele pentru a extrage măduva, existau cioburi care puteau fi ascuțite cu ușurință spre a deveni țepușe pentru capcane; dar și acestea puteau deveni lame, evident primejdioase, și nu avea unde să le ascundă, așa că le spărgea după ce făcea aruncătoarele. Totuși, a strecurat una între două blănuri de pe perete, în locul în care acestea se suprapuneau, aproape de podea. Nimeni nu a băgat de seamă.

Însă tot nu putea găsi o cale de scăpare.

În timp ce așteptau viforele primăverii, membrii haitei își petreceau mai mult timp în casă decât în oricare lună a iernii. În zori, unul sau doi dintre ei se îmbrăcau și ieșeau în prag, după care anunțau ce le spuneau să facă vânturile din acea zi. Dacă nu era viscol, se aventurau în ger și făceau ce trebuia făcut. Hrăneau lupii captivi, mergeau pe câmpul unde se aflau latrinele, luau pește de pe platforma cu alimente. La apusul soarelui, se strângeau în casa lor mare, semănând cu adăpostul unor castori, și vorbeau până la sfârșitul zilei în timp ce mâncau la căldură. Seara

transpirau din belșug, odihnindu-se la etajele superioare ale casei încălzite. Dormeau la nivelurile mai joase, unde era mai răcoare, puțin deasupra lui Loon și a celorlalți captivi, deoarece părea că le place să doarmă înfășurați în blănuri. Aerul care circula prin trapa de la intrarea de jos era la fel de rece ca acela de afară; cel care scotea mâna de la nivelul prizonierilor în tunel simțea cât de ger era, mult mai rău decât la parterul casei, ceea ce însemna că aerul se încălzea repede câtă vreme urca. Pe Loon îl uimea mereu rapiditatea cu care se întâmpla asta; putea verifica cu mâna, astfel că întindea brațul și simțea căldura mai mare de deasupra lui. În spațiul dintre trapa rece și primul nivel al oamenilor-jende, aerul se încălzea de la temperatura de îngheț până la cea de răcoare blândă, apoi devenea aproape cald sau în acea stare în care nu era nici cald, nici rece. Era ca și cum aerul se încălzea între nas și plămâni sau ca atunci când soarele îl lovea dimineața; schimbări ciudat de rapide de căldură sau răcoare ale aerului.

În casa lor mare, căldura sigur avea legătură cu focul care ardea tot timpul la nivelul platformei și cu felul în care fiecare perete al ei fusese acoperit cu piele, făcând ca acel loc să fie neatins de vânturi și păstrând căldura ca și cum ar fi fost o pungă. Pe întuneric, trupurile oamenilor-jende luceau ca niște lămpi, iar pielea lor grasă, bine alimentată de sânge, sclipea de sudoare. Arătau precum rocile pe care le puneau pe foc și pe care le ridicau apoi cu crengi solide pentru a fi puse în gălețile cu apă în care găteau: pietrele continuau să lucească în semiîntuneric și sfârâiau, făcând aburi în jur. În zilele în care era viscol, ramura golită pe dinăuntru din partea superioară a casei era acoperită aproape complet cu o bucată de blană, iar ea reținea și mai multă căldură înăuntru. Seara, când se retrăgeau în paturile lor, jende scoteau peticul de blană și deschideau total partea de sus, ceea ce făcea ca întreaga casă să se mai răcorească. După aceea se ghemuiau între blănuri, lângă focul scăzut și aproape întunecat, ajuns doar ca un opaiț cu trei mucuri care licăreau peste noapte.

Înainte de a se culca, oamenii-jende mai mâncau o dată. Deseori, pești încă înghețați, mestecându-i între dinți cu o adevărată plăcere. Alteori însă, fierbeau peștii în găleți din lemn, folosind pietrele fierbinți pentru a încălzi apa. Atunci mâncau peștii și apoi beau zeama în care fierseseră. Femeile-jende îi scoteau, îi uscau cu degetele, apoi îi împărțeau fiecărui jende din casă, având o grijă deosebită să dea fiecăruia atât cât merita. După ce mâncau peștii, își treceau unul altuia polonice cu zeamă. Apoi se culcau. Câteodată, se trezeau noaptea și urinau în gălețile pregătite special pentru asta. În cea mai mare parte a vremii dormeau, ceea ce îl făcea pe Loon să stea pe gânduri, cât țineau pumnii lungi ai nopții, simțindu-și totodată Piciorul-Rău vibrând de durere și frig.

Zilele au început să devină mai lungi. Curând trebuiau să ajungă în lunile de foamete ale primăverii și, cu toate acestea, jende nu riscau nicidecum să rămână fără hrană. Cu cea pe care o aveau înghețată pe platformele lor, ar fi reușit să traverseze încă o iarnă, a socotit Loon. Și poate încă una. Și totuși, în fiecare zi în care vântul le permitea, bărbații ieșeau să vâneze, să pescuiască și să pună capcane. Loon nu știa cum să interpreteze asta. Probabil că pur și simplu nu le plăcea să stea. Aveau mai mulți copii decât majoritatea haitelor de la miazăzi. Și câteodată le plăcea să fure soții din alte haite, lucru pe care îl știa prea bine. Probabil că, având atât de multă hrană, voiau să facă și alte lucruri. Poate că voiau să aibă o mulțime de copii ca să-și sporească numărul. La un moment dat, a zărit-o pe Elga la intrarea în cortul femeilor și arăta bine hrănită. S-a întrebat dacă va rămâne însărcinată. La gândul ăsta, a oftat. Încă nu știa ce să facă. Noaptea nu putea decât să stea întins pe podeaua rece, înfășurat în blana lui, mâncând carne rece și, dacă îl împingea dorința, pe întuneric, făcea dragoste cu pământul. Dar acel impuls apărea rar. Avea picioarele reci întotdeauna, iar înăuntru simțea un gol. Nimic din ce vedea nu-i dădea vreo speranță că avea să se elibereze vreodată de acolo.

Și totuși, avea acel vârf de os ascuns între blănurile de pe perete. Iar de fiecare dată când era trimis după lemne de foc sau pește înghețat de pe platforma cu hrană, ori saci din piele de focă în care se afla grăsime, încerca să fure lucruri și să le ascundă, la început tot sub blănurile de pe perete sau în troienele din jurul taberei, iar apoi, când ieșea în căutare de lemne, sub un bolovan din valea cea mai apropiată, unul dintre numeroșii bolovani de la baza unei pante abrupte. Gaura de sub bolovan era ca o casă de marmotă și sigur se puteau ascunde acolo, așa că nu lăsa mâncare înăuntru. Însă cu timpul furase pungi și saci de spinare, iar mai târziu, două haine cu glugă, dar și bețe care puteau deveni toiege sau lănci. Punea acolo orice putea fura, mai puțin hrană, lucruri pe care le socotea folositoare pentru drumul spre casă.

Dar tot nu știa cum să fugă din acel loc.

Thorn traversa Pasul Iute când pe pajiștea de la capătul Văii de Sus Jos și-a făcut apariția o siluetă. A încremenit și a urmărit-o o vreme. Nu mai vedea ca altădată. Apoi omul i-a făcut semn cu mâna. Era Pippiloette. Thorn i-a răspuns la salut, apoi călătorul a urcat zidul de sub trecătoare în viteză. Thorn a tras de ceea ce îi mai rămăsese din urechea stângă, pe care rareori o atingea. Când călătorul a apărut în trecătoare, Thorn s-a apropiat de el și s-au îmbrățișat, după care s-au privit ținându-se de mâini.

— Știi unde e Loon? a întrebat Thorn.

— Da. A fost luat de aceiași nordici care i-au răpit soția.

Thorn a mârâit.

— Când?

— Imediat după ce au luat-o pe ea. L-am ajutat să-i urmărească, dar iscoadele lor l-au prins în zori. Eu i-am auzit venind și am fugit, dar a trebuit să fac asta cu fereală.

— Și după aceea?

— Au plecat spre miazănoapte, la casele lor. I-am urmărit o vreme, apoi a trebuit să plec spre răsărit. Acum mă îndrept spre casă, dar voiam să-ți spun ce s-a întâmplat.

Încruntându-se, Thorn a dat din cap.

— Vino în tabăra noastră. Vei fi oaspetele nostru și o să-i povestești lui Heather. Cu o mișcare din cap, Pippiloette a acceptat.

În tabără, oamenii s-au strâns în jurul focului să-l asculte pe Pippiloette spunându-și povestea. El s-a ridicat în picioare și a început:

Eu și tânărul i-am urmărit pe nordici în drumul lor spre casă,

Rămânând la distanță, nevăzuți,

Vreme de două zile, urmărindu-i noaptea și dormind ziua,

Noi eram mai iuți decât ei.

În a doua noapte ne-am oprit într-un loc prielnic de pe

culme,

Un loc pe care îl mai folosisem, de unde se vedea bine totul.

Dar am adormit amândoi, iar în zori, la prima geană de lumină

M-am trezit simțind că în apropiere erau oameni.

Au ajuns la noi înainte de a putea să-l trezesc pe Loon,

Iar ei l-au prins și eu m-am furișat sub un bolovan ca o marmotă,

Și a trebuit să rămân tăcut ca să nu afle că eram acolo.

Toate locurile mele de popas au ascunzișuri

Și așa trebuie să aveți și voi când călătoriți singuri,

Dacă ai nevoie de somn, chiar și vreme de un pumn când și când.

După aceea, i-am urmărit de la o zi depărtare,

Doar zărindu-le iscoadele care cercetau în urma lor

Târziu, în fiecare după-amiază. Nordicii nu sunt foarte precauți,

Pentru că ei nu cred că ar îndrăzni cineva să îi urmărească

Și caută doar lei și urși.

De aceea i-am urmărit spre miazănoapte, spre râul cel mare care curge spre apus

Pe fundul acelei întinse câmpii.

M-am furișat prin ierburile mlaștinii

Și prin desișurile de sălcii unde am călcat pe pământ tare

Și nu am scos niciun sunet și nu am clintit nicio creangă,

Atât de iute și sigur sunt.

Și i-am văzut pe celălalt mal al râului,

Și de acolo i-am văzut mergând spre miazănoapte.

De pe o faleză aflată deasupra unui cot al râului,

I-am putut vedea de departe,

Îndreptându-se spre miazănoapte, spre căminul lor.

Acolo dealurile se prăbușesc în marea cea întinsă și sărată,

Iar deasupra și dincolo de dealuri este o lume mai înaltă,

O gheață întinsă și vântoasă acoperă totul la miazănoapte de acele dealuri,

Mai puțin marea cea întinsă și sărată.

E mai bine să traversezi gheața decât pământul de dedesubt,

Fiindcă e netedă și animalele nu vin acolo niciodată,

Ci doar urșii mari și albi, dar ei nu se îndepărtează de apă.

Pe înălțimile albe poți merge zile în șir fără teamă de primejdii,

Dar în gheață există crăpături atât de mari încât pot înghiți un om.

Însă le poți vedea și ocoli.

L-au dus pe Loon în viață în locul unde se întâlnesc gheața, pământul și apa,

Ei își spun „jende”, asta înseamnă „oameni”,

Așa cum o fac haitele neștiutoare.

— Ne poți conduce până acolo? l-a întrebat Thorn.

— Vă pot descrie drumul, a spus Pippiloette, așa încât să nu vă rătăciți. Acum eu trebuie să mă întorc acasă.

Oamenii din Haita Lupului au început să se consulte. Schist și Ibex nu au vorbit mult, dar au dat de înțeles că nu țin să plece după nordici ca să ia o soție care fusese a lor dintru început și nici pe cineva care se amestecase cu ea. Bărbații mai tineri, Moss și Hawk și prietenii lor au vorbit cu mai multă înflăcărare, fiindcă simțeau lipsa prietenului lor, dar de fapt nici ei nu voiau să meargă. Când l-au îndemnat pe Schist să acționeze, au încercat să sugereze că era nevoie de ei acasă, să participe la munca haitei. Era un sâmbure de adevăr în acele vorbe.

Thorn s-a îndepărtat de foc și s-a dus lângă malul râului, de unde vedea cerul spre miazănoapte. Era târziu. Două Văi se înclinase într-o parte, iar Ladle (Polonicul) își vărsa conținutul înapoi pe mânerul îndoit.

Ceva mai târziu, Thorn s-a întors în tabără și s-a dus la cuibul lui Heather. S-a așezat lângă focul scăzut și și-a

încălzit mâinile. Toate fetele dormeau sub blăni de ren, cu fețele întoarse spre foc. În cele din urmă, Heather a coborât din pat și s-a așezat lângă el. O vreme, niciunul dintre ei nu a vorbit.

— Plec să îi aduc acasă, a spus Thorn într-un târziu.

— Nu.

— Ba da.

Heather a pufnit.

— Avem nevoie de tine aici.

— Avem nevoie și de ei.

Heather a tăcut. Ea îi purta de grijă copilului lui Loon și al lui Elga.

— O să mă întorc repede.

Heather l-a privit îndelung.

— Pippiloette merge cu tine?

— Nu.

— O să ai nevoie de ajutor.

— Probabil că da.

Heather nu a spus nimic.

— Străvechiul pe care l-ai vindecat mai este pe aproape? a întrebat Thorn. Cum îl chema?

— Click, a spus Heather. Așa îi zic eu. E sunetul pe care îl scoate el, a cloncănit ea, îndepărtându-și brusc limba de cerul gurii. Așa zice el. Da, e pe aproape. Sus, pe Dealul din Mijloc. Mă vizitează când merg acolo ca să caut iarba-nebunilor.

— Mă ajuți să-l găsesc? Și să-l rogi să meargă cu mine?

L-a privit lung pe Thorn, care a așteptat. În cele din urmă, ea a zis:

— De ce el?

Thorn a ridicat din umeri.

— Pentru că e puternic.

Ea l-a măsurat din nou.

— Și e singurul care te va însoți.

— Da. Dar va fi bun. E mai puternic decât oricare dintre ei.

S-a dus la Pippiloette și i-a zis:

— Spune-mi unde sunt. Arată-mi!

Au mers pe malul nisipos de la cotul râului. Pippiloette a netezit o porțiune de nisip și a făcut mai întâi un desen foarte clar al pajiștii unde se desfășura sărbătoarea și, alcătuind culmi din nisip cu degetele și folosind pietricele pentru a indica vârfurile, a închipuit dealurile înconjurătoare. El era unul dintre cei mai pricepuți să vadă totul prin ochii unei păsări, iar când a terminat de modelat zona sărbătorii, a continuat să frământe nisipul spre miazănoapte, arătând râurile care traversau întâi stepa, iar apoi o vale largă ce mergea de la răsărit spre apus. La miazănoapte de ea, chiar lângă marginea mării, desenată printr-o linie curbată, existau dealuri scunde, iar între acele dealuri a înfipt un băț.

Thorn a dat din cap. Era departe, spre miazănoapte.

La răsăritul soarelui, Thorn s-a sculat și a terminat pregătirea sacului de spate. După ce l-a umplut, a mâncat niște somon afumat și câteva mâini de semințe de pin, apoi s-a dus la cuibul lui Heather.

Ea era pregătită și își pusese deja sacul în spinare. Înainte de a pleca, i-a dat lui Thorn un săculeț.

— Nu are efect imediat. E iute, dar nu imediat.

— O să țin minte, a spus Thorn, punând săculețul într-un buzunar interior al straielor.

A ieșit din tabără și au mers în amonte, spre Pasul Iute și Dealul din Mijloc. Heather a înaintat grăbită. În locul în care Susul de Jos se lărgea și pârâul se desfăcea ocolind Dealul din Mijloc, s-a oprit lângă un pâlc de cedri și a scos un țipăt ascuțit, încheind cu trei sunete: piip, piip, piip, ca o pasăre mică.

După o vreme, dinspre deal a plutit spre ei un fluierat asemănător. Străvechiul pe care Heather și Loon îl ajutaseră când era rănit a apărut din pădure. Thorn îl vizitase în timp ce se însănătoșea sub grija lui Heather; cântase un cântec de exorcizare și scosese din gâtlejul străvechiului o masă de scuipat de mărimea unei broaște. De aceea, străvechiul l-a recunoscut și, deși s-a arătat vădit surprins, nu a părut din cale-afară de alarmat. Thorn

a dat din cap la fel cum făcea străvechiul și a scos sunetul pe care îl foloseau când încercau să se găsească unul pe altul în pădure, asemănător celui pe care îl făceau cufundarii pentru a-și găsi frații când ieșeau de la fundul apei.

Click a repetat acel sunet.

— Un cufundar găsește alt cufundar, a spus Thorn către Heather, care l-a ignorat și i s-a adresat cu glas scăzut lui Click.

Acesta și-a lăsat capul într-o parte și a părut că înțelege, deși ea a folosit mai mult cuvinte obișnuite ale haitei.

Străvechiul avea fața păroasă. Barba, părul și sprâncenele groase se încâlceau laolaltă, alcătuind un covor ca blana de iarnă a unui urs. Pielea de pe obraji și frunte era palidă ca o ciupercă; nasul îi era mare și coroiat. Avea irisul căprui și albul ochilor era injectat. Privea cu o fixitate care i-a amintit lui Thorn de bătrânul Pika. În jurul gâtului purta un șnur din piele de care erau legați trei colți de leu. Nu era înalt ca Thorn; avea pieptul lat, picioarele scurte și șchiopăta ușor. Capul îi era lung, dinspre față și ceafă; pentru un om, era precum capul unui urs de peșteră față de capul unui urs de pădure. Dincolo de mirosul de fum, mai era unul, ca de bizam. Avea o lance și de umărul stâng îi atârna o blană mare, înfășurată. Purta blănuri de jder și vulpe, ghete din blană de urs și arăta foarte puternic, aproape la fel ca orice alt om al pădurii. Existau oameni ai pădurii care uitaseră să vorbească. Cu toate acestea, el era mai ciudat decât un om al pădurii. Străvechii erau de mult pe pământ.

Adresându-se lui Heather, Click a scos un sunet scurt de aprobare, onc, onc, evident, un soi de da, cu o privire fixă care sugera că nu știa sigur ce confirma, dar avea să afle la vremea potrivită. Era un semn de politețe, probabil. Și totuși, nimeni nu ar fi vrut să dea peste unul ca el. În privința asta, erau oarecum ca urșii. Se spunea că urșii fuseseră oameni demult, înainte de vremea în care, din greșeală, Corbul le dăduse blană. Poate că străvechii erau urși care nu primiseră blană.

Heather vorbea amestecând vorbele umane cu acelea ale străvechilor.

— Thorn bun, oop, oop, merge să caute Loon, explica ea făcând apoi o serie de clicuri.

Click a dat din cap.

— Onc, a început el, după care a mai scos câteva sunete de-ale lui.

Heather i-a răspuns prin alte clicuri.

Apoi s-a întors spre Thorn.

— Va merge cu tine și te va ajuta. Știe că plecați spre miazănoapte și spre pământul de gheață ca să-i salvați pe Loon și pe fată.

A scos alte sunete către Click, care a zâmbit temător, a simțit Thorn, iar apoi a dat încă o dată din cap.

— Mul’mesc, a zis el, ceva ce învățase când ei îl lecuiseră.

— Nu, eu îți mulțumesc, a spus Thorn, iar apoi către Heather: Cum spun „mergem”?

— Huuș, i-a răspuns ea, făcând un semn cu palma.

Thorn a dat din cap și a încercat să o imite. S-a uitat în ochii lui Click.

— Huuș, a zis el și a făcut semn către miazănoapte, dincolo de Dealul din Mijloc. Apoi cuvântul haitei pentru el: skai. Probabil că în felul acesta putea să-l învețe pe străvechi și alte cuvinte folosite de haită. Skai, huuș, skai.

— Olk, a spus Click din nou. Apoi: Hrană, făcând un semn în susul Dealului din Mijloc.

Thorn a dat aprobator din cap.

— Bună idee! Du-te și adu mâncare!

Click s-a uitat spre Heather, parcă asigurând-o de ceva, iar ea a scos câteva clicuri. El s-a îndepărtat printre copaci.

Thorn și Heather au așteptat întoarcerea lui. În cele din urmă, Click a reapărut, iar desaga de pe umărul lui era mai voluminoasă.

Brusc, Heather l-a prins de braț pe Thorn.

— Să te întorci! Avem nevoie de tine.

— Știu. O să mă întorc.

— Cât de repede.

— Voi lipsi două luni sau deloc.

Au schimbat o privire, iar Heather i-a eliberat brațul.

— Huuș, i-a zis ea lui Click. Skai. Mergi cu Thorn și fă ce-ți spune el!

Cei doi au călătorit repede. Era luna a patra, iar zilele erau mai lungi decât nopțile. Adâncituri rotunjite erau presărate în zăpadă de pantele aflate cu fețele spre miazăzi. Dimineața, zăpada era atât de tare, încât aproape că puteau alerga pe ea, iar pe pantele dinspre miazănoapte puteau aluneca la vale pe ghete.

În jurul peticelor de apă de pe suprafețele râului erau urme care arătau că pe acolo trecuseră multe animale. Prin topirea zăpezii, fiecare urmă se mărise de trei ori față de dimensiunea normală, astfel că aveau senzația că mergeau printr-un tărâm al animalelor gigantice.

Prima parte a călătoriei lor a repetat pur și simplu drumul către zona cu reni, așa că au mers și au alunecat cât de mult au putut toată ziua, iar în nopțile din preajma lunii pline au continuat până la miezul nopții. Dealurile învelite în zăpadă luceau în lumina lunii, astfel că puteau vedea ca și cum ar fi fost zi, dar ea ștergea culorile. Însă nu aveau nevoie de culori ca să înainteze. De câteva ori în timpul mersului la vreme de noapte au văzut feline mari, iar într-o noapte au fost urmăriți de una care avea smocuri de păr în urechi. Thorn a strigat la ea ca să îi dea de știre că era vegheată cu atenție. Prezența străvechiului părea să țină felinele și toate animalele la o distanță mai mare decât ar fi reușit Thorn. Sau poate asta se datora faptului că erau doi.

Thorn l-a urmărit pe Click când prelua conducerea și era atent la felul în care pășea și privea în jur. Click mergea repede, și totuși nu părea să se forțeze prea mult. Nu se împiedica niciodată, iar încălțările lui, care aveau cusăturile din tendoane, acoperite cu un fel de gumă, arătau la fel de bune ca ale oricui altcuiva. În timp ce pășea, îngâna ceva încet și scotea mici clicuri, astfel că îi

amintea oarecum de o cicadă sau un greier.

În partea cea mai geroasă a nopții, când se opreau, Thorn făcea focul, iar Click se așeza lângă el cu mâinile întinse în față ca să se încălzească și în acel timp mieuna și ciripea. Avea să-și spună multe lucruri. Ascultându-l, Thorn privea flăcările. Din când în când, străvechiul scotea câte un dublu clic pentru a atrage atenția lui Thorn, apoi arăta spre lucruri și emitea același sunet. Thorn îi spunea numele acelui lucru și Click deschidea gura și își arcuia buzele, își înclina capul, ca și cum ar fi fost pe punctul de a repeta cuvântul; și totuși, n-o făcea.

— Ruup, zicea el.

Era aproape exact ca micul salut al unui cufundar când ieșea din apă, alertându-și tovarășii. Drept răspuns, Thorn nu făcea decât să clatine din cap și fie că repeta cuvântul cerut, ori spunea și el ruup, ori rămânea mut, urmărind flăcările. Thorn vorbea, străvechiul vorbea, dar nu împărtășeau același limbaj. Într-o noapte, Thorn a cântat la fluier și străvechiul a fluierat melodia după el, apoi a continuat când a reînceput să cânte, dar în contrabalans, făcând astfel o rondă. Aceea a fost cea mai plăcută conversație pe care au avut-o.

Click adormea întotdeauna în timp ce focul încă ardea, astfel că Thorn își usca lucrurile care se udaseră în timpul zilei, apoi se uita la foc până când pelicule cenușii tremurau peste tăciunii rămași care radiau o lumină oranj, după care se întindea între blănuri și urmărea stelele rotindu-se în drumul lor spre dimineață. Când se simțea somnoros, cânta un cântec de noapte la fluier. Dacă îl trezea, mima că trebuia să stea de pază, iar străvechiul scotea două clicuri și Thorn adormea între cele două sunete și se trezea doar când soarele apărea la orizont.

Odată, Click l-a trezit atingându-l ușor cu bățul lăncii, iar când s-a ridicat în capul oaselor, străvechiul i-a făcut semn să stea nemișcat, după care s-a lăsat în față și a imitat perfect o felină. Thorn și-a luat lancea și aruncătorul și s-a pregătit, după care s-a ridicat în picioare, ascultând cu mare atenție. Nu a văzut și nici n-a auzit animalul, iar

după o vreme, Click și-a șters fața palidă și i-a aruncat lui Thorn o privire care exprima probabil ușurarea, deși fruntea lui mereu încruntată nu îl ajuta defel să facă asta. Apoi și-au strâns lucrurile, au băut apă din ploști și au pornit mai departe.

Pe pământul deschis și larg al preriei au putut să facă pași mari și să parcurgă distanțe considerabile. Își foloseau lăncile pentru a se propulsa înainte, într-un ritm care semăna cu alergarea și astfel înaintau mult mai repede decât reușise vreodată întreaga haită a Lupului. Important era să rămână pe zonele cu roci mari de pe câmpie, care în unele locuri se înlănțuiau, întrerupte doar ici și colo de canale mlăștinoase, cu fundul plat. Dimineața le venea mai ușor, pentru că puteau păși chiar și peste acele canale; zăpada era tare, însă după miezul zilei se înmuia și scufundările erau mai frecvente. Click era atât de greu, încât se scufunda până la nivelul taliei, în vreme ce Thorn abia dacă se afunda până la glezne. Sub unele porțiuni cu zăpadă exista posibilitatea să fie iazuri ascunse, așa că, după-amiaza era mai bine să rămână pe lespezile de piatră. Click numea acele plăci „burren”[15], bâzâind cuvântul în timp ce mergeau grăbiți: burren, burren, burren.

Apoi au pornit spre miazănoapte, cu soarele în spate. Deveniseră o echipă rapidă. În a cincea zi au ajuns la locul sărbătorii care arăta foarte ciudat sub zăpadă și în care apăreau adâncituri. Obiceiurile călătoriei se instalaseră deja și rareori mai făceau efortul de a încerca să-și vorbească unul altuia, fiindcă nu mai era nevoie.

Câteodată, Thorn consulta o bucată de scoarță de mesteacăn pe care o luase cu el și pe care desenase o versiune a păsării așa cum o prezentase Pippiloette. Acum se deplasau printr-un teritoriu nou pentru Thorn, iar desenul de pe scoarță devenise singurul lor îndrumător.

Fluviul pe care îl indicase Pippiloette drept modalitatea de a se îndrepta spre miazănoapte, dincolo de locul

---

[15] Termenul există în limba engleză, fiind numele unei formațiuni carstice din Irlanda, așa cum este descrisă de autor (n.tr.).

sărbătorii, era încă înghețat, astfel că au putut merge repede pe suprafața de zăpadă decolorată, împungând cu lăncile în fața lor în timp ce înaintau. Departe spre miazănoapte era ger chiar și ziua, iar gheața de pe fluviu era încă groasă și rezistentă. Puținele locuri neînghețate erau o binecuvântare pentru că puteau bea apă; pe acel tărâm al zăpezilor și ghețurilor, apa era greu de găsit. Și încă se aflau departe de destinația lor.

Cel mai bun remediu împotriva frigului din timpul zilei era să meargă hotărâți. Și chiar asta făceau, iar apoi se ghemuiau în jurul micilor focuri dacă găseau lemn, ori lângă lampa cu grăsime a lui Thorn dacă nu aveau cu ce face focul. În două rânduri au trecut prin dreptul afluenților fluviului, iar aceștia erau la fel de mari ca fluviul însuși.

În a treia zi după ce lăsaseră în urmă locul sărbătorii, pentru Thorn a venit momentul să facă o alegere. Atât cât putea să spună după consultarea schiței de pe coaja de mesteacăn, aproape orice vale care mergea spre miazănoapte putea fi cea indicată de Pippiloette. Cum nu le putea deosebi, a ales prima vale mare care le-a ieșit în cale.

Acea vale semăna cu pământurile care înconjurau calotele de gheață de la apus de Urdecha. Erau mai puțini copaci, toți pipernicíți și noduroși. Oamenii îi folosiseră; aveau puține crengi moarte, iar unii fuseseră retezați ceva mai jos de înălțimea taliei și reîncepuseră să crească mai sus de tăieturi. Și pentru că nu puteau găsi suficient lemn pentru foc, Thorn și Click au trebuit să ardă mai multă grăsime și balegă.

După două zile de mers prin valea pustie, au traversat o trecătoare și au descoperit o altă vale care cobora tot spre miazănoapte și, după alte două zile, ceva mai departe, acea vale dădea într-o câmpie întinsă, care cobora dinspre răsărit spre apus, așa cum spunea și harta lui Pippiloette. Câmpia era acoperită cu mlaștini argiloase și păduri cu copaci înalți de un stat de om, cei mai mulți zade și arini de mlaștină, dar și pâlcuri de cedri. Nu era ușor de

străbătut și, în mod inevitabil, au început să urmeze potecile făcute de animalele care voiseră să traverseze câmpia în căutarea unei căi mai ușoare.

Când drumul e tare, poteca e liberă, spunea Thorn de fiecare dată când dădeau de una dintre cărările animalelor. Potecile veneau și plecau cu o frecvență uimitoare. Deseori găseau câte una după ce se zbătuseră prin desișuri vreme de un pumn sau mai mult, de aceea ele erau binevenite, chiar dacă erau doar poteci ale căprioarelor și dispăreau curând. De fiecare dată, Thorn spunea vechea zicere pe care Pika o repetase de multe ori.

— Cale har, potecă clar, a zis Click o dată, când el mergea în frunte și a dat de una.

— Da, foarte bine, a spus Thorn. Mulțumesc!

— Mulu'mesc.

În a doua zi de traversare a câmpiei au ajuns la un râu, în acea perioadă o cale albă și netedă. Thorn nu mai văzuse un fluviu atât de lat și s-a arătat recunoscător că au putut ajunge pe celălalt mal mergând. Dacă oamenii de pe acele meleaguri ar fi putut face o plută pe frânghie între maluri atât de îndepărtate unul de altul, ar fi fost o realizare uimitoare.

Au continuat drumul spre miazănoapte față de fluviu. Thorn își consulta des harta, deși nu îi slujea prea mult; în partea care indica acea regiune, peisajul era aproape lipsit de trăsături și nu și-a amintit dacă Pippiloette îi spusese de câte zile de mers era nevoie ca să ajungă de la marele fluviu până la dealurile oamenilor ghețurilor.

La sfârșitul celei de-a treia zi, la orizont, spre miazănoapte, au văzut înălțându-se dealuri scunde deasupra stepei acoperite de zăpadă. În ziua următoare, în fața ochilor le-au apărut poalele dealurilor. Apoi culmile dealurilor s-au despărțit în două șiruri, cele mai mici, întunecate și denivelate, cele mai înalte, drepte și albe. Dealurile erau dominate de gheața de la miazănoapte, așa cum îi povestise Pippiloette. Se apropiau.

Thorn a pornit spre nord-est și într-un pâlc de arini și-au

făcut un adăpost să se ascundă. Au făcut focul și au menținut flăcările cât mai mici, au suflat puținul fum care se ridica pentru a-l dispersa. După ce au mâncat, au lăsat focul să se stingă și au stat întinși toată noaptea lângă tăciunii care se răceau. În următoarea dimineață, când zăpada era tare, au pornit cu pași iuți spre miazănoapte, drept spre dealuri.

Ravenele mici dintre dealuri erau pline de urme omenești și chiar de cărări largi, bătucite în zăpada veche. Iar copacii micuți din acele ravene și de pe pereții lor erau deseori tăiați. Asta însemna că în apropiere se afla o tabără, nu încăpea nicio îndoială.

Thorn i-a spus lui Click:

— Aceștia sunt oamenii care i-au luat pe Loon și Elga. Trebuie să îi atacăm fără să fim văzuți. Vreau să-i urmăresc o vreme, ca să văd cum trăiesc. Apoi îi atacăm și îi luăm înapoi pe Loon și pe Elga.

— Ruup, a încuviințat Click.

Lunile de foamete au trecut fără foame. Loon se ospăta cu resturile primite de la jende și îi urmărea cum mâncau din belșug în timp ce ovaționau venirea verii, deși nu aveau nevoie de ea la fel de mult ca Haita Lupului. Oamenii ei păreau mai înapoiați. Poate că tocmai de aceea trăiau acolo. Înghețau zece luni din an, iar în celelalte două se scăldau în noroaie și erau invadați de țânțari; dar aveau întotdeauna hrană, ba chiar mai multă decât le trebuia. Asta explica și toate interdicțiile lor la mâncare: aveau suficientă ca să fie năzuroși. Femeile lor nu aveau voie să mănânce multe lucruri, unele când erau însărcinate, altele, tot timpul: vidră, leu, mamut, bou moscat; cu alte cuvinte, după cum spuneau femeile, cele mai bune cărnuri. Tinerii nu aveau voie să mănânce părțile din animalele care arătau ca oamenii la bătrânețe, cum ar fi fost fălci moi de elan sau buze de rinocer. Nu trebuiau să mănânce niciodată carne de marmotă; nu se vâna animalul de nedescris. Nu beau prea multă apă, căci asta te face lent. Și interdicțiile continuau la nesfârșit, ceea ce depășea puterea de înțelegere a lui Loon. Cum mânca doar ce nu prea le plăcea, nu reușea să priceapă deosebirile pe care le aplicau pe platformele lor înalte din adăpost, unde era cald. Îşi țineau captivii în frig pentru ca ei să rămână proști, și-a dat el seama într-o noapte nenorocită, când Piciorul-Rău îl durea mai tare decât de obicei.

Într-o zi, aproape de amurg, Loon a fost trimis să aducă pește înghețat de pe platformă. De astă dată i s-a permis să plece singur, fiindcă nu exista motiv să fie însoțit. Nu avea unde să se ducă. Știa că jende îl citiseră, iar asta i-a oferit plăcerea de a socoti totul drept un artefact, precum unul dintre bețele cioplite de el sau picturile rupestre de acasă, pe care încă le avea vii în ochiul minții, ca și cum s-ar fi gândit la ele. Câteodată se gândea la ele dinadins, pentru a scăpa de jende în clipele în care ei ar fi putut să îl inspecteze. Ursul roșu, bizonul negru.

Astfel, când îl trimiteau singur până la movila din josul dealului să aducă ceva sau să ia resturile de la vreo masă,

un morman de zăpadă care se topea primăvara și căra toate gunoaiele în fluviu și apoi spre marea întinsă și sărată, el a continuat să ia câte un lucru folositor din casă și să îl ascundă în vizuina de marmotă din câmpul plin de bolovani de sub dealul aflat la răsărit de tabără. La poalele dealului existau douăzeci-douăzeci de asemenea bolovani, iar cei mai mari se rostogoliseră mai jos. În vălmășagul acela, nimeni nu avea să-i găsească ascunzătoarea.

Cursele până la bolovanul lui și acumularea de bunuri furate, urmate de întoarcerea în tabără, fără a mai vorbi de sarcinile pe care fusese trimis să le îndeplinească, se desfășurau atât de iute și inima îi bătea atât de repede, încât abia în asemenea momente se simțea treaz ca înainte. Acele clipe erau percepute atât de precipitat și de straniu, încât ieșirea din casă devenise totuna cu saltul într-un vis.

Apoi se înapoia în căldura casei mari, respirând încet și măsurat, fiecare răsuflare fiind menită să demonstreze un spirit potolit. Și, în realitate, răsuflarea îl ajuta să pară astfel. Dormind în picioare, rămânea un captiv ca oricare altul.

Odată a fost trimis cu găleata de noapte pentru a o goli pe câmpul de defecare, un alt spațiu acoperit de zăpadă care se topea când venea dezghețul, și atunci a văzut-o pe Elga întorcându-se de acolo cu găleata golită în mână.

S-au oprit ca încremeniți și s-au uitat în jur. Erau singuri. Loon s-a apropiat de ea cu o mână întinsă.

— Nu trebuie ca ei să-și dea seama că te cunosc, i-a amintit Elga cu glas tăios. Te vor ucide.

— Știu. Caut momentul potrivit pentru amândoi. Să fii pregătită!

— Vom avea nevoie de tălpigi de zăpadă, a spus ea.

Loon și-a simțit pieptul umflându-se când a inspirat adânc.

— Așadar, vrei să mergi cu mine?

— Da, a zis ea cu înflăcărare.

El a simțit că ea spusese adevărul și i s-a pus un nod în gât.

— Gata acum! a spus ea. Curând vor veni să mă caute. Trebuie să ies doar însoțită de cineva.

Loon a dat aprobator din cap.

— Să fii pregătită!

Apoi, atingând-o ușor pe braț, a trecut de ea și a coborât spre locul la care trebuia să ajungă.

Sfârșitul primăverii: zăpada încă acoperea lumea, dar se topea peste tot, lăsând doar cercuri în adâncituri. Pe unele povârnișuri cu fața spre miazăzi, zăpada era adâncă până la brâu. Dimineața, când stătea întărită după frigul de peste noapte, era înghețată, și cel care trecea pe acolo simțea că pășește peste lame răsturnate de rocă, iar acest lucru părea primejdios. Mai târziu în cursul zilei, omul pășea pe marginea unei lame și o sfărâma doar cât să poată merge pe ea. Ceva mai apoi, zăpada devenea atât de moale și nesigură, încât se dezintegra sub tălpi în așa fel încât omul aluneca într-o parte sau alta, de cele mai multe ori prăbușindu-se în gropi care îl înghițeau uneori până la nivelul taliei. Astfel, Piciorul-Rău s-a ales cu câteva lovituri cumplite. Era uimitor cum, în doar un pumn sau două, zăpada se putea transforma dintr-o rocă albă într-un amestec de ninsoare și apă. După căderea întunericului, totul se întărea foarte iute. Nu se petrecea la fel de repede ca răcirea aerului, dar oricum repede.

În răstimp, jende încă aveau pline platformele cu pește înghețat și cu pungi din piele de focă. Aveau atâta grăsime, că ar fi putut să o folosească în locul lemnelor de foc. Iar zilele se lungeau. Curând avea să vină dezghețul, iar pământul va apărea din nou de sub zăpezi. Vara îi va cotropi.

Într-o noapte s-a iscat un vânt puternic dinspre apus, iar dimineața bătea așa de tare, încât vuietul lui se auzea cu tărie chiar și în casa mare. În afara tunelului de la intrare, până și vechea zăpadă de primăvară zbura spre est pe deasupra solului. Jende s-au văzut siliți să blocheze calea de intrare pentru a împiedica aerul care pătrundea în casă și putea să o sfărâme ca pe o bășică alcătuită din ierburi de mare. Loon a ieșit cu bărbații care se ocupau de asta și, în timp ce confecționau o ușă din stâlpi și piei pentru a acoperi calea de intrare, erau deseori trântiți la pământ de rafalele puternice, după care vântul îi făcea să alunece pe gheață așa cum se deplasau focile. Șocați, văzând cât de

puternic era vântul, toți râdeau.

Mai târziu în acea zi, când vântul mai scăzuse în intensitate, aceiași bărbați au ieșit din nou din casă pentru a vedea dacă totul era în regulă în tabără și chiar pentru a sta acolo în acel vânt cumplit. După ce s-au convins că totul era bine, au mers împotriva vântului către marginea mării întinse și sărate. Gheața dispăruse fără urmă; au văzut valuri uriașe, înspumate, urlând și clocotind pe plaja înzăpezită, pentru ca apoi să trimită șuvoaie care se rostogoleau pe uscat până când acestea se agățau de stânci sau smocuri de iarbă ce dispăreau ca și cum nici nu ar fi existat. Totul se petrecea cu un zgomot asurzitor; abia dacă se puteau auzi când răcneau unul în urechea altuia. Unele rafale erau atât de puternice, încât trebuiau să se așeze cu spatele spre vânt și chiar și așa erau azvârliți peste nisip de rafalele cele mai tari. Și toți râdeau de nu se mai puteau opri.

În toiul râsului, unul dintre ei a arătat spre ceva cărat de valuri, iar câțiva dintre ceilalți s-au ridicat și s-au aplecat ca să reziste vântului și, desfăcându-și brațele ca păsările care planează sau ținându-și glugile pe cap, au privit spre mare. Între valurile care se spărgeau plutea unul dintre trunchiurile gigantice, pe care ei le foloseau ca stâlpi pentru case și ca însemne pe țărm. Unul dintre stâlpii lor mai vechi fusese doborât de vântul din acea zi, dar restul rezistaseră, așa cum o făcuseră și în timpul altor furtuni și rămăseseră în picioare fără ca măcar să tremure.

Acum un alt buștean ca aceia plutea de-a latul pe brizanții iuți și înspumați, apoi a ajuns pe plajă, de unde a fost împins spre uscat de talazurile lungi, până când a rămas ca un mort; cadavrul celui mai mare copac pe care Loon îl văzuse vreodată. S-a întrebat ce fel de tărâm era de cealaltă parte a mării întinse și sărate dacă acolo creșteau asemenea copaci.

Mai târziu, după ce vântul a încetat, toți bărbații-jende și multe dintre femeile lor au mers acolo, au legat frânghii de copacul adus de ape și l-au tras pe niște bețe netede pe care le-au așezat de-a latul. Au tras mai ușor trunchiul pe

crengile acelea și când se eliberau, luau ce rămânea în urmă și le mutau în față. Asta reducea mult forța cu care trebuiau să-l tragă. Au târât bușteanul până la șirul de trunchiuri aflate în picioare pe malul mării și după ce au săpat o groapă, au tras capătul rupt în ea și când s-a înclinat, au ridicat capătul cu rădăcinile până când el a rămas în picioare între ceilalți, pentru a sfida vântul dinspre apus, până când avea să se prăbușească ori să fie dus în tabără spre a fi folosit.

Într-o noapte, în vreme ce jende fierbeau pește în găleți, folosind pietre încinse în foc, iar la nivelurile cele mai de sus ale casei era foarte cald, două siluete înveșmântate în blănuri au pătruns brusc pe trapa pe unde intra aerul rece, au început să înțepe oamenii cu lăncile lor și au aruncat grăsime în foc, făcând să sară stropi încinși în toată încăperea. În vălmășeala însoțită de urlete, profitând de fumul iscat, unul dintre invadatori a luat găleata cu apă clocotită și a aruncat-o în fețele oamenilor-jende, iar apoi peste grăsimea aprinsă care, purtată de apă, s-a împrăștiat pe o mare parte a podelei. Ca niște vidre intrate în casa unor castori, invadatorii au înțepat pe oricine se apropia în timp ce coborau spre parter. Unul dintre ei l-a prins de braț pe Loon care abia în acel moment a văzut că era Thorn. Alături de el, străvechiul pe care Heather îl îngrijise până se însănătoșise urla și rânjea ca un linx; răcnetul inuman se înălța deasupra țipetelor scoase de jende și transforma atacul în ceva chiar și mai înfiorător.

Loon și-a înșfăcat ghetele, apoi Thorn l-a tras în jos, în trapa pentru aer rece. Au alergat pe tunelul de ieșire și Thorn a aruncat o torță în urmă și a desfăcut o pungă cu grăsime pe care a împrăștiat-o pe jos. Curând, întreaga porțiune de la ieșire ardea cu vâlvătăi.

— Am tălpigi de zăpadă pentru toți, a spus Loon.

— Foarte bine, a zis Thorn. Ia-l pe Click și adu-le cât eu mă duc după Elga.

— E în casa femeilor.

— Știu! Adună tot ce ai și urmează-l pe Click. Știe unde

trebuie să ne întâlnim. Acum vreau să fac în așa fel încât bărbații să aibă de lucru stingând focul.

— Dar au lupi! Vor pune lupii pe urmele noastre.

— Știu! În acele momente, lupii captivi urlau. Lasă lupii, nu ne pot opri.

Apoi Thorn a fugit spre casa femeilor, iar Loon l-a condus pe Click până la câmpul cu bolovani, și-a găsit ascunzătoarea și s-a strecurat în ea, după care, cât a putut de repede, i-a dat lui Click sacii strânși acolo. În timp ce se precipita pe întuneric, deschizătura părea mai mică și, amintindu-și cât de des rostise în gând povestea acelui eveniment, simțea că nu se mișca așa cum ar fi trebuit. După primul moment de șoc, i s-a părut a fi ceva ce recunoștea. Așadar, în acele clipe se întâmpla ca în unele vise în care se urmărea pe sine de deasupra sau din spate cum acționa.

Au alergat înapoi spre tabăra oamenilor-jende și Loon s-a văzut ducându-se la adăpostul din apropierea casei mari, unde se păstrau lucrurile pentru exterior și a înșfăcat patru perechi de tălpigi de zăpadă pe care i le-a dat lui Click. Pe urmă a luat o daltă din piatră și a sfărâmat curbura celorlalți tălpigi, rupându-i pe mijloc. A rămas uimit văzându-se că făcea acel lucru, pentru că nu se gândise până atunci la așa ceva. Dar planul era bun și a sfărâmat ramele din crengi de molid ca și cum ar fi spart capetele oamenilor-jende. Când a terminat, străvechiul a scos niște ciripeli și l-a condus pe Loon în josul pârâului, la un pâlc mic de arini. Thorn era acolo împreună cu Elga; ea purta o capă din blană, dar în rest avea doar jambierele pe care jende le purtau în casă. Au rămas în loc, privindu-se cu ochi dilatați. Noaptea era geroasă, iar luna pe jumătate avea să apună curând.

— Are nevoie de haine! a zis Loon.

— O să-i facem din capă, a spus Thorn. Deocamdată ajunge și atât.

— N-o să pățesc nimic, l-a asigurat Elga și a luat unul dintre sacii pe care Loon îi ținuse ascunși. Avea în picioare ghete moi. Să ne grăbim, că vor ieși curând din case.

Au îndesat în doi saci tot ce strânsese Loon, apoi el și-a tras ghetele și și-a trecut brațele printre baretele unuia dintre sacii de spate. Elga l-a luat pe celălalt. Thorn a prins tălpigii de zăpadă furați de sacul lui Loon și de cel al lui Click și după aceea au pornit prin noapte, îndreptându-se spre miazăzi.

Au mers pe zăpada înghețată cât de repede au putut, fără să alerge. Când a apus luna, s-au văzut siliți să mai încetinească ritmul, dar sub stele zăpada încă lucea îndeajuns să poată vedea. Au continuat în pas alert. Au înaintat toată noaptea în tăcere, cu excepția momentelor în care Thorn scheuna – Skai!, atunci porneau să alerge cu salturi ca de lup, până când vreunul dintre ei încetinea și după aceea nu mai alergau, ci mergeau la pas întins. Pe una dintre pantele coborâtoare zăpada se topise și reînghețase de atât de multe ori încât depresiunile din ea se aplatizaseră, iar zăpada întărită era alunecoasă ca gheața. Acolo s-au oprit pentru a-și pune tălpigii furați. Loon le-a arătat lui Thorn și Click cum să-i lege de talpa ghetelor. Elga și i-a prins singură și Loon a observat că tălpigii vor oferi mai mult sprijin încălțărilor ei.

Thorn a pornit cu pași atât de hotărâți, încât ceilalți au trebuit să se forțeze pentru a ține ritmul cu el. Pe măsură ce se apropiau zorile, se făcea și mai frig, dar, în afară de nas și de urechi, Loon se simțea bine și până și degetele de la picioare și de la mâini îi erau calde. Asta se întâmpla doar când își arunca trupul înainte, ba chiar alergând ușor când și când pe teren neted sau la vale. Thorn îi îndemna prin puterea exemplului și cu câte o privire aruncată peste umăr; pentru Loon fața lui era ca văzută în vis, o fantomă a Omului-Vidră, neiertătoare și hotărâtă după uciderea castorilor în vizuina lor și răpirea uneia dintre femeile lor. Imaginea aceea l-a înflăcărat pe Loon, iar trupul lui zbura după ceilalți, fără să fie conștient de efortul făcut. Era ca un vis, și totuși niciodată nu fusese mai treaz.

Revenind în sine când zorile au luminat în cenușiu cerul spre răsărit, și-a dat seama că Piciorul-Rău nu mai făcuse asemenea eforturi de multe luni, iar acum ridica glasul în

semn de protest. Avea nevoie de un toiag și, când au trecut pe lângă o porțiune de apă, în albia unui pârâu care descria un cot iute la o strâmtoare dintr-un mic defileu, a scos o lamă din sac și a tăiat o creangă de arin cam scurtă, dar rezistentă, pe care a folosit-o ca să ușureze efortul de pe Piciorul-Rău. Având trei picioare, nu-i era chiar ușor să meargă, dar merita să facă un efort în plus.

Când cerul întreg s-a luminat, devenind cenușiu, Thorn și-a dublat efortul.

— Trebuie să rămânem nevăzuți toată ziua. Nu știu ce avans avem, dar ei vor merge repede.

Fără niciun cuvânt, Loon și Elga au dat din cap. Click a pornit mai departe cu pași mari, pufăind din greu la fiecare expirație, dar părea că va putea continua multă vreme în acel ritm. Loon și-a dat seama că nu știa multe lucruri despre calitățile strävechilor. Bineînțeles, îi rămăsese bine întipărită în minte întâlnirea cu ei din timpul pribegiei și când s-a gândit la asta a reușit să meargă cu ceva mai mult elan. Scăpase de strävechi, dar nu știa ce semnificație avea acest lucru în ceea ce îi privește. Și-a dat seama că, dintre toate felurile de animale din lume, despre cel aflat alături de el știa cel mai puțin. Sigur, străvechii pe care-i întâlnise el fuseseră unii care se ascundeau atent de oameni, așa că putea fi vorba doar de faptul că nu voiau să fie cunoscuți.

Însă Loon ajunsese să îi cunoască pe jende. Când voiau, se puteau deplasa foarte repede pe zăpadă. Iar vânătorii oricărei haite erau iuți și capabili să meargă îndelung. În plus, pentru că se deplasau mult în timpul verii și date fiind neînțelegerile cu vecinii lor de la miazănoapte, jende erau deopotrivă rapizi și obișnuiți cu zăpada. Era tărâmul lor, astfel că orice loc înzăpezit era căminul lor și mergeau pe el mai repede decât oamenii din alte locuri. Asta îl speria pe Loon.

Și aveau lupii pe care îi puteau asmuți asupra prăzii lor.

VÂNAȚI

Cerul se înroșise spre răsărit, iar deasupra capului era acel cenușiu care avea să arate dacă el era senin sau acoperit de nori firavi. Thorn le-a cerut să se oprească într-o adâncitură a zăpezii, mărginită de un zid scund din pietre, înapoia cărora s-au putut ascunde. Au rămas ghemuiți până când cerul s-a luminat de zi, una fără nori, după cum au constatat, iar soarele urma să se ridice deasupra orizontului. Thorn le-a cerut să rămână ascunși, iar el, punându-și pe cap o bucată de blană și ținând-o cu mâinile de margini, s-a uitat înapoi, spre miazănoapte. A rămas nemișcat. Apoi a scos un șuierat și și-a retras încet capul.

— Sunt acolo, a spus el. Vin încoace și au câțiva lupi legați cu frânghii. Probabil că ne-au luat urma. Trebuie să plecăm.

— Dar nu ne vor vedea?

— Ba da. Azi trebuie să îi lăsăm în urmă și la noapte scăpăm de ei.

S-a uitat pe rând la fiecare.

— Trebuie să înaintăm repede. Dacă mergem iute toată ziua, nu ne pot ajunge din urmă. Nu avem dreptul să ne obosească pașii. Trebuie să-i obosim pe ei, să fim îndeajuns de iuți pentru a păstra o distanță mare între noi și ei, chiar dacă ei ar alerga. Trebuie să rezistăm chiar în ritmul ăsta, iar apoi în ritmul lor, oricum ar merge. Ați înțeles?

— Dar dacă dau drumul lupilor ca să ne atace? a întrebat Loon.

— Le ucidem lupii și așa nu vor mai putea să ne țină urma. În orice caz, probabil că nu pot elibera lupii atât de departe de casă pentru că vor fugi. Dacă păstrăm distanța, probabil că nu-i pot folosi decât pentru a ne urmări.

Loon și Elga au dat din cap. Click i-a văzut și, gângurind ceva, a imitat gestul, apoi a spus:

— Skai, skai, skai.

Thorn a scos o desagă de nuci din sacul de spate și le-a dat fiecăruia câte cinci.

— Mâncăm din mers. Haideți!

Au ieșit din adâncitură și au pornit în fugă pe tălpigi, îndreptându-se către zăpada netedă din prima albie de râu. Din urma lor nu s-au auzit strigăte, dar felul în care se mișca Thorn arăta limpede că el credea că vor fi văzuți de urmăritor. În loc să traverseze râul pe gheață, s-a îndreptat în amonte, apoi a ales un drum și a trecut apa, pornind spre prima ridicătură a unei culmi care mergea spre miazăzi.

Trebuia să le arate vânătorilor jende că nu era posibil să-i prindă nici în fugă, nici la drum lung. Cu o femeie între ei, ar fi trebuit să le fie greu să reușească, dar Elga era puternică. Nu îi venea greu să țină pasul cu bărbații. Judecând după felul în care gâfâia și pufăia în mers, era mai greu pentru Click. Însă străvechii se bucurau de reputația că erau plămădiți dintr-un aluat mai tare decât majoritatea oamenilor, iar Click nu dădea deloc semne că se lăsa moale sau că obosise. Cât despre Thorn, era greu de zis dacă va reuși să mențină același ritm. Pentru că el îl stabilea. Unii bătrâni ajungeau să capete un fel de rezistență îndărătnică, pe care tinerii nu o puteau egala, iar Loon nu ar fi fost surprins să afle că Thorn se număra printre ei.

Prin urmare, se părea că Loon era cel mai lent din micul lor grup. Gândul îl îngrozea, și totuși, pumn după pumn, cât au mers grăbit, a început să se adeverească. Piciorului-Rău nu-i va plăcea să alerge toată ziua, indiferent cât de mult l-ar fi ajutat toiagul din lemn de arin pe care Loon îl numise deja Piciorul-Trei, sperând că gluma îl va propulsa în continuare. Piciorul-Trei va trebui să își facă datoria, asta era sigur.

Au alergat toată ziua. Thorn făcea pauze la porțiunile de apă neînghețată la care ajungeau. Acolo își aplecau capetele spre luciul ei și beau, iar tot atunci le dădea câteva nuci, carne uscată și turte din semințe, după care porneau din nou la drum. Niciodată nu au rămas locului multă vreme, dar Thorn găsea mereu câte ceva care îi făcea să se oprească puțin la fiecare pumn sau două.

Ritmul de mers era atât cât Loon să poată ține pasul; nu știa dacă lucrurile stăteau la fel și în cazul celorlalți, dar nu voia să-i întrebe.

Spre după-amiază, zăpada s-a înmuiat și s-au oprit pentru a-și pune din nou tălpigii. Așa aveau să lase semne ușor de urmărit pentru vânători. Însă jende aveau tălpigi rupți, ceea ce îi silea să meargă mai încet.

Își vedeau foarte rar urmăritorii. La un moment dat, au auzit departe un urlet de om sau lup, ca și cum le-ar fi regăsit urma după ce o pierduseră. Thorn voia să îi vadă din când în când, pentru a ști unde se aflau, de aceea, în timp ce au traversat stepa, a făcut un ocol spre dealuri scunde, încununate de copaci sau a mers spre cele mai înalte porțiuni ale pădurilor pe la marginea cărora treceau, astfel încât ei rămâneau nevăzuți, dar puteau observa totul. Thorn a zărit grupul de jende de trei ori, iar a treia oară a zis:

— Au trimis doi oameni cu lupii ca să ne atace.

Acela era modul în care lupii vânau câteodată reni, obosindu-i cu atacuri până când cel mai slăbit dintre ei rămânea în urmă. Acum, trebuia să se apere la fel ca acele animale: să stea laolaltă și să meargă mai departe. Câteodată, și-a amintit Loon, masculii din fruntea turmei de reni încercau să bage groaza în urmăritori, întorcându-se și atacându-i cu coarnele. Thorn a părut gânditor cât au călătorit spre miazăzi în timpul acelei lungi după-amiezi. Când traversau un torent, alegea traseul cel mai primejdios, trecând peste gheața expusă cât de aproape se putea de locurile cu apă liberă, ca și cum ar fi sperat că urmăritorii lor ar putea fi mai grei și s-ar scufunda după spargerea gheții. Loon l-a urmat peste una dintre acele pojghițe fragile și transparente de gheață și, când a observat asta, s-a apropiat de Thorn și i-a spus că se înșela dacă își închipuia că îi putea păcăli pe jende pentru a face vreo greșeală pe gheață, pentru că se pricepeau mai bine decât oricine în astfel de situații. Thorn a mârâit auzindu-i vorbele, dar nu a mai încercat acel truc din nou. A rămas încruntat îndelung.

În cele din urmă, soarele a coborât spre apus și, când stelele au început să apară, s-au strecurat într-un desiș de arini, târându-se pe sub țesătura de crengi. În acel loc ar fi fost vulnerabili în fața lupilor captivi care sigur fuseseră legați cu frânghii, altfel i-ar fi ajuns de mult pe fugari.

După ce s-au înfășurat în blănuri, Thorn i-a spus lui Loon:

— Stai aici cu Elga.

Apoi l-a prins pe Click de un braț și s-au îndreptat amândoi spre miazănoapte, înarmați cu lăncile.

Doi pumni mai târziu, când au reapărut, i-au zorit pe Loon și pe Elga să pornească din nou la drum.

— Încă o noapte întreagă de mers, a spus Thorn. Noi doi l-am ucis pe unul dintre ei. Celălalt a scăpat, dar nu știe câți suntem. Așa că vor fi foarte precauți în noaptea asta. Să o transformăm în noaptea salvării noastre.

— Dar ne pot lua urma cu ajutorul lupilor, a spus Loon.

— Vom vedea.

Luna în creștere era la o noapte mai departe spre răsărit și cu o noapte mai mare; în lumina ei au mers prin gerul tot mai puternic al nopții. Prin razele încețoșate ale lunii, stelele se vedeau palide. Zăpada întărită și sclipitoare scârțâia sub tălpile lor. Ajunseseră în porțiunile netede și mlăștinoase ale zonei de drenaj a marii văi, iar copacii înclinați și punctele plate, negre și înghețate, care licăreau i-au determinat să își pună tălpigii pentru a dispersa ceva mai mult din greutatea lor pe o suprafață care părea a fi gheață subțire, poate chiar gheață formată în acea noapte. Dacă ar fi avut frânghii, s-ar fi legat unul de altul pentru a traversa un asemenea teren, dar în situația lor n-aveau decât să spere că nu vor păți nimic. Click pășea în urma lui Thorn; el era mult mai greu decât ceilalți, așadar, dacă el trecea peste o anumită porțiune, gheața avea să îi susțină pe Elga și Loon. Pe de altă parte, era posibil să îndoaie o porțiune de gheață care putea rezista la traversarea a două persoane, dar a treia se prăbușea în apă. De aceea, Loon și Elga au rămas suficient de aproape pentru a se

trage unul pe altul din apă dacă era cazul.

Din fericire, porțiunile netede s-au dovedit a fi la fel de tari ca gheața albă și doar faptul că erau foarte alunecoase le făcea să fie de evitat. Dacă putea, Thorn șerpuia printre ele. Dacă el traversa una, ceilalți simțeau că își puteau păstra echilibrul mult mai bine cu tălpigii de zăpadă. Pe unele porțiuni se putea patina puțin. Însă era preferabil să rămână pe zăpada albă, chiar dacă era tare ca gheața, iar în unele zone, aproape la fel de netedă. Părea că însuși albul ei le susținea picioarele.

Au urmat albia unor pâraie care se îndreptau spre miazăzi și au patinat de-a lungul lor cu viteză. Pe teren ferm nu puteau fi atât de rapizi. Thorn a mers înspre miazăzi, chiar urcând dealuri. Lumina lunii era cea mai bună pentru a vedea conformația terenului. Fiecare încrețitură a dealurilor exista acolo, sub zăpada ciupită de soare, părând să licărească slab sub cerul negru, luminos. Ca niște mădulare în erecție, prin acea carne albă țâșneau aflorimente de rocă închise la culoare, iar cascadele înghețate alunecau în josul crăpăturilor precum niște scurgeri de lapte fecund. Semne masculine peste unduiri feminine, țărâna într-o relație sexuală cu ea însăși, acolo, în lumina lunii și în umbre. Întotdeauna astfel, de la începutul începuturilor: mama și tatăl, întâi întregi și unul, dezbinați de lupta pentru a stabili cum vor arăta lucrurile, o luptă care nu avea sfârșit sau învingător. În timp ce se strecurau pe sub lună, Loon și-a amintit cât a putut din povestea despre începuturile lumii. Cândva, în nimic, a existat un ou umplut de o persoană, iar acea persoană avea toate părțile și calitățile lumii și, lovind cu ciocul, a ieșit din coaja oului, a mâncat toată coaja și a curs afară, devenind toate lucrurile. Cerul este cea mai mare parte a cojii care a rămas, soarele este ceea ce a mai rămas din gălbenuș, pământul și tot ce există pe el, părți din albușul acelui ou. Corbul a ciugulit din albuș până când totul a ajuns ce este acum.

Loon știa că uita cea mai mare parte a poveștii. S-a întrebat dacă va fi în stare să își amintească poveștile la fel

de bine ca Thorn. Părea că nu va fi capabil de așa ceva. Acel adevăr a rămas multă vreme ca o povară în pieptul lui, o greutate ca a unei stânci, iar acum trebuia să o dea la o parte pentru a putea merge mai ușor. Era o problemă care putea fi rezolvată mai târziu. Deocamdată, ceea ce își amintea era de ajuns. Mersul înainte era toată povestea.

În mod straniu, chiar dacă mergeau cu repeziciune prin noapte, rămânea totuși timp pentru reflecta la alte lucruri. Niciun gând nu părea să conteze prea mult, și totuși îi treceau fulgerător prin minte, ca niște fantome pe care le lepăda în timp ce le invoca, pentru că acum nu însemnau nimic. În afară de mers, nimic nu avea importanță, așadar, în realitate, se punea întrebarea dacă trecătoarele lui gânduri îl ajutau să se ocupe de Piciorul-Rău sau nu. Câteodată îl ajutau, creând diversiuni, așa cum veverițele trec de pe o creangă pe alta. Alteori, avea senzația că trebuia să-și dăruiască toată atenția pentru a ateriza bine pe piciorul stâng și să pășească astfel încât să lase cât mai puțină greutate pe el, pentru ca apoi să revină pe Piciorul-Teafăr, atât de bun și de încredere. Dacă Piciorul-Teafăr avea să cedeze din cauza încordării pe care o exercita asupra lui... de asta îi era foarte teamă. Însă deocamdată Piciorul-Teafăr îl susținea bine, rămânând rezistent și fără să îi dea dureri. Se putea bizui pe el și, de aceea, îl putea forța puțin. Apoi, în ritmurile mersului alternativ, dacă mintea lui aluneca spre lucruri care nu erau imediate, către alte griji, dacă se învârtea ca un băț de aprins focul, poate că așa era în regulă, ba chiar un lucru bun. Asta era o parte din capacitatea de a ignora împunsătura produsă de protestele Piciorului-Rău.

Pe măsură ce înaintau, Loon se simțea din ce în ce mai obosit. La apusul lunii, Thorn s-a oprit la o porțiune dezghețată a râului pentru ca toți să poată bea și mânca niște turte din semințe. După aceea, au continuat marșul pe sub stelele care apăreau pretutindeni pe cerul întunecat. Le era din ce în ce mai greu să vadă. Trebuiau să fie foarte atenți la zăpadă, chiar să o examineze

îndeaproape, și chiar când o făceau, nu reușeau întotdeauna să descopere cât de înclinată sau alunecoasă era. Solul trebuia simțit cu tălpile.

După ce au mers îndelung orbește, în acea parte din noapte când se făcea cel mai frig, Loon a simțit că cel de-al doilea suflu se strecurase în ființa lui fără ca el să fi observat. Acum era mai puternic, mai ușor, mai rezistent; putea continua și a simțit chiar că putea merge la nesfârșit ori măcar atâta vreme cât ar fi fost nevoie. Putea păși alături de cei trei tovarăși tot restul vieții, fără să obosească. Asta era uneori senzația, când sosea cel de-al doilea avânt, iar cineva spunea: „Hai să mergem toată ziua, după aceea stăm de vorbă.”

Era un sentiment plăcut. Aproape întotdeauna simțea sosirea celui de-al doilea suflu cu o recunoștință imensă, salutându-l cu mici salturi și cântece, dar acum acea recunoștință era mai mare decât oricând. Era nespus de bine să simtă absența amețelii și slăbiciunii, să le simtă pe acestea înlocuite cu o tărie venită din străfundurile ființei lui.

Prin urmare, a reintrat în ritmul mersului, a lovit tare cu Piciorul-Trei; a preluat locul lui Elga, l-a depășit pe Click, făcând un scurt semn de salut, și apoi și-a aplecat capul într-o parte, arătând că spera ca acesta să stea ultimul în șir și să o urmeze pe Elga, ca să fie sigur că ea nu va rămâne în urmă. Click a spus *ruup!* Drept confirmare, iar Loon l-a ajuns din urmă pe Thorn.

Împreună, au sosit la un cot al râului, la fel de mare ca al râului lor, Urdecha.

În timp ce se apropiau de râul înghețat, Thorn a zis:

— Am ajuns lângă marele râu care traversează valea. Sper că gheața de acolo nu a crăpat. Îmi pare că ar cam fi vremea. Până și pâraiele astea de lângă el au gheața subțire. E ziua a opta din luna a șasea. Râurile de la miazăzi s-au dezghețat deja. Și aici a cam sosit vremea.

— Înseamnă că trebuie să traversăm pe gheață?

— Trebuie! Și vreau să aflu cum arată. Dacă trecem râul cel mare, iar apoi gheața se sparge…

Și a pornit la drum și mai iute.

Loon l-a lăsat pe Thorn în frunte și l-a urmat. Șamanul plecase acum la vânătoare, iar Loon voia să îi lase conducerea, dar și să-și menajeze cel de-al doilea avânt, să îl dozeze pentru lungul drum. În spatele lui a văzut că străvechiul se afla în urma lui Elga și că erau aproape unul de celălalt. Elga arăta hotărâtă și la chip, și în sinea ei: o creatură a nopții, luând totul în serios, și prea puțin înclinată să stea de vorbă. La o scurtă oprire, ea s-a uitat la Loon și era ca și cum privea prin el. Nu se așteptase să încerce să evadeze, și-a dat el seama. Rămăsese surprinsă că avusese acea șansă, fapt care i-a adus aminte de atitudinea oamenilor-jende când rămăseseră prizonieri pe pluta din gheață. Nu crezuse că o să supraviețuiască. Acum avea să scape sau să moară.

Curând după răsăritul soarelui, în culorile gălbui și brutale ale dimineții, râul de-a lungul căruia coborâseră preț de câțiva pumni s-a lărgit și au traversat un iaz înghețat sau o pajiște inundată, în apropiere de confluența râului cu marele fluviu. Thorn s-a întors și a urcat cu greu până pe culmea unei ridicături care domina tot peisajul și, în timp ce îl urmărea, Loon și-a dat seama cât de obosite îi erau picioarele; până și un urcuș ușor era mai mult decât chinuitor. Și imediat ce traversau fluviul, tot drumul va fi la deal.

De pe acea ridicătură au putut vedea o porțiune întinsă a marelui râu, atât în amonte, cât și în aval. Da, suprafața lui era încă albă, însă un număr însemnat de plăci imaculate și uriașe împungeau aerul, lucru care sărea în ochi oricui. Și gheața începuse să vorbească. Bubuituri lungi, cu sunet gros, umpleau aerul, precum tunetele din josul fluviului, înfundate, pentru că răzbăteau prin gheață. Pocnete scurte, având un sunet ascuțit, punctau acele bubuituri, însoțite de zgomote ca de fierbere, venind dinspre gheață. Fluviul gemea când îl traversau acele sunete ca un zăngănit. Da, gheața avea să crape foarte curând. Toate clinchetele, bubuiturile și crăpăturile

anunțau asta și chiar foarte convingător. Cu toate că nimic nu se clintea…

Thorn s-a uitat din nou spre miazănoapte, apoi a făcut un semn. Acolo, aproape de orizont, un cârd de ciori se rotea peste ceva.

— Să traversăm acum, a spus Thorn. Nu mai e timp de odihnă. Să trecem dincolo și să urcăm pe un deal de pe celălalt mal, apoi vom vedea ce se poate zări.

Drept urmare, au pornit peste fluviu. Au mers cu pași ușori și alunecoși. Trecând peste drumuri de gheață neagră, au văzut bule de aer prinse sub suprafața lucioasă, iar dedesubtul acelor bule de aer au zărit adâncimea apei, sugestii fugare de ierburi verzi care se legănau încoace și încolo în curentul apei, poate, din când în când, și licărul vreunui păstrăv. În aval, zgomotele produse de crăparea gheții erau mai puternice și Loon a simțit că respirația i se oprește în gâtlej; așa se anunțau dezghețurile, zgomotul se propaga spre amonte cu mult timp înainte de descătușarea în sine.

Thorn s-a mulțumit să își plece capul și să meargă mai repede. Încă purtau tălpigii de zăpadă, iar uneori călcau pe petice care păreau umede pentru că înghețaseră rapid și rămăseseră netede. Gheața albă, mai veche, era mult mai denivelată. Mișcându-și mâinile ritmic, au înaintat și patinat cât de repede au fost în stare. Loon și-a folosit Piciorul-Trei ca să se propulseze înainte. Ceilalți trei au rămas aproape de Thorn, atât cât li s-a părut că era sigur, fiecare la câteva lungimi de trup în spatele celui din față. Loon a dus trena, hotărât să stea departe de Elga, dar fără a rămâne prea mult în urmă.

Le-a luat mult timp să traverseze fluviul, pentru că era foarte lat. Când au ajuns pe malul celălalt, toți erau aproape fără suflu; alergaseră să își salveze viețile, iar în acele momente o simțeau cu toată ființa lor. După ce i-a lăsat câteva momente, cât să-și recapete suflarea, Thorn i-a condus până într-un alt mic promontoriu, care se afla la două staturi de om deasupra fluviului.

Ajunși acolo, și-au lepădat sacii de spate, și-au scos

legăturile din piele și apoi și-au desprins tălpigii de zăpadă de pe încălțări și s-au așezat pe peticele din piele, puse pe tălpigi. În continuare, respirau greu. Thorn i-a pus să bea din plosca lui cu apă; toți au cotrobăit prin sacii lor și au mâncat nuci, carne uscată și turte cu semințe. Au descoperit că nu mai aveau multă hrană, deși Thorn mai păstrase câteva pungi cu ulei; dar asta era o problemă care se putea amâna. Deocamdată, erau rupți de foame și trebuiau să mănânce mult pentru a continua în același ritm ca până atunci. Așa că au mâncat.

Atât cât puteau vedea spre miazănoapte, nimic nu se clintea, în afară de o pereche de vidre care se zbenguiau în amonte, pe celălalt mal al fluviului, ca și cum nimic deosebit nu se petrecuse în acea zi, ca și cum fluviul nu ar fi fost pe punctul de a se descătușa sub ele. Văzând scena, Thorn s-a încruntat, iar după o vreme s-a ridicat în picioare și a executat un mic dans, timp în care a cântat cântecul descătușării:

Gerul trebuie să înghețe îmbrăcămintea râurilor
Doar unul va desface gerul
Și va alunga iarna lungă
Fie ca vremea bună să vină din nou
Aducând vara fierbinte și soarele!
Mare întinsă și sărată, tărâm al celor morți
Vom arde ilice pentru ca tu să sfărâmi gheața
Ia-o înapoi, noi nu avem nevoie de ea
Îndreaptă soarele ca să coacă aerul
Grăbește curgerea apei pe sub gheață
Umple ravenele
Curgi în josul falezelor
Umple, apă, umple,
Fiecare crăpătură și varsă-te
Împinge de sub pământ
Gheața veche și zăpada
Umple de sus
Precum degetul într-o mănușă
Precum copilul născut

Cu o împingere dinăuntru
Sosește momentul în care trebuie să împingi
Și să împingi, să împingi
Mama Pământ știe
Ea strânge
Un spasm și o împingere
Un nod și o împingere
Du-te în peștera ei și spune-i să facă asta
Sfărâmă gheața acum
Sfărâmă gheața acum!

Fluviul căpătase viață, toți l-au auzit cum vibra. Dedesubtul blănii albe de zăpadă, dedesubtul gheții dezgolite de deasupra ei, el a împins și a năvălit odată cu descătușarea de primăvară. Au văzut zăpada și gheața mișcându-se în unele locuri și unduindu-se brusc în locurile în care gheața a sclipit în razele soarelui sau șiruri de noi plăci crăpând în amonte, ca și cum cineva ar fi desfăcut cusături invizibile. Din acele despicături a țâșnit apă, albăstrind gheața din aval și făcând-o să devină sclipiri de cer.

Thorn și-a continuat incantația cu glas răgușit, a dansat fără să își miște picioarele, doar sugerând dansul, fără să îl execute. Vorbea către cer. Fluviul îi răspundea cu glas bubuitor. Urla și în amonte, și în aval. Însă descătușarea nu s-a produs.

Știau cu toții că, în acele condiții, gheața va rămâne în aceeași stare zile întregi, pumn după pumn, până când descătușarea se întâmpla în cele din urmă și totul pornea la vale într-un torent de apă întunecată. Acela era orgasmul de vară al fluviului, o izbucnire uriașă, care merita să fie văzută. Până atunci, pe niciunul dintre ei nu îl interesase ce și când se întâmpla. Acum, văzând fluviul rezistând în ciuda tuturor presiunilor, au trăit agonia suspansului. Era posibil ca, în ciuda atâtor crăpături și pocnete, un fluviu așa de mare să aibă nevoie de mai mult timp ca să se descătușeze. Iar în acele momente, departe, spre nord-vest, Loon a văzut niște puncte mișcându-se. A

arătat spre ele.

Thorn s-a oprit din dans.

— Haideți! a spus el cu glas sumbru. Să-i ia naiba pe zei! Trebuie să plecăm de aici.

Loon a scos un geamăt spre fluviu. S-a ridicat în picioare și a încercat Piciorul-Rău. Și-a pus sacul pe umerii care îl ardeau în locul în care se așezau baretele.

Și au plecat mai departe.

Goana i-a dus la deal, în soarele după-amiezii. Strălucirea orbitoare a razelor de soare reflectate de zăpada udă din fața lor l-a făcut pe Loon să strângă din pleoape atât de tare, încât ochii îi erau aproape închiși. Asta i-a dat senzația că întregul lui corp se strângea, și totuși trebuia să continue marșul direct spre explozia de lumină.

Cu toate acestea, au menținut ritmul. Loon și-a găsit drumul înapoi spre cel de-al doilea avânt, chiar dacă mergeau la deal. Piciorul-Rău se simțea mai bine când urca. Loon își plasa tălpigii de zăpadă exact pe urmele lăsate de Click și Thorn; Click călca întotdeauna pe urmele lui Thorn, astfel că era ca și cum urmele ar fi fost făcute de o singură persoană. Când urmele se despărțeau, Loon le folosea pe cele lăsate de Click, pentru că zăpada era mai tare în acele adâncituri; apoi, când și-a dat seama de ce se abătuse Click de la urmele lui Thorn, menținându-se pe un traseu mai înalt, a ales și el acea cale pentru a îndulci panta. La un moment dat, Loon a simțit că înțelege mai bine modul de gândire al lui Click doar privind urmele lăsate de el pe zăpadă decât i se întâmplase vreodată vorbind cu el.

În spatele lui, Elga îl urma îndeaproape. Părea însetată și mergea cu capul plecat, cu ochii aproape închiși, potrivindu-și tălpigii cu atenție pe urmele din fața ei.

Thorn s-a îndreptat spre un deal întunecat care apăruse la orizontul alb. Când s-au apropiat de el, înaintând mai încet din cauza zăpezii înmuiate, au văzut că acela era primul dintr-un șir de dealuri care se întindea spre miazăzi, formând coama apuseană a unei văi care părea să fie cea pe care Loon și Elga coborâseră când jende îi duseseră spre miazănoapte. Nu era însă sigur.

Thorn voia să treacă de coama aceea pentru a nu mai lăsa urme pe zăpadă. Pe măsură ce vor merge spre miazăzi, vor găsi mai multe porțiuni fără zăpadă, a spus el și, cu puțin noroc, vor reuși să depășească acea zonă pe undeva, fără să lase niciun semn, și pe urmă vor continua

să înainteze fără a lăsa urme. Loon și Elga au încuviințat, apoi și-au plecat din nou capetele și i-au urmat pe Thorn și Click.

Însă, când au ajuns la prima ridicătură a dealului pietros care era lipsită de zăpadă, au descoperit că nu le va fi chiar ușor să ajungă pe culme. Mersul pe câmpia înzăpezită fusese mai simplu. Ca să ajungă pe culme trebuiau să facă niște trepte pe panta abruptă și înzăpezită până în locul în care porțiunea se unea cu rampa de piatră care avea să îi ducă acolo. Orice efort suplimentar devenea chinuitor și Loon a simțit crampe izbucnindu-i în pulpe. Însă era esențial să iasă din zona cu zăpadă, de aceea, icnind, respirând șuierat și scoțând tot felul de sunete, au reușit să facă treptele. Zăpada din apropierea stâncilor era crăpată și nesigură și au fost siliți să fie atenți să nu se prăbușească în golul acoperit de stratul superficial. Un pas greșit ar fi fost de ajuns. Simțindu-și ochii arzând de sudoare, Loon s-a zbătut să urce prin zloata care palpita întunecat la marginile câmpului alb.

În cele din urmă, gâfâind și transpirând, au rămas în picioare la marginea culmii, încă având în față o pantă de urcat, iar în spate perspectiva se întindea tocmai până la fluviul cel mare. În acea direcție era multă zăpadă, dar în fața lor, spre miazăzi, se vedeau nenumărate porțiuni întunecate, presărate de albul zăpezii mâncate de soare. A, da, nu mai aveau mult de mers ca să ajungă la stepe, la marginea tărâmului pe care îl cunoșteau, unde puteau să înainteze pe drumurile de pe culmi și să se ascundă în pădurile din canioane, alături de animale, de frații și surorile lor. S-au așezat și și-au scos tălpigii, pe care i-au legat de sacii de spate.

Însă Click a făcut un semn: după ce trecuseră peste fluviul cel mare, oamenii ghețurilor, mici puncte negre, traversau acum câmpia înzăpezită. Din acel loc, fluviul era încă alb și tăcut, deși în depărtare, spre apus, atât cât puteau vedea, era întunecat. Un amănunt descoperit de Thorn le-a stârnit interesul: lupii captivi păreau să fi dispărut. Ori fuseseră duși înapoi, ori scăpaseră. Lui Thorn

i-a plăcut ideea. Însă era limpede că, urmărind punctișoarele negre, acum jende erau lupi, hiene, corbi sau oameni; erau vânătorii care urmăreau prada până când aceasta istovea, iar apoi se apropiau să o ucidă. Corbii îi conduceau chiar și pe lupi sau oameni către animalele rănite pe care le zăriseră din aer, pentru a putea înghiți resturile lăsate după ce vânătorii ucideau și mâncau.

Loon nu fusese niciodată vânat astfel. Probabil că niciunul dintre ei nu pățise asta; deși, când a văzut fața lui Click în timp ce privea spre jende, și-a dat seama că străvechiul mai trecuse prin asemenea situații și nu era surprins. Click a fredonat ceva pentru sine, apoi s-a uitat curios la Thorn, Elga și Loon. A făcut un gest din cap: e vremea să plecăm de aici?

Ținându-și o mână streașină la ochi, Thorn a continuat să privească atent punctele. În cele din urmă, a inspirat adânc și a oftat.

— Să vedem cum ne poate ajuta culmea asta. Și ei trebuie să fi obosit. Dacă urcă pe culme și nu ne văd, nu ne vor mai vedea vreodată, pentru că nu vor fi urme și nu vor ști pe unde am coborât de aici. Se vor da bătuți.

Click a făcut semn că ar vrea să mănânce și s-a uitat la mâna goală a lui Thorn.

— Știu, i-a spus Thorn. Avântul al doilea.

— Eu am avut deja cel de-al doilea avânt, a zis Loon.

Thorn l-a privit.

— Atunci, al treilea suflu. Câteodată trebuie să se întâmple și asta. Și acum a sosit acel moment. Apoi a surâs vag. Pentru asta trăim! Pentru astfel de zile! Haideți!

Pe marginea lată a culmii dealurilor era câteodată mai greu de mers decât pe zăpadă, dar s-au bucurat că scăpaseră de ea și puteau călca pe teren solid. Pe culme și pe pantele mari de sub ei mai erau petice de zăpadă, dar au încercat să le evite pe toate, mergând șerpuit din piatră în piatră.

Culmea urca și cobora ca de obicei, dar mai mult urca. Câteodată, culmea în sine se îngusta. În rest era o potecă lată și denivelată de rocă acoperită de licheni de culoare întunecată, cam de douăzeci de pași sau mai mult; în unele locuri se îngusta, atât cât să poată călca, iar povârnișurile de o parte și de alta erau abrupte. Loon s-a lăsat pe mâini și genunchi și s-a târât prin acele porțiuni, pentru că nu avea încredere în Piciorul-Rău. Câteodată și ceilalți trei au înaintat în același fel.

Din fericire, pe măsură ce urcau, culmea se lărgea, iar pantele de o parte și de alta au început să se despartă spre miazăzi și apus, având mici canioane abrupte și înguste pe care le vedeau în trecere; erau încă înecate de zăpezi. Thorn a vrut să coboare într-un astfel de canion, asta dacă ar fi fost posibil să ajungă pe teren uscat sau pietros acolo, dar niciun canion nu a fost pe placul lui. Însă acolo erau copaci. Ravenele aveau pantele foarte abrupte și acoperite de zăpadă, iar pereții canionului erau din ce în ce mai împăduriți. Sub copaci, pământul era încă înzăpezit, dar pâraiele erau deseori străbătute de porțiuni de apă întunecată. Fragmentele expuse soarelui toată ziua nu mai erau înzăpezite, dar între pietre solul scotea aburi. Căutând o cale potrivită pentru a coborî, au văzut că versanții abrupți de o parte și de alta a culmii scoteau aburi care formau o ceață vizibilă.

Atunci Click a șuierat ascuțit și a arătat în urma lor. S-au întors și au văzut punctele negre pe culme, încă departe, dar erau acolo. Thorn le-a blestemat:

Fie să vă împiedicați, să vă prăbușiți,
Să vă apuce crampele,

Să vă căcați și mațele,
Să vă răsuciți gleznele și să vă înjunghiați singuri
Cu propria lance în buric,
Să vă prindă un leu,
Fulgerul să vă facă tăciuni,
Avalanșa să vă îngroape în zăpada înaltă cât trei copaci,
Să vă culcați cu cea mai frumoasă femeie
Și să aveți mădularul moale ca o cârpă
Legănându-se ca mațele unui animal de nenumit
Atârnând de lance...

Și a continuat astfel în timp ce i-a condus în mare grabă spre următorul punct înalt de pe culme, de unde să poată coborî din nou și să se facă nevăzuți. Putea rosti blesteme toată ziua fără să se repete, Loon știa prea bine asta.

Trecând peste vârf și fiind pierduți din ochi de oamenii ghețurilor, Thorn s-a oprit ca să privească cercetător în josul unui perete abrupt care ducea spre un canion ce se întindea spre apus. Coborâșul prăpăstios părea să fie lipsit de zăpadă până jos, dar prezenta o porțiune atât de abruptă, încât nu puteau vedea din locul în care se găseau, ceea ce nu era deloc bine. Mai jos, copacii acopereau despicătura canionului, care cotea, coborând și spre miazăzi.

— Să mergem pe aici cât nu ne pot vedea, a spus Thorn. Cred că vom reuși să ne pierdem.

Ceilalți trei l-au aprobat. Din fericire, porțiunea abruptă era fără zăpadă. Părea că merită să încerce. Nu avea niciun rost să rămână pe creastă; aveau deja impresia că oamenii ghețurilor erau mai iuți decât ei. Și mai repede de atât nu puteau înainta.

Așa că, au început coborârea de pe culme. În timp ce mergea, Loon a avut impresia că acel canion era scurt și dădea într-o vale care șerpuia spre miazăzi, ceea ce părea promițător, astfel că, mai mult sau mai puțin, puteau să-și continue drumul spre casă.

Curând au descoperit că porțiunea de pantă pe care nu o văzuseră de sus era încă acoperită de zăpadă veche,

mâncată la greu de soare, în șiruri care formaseră multe șanțuri verticale, lungi. Întreaga pantă sclipea de picături de apă și era udă și moale chiar în soarele după-amiezii.

O vreme, Thorn a rămas descumpănit în capul pantei. A coborât încet și a călcat greu pe porțiunea cu zăpadă; a trecut prin ea, ajungând la roca de dedesubt. Adevărat, zăpada era moale. A ieșit din groapă trăgându-se înapoi pe rocă, a rămas câteva momente pe gânduri, după care s-a așezat cu un icnet pe un bolovan înclinat, a desprins tălpigii de zăpadă de pe sacul de spate și s-a apucat să îi lege de încălțări.

— Trebuie să coborâm pe aici, a spus el. Vom lăsa urme și le vor vedea dacă ajung exact în locul ăsta ca să privească în jos, dar după aceea nu vom mai lăsa nimic.

A făcut un semn scurt către canion.

Așadar, s-au așezat alături de el și au legat tălpigii de încălțări, prinzându-i foarte strâns. Apoi s-au ridicat în picioare. Loon și-a îndoit genunchii și a simțit crampe ușoare în mușchii coapselor. Avea să fie o coborâre foarte anevoioasă.

Loon a rămas din nou ultimul. A făcut toate eforturile să calce pe adânciturile lăsate de ceilalți. Acestea erau în cele mai multe cazuri un singur set de urme pe care le făcuseră cei trei camarazi, suprapuse nu tocmai bine una peste alta, dar foarte adânci. Unele ajungeau până la coapsă, iar altele s-au destrămat sub el către partea dinspre vale, silindu-l să se oprească pentru a nu aluneca atunci când își trecea greutatea pe piciorul aflat mai sus. Din fericire, acela era Piciorul-Bun. De fapt, ar fi fost mai bine să aibă Piciorul-Bun pe latura dinspre coborâș, însă panta avea un anumit unghi, astfel că nu avea de ales; trebuia să traverseze spre dreapta. Când și când, Thorn încercase să meargă spre stânga, pentru a croi o cărare mică în zigzag pe pantă, dar, imediat după aceea, coborâșul îl silea să se întoarcă și să pornească din nou spre dreapta.

Asta a însemnat că Piciorul-Rău a trebuit să preia greutatea lui Loon pe calea de coborâre și să suporte tot efortul. Fiecare pas de înaintare trebuia făcut de Piciorul-

Rău; nu se putea altfel, terenul îl constrângea să procedeze astfel. Cât a continuat să coboare, pas cu pas, Piciorul-Rău a început să îl doară de la gleznă până la șold, străpungându-l atât de tare încât se legăna și nu putea să se încreadă în el, temându-se să nu cedeze cu totul. Însă nu avea de ales: trebuia să se lase în jos pe piciorul întins perfect, pășind în sprijinul nesigur al găurii adânci lăsate de ceilalți trei pentru el. S-a prăbușit în acea durere, și-a lăsat greutatea pe ea și nu a luat în seamă scrâșnetul agonizant din gleznă; a făcut tot ce a putut ca să își mute cu repeziciune Piciorul-Bun în gaura mai înaltă, pentru ca apoi să îl folosească pentru a-și ridica trupul de pe piciorul stâng. Apoi stătea nemișcat o clipă pe Piciorul-Bun, respira adânc de câteva ori, după care îndura durerea necruțătoare a următorului pas în josul pantei. Când gropile lăsate de tălpigi explodau sub greutatea lui, trebuia să călărească zăpada în care se scufunda până când se aduna pentru a-i opri alunecarea. După aceea, din fericire, linia urmelor nu a devenit prea înaltă și a putut călca pe acolo, altfel ar fi trebuit să facă și un pas intermediar. Când s-a întâmplat asta, a fost silit să înfigă Piciorul-Trei în zăpadă cât de adânc a putut, pentru a reuși să își tragă piciorul înapoi.

A continuat astfel, pas după pas, iar durerea din Piciorul-Rău l-a săgetat chiar prin mădular, urcând spre măruntaie. Și coborârea până la pădurea din apropierea albiei pârâului nu ajunsese nici măcar la jumătate.

În timpul pauzelor dese, Loon a început să examineze panta, întrebându-se dacă nu cumva putea să se așeze cu fundul pe zăpadă și să se lase să alunece în josul uneia dintre ravenele presărate de peticele mâncate de soare care se înlănțuiau. Problema era că la poalele pantei se aflau roci mari, bolovani împrăștiați, suficient de mari pentru a se rostogoli până acolo. Zăpada era foarte moale, astfel că ar fi fost posibil să se oprească folosind toiagul și tălpigii ca să frâneze alunecarea. Însă panta era prea abruptă pentru a încerca așa ceva. Exista riscul să alunece prea repede și să nu se poată opri, izbindu-se de stânci.

Chiar dacă ar fi reușit să se oprească pe zăpada de deasupra stâncilor, s-ar fi aflat între nenumărate denivelări și adâncituri, dar și între bolovani mari. Trecerea prin acel vălmășag sau traversarea pe deasupra ar fi fost la fel de dificilă ca și ceea ce făcea în acele momente, dacă nu chiar mai dificilă. Și oricum nu putea aluneca până acolo!

A trebuit să își plaseze piciorul stâng în găuri cât de bine putea. Pășea direct în groapă, apoi suporta durerea, încercând ca piciorul să aibă priză bună; apoi un mic pas de recuperare pe piciorul drept, străduindu-se ca partea dreaptă să îi preia greutatea. La fiecare pas avea ca pedeapsă suplimentară o săgetare de durere când zăpada era moale sau făcea un pas greșit.

De efort și durere transpira din belșug. Din când în când se oprea pentru a lua în căușul palmei zăpadă aproape topită pe care o înghițea, răcindu-și astfel dinții și cerul gurii, umezindu-și pentru scurtă vreme uscăciunea din gură și gâtlej, care îl făcea să șuiere. A înțeles că deja simțea lipsa apei și știa că tocmai asta îi dădea crampe în mușchii picioarelor. Când vor ajunge la prima sursă de apă, va bea până când i se va rotunji pântecele. Încă șase pași, apoi alte câteva clipe de odihnă. Panta presărată de petice de zăpadă mâncată de soare părea să scoată flăcări. Sudoarea îi pârjolea ochii, lumina izbucnea, parcă neagră din zăpadă, abia dacă putea vedea, dar oricum nu avea ce să vadă în afara zăpezii de sub el, astfel că nu avea nicio importanță. Acum, pentru el nu mai exista decât zăpada strivită de linia dublă de urme de tălpigi pulsând dedesubtul lui, îmbrăcată sau plină de întuneric. Întunericul era ciudat, pentru că zăpada era cât se poate de albă. Și totuși era înțesată de negreală. Granule apoase de alb în negru. Deși era aproape orbit, încă putea vedea dacă următoarea porțiune de zăpadă îl va susține sau nu. Nici nu avea nevoie de mai mult.

Apoi, zăpada de sub Piciorul-Rău a cedat când a călcat pe ea, s-a dezechilibrat și imediat a început să alunece pe o parte, în josul pantei înzăpezite, coborând atât de iute, încât nu s-a putut opri folosindu-se de tălpigii și nici nu a

reușit să înfigă Piciorul-Trei în zăpadă. S-a străduit totuși să țină tălpigii în lateral, încercând să mai reducă din viteza de coborâre. Se îndrepta spre o adâncitură nu prea mare și a înțeles că ea reprezenta cea mai bună șansă pe care o avea de a se opri înainte de a se izbi de bolovanii de jos. Așa că s-a încordat, a așteptat, iar odată ajuns în adâncitură, a înfipt tălpigii, a băgat și Piciorul-Trei în zăpadă și, cu chiu, cu vai, s-a oprit.

Gâfâind și încercând să-și recapete suflul, a rămas întins pe zăpadă și a simțit arsura zgârieturilor și a gerului, în timp ce fața îi era scăldată de sudoare. Pe panta de deasupra lui a văzut urma alunecării, un soi de șanț nesigur care cobora până la el. Înfrigurat și înfierbântat, transpirat și tremurând, slujindu-se de Piciorul-Trei, s-a ridicat cu greu. Odată ridicat, a văzut o pantă destul de lină ce ducea deasupra bolovanilor, spre locul în care se putea întâlni cu Thorn, Click și Elga. Elga îl striga pe nume; și-a dat seama că îl striga de ceva vreme. A fluturat Piciorul-Trei, apoi, încet, a mers către ei. I-a venit mai ușor să traverseze panta decât să o coboare, dar Piciorul-Rău îl durea atât de tare încât nici nu putea călca pe el.

Când a ajuns la ei, la poalele pantei, între copacii din partea superioară a canionului, s-a prăbușit și nu a mai putut să-și continue drumul.

Cât l-a ajutat pe Loon să-și scoată tălpigii de zăpadă, Thorn s-a uitat la el atent. După ce a terminat, a spus:

— Odihnește-te o vreme. Dar după aceea trebuie să pornim la drum.

Cât Loon s-a odihnit, Thorn a umblat prin jurul unui crâng de la capul canionului, căutând un izvor printre mormanele de zăpadă. La fel ca în mai toate canioanele strâmte, exista un izvor în apropiere de un perete al acestuia, deși, în acea perioadă a anului, deschizătura întunecată a apei libere se găsea la fundul unei găuri din zăpadă. Când a îngenuncheat, Thorn a trebuit să folosească toate toiegele pentru a se sprijini, apoi s-a întins și a coborât mâna adânc, ținând în ea o pungă pentru scos apa, făcută din pielea unui cufundar arctic. După ce a umplut punga, s-a ridicat și a rostit o scurtă rugăciune, recitând-o ca pe un blestem:

— Să o fac pe Mama Pământ!

A împărțit apa cu Loon și cu ceilalți. Elga s-a așezat pe peticul ei de blană pe care îl drapase pe un copac prăbușit. A băut tot atât de însetată ca Loon. El s-a bucurat văzând că ea arăta la fel ca în tabăra nordicilor, doar că ochii îi erau ceva mai injectați. Acum își ținea sacul de spate pe partea din față a tălpigilor și scotocea prin el ca să găsească o mână sau două de nuci. I-a oferit câteva lui Loon, dar el s-a văzut silit să clatine din cap; îi era greață și nu ar fi putut înghiți nimic cu forța.

— Mai târziu, i-a promis.

Click stătea pe un buștean plin de zăpadă și mesteca hotărât o bucată de carne uscată, înghițind fărâmiță după fărâmiță până când a terminat-o. A luat câteva guri de apă din punga lui Thorn, apoi i-a înapoiat-o.

— Mul'mesc, a spus el cu un aer absent, așa cum ar fi făcut-o și Heather.

Nu părea să fie întru totul alături de ei.

Thorn însă era acolo pentru că și-a ațintit ochii înroșiți și arși de soare spre Loon.

— Ești pregătit? Poți să mergi?

— Să vedem, a spus Loon, și s-a ridicat brusc în picioare.

S-a bălăbănit și s-a redresat cu ajutorul Piciorului Trei.

— Ai nevoie de două toiege, a zis Thorn. Așteaptă acolo.

A făcut încă un tur al crângului și a revenit cu o creangă rezistentă, ajungând până dincolo de talia unui om și cu o îndoitură la capătul superior care putea fi prinsă între degetele unei mâini.

— E un toiag bun. Să le pui pe amândouă în pământ pentru a-ți susține piciorul stâng și să împingi cu putere. Și eu a trebuit să merg așa vreme de o săptămână când mi-am rupt piciorul și eram cam de vârsta ta, iar după ce m-am obișnuit să mă slujesc de ele, totul a fost bine.

Loon a încercat toiagul.

— E bine, a spus el.

A așteptat până când ceilalți au pornit la drum, apoi a urmat-o pe Elga îndeaproape.

Dar nu era bine. Cu ajutorul celor două toiege putea prelua multă greutate de pe piciorul stâng, asta era adevărat. Însă mergeau în josul canionului și trebuia să se strecoare printre pâlcuri dese de copaci, unde se vedeau siliți să alunece în josul unor mormane de zăpadă. Ceilalți trei reușeau alunecarea, iar Loon a încercat să îi imite pe un picior, uneori reușind, dar de cele mai multe ori cădea. Iar când se ridica, indiferent cum ar fi procedat, Piciorul-Rău îl durea mai mult decât oricând. Gâfâia și transpira de durere.

Elga l-a așteptat și au rămas în urma celorlalți doi. Soarele își strecura razele înclinate printre pini și mesteceni drept spre fețele lor; era o adevărată ușurare când ajungeau la umbra copacilor. Mirosurile lor i s-au întipărit în minte lui Loon, pentru că erau atât de familiare, încât aproape că îl făceau să plângă. Zăpada veche de sub copaci era presărată cu ace de pin și fragmente mici de scoarță, iar la umbră începea să înghețe din nou. Părea nedrept ca zăpada să treacă de la prea moale la prea tare fără nicio porțiune intermediară. În unele canioane, în alt anotimp, deplasarea ar fi fost fără probleme, dar în după-amiaza aceea solul se transformase

în mici lunecușuri care coborau printre copaci. Loon s-a așezat pe fund și a început să alunece pe porțiunile abrupte, drept care s-a udat și i s-a făcut frig. Ce bine ar fi fost ca acel canion să fie neted sau măcar să fi fost scutit de zăpada pe jumătate înghețată! Însă sigur nu era genul de teren care să îi ușureze ziua.

În timp ce razele soarelui se furișau printre copaci, s-a zbătut să meargă în continuare. Ceilalți se opreau și îl așteptau în porțiunile însorite pe care le găseau, bătând cu picioarele în zăpadă ca să se încălzească. Bineînțeles că încă lăsau urme, chiar dacă aproape neînsemnate. Probabil că după ce canionul ajungea la valea care ducea spre miazăzi, Thorn îi va sili să alerge o vreme, după care va căuta o pantă lipsită de zăpadă pe care să o poată urca pentru a ajunge în altă vale. Loon binecuvânta ideea de a urca din nou. Era singurul mod în care-și putea apăra Piciorul-Rău de alte șocuri pe care i le provocau coborâșurile. Cu toate că orice urcuș duce spre un coborâș. Mai aveau multe urcușuri de făcut și nu era convins că va mai găsi puterea de a le suporta. Asta însemna că trebuia să găsească cel de-al treilea avânt, lucru sigur.

Pășește și odihnește-te! Pășește și odihnește-te! Înghețând în umbră, ceilalți l-au așteptat între copacii cufundați în amurgul pădurii. Când i-a ajuns din urmă, a rămas cu pieptul și coatele sprijinite de toiege. Cât ei s-au odihnit și au stat de vorbă, el a horcăit și a respirat greu.

— Trebuie să ne continuăm drumul, a spus Thorn cu glasul precum sunetul unei bucăți de cremene lovită de alta ori de câte ori i se făcea sete sau era furios, ori dădea o poruncă de șaman. Mergem pe drumuri fără zăpadă până spre culmi, așa că, dacă ei coboară până aici, nu își vor putea da seama că am ajuns în canion. Dacă folosim noaptea asta ca să ajungem în alt canion, scăpăm de ei.

O rafală de vânt a trecut printre copacii care îi înconjurau, iar Thorn a ridicat ochii. Pinii cei mai înalți se legănau. Toate vârfurile lor stăteau înclinate spre răsărit și, adevărat, acela era un vânt dinspre apus care îi lovea

din nou.

— S-ar putea să avem parte de furtună, a reluat Thorn, părând surprins. Asta ar fi bine. Trebuie să profităm imediat.

Apoi și-a lăsat capul pe spate și a scos un lătrat ca de vulpe, dar încet.

Și-au continuat drumul chiar în timp ce lumina părea să apară din pământ. L-au pus pe Loon să meargă în frunte, pentru ca el să stabilească ritmul și să nu îl piardă din ochi.

Și-a silit mintea să vadă cea mai bună cărare în josul canionului. Putea face asta la fel de bine ca oricare dintre ei. În toate canioanele exista o pantă pe care se putea merge cu ușurință, furișată prin vălmășagul de stânci, bolovani și copaci în feluri care erau greu de identificat. Cel mai bun drum putea fi în zigzag de la un perete la altul, ori drept, ca o crăpătură. Câteodată drumul era cotropit de copaci sau tufișuri, mai ales dacă acolo creșteau arini; cu toate acestea, el se vădea ochiului dacă omul se străduia să îl caute. Prin urmare, Loon și-a dat toată silința, iar drumul i s-a conturat clar. Lăsându-și greutatea corpului pe bețe cât de mult a putut, a înaintat șchiopătând.

În cele din urmă, lumina zilei s-a stins. Se făcuse întuneric în umbrele copacilor. Asimetrică, luna privea totuși spre pământ, astfel că ochii lui Loon s-au adaptat curând la lumina ei și a putut să meargă înainte aproape ca și până atunci. A privit printre gene în jos; a trecut târșâindu-și picioarele peste tufișurile care se ițeau din zăpada care se topea; apoi încă un cot; a găsit pantele cu cele mai mici înclinații; a simțit la fiecare pas durerea săgetătoare pe care o trimitea Piciorul-Rău și plăcerea de a descoperi drumul cel mai potrivit.

Însă la un moment zăpada de sub piciorul stâng a cedat; un pas greșit, care l-a zdruncinat serios când talpa s-a afundat și s-a lovit de roca de la bază, scoțând un răcnet de durere. Ceilalți s-au repezit și l-au ajutat să iasă din

groapă, iar Elga s-a aplecat și a tras tălpigul într-o parte pentru a-l putea scoate din golul format în crusta de la suprafață. Când a ieșit din groapă, Piciorul-Rău s-a răsucit, trimițându-i o durere fierbinte și agonizantă prin boașe, gaura fundului și măruntaie. A țipat fără să-și dea seama, apoi și-a lăsat fața pe un troian de zăpadă și a gemut din nou.

— Fir-ar să fie! a spus Thorn, petrecându-i un braț în jurul umerilor. Rămâi acolo nemișcat, băiete. Pune-ți brațul pe după umărul meu. Lasă piciorul beteag să atârne o clipă. Așa, lasă-l să atârne. Acum leagănă tălpigul. Puțin. Poți?

Temător, Loon a încercat. A reușit să își miște piciorul stâng, deși rotirea lui stârnea oarecum punctul dureros.

— Îl pot mișca.

— Poate vei reuși să calci pe el.

Loon a încercat, dar a trebuit să-și sprijine toată greutatea pe cele două toiege.

Văzând asta, Thorn a scos un șuierat. S-a întors spre Click și a făcut un semn către Loon.

— Click, poți să-l cari?

A mimat ceea ce dorea de la el. Click a priceput, ridicând din sprâncene astfel încât pe frunte i-au apărut patru încrețituri clare. În umbrele create de lumina lunii, nasul lui coroiat, sprâncenele mari, fruntea încruntată și bărbia mică, plină de tuleie, alcătuiau ceva ce semăna cu o mască din lemn, ca acelea pe care le dăltuiau în lemn haitele de la apus, exprimând un sentiment sau altul, în cazul lui Click, uimirea. L-a măsurat din cap până în picioare pe Loon, ca și cum l-ar fi cântărit. Oricine trebuia să care ceva mare din când în când, o căprioară, un copil, un cap de mamut, un prieten rănit, un buștean pentru foc; așadar, toți știau că nu era lucru ușor. Și nu putea fi făcut multă vreme. Era noapte și merseseră trei zile și trei nopți fără oprire.

Apoi, ca și cum lemnul ar suferi transformări de la sine, masca lui Click s-a schimbat, căpătând o nouă expresie: hotărârea. Era mai mult decât înfățișarea unui om,

amintea de Thorn când pornea în călătorie.

— Dia, a spus el.

S-a apropiat de el. Elga și Thorn au scos tălpigii de pe picioarele lui Loon cât de delicat au putut și Elga i-a legat de sacul de spate al lui Thorn. Când picioarele i-au rămas libere, Loon a întins brațele în jurul gâtului lui Click și s-a prins de încheieturi pe pieptul masiv al străvechiului. Click a întins mâinile în spate și, trecându-le pe sub genunchii lui Loon, l-a ajutat să se așeze pe spinarea lui. Click a pășit înainte și s-a oprit. L-a mișcat pe Loon înainte și înapoi, în sus și în jos, apoi a făcut câțiva pași scurți.

— Ruup! a spus el scurt.

Thorn a pornit în fruntea lor, îndreptându-se în josul canionului. Începea să fie mai neted, ceea ce era bine. În frigul nopții, zăpada se întărea și devenea alunecoasă, și-a dat seama Loon. Pieptul și burta îi erau calde, dar spatele și-l simțea rece. Spera ca măcar să-i slujească lui Click drept mantie călduroasă și s-a ținut de el strâns, încercând să fie ușor, să respire cu capul ridicat, să se agațe de Click delicat și să fie o povară mai ușoară, pentru ca acesta să nu-și facă alte griji decât în legătură cu greutatea în sine, ca un sac de spate. Acum, Thorn ducea sacul lui Click și, așa cum înainta printre umbrele create de lumina lunii în pădure, arăta ca omul-bizon din peșteră, un cap uriaș stând pe picioare umane.

Click șuiera printre dinți. La fiecare pas pe care îl făcea scotea câte trei șuierături, iar aerul ieșea forțat printre dinții lui; apoi inspira adânc, după care urmau alte trei șuierături, totul într-un ritm coordonat, cu pași mici, semănând cu un dans pe loc în jurul focului. Nu părea să respire cu greutate, nici nu se gheboșase și nici nu mergea mai încet decât Thorn. Lăsa impresia că putea face asta multă vreme. Loon a încercat să se ridice, să devină o pasăre și să zboare ca să îl tragă pe străvechi în aer.

Au coborât prin pădure. Zăpada a făcut loc solului întunecat și unor porțiuni nisipoase, dar și unor locuri pustii, pline de piatră. Thorn i-a adus mereu pe acele porțiuni de stâncă. Din când în când, Loon adormea și se

trezea că se desprinde de Click, așa că se agăța de el, având impresia clară că dormise câtva timp fără să se desprindă și să cadă pe spate. În acele clipe de somn visase, iar în vise, șuieratul triplu al lui Click a devenit un cântec de pasăre sau unul de fluier. Îi era foarte frig la spate. Și-a mișcat ușor laba piciorului stâng, pentru a vedea de ce era în stare și încercând să limiteze durerea stârnită la punctul ei de origine. Ține durerea prinsă acolo, pentru ca sângele să ajungă pe lângă ea și la restul piciorului. Lasă-l să se odihnească și să capete putere pentru a putea merge mai departe!

Luna era la apus, dar încă mult deasupra orizontului, când frigul l-a pătruns atât de rău în spinare, încât a spus gemând:

— Cred că acum pot merge. Pune-mă jos, Click, și dă-mi voie să încerc.

— Mulu’mec, a spus Click. Ruup roop!

Loon s-a lăsat pe Piciorul-Bun, iar apoi pe toiegele pe care i le-a întins Elga, pentru că ea le cărase până atunci. Cu grijă, și-a coborât Piciorul-Rău, a lăsat laba piciorului pe sol, apoi și-a mutat greutatea pe el. O mică săgetare de durere; dar după aceea, când ea s-a dispersat în mușchii piciorului, s-a diminuat, devenind suportabilă. Încă își putea controla piciorul, chiar dacă durerea venea în valuri. Va reuși să meargă.

— Bravo! a spus Thorn și au pornit din nou la drum.

Loon a șontâcăit în urma lui Thorn, iar Click a rămas ultimul. Pe sub lună treceau nori care se îndesau în calea lor spre răsărit, dar erau îndeajuns de subțiri ca să se lumineze când pluteau prin dreptul ei, căci lumina îi străbătea și se răspândea mai pe tot cerul. Thorn s-a oprit des pentru ca toți să se poată odihni în picioare, iar de fiecare dată, Elga se apropia de Loon și îl ținea de braț. Încă mergea hotărâtă, dar pasul ei se scurtase, ca și cum ar fi șchiopătat de ambele picioare. Înainta ca un bâtlan. Fără îndoială că avea dureri. Toți mergeau din ce în ce mai încet. Luna a mai rămas preț de câțiva pumni deasupra orizontului; noaptea era departe de a se sfârși. Loon s-a

întrebat dacă vor rezista până în zori. Dar era fericit că putea merge. Avea doar câte o clipă de durere la fiecare pas și putea trece peste asta cu ajutorul brațelor și toiegelor. Deci înainta. Și mersul îl încălzea, nu deplin, ci mai mult la mijloc, locul care conta. Și-a simțit pielea spatelui arzând, pe măsură ce senzația de căldură îi revenise. Și degetele îi ardeau de acel nou simțământ.

Vântul a continuat să se întețească. Îl simțeau chiar și în pădure. Corul copacilor de pe versanții văii își cânta urletul aerian când rafalele de vânt băteau când încolo, când încoace. Pătura de nori care venea dinspre apus a umplut cerul, îngroșându-se, iar apoi dispersându-se în globuri umflate de alb iluminat de lună. În spărturile dintre nori, pe cerul întunecat înotau stele fugare, care sugerau că se desprinseseră de firmament și navigau spre apus. O privire mai atentă îi putea liniști și arăta cât de iute goneau norii spre răsărit. O furtună, care venea dinspre marea întinsă și sărată. Loon a simțit mirosul sării adus de vânt. Thorn și-a înălțat lancea și a salutat sosirea furtunii. În mod evident era fericit să vadă asta. Era adevărat că o nouă pătură de zăpadă va acoperi toate urmele trecerii lor pe acolo, de aceea Loon s-a văzut silit să recunoască în asta ceva bun. Dar urma să se lase gerul.

Ei bine, ger! Se obișnuise. Suferise de frig luni întregi și se simțea în stare să mai îndure. Lumea era un loc friguros. Oamenii respirau și tremurau și dansau pe loc pentru a lupta împotriva frigului și reușeau să reziste. Atâta vreme cât aveau hrană. Desigur, un foc ar fi fost bine-venit. Dar să aprinzi unul pe așa o vreme ar fi fost o încercare grea. Amintindu-și eșecul lui din prima noapte de pribegie, Loon a făcut o grimasă. Însă Thorn era un adevărat stăpân al focului, așa cum erau toți șamanii bătrâni. Și avea trusa cu el, bățul de aprins focul și blocul de lemn, bucăți de cremene, pungi cu iască păstrate într-un sac din piele de cufundar arctic. Putea face focul. Vor construi un adăpost, vor aprinde focul și, dacă va trebui, vor sta la căldură până ce furtuna va trece. Ori vor continua marșul dacă se putea. Poate câte ceva din

amândouă. Thorn va hotărî asta. El va face planuri pentru toți, nu Loon; ceea ce era bine, fiind prea obosit ca să gândească atât de intens. Nu reușea să raționeze dincolo de următoarea săgetare dureroasă din gleznă.

După apusul lunii s-a întunecat și mai mult, iar norii au devenit negri și s-au strâns, astfel că nu se mai putea vedea nicio stea. Deși știa că veneau zorile, nu vedea niciun semn al lor. S-a scurs atât de mult timp în întuneric, încât a început să creadă că se prăbușiseră într-o lume-peșteră și că noaptea va continua la nesfârșit.

Nu a văzut cerul luminându-se spre răsărit, dar la un moment dat a ridicat privirea din pământul de sub tălpi și a descoperit că întreaga lume devenise cenușie și se vedea din nou. Albul și negrul nu tulburau acea lume de griuri. Norii coborâseră în noapte, iar acum măturau culmile care încorsetau valea. Stoluri de fulgi cenușii drapau versanții cenușii și împăduriți: așa avea să arate întreaga zi.

Vântul era atât de puternic, încât s-au văzut siliți să rămână între copaci. Corul acelor de pin cânta permanent, ca un urlet. Ce mare devenea lumea pe vreme vântoasă! Iar ei erau ca niște furnici pe Mama Pământ, târându-se pe sub fire de iarbă, recunoscători că aveau cât de cât adăpost. Chiar și acolo jos, printre copaci, vântul se strecura și îi plesnea când și când, jefuindu-le hainele de puțina căldură pe care o aveau. Până și jende aveau să caute adăpost pe un asemenea vânt.

Nu puteau vedea departe în nicio direcție. Era greu de crezut că urmăritorii mai puteau înainta și la fel de greu de crezut că ar fi putut ajunge chiar în acel canion. Nici ei înșiși nu știau unde se găseau.

Cu toate astea, Thorn a continuat marșul, iar Loon și-a lăsat capul în pământ și l-a urmat pas cu pas. Cu excepția clipelor de suferință, i s-a părut că cel de-al treilea avânt încă licărea în el. Trebuie să îl înfrunți pe Narsook. Va merge până când Thorn îi va spune să se oprească. Era destul de simplu; ca și cum ar fi putut rezista. Mergi până îți spune să te oprești.

Vântul urla. Fulgii de zăpadă au început să-i biciuiască,

chiar și printre copaci; fulgi grei la început, iar apoi nisip înghețat azvârlit din lateral.

Thorn s-a oprit lângă un pâlc de copaci și tufișuri care ocupau un loc neted din apropierea unui luciu de apă al pârâului, care clipocea întunecat, înghițind zăpada ce se așternea pe el. Acolo vântul era mai mult auzit decât simțit.

— Să facem un adăpost, a spus Thorn.

— O, ce bine! a exclamat Loon.

Thorn s-a apucat să aprindă un foc, în vreme ce restul au strâns lemne, apoi crengi încâlcite pentru a face un perete protector în partea dinspre vânt a pâlcului de copaci. Loon țopăia slujindu-se de toiege, adunând lemn de pe sol, rupând ramuri din partea de jos a copacilor. Trebuia să-și țină greutatea pe Piciorul-Bun. Reușea asta și se simțea bine că putea merge de colo-colo, făcând ceva folositor fără să simtă dureri.

Aflat pe partea dinspre vânt, Thorn s-a ghemuit pe marginea unei lespezi plate pe care o pregătise pentru foc, a făcut o grămăjoară din bețișoare și rămurele într-o parte și a turnat peste ele puțină grăsime din sac. Și-a scos apoi bățul de aprins focul, a așezat iasca în jurul adânciturii și în tăietura care mergea de la gaură până la crenguțele îmbibate în grăsime. A rotit iute bățul de aprins focul, mișcându-și mâinile din partea de jos a bățului până la celălalt capăt atât de repede, încât Loon nici nu a reușit să vadă glisarea. Cu ochii înroșiți, gata să-i sară de pe fața de șarpe negru, cu dinții rânjiți într-o expresie feroce și cu mâinile mișcându-se în sus și în jos, săltând și frecând, a rotit bățul într-o parte și în cealaltă.

Vârful bățului s-a înnegrit, iar din iasca aflată cel mai aproape de adâncitura de rotire s-au înălțat firicele de fum. Thorn și-a aplecat capul încadrat de brațe și a suflat ușor, contorsionându-și întregul corp în efortul de a invoca flacăra. Când iasca a căpătat o culoare gălbuie la margine și a fumegat mai tare, el a oprit mișcarea de rotație a bățului și s-a ghemuit și mai mult, ajungând cu fața lângă flacără, a făcut căuș în jurul ei cu o mână, iar cu cealaltă a împins iasca ușor cât mai ardea. Flacăra din iască a rămas ceva mai mare decât un tăciune minuscul, iar când crenguța de alături a luat foc, un miracol care căpăta din nou viață, a început să sufle mai tare, așa cum ar fi făcut-o dacă ar fi cântat ceva la fluier. Loon l-a ajutat, așezând pietre înspre partea din care bătea vântul și apoi de jur împrejurul flăcării. Cât a reușit să alcătuiască un inel complet în jurul focului, Thorn a întețit flăcările din

movilița de rămurele și a ținut crengi mici deasupra focului pentru a le aprinde și pe acelea. Click venea din când în când cu pași grei și aducea brațe de lemne. Elga încă țesea crengi între copacii din partea din care bătea vântul și în jurul lor, într-un cerc deplin, lăsând doar o deschizătură între copaci în partea ferită de vânt. Îndesase atât de multe crengi în acea barieră, încât devenise un perete țesut din lemne, frunze și ace.

Când s-au strâns toți în jurul focului făcut de Thorn, acum devenit o vâlvătaie puternică pe care nicio rafală de vânt nu ar fi putut să o stingă, s-au înfofolit în blănuri și s-au așezat ca niște bolovani înalți din inelul focului, înghesuiți într-un semicerc în jurul părții expuse vântului. Loon s-a așezat spre stânga celorlalți, întinzând Piciorul-Rău în față. Căldura focului a ajutat la calmarea durerii. Thorn s-a ridicat și a ieșit în viscol, după care a revenit cu punga lui din piele de cufundar arctic plină cu apă din pârâu. După ce au băut din ea până s-au săturat, a pus-o cât de aproape a putut de foc, în așa fel încât să nu se pârlească.

Focul era mai frumos ca niciodată. Nici măcar primul foc reușit în timpul pribegiei nu-l liniștise mai mult decât acela făcut de Thorn. Câteodată, rafalele de vânt îndepărtau căldura focului, apoi ea revenea brusc, având forța deplină a radiației lui. Fața, vârfurile degetelor și urechile lui Loon ardeau și îi dădeau mâncărimi cumplite. În cele din urmă, s-a uitat la Elga drept răspuns la privirea ei îngrijorată: se simțea bine. Lângă foc se putea odihni, încălzi, putea să bea apă și să mănânce din hrana rămasă. Era adevărat însă că mâncarea era pe sfârșite. Dar dacă viscolul înceta, iar jende le pierduseră urma, însemna că puteau găsi de mâncare în timpul marșului. Puteau afla unde se găseau, asta dacă nu cumva Thorn știa. Loon sigur nu avea habar.

— Știi unde suntem? l-a întrebat el.

Thorn i-a aruncat o căutătură aprigă.

— Suntem aici!

— Și știi unde se află acest aici?

— Destul de aproape, i-a răspuns Thorn.

A început să scotocească prin pungile din sacul lui, căutând hrana rămasă, a presupus Loon. În schimb, el a scos articole de îmbrăcăminte, unul după altul, pe care le-a ținut deasupra flăcărilor ca să se usuce: bucăți de piele, fragmente de blană, mănuși… După o vreme, s-a ridicat și, întorcându-se, și-a ținut fundul spre flăcări, mormăind în timp ce arșița îl ardea. Curând, hainele lui au început să scoată aburi. Inspirat de exemplul lui, toți s-au ridicat și au procedat la fel. Click a continuat să șuiere cele trei semnale ale lui, ca și cum ar fi visat că încă era în marș.

După ce căldura focului i-a uscat și se încălziseră complet, Thorn a scos o pungă din sac și de acolo, trusa de cusut. Elga făcuse tot marșul purtând doar obielele și o robă din blană de urs luată din coliba femeilor, iar acum Thorn se oferea să transforme roba în cămașă și haină, dar și să îi prelungească obielele.

Ea a fost imediat de acord și, în timp ce Thorn a lucrat la robă, ea a rămas arcuită peste foc purtând doar obielele, ca o femeie-jende. Privind-o, Loon a simțit că i se oprește răsuflarea.

Thorn a tăiat roba cu o lamă ascuțită, așezând din când în când bucăți din blana de urs pe corpul ei. După ce a terminat de făcut tăieturile, a dat găuri pe margini cu o sulă din corn, timp în care și-a mușcat buzele. Apoi a cusut bucățile între ele cu o bucată de sfoară din piele înfășurată pe un băț scurt, pe care a scos-o tot din sac.

Cât a lucrat, Click și-a ținut ochii ațintiți spre foc, dar Loon a ridicat deseori privirea și a cercetat corpul lui Elga peste care flăcările aruncau licăriri. Sânii ei erau pe jumătate față de ultima oară când îi văzuse Loon și, în general, slăbise, deși coapsele ei erau ceva mai pline decât ale unui bărbat, dar și mai lungi. Și ele slăbiseră. Chiar și Click slăbise, iar Loon își putea simți buricul cam la un deget depărtare de șira spinării. Nu rămăsese prea mult din el. Și Thorn era doar piele și os; așa fusese mereu, dar niciodată ca în acele momente.

Însă ajunseseră acolo, în ciuda viscolului, le era cald, iar trupul lui Elga lucea întunecat pe fundalul zăpezii, al

flăcărilor și al copacilor care licăreau în lumina radiată de foc. Thorn a continuat să lucreze și a ridicat din când în când bucățile cusute pentru a le lipi de corpul ei.

— Gata, a spus el când a terminat. Arăți bine. Chiar și acum, după ce te-am îmbrăcat.

Elga a râs și și-a petrecut brațele pe după umeri.

— Sunt grozav de calde. Îți mulțumesc, Thorn.

În noaptea aceea au stat în jurul flăcărilor ca un inel de foc, dar din carne, puțin în afara cercului din pietre. Din când în când, din movila pe care o făcuseră, au mai pus crengi pe foc. Vântul continua să bată, zăpada cădea răzleț peste ei, venind printre copaci. Dacă vreun fulg de zăpadă se așeza în păr sau pe blănurile lor, se topea și dispărea aproape imediat. Se simțeau mai bine în acel viscol decât se simțiseră luni întregi, iar emoția reprezenta un alt fel de căldură.

Loon a adormit adânc între o respirație și alta. Când l-a trezit senzația de frig din spinare și a mai alimentat focul, a văzut că restul dormeau profund.

Cenușiul zorilor arăta că încă ningea, deși vântul se mai domolise față de ziua precedentă. Fulgii mari cădeau direct pe pământ. Au trebuit să hotărască dacă să rămână acolo sau să continue marșul, iar Thorn a ieșit la o scurtă plimbare pentru a simți mai bine cum avea să fie ziua. Când s-a întors, a spus cu glas sumbru:

— Putem înainta. Probabil că trebuie să plecăm de aici.

Ceilalți nu au scos nicio vorbă. Focul sfârâia și scotea pocnete în stratul gros de tăciuni, invitându-i să rămână și să-i simtă căldura. Având în vedere cât de mult se redusese vizibilitatea din cauza ninsorii, nu părea posibil ca nordicii să fi continuat mersul pe viscol pentru a-i vâna. Zăpada se așternuse, iar sus, pe culmi, probabil că încă bătea vântul și stratul proaspăt de omăt moale putea provoca avalanșe sau ceda sub picioare. Era sigur că și nordicii erau ghemuiți undeva în jurul unui foc.

Dar dacă așa stăteau lucrurile însemna că, plecând de acolo, se îndepărtau și mai mult de ei; iar dacă nu, și porniseră din nou la vânătoare, atunci, mărșăluind, vor

păstra distanța față de ei. Oricum ar fi fost, trebuia să plece de acolo. Toți au înțeles înțelepciunea poziției lui Thorn. Dar le venea greu să părăsească focul și să iasă în viscol.

A nins întreaga zi. Zăpada proaspătă era groasă și moale, cotropind pădurea și transformând lumea într-un amestec de negru și alb. Și furtunile de vară puteau fi la fel.

Erau norocoși că aveau tălpigi de zăpadă, fiindcă altfel s-ar fi scufundat până la brâu în ea la fiecare pas. Însă, așa cum stăteau lucrurile, cel care deschidea drumul se scufunda în zăpadă până la genunchi și trebuia să pășească greu. Click a condus grupul mai toată ziua, iar cum el era mult mai greu decât ceilalți, aceștia au pășit mult mai ușor pe urmele lui.

Thorn a mers al doilea în șir și i-a dat instrucțiuni lui Click. Aflat în spatele lor, când și când, Loon auzea:

— Nu, stânga, stânga! Stânga e în stânga, dreapta e în dreapta, înainte înseamnă înainte! De ce nu pricepi asta? Spune-mi cum le numești tu și voi spune asta în limba ta! M-am săturat să fiu înțeles greșit!

— Ruup, a spus Click, arătând spre dreapta. Ruup ruup, a mai zis, arătând spre stânga.

— Așadar, ai priceput, a spus Thorn cu glas apăsat. Dacă poți face asta, de ce nu spui pur și simplu dreapta și stânga?

Muțenia lui Click a sugerat că nu putea răspunde la acea întrebare.

— Mamă Pământ! a spus Thorn în cele din urmă. Încerci să mă înfurii.

După aceea a mers mai aproape de Click și-l atingea cu lancea pe un umăr sau altul, în timp ce spunea:

— Hei, într-acolo! arătând apoi cu lancea. Mergi încolo. Asta e stânga, ruup ruup, stânga, și scotea câte un șuierat sfredelitor, urcător, ca un șoim. Mai apoi, atingându-l pe umărul drept, spunea: Mergi la dreapta, dreapta, ruup, bravo, scoțând un sunet jos. Loon l-a auzit în tot cursul

zilei pe Thorn chinuindu-l pe Click în privința direcției: drept înseamnă drept înainte! Nu dreapta, și nici stânga, ci drept înainte. Într-acolo!

Loon a vrut să spună: „Știe drumul mai bine decât tine!”, dar nu a avut tăria să rostească acele cuvinte. Abia dacă reușea să își plaseze tălpigii în găuri și să încerce să evite durerile în laba piciorului stâng. Click probabil că alegea cel mai bun traseu, indiferent cât de mult îl sâcâia Thorn.

Spre sfârșitul după-amiezii, valea pe care coborâseră i-a dus într-o câmpie întinsă, atât de mare, încât mărimea ei nu era vizibilă din cauza ninsorii. Thorn a cercetat o vreme cerul care îi domina, apoi i-a făcut semn lui Click să pornească într-o anumită direcție, iar ceilalți l-au urmat pe zăpada proaspătă și moale. După un timp, au ajuns la o porțiune netedă, care sigur era un râu lat. La fel ca fluviul cel mare de la miazănoapte, acesta se pregătea să spargă stratul de gheață care îl încătușa, dar sub noul strat de zăpadă era greu de spus când și unde se va petrece asta. Toate zgomotele obișnuite, prevestitoare, se auzeau înfundat. Existau plăci de gheață acoperite de zăpadă care se înălțau în șiruri neregulate, dar și porțiuni de apă liberă în dungi lungi în apropierea celuilalt mal. Dinspre aval, mai departe decât puteau ei vedea în viscol, răzbăteau mugete slabe, umede.

Apoi, chiar sub ochii lor, zăpada proaspăt căzută peste râu a început să vibreze și, cu o serie de bubuituri înfundate, s-a spart și a pornit vijelios în aval, călătorind pe spinarea unui potop de o forță imensă. În josul râului, până la cel mai îndepărtat cot pe care l-au putut vedea, se alcătuiseră zăgazuri din gheața care crăpa, adunându-se cu repeziciune ca niște ziduri din bușteni care apoi se sfărâmau și goneau în aval.

În amonte față de locul în care se aflau, gheața de pe râu încă rezista. Apa întunecată a râului ieșea de sub gheață ca un izvor gigantic ce țâșnea dintr-un deal alb, ceea ce reprezenta o imagine uimitoare.

— Haideți! a strigat Thorn către ceilalți trei.

Aceștia abia dacă i-au auzit îndemnul. Thorn a făcut semn către amonte și apoi a plecat iute, iar cei trei au pornit în grabă după el în susul malului. Erau prea obosiți ca să alerge. Nici Thorn nu mai era în stare, astfel că imediat după aceea Click a preluat conducerea din nou. Thorn a ajuns în spatele lui și i s-a adresat, iar Elga era destul de aproape în urma lor. Loon a făcut toate eforturile ca să rămână în urma ei, sperând că Thorn nu îi va conduce peste râu prea aproape de marginea sfărâmată a curgerii lui tumultuoase. Cu cât mai repede putea merge el însuși, cu atât mai curând vor reuși să îl traverseze și cu atât mai mari vor fi șansele ca gheața să reziste sub greutatea lor. Iar dacă Loon se afla imediat înapoia lui, Thorn putea fi destul de convins de iuțeala lor ca să meargă ceva mai mult în amonte înainte de a traversa râul. De aceea, Loon și-a lăsat capul în pământ și a înaintat pe urmele celorlalți, slujindu-se de toiege, fără să bage în seamă arsura cumplită din glezna piciorului stâng. Mergea hotărât după Elga, pufăind și transpirând. Ea era iute și arăta altfel după ce pusese pe ea noua îmbrăcăminte – era mai înaltă, mai impunătoare. Pe neașteptate, și-a dat seama din nou că ea se afla alături de ei, că era Elga lui, chiar în față, scăpată de sub dominația oamenilor ghețurilor, că evadase alături de el, fugind de captivitate, îndreptându-se spre casă. Dându-și seama de acest lucru, ceva din inima lui a explodat și și-a dezgolit dinții spre glezna beteagă și a continuat să meargă, având grijă să nu lovească partea din față a tălpigilor de marginile sfărâmate ale zăpezii mari și moi care separa o urmă de alta. Pășește înalt și curat, pufăie, blestemă durerea! A simțit aerul rece pătrunzându-i în corp și cap, făcându-l să se simtă la fel de lucid ca și cum ar fi fost la vânătoare sau îngrozit de ceva. A privit doar la zăpada de sub tălpi, dar și la râul aflat alături de el, încă alb și nemișcat. În acel interval în care ninsese, totul devenise mai apropiat, mai precis și mai sclipitor, totul vibra odată cu propriul puls, luminos, în ciuda neclarității zilei cu ninsoare. Totul era iluminat din interior, iar el vedea ceea ce sigur vedeau doar șoimii.

Thorn l-a atins pe umăr pe Click și au pornit toți spre râu, dar l-a văzut și pe Loon aspirând aerul printre dinți, semn că se temea. Loon s-a aplecat în față și a pornit cu o iuțeală îndoită, dorind să se afle alături de ceilalți, indiferent ce s-ar fi întâmplat, chiar dacă se înșela, chiar dacă exercita o forță prea mare asupra gheții râului, făcându-i pe toți să se scufunde prin pojghița nu foarte groasă. Ca și cum ar fi fost conștient de teama lui Loon, Thorn a întors capul și i-a aruncat o privire care a părut că îl străpunge.

În clipa aceea m-am furișat în el și l-am prins strâns, cum strângea el cele două toiege. Mai încet! Nu uita ce te-au învățat nordicii când ați ajuns în largul mării sărate și înghețate!

I-a urmărit pe Thorn și Click mergând în susul și în josul malului, înțepând gheața acoperită de zăpada de pe râu. Și-a dat seama că el știa mai multe decât ei despre gheață. În aval, mugetul apei eliberate făcea copacii să reverbereze și palpita în și prin tălpile lor.

Loon a văzut chiar lângă mal o porțiune bună, care părea că se întinde aproape de-a latul râului. A pășit ca și cum ambele picioare îi erau tefere.

— Lăsați-mă pe mine în frunte! a spus când l-a depășit pe Thorn și a coborât malul înzăpezit, ajungând pe gheață. Am făcut asta toată iarna.

A pornit pe gheață, împungând în față cu lovituri ușoare, ca și cum toiegele ar fi fost niște *una* scurte. A mers târșâindu-și picioarele, încet, dar înaintând constant, pipăind gheața de dedesubt pentru a simți dacă se îndoia. Trupul îi vibra așa cum o făcuse cândva, când fusese înțepat de mai multe albine. Zăpada care cădea era foarte slabă, alcătuind doar o ceață subțire de fulgi care pluteau sau se răsuceau în aer când erau atinși de câte o adiere de vânt.

Dinspre mijlocul râului au auzit mai clar vuietul apei din aval. Gheața de sub ei se umfla puțin pe sub pătura de zăpadă și de jur împrejurul lor gemea, chiar și în amonte. A simțit cu limpezime că descătușarea se deplasa spre

amonte și de aceea gheața se unduia pe loc și scotea țipete de spaimă sau dorință, dar Loon nu ar fi putut spune care era adevărul. A înaintat târându-și picioarele în același ritm. Ceilalți trei erau grupați în spatele lui, păstrând o distanță mai mică între ei decât ar fi făcut-o nordicii într-o asemenea situație.

În aval, un pocnet asurzitor și câteva bubuituri înfundate anunțau apariția altei crăpături în gheață, iar torentul întunecat a fost mai vizibil decât până atunci. Mugetul a răsunat ca un tunet prelung.

Loon a înaintat cât a putut de repede. Nu mai era conștient de Piciorul-Rău; întregul lui corp gemea la fel. Și-a ținut ochii ațintiți asupra gheții pe care o mai aveau de traversat. Se apropiaseră de celălalt mal; niciun râu nu este foarte lat dacă îl traversezi în goană. Gheața este cea mai subțire la partea exterioară a unui cot. Și de astă dată existau porțiuni deschise care le blocau drumul.

Loon a cotit la stânga, spre amonte și a pipăit gheața pentru a se asigura că era solidă sub stratul de zăpadă. Sunetul produs de lovituri arăta că gheața era solidă. Era suficient de groasă pentru a-l susține. A luat-o spre dreapta și a trecut iute peste acea porțiune către mal. A îndesat zăpada acolo, marcând locurile în care trebuiau să calce și ceilalți. Aceștia l-au urmat foarte atenți, ca și cum ar fi executat un dans pe care îl mai făcuseră de o mie de ori.

Când i s-a alăturat pe partea de sus a malului, Thorn și-a lăsat capul pe spate și a urlat către nori. Ceilalți l-au imitat, urlând ca lupii. În mugetele descătușării și vuietul vântului, abia dacă se auzeau.

Am urlat și eu, apoi m-am furișat înapoi la locul meu.

Arsura produsă de acea traversare a început să palpite în tot corpul lui Loon, care a descoperit cu surprindere că Piciorul-Rău se tânguia cu ferocitate. Atingându-l, a simțit că frigea. S-a dus către un trunchi prăbușit, a îndepărtat zăpada proaspăt căzută și s-a așezat. A lăsat sacul pe partea din față a tălpigilor, și-a rezemat coatele pe el și a

rămas cu bărbia între mâini. A urmărit uriașul spectacol urlător al râului pe care plăcile de gheață se spărgeau și se ciocneau cu zgomot în aval.

Elga i s-a alăturat. Click s-a așezat pe un bolovan. Thorn și-a dat jos sacul din spinare, l-a pus pe zăpadă și a făcut un mic dans pe loc, cântând din nou cântecul descătușării.

— Taci, altfel vei face gheața să rămână întreagă! a exclamat Loon.

Chiar dacă îl auzise, Thorn nu l-a luat în seamă. Și cum aproape sigur aveau să stea acolo până când acea parte a râului se va sparge complet, ceea ce nu-l făcea decât să se laude că a avut dreptate. Așa că Loon a tăcut și l-a urmărit pe Thorn cântând și urlând. După o vreme, Loon a scotocit prin sac și a rămas șocat când a constatat că pungile cu mâncare erau foarte mici. Crezuse că mai avea o pungă plină, dar nu era așa.

— Cum stăm cu mâncarea? a întrebat el.

Însă în acel moment gheața de pe râu, s-a înălțat și a crăpat chiar în fața lor, apoi a pornit să curgă pe după cot, plăci albe izbindu-se una de alta. Zgomotul era incredibil de puternic. Era uimitor să vadă chiar sub ei năvala apei întunecate într-o lume atât de albă și neclintită.

Acum se puteau auzi unul pe altul dacă strigau, dar nu aveau nimic de spus, așa că au rămas muți și au urmărit spectacolul. În amonte, apa ieșea de sub o linie albă, zimțată, care se deplasa tot mai departe. Întreaga vale răsuna de zgomotul făcut de ea.

În amonte, la cotul dincolo de care nu puteau vedea, apăruse o porțiune de apă mică, presărată de bolovani care spărgeau luciul și stârneau dâre albe de bule pe pelicula întunecată a apei. Și-au adus aminte de clipocitul și de rostogolirea apei în torente, un sunet pe care nu îl auziseră toată iarna. Bucăți de gheață se scurgeau prin fața lor. După o vreme, râul a devenit întunecat cu totul, începând de la cotul din amonte și până la cel din aval.

Thorn a terminat cântecul descătușării.

— Multă vreme nimeni nu va traversa râul, a spus el. Haideți să facem un foc!

S-au îndepărtat puțin de mal și au găsit un loc neted în mijlocul unui mic grup de pini scunzi și mesteceni. Viscolul acoperise totul, astfel că nu au putut face altceva decât să bătătorească o porțiune de zăpadă cu tălpigii și să mute niște pietre dintr-un morman de bolovani, cele mai grele pe care le-au putut căra, pentru a face o platformă și a avea pe ce să se așeze. Urma să aibă zăpada drept pat; dar cu ajutorul focului și al pieilor de ren situația nu va fi prea supărătoare.

Construirea taberei le-a răpit restul zilei, iar când au terminat, Loon era un om într-un singur picior. Thorn adusese un tăciune din focul făcut în noaptea precedentă, pe care îl ținuse într-un pliu al centurii și, cu el, puțină iască, rămurele îmbibate în grăsime și suflând cu pricepere, a reaprins focul, apoi s-a arătat foarte mulțumit de sine. După ce Elga făcuse un adăpost din pereți de tufișuri și zăpadă între copaci, în amurgul noros s-au așezat în jurul focului. Strânseseră împreună un morman înalt de lemne de foc.

Ar fi trebuit să fie un moment plăcut. Nimeni nu putea traversa râul cel puțin două săptămâni, poate și mai mult, asta era sigur. Acel lucru va fi posibil doar spre sfârșitul verii. Așadar, scăpaseră de oamenii ghețurilor, asta dacă nu cumva o întorsătură a sorții i-ar fi făcut pe nordici să urmeze o rută diferită până în acel loc. Ceea ce era atât de puțin probabil, încât nici nu merita să le creeze vreun motiv de îngrijorare. Prin urmare, în fața unor vânători atât de hotărâți, asta fusese o mare realizare. Trebuia să fie mândri. Iar focul strălucea în semiîntuneric.

Însă aveau prea puțină mâncare. Și încă ningea.

Au verificat ce le rămăsese. Thorn avea un sac aproape plin cu nuci și a dat fiecăruia câteva, apoi plosca lui cu apă a trecut de la unul la altul. Au mâncat încet, timp în care s-au uscat în apropierea focului. Erau destul de uzi și a durat o vreme. Loon nici măcar nu-și terminase de uscat lucrurile, când i s-a făcut somn și nu a reușit să-l alunge. A renunțat și s-a întins pe zăpadă, puțin în afara cercului de

piatră al focului; s-a ghemuit, învelindu-se în blana lui așa cum a putut. Abia dacă și-a dat seama că Elga făcea același lucru alături de el.

A dormit adânc toată noaptea, deșteptându-se doar când aerul geros pătrundea prin vreo deschizătură a velințelor și îi îngheța vreo parte a corpului. Atunci se mișca, trăgea blana mai strâns pe el, verifica focul, arunca o creangă pe el dacă era nevoie, apoi își vâra bărbia în piept și adormea la loc. În cursul nopții a nins neîncetat, astfel că gerul nu s-a înăsprit.

Dimineața s-au trezit imediat ce s-a luminat. Încă ningea și vântul se întețise din nou. Loon a văzut cât de slăbiți erau camarazii lui chiar și în lumina scăzută și a presupus că și el arăta la fel; simțea foamea care îl rodea până în șira spinării, ceea ce îl făcea să se simtă slăbit și amețit.

S-au ridicat, au mai pus lemne pe foc, au băut apă, au căutat hrana pe care o mai aveau și au așezat-o pe o piatră curățată din apropierea focului pentru a o inspecta. Nu mai rămăsese multă. Nuci, carne uscată, turte din semințe. Thorn a oftat din greu când a văzut ce mai rămăsese, a scos cea mai ascuțită lamă și s-a apucat să taie fâșii subțiri din bazonul de pe turul pantalonilor, sfori ca acelea pe care le folosise pentru a coase hainele lui Elga. Piele și blană: o masă nu tocmai apetisantă. Însă a dat astfel de fâșii fiecăruia dintre ei și a început să mestece din a lui. O nucă, o gură de carne uscată, o bucată de piele și blană. Era greu de mușcat din piele. Trebuia mestecată îndelung înainte de a fi înghițită.

Zăpada a continuat să cadă, iar fulgii care ajungeau în foc scoteau sfârâituri. Vântul reînnoit stârnea corul copacilor de pe povârnișurile din jurul lor. Nu era o zi potrivită pentru a călători. Dacă şi-o petreceau scormonind pe sub plapuma de zăpadă, probabil că puteau să găsească rădăcini bune de mâncat. Și aveau un pat gros de tăciuni. Așadar, se părea că se vor ghemui lângă foc și vor mai sta o zi acolo. Loon l-a urmărit gânditor pe Thorn, care a plecat să arunce o privire în jur. Însă în momentul în care a ieșit din luminiș, au răsunat trei bubuituri asurzitoare de

tunet care au călătorit de la o culme la alta, ca și cum cine știe ce fluviu aflat deasupra norilor începuse să se descătușeze.

Thorn a avut totuși tăria să zâmbească vag atunci când a reintrat în tabără.

— Cred că vom rămâne și astăzi aici. Să mai strângem lemne și să vedem dacă nu găsim ceva de mâncare.

Șase luni după o primăvară proastă: una dintre cele mai nefericite pentru a căuta hrană. Era un moment de foamete, când totul se îneca în zăpada topită. Ei bine, asta însemna că ar putea găsi vreo creatură mică, moartă. Le era mai la îndemână să înfrunte o astfel de căutare decât o zi întreagă de mers.

Prin urmare, și-au petrecut ziua făcând mici deplasări prin viscol, aducând lemne de foc și scormonind peste tot cu bețe pentru a descoperi ceva de mâncat. Au menținut focul mare. La un moment dat, în cursul după-amiezii, simțindu-se slăbiți de foame și, prăbușindu-se lângă foc pentru a-și reveni după un acces de amețeală, Loon l-a întrebat din nou pe Thorn:

— Știi unde ne aflăm?

— Da, i-a răspuns scurt Thorn.

Însă, din câte și-a dat seama Loon, Thorn nu știa. Asta nu însemna că Loon se îndoia de faptul că știința lui Thorn o depășea pe a sa în multe privințe. Și probabil și în situația aceea. Dar ce voia el să spună în momentele respective era că, dacă i se oferea șansa, va fi capabil să descopere unde se aflau. Din privirea lui Thorn, Loon și-a dat seama că nu trebuia să mai pună alte întrebări. În ziua aceea nu plecau niciunde și chiar următoarea zi era în balanță; noua ninsoare care se așeza și era suflată de vânt în troiene avea să facă mersul pe teren neted dificil, iar pe cel pe pante, primejdios. Iar Loon descoperise că abia putea călca pe piciorul stâng. Nu își putea lăsa greutatea pe Piciorul-Rău, se simțea stors de durere când încerca. Thorn a clătinat din cap când a văzut asta în apropiere de mormanul de bolovani și i-a făcut semn lui Loon să se

întoarcă lângă foc. Acum nu mai aveau altceva de făcut decât să mănânce niște piele și să aștepte ceea ce avea să se întâmple. Trebuiau să își găsească drumul când porneau din nou în marș.

Noaptea aceea a fost lungă. Cu cât ești mai înfometat, cu atât ți-e mai frig: vechea zicală se adeverea încă o dată. Trebuiau să mănânce foc, așa cum se spunea; era tot ce mai aveau. Doar focul i-a ținut în viață în acea noapte lungă.

În ziua următoare a nins mai abundent ca niciodată. Nici nu se punea problema de a porni la drum pe o asemenea vreme.

Mai târziu, când întunericul se îndesea, Elga a ieșit din tabără și a găsit o pajiște acoperită de o pătură groasă de zăpadă, de unde s-a întors cu un sac plin cu usturoi, bulbi pe care îi dezgropase cu un băț. S-au dus toți acolo și au mai adunat.

I-au prăjit în foc, ceea ce le-a sporit gustul iute. Nu însemnau mare lucru în stomac, ci era doar ceva care să se alăture fâșiilor de piele. Au mâncat și o parte din tulpina verde a bulbilor și, la un moment dat, când mestecau verdeața aceea, Thorn s-a uitat la Elga și a spus:

— Nu am vrut niciodată să trăiesc povestea soției lebădoiului, dar iată-mă. Și doar ca bătrânul ajutor…

Elga și-a strâns buzele și a clătinat din cap.

— Dacă aș putea, aș zbura, a zis ea.

Thorn a râs dogit, amintind de fornăitul unui animal despre care nu se vorbea și care bântuia prin păduri. I-a întins un usturoi, spunând:

— Mai mănâncă niște hrană pentru gâște și poate reușești să zbori.

Și noaptea aceea a fost lungă. La un moment dat, Loon s-a trezit dintr-un vis în care tatăl lui îl prevenea să nu traverseze gheața unui râu. I-a spus tatălui său că totul era bine, pentru că deja îl traversaseră. Însă acum se părea că trebuia să traverseze fluviul din nou. Va fi greu după ce s-a descătușat gheața, i-a spus tatălui său.

Focul dădea să se stingă. Mai era doar o licărire în

stratul de tăciuni, o luminiță roz, acoperită de cenușă, înnegrindu-se în locurile în care cădeau fulgi de zăpadă. A pus trei crengi pe cărbuni, după care a adormit chiar înainte ca ele să se aprindă.

Dimineața, Thorn i-a trezit; stătea în genunchi în spatele lui Loon și al lui Elga. Cu buzele țuguiate, arăta ca o șopârlă mare.

— Click a murit.

— Ce? a strigat Loon. Cum? De ce?

Nu voise să întrebe de ce, iar cuvintele au atârnat în aer ca niște colibri care zboară pe loc. Fusese o întrebare stângace, numai că Thorn era prea cufundat în gânduri și a lăsat impresia că nu-l auzise.

— Nu știu, a spus el într-un târziu. Poate s-a înecat cu ceva. Ori i-a fost mai foame decât am crezut noi. În orice caz, e mort. Nu avem ce face.

Loon și Elga s-au ridicat în capul oaselor. Încă ningea. Elga a dus un pumn la gură și a privit de cealaltă parte a focului, la movila acoperită de blănuri care fusese Click. Cadavrul lui zăcea acolo, înfășurat în blănuri, nemișcat. Loon a înțeles că era adevărat: nu încăpea nicio îndoială că străvechiul murise. Atâtea lucruri dispăreau…

Thorn s-a ridicat și a respirat greu, cum îi era felul.

— O să-l trag de lângă foc.

A ocolit focul cu pași nesiguri, a ajuns lângă Click, s-a ghemuit și a privit fix fața străvechiului, care era întoarsă de la Elga și Loon, ca și cum Click nu ar fi vrut ca ei să-l vadă mort. Thorn s-a aplecat și a tras acoperământul din blană de urs peste capul lui. Acesta învelea deja restul cadavrului; acum nu mai era decât o umflătură de mărimea unui om, acoperită cu blană de urs. Thorn l-a apucat de partea de blană înfășurată în jurul picioarelor și l-a târât pe poteca făcută în zăpadă când ieșiseră și intraseră în adăpost. Zăpada cădea în fuioare care se rostogoleau, iar pinii de pe versanți își fredonau cântecul lor de aer și vânt.

După ce Thorn a tras cadavrul dincolo de niște copaci, dispărând din câmpul lor vizual, Loon și Elga l-au auzit

intonând un cântec de șaman, unul dintre acelea pe care le intona pentru a ajuta morții să ajungă în lumea cealaltă:

Acum vei merge în cer
Fii sigur că nu te vom uita!

Apoi, o vreme a fost o tăcere întreruptă de câteva gemete și bufnituri. Când a revenit lângă foc, Thorn avea hainele lui Click făcute ghem într-o mână. S-a așezat greoi pe piatra lui de lângă foc și a scos o lamă din sac. Fără să scoată o vorbă, s-a apucat să taie în fâșii haina lui Click.

După multă vreme, le-a sugerat celor doi să plece după lemne de foc. Elga s-a ridicat și a părăsit adăpostul, evitând drumul care ar fi dus-o pe lângă Click. Loon s-a ridicat și a pornit șontâcăind. Piciorul-Rău nu se mișca deloc și îl dureau, nu doar toată partea stângă a corpului, ci și pieptul, și umerii. Era limpede că acele părți din el care îl dureau făcuseră eforturi extreme pentru a merge sprijinindu-se pe toiege. S-a dus la cei mai apropiați copaci și a scotocit după lemne sub troiene. Zăpada se întărise.

Noaptea a fost vântoasă. Au menținut focul mare și au adormit fără să fi mâncat ceva.

În următoarea zi a viscolit. Au stat întinși, înfășurați în blănuri, privind focul. Din când în când, câte unul se ridica și se aventura afară pentru a se ușura ori pentru a aduna lemne de foc. Acum aveau un pat de cărbuni care aprindea și lemn verde sau umed, astfel că nu le-a fost greu să alimenteze focul. Însă le era greu să se deplaseze prin zăpada tot mai mare, le era greu să se gândească la altceva decât la foamea care îi rodea din interior. Le venea greu să creadă că era luna a șasea. Cu toate astea, știau că existaseră ani cu ierni și viscole care ținuseră șase luni.

Acea noapte a fost din nou vântoasă. Au păstrat focul mare și au adormit mai flămânzi ca niciodată. Și foamea însemna frig.

În lumina cenușie a dimineții, Thorn a ințețit bine focul, după care s-a ridicat și, desfăcându-și larg brațele, a rămas

cu fața spre răsărit. A cântat un cântec ale cărui versuri îi erau necunoscute lui Loon, folosind cuvinte atât de stranii încât păreau doar sunete.

După ce a terminat, s-a întors spre Loon și Elga și și-a pus mâinile pe șolduri. Ei au ridicat privirile spre el.

— Trebuie să mâncăm, le-a spus Thorn. Trebuie să găsim drumul spre casă când se oprește furtuna și se întărește zăpada, dar avem nevoie de mâncare, altfel nu vom putea pleca.

I-a privit fix.

Elga a zis:

— Așadar, trebuie să-l mâncăm pe Click.

Thorn a dat din cap cu un aer grav. S-a uitat la ea așa cum nu se uitase niciodată la Loon.

— Da, a spus el. Întocmai. Click e mort de două zile. A înghețat. O să tai câteva bucăți din el, le prăjim și le mâncăm. Va fi o carne tare și ațoasă, dar altceva nu avem. Îmi pare rău că trebuie să fac asta, dar Click va înțelege. Am vorbit cu el despre asta. Spiritul lui s-a eliberat din trup și a ajuns deja la stele. A spus că se bucură că încă ne poate fi de folos. A zis „mulțumesc”. Așa cum făcea mereu.

Loon a aruncat o privire spre Elga; brusc, a simțit că rămăsese cu gura căscată. Ea i-a întors privirea și a înghițit în sec. Loon a închis gura și a înghițit și el în sec. Saliva. Trebuia să urineze, iar gura i se umpluse de salivă la gândul cărnii perpelite.

— Trebuie să fac piș, a spus el.

— Du-te acolo, i-a zis Thorn și a făcut semn în altă direcție decât cea în care era cadavrul lui Click. Și după aceea să mă lăsați singur!

Cu o lamă în mână, a pornit prin zăpadă, către locul în care depusese cadavrul lui Click.

Loon s-a ridicat și a luat-o în direcția opusă. Aerul era înghețat. Simțea foamea în toată ființa. Cel mai rău lucru nu era slăbiciunea din mușchi, ci starea de amețeală. Lumea din jurul lui era lipsită de adâncime, decolorată. Copacii de pe versanții înalți se legănau în vânt, dar nu îi putea privi pentru că s-ar fi dezechilibrat, așa că și-a

răsucit capul. Nu-și dădea seama la ce distanță erau lucrurile. Acela era adevăratul pericol pe care îl aducea foamea, la care se adăuga lipsa de putere.

Revenit la foc, a găsit-o pe Elga stând în șezut și ațâțând flăcările. Crengile proaspăt aduse se aprindeau. Ea a ridicat ochii spre el și au schimbat o privire, iar Loon și-a dat seama ce gândea: nu se putea altfel. Se vor susține unul pe celălalt când va veni vremea potrivită, vor spune aceeași poveste. Nu era nimic de făcut. Sosise momentul să trăiască.

Mai mult prăbușindu-se, s-a așezat alături de ea și au tras blănurile pe umeri, peste cap. S-au ghemuit laolaltă ca niște pui de vulpe când mama lor e plecată.

Thorn s-a întors cu pielea înfășurată în jurul unei bucăți pe care o ținea în mâini. S-a așezat lângă foc și a ridicat o ramură subțire și veche, a curățat-o de coajă și i-a rupt capătul. A desfăcut pielea și a scos din ea o bucată de carne de mărimea unui pumn; șold, după cum arăta. Încă înghețată. A trebuit să o străpungă cu lama pentru a înfige în ea creanga ascuțită la capăt. După ce a fixat-o bine de ramură, a ținut-o în foc. Întâi direct în flăcări, pentru a frige partea exterioară; apoi mai departe de ele, pentru a o dezgheța; pe urmă, deasupra flăcărilor, pentru a o frige bine. A scos un sfârâit când grăsimea și sângele au picurat în foc, dar auzind asta, Thorn a tras-o afară și a lăsat-o să scoată aburi. Desprinse de o pală de vânt, câteva fuioare de zăpadă au căzut peste ei. Thorn a încercat carnea cu buzele, expunându-și un canin ca o pisică și a mușcat din ea; a mestecat o bucățică și a examinat carnea după mușcătură: roz. Era făcută. A mestecat și a înghițit.

— Ah, a făcut el. Mulțumesc.

A întins bucata friptă, cu tot cu băț, către Elga, care i-a mulțumit și a mușcat nepăsătoare din ea, ca și cum ar fi fost orice alt fel de carne. Loon și-a simțit gura invadată de salivă și s-a bucurat când ea i-a înmânat bățul ca să muște. Carnea avea un gust oarecum asemănător celei de urs. Foarte tare. Era ca și cum corpul lui Click ar fi fost făcut numai din mușchi de inimă. Brusc, Loon a scos un țipăt

scurt, iar pe fața lui a apărut o grimasă, dar Elga și Thorn s-au prefăcut că nu observă.

Thorn a fript încă o bucată și, în timp ce au mâncat-o, bătrânul a mai fript una, o bucată mai mică, probabil din partea din față sau spate a unei coapse. Au trecut bățul de la unul la altul și au mâncat în tăcere. După ce au terminat, Thorn le-a dat apă din plosca lui. Apoi, o vreme, a cercetat cerul; norii erau în continuare joși, deplasându-se cu repeziciune spre răsărit, dar se și destrămau în mase de culoare cenușiu-închis, separate de filamente de un alb strălucitor, ca fibrele din semințe.

— Întindeți-vă cu mâncarea aceea bună în burți, lăsați-o să se împrăștie în voi, a spus el. Știți cum este, după o vreme în care e atât de gol, stomacul uită cum să mănânce. Azi oricum nu plecăm de aici, zăpada e prea moale. După un timp, vom mânca din nou, iar mâine vom porni la drum.

Și era adevărat ceea ce spusese despre hrana pe stomacul absolut golit; o vreme, Loon a avut grețuri și stomacul i s-a întărit. I-a fost mai ușor să stea întins și să urmărească flăcările focului, strângând-o pe Elga de braț. Apoi s-a simțit mai bine: mai cald, mai puternic, iar vederea i s-a limpezit întrucâtva. Mai târziu, a trebuit să iasă în zăpadă pentru a-și face nevoile, după care s-a întors lângă foc, s-a încălzit și s-a simțit mai bine ca niciodată.

Au stat întinși acolo toată ziua, bucurându-se de căldura focului și încălzindu-se dinspre interior, semn că bucățile de carne din Click le-au dat puteri. Fiecare a ieșit din când în când în ziua cenușie și vântoasă pentru a se ușura, ori doar pentru a-și mai mișca picioarele. Pe Loon l-a apucat îngrijorarea descoperind că nu își mai simțea Piciorul-Rău. Nu părea să fi degerat, dar era mai tot amorțit. Era mai bine astfel decât să aibă dureri, însă nu știa dacă va putea păși.

Dimineața următoare le-a oferit zori limpezi și geroși, iar după ce au ințețit pentru ultima oară focul și au mâncat carne friptă, de astă dată din pulpe, s-au ridicat, și-au

strâns lucrurile și au pus totul în saci. Curând au fost gata de plecare.

Thorn i-a oprit cu un semn.

— Îl luăm pe Click cu noi, a spus. Vom mai avea nevoie de el.

A scos o frânghie pe care o făcuse din hainele lui Click. Înnodase toate fâșiile tăiate într-una singură. Era mai lungă decât își închipuise Loon că ar fi putut hainele acelea să producă și părea rezistentă. Thorn s-a dus în locul în care îl lăsase pe Click și a revenit trăgând cadavrul cu picioarele înainte, învelit în blana de urs care era legată la fiecare capăt cu bucăți de piele, astfel că semăna cu un soi de sanie care putea fi trasă pe zăpadă. Frânghia era îndeajuns de lungă pentru ca Thorn să şi-o poată petrece în jurul taliei de două ori, într-un ham improvizat, să ajungă la cadavru și să o lege de picioarele acestuia. A scos așa-zisa sanie dintre copaci până pe zăpada liberă, după care s-a întors să-și ia tălpigii și sacul de spate. Și-a pus tălpigii cât încă era înhămat.

Au pornit la drum. Zăpada încă nu se tasase, dar tălpigii erau din nou de mare ajutor, menținându-i până la glezne pe zăpada în care încălțările lor s-ar fi scufundat adânc.

Însă, la prima coborâre, Loon a căzut spre stânga și nu s-a mai putut ridica. Piciorul-Rău nu i se mai îndoia de la gleznă sau genunchi și nici nu-și mai simțea laba piciorului. A scos un țipăt și s-a zbătut, și-a îndreptat tălpigii, s-a slujit de toiege pentru a se ridica, apoi, la următorul pas, s-a prăbușit din nou. S-a uitat la cei doi cu ochi mari, deznădăjduiți.

— V-am spus eu că vom avea nevoie de Click, a zis Thorn cu glas sumbru. Loon, târăște-te până aici și așază-te pe sanie. Stai pe o parte a ei. Click nu se va supăra. Și trebuie să mergem.

— Trag eu sania, s-a oferit Elga. Tu găsește calea, i-a spus lui Thorn. Îi trag eu.

— Cum zici, a spus Thorn. E bine așa.

În timp ce aranjau frânghia ca ham pe pieptul lui Elga, el a adăugat, adresându-se lui Loon:

— Îmi place soția ta.
Preț de câteva secunde, au râs toți.

Era ca și cum ar fi stat întins pe un trunchi căzut la pământ. Toți făcuseră asta la un moment dat în pădure, așezându-se pe un buștean ca să tragă un pui de somn dacă suprafața lui era cât de cât netedă. Blana de urs care îl învelea pe Click îl acoperea complet, iar Thorn o legase bine la picioare și cap. Străvechiul era înghețat bocnă. Purtând tălpigii și având în mâini cele două toiege, Elga a tras sania fără să întâmpine mari probleme. Mai târziu în cursul acelei zile, când zăpada s-a înmuiat, înaintarea s-a dovedit mai grea. Însă dedesubtul stratului proaspăt, zăpada era tare ca piatra, astfel că Loon și Click se scufundau doar puțin, făcând-o pe Elga să se oprească. Iar peste o zi sau două și zăpada proaspătă avea să se întărească. Elga era puternică.

Când coborau vreo pantă, ea trebuia să lase sania să alunece în fața ei și avea grijă să nu fie smulsă de pe picioare când devenea prea abruptă. În astfel de momente, Loon putea fi de ajutor înfigându-și Piciorul-Bun și unul dintre toiege în zăpadă ca să frâneze, astfel încât să nu o dărâme. Stând pe o parte, în timpul acelor coborâșuri o putea privi pe Elga drept în față. Pe versanții cei mai abrupți, cutele dintre sprâncenele ei deveneau foarte pronunțate. Avea ochii adânciți mult în orbite, coastele de sus îi ieșeau în evidență; punguțele de grăsime dinapoia ochilor și din jurul coastelor dispăruseră.

În unul sau două rânduri, Thorn i-a dus de-a curmezișul unor versanți. Ea a încercat să îl urmeze, dar sania atârna în josul pantei, de aceea, bătând de câteva ori în zăpadă, era silită să își înfigă tălpigii adânc pentru a-și menține echilibrul. După care mai făcea un pas și bătucea următoarea treaptă de jos, înclinându-se pe spate dacă stratul de zăpadă ceda. Loon era deseori uimit de echilibrul fluid și de puterea mișcărilor ei; nu credea că ar fi putut face asta, chiar dacă ar fi avut ambele picioare tefere. Brusc, și-a dat seama că ea era o femeie a ghețurilor și crescuse între zăpezi. Soția lui venea dintr-o altă lume, așa cum sugerase Thorn când erau lângă foc și

amintise de povestea soției lebădoiului. Cu fața îmbujorată și cu ochii aproape închiși, ea stătea acolo gâfâind și pufăind în momentele dificile, dar mișcările ei erau sigure. Proceda mereu la fel.

Thorn și-a dat seama de necazurile pe care i le provoca sania la coborârile pieziș, așa că a început să verifice terenul, alunecând în josul pantelor, pentru ca mai întâi să vadă vârfurile stâncilor, iar după aceea îi făcea semn lui Elga să îl urmeze ori urca cu greu panta până la ea pentru a continua deplasarea în altă direcție.

Calea pe care se aflau mergea spre miazăzi și era limpede că Thorn voia să se îndrepte spre răsărit. La miezul zilei s-au oprit să se odihnească și, în timp ce Loon și Elga stăteau pe un buștean de lângă sanie, el a înfipt un băț într-o porțiune netedă de zăpadă pentru a vedea cât de lungă era umbra bățului la amiază. Era mijlocul celei de-a șasea luni; Loon nu știa sigur a câta zi, pentru că luna rămăsese multă vreme ascunsă de vifor. Însă Thorn știa. Și, de asemenea, le-a explicat în timp ce rupea bețe de diferite mărimi, cât de lungă va fi umbra unuia față de înălțimea lui, când în tabăra de acasă se vedea luna de la jumătatea verii. Ceea ce însemna că putea să-și dea seama dacă se aflau la miazănoapte sau la miazăzi față de tabără, după lungimea sau scurtimea umbrei în comparație cu cea de acasă. Acolo, umbra avea o șesime din lungimea bățului.

În acel loc era cam la fel. Și pentru că avea aproape aceeași lungime, după o verificare atentă, însoțită de o mulțime de bolboroseli, a socotit că nu trebuia decât să pornească spre răsărit și vor ajunge acasă. Era clar că se aflau spre apus de tabăra lor.

— Suntem norocoși, a adăugat el, pentru că nu ai cum să știi dacă te afli la răsărit sau la apus față de un anumit loc. Știi doar unde sunt miazăzi și miazănoapte. Bătrânul Pika m-a învățat asta. El a zis că l-a învățat corbul lui și că a fost primul om care a aflat așa ceva. Spunea mereu asta, dar eu n-am auzit vreun alt șaman vorbind despre acest truc, nici la sărbătoarea opt-opt, nici altundeva.

— Dacă am fi la răsărit de tabără înseamnă că ne-am afla în munții mari, a spus Elga.

— Adevărat.

Așa era. Trebuia să pornească spre răsărit cât de curând posibil. Însă valea din acea zonă mergea spre miazăzi.

În cele din urmă, au urcat pe o vale cu sol neted care pornea spre răsărit, iar Thorn i-a condus în susul ei, oarecum departe de albia râului, mergând pe zăpada cea mai tare pe care au găsit-o. Au înaintat hotărâți întreaga după-amiază. Când soarele a coborât în urma lor, făcând ca umbrele să se întindă mult în față, Thorn s-a oprit lângă un crâng, unde un afluent mic, acoperit de zăpadă, se vărsa în pârâul care trecea prin vale. În zăpadă, în locul în care cele două pâraie se uneau, exista o porțiune de apă limpede, iar ea gâlgâia veselă spre ei. În afară de respirațiile lor, acela era aproape singurul sunet din peisaj.

În cele din urmă, vântul încetase să mai bată. Spre miazăzi, la orizont, se vedeau nori. În acea noapte avea să se lase gerul, așa că a bătucit o porțiune pentru inelul focului. Adusese cu el un tăciune vârât într-o masă de ace de pin, ascuns într-un pliu al centurii; cu ajutorul lui, a aprins iasca din rezervă. Făcuse totul foarte bine, dar de data asta nu s-a mai ostenit să se felicite. L-a dus pe Click departe de foc pentru a rămâne înghețat. Loon a țopăit pe Piciorul-Bun și pe toiege și a adunat lemne pentru foc. La treaba asta îi simțeau foarte mult lipsa lui Click, pentru că el rupea crengi ca nimeni altul. S-a făcut aproape întuneric până când au avut suficiente lemne pentru toată noaptea.

Încă o dată, cu o lamă în mână, Thorn s-a ghemuit pe zăpada care se întărea. Spre apus, cerul avea o culoare albastră, densă, și era mărginit de orizontul întunecat și presărat de dealuri. Partea cea mai deschisă a albastrului se lăsa chiar pe negrul dealurilor și, în ochii lui Loon, palpita și foșnea într-o nuanță roșcată. Dacă deschidea gura, își putea auzi inima zvâcnind în gâtlej. I se făcuse din nou foame.

Ca și în seara dinainte, Thorn a revenit cu bucata de piele înfășurată în jurul unei bucăți de carne pe care o

ținea mai departe de corp decât era firesc. A pârlit-o la flacără puternică, apoi a fript bucăți din ea. Încă o dată, gura lui Loon s-a umplut de salivă și nici măcar nu mersese în acea zi. Elga stătea cu privirea ațintită la carne, iar albul ochilor ei era cât se poate de vizibil.

Au mâncat în tăcere, apoi s-au înfofolit în apropiere de foc și l-au alimentat, astfel încât să ardă până s-a făcut un strat gros de tăciuni. Sub cerul înstelat, au plecat încă o dată să se ușureze, iar Thorn l-a mutat pe Click ceva mai aproape de flăcări, ca să țină la distanță hoitarii nopții. Nu era nevoie să stai prea departe de foc pentru a te afla deja în aerul înghețat; avea să fie o noapte geroasă, probabil cea mai geroasă de când porniseră la drum. Sfârșitul unui viscol este partea cea mai friguroasă.

S-au înfășurat strâns în blănuri și au stat atât de aproape de foc încât din când în când mirosul de păr pârlit le umplea nările. După miezul nopții s-a făcut atât de ger, încât s-au lipit unul de altul ca niște cai în furtună, având-o la început pe Elga între ei, dar în timp ce noaptea s-a scurs dureros de încet, odată cu mișcarea stelelor, cel aflat cel mai departe de foc s-a mutat la mijloc și s-a lipit cu spatele de următorul. În acest fel, cel mai înfrigurat se lipise de cel mai cald, iar cel ajuns la exterior s-a lipit de spinarea celui din mijloc, făcând astfel schimb de locuri, pumn după pumn, ca niște pui într-un bârlog. În cele din urmă, răsuflare cu răsuflare, luna a apus, moment în care au putut vedea cu ușurință cerul rotindu-se. Nu mai aveau de îndurat doar doi pumni din acea noapte.

La prima geană de lumină cenușie spre răsărit, Loon s-a trezit și a constatat că se afla foarte aproape de tăciuni, lipit strâns de Thorn. Niște mișcări în cealaltă parte a focului l-au făcut să ridice capul. Era Click. Stătea în genunchi, pentru că Thorn îi detașase și fripsese carnea de pe picioare. Loon a văzut pe fața lui Click o expresie pe care nu a putut să o înțeleagă, un amestec ciudat de mândrie și dor, dezamăgire și suferință. Loon și-a mișcat buzele pentru a spune Ruup, dar nu a vrut să vorbească, de teamă că îi va trezi pe Thorn și Elga. Și-a dat seama că

încă dormea și că visa. Din buze, a format mut cuvintele și le-a rostit în vis: „mulțumesc”. Apoi și-a lăsat capul și a închis ochii gândind: „Acum spiritul lui Click va veghea asupra noastră în ce a mai rămas din noapte.” Doar un spirit putea fi acolo într-o noapte atât de geroasă, astfel că nimic nu l-ar fi amenințat.

Următoarele trei zile au fost grele. Vremea s-a încălzit puțin. Sania lor s-a scurtat. Loon s-a ridicat și a mers atât cât a putut, dar de fiecare dată se vedea silit să revină pe sanie mai curând decât ar fi dorit. Elga și Thorn l-au tras cu rândul. Soția lui a continuat să slăbească: sânii ei ajunseseră aproape plați, ochii i se adânciseră în orbite, coastele de sus împungeau prin blană. Era ușor de văzut forma țestei ei. Thorn, care fusese dintotdeauna doar piele și os, părea să aibă cap de șarpe, fără urechi, fără buze, fără carne. Vorbea foarte puțin, iar când o făcea, se adresa lui însuși, pentru că tot timpul abia aștepta să ajungă pe culmile care i-ar putea oferi o vedere spre răsărit, de aceea mergea deseori mult înaintea celorlalți doi. Aceștia călcau pe urmele lui și îl găseau pe culmi, privind spre răsărit, ținând o mână streașină la ochi în timp ce căuta un semn cu o expresie pe față care îi trăda frământarea. Nimeni nu a îndrăznit să spună că se rătăciseră. În fiecare după-amiază se opreau să aprindă focul, reușind să folosească un tăciune păstrat din noaptea precedentă și, în amurgul albastru al fiecărei seri mâncau carne friptă, inclusiv rinichii, ficatul și chiar inima, care era mai tare decât mușchii pe care îi consumaseră la început. Noaptea se ghemuiau laolaltă lângă foc. Numai că era la fel de ger ca atunci când izbucnise viscolul, iar în dimineața următoare, Thorn a ieșit din tabără și s-a întors ținând de picioare doi grauri. Îi găsise sub câteva crengi de molid, unde înghețaseră în cursul nopții și căzuseră pe zăpadă. Fripți, au însemnat o schimbare bine-venită.

Au mai găsit usturoi în pajiștile prin care au trecut. Bulbii i-au balonat și le-au provocat gaze, dar au mâncat fără să se plângă. Zăpada nouă se topea cu repeziciune, la

fel și cea veche, iar după-amiaza, peliculele întunecate de apă se întindeau pe pământul negru. În cele din urmă, sosea vara. Acum căutau porțiuni cu zăpadă pentru a putea trage mai ușor sania. Pe măsură ce zăpada s-a topit, insulele de omăt mâncat de soare erau tot mai mari și peste acestea sania se împotmolea ca și pe pământul dezgolit. Loon a reușit să parcurgă distanțe din ce în ce mai mari, dar trebuia să-și folosească toiegele în locul Piciorului-Rău. Thorn era nerăbdător și câteodată îi cerea să se așeze pe sanie pentru a fi tras. Elga se mulțumea să strâmbe din buze și trăgea sania, fie că Loon era sau nu în ea. Thorn a încercat la un moment dat să preia sania, dar era prea slab ca să o poată înfrâna în josul pantelor și s-a văzut nevoit să o lase pe Elga ori de câte ori coborau.

Apoi a venit după-amiaza în care Elga a căzut pe zăpadă și s-a chinuit să se ridice. Parcă mai scund și mai greoi, Loon a coborât de pe sanie și, simțindu-se groaznic, a mers țopăind până la ea. Și-a dat brusc seama că Elga era descărnată, arsă de soare, mult prea slăbită pentru a se putea ridica. Se extenuase fără să scoată o vorbă de protest.

— Nu! a spus Loon, când, într-un târziu, ea s-a ridicat în picioare și a tras de funia saniei. Acum e rândul meu.

A luat hamul de la ea și l-a înfășurat în jurul taliei. Cu cele două toiege se transformase într-o creatură cu patru picioare, cu umerii înălțați și urât, nu cu mult deosebit de o hienă. Însă încă reușea să înainteze șontâcăind, trăgând după el Piciorul-Rău și silindu-l și să participe la efort. Elga a pornit șchiopătând după el, călcând pe adâncitura lăsată de sanie în zăpadă.

Acum, niciunul dintre ei nu mai mergea prea bine, dar înaintau cam în același ritm. Se împleticeau fără să scoată vreo vorbă și în fiecare zi au făcut tabăra tot mai devreme și au căutat bulbi și lemne de foc, iar noaptea au dormit direct pe pământ sau pe lespezi uscate de piatră, încălziți de flăcările focului.

A venit apoi și ziua când toți erau la capătul puterilor. Atunci, Piciorul-Rău a fost cel care i-a ajutat să înainteze,

pentru că era singurul în care mușchii nu se topiseră cu totul. În timp ce înainta, Piciorul-Rău reușea să tragă mai tare, deși avea dureri atroce. De aceea, câteodată, Loon trăgea sania singur, câteodată cu Thorn, o dată chiar cu Elga, care a plâns de frustrare pentru că trebuia să stea întinsă și să fie trasă astfel. Însă Loon a insistat ca ea să se odihnească. În comparație cu ei, Piciorul-Rău era proaspăt și Loon a învățat curând să reducă durerea la o mică înțepătură cumplită care îl ardea într-un singur punct la fiecare pas, o durere ce trebuia ignorată de parcă ar fi fost un oaspete nedorit, un intrus, cineva prin dreptul căruia merita să treacă fără să îl ia în seamă de fiecare dată, ca și cum ar fi fost o hienă sau o știucă. Acea atitudine îl ajuta, pas după pas. Cel de-al treilea suflu, ori un avânt dincolo de cel de-al treilea, pătrunsese în el și a scrâșnit din dinți. I-a simțit puterea în porțiunile din Piciorul-Rău care nu îl dureau. Acum nici măcar Piciorul-Bun nu era la fel de rezistent ca Piciorul-Rău.

Sunt al treilea avânt
Vin la tine
Când nu ți-a mai rămas nimic
Când nu poți continua
Însă trebuie să mergi mai departe
În clipa în care este nevoie

Odihnindu-se după fiecare trei sau patru pași, în acea după-amiază au urcat un versant împădurit și înzăpezit și au ajuns pe o culme dezgolită care mergea dinspre sud-vest spre nord-est. Acolo, Thorn și-a pus palma streașină la ochi și a privit concentrat spre răsărit.

Brusc, a spus, arătând cu degetul:

— Ia te uită, ce este asta? Vedeți culmea aceea de la orizont, dincolo de copaci? Aceea e Calota de Gheață de Miazăzi. Puy Mir.

— Ești sigur? a întrebat Loon reticent.

Thorn a continuat să se uite în acea direcție. Apoi i-a privit pe Elga și Loon surâzând. Venind pe neașteptate și

arătând respingător, era ca un zâmbet de șarpe, dar tot zâmbet rămânea.

— Sunt sigur.

Ideea că știau unde se află i-a ajutat mult să-și recapete o stare de spirit bună. Însă necazurile lor nu se încheiaseră încă, nicidecum. Calota de Gheață de Miazăzi era departe spre apus față de tabăra lor și toate râurile și chiar pâraiele erau dezghețate și umflate de apa din zăpada topită. Nu mai erau siliți să traverseze pe gheață, ceea ce însemna o ușurare după ce văzuseră acea descătușare; dar erau prea slăbiți pentru a traversa pâraie printr-un vad unde apa le-ar fi trecut de glezne. Tabăra se afla la răsărit de locul în care erau, dar prăpăstiile se întindeau de la nord-est spre sud-vest, de aceea erau siliți să meargă pieziș față de destinația lor și să traverseze râu după râu. De obicei, cea mai lesnicioasă cale era câte un copac prăbușit de-a latul lor. Cum nu se putea încrede în Piciorul-Rău că îl va susține în echilibru, Loon socotea acei bușteni la fel de înspăimântători ca orice pârâu. La fiecare asemenea traversare se trăgea peste copacii căzuți sau se târa, chiar dacă ei erau atât de groși, încât în mod obișnuit ar fi putut traversa chiar mergând în mâini. În acest timp, Elga și Thorn, care își mai reveniseră întrucâtva, trebuiau să traverseze ținând cele două capete ale lui Click și să ridice cadavrul, care arăta ca un buștean învelit în blănuri, peste și printre crengile copacilor căzuți. Loon nu putea face nimic pentru a-i ajuta.

Acum, pe măsură ce zilele se încălziseră până dincolo de temperatura de îngheț, de la miezul zilei și până după apusul soarelui, Click se dezgheța puțin după-amiaza și îngheța din nou noaptea. Prin urmare, carnea lui se strica. Într-o noapte, după ce au ros câteva coaste de-ale lui, Thorn a făcut o nouă incursiune la cadavru și a revenit lângă foc aducând trei pungi cu carne pe care le-a aruncat într-un morman de zăpadă din apropiere.

— Poți merge tot timpul? l-a întrebat el pe Loon.

— Da, a răspuns el, sperând că spune adevărul.

— Bine. Mâine îl lăsăm aici pe Click. Ne vom întoarce mai târziu ca să îl îngropăm cum se cuvine.

Dintr-o pungă, a scos obielele lui Click și le-a pus în foc

să ardă, cântând un cântec de rămas-bun către spiritul străvechiului:

Acum, când ești plecat, te-am iubit
Acum, când ești plecat, îți mulțumim
Acum te odihnești în ceruri
Și noi ne vom aminti mereu de tine

După ce au petrecut împreună în jurul focului încă o noapte friguroasă, una în care Loon nu a mai fost vizitat de spiritul lui Click, s-au trezit bătuți de un vânt dinspre miazănoapte. Situația era foarte nefericită; vântul era de departe cel mai rău dușman al lor; ar fi preferat ninsoarea sau chiar ploaia. Părea că norocul îi părăsise cu totul, poate pentru că îl trataseră pe Click în acel fel, însă, în orice caz, era rău.

După ce s-au înfofolit cât au putut de bine, s-au dus toți la rămășițele cadavrului, l-au cărat într-o porțiune unde erau stânci cu fața spre miazăzi și l-au lăsat acolo, pradă păsărilor. Purtați de vânt, ulii șoricari deja pluteau în jur. Thorn a intonat cântecul de înmormântare și i-a promis lui Click că se va întoarce și-i va aduna osemintele rămase pentru a le îngropa cum se cuvine când va veni vremea potrivită.

Apoi au pornit la drum singuri.

Atât cât a putut, Loon a mers sprijinindu-se pe toiege, dar Piciorul-Rău a trebuit să-și dea silința, nu exista altă cale. După-amiaza, ori de câte ori se aflau pe rămășițele de zăpadă, încă era bine să poarte tălpigii, iar asta îi solicita mult Piciorul-Rău. Loon trebuia doar să treacă peste acel scurt moment de durere imensă. Dimineața, când se simțea țeapăn și când în jur era liniște, putea chiar auzi clicul când simțea durerea urcând în susul piciorului. Suna ca unul dintre cuvintele pe care le scotea Click, de aceea Loon a avut impresia că acesta preluase totul de la Piciorul-Rău, dar și de la Crouch, iar acum se instalase în locul lor. Click se mutase în el pentru a protesta față de

tratamentul camarazilor lui după moarte, ori poate pentru a-l ajuta să meargă mai departe. Pas cu pas, Click trimitea câte un clic în ființa lui.

Thorn a menținut un ritm constant, deși, când se apropiau de o culme care părea că le va oferi o privire spre răsărit, urca panta cu o iuțeală care îi sugera lui Loon că bătrânul încă avea rezerve de energie. Elga se mișca mai încet și Loon și-a dat seama că ea era la capătul puterilor. Consumase tot ce se putuse din propria grăsime și acum ajunsese ca o umbră. Însă era încăpățânată. Știa asta foarte bine și a văzut-o în felul în care își ținea umerii, în cuta adâncă dintre sprâncene, dar și în privire. Acum, când ajunseseră atât de aproape, nu ar fi vrut cu niciun chip să se oprească.

Deci totul se reducea la izolarea lui Click la singura opoziție pe care o avea: aceeași înțepătură dureroasă ce revenea mereu. Iar apoi trebuia să continue, chinuit doar de acea durere. Peste teren umed, peste stânci, peste petice de zăpadă mâncată de soare ce nu puteau fi ocolite; înaintau cu mare dificultate, fie când totul era tare dimineața sau moale după-amiaza. În susul ravenelor și peste trecători, câteodată urmau poteci făcute de animale, dar pe care se aflau și semne lăsate de oameni. Păstrau drumul spre răsărit. Când ajungeau pe câte o culme înaltă priveau însetați spre răsărit, iar Thorn arăta către vreun amănunt pe care îl recunoștea și mergeau mai departe; coborau spre următorul râu pe care trebuiau să-l traverseze, spre următorul versant, spre următoarea trecătoare.

În noaptea aceea, lângă foc, au mâncat ultimele fărâmițe din carnea lui Click, iar Thorn a făcut focul mai mare ca niciodată și și-a încălzit mâinile în flăcări, dansând ușor pe loc:

— Mâine vom ajunge acolo, a spus el.

— Chiar așa? au exclamat Loon și Elga într-un singur glas.

S-au uitat unul la celălalt, trăind aceeași uimire.

— Mâine sau în ziua următoare dacă mâine vom merge

mai încet. Dar nu are importanță. Vom reuși. Îți mulțumesc, Click, îți mulțumesc, Click, mulțumesc, mulțumesc.

A doua zi, după ce s-au trezit, au băut apă, au rămas lângă foc să se încălzească și apoi au plecat să-și facă nevoile. S-au ridicat înțepeniți, cu greu, și au pornit din nou la drum. Când ziua s-a scurs și au ajuns la ceea ce Thorn a spus că era un afluent al Râului de Miazănoapte de Apus, Elga și-a legat tălpigii și a pornit în frunte în josul unei văi presărate de petice de zăpadă mâncate de soare, făcând urme pe care să poată călca Loon; Thorn s-a ținut aproape. Acum, chiar spre ultima etapă a călătoriei lor, Thorn mergea mult mai încet, făcând fiecare pas de parcă asta i-ar fi solicitat toată forța, ca și cum ar fi fost istovit, lipsit de cel de-al doilea sau al treilea avânt; doar câte un pas, fiecare solicitându-l la maximum. Așadar, din acel punct de vedere, ajunsese ca Loon, care s-a întrebat dacă nu cumva se rănise ori rămăsese fără suflu. Thorn se mulțumea să clatine din cap ori de câte ori Loon îl întreba cum se simte, iar apoi pășea în același ritm.

— Nu uita! a spus Loon, imitând glasul lui Thorn când acesta îi ținea lecții, într-o călătorie de douăzeci-douăzeci de zile se poate întâmpla să te împiedici la ultimul pas!

Thorn nu a făcut decât să clatine din cap. Era prea epuizat ca să îl contrazică. Însă tot el spusese mereu că o mică înțepătură putea îndrepta spiritul cuiva în direcția potrivită. De aceea, Loon a continuat să îl sâcâie. Auzise de multe ori următoarele vorbe:

— Da, a repetat el pe tonul folosit de Thorn, într-o călătorie de douăzeci-douăzeci de ani poți distruge totul când faci ultimul pas! Deci nu o face!

Aproape că a izbucnit în râs, pentru că auzise asta de nenumărate ori.

Prima caracteristică a peisajului pe care a recunoscut-o Loon, fără să i-o sugereze nimeni, a fost bolovanul uriaș care se afla în mijlocul Râului de Miazănoapte de Apus,

care ocupa mai toată albia. Încremenit, s-a uitat lung la el. Un mic grăunte de ușurare a crescut în ființa lui, chiar înapoia buricului. Când rătăciseră prin acel canion, ajunsese deseori acolo cu Hawk și Moss; desenul în cărbune înfățișând un urs de peșteră pe care îl făcuse atunci era încă acolo, pe peretele mare și alb al rocii care cobora abrupt spre apă. Trebuise să urce pe bolovan din cealaltă parte, iar apoi să coboare și să deseneze cât se afla cu capul în jos. Hawk și Moss râseseră atunci să le crape burțile. Însă ursul, având fruntea teșită, părea să pășească, uitându-se la privitorii de pe mal, ca și cum s-ar fi gândit pe care să îl atace primul. O lucrare excelentă pentru cineva care stătuse cu capul în jos, iar Loon s-a trezit lăcrimând văzând-o, nu atât pentru desen și nici măcar pentru că ajunsese acasă, ci pentru că, nu după multă vreme, va putea călca pe Piciorul-Rău. Acum mai avea de făcut doar un număr știut de pași. Se găseau doar la o jumătate de zi de mers până acasă.

Însă le-a trebuit mai mult de-atât. Cu toate acestea, în lumina încă bună a zilei, spre sfârșitul după-amiezii, când totul era iluminat gălbui dintr-o parte și cerul se întuneca, iar lumea devenea mare odată cu apropierea nopții, au urcat șontâcăit spre Trecătoarea de Apus, în urma umbrelor lungi, aruncate de propriile trupuri. Au privit spre pajiștea care se oprea într-un zid de piatră. Era pustie. Dar apoi, de după un copac, a apărut Heather.

Când i-a văzut, s-a oprit brusc. O clipă a înghețat de uimire. Apoi a întors capul peste umăr și a spus:

— Copile, au sosit părinții tăi! Până și nenumitul se afla între ei.

Apoi s-a așezat pe neașteptate pe un buștean și i-a urmărit cu ochi mari în timp ce se apropiau.

— Am crezut că ați pierit, a exclamat ea, apoi și-a prins fața între palme.

Copilul s-a uitat curios la Elga, care și-a lepădat toiegele și l-a prins în brațe, apoi l-a ridicat în aer. Între spaimă și uimire uriașă, copilul a coborât privirea spre ea. Loon li s-a alăturat și amândoi au luat în brațe copilul care a început

să suspine și să se zbată pentru a scăpa de strânsoare.

Urmărindu-i de pe bușteanul pe care se așezase, Heather și-a șters fața.

— Ești un băiețel norocos, a spus ea.

S-a ridicat și i-a îmbrățișat pe Elga, apoi pe Loon, apoi chiar pe Thorn.

— Ce s-a întâmplat cu Click? a întrebat ea.

Thorn a clătinat din cap.

— A murit. O să-ți povestesc mai târziu.

Heather l-a examinat. În cele din urmă, a zis:

— Din câte văd, ești mai urât ca niciodată.

— Mi-ai furat frumusețea demult, i-a răspuns Thorn întorcându-i spatele.

— Hai, ia sacii noștri! Ia-l și pe al lui Loon! Iar a avut necazuri cu piciorul stâng.

— Pentru asta îi poate aduce mulțumiri șamanului pe care l-a avut.

— Femeie! a spus Thorn. Ține-ți gura! Iar acum, lasă vorba și ajută-ne să ajungem în tabără. Suntem osteniți.

TOATE LUMILE SE UNESC

Tabăra Lupilor de sub micul adăpost din piatră domina Pajiștea Buclei, Dealul Buclei, Bizonul de Piatră, râul în defileul lui. Apusul de soare de la mijlocul verii își arunca razele dinspre defileu spre vest, trecând prin fumul care se înălța din focul Lupilor. Acasă acasă acasă acasă acasă.

Cărând toate lucrurile lor, Heather i-a condus spre tabără, iar în amurgul târziu, după apusul soarelui, când au coborât șchiopătând ultima porțiune a potecii de lângă râu până acasă, iar lumina focului li se reflecta în față, toți erau măști ale propriilor chipuri, exprimându-și bucuria față de întoarcerea nesperată a călătorilor: Hawk și Moss i-au strigat, i-au îmbrățișat, gata să-i sugrume, iar restul membrilor haitei au întins mâinile să îi atingă pe toți ceilalți pentru a se convinge că erau în carne și oase. Totul era o uriașă surpriză. Până și Sage l-a sărutat pe Loon. Asta i-a adus aminte lui Loon de noaptea în care se întorsese din pribegie, însă de această dată era ceva azvârlit peste cer, spre un loc de vis mai real decât realitatea. Or, momentul acela era realul real, incontestabil ca durerea care i se citea pe chip.

Au rămas o vreme să vorbească și să soarbă zeamă de rață, până când oboseala i-a doborât pe călătorii care au fost duși pe brațe spre paturile lor. Întreaga noapte, în vis, Loon a văzut toate acele chipuri luminate de flăcări ca pe niște măști. Haita lui.

În ziua următoare s-a trezit târziu și a mers șchiopătând, ca un om din lemn, până la capătul răsăritean al taberei. Bizonul de Piatră încă se arcuia peste râu, lumina dimineții se furișa prin defileu, tabăra se cocea în razele soarelui, aerul era încărcat de miresmele verii, de clipocitul apei râului și de ciripitul păsărilor. Fiecare copac devenise un stup de albine. Cerul era albastru și i s-a părut imposibil că, în urmă cu doar câteva zile, înghețaseră în crivăț și ninsoare. Uneori așa era luna a șasea. Și, fie că era sau nu acolo, casa rămânea tot casă. Loon a continuat să

privească în jur, s-a așezat și a atins pământul, ba chiar a gustat puțină țărână. Îi venea greu să creadă. Senzația pe care o avea era ca aceea pe care o simțea când vedea un mugur, știind că acesta va crește, devenind altceva.

Reveniți în viața haitei lor, Loon, Elga și Thorn s-au odihnit și au mâncat, după care s-au odihnit din nou. Copilul stătea lipit de Elga și nu o scăpa din ochi nicio clipă. Seara, stătea între Elga și Loon sau în poala unuia dintre ei, dar ținându-se strâns cu degetele mici de îmbrăcămintea lor. Văzând toate acestea, Heather clătina din cap și spunea:

— Ești un băiețel norocos. Credeam că o să rămâi orfan.

Toți voiau să audă încă o dată poveștile spuse de Thorn în jurul focului și el povestea, vorbind răgușit și privind fix spre flăcări sau spre cer și stele. Câteodată, după ce termina o poveste, cineva îl ruga să o spună pe aceea despre salvarea lui Loon și a lui Elga. Însă Thorn clătina din cap.

— Încă n-o pot spune. Nu sunt pregătit.

Desigur, oamenii știau că străvechiul murise în timpul salvării, așa că îi dădeau pace lui Thorn, pentru a le spune povestea la momentul potrivit. În afară de asta, el părea dispus să le spună oricare dintre poveștile vechi, începând cu cea a glutonului care scosese vara din iarnă și, după cum spunea acum, părea să semene cu ceea ce tocmai reușise, smulgându-i pe Loon și Elga din înghețatul miazănoapte și aducându-i înapoi în adăpostul însorit. O rostea cu o satisfacție ce putea fi simțită.

Adevărat, parcă fiecare poveste pe care o spunea îi aducea o plăcere mai mare decât până atunci. Apoi, în multe dimineți, se așeza alături de Loon și îi cerea să spună povești proprii. Dădea din cap și îl învăța cum să procedeze pentru a și le reaminti. Lecțiile acelea nu semănau cu cele de până atunci, când vorbele lui Thorn îi intrau lui Loon pe o ureche și îi ieșeau pe cealaltă. Acum, Loon urmărea cu atenție chipul bătrânului șaman când vorbea și a descoperit că astfel ținea minte mai multe

dintre cuvintele lui și reușea să repete povestea cam în același fel, câteodată revăzând în memorie chipul lui Thorn povestind-o, la care se adăugau privirile aruncate de el, micile încruntări și zâmbete strâmbe, dar, mai presus de toate, tonul vocii lui. Loon a cioplit pe câteva bețe unele ziceri ale lui Thorn, ziceri care să îi slujească mai târziu.

Pe de altă parte, regulile memorării îi erau clare acum, dar deveniseră și mai folositoare: regula treilor, cea a creșterii și descreșterii, a ajutoarelor și a corvezilor acestora și așa mai departe. Încă îi venea greu să facă toate acestea și, chiar și când reușea, peste două săptămâni descoperea că le uitase din nou. Și pentru că acum voia să-i facă pe plac lui Thorn, se arăta mai nemulțumit ca niciodată când uita unele fragmente. Simțea un ușor gol în stomac când își dădea seama că acum, când se întorsese între ai lui, salvat, trebuia să învețe toate acele povești, deși nu avea să le stăpânească vreodată perfect. Până atunci nu crezuse că va trebui să facă lucruri pe care doar un bărbat le putea face.

Însă în cea mai mare parte a timpului era fericit. O urmărea pe Elga mâncând ca o nurcă, rotunjindu-se parcă în fața ochilor lui și abia dacă îi venea să creadă că ea se afla acolo, între membrii haitei. Simțea că visează și se temea câteodată că, într-o zi, când lumina soarelui va face ceața din defileu să capete o nuanță gălbuie, s-ar putea trezi într-o altă lume, în care nu se întâmplase nimic din toate aceste lucruri. Faptul că o aduseseră înapoi pe Elga îl uimea neîncetat; nu reușea să treacă de acea stare și va rămâne mereu puțin descumpănit. Nu voia să se mai întâmple ceva nici pe departe asemănător.

Heather s-a arătat sincer încântată că ei se întorseseră.

— A fost plicticos cât detestatul nu a fost aici ca să își rostească toate prostiile lui. Mai toți bărbații din haită sunt proști, iar femeile au o confruntare acum, așa că nu mai am cu cine sta de vorbă. Iar o haită are nevoie de un șaman, așa cred eu, chiar dacă el seamănă cu un șarpe.

S-a uitat cu atenție la Loon.

— Mă bucur că te-ai întors și tu, Loon. Dar ascultă-mă:

trebuie să porți de grijă acelei glezne, altfel o să rămâi beteag toată viața. Încă ești tânăr, abia ai trecut pragul spre bărbăție. Doar nu vrei să fii olog vreme de douăzeci de ani. Ca să te descurci în lumea asta, ai nevoie de ambele picioare!

— Știu, a spus Loon, frământându-se. Știu, crede-mă.

— Atunci, de ce mergi peste tot prin tabără?

Loon a rămas surprins.

— Pentru că trebuie să îi ajut pe ceilalți! Nu pot sta locului așteptând să fiu hrănit ca un bebeluș. Chiar dacă nu merg la vânătoare, măcar pot ajuta la strângerea lemnelor de foc.

Auzind asta, Heather a clătinat din cap.

— O duceam destul de bine înainte de întoarcerea voastră. Nu avem nevoie de voi. Ascultă! Dacă nu stai liniștit o lună ca să-ți odihnești laba piciorului, nu vei mai fi niciodată în stare să vânezi. Avem nevoie de tine ca vânător, iar prin tabără ne putem lipsi o vreme de ajutorul tău. Toată lumea va înțelege. Chiar și Ibex. Iar dacă nu va înțelege, o să-l silesc eu.

Aceste ultime cuvinte, rostite pe un ton sumbru, l-au făcut pe Loon să tremure puțin.

Tonul ei a fost însoțit de o privire întunecată cu care l-a țintuit.

— Așadar, o să faci ce-ți spun sau nu?

— O să încerc.

După aceea, Loon a rămas în tabără, chiar și în cursul zilei, când toată lumea făcea câte ceva. S-a ocupat de Lucky și de alți copii, a făcut lame din pietre, a curățat piei și a croit și cusut haine și obiele noi pentru Elga. Cosea destul de bine, dar unele dintre femei făceau haine mult mai frumoase decât ale lui, așa că a renunțat și s-a apucat să cioplească siluete din bețe, să macine pământ sângeriu pentru a-l transforma în pudră, dar și să recite unele dintre poveștile pe care le învăța. Indiferent ce făcea, Heather nu voia ca el să stea pe picioare. În multe zile și chiar în fiecare seară, ea încălzea apă în găleți punând pietre încinse în ele, după care turna apa fierbinte în pungi din

piele și le așeza peste glezna Piciorului-Rău. A încercat și câteva dintre compresele ei, deși, după ce a examinat glezna după o asemenea compresă, a clătinat din cap în semn de îndoială. Era limpede că apa fierbinte îl ajuta cel mai mult, iar Loon simțea același lucru. După ce apa se răcea, ea îi ținea laba piciorului și glezna între mâini și apăsa ușor pielea peste partea inflamată, încercând să descopere punctul dureros sau să îl dea cu vreo alifie.

— Ar trebui să faci asta și singur, i-a spus ea. Tu simți mai bine locul dureros. Câteodată, dacă se rupe, ligamentul sau tendonul nu se mai vindecă. Alteori, da. Multe dintre aceste rupturi sau smulgeri se refac, cu toate că nu te aștepți. Ai putea trece peste asta. Însă cel puțin vei putea merge fără să ai dureri.

— Ar fi bine și așa.

Era adevărat că nu mai avea dureri atât de cumplite ca în timpul drumului de întoarcere. Însă la anumite mișcări sau dacă se dezechilibra, mica izbucnire de durere țâșnea în partea de sus a piciorului. Heather și-a dat seama de asta și, pe de altă parte, a înțeles că el nu va putea să stea prin tabără multă vreme. Curând avea să se împlinească o lună de când se ferea de orice efort; peste puțin timp trebuia să se pregătească pentru a porni spre miazănoapte; de aceea, va trebui să se ridice pe ambele picioare și să facă o încercare. Drept urmare, într-o dimineață i-a spus că îi va pregăti o încălțare lecuitoare.

— Ce înseamnă asta?

— Să-ți arăt.

L-a pus să se așeze în soare, alături de niște bețe, coarne, bucăți din colți de mamut, tendoane, fâșii de piele și sfori făcute din scoarță de cedru și le-a trebuit o dimineață întreagă pentru a face un cadru din lemn asemănător unei ghete, folosind curele din piele pentru ca Heather să îl poată lega de laba piciorului, glezna și pulpa lui. Cu acea ramă prinsă de laba piciorului și gambă, până la genunchi, putea merge doar pășind în față, călcând de fiecare dată pe talpă. Asta îl făcea să șchiopăteze în continuare, însă, indiferent cum ar fi călcat, indiferent ce

ar fi făcut, laba piciorului stâng și glezna îi erau susținute în aceeași poziție. Și, într-adevăr, atunci când purta încălțarea specială nu mai simțea acel clic, nici măcar când pășea rar.

Acum putea ajuta la strângerea de lemne pentru foc și făcea și alte lucruri în tabără. Când au început zilele celei de-a șaptea luni, a continuat să poarte gheata din lemn și să își pună noaptea comprese calde la gleznă. Simțea mai puține dureri în acea porțiune și a observat că umflătura scăzuse. Era lent, se mișca urât, după cum s-a exprimat Hawk, însă a sosit și ziua în care s-a putut lipsi de gheată și a mers desculț fără să simtă nicio durere în gleznă. Avea o rigiditate și o slăbiciune acolo în comparație cu Piciorul-Bun, dar scăpase de durere. Asta l-a uimit; nu se așteptase, nu îndrăznise să spere. Heather îl lecuise!

Când i-a spus asta, ea a clătinat din cap.

— Nu, nu. Corpul tău s-a lecuit singur. Dar știu ce încerci să zici. Când ai dureri, ți-e greu să crezi că trupul tău se poate vindeca singur. De cele mai multe ori gândești invers. Ne destrămăm și murim, așa stau lucrurile. Dar câteodată se întâmplă vindecarea. Am văzut-o de prea multe ori ca să am îndoieli și am simțit-o chiar eu o dată sau de două ori. Nu, vindecarea e reală. Dar de ce apare ea în noi doar câteodată? Cu o expresie întunecată pe față, a clătinat din cap. Nimeni nu știe. Adevărul e că nu știm nimic. Știm doar găinațul pe care Corbul ni-l scapă în cap, doar ceea ce curge din fundul lumii asupra noastră. Dar nimeni nu știe ce ne pregătește lumea de sus, de ce ne alegem cu găinațuri în cap.

Stăteau la soare, rezemați de peretele falezei, iar mirosurile de cimbru, piatră cenușie și de râu înviorau aerul care se încălzea. Încet și precaut, Loon și-a rotit glezna și nu și-a putut reține un zâmbet.

— Azi avem parte de un găinaț bun, a spus el, mirosind aerul și privind în jur.

Ea s-a uitat urât la el, pentru că încă voia să își păstreze proasta dispoziție. În cele din urmă, Heather a schimbat subiectul. Avea o listă de plante pe care el trebuia să le

culeagă și să i le aducă. Nu era nevoie să se grăbească și i-a sugerat să ia cu el gheata din lemn în cazul în care va avea nevoie de ea.

— Nu merită să te rănești din nou tocmai acum, când te-ai făcut bine.

Să culegi plante era treabă de femeie, dar o făceau și băieții, bătrânii sau șamanii, îndeosebi în acea lună. Multe fete lucrau pentru Heather și astfel învățau ce știa despre plante, lecuire și moșit, fără ca ea să facă ceva deosebit din asta. Loon ar fi vrut ca și Thorn să procedeze astfel în ceea ce privește treburile legate de șamanism. Însă femeile făceau lucrurile altfel. Multe dintre ele plecau ziua să pună capcane. Dispăreau în susul sau în josul râului ca să așeze lațuri în apă pentru a prinde bizami. Unele știau să arunce cu lancea în animale mici din defileu, ucideau câteva surori pentru a face timpul să treacă în perioadele de sângerare, când unele erau morocănoase. Da, în felul lor, fie că ieșeau sau nu din tabără, toate femeile erau vânători. Unele dintre cele care rămâneau în tabără îi inspirau teamă. Ele judecau. Îi puteau tăia beregata dacă astfel obțineau ce voiau. Chiar și Elga, în ciuda căldurii ei și a felului în care îl iubea, a felului în care îl primea în ea, a felului în care îl trăsese pe sanie spre casă, chiar și ea avea o privire care semăna mai curând cu a unui urs de peșteră decât cu a unui elan. Nu trebuia să o supere, mai ales acum. Asta era bine, pentru că Loon voia doar ce voia ea. Și, oricum, privirea ei de urs de peșteră era îndreptată mai mult spre Thunder, Bluejay și Sage.

Era mai bine să se ferească. A traversat Bizonul de Piatră și a rătăcit prin pădurile dese de pe pantele aflate cu fața spre miazănoapte de pe malul celălalt al Urdechei, căutând spânz, mătrăgună, mentă, ciuperci și trufe. Le-a găsit sub frunze de ferigă sau în jurul izvorașelor care ieșeau șipotind din crăpăturile stâncilor de pe zidul umbros și spart al defileului, deseori din locurile în care falezele întâlneau pădurea care cobora spre fundul lui. Locurile aflate la umbră adăposteau plante care nu creșteau altundeva. Bolovanii umbriți permanent erau

acoperiți cu mușchi și licheni, având la bază ferigi și rețele întinse de tufișuri. Mirosurile răcoroase și umede erau parfumate de flori mici și de aroma uscată a cimbrului care se înălța în aerul însorit. Măcălendri ciuguleau în jurul lui pe solul pădurii. Erau cunoscute ca păsări calme și înțelepte care stăteau în preajma oamenilor dacă aceștia nu le deranjau. Loon s-a simțit binecuvântat de prezența lor. Pe partea cealaltă a defileului, unde era soare, acele pinilor se legănau sclipitor în vânt.

Loon a pășit fără să aibă dureri, punând mereu la încercare miracolul. A descoperit că el exista, apoi s-a lăsat în genunchi lângă un strat promițător de ferigi și a scotocit pe sub ele în căutare de mătrăgună. Când și când se ridica și cobora privirea spre râul care aluneca prin defileu, spre tabăra aflată dincolo de fluviu. Era plăcut felul în care mai toate ieșiturile bune din defileu se aflau sub pereții de pe partea dinspre miazănoapte, așadar cu fața spre soare. Râul voise ca oamenii să se simtă bine în albia lui și aranjase lucrurile așa cum se cuvenea. Ieșiturile de pe partea umbrită erau nefolosite, deoarece prezentau locurile cele mai umede. Însă ofereau adăpost prielnic plantelor iubitoare de umbră.

S-a ridicat, a strivit sub nas frunzele și mugurii de flori ale mentei și a simțit mirosul pătrunzându-i până în minte. Privind spre tabără, i-a văzut pe Elga și Lucky stând lângă foc; Elga găurea o bucată de piele cu o sulă din os, iar Lucky își făcea de lucru cu ceva ce semăna cu sulele mici din lemn, pe care le cioplise Loon.

Îi era greu să creadă că nu visa. Însă iată-l, în picioare, scăpat de dureri, în aerul răcoros al unei dimineți ca oricare alta. De fapt, aventurile prin care trecuseră erau acum vise, chiar dacă ele încă păreau să îl amenințe. Reale la vremea lor, înfiorătoare și pline de deznădejde, dar acum dispăruseră. Lucrurile nu se puteau întâmpla altfel decât se întâmplaseră, nu îi puteau aduce mai multă suferință decât îi aduseseră. Nu trebuia să se mai teamă de ele. Se trezise, pătrunzând în visul care nu era vis. Din lumea în care fusese, pășise încă o dată în următoarea.

Toate lumile se întâlnesc. Era momentul să simtă asta și să fie fericit.

Dar Thorn nu era fericit. La început, Loon a rămas surprins descoperind asta. Apoi a început să înțeleagă: Thorn nu va fi niciodată fericit. Nu îi stătea în fire. Poate că toți bătrânii erau așa. Dar nu, Windy fusese la fel de fericită ca toți ceilalți, chiar până la sfârșit. Însă așa era Thorn. Oare așa fusese mereu? Loon nu-și putea aminti.

Într-o seară, ședeau în jurul focului și mâncau somon fript și un terci din semințe pe care Thunder îl pregătise pe o piatră încinsă. Thorn stătea în picioare și bea ceva dintr-un polonic, iar Loon era așezat lângă foc, masându-și laba piciorului stâng și pipăind întăriturile de sub piele și carne, nedureroase. A ridicat ochii, pentru că Thorn tresărise, și a văzut că acesta se uita la ceva peste capul lui, dincolo de foc, iar fața lui era ca o mască din lemn care strălucește în lumina focului. Nu a observat vreo schimbare în purtarea celorlalți care au continuat să flecărească despre una sau alta: doar Thorn încremenise. Brusc, Loon și-a dat seama că Thorn vedea stafia lui Click. Asta spunea fața lui ca o mască.

Loon a simțit un nod în stomac, iar părul de pe antebrațe i s-a zbârlit. Nu a îndrăznit să se întoarcă ca să vadă și el stafia, era prea speriat; Click putea apărea pe jumătate mâncat, sângerând, cu ochii injectați și dornici de răzbunare și cu dinții transformați în colți. Pentru nimic în lume nu s-ar fi întors ca să vadă asta.

Thorn a rămas transfigurat. Momentul s-a prelungit: în lumina roșiatică a focului, oamenii haitei au continuat să vorbească între ei. Fără să vrea, Loon a devenit curios. Voia să vadă fără să privească, să știe fără să vadă. Ținându-și răsuflarea și simțindu-și stomacul strâns, a întors capul și a coborât ochii spre foc; apoi, îndreptându-și ochii spre dreapta, a aruncat o privire peste flăcări, în direcția în care se uita Thorn.

Bineînțeles, era Click. Stătea la marginea porțiunii iluminate de foc, în întunericul dintre doi copaci, astfel că variațiile flăcărilor îl făceau să apară și să dispară. Însă sigur era Click. Fața lui palidă părea înghețată, părul și

barba erau brumate de promoroacă, însă avea ochii vii și erau ațintiți asupra lui Thorn. Expresia lui arăta reproșul. Toate părțile trupului pe care ei le mâncaseră păreau să se afle pe sub mantia lui din blană de urs.

Apoi, privirea lui înghețată s-a mutat de la Thorn spre Loon, iar acesta, complet speriat, și-a întors capul înapoi. Fața îi dădea mâncărimi intense. Thorn a aruncat o privire spre Loon, apoi s-a uitat spre Click. Expresia lui arăta că încă îl vedea. Loon s-a ghemuit cu capul plecat, incapabil să facă altceva decât să își mijească ochii spre Thorn.

Foarte încet, acesta a scos fluierul de sub centură și a cântat o melodie care i-a amintit lui Loon de cântecul care se numea Nebunii Lupilor. Apoi a schimbat tonul, iar Loon a recunoscut o versiune a șuieratului scos de Click când mergea, transformat într-un fel de lamentație. Unu-doi-trei, unu-doi-trei. Cât a cântat, Thorn a privit drept peste foc, spre Click. În cele din urmă, a încheiat, a sărutat fluierul și l-a pus deoparte. Apoi s-a răsucit pe călcâie și a plecat spre patul lui.

De atunci, stafia lui Click a început să apară mereu în jurul taberei. Noaptea, lângă foc, Loon își dădea deseori seama că Thorn îl vedea pe Click dincolo de cercul de lumină al focului, ca pe o hienă care stătea la marginea unui teren de vânătoare. Când se întâmpla așa, Thorn cânta la fluier, dar lui Loon i s-a părut că nu era de ajuns. Probabil că, după ce vor înmormânta cum se cuvenea osemintele lui Click, spiritul lui va fi mulțumit și va pleca. Loon își punea speranțe în această idee.

Thorn își petrecea zilele având pe față o încruntare care îi trăda suferința. Arăta mai mult ca niciodată ca un șarpe negru. Câteodată, Loon reușea să îi distragă atenția cu un nod sau un corn sculptat, sau cu ceva scrijelit pe o bucată de gresie, sau cu vreun animal pictat pe o placă din lemn. Totodată, a spus multe dintre poveștile preferate de Thorn, printre care cea despre bărbatul care s-a căsătorit cu o soție de lebădoi și și-a distrus viața, încheind-o ca pescăruș. Asta îl făcea pe Thorn să arboreze un zâmbet

foarte sumbru când Loon încheia povestea.

— Bine rostit, tinere! Asta ți-e adevărata poveste. Și te pricepi din ce în ce mai bine să o spui. Mult mai bine decât atunci, la dansul ritual. Acum ai pus suflet în sfârșitul poveștii. Știi cum trebuie simțită, adevărat? Dar nu uita partea despre bătrânul care îl ajută.

În acea lună a verii se apropia și luna plină. La un moment dat, au hotărât să nu mai meargă la sărbătoarea opt-opt în acel an. S-au exprimat o sumedenie de motive, dar principalul părea să fie dorința lui Schist de a evita o confruntare iminentă cu nordicii. El a sugerat ca toți să meargă până la Fluviul Somonului, să pescuiască și să își petreacă următoarele două săptămâni vânând în canioanele de la apus de calotele de gheață, renunțând să mai meargă spre stepa unde găseau reni pentru a merge după cai și boi moscați, oi și urși și toate celelalte creaturi ale apusului. Primăvara și vara fuseseră atâtea viscole, încât probabil că anul acela nici nu vor întâlni reni. Se știa că în anii cu viscole se mai întâmplase asta.

Bineînțeles că unii au socotit o greșeală o asemenea schimbare și, probabil cu excepția lui Loon, nimănui nu-i plăcea să rateze sărbătoarea opt-opt. Prin urmare, acesta era alt lucru care nu îl favoriza pe Schist. Își pierdea capacitatea de a face haita să simtă la unison. Ibex îi dojenea pe Hawk și Moss pentru una sau alta, iar Hawk nu se sfia să se răstească la Ibex, ținându-l în tot acest timp sub ochi pe Schist. Tinerii obțineau mereu ce voiau. Fără a o socoti pe Heather, Thorn, cel mai vârstnic dintre toți, trebuia să aplaneze toate disputele, deoarece era șamanul lor. Însă el era cu mintea în altă parte și nu le-a spus ce gândea despre modul în care haita își va petrece vara, ci s-a mulțumit să cânte din fluier tot mai mult în cursul zilelor.

În acea vară au rămas în tabără, iar unii dintre ei s-au dus la Fluviul Somonului pentru goana de toamnă a peștilor. Alții au plecat să vâneze turmele de cai care coborau pe defileu, împingându-i prin canioane foarte înguste, din care nu aveau cum să scape. Cei care au rămas în tabără au pus capcane pentru căprioare. Trebuiau să strângă hrană suficientă pentru a trece iarna, să aibă și pentru a le înapoia celor din Haita Corbului ce le dăduseră în primăvara foametei, dar și ceva în plus, în semn de mulțumire. Era o sarcină grea, mai ales după pierderea proviziilor de carne de ren și partea interesantă a fost că, în lunile care s-au scurs, au descoperit că se putea; mai puțin acoperirea datoriei față de Corbi.

— S-ar putea să mai amânăm cu un an restituirea datoriei, a recunoscut Schist. Ori să vedem ce se va întâmpla în primăvară și vom hotărî atunci.

— Va trebui să îi despăgubim și pe nordici, l-a avertizat Thorn. Când mergem la opt-opt anul viitor. Chiar dacă a fost greșeala lor. Judecătorii vor hotărî, iar decizia lor ar putea fi împotriva noastră. Prin urmare, trebuie să ne pregătim și pentru asta. Dar nu va fi vorba de hrană, trebuie să fie altceva.

Loon a venit cu o idee:

— Când am fugit de acolo, am luat câțiva dintre tălpigii lor de zăpadă și i-am fărâmat pe ceilalți. Așa că, le-am putea înapoia tălpigi, dar mai buni.

— Mai buni?

— Pot face tălpigi mai buni decât ai lor.

Rămas pe gânduri, Thorn a dat din cap.

— Astfel de lucruri le plac judecătorilor. Le vom spune că îi iertăm pe nordici că au răpit-o pe Elga, astfel că și ei vor trebui să ne ierte pentru ceea ce le-am făcut când v-am scos pe amândoi de acolo. Le vom înapoia tălpigii pe care i-am luat, dar vor fi mai buni. Să facem uitat trecutul, altfel vom lupta cu ei până la moarte. Iar judecătorilor nu le place ca oamenii să se încaiere la sărbătoarea opt-opt.

Schist a spus:

— Sună bine. Nimeni nu vrea ca oamenii ghețurilor să creadă că își pot impune voința asupra unui dans ritual. Așadar, s-ar putea să fie o idee bună. Și trebuie să ne întoarcem acolo.

Așadar, în căutările lui, Loon stătea cu ochii după lemn, ce putea fi folosit pentru confecționarea de tălpigi de zăpadă. Furaseră patru perechi, de aceea voia să facă tot atâtea, trecând în uitare perechile pe care le distrusese. Cele pe care le-a alcătuit aveau să se dovedească mai bune decât cele folosite de jende. Se gândise câteodată la asta când călca pe zăpada din apropierea mării întinse și sărate, când trăgea săniile oamenilor-jende. Aceștia trebuiau să își confecționeze tălpigii din ramuri mici și noduroase de molid, care creșteau în ravenele din apropierea așezării lor, la care adăugau bucăți de lemn adus de ape pe care le adunau de pe țărm. Copacii scunzi le ofereau doar bucăți scurte de lemn, de aceea tălpigii lor erau încropiți. Acolo, în soare, copacii erau mult mai mari și mai variați, astfel încât se găseau tot soiul de esențe de lemn care puteau fi folosite.

Și în acele momente, Loon a avut o imagine în fața ochilor pe care a pictat-o pe o piatră netedă. A avut convingerea că lucrul cel mai important pentru un tălpig era ca talpa să fie menținută pe loc, în vreme ce cadrul se putea totuși roti în sus și în jos pe după rotunjimea labei piciorului. Jende rezolvaseră problema acestor cerințe contrare prin legarea ghetelor înalte de bare transversale din colți de mamut, care traversau tălpigul imediat în spatele găurii pentru călcâi, astfel încât călcâiul ghetei se putea înclina prin tălpig în zăpadă când mergeau la deal și tălpigul rămânea plat când omul călca pe teren neted. Legătura în cruce făcută de ei funcționa binișor pe teren neted, dar și când se urca sau se cobora o pantă, însă pe un drum pieziș, gheata se răsucea și aluneca, astfel că trebuia făcut un efort mare pentru ca omul să își așeze laba piciorului cât de plat posibil pe tălpig, iar el să stea cât mai bine lipit de zăpadă. Când se mergea în diagonală,

acest lucru nu dădea roade, astfel că omul aluneca mereu, așa că legăturile se puteau rupe ușor, ori bara de sub talpă se frângea, îndepărtând-o de cadrul rotund. După cum suna o zicală, un tălpig frânt îți strică ziua; și totuși, acest lucru se întâmpla frecvent.

Pentru fixarea labei piciorului pe tălpig, Loon a socotit că trebuia să se lege o talpă de gheată din lemn de un băț dur în curmeziș peste partea din spate a găurii pentru degete și cu o legătură făcută din piele de urs, cusută de acea talpă de bocanc, astfel încât totul să facă permanent parte din tălpigul de zăpadă. După aceea, se punea gheata pe talpa din piele și se lega deasupra o învelitoare. Piciorul era stabilizat pe talpa din lemn, ceea ce făcea deplasarea în travers mult mai ușoară. Cu un cadru dintr-o singură vargă de frasin și cu barete late din piele puse în curmeziș sau din rădăcini de molid, legate de cadru, tălpigul ar fi fost foarte rezistent. Se putea sfătui cu Heather sau Sage privind cele mai potrivite noduri care trebuiau folosite. În plus, vârfuri din corn de animal legate sau lipite pe capul din față al tălpilor din lemn puteau asigura o aderență mai bună când se mergea la deal, ceea ce ar fi fost ceva deosebit. Și atunci când se mergea la vale, acestea vor fi retrase când talpa era lipită pe bocanc.

Le vedea cu ochiul minții și ar fi putut să le deseneze cu ușurință: erau cei mai buni tălpigi făcuți vreodată. Chiar dacă ar fi avut în minte ideea lui Loon, lucru de care se îndoia, pentru că nu făcuseră asta până atunci, nordicii nu aveau frasini în ținutul lor ca să reușească să-i facă. Ei trăiau în zona de coastă, în vreme ce Loon trăia într-un ținut deluros; poate că asta era sau nu explicația, dar la vremea potrivită, când vor proba tălpigii, nordicii vor descoperi că erau mai buni și nu îi vor mai confecționa după modelul vechi. Probabil. Merita să încerce.

În acea toamnă și iarnă, în vreme ce Thorn era chinuit de stafia lui Click, iar ceilalți acumulau grăsime pentru iarnă mâncând și dormind cât de mult se putea, Loon și-a petrecut mult timp în tabără, lucrând tălpigii. Câțiva

oameni din haită au manifestat interes față de ce făcea el, pentru că atunci când zăpada era moale, ei mergeau pe tălpigi pe care nu se deranjaseră să-i facă. Însă în iarna aceea au fost multe viscole și toți au fost de acord că tălpigii mai buni le-ar fi fost de mare folos.

Thorn s-a arătat interesat, dar avea îndoieli.

— Trebuie să lași și puțin joc. Dacă sunt prea rigizi, se vor rupe când sunt solicitați și atunci rămâi fără ei. Mai bine să cedeze câte puțin decât se cedeze brusc.

Loon l-a aprobat cu o mișcare din cap. Era adevărat că modelul gândit de el funcționa doar dacă bara pentru picior era foarte rezistentă și bine prinsă de cadru, iar talpa de lemn era fixată de bara piciorului. Acele părți aveau să fie solicitate cel mai mult în timpul mersului obișnuit, dar mai ales în deplasarea în diagonală, prin zăpadă mare sau în cazul glisadelor. Așa că, pentru a vedea cum rezistă, a sărit pe tălpigi cât erau suspendați între pietre. Aceștia s-au comportat foarte bine. Pe unii, indiferent cât i-ar fi solicitat, i-a fost greu să îi strice. Asta l-a făcut să fie încântat de sine.

Heather s-a arătat interesată de acele încercări, pentru că ei îi plăceau testele. A venit și l-a urmărit atentă pe Loon și chiar a făcut câteva sărituri cu ei.

— Încearcă să îi faci puțin altfel, a spus ea, și vezi cum rezistă. Abia după aceea faci alții. Forme diferite pentru bocanc, legături și barete diferite. Mă întrebam dacă n-ai putea întări locul în care bara piciorului se unește cu cadrul. Faci cavitățile cadrului din colți de mamut sau din corn?

Loon a încercat să găsească diferite soluții. A avut suficient timp în acea iarnă petrecută în jurul focului, în nopțile lungi și în zilele cu viscole, atât de mult timp, încât îi era greu să doarmă permanent. Elga cosea haine noi pentru el și Lucky, deci nu prea era nevoie de el când se lăsa întunericul. Așa că a lucrat la gheată. În cele din urmă, Thorn a ajuns să fie de acord că diversitatea de copaci din ținutul lor, mai ales frasinii, și numărul și mărimea lor trebuiau să asigure confecționarea de tălpigi

mai buni decât ai nordicilor; a adăugat că ar fi bine-venite orice îmbunătățiri aduse modelului. Dacă vor fi mai buni, tălpigii vor reprezenta o despăgubire mulțumitoare, chiar dacă jignirea rămânea. Nu încăpea nicio îndoială că vor avea o confruntare cu nordicii la sărbătoarea opt-opt, așa că un schimb de pumni nu strica. „Asemenea barbari grosolani trebuie înfruntați”, a spus el, „mai ales dacă s-a întâmplat ca unii să fie opăriți pentru răutatea lor.”

— Tălpigii nu trebuie să fie prea rigizi pentru că s-ar putea frânge, a repetat el. Poți face față unei alunecări sau dezechilibrări când mergi oblic, iar o ruptură ar fi de-a dreptul neplăcută.

— Știu, a spus Loon, și tocmai se pregătea să îi explice încă o dată că lemnul de frasin e foarte flexibil și că barele pentru picior trebuie așezate în căușe făcute din colți de mamut, dar a observat că Thorn privea fix, cu ochii holbați, dincolo de foc. Loon a simțit că i se înfioară părul de pe brațe, iar Piciorul-Rău a început să-i dea semne din gleznă. Thorn a scos încet fluierul de la brâu și a suflat în el cântecul prin care cerea iertare. În ultima vreme începuse să adauge niște note ca de pasăre, care sunau ca acel ruup ruup al lui Click. În timp ce cânta a continuat să privească dincolo de foc cu ochi rotunzi, rugând stafia lui Click să înțeleagă și să ierte.

În timpul acelei apariții, Heather stătea lângă foc, slujindu-se de lumina lui pentru a examina tulpinile uscate ale unor ierburi, smulgându-le frunzele, alegând semințele și alcătuind cu grijă movilițe pe pânză țesută din fire de lână de bou moscat. A continuat să facă asta fără să dea vreun semn că vedea ce se întâmpla cu Thorn.

Abia a doua zi de dimineață, când era singură cu Loon lângă vadul Pârâului de Sus, care tot clipocea, l-a întrebat:

— Thorn îl vede pe Click?

Loon nu voia să vorbească despre asta, dar n-a avut încotro și a confirmat cu o mișcare din cap, aproape la fel cum ar fi făcut și Click.

Heather l-a privit fix, dar el lăsase capul în pământ.

— Ce s-a întâmplat cu Click? Cum a murit?

Loon a vrut să rămână mut, dar cuvintele i-au ieșit pe gură ca niște pietre pe care parcă le-ar fi scuipat:

— Într-o dimineață, când ne-am trezit, l-am găsit mort.

Apoi i-a povestit cum au cărat cadavrul înghețat pentru a-l folosi ca sanie, o sanie pe care au mâncat-o pe drum, pentru că fără el ar fi murit toți. I-a povestit cum Piciorul-Rău îl silise să stea în spinarea lui Click vreme de o zi, iar apoi să stea călare pe cadavrul lui înghețat, fiind tras de Elga, în timp ce Thorn căuta drumul spre casă. Cum stafia lui Click se transferase în Piciorul-Rău, pentru că primele părți pe care le mâncaseră din el fuseseră picioarele.

Heather a ascultat în tăcere, mulțumindu-se să dea când și când din cap, pentru a-i arăta lui Loon că îl urmărea și înțelegea. Din timp în timp a pufnit.

După ce el a terminat de povestit, ea a oftat lung.

— Trebuie să strângeți oasele lui Click și să le îngropați cum se cuvine. Corbii le-au curățat deja.

— Știm. Dar până atunci…

Ea a ridicat din umeri.

— Iarna va fi lungă. Indiferent cât mai trăiește, s-ar putea ca el să nu lase lucrurile așa. Dar niciodată nu știi cum reacționează. E greu de ghicit cum gândește.

— Adevărat, a spus Loon.

Când a sosit cea de-a doua lună a iernii, avea cea mai bună pereche de tălpigi de zăpadă pe care îi putea face. Dacă era mulțumit de ei, avea să confecționeze o altă pereche la fel. L-a invitat pe Thorn să facă o plimbare cu ei și, într-o dimineață, i-au legat de picioare și au pornit în josul râului, așa cum se cuvenea pentru o primă deplasare cu ajutorul lor. Thorn a cotit spre stânga și apoi a mers drept, ca o rândunică de stâncă, traversând panta spre râu, tăind în sus și trecând peste înălțimea care ducea la următoarea Buclă de Jos. A glisat în josul pantei abrupte pe latura ei dinspre apus. Când au ajuns la confluența râului cu Pârâul de Sus, Thorn s-a oprit la marginea apei. Aceasta aluneca lin și puțin peste tălpigii lui. Și-a tras pe

spate gluga hainei și capul aproape chel și fără urechi părea un șarpe mare și negru care se înălța dintre pietre pentru a privi în jur. I-a zâmbit lui Loon fără să întredeschidă buzele.

— Sunt buni. Dacă Schist reușește să liniștească lucrurile la sărbătoare, o să ne descurcăm bine.

— Îl poți ajuta și tu, a sugerat Loon.

Thorn i-a aruncat o privire tăioasă, dar nu l-a contrazis.

În ziua următoare, spre apus, când era pe culmea dintre Văile de Jos și de Sus, aflată alături de cea pe care exista drumul, l-a văzut pe Click coborând. De spaimă, a făcut un pas înapoi, apoi s-a uitat mai atent și și-a dat seama că era alt străvechi, unul real, și nu o stafie. Apoi s-a temut în alt fel și, în timp ce s-a grăbit să coboare spre tabără pe cărarea de pe culme, s-a gândit dacă era mai bine sau mai rău să fi fost stafia lui Click. Probabil că ar fi fost mai bine. Parcă simțea spinarea lui Click, purtându-l prin noaptea în care nu putea să meargă; vedea urmele tălpigilor lui, călcând mai apăsat pentru a le adânci pe acelea lăsate de Thorn. Un fior de suferință l-a făcut să geamă ca un cufundar în plină noapte.

Erau în plină iarnă, dar zilele creșteau; viscole; toți stăteau în jurul focului, meștereau diverse lucruri și spuneau povești. Făcea dragoste cu Elga noaptea, când ceilalți dormeau, în tăcere, simțind amândoi cum se contopesc într-o stropire mută și într-o fiară cu două spinări, aproape nemișcați sub blănuri, o modalitate care făcea totul să fie ciudat de intens, o iubire secretă care înflorea ca o plantă roșie ce își scoate capul din zăpadă. Zăpada, râul înghețat de la un mal la celălalt. Firișoare de apă întunecată care nu aveau unde să se ducă. Elga, încruntată pentru că nu-i plăcea ceva făcut de Thunder sau Bluejay, cu ochi împietriți când se gândea cum să procedeze. Starry, care avea grijă de toți copiii foarte mici. Învățând să vorbească, Lucky bolborosea și deprindea mersul. Hawk, cu Ducky. În ciuda discuțiilor în

contradictoriu, femeile aranjaseră recent câteva căsătorii în interiorul haitei. Din câte se părea, li s-a spus, iar acest lucru nu era neobișnuit.

Mâncau ceea ce Schist scotea din gropile lui și îi urmăreau expresia de pe chip pentru a afla cum stăteau cu hrana.

Își amintea iarna dinainte și se simțea mai norocos decât Lucky.

Primăvara, când zăpada de pe pantele cu fața spre soare se topise, iar apa întunecată se vedea pe iazurile mai însorite, Thorn și Loon s-au întors la copacul aflat la apus de Valea de Miazănoapte, unde lăsaseră cadavrul lui Click în seama corbilor. Thorn nu a dat nicio explicație pentru că mergeau acolo, iar Loon a făcut la fel. Nu era nevoie să discute despre ceva atât de evident: stafia lui Click i-a condus pas cu pas tot drumul, furișându-se prin copacii din fața lor, privind când și când peste umăr spre ei, ca și cum ar fi vrut să fie sigur că ei îl urmau. Thorn a ignorat cu încăpățânare acele apariții, iar Loon a simțit un fior cald în Piciorul-Rău, ceea ce-l agita, semn că durerea avea să revină dacă nu se purta frumos. Dacă nu ar fi fost prezența lui Thorn, aproape sigur ar fi cedat fricii și ar fi gonit spre tabără ca un iepure, ținând ochii în pământ tot drumul.

Au ajuns la copacul pe care Thorn l-a găsit fără greș. Au văzut cușca toracică și craniul, însă alte oase fuseseră împrăștiate de hoitarii din acea primăvară. Lipseau unele oase, dar nici ei nu lăsaseră cadavrul complet pentru corbi.

Le-au adunat în tăcere. Aproape toate erau curățate de carne. Thorn le-a stivuit cu grijă unele peste altele, ca pe niște lemne de foc, ca să fie cărate cât mai ușor. La cererea lui Thorn, Loon a dus craniul și interiorul cuștii toracice. Înainte de a pune craniul și mandibula în cușca toracică, Loon a atins capul de Piciorul-Rău și a șoptit în sinea lui: „Mulțumesc, Click. Dacă vrei să mă ajuți, rămâi acolo. Dacă nu, du-te la locul tău din cer și dă-i pace lui Thorn.”

Au dus oasele până la iazul îngust, cel mai sus situat în

canionul în care se găseau. Ajunși la partea mai adâncă a apei, Thorn a scos craniul și mandibula din cușca toracică. Apoi a cântat cântecul de eliberare a spiritelor:

Când murim
Zburăm spre cer
Și reîncepe totul

Loon s-a uitat la fruntea masivă, osoasă și groasă, la craniul foarte lung și la dinții mari și uzați. Arătau la fel ca atunci când trăia și Click și-i dezvelea de sub buze într-un zâmbet înspăimântat sau într-unul sfios. Văzând asta, Loon a simțit încă o înțepătură de durere, o năvală fierbinte în ochi și gâtlej. Craniul era și nu era Click. Un corp însemna doar îmbrăcăminte; Click era spiritul său, așa cum o vădise stafia lui care încă era acolo, în pădure, cu el. Acum era ascuns și asta i-a dat un sentiment de ușurare, chiar dacă simțeau că se afla în preajmă.

Thorn a cântat, ținând ochii închiși, apoi i-a deschis. A privit în jur și a fost limpede că nu a văzut altceva în afară de iazul tivit de gheață, copacii, pereții văii și cerul. Loon a observat în acele momente cum de pe umerii lui Thorn s-a ridicat o povară.

A inspirat profund, apoi a expirat la fel. Prin zumzetul ca de albine care pornise din picior, și-a dat seama că spiritul lui Click pătrunsese în el, ocupând punctul dureros din glezna lui. A hotărât că noul nume al Piciorului-Rău va deveni Click. Piciorul-Rău dispăruse. Loon avea să îl poarte pe Click în ființa lui și să spere că îi va rămâne prieten, chiar dacă se văzuse silit să mănânce o parte din el. I s-a părut că cerea prea mult. Însă Click a vrut să îi ajute. Încă de când Heather îl îngrijise, readucându-l la viață, Click se arătase dornic să slujească. Așadar, acest lucru va continua. Loon urma să afle asta mai târziu.

Deocamdată, în pădure erau doar Loon și Thorn. Cu mare grijă, amândoi au așezat osemintele într-o porțiune liberă de apă întunecată și le-au urmărit scufundându-se, unele după altele, timp în care au cântat împreună un

cântec de adio:

Noi, care te-am iubit cât ai trăit,
Care ți-am purtat de grijă așa cum ne-ai purtat și tu de grijă
Te așezăm acum să dormi în Mama Pământ și să te odihnești,
Astfel ca spiritul tău să poată trăi în pace,
Eliberat de astă lume în visele de deasupra cerului.
Noi ne vom aminti mereu de tine.

În luna a șaptea a acelui an, când Elga era din nou însărcinată, au plecat în călătoria verii, trecând de Calotele de Gheață, iar apoi pornind spre miazănoapte și stepe. Înaintarea se deosebea atât de mult de marșul forțat spre casă făcut cu un an înainte, încât salvarea lor i s-a părut mai mult decât un vis. Ori ceea ce trăia acum era un vis; așa simțea Loon mereu. Cerul era senin, iar aerul călduț; migrația somonilor pe Fluviul Somonului de la Cedru le-a oferit hrană mai multă decât puteau mânca. După ce au afumat o mulțime de pești, și-au continuat drumul, trăgând tărgile doar câte un pumn sau două, după care se odihneau. Marșuri scurte, perioade lungi de odihnă, la fiecare vale, vad, trecătoare, loc de odihnă și la fiecare tabără ce le era cunoscută. Ajunși în stepă, au urmat drumurile de-a lungul pâraielor aflate la miazănoapte de ravena, pe unde veneau renii și, deși în anul acela erau mai puțini decât în urmă cu doi ani, au reușit totuși să mâne un șir de animale către șanțul din apropierea falezei, iar mormanele de carne pe care le-au strâns i-au ținut ocupați zile și nopți întregi.

Într-o seară, înainte de a merge la culcare, Loon și Elga au coborât la râu să se spele și au auzit în aval doi cufundari. Loon a scos țipătul specific lor, iar păsările i-au răspuns. A încercat și Elga să imite sunetele, și cufundarii, după ce au ezitat, i-au răspuns. S-au strâns în brațe și au râs de fericire că erau atât de binecuvântați. Nimic nu semăna cu strigătul unui cufundar.

Apoi a venit luna plină a celei de-a opta luni și au ajuns la locul sărbătorii. Toți oamenii haitei au început să fie puțin temători, dar niciunul nu putea fi la fel de agitat ca Loon, care nu se îndura să se dezlipească nicio clipă de Elga. Ea era la jumătatea sarcinii.

Așa se face că au pătruns în valea unde se ținea sărbătoarea într-o dispoziție diferită față de verile dinainte, stând grupați unul lângă altul, bărbații în față și copiii ascunși printre femeile care erau îmbrăcate ucigător de

frumos, cu părul împletit și prins cum o făceau doar pentru dansul de opt-opt. Bărbații își țineau lăncile la vedere cum nu se obișnuia la acea sărbătoare. Schist, Ibex și Thorn mergeau în frunte, Hawk, Moss, Nevermind și Spearthrower îi flancau și, chiar în timp ce s-au îndreptat spre locul lor obișnuit de tabără, au strigat după judecători că au sosit și că aveau nevoie de ajutorul lor.

Și chiar aveau nevoie de ajutor, pentru că nordicii se aflau deja acolo, la capătul dinspre miazănoapte al pajiștii, în locul lor obișnuit, iar bărbații lor îi zăriseră pe Lupi și acum traversau tabăra, venind cu lăncile în mână. Asta i-a lămurit pe judecători că era nevoie de prezența lor, astfel că, desprinzându-se din locurile unde erau, s-au strâns în mare grabă. Forfota și țipetele au atras atenția tuturor celor veniți la sărbătoare.

Oamenii ghețurilor strigau:

— Uite-i! Hoții, ucigașii! Vrem dreptate! Dacă nu ni se face dreptate, îi ucidem!

Însă Schist se pricepea să ia un aer neclintit și hotărât, astfel că a rămas în fruntea bărbaților din Haita Lupilor, ținând lancea în ambele mâini, aproape de piept. Toți Lupii au rămas la fel, cu lăncile ridicate și pregătite. Loon a simțit că inima îi bătea tunător în gâtlej. Stătea alături de Elga.

Bărbați masivi, judecătorii s-au grupat în centrul mulțimii care sporea, iar unul dintre ei a strigat, cerându-le oamenilor să păstreze ordinea. Datinile sărbătorii impuneau respectarea poruncilor date de judecători; cei care se încăierau erau bătuți cu sălbăticie, apoi izgoniți și probabil că nu li se mai îngăduia să revină. Majoritatea judecătorilor erau din haitele care trăiau cel mai aproape de locul în care se ținea sărbătoarea și nu permiteau nicio încălcare a datinilor; dacă simțeau că dreptul lor de a stăpâni locul era pus la îndoială, se umflau ca broscoii și, cu ochi mari și alerți, se strângeau ca leii, pregătiți să ucidă. Așa arătau și în acele momente, zbârliți, gata să atace și să lovească pe oricine. Cine îi vedea astfel înțelegea imediat că nordicii și Lupii erau cei furioși, nu ei

erau cei mai primejdioși bărbați de acolo. Iar o parte a mâniei era doar prefăcătorie, așa trebuia să fie, deoarece crimele care dăduseră naștere furiei se petrecuseră cu multe luni în urmă.

Purtătorul de cuvânt al judecătorilor a ridicat o mână în aer. Mulțimea a amuțit.

— Vorbiți, a rostit el cu glas apăsat, fulgerându-i cu privirea pe nordici atât de crunt, încât a arătat cu claritate ce dorea. Vorbiți și doar vorbiți.

În numele lor a vorbit unul dintre oamenii-jende care locuia în altă casă decât cea în care fusese ținut Loon și pentru care el trudise de câteva ori în ravene. Când i-a auzit glasul, stomacul lui s-a chircit, devenind cât o nucă.

Câțiva dintre judecători cunoșteau limba jende, iar unul dintre ei a prezentat o variantă prescurtată în limba sudică pe care o vorbeau mai toți oamenii strânși acolo. Ea suna așa cum era de așteptat: cu trei ani în urmă, haita lui Loon furase una dintre femeile lor, iar în vara următoare ei o luaseră înapoi, împiedicându-l pe Loon să o fure din nou. Apoi, oamenii lui Loon le invadaseră tabăra și, cu ajutorul lui, le incendiaseră o casă și răpiseră femeia din nou. În acel atac fuseseră răniți câțiva oameni, o femeie și un copil muriseră opăriți, iar una dintre cele mai mari case ale lor fusese distrusă.

— Femeia despre care vorbim a venit la noi de bunăvoie acum trei veri, a spus Schist imediat ce traducătorul a încheiat. Ea nu a făcut niciodată parte din haita acestor oameni. Nici măcar nu vorbește limba lor. A venit dinspre răsărit și ni s-a alăturat la această sărbătoare din proprie voință. Ați văzut toți. S-a căsătorit cu unul dintre bărbații noștri și noi am primit-o. Apoi oamenii ghețurilor au furat-o și noi am luat-o înapoi. Am făcut ce trebuia făcut. E păcat că unii dintre ai lor au suferit, dar nu noi am pornit totul.

Aceste cuvinte au fost urmate de multe strigăte ale oamenilor-jende, iar răspunsurile date de Schist au fost cât se poate de tăioase. Insultele, rostite cu glas tot mai ridicat, i-au făcut pe oameni să-și agite lăncile și, văzând asta, judecătorii s-au înfoiat și mai tare și au înălțat bâtele

deasupra capetelor, amenințând să lovească. Purtătorul lor de cuvânt a ridicat din nou mâna, de astă dată ținând degetele pumn, iar răcnetele au șovăit, apoi s-au stins.

Brusc, cu Lucky în brațe, Elga s-a desprins dintre Thorn și Schist. Precipitat, Loon a pășit după ea.

Elga a început să vorbească cu glas puternic:

Am venit dinspre răsărit,

Dintr-o haită de pe cealaltă parte a munților aflați la răsărit de aici.

Mai toți oamenii noștri au murit în inundațiile de primăvară,

Și restul am plecat să ne găsim frații

Care se căsătoriseră la apus de noi, ajungând în Haita Cailor.

Ei ne-au primit și apoi au venit la această sărbătoare.

Acești oameni ai ghețurilor au aflat ce ni se întâmplase și m-au prins.

După o vreme, am fugit de la ei

Și am venit aici și m-am alăturat Haitei Lupilor.

Femeile-Lupilor m-au primit

Și m-am căsătorit cu acest bărbat Loon și avem un copil.

Apoi, în vara următoare, oamenii ghețurilor m-au furat din nou.

Am fost prizoniera lor și m-au tratat rău.

Ei țin captivi lupi pentru a merge la vânătoare.

Și le-a venit ideea să facă la fel și cu oamenii,

Pentru că au captivi și nu-i tratează ca pe oamenii adevărați.

Dar eu spun că aceia care țin oameni captivi

Nu sunt oameni adevărați.

Nu vreau să mă întorc la ei. Prefer să mă sinucid

Decât să mă întorc la ei. Îmi pare rău că unii au suferit

Când am fost salvată de soțul meu și de oamenii din haita mea,

Dar vina este a lor. Ei au pornit totul

Și de aceea NU MERITĂ NIMIC.

A rostit aceste ultime cuvinte cu o voce atât de gâtuită și furioasă, încât toți s-au retras un pas. Cu ochii dilatați și gurile căscate, Loon și restul oamenilor Haitei Lupilor au rămas uimiți; nu o auziseră vreodată pe Elga vorbind atât de mult și nici având o voce strangulată de furie. Însă acela fusese momentul potrivit să o facă. Elga, care întotdeauna se trăgea deoparte; de data aceasta, ea vorbise fără înconjur. În acele momente, își plimba privirea peste mulțime, iar oamenii nu-și puteau dezlipi ochii de la ea. Ieșise triumfătoare.

Și oamenii ghețurilor i-au răspuns, bineînțeles. Au contrazis spusele ei și au susținut nu numai că fuseseră răniți oameni, dar și că un copil murise opărit, iar o femeie murise mai târziu din aceeași cauză. Fusese incendiată o casă, se furaseră lucruri și așa mai departe. Chiar fără traducător, era limpede ce spuneau ei. Începea să pară că limbile vorbite acolo aveau mai multe cuvinte comune decât își dăduseră seama oamenii până atunci.

Schist nu a recunoscut cu niciun chip afirmațiile lor și a început să rostească alte și alte insulte. Apoi Ibex i s-a alăturat. Asta a început să îi înfurie pe oamenii ghețurilor, astfel că judecătorii s-au întors spre Schist și Ibex; nici lor nu le plăceau acele vorbe. Tinerii bărbați ai Lupilor nu strigau laolaltă cu Schist și Ibex, își lăsau căpeteniile să stea în frunte, iar acest lucru i-a încurajat pe oamenii ghețurilor să arunce și mai multe ocări, ceea ce l-a făcut pe Schist să devină și mai vehement.

Într-un târziu, Thorn a ajuns în fața lui Schist și Elga și a ridicat o mână în care ținea una dintre perechile de tălpigi făcute de Loon, pe care îi legase cu sfori de culoare roșie. Când s-a făcut tăcere, Thorn a spus:

Eu am luat oamenii noștri înapoi de la acești răpitori.
Am intrat ca o nurcă într-un cuib de castori
Și am distrus ca să putem fugi de acolo.
Bărbatul pe care l-au luat ei îmi este ucenic,
Un tânăr șaman în devenire, foarte bun ca pictor.
Soția lui a venit la noi de altundeva,

Poate chiar de la acești oameni ai ghețurilor,
Nu știu asta și nici nu are importanță.
Ea face acum parte din haita noastră, ea ne-a ales
Și femeile noastre au primit-o.
De aceea, noi am făcut tot timpul ce era bine.
Dar ascultați, de dragul acestei sărbători,
Noi dorim să oferim ceva în schimb
Pentru stricăciunile pricinuite când am salvat-o.
Am luat cu noi patru perechi de tălpigi,
Iar acum voim să le înapoiem,
Pentru a răscumpăra pierderile care s-au întâmplat.
Acești tălpigi sunt mai buni decât ai lor,
Sunt cei mai buni tălpigi făcuți vreodată.
Acești oameni ai ghețurilor nu ar putea face tălpigi atât de buni
Chiar dacă ar ști cum să-i alcătuiască,
Pentru că nu au copacii potriviți în ținutul lor înghețat.
De aceea ar trebui să fie fericiți și să uite neînțelegerea
Pe veci și să nu mai aibă pretenții,
Să nu se mai văicărească asemenea sugarilor care nu capătă ce li se năzărește,
Nu! Nu! Nu! (a strigat el) Vrem să îndreptăm răul făcut de noi
Ca orice haită care știe să meargă înainte,
Și astfel pur și simplu lucrurile rămân în trecut, asta este tot.

Ultimele cuvine rostite de Thorn îi aveau ca țintă principală pe judecători, cărora le plăcea să li se adreseze rugăminți. Totodată, le-a făcut plăcere să primească de la Thorn cele patru perechi de tălpigi pentru a le înmâna nordicilor. Loon și ceilalți Lupi le-au dat în față, fiecare pereche fiind legată cu sfoară roșie, talpă lângă talpă. Loon s-a trezit că își ținea răsuflarea, ca și cum s-ar fi aflat în momentul culminant al unei vânători. S-a silit să respire.

Judecătorii, dar și oamenii din mulțime, s-au arătat încântați că Thorn și haita lui se gândiseră să aducă daruri drept despăgubire. Sigur, oamenii ghețurilor erau încă

nemulțumiți, dar, manifestând interes în ciuda voinței lor, au măsurat din ochi tălpigii pe care judecătorii îi țineau ridicați deasupra capetelor. Câteva clipe, s-au sfătuit între ei; căpetenia lor părea să îi îndemne pe cei cu capetele înfierbântate să se declare mulțumiți. Și, într-adevăr, după aceea, au vorbit pe un ton mai scăzut către judecători, iar cei din urmă au dat aprobator din cap și au ținut sfat între ei. Purtătorul de cuvânt a tras cu urechea la consfătuirea lor și, după ce a ascultat o vreme, a aprobat cu o expresie de satisfacție pe față. El și ajutoarele lui au luat cei patru tălpigi și, ținându-i deasupra capetelor, au mers cu ei până la nordici și i-au predat cu o plecăciune ceremonioasă. Apoi, purtătorul de cuvânt al judecătorilor și-a ridicat mâinile cu palmele în față, timp în care s-a răsucit pe loc și a binecuvântat oamenii din mulțime.

— Cearta s-a încheiat, a spus el cu glas tunător. Vă avertizez, nu mai există motiv de gâlceavă! Cel care tulbură pacea acestei sărbători va fi izgonit pentru totdeauna.

— Și Elga e a noastră, a adăugat Heather, aflată în mijlocul Lupilor.

— Da, a spus purtătorul de cuvânt al sărbătorii, privind necruțător spre oamenii ghețurilor. Această femeie Elga aparține Haitei Lupilor. Țineți minte asta, fiecare dintre voi!

Scurtă vreme, oamenii din mulțime au ovaționat sau urlat, după care s-au risipit. Nenumărați oameni rămăseseră acolo, pe pajiștea întinsă, iar acum toți voiau să schimbe lucruri și să danseze. Se simțeau bine gândindu-se că ei reușiseră să stingă o asemenea pălălaie doar cu vorbe. Toți știau că dacă două haite se încăierau, mulți oameni puteau fi vătămați, chiar uciși, după care vrajba avea să continue ani în șir. Nu era defel ceva neobișnuit. Dar de data asta nu se întâmplase așa. Cearta aceea le va oferi un subiect de discuții, ceea ce reprezenta altă plăcere, dar în primul rând sosise vremea să facă totul uitat și să înceapă dansul.

Sărbătoarea opt-opt s-a desfășurat ca întotdeauna.

Oamenii din Haita Lupilor au stat mai aproape unii de alți decât de obicei, iar Loon nu s-a despărțit nicio clipă de Elga, care nu a mai plecat din tabăra lor, astfel că pentru ei sărbătoarea a fost mai liniștită. Toți i-au evitat pe jende, iar nordicii s-au ținut departe de tabăra Lupilor. Nu au existat încăierări. Nici măcar bărbații tineri care-și doriseră să lupte nu voiau să o facă acolo. În cele din urmă, după alte două zile, într-o dimineață, jende au plecat fără să își ceară scuze sau să le accepte.

Așadar, totul era bine. Însă Heather s-a încruntat când Loon i-a spus asta, într-un moment în care doar ea putea auzi vorbele lui.

— Am fost norocoși că șamanul tău a fost acolo, a zis ea, pentru că, așa rău cum e, nu dovedește prostia lui Schist.

— Cum adică?

— Treaba lui Schist era să aducă pacea, numai că el nu a făcut decât să arunce grăsime peste foc. Thorn s-a văzut silit să intervină pentru a-l salva. Schist s-a prostit încercând să îi împerecheze pe Thunder cu Bluejay și e primejdios să ai un prost drept căpetenie. Oricum nu a fost vreodată bun de ceva, iar Ibex e și mai rău. Iar acum, Hawk îl face să fie atât de agitat, încât e mai rău ca niciodată.

— Hawk?

Heather l-a privit drept în ochi.

— Peste haita asta a căzut un blestem, a mormăit ea spre palma mâinii drepte, moment în care s-a întors.

— Toți bărbații sunt neghiobi. Toți, în afară de cel detestabil, iar el este detestabil.

— Nu-mi dau seama despre ce vorbești, a spus Loon.

— Dar eu știu.

Elga a râs de faptul că Loon nu a pierdut-o din ochi în zilele rămase din sărbătoare, pentru că se purta tot timpul la fel ca Lucky, așa că a împletit o eșarfă din păr de cal pe care a cuprins-o în jurul gâtului lor pentru a sugera legătura dintre ei. Au mers tot timpul împreună. O parte din Loon era amețită de sentimentul de ușurare, în vreme

ce altă parte stătea încă chinuită de un ghem mic de îngrijorare, iar cele două simțăminte, care se amestecau, îl făceau să fie nesigur, oarecum îngrețoșat, ca după o beție, cu toate că nu băuse din terciul care trecea din mână în mână. Îmbrăcămintea splendidă a tuturor oamenilor care treceau prin dreptul taberei lor depășea capacitatea de cuprindere a ochilor lui și totul îi apărea neclar, ca și cum s-ar fi aflat dincolo de aerul mișcător care se înălța fierbinte dintr-un foc sau din imaginea de fundal a unui vis. La marele foc de tabără din noaptea sărbătorii opt-opt a urmărit exploziile flăcărilor colorate care se răspândeau din săculețele maeștrilor focului, s-a uitat în jur la dansatori, dar și la stelele de deasupra capului și i s-a părut că totul era alcătuit din fâșii de foc colorat, licărind în arderea lor de la un moment la altul. S-a ținut de eșarfa care mergea de la gâtul lui la cel al lui Elga; a simțit că ea îl trăgea din când în când și cum, ca un copil, și-a dat seama că acele smucituri însemnau că nu visa, pentru că era mult prea potrivit să fie tras de gât, prea real ca să nege acest lucru.

În dimineața dinaintea ultimei zile a sărbătorii, Loon, Elga și Lucky s-au dus până la malul larg și nisipos al râului care trecea prin apropierea pajiștii, unde un grup de oameni, stând în plin soare, desenau de zor priveliști văzute din aer. Ca întotdeauna, acela era un joc al bătrânilor și cu cât călătoriseră mai mult în viețile lor, cu atât mai bine se pricepeau la așa ceva, dar și cu atât mai mult erau interesați de asta. Era un joc al călătorilor. În acele momente, o mulțime de bătrâni, dar și câteva bătrâne, probabil douăzeci de oameni în total, se plimbau de colo-colo, urmărindu-i pe cei care, cu mișcări vioaie, înfățișau peisaje.

Călătorii stăteau ghemuiți și mergeau pe vârful picioarelor pe la marginea porțiunilor de nisip ce li se acordaseră, întinzându-se pentru a netezi și modela nisipul așa cum socoteau că o parte a lumii ar arăta văzută din cer, chiar dacă aceasta era limitată la dimensiunile unui petic. Zonele pe care le descriau erau câteodată întinse,

extinzându-se de la terenul unde se desfășura sărbătoarea și de la stepa în care veneau renii până la munții dinspre miazăzi, dar și spre marea întinsă și sărată de la apus. Alții prezentau zone mai restrânse. Existau stiluri diferite, pe care Loon le-a socotit a fi oarecum ca picturile de pe pereții peșterilor, cu trei linii sau foarte amănunțite: unele viziuni erau făcute din nisip umed, modelat potrivit formelor de relief cu mâna și bățul, astfel că, într-un fel, privitorul vedea carnea dezgolită a pământului; alții foloseau mușchi pentru a închipui pajiștile, rămurele drept copaci, pietricele înfipte în nisip pentru a arăta ca strălucirea apei văzută din înalt, chiar și mici animale de jucărie, adăposturi și oameni, toate luate de la jocurile de tabără ale copiilor.

Ba chiar cineva întărise zăpadă pentru a înfățișa calotele de gheață de pe porțiunile mai înalte din mijlocul ținutului, iar în desenul făcut de o bătrână apărea chiar și marele zid de gheață de la miazănoapte, care acolo era înalt până la gleznă.

Era ciudat să vadă acele lumi minuscule ca și cum cel care le modelase ar fi fost un vultur în punctul cel mai înalt al plutirii lui în cerc pe curenți ascendenți, iar unele dintre vederile decorate erau chiar frumoase. Însă creatorii acelor părți de lume discutau cel mai mult despre precizia lor. Foloseau bețe lungi pentru a indica trăsăturile terenului; se spuneau istorii de călătorie cu o sumedenie de argumente despre ceea ce însemna o zi de mers în funcție de întinderea ținutului. Cea din urmă dispută era greu de soluționat, atât ca principiu, cât și pentru că presupunea o reducere a pământului la cel mult trei pași; însă asta le dădea multora dintre ei plăcerea imensă de a discuta îndelung problema, pentru că aveau posibilitatea de a arăta cu bățul spre dealuri și canioane.

— Am trecut prin valea asta pe care tu o arăți și spui că nu e adâncă. Dar e mai adâncă, pentru că am mers pe acolo acum douăsprezece luni și soarele n-a apărut niciodată pe culmea dinspre miazăzi, așa că trebuie s-o adâncești.

— Poate că da. Uite, o mai adâncesc puțin.

Și așa mai departe. La încheierea acelei sesiuni, toți își propuneau preferații și, în cel mai bun caz, se afirma că fusese cea mai bună zi, iar câștigătorului i se dădea o găleată cu licoare amețitoare, plus șansa de a se lăuda preț de un pumn sau două, după care toți, privitori și desenatori, se ridicau în jurul presupusei imagini din zbor și începeau să sară peste micile lumi, pe care le striveau sub tălpi, transformându-le într-un haos de nisip, care arăta mai rău decât vadul prin care treceau renii. Zei care distrugeau lumi: și, cât dura, acel dans era cel mai impresionant dintre toate, pentru că oamenii strigau și râdeau în timp ce țopăiau și distrugeau, iar asta îi făcea să se simtă grozav.

Cu toate acestea, Loon a început să se liniștească doar în momentul în care sărbătoarea s-a încheiat și au pornit la drum, târând carnea uscată și noile bunuri spre casă, spre adăpostul lor de deasupra Văii Buclă.

Toamna mâncăm până la plecarea păsărilor
Și dansăm în lumina lunii.

Loon a început să se simtă ca și cum viața lui era adevărată. De când fusese în pribegie nu i se mai păruse reală; ca și cum într-o clipă din zilele de pribegie pătrunsese într-o altă lume și nu se mai întorsese de acolo. Ajunsese într-un vis și nu se mai trezise. Asta li se întâmpla oamenilor; unele dintre poveștile lui Thorn vorbeau despre așa ceva, iar Loon credea pe deplin asta, deoarece i se mai întâmplase demult, când era copil și îi murise mama. Și apoi din nou, în timpul pribegiei.

Iar acum, încă o dată. Pătrunsese în alt vis, pășise prin locul în care se întâlneau lumile, în următoarea lume. Ajuns acolo, strânsoarea i-a părăsit pântecele și putea râde fără să simtă o reținere în gâtlej. Elga stătea lângă foc, îngrășându-se cu roadele toamnei, crescând odată cu copilul din pântece și care avea să vină curând pe lume; rămăsese la fel de rezervată și avea ochii ca niște pietricele, întotdeauna veghetori; dar ea era tot timpul acolo, ascultându-le pe celelalte femei, dând înțelegătoare din cap și punând întrebări care întrețineau relațiile cu ele. Întrebările o făceau să pară sceptică, dar Loon observase că, în timp ce stătea de vorbă cu celelalte, avea ochii ațintiți la Lucky sau la linia cerului și cu un simplu „Dar de ce?” le făcea să vorbească preț de aproape un pumn, în timp ce ea continua să privească ceva ce depășea subiectul discuției. Era capabilă să facă mai multe lucruri în același timp. Era mai aspră, nu încăpea nicio îndoială. Însă încă era caldă față de el, își dădea seama de asta din felul în care îl privea, o simțea în mâinile ei și în felul în care îl săruta noaptea. Părea să îi mulțumească pentru că o salvase, deși el nu credea că merita mulțumiri, deoarece fusese nevoie ca amândoi să fie salvați; iar în cele din urmă, ea fusese cea care îl adusese acasă.

Însă era adevărat că îi era recunoscătoare și lui Thorn, lucru pe care îl demonstra deseori, aducându-i bătrânului

vrăjitor obiectele de care avea nevoie când se afla lângă foc, ori la râu, ori la căpătâiul lui: polonice cu zeamă de carne, ace, piei de pasăre, găleți cu apă, bucățele de vânat. Loon făcea același lucru când avea chef și a observat cât de mult îi plăceau lui Thorn acele gesturi ale lui Elga, mult mai mult decât serviciile pe care i le făcea Loon, pe care le accepta pentru că așa se cuvenea. Loon nu lua în seamă asta, lucru care i se părea normal. Thorn venise să-i salveze, iar acum Loon avea să devină următorul șaman al haitei, așa se părea; așa că voia ca Thorn să îl învețe multe lucruri. Era exact opusul a ce simțise în timpul pribegiei și asta îl făcea încă o dată să se simtă ca și cum ar fi căzut în altă lume. În ceea ce îi privește pe Thorn și pe Elga, având în vedere felul în care îl trata Heather pe bătrân, stârnindu-l permanent, era bine pentru el că Elga se purta frumos. Era cu totul deosebit să ai în preajmă o femeie nu doar atât de plăcută și săritoare, ci și puternică, purtând un copil în pântece.

Elga nu se gândea niciodată la ce i se întâmplase lui Click. Nu văzuse stafia lui ori, dacă o văzuse, se prefăcuse perfect. Ba chiar refuza să vadă cum îi afectase apariția pe Thorn sau pe Loon. Niciodată nu aducea vorba despre trecut. Iar Thorn aprecia asta la ea.

Pentru Thorn trecutul era încă viu. Loon își dădea seama de asta. Era o lume de vis în care bătrânul cădea deseori, chiar și când era perfect treaz. Deși era adevărat că, după ce înmormântaseră osemintele lui Click în lac, spiritul încetase să mai apară la marginea luminii focului. Nu se mai afla nici în Piciorul-Rău, iar Loon știa asta, pentru că acum mergea fără să aibă dureri și fără să mai perceapă zumzetul ca de albine din trupul lui. Absența durerii era ceva nou pentru Loon, care știa că era un miracol. I se părea a fi un semn elocvent că înmormântarea se făcuse cum se cuvenea, iar spiritul lui Click era mulțumit. Și se pare că și Thorn vedea aceleași semne, deși se arăta încă temător la capătul multor nopți; rămânea cu privirea îndreptată spre foc și nu se uita în lateral sau spre noapte. Și, când se uita spre copacii tremurători de la marginea

cercului de lumină, nu mai existau momente în care obrazul lui dinspre foc să se transforme într-o mască de lemn.

Însă, într-o zi, Hawk a adus în tabără un fragment de corn pe care îl găsise în Pasul Iute și, în prezența lui Thorn, i l-a dat lui Loon. În momentul în care l-a văzut, Loon l-a înșfăcat și a încercat să îl împiedice pe Thorn să îl vadă; din nefericire, mișcarea bruscă a atras atenția bătrânului, astfel că înainte ca el să-l poată ascunde în mâna făcută pumn, Thorn îl observase: arăta precum cadavrul lui Click după ce îi mâncaseră picioarele, coapsele trunchiate la un capăt și la celălalt un cap, toate cioplite grosolan, dar vizibile. Thorn l-a recunoscut. A strâns din buze. Spiritul lui Click îi saluta.

Loon a dus de acolo fragmentul de corn de căprioară și a refuzat să vadă inciziile care s-ar fi putut face pentru a reprezenta mai bine gâtul și vintrele. Astfel l-ar fi transformat într-o jucărie având forma corpului lui Click. În schimb, a tăiat din fragment până când acesta a putut fi despicat, iar apoi l-a desfăcut și a transformat bucățile în ace pentru Elga, Heather și Sage. Și cu asta terminase.

Deși se putea spune că spiritul lui Click avea să se afle acum printre ei și ajungea să pătrundă în cusăturile hainelor pe care le vor purta și câteodată chiar înțepându-i în degetele mari, Loon și-a dat seama că probabil pierduse fragmentul în pădure ori îl aruncase în lac odată cu osemintele lui Click. Încă nu avea multe cunoștințe despre stafii ca să înțeleagă cât de subtile puteau fi ele.

Thorn știa, pentru că își petrecuse mulți ani în tovărășia lor; iar expresia de pe fața lui când Loon se grăbise să plece cu bucata de corn îi spusese că era imposibil să ocolești un spirit, dacă el voia să te viziteze. Oricât ai fi încercat să-l oprești, în cele din urmă spiritul făcea ce voia.

Thorn a rămas cu capul plecat și s-a purtat la fel de pașnic ca înainte. Îngrijea bolnavii cu o atenție deosebită, rece și distant, dar cu dăruire și meticulozitate. Scared of Fire[16] a început să verse, iar Thorn i-a ascultat răsuflarea,

---

[16] Cel speriat de foc (n.tr.).

apoi s-a sfătuit cu Heather, după care a inițiat ceremonia de vindecare. Când a consultat-o pe Heather, a tratat-o cu aceeași grijă pe care o manifesta și față de Scared. Oficia toate ceremoniile cu o grijă aparte. Ținea socotelile lunare cu crestături perfecte pe bățul lui pentru ani. Spunea din glumele lui vechi. Iar dimineața îi învăța pe copii cântece și ghicitori.

Toată acea purtare nu-i stătea în fire, ca și cum, avându-i pe Elga alături, gata să nască, și pe Lucky care i se încurca printre picioare, putea fi mulțumit, în ciuda gândurilor care îl frământau. Și totuși, într-o seară, când focul se stinsese și se apropia de patul lui, a scos un țipăt înfundat și a făcut un pas înapoi. Loon a văzut asta din patul lui și a exclamat fără să vrea:

— Ce e?

Thorn nu i-a răspuns. Cu mâinile întinse în față, privindu-și patul gol, se retrăgea. Nedorind să mai vadă, Loon a încercat să privească în lateral. Patul i s-a părut a fi gol. Și-a mișcat puțin Piciorul-Rău și nu a simțit nimic în el. Click nu era acolo.

Nu știa ce să facă. Nu auzise niciodată povești despre o asemenea situație și nu îi era limpede ce aștepta Thorn de la el. Ei bine, acesta voia să nu se amestece. Probabil că exista ceva ce Thorn îi putea spune lui Click, ceva ce putea face…

Și totuși, Thorn rămăsese descumpănit. Își mișca buzele ca un pește scos din apă, formând cuvinte mute, la fel ca peștii. Loon nu-l văzuse niciodată atât de uimit.

În cele din urmă, bătrânul s-a liniștit, s-a îndreptat de spate și a oftat greu. A făcut un gest cu dosul mâinii, așa cum ar fi făcut către niște copii care îi stăteau în cale.

— Ce? s-a plâns el cu glas scăzut. Ce trebuie să fac? Spune-mi și o voi face.

Apoi a rămas multă vreme în picioare. Într-un târziu, s-a întors la foc. Cum nu îl văzuse pe Click și nici nu simțise vreun semn în picior, Loon a adormit înainte ca el să se întoarcă.

În acea iarnă, oamenii au început să spună că Thorn își pierduse norocul. Nu știau de Click, nu îl văzuseră în preajma taberei, dar vedeau ceva la Thorn și vorbeau ce vorbeau. Nu când el îi putea auzi, desigur, deși câteodată oricum auzea. În asemenea cazuri, se mulțumea doar să se uite în altă parte, iar câteodată dădea din cap pentru sine. Vânătorii vorbeau deseori despre pierderea norocului, acela era singurul mod în care puteau trata situația; trebuia să îl înfrunte pe Narsook, iar dacă li se întâmpla asta, își lăsau prietenii să preia conducerea o vreme ca să îi ajute, iar apoi se putea întâmpla ceva și norocul îi revenea.

Dar pentru șamani lucrurile stăteau altfel. Ei se aventurau pe tărâmuri aflate mult dincolo de noroc, în vise, în cer, în animale și în Mama Pământ. Pătrundeau în spirite și spiritele pătrundeau în el. Sigur că aveau nevoie de noroc pentru a face asta, ori de ceva asemănător; și, dacă norocul lor dispărea, treaba de șaman nu numai că devenea mai grea, dar suferea întreaga haită. De aceea nimănui nu-i plăcea ce se întâmpla și, după o vreme, celor care vorbeau despre asta li se spunea să-și țină gura.

Într-o noapte geroasă de iarnă, o nouă ființă s-a născut în Haita Lupilor. O femeie din clanul somonului. Bărbații s-au așezat în jurul focului și au fumat din pipa lui Thorn. Acesta a cântat o variantă lungă a poveștii despre soția lebădoiului, a râs vesel de propriile glume și l-a plesnit pe Loon cu mai multă afecțiune decât până atunci.

Loon își petrecea mult timp cu Elga, Lucky și copila și îl ajuta pe Thorn. Când nu era ocupat, cioplea figurine din coarne sau bețișoare din colți de mamut pe care îi căpătase la sărbătoare. Unele erau jucării pentru fetiță. Elga era fericită văzându-le, dar se simțea obosită din cauza copilului și preocupată de lucrurile care se petreceau între femei.

— Ai pățit ceva? o întreba Loon când îi vedea chipul.

— Nu, răspundea ea. Sunt treburi de femei și tu nu poți

face nimic. Thunder și Bluejay încep să bage de seamă că nimeni nu le mai place. De fapt, nimeni nu le-a plăcut vreodată, dar ele cred că a avut loc o schimbare și că schimbarea este din vina mea. Ceea ce este adevărat. Așa că acum e cam târziu pentru ele, dar și-au dat seama de asta și se înfurie. Fac lucrurile mai rău încercând să le facă mai bine. Dar, într-un fel sau altul, trebuie să trecem prin asta. Nu-ți face griji. S-ar putea ca într-o zi tu și prietenii tăi să găsiți o soluție. Deocamdată, trebuie să-i porți de grijă lui Thorn.

— Așa voi face.

Înainte de a-i da copilei figurinele sculptate, le-a arătat lui Thorn și i-a cerut părerea. La fel a făcut și cu picturile de pe faleza din Valea de Sus și cu bolovanii lui de pe râu, rugându-l să meargă în vizită împreună. Thorn i s-a alăturat până la râu, apoi, ajunși acolo, l-au traversat pe gheață ca să meargă la lucru. Curbă după curbă, animal după animal.

Privind cu atenție cum lucra Loon, Thorn se așeza lângă un foc mic pe care îl făcea. După asemenea zile, când se întorceau în tabără, deseori lua câte o tăbliță mare și netedă, o bucată de pământ sângeriu amestecat cu ceară de albine și i le dădea lui Loon, după care striga animalele și pozițiile pe care acesta trebuia să le creioneze din trei linii:

— Hienă privind peste umăr la tine.

— Coarne de capră de munte văzute din spate.

— Coarne de capră de munte văzute din față.

— Mascul de elan, stors de putere după rut.

— Pui de rinocer împotmolit în noroi.

— Femelă de leu la vânătoare. A, asta e foarte frumoasă. Asta este exact privirea ochilor ei, doar cu un punct și linia pe care curg lacrimile.

Loon nu știa cum să interpreteze aceste comentarii care nu îl caracterizau pe Thorn, dar ștergea tăblița și aștepta următoarea comandă.

— Caii sunt frumoși, a spus el.

— Da.

Amândoi se mulțumeau să privească atunci când Hawk și Moss se înfruntau cu Schist și Ibex. Acest lucru putea fi socotit un indiciu că Thorn își pierdea norocul, prin faptul că, dacă aveau un șaman temut de toți, atunci aceștia s-ar fi purtat mai frumos în fața lui. Dar probabil că așa s-ar fi întâmplat oricum, deoarece, în privința hranei din acea seară, Schist continua să ia hotărâri care nu erau pe placul tuturor femeilor, cu excepția lui Thunder, Bluejay și Chamois, începând cu rezervele pentru iarnă și terminând cu mâncarea din fiecare noapte. Și de asemenea pentru că Hawk și prietenii lui aduceau acum acasă mai toată carnea pentru iarnă. Asta fiindcă cei doi nu se avuseseră niciodată la inimă, mai ales de când Schist fusese îngrijitorul lui Hawk, a spus Heather.

Se confruntau unul cu altul și din ciocnirile lor ieșeau scântei. Schist stătea lângă foc adulmecându-și terciul, iar Hawk se întorcea în tabără plin de sânge, aducând o jumătate de căprioară saiga pe după gât, cu picioarele atârnându-i pe piept. Ceea ce purta peste umeri îl făcea să semene cu un bizon și, când trecea printre Schist și foc, el își lăsa capul spre Schist, ca și cum ar fi făcut gestul spre o femelă gata să cedeze. Schist a văzut și a sărit în picioare, ceea ce însemna că primise deja o copită în ochi, și a îndepărtat-o, dar asta i-a adus cealaltă copită într-un obraz, cu toate că Hawk se retrăgea când se întâmpla asta și putea susține că fusese o întâmplare de care meritau să râdă. Schist spumega când Hawk ridica partea din spate și picioarele de pe cap și le ținea în față ca și cum s-ar fi apărat cu ele. Congestionat la față, Schist îl blestema, iar Hawk flutura copitele căprioarei spre el, o altă poruncă a masculilor spre femeile-bizon.

— Dă-te la o parte din calea mea, bătrâne. Eu doar încercam să trec pe lângă foc ca să ajung la piatra de tranșare, nu-mi dau seama de ce ai sărit pe mine în felul ăsta!

La care Schist nu putea decât să se strâmbe și să plece spre stiva de lemne de foc.

Nenumărate incidente de același fel. Totul devenise plicticos. Glumele lor erau prea trase de păr. Acum, în haită existau patruzeci și nouă de suflete, iar trei dintre femeile căsătorite erau însărcinate. Din multe puncte de vedere, lucrurile mergeau bine. În primăvara ce trecuse nu suferiseră prea mult de foame și se părea că aveau să iasă bine din iarnă. Acest lucru putea să se perpetueze an de an; și atunci, de ce acea încordare? Era ceva legat de bărbații care conduceau haita, cei care voiau să fie căpetenie unică? Cel tânăr, care îl ataca pe cel bătrân, cel bătrân care riposta? Oamenii haitelor vedeau așa ceva destul de des. Dar haita chiar avea nevoie de o căpetenie? O mulțime de haite păreau să trăiască bine fără căpetenii; bărbații făceau ceea ce trebuia făcut, femeile alcătuiau familiile și luau hotărârile de clan fără certuri, doar stând de vorbă, iar lucrurile se desfășurau firesc. Ar fi fost bine ca lucrurile să se petreacă la fel și în haita lor. Loon avea motive să se întrebe dacă Hawk ar dori același lucru. Însă a socotit că și Moss gândea la fel. Hawk hotăra, dar Moss propunea. Era ceva ce Loon știa fără ajutorul lui Heather, pentru că își văzuse întreaga viață încă de când erau copii.

La un moment dat, Loon se afla undeva unde Ordech-Întâlnește-Urdecha și a descoperit doi rinoceri care se luptau pe o pajiște înzăpezită. S-a tras dinapoia unui copac și a rămas acolo ca să urmărească desfășurarea luptei. Lâna de pe cele două creaturi cu forme rotunjite era lungă și groasă, neagră la exterior și presărată de zăpadă pe părțile de sub burtă. Păreau animale amuzante ca înfățișare, precum indescriptibilii pădurii, dar având în vârful botului coarne țanțoșe și aparent primejdioase, ca niște sulițe. Acestea erau armele lor; rareori se mușcau unul pe altul, însă deseori își roteau capetele în lateral ciocnindu-se între ei, ceea ce câteodată îi făcea să se legene amețiți, iar pielea din jurul bazei cornului începea să sângereze. O lovitură rapidă în lateral putea tăia beregata sau scoate un ochi, astfel că totul putea degenera instantaneu dintr-o luptă pentru dominație într-o

încăierare pe viață și pe moarte. Aproape orice rinocer avea cicatrice în jurul capului.

Acum, pufnind și gâfâind, cele două animale se înfruntau. Luptau de ceva vreme, pentru că ambele erau însângerate, iar zăpada de sub picioarele lor era presărată de pete roșietice. Ochii lor mici erau ieșiți din orbite când se priveau și așteptau o șansă: nu l-ar fi văzut pe Loon nici dacă el ar fi dansat exact între ei.

Și-au lovit coarnele cum o făceau de obicei, cu un soi de dans care i-a amintit lui Loon cât de mult se înțeleseseră cei doi luptători că trebuia să se înfrunte. Pocnetele coarnelor sunau ca atunci când două crengi groase și rezistente, lipsite de scoarță, se ciocneau una de alta, însă ceva mai înfundat.

Apoi, unul dintre rinoceri și-a aplecat capul spre stânga, iar când celălalt s-a rotit pentru a răspunde la lovitură, și-a lăsat cornul și l-a ridicat brusc. Celălalt a văzut mișcarea și a făcut un salt înapoi pentru a evita împunsătura de jos în sus și imediat după aceea, primul dintre ei a atacat, lovind în stânga și în dreapta cu o iuțeală însoțită de furie, izbind iute cu cornul în capul celuilalt animal. În timp ce mugea, foarte agil pe copite, animalul care se retrăgea s-a întors cu spatele și a rupt-o la fugă. Dacă ar fi vrut, învingătorul ar fi putut să pornească în urmărirea lui ca să îl împungă în crupă cu cornul, însă s-a oprit pe cele patru picioare pe zăpada plină de sânge și și-a ridicat botul, adulmecând disprețuitor și apoi deschizându-l pentru a scoate un răget scurt și slab.

Loon a plecat într-o vânătoare de iarnă cu Hawk, Moss, Nevermind și Spearthrower. I-a însoțit și Thorn; după ce își recăpătase puterea, putea ține pasul cu tinerii oricând, mai puțin când alergau iute.

Au urcat pe Susul de Jos, pe landa largă ce dădea spre miazănoapte. O, plăcerea de necuprins de a merge alături de prieteni, la deal și la vale, iuțind pasul, ca o patrulă de recunoaștere! Piciorul stâng îi era rigid, la care se adăuga o ușoară amorțeală, sugerându-i lui Loon lucrurile pe care

nu trebuia să le încerce, amintindu-i să se bizuiască pe Piciorul-Bun pentru a prelua greutatea corpului: însă nicio durere. O, frumusețea vânătorii din zori!

Voiau să meargă spre partea de apus a platoului, de-a lungul marginii lui, către capătul canionului de Miazănoapte, iar apoi să se furișeze în josul versantului pentru a ajunge pe pajiștea de sub despicătura dintre Țâțele de Gheață, unde se părea că ierna o turmă de bizoni. Dacă ajungeau la Pietrăria Uriașilor înainte de trecerea bizonilor, pe acolo puteau să ucidă câțiva cu lăncile din ascunzișul pe care îl foloseau de obicei. Nu mai fuseseră acolo din toamna precedentă.

În zorii acelei zile reci de la sfârșitul iernii, aerul din vale era încețoșat. În apus, steaua pe care o numeau Firestarter[17] cobora grăbită spre orizont, stingându-se pe măsură ce culoarea cerului devenea cenușie, apoi albastru-deschis. Iepuroaica de pe lună stârnea vopseaua ei roșiatică pentru a o arunca asupra zorilor. În afară de câțiva iepuri de zăpadă, aproape invizibili în straiele lor albe, care priveau neliniștiți în jur cu nările care palpitau, pajiștea de la capătul canionului de Miazănoapte era pustie. Acei iepuri erau greu de ucis folosind lancea, dar asta nu i-a oprit pe bărbați să încerce aruncări de sus, toți odată; o ploaie de arme tremurătoare a căzut pe pajiște și, întâmplător, una dintre ele a țintuit în iarbă un iepure care fugea. Până au coborât ca să îl ia, animalul murise, și au descoperit că Loon îl săgetase.

— Îți mulțumesc! a exclamat Loon către iepure și l-a sărutat pe frunte.

L-a băgat într-o desagă pe care și-a prins-o de centură, la spate, iar iepurele urma să îi țină tovărășie toată ziua, ceea ce avea să îl facă să fie iute. Mirosul lui se va adăuga mirosului lor, dar îi simțiseră deja animalele cu nas fin, așa că nu avea importanță. Dacă vor rămâne acolo peste noapte, vor găti iepurele.

Coborând drumul șerpuitor, s-au așezat în porțiunea cea mai înaltă a canionului. Printr-o crăpătură între stânci mai

---

[17] „Inițiatorul Focului” (n.tr.).

înalte decât ei, au coborât spre Pietrăria Uriașilor, unde au așteptat în ascunzătoare, pentru a vedea din ce direcție bătea vântul.

Cariera era un vălmășag de bolovani mari din cremene. Din faleza expusă de deasupra cădeau deseori pietre, iar panta era la un unghi care îi așeza după dimensiuni, cei mai mari rostogolindu-se cel mai departe, ca de obicei. Unii bolovani de mărimea unei case se rostogoliseră îndeajuns de departe pentru a mușca dintr-o pajiște care se arcuia în jurul lor și se întindea atât în amonte, cât și în aval.

Tăiată pe partea superioară a unui bolovan, exista o suprafață plată, ca și cum uriașii ar fi voit ca oamenii să se ascundă acolo. S-au slujit de o serie de ieșituri ca să se cațăre pe latura dinspre deal a bolovanului. Platforma tăiată era suficient de mare ca să stea toți acolo, iar punctul de observație le permitea să vadă capătul pajiștii curbate. Pereții văii erau abrupți și slab împăduriți cu pini pitici. Vântul bătea în josul văii, așa cum se întâmpla de obicei dimineața, astfel că, dacă animalele coborau, nu aveau cum să simtă mirosul de om sau de iepure mort. Era destul de cald pentru o zi de iarnă, dar la umbră era frig. Zgomotul pârâului care curgea încet pe sub gheață venea mai mult dinspre porțiunea dezghețată de la ieșirea din vale, o bolboroseală slabă.

Hawk a făcut primul de veghe și curând a scos un șuierat, iar oamenii au rămas într-o tăcere deplină când s-au furișat să-și ocupe pozițiile alături de el, sperând să vadă și ei.

Bizonii erau acolo. O turmă micuță, cu capetele flocoase și blana zdrențuită după acea iarnă. Nouă femei-bizon îl urmau pe taurul din frunte, femeile fiind mai numeroase decât bărbații, pentru că ele nu aveau capete atât de masive. Ca întotdeauna, animale frumoase, cu blana cafenie doar ceva mai închisă la culoare decât a leilor, cu capetele păroase, de un cafeniu aproape de negru; toate se deplasau încet, rumegând; lumina soarelui plonja drept în corpuri, astfel că luceau de greutatea lor, pluteau pe

zăpada din poiană ca niște vizitatori dintr-o lume mai densă. Creaturi de vis pășind prin lumea celor treji.

Trei dintre ei aveau păsări pe crupe, iar ele scormoneau răbdătoare prin blana lor în căutarea larvelor de muște care creșteau acolo. Larvele erau o delicatesă, după cum știau și oamenii. Doar văzând animalele, Loon a simțit că salivează puțin.

Însă bizonii au lăsat impresia că știau de prezența oamenilor. Își țineau cozile ridicate și câțiva dintre ei se băligau sau vărsau șiroaie groase de urină, iar arcele galbene și limpezi scoteau aburi în lumina dimineții. Fiarele maiestuoase nu aveau văzul și auzul prea bune, dar mirosul era grozav. Și deseori, dacă oamenii erau îndeajuns de aproape ca să îi vadă, ei păreau a ști asta. Din acel motiv, bizonii erau greu de vânat.

Acum se întâmpla din nou. Bizonii s-au strâns lângă latura pajiștii îndepărtată de bolovani. Însă chiar și acolo puteau fi atinși de lănci. Acestea ajungeau dacă foloseau aruncătoarele, însă era o chestiune de noroc dacă reușeau să nimerească vreun animal.

Thorn a întrebat în șoaptă:

— Încercăm?

Hawk a încuviințat. Păstrând tăcerea, au așezat capetele late ale sulițelor pe ridicăturile de la capătul aruncătoarelor. Au avut nevoie de câteva manevre făcute în liniște ca să se alinieze fără a se încurca unul pe altul.

— Să nu loviți pe nimeni cu aruncătoarele de lance, a șoptit Thorn, așa cum făcea întotdeauna, și toți și-au verificat spațiul necesar pentru aruncare și s-au înțeles din ochi: nu se vor atinge nici între ei, nici nu vor lovi bolovanul pe care stăteau. Pregătiți de aruncare!

S-au mișcat înainte și înapoi pe picioare, ca niște feline gata să sară, simțind în ființele lor cum ar trebui să plece lăncile. Apoi Hawk a șoptit:

— Toți țintim în taurul din frunte. Gata – pregătiți – acum!

Și, în tăcere, toți au aruncat în același timp.

Mai toți bizonii au țâșnit care încotro când lăncile au

fulgerat prin aer, dar două dintre ele s-au înfipt în taurul masiv, iar când au văzut reușita, oamenii au strigat: *Da!* sau *Ha!* sau *Mulțumim!*

— Iar am stricat aruncarea, s-a văicărit Nevermind, iar mi-am răsucit încheietura.

Thorn se ținea de șale cu mâna dreaptă.

— O, ce doare! a spus el, părând nedumerit. Probabil că am aruncat prea tare și mi-am sucit un mușchi.

— Ne pare rău să auzim asta, au zis ceilalți.

Bătând neliniștiți din copite și privind înapoi spre taurul cel mare, majoritatea bizonilor se aflau la capătul de ieșire de pe pajiște. Acesta își ținea capul plecat și înainta șovăielnic, de parcă ar fi încercat să își dea seama ce să facă în continuare. Pe gură a început să îi țâșnească sângele, iar unul dintre oameni a zis: „Da!” pentru că una sau ambele sulițe pătrunseseră probabil printre coaste și îi perforaseră un plămân. Asta însemna sfârșitul pentru taur. Bărbații s-au bătut unul pe altul pe umăr și au urmărit scena cu atenție.

Încă aveau lăncile scurte și era o treabă ușoară să coboare de pe bolovan și să urmărească animalul rănit mortal, să îl ucidă cu câteva împunsături în burtă sau între coaste. Una dintre lovituri a nimerit în inimă, iar taurul a căzut în genunchi gemând, apoi s-a prăbușit pe o parte.

Au trudit toată ziua ca să îl jupoaie și să tranșeze carcasa în sferturi, să scoată oasele de pe picioarele din spate și să pregătească bucățile de carne pentru a le căra acasă. Thorn a făcut focul și au mâncat ficatul și rinichii, ca de obicei, la locul vânătorii. Au lucrat cu schimbul când au obosit, fiind în același timp atenți să nu-i atace leii sau hienele. Un mic stol de corbi se rotea încet deasupra lor, astfel că nu aveau să fie singuri multă vreme. Era important să tranșeze bizonul cât de repede se putea. Însă erau binedispuși. Toți, în afară de Thorn, care a rămas tăcut.

— Te simți bine? l-a întrebat Loon.

— Nu știu. Cred că mi-am sucit ceva.

Thorn îl căuta pe Click, dar nu îl vedea. Loon s-a gândit să ia un alt fragment de corn și să sculpteze o imagine a lui Click pentru a o pune delicat în apa lacului în care îl îngropaseră. Pe de altă parte, dacă proceda astfel, putea tulbura unul dintre oasele lui Click și, în acest caz, îl deranja pe străvechi. Gândul de a vedea țeasta lui, cu binecunoscuții dinți în apă, uitându-se la el, era foarte neplăcut. Însă pentru a-l ține pe Click departe… sigur exista posibilitatea de a face ceva. Într-un fel sau altul, apărea un mic vârtej de întrebări începând cu „dacă”, pe care îl putea ocoli de multe ori, mereu propulsat de acea ultimă imagine urâtă a craniului lui Click în apă, privind spre el. Să părăsească acel loc și să plece altundeva!

Așadar, era preferabil să se țină ceva mai departe de Thorn.

Au trecut prin iarnă spre primăvară, suferind mai puțin de foame. Însă, la un moment dat în cursul iernii, Loon a observat că Thorn nu mai arunca lucruri și că evita să mai ridice brațul drept peste umăr. Și slăbise mai tare decât ceilalți în timpul lunii de foame. Acum era doar un șarpe cu cap negru, bătrân, cu colți ca de leu care se legănau pe sub câteva șuvițe de păr dinapoia urechilor și de pe gât. Părea să se uite printre gene la ei prin ceva care se afla între el și ceilalți. Cu o expresie foarte ciudată pe chip, când se afla în apropierea focului, veghea asupra lui Elga și a bebelușului, dar și asupra lui Lucky.

Într-o după-amiază, chiar înaintea apusului, Pippiloette a apărut însoțit de Quartz, șamanul Haitei Leilor, care își aveau sălașul spre răsărit. Au venit în tabără cu daruri pentru toți, Quartz a cântat ceva, iar femeile s-au strâns în jurul lui Pippiloette ca întotdeauna, însă acesta a trecut printre ei și s-a dus direct la Loon, pe care l-a strâns în brațe îndelung, apoi s-a uitat la el și a zis:

— Mă bucur sincer să te văd aici, îmi pare rău pentru noaptea în care ai fost prins, căci i-am auzit pe acei nordici cum te-au capturat. Eu mă rostogolisem într-un ascunziș

înainte ca ei să mă vadă. Iar după aceea nu am mai putut face nimic, decât să vă urmăresc o vreme și apoi să îi spun lui Thorn ce se întâmplase, ceea ce am și făcut, și de-asta pot să-ți vorbesc azi.

— Da, a zis Loon. Nu face nimic. Mi-am închipuit că așa s-a întâmplat.

Pippi a confirmat cu o mișcare din cap.

— Și totul e bine când se termină cu bine.

— Am reușit să ne întoarcem, a spus Loon, simțind o oarecare neliniște, ca și cum putea să nu fie adevărat.

În noaptea aceea, lângă foc, Pippi le-a spus povestea călătoriilor lui, iar Quartz le-a spus povestea bărbatului-bizon din peșteră, una dintre preferatele lui Thorn. Apoi el și Thorn s-au retras la marginea focului cu o găleată de terci alcoolizat și au stat de vorbă până târziu în noapte. Loon li s-a alăturat o vreme și, cât a stat cu ei, Thorn și Quartz au stabilit al cui rând era să picteze peșterile. Leii vor face asta primăvara, iar Lupii, toamna. Asta însemna că Lupii trebuiau să rezolve problema urșilor de peșteră care se întorceau să-și facă somnul de peste iarnă.

— O să-i fac să vă lase o parte curată de perete ca să puteți lucra, a promis Quartz.

— E bine așa, a spus Thorn.

Loon s-a gândit că Thorn va trebui să picteze cu mâna stângă, asta dacă nu-și făcea un scaun pe care să se ridice.

— Ce vrei să pictezi? l-a întrebat Quartz pe Thorn.

— Mă gândeam la cai, a spus Thorn. Dar tu?

— Noi ne-am sfătuit și am hotărât să pictăm niște capre de munte și mamuți, a zis Quartz uitându-se spre Loon și întrebându-l politicos. Dar tu? Asta, dacă Thorn te va lăsa să faci ceva.

— Am văzut doi rinoceri luptând, a spus Loon. Aș vrea să încerc asta.

Apoi, într-o noapte, Thorn a înlemnit în timp ce se apropia de patul lui.

— Nu tu din nou, a mormăit el, după care au urmat câteva cuvinte pe care Loon nu le-a auzit.

După ce a stat așa o vreme, Thorn și-a ridicat mâinile și a intrat în micul lui cuib. S-a lăsat greu pe pat.

— Dă-mi pace, a spus el cu glas scăzut, iar Loon a auzit cu greu acele vorbe. Ce altceva puteam face, poți să-mi spui? Doar vezi ce a urmat. Asta e tot ce-ți pot da. Uită-te la ei și dă-mi pace.

Însă probabil că străvechiul nu fusese convins. Thorn îl vedea acum deseori, de obicei noaptea, când se ducea la culcare.

Continua să aibă dureri între coaste. Câteodată, în timp ce vorbea, se chircea ori, când mergea, se oprea brusc, scoțând un șuierat. O dată, în pădure, când credea că e singur, Loon l-a văzut oprindu-se și așezându-se.

A apelat chiar și la Heather. Loon era cu ea ca să o ajute, iar când l-a văzut, Thorn s-a încruntat, apoi a rugat-o pe Heather să se uite la el. Heather l-a pus să își scoată mantia și i-a pipăit torsul cu buricele degetelor. Apoi și-a lipit urechea de spinare, piept și gură, i-a mirosit răsuflarea și pielea și i-a simțit pulsul. L-a pus să-și miște brațele și a văzut când se crispa. A văzut ceea ce observase și Loon, faptul că Thorn nu putea ridica brațul peste cap.

După ce a terminat, s-a aplecat asupra ierburilor din pungile ei și le-a mirosit.

— Nu știu, a spus ea fără să se uite la Thorn.

Doar Loon era acolo cu ei și, după ce a aruncat o privire spre el, Thorn a zis:

— Hai, spune-mi! Spune-mi ce nu știi!

Ea a pufnit.

— Nu știu nimic. Așa cum mi-ai zis mereu.

— Păi, e adevărat, nu?

— Da. Uite, a zis ea și i-a întins o pungă. Asta va potoli durerea. Și să-ți fumezi pipa.

— Dar dacă e plămânul?

— Puțin fum nu-i va face rău.

Thorn și-a înghițit nodul din gât, apoi a fulgerat-o cu privirea; nu-i plăcea ceea ce îi sugera, nu voia să i se

spună asta. Și-a arcuit buzele într-un rânjet urât, iar ea l-a măsurat cu ochi ca de cremene. Loon și-a dat seama că acum, când Thorn era bolnav, cei doi nu aveau să se înțeleagă mai bine decât până atunci.

După aceea, Thorn i-a ignorat pe Heather și pe toți ceilalți și a continuat să-și petreacă zilele ca de obicei, mergând deseori după lemne de foc sau să adune ierburi și ciuperci folosite de șamani. Își începea ziua trăgând din pipă. Când stătea lângă foc, îi urmărea pe Elga, Lucky și copilul abia născut. Treptat, ochii lui rămâneau ațintiți asupra unor lucruri și nu se clinteau, așa că Loon a ajuns la concluzia că îl vedea pe Click urmărindu-l peste tot pe durata întregii zile. După o vreme, din felul în care Thorn nu voia să se uite spre dreapta se putea înțelege că stafia lui Click ședea alături de el și că Thorn nu o băga în seamă la fel de mult ca înainte. Evita să privească într-acolo nu pentru că se temea, ci o făcea din curtoazie.

A început să îi spună copilei cinteză, pentru că era vioaie, iar mișcările ei erau iuți și neașteptate. Stătea și veghea copila, dar și pe Lucky, în vreme ce Elga și Loon plecau să facă treabă. Iar după ce zăpada mâncată de soare a părăsit pământul, pleca în incursiunile lui într-o dispoziție mai bună.

— Se întâmplă lucruri, i-a spus el la un moment dat lui Loon când stăteau lângă râu și îl urmăreau șerpuind în lumina apusului. Nu poți schimba asta.

Apoi, într-o dimineață, când punea lemne pe foc, cu un strigăt înfundat, s-a ghemuit pe pământ pe partea dreaptă. Gemând când și când, s-a târât până la cuibul lui Heather, refuzând să se lase ajutat de Loon. Înmărmurit și speriat, acesta nu a putut decât să meargă alături de el.

Când a ajuns la Heather, Thorn a privit-o fix.

— Mă doare, a spus el cu glas șuierător.

— Întinde-te, i-a cerut Heather. L-a ajutat să se așeze pe patul ei. Stai comod.

— Nu pot sta comod!

— Cât de comod poți.

Ea s-a apucat să scotocească prin pungile ei. I-a dat o bucată de rădăcină să o mestece și i-a frecat gingiile cu puțină pastă din fructe de vâsc. Apoi l-a trimis pe Loon să aducă pipa lui Thorn și ierburile lui de șaman. După ce Loon s-a întors cu ele, a cotrobăit prin lucrurile lui Thorn de parcă ar fi fost ale ei și l-a pus să mănânce câteva dintre ciupercile uscate găsite acolo.

— Acum e momentul să fii șaman, dacă vei fi fost vreodată, i-a spus ea.

Thorn nu i-a răspuns. După ce Heather i-a umplut-o și a aprins-o cu un băț adus din foc, el și-a fumat pipa.

— De ce atât de brusc? a întrebat-o el după ce a scos pe gură un vălătuc mare de fum.

— Ai o coastă ruptă.

În noaptea aceea, Thorn a rămas pe patul ei. I-au adus turte din semințe și bucăți de carne friptă, dar el a clătinat din cap și nici măcar nu a deschis gura să le vorbească decât după ce mâncarea a fost dusă de acolo. După acele încercări de a-l hrăni, el a sorbit apă dintr-un polonic și s-a uitat la Heather.

— De ce ar trebui să fiu eu? a întrebat-o el.

Heather nu i-a răspuns. A cerut să fie aduse blănurile lui și le-a proptit de un buștean pentru ca Thorn să poată sta în capul oaselor. Chiar înainte ca el să spună ceva, ea știuse că aceea era poziția în care avea cele mai mici dureri. A așezat lângă Thorn o găleată cu apă în care era

un polonic și s-a lăsat alături, timp în care el se agita.

— Aș putea încerca să te curăț pe dinăuntru, i-a spus ea după ce i-a examinat partea dreaptă a torsului.

— Poți?

Ochii lui, tiviți cu roșu, au strălucit plini de speranță.

— Putem încerca. S-ar putea să doară când te găuresc.

— Nu poate să doară mai mult decât acum.

Auzind asta, ea a pufnit, dar a doua zi dimineață, cu ajutorul lui Loon, l-a dus pe malul râului. L-a pus să stea întins pe partea stângă, pe partea interioară a unei blăni de urs, chiar lângă apă, astfel încât să-și poată ține picioarele și mâinile în apa rece a unei porțiuni libere de gheață.

— Răcește-te cât poți de mult!

El și-a vârât mâinile și labele picioarelor în apa întunecată. Heather a spălat pielea de deasupra umflăturii aflate sub cușca lui toracică, iar apoi, cu o mișcare iute, i-a înfipt în corp o sulă. Făcând eforturi de a rămâne nemișcat, Thorn a tremurat și a slobozit un șuierat. Ea a scos sula, a șters sângele cu o bucată de piele și a introdus în gaura făcută un tub lung, din lemn de soc, semănând cu tubul ei pentru săgeți otrăvite, dar mai lung și mai subțire. Thorn a început să inspire aer printre dinți. Heather i-a cerut să se așeze pe burtă, astfel ca tubul să coboare puțin din rană. El s-a foit și s-a rostogolit pe piept și burtă, trăgându-și mâinile și labele picioarelor din apă. Prin tub a început să curgă sânge.

— Bagă capul în apă și stai așa până nu mai poți răsufla, i-a spus Heather.

Thorn a inspirat, a ținut aerul în piept, apoi și-a cufundat capul în apă. Heather s-a ghemuit deasupra lui și a inspirat tare din tub. A scuipat o gură de sânge, apoi a mai inspirat o dată și a scuipat puroi albicios, nu prea mult. Thorn și-a scos capul din apă, a respirat de câteva ori, apoi l-a băgat din nou sub apă. Heather a inspirat din nou din tub, iar obrajii ei s-au scofâlcit mult, evidențiindu-i oasele feței. A mai scuipat niște puroi, dar nu mult. A împins tubul ceva mai adânc, ceea ce a făcut ca pe luciul apei din jurul

capului lui Thorn să apară bule de aer. Scâncind, bărbatul și-a scos capul din apă.

— Încă o dată! a spus Heather cu glas poruncitor. Acum e bine.

El și-a cufundat din nou capul în apă, iar ea a mai făcut câteva încercări de a inspira, dar a extras foarte puțin puroi.

În cele din urmă, el și-a scos capul de sub apă, a gâfâit, iar ea a smuls tubul din corpul lui și a apăsat niște mușchi uscat peste rană. Thorn s-a târât de lângă apă și s-a așezat, după care și-a șters capul cu o bucată curată de piele. Heather și-a clătit de câteva ori gura cu apă din râu.

— Ai reușit ceva? a întrebat Thorn.

— Nu mare lucru, a răspuns ea, privind în josul râului. Nu e vorba de puroi. E ceva solid acolo.

— Și nu ai putea să tai?

Cu ochi rotunzi, ea s-a uitat la el.

— Dar e între coaste.

Thorn a privit-o îndelung.

— La naiba!

O vreme a respirat greu și s-a uitat spre râu. Heather și-a așezat palmele pe genunchii lui, iar el a ridicat ochii spre ea. S-au privit îndelung.

— Bine, am înțeles, a spus Thorn.

După aceea Thorn a stat în patul ei.

Cei mai mulți dintre oamenii haitei s-au ținut departe de tabără mai mult decât o făceau de obicei. Loon și-a petrecut zilele cu Elga și copiii în apropierea râului. În unele după-amieze, mergea să îl vadă pe Thorn, atunci când Heather era plecată după ierburile ei. Însă Thorn nu voia să vorbească.

Într-o zi, Hawk și Moss au plecat la vânătoare și Loon a hotărât să îi însoțească.

Era o dimineață friguroasă, iar prietenii lui au pornit în salturi imediat ce au ieșit din tabără. Loon a descoperit că nu îi venea greu să țină ritmul cu ei; putea călca pe piciorul stâng așa cum nu i se întâmplase după pribegie, pășind pe laba piciorului ca și cum încă ar fi purtat gheata din lemn, cu un fel de șchiopătat. Se simțea în multe privințe mai puternic și mai iute ca niciodată, iar piciorul țeapăn era ca un toiag solid, în plină forță. A trecut prin tufișuri și a dansat peste depuneri de aluviuni și grohotiș cu o viteză pe care nu o simțise posibilă în el, iar când a văzut cum stăteau lucrurile, a preluat conducerea de la prietenii lui și a alergat în continuare.

Când i-a depășit, și-a dat seama că era al treilea prieten pentru ei, stâlpul mergător față de cele două picioare ale lor. Însă ei îl cunoșteau bine; iar el îi cunoștea la fel de bine. Urmărindu-l cum parcă zbura, ei zâmbeau, arătându-se surprinși, dar încântați să gâfâie pentru a ține ritmul impus de el; l-au urmat bucuroși peste Pasul Iute și apoi au coborât în pajiștea din Partea de Sus a Josului. Ajunși pe ultima pantă, și-au făcut semn să păstreze tăcerea și au început să alerge mai domol, ceea ce impunea cea mai mare finețe în a călca, dar și un control deplin al respirației care trebuia să se facă pe gura deschisă și în muțenie. După o vreme, acea alergare în tăcere le-a făcut trupurile să se simtă de parcă ar fi luat foc.

Și, alergând astfel, au ajuns în apropierea unei mici turme de căprioare care se adăpau la izvorul de pe pajiște și, imediat ce le-au zărit, au aruncat sulițele care fuseseră

fixate în aruncătoare, gata de a fi azvârlite. Armele au zburat vibrând prin aer și toate trei au lovit aceeași căprioară. Până când au ajuns la ea, murise. Au scos urlete, i-au mulțumit căprioarei și s-au apucat să o tranșeze, iar Loon, folosindu-și lama, s-a dovedit la fel de precis ca Heather și la fel de sigur ca Thorn. Au lucrat curat și cu o rigoare deosebită.

În drum spre tabără au obosit, s-au zbătut și au apelat la cel de-al doilea suflu al lor. Au cărat carnea în spinare peste Pasul Iute și în josul Văii de Sus până au ajuns acasă, unde au fost întâmpinați cu plecăciuni, într-un adevărat triumf. Cât au mers spre tabără, abia dacă au rostit vreo vorbă; de fapt, în acea zi nu au vorbit aproape deloc.

În timp ce se apropiau, Loon a spus:

— Vă mai aduceți aminte cum obișnuiam să facem asta? Mai țineți minte că eu eram cel mai iute și cel mai bun vânător dintre noi?

— Se pare că încă ești, a spus Moss. Asta a fost o adevărată vânătoare.

— Ba nu, a zis Loon. Asta s-a întâmplat doar astăzi. Acum sunteți vânători. Dar ascultați-mă. Elga mi-a spus cum se petrec lucrurile între femei și între Thunder și Bluejay și între Schist și Ibex. Lucrurile se înrăutățesc, așa zice ea. Nu îi place ce se întâmplă și nu crede că lucrurile se vor îmbunătăți. Așa că m-am gândit să ne mutăm mai spre apus și să întemeiem propria noastră haită. Probabil că și voi v-ați gândit la asta.

Hawk și Moss au schimbat priviri.

— Spune-ne, Hawk! a zis Loon.

— Acum suntem prea mulți. Atât de mulți, încât Schist și Ibex nu pot hrăni haita până în primăvară. Și ei nu te plac.

— Nici pe tine nu te plac, a spus apăsat Moss.

— Adevărat, dar merg cu voi. Și o voi convinge pe Heather să plece cu noi. Apoi, în plus, familiile noastre.

— Asta va goli haita, a opinat Moss.

— Nu sunt chiar atât de convins de asta, a spus Loon. Schist și Ibex se vor descurca mai ușor cu o haită mică, având doar rudele și alți oameni alături de ei. Vor avea mai

puține guri de hrănit și se vor descurca mai bine. Singurul lucru care mă îngrijorează este ce vor crede dacă o vom lua cu noi pe Heather.

Hawk și Moss s-au uitat fix la el.

— Loon, a spus Hawk, tu ești singurul din haită care nu se teme de Heather ca de moarte.

Văzând expresia de surprindere de pe fața lui Loon, Moss și Hawk au izbucnit în râs. Erau convinși că o pot lua fără să întâmpine vreo obiecție. Era limpede că vorbele acelea exprimau dispreț, dar pe de altă parte erau ciudate. Loon s-a simțit ușurat să le asculte gândurile, pentru că o voia cu adevărat pe Heather alături de el.

Moss a spus că haitele făceau mereu așa ceva, că nu trebuia să fie vorba de o despărțire oficială sau de una însoțită de furie, ci doar de dorința de a crea o ramură oarecum în susul râului, pentru a reduce aglomerația din tabăra principală. Dacă Schist și Ibex aveau nevoie, tinerii noii haite puteau coborî pentru a da o mână de ajutor.

Auzind aceste vorbe, Hawk a dat aprobator din cap. Loon a descoperit din nou că Moss propunea, iar Hawk hotăra.

— Dar dacă îl vor pe Loon? a întrebat Hawk.

Loon va deveni șamanul ambelor haite, așa cum Quartz era șaman peste trei haite de Lei sau cum erau unii dintre șamanii de la consfătuirea de la sărbătoare. Moss a spus toate acestea în timp ce l-a privit pe Loon pentru a afla dacă era adevărat.

Loon a dat aprobator din cap.

— Vreau să fac asta, a spus el, fiindcă țin să pictez peștera în continuare.

Tocmai se apropiau de tabără, astfel că Moss a propus:

— Să mai discutăm despre asta, dar mai târziu. Nu avem niciun motiv să ne pripim. Deși probabil că va trebui să o facem înainte de a începe să strângem provizii pentru iarnă.

— Mai târziu, a zis și Hawk.

Rezemat de bușteanul fixat în poalele dealului, Thorn a stat cu trupul răsfirat peste blănurile lui Heather. A dormit mai tot timpul.

La un moment dat, Loon și Elga l-au ajutat să se ridice și să meargă cu pași târșâiți până la marginea dealului pentru a se ușura, dar el a simțit dureri în acest timp, prin urmare, când l-au dus până în tabără, el le-a spus:

— E ultima oară când merg acolo să mă ușurez. O să-i simt lipsa.

După aceea, a rămas mai tot timpul tăcut. Când vorbea, o făcea către el însuși, bolborosind într-un limbaj pe care nimeni nu îl putea urmări. Loon îi dădea apă dintr-o cană din lemn, la care adăugase un băț din lemn de soc drept pai. Câteodată, buzele lui Thorn se lipeau atât de strâns de pai, încât Loon nu reușea să i-l smulgă din gură. Heather spunea că nu trebuia să bea prea mult deodată, de aceea Loon s-a văzut silit să pună doar o anumită cantitate de apă în cană, pentru că, altfel, nu îl puteau împiedica pe Thorn să o golească din câteva sorbituri. Însă acea sete i s-a părut lui Loon a fi un semn bun. Când Thorn adormea, Loon se uita deseori la fața lui uscată și vedea că se retrăgea spre țeastă, în timp ce pernițele de grăsime dinapoia ochilor erau înghițite de ceea ce îl cuprinsese pe dinăuntru. Nasul lui devenea tot mai coroiat, iar degetele picioarelor și ale mâinilor se strângeau când se odihnea. Se usca. Era ros de ceva dinăuntru, de el însuși, dar și de alte lucruri. Se consuma până la ultima răsuflare.

— Stai puțin, a șoptit el odată spre Loon. Râul smulge părți din mine.

— O insulă, a spus imediat Loon.

— Da, a confirmat Thorn cu zâmbetul lui de șarpe.

S-a uitat o vreme la Loon, după care a întrebat:

— Te-a urmărit ceva cât ai fost în pribegie? Nu mi-ai spus niciodată asta. Dar de fapt vreau să zic altceva. Din câte cred eu, Quartz își pune capul de leu și iese noaptea pentru a-i înspăimânta pe ucenicii celorlalți șamani. Și el a fost ucenicul lui Pika, cel mai mare dintre noi, iar asta l-a

făcut să fie rău. Așa că, dacă te simți urmărit, să știi că el este.

— Aha, a făcut Loon.

Mai apoi, Thorn a respins o altă încercare a lui Heather de a-l salva.

— Am fost lecuitor de multe ori, a spus el. Îmi dau seama când eforturile nu dau roade. Nu mă poți prosti.

La un moment dat, văzând chipul lui Heather deasupra lui, s-a plâns:

— Nu-mi place că se întâmplă asta chiar acum. Am doar de două ori douăzeci de ani.

— Cum adică „doar”? a întrebat Heather.

— Ha! a făcut Thorn, deși până și când râdea avea dureri. Îți e ușor să zici asta. Tu cât ai, de patru ori douăzeci? Sau cinci?

Ea a clătinat din cap.

— Muuulți de douăzeci. Însă toți au trecut deja.

— Ha, a făcut Thorn din nou, după care a recăzut în muțenie.

A dormit mai tot timpul. Heather l-a liniștit cu ceaiuri care l-au făcut să doarmă. Zilele treceau, iar Thorn nu mânca deloc. Pe măsură ce acea perioadă s-a prelungit, Loon era din ce în ce mai uimit. Totul semăna cu hibernarea unui urs. Exista o rezistență pe care Loon nu se simțea în stare să o urmărească îndeaproape.

Sunt al treilea avânt
Vin la tine
Când nu ți-a mai rămas nimic
Când nu poți continua
Însă trebuie să mergi mai departe
În clipa în care este nevoie
Asta este ceea ce îți aduce cel de-al treilea avânt.

Când Thorn se trezea și privea în jur să vadă ce se întâmpla, Loon se simțea calm. Privirea bătrânului asupra lui îl făcea să se simtă viu și îndepărtat, îl îmboldea spre

adevăratul lui loc. Eu l-am ajutat să facă asta.

Câteodată, Thorn îi cerea să recite o poveste sau alta pe care încercase să îl facă să le învețe. Fără să se simtă îngrijorat în legătură cu amănuntele pe care le-ar fi putut uita, Loon își dădea toată silința. Acea lipsă de preocupare făcea lucrurile mai ușoare decât atunci când era copil. Trebuia doar să ajungă la încheiere, să spună ce era important, ceea ce se întâmpla, astfel încât toți oamenii să își aducă aminte că Thorn spusese acea poveste. El spusese povestea bărbatului-bizon și a soației lui pe care o preluase de la clanul Somonului; Thorn avea bizonul drept animal preferat și purta capul de bizon tatuat de Pika, iar acum Loon, în timp ce a spus povestea, s-a întrebat ce legături avea cu Pika, Heather, dar și cu Thorn.

— Nu, nu, l-a întrerupt Thorn pe Loon din povestire la un moment dat. Nu uita să spui despre femeia care a fugit cu un bizon, după care omul se transformă în bizon. Dacă nu află asta, cei care te ascultă nu vor putea înțelege de ce a procedat așa.

Apoi Thorn l-a oprit o dată sau de două ori pentru a continua el o vreme povestea, cu glas răgușit și respirând chinuit.

Câteodată îi cerea lui Loon să înceapă și apoi părea să adoarmă, dar se încrunta dacă Loon se oprea.

Odată, când Loon se oprise în mijlocul poveștii, Thorn l-a strâns tare de mână.

— Tu ai fost cel pe care a trebuit să-l port cu mine. Înțelegi? Cu tine a trebuit să lucrez.

— Știu.

— De aceea trebuie să ții minte.

Într-o dimineață, în zori, Thorn s-a trezit după o noapte grea, în care nu-și găsise nicio clipă o poziție comodă. S-a uitat în jur, spre tabără, dealuri, apoi la Loon.

— Sunt tot mai slăbit. O simt.

În ziua aceea s-a odihnit mai bine. A băut apă, atât cât i-a dat Loon. După-amiază s-a uitat la Loon și i-a spus:

— Trebuie să ții minte povestea iernii de zece ani. Dar și pe cea despre Corban, care a fost purtat de vânturi peste

marea întinsă și sărată, iar apoi s-a întors mergând pe ghețurile de la miazănoapte. Dar și povestea lui Pippi despre omul care a mers spre răsărit ca să descopere capătul lumii. Acelea îmi plac cel mai mult. Și apoi, felul în care vara a fost trasă din cealaltă lume în lumea asta. Și despre soața lebădoiului, pe asta trebuie să o spui frumos. Și cea cu bărbatul-bizon.

A cercetat fața lui Loon.

— O să-mi pară rău că nu voi vedea ce se întâmplă în continuare, a spus el. Aș vrea să mai rămân pe aici câțiva ani.

— Da, a spus Loon.

— Trebuie să ții minte. Să porți de grijă copiilor. Ei contează cel mai mult. Trebuie să-i înveți tot ce te-am învățat eu și tot ce ai învățat singur. Totul va merge bine dacă le transmitem tot ce știm. Nu există secrete, nu există mister. Noi alcătuim asta. De fapt, este chiar în fața ochilor noștri. Trebuie să aveți suficientă hrană pentru a traversa iarna și primăvara. La asta se reduce totul. Trebuie să trăiți astfel încât să adunați toamna destulă hrană ca să treceți iarna. O poți ajuta pe Heather. Ai grijă de ea. Bătrâna vrăjitoare va avea nevoie de ajutor. Nu-i va plăcea, dar va avea nevoie de ajutor. Va trebui s-o faci fără ca ea să ți-o ceară.

— Voi încerca.

— Bine. Acum, ascultă-mă. Lucrurile rele nu cresc doar pe un anumit drum, ele sunt peste tot. De aceea, să nu te învinovățești când se întâmplă așa ceva. Nu lăsa ziua de ieri să strice ziua de azi. Ai fost mereu priceput la asta. Continuă să spui povești în jurul focului. Tradiția trebuie dusă mai departe.

Apoi nu și-a mai găsit o poziție comodă; s-a zvârcolit pe pat, a transpirat și a gâfâit. Heather l-a pus să bea mai mult ceai și să mestece o pastă sub limbă. După aceea a fost mai puțin conștient, dar trupul lui se arcuia și se răsucea în căutarea unei poziții mai bune.

Două zile mai târziu, și-a revenit și a rămas întins mult mai calm.

— Și mai slăbit, a spus el. Simt asta.
— Vrei apă?
— Nu acum.
Dimineața s-a scurs; fără nori, cu vânt slab. Cântecul păsărilor umplea pădurea, iar țipetele veverițelor alungau ceva.
— Am vrut totul, a spus Thorn. Am vrut tot.
— Știu.
— Mă îngrijorează ce se va întâmpla cu voi. Ce se va întâmpla după ce moare Heather? Niciunul dintre voi nu e îndeajuns de matur ca să știe tot ce trebuie știut. O să șchiopătați ca și cum ar fi vremea visării. Ceea ce cunoaștem e puțin. Dispare de fiecare dată când uităm. Apoi cineva trebuie să învețe totul de la capăt. Nu știu cum veți face. Uite, eu am vrut să știu totul. Mi-am amintit fiecare vorbă auzită, în fiecare moment al vieții mele, asta până acum câțiva ani. Am vorbit cu fiecare om din partea asta de lume și am reținut tot ce au spus ei. Ce se va întâmpla cu toate astea?
Apoi l-a privit îndelung pe Loon.
Într-un târziu, a zis:
— O să se piardă, așa se va întâmpla.
— Vom face tot ce putem, l-a asigurat Loon. Nimeni nu poate fi ca tine.
Au rămas acolo. Thorn respira superficial și precipitat, apoi a început să transpire și să se zvârcolească. Heather a apărut curând, iar Loon a fost bucuros să o vadă.
S-a scurs mult timp, două zile sau trei: Loon le-a pierdut numărul. Totul se desfășura în același moment, mereu și mereu. Respirația lui Thorn a devenit tot mai slabă, gâfâia și se îneca. Heather îi umezea buzele cu o cârpă și o retrăgea înainte ca el să muște din ea. La un moment dat, asta a părut să îl stârnească și s-a zbătut mai tare și s-a zvârcolit în mâinile lor. A scos câteva cuvinte pe care nu le-au putut înțelege, pentru că limba lui era umflată și uscată, iar gâtlejul îi era pergamentos. Răsucindu-și capul, a strigat neclar către Heather:
— O, Heather, nu știu dacă pot face asta!

— Ce a spus? l-a întrebat Heather pe Loon.
— Nu știu, a mințit el.
S-a mutat pe partea cealaltă a patului ca să nu-i poată vedea fața. L-a ținut pe Thorn de mâna dreaptă, iar Heather a reacționat și l-a ținut de mâna stângă. Corpul lui stătea mai comod între ei. Din când în când, strângând cârpa, Heather a continuat să îi picure apă în gură, doar câte un strop sau doi. Thorn nu reacționa în niciun fel. Nu mai era alături de ei.
Apoi și-a recăpătat cunoștința din nou. Heather era plecată cu treburi. A deschis ochii puțin, dar nu și-a putut concentra privirea. L-a strâns de mână pe Loon, care i-a spus:
— Sunt aici. Heather se va întoarce. Și ea e aici.
Thorn a dat din cap. Apoi a închis ochii.
— Așteaptă. Văd ceva.
Apoi l-a strâns pe Loon de mână și a adormit.

Heather s-a întors și și-a reluat locul. Au rămas așa, ținându-l pe Thorn de mâini. Au stat acolo, în vreme ce acesta respira. Răsuflarea i-a încetinit, devenind hârâită în gâtlej. Ținea închiși ochii scufundați adânc în orbite. Gura îi devenise o gaură fără buze, falca și obrajii îi erau năpădiți de barba albă, nasul îi era o lamă care semăna cu un cioc de pasăre. Șarpele bătrân și negru, acum mai reptilian ca niciodată. Adormit, dar mai mult decât adormit. Și, în timp ce îl țineau de mâini, lui Loon i s-a părut că spiritul lui Thorn era lângă ei, dar nu în trupul pe care îl susțineau. Probabil că îi privea de sus, în timp ce corpul continua să aibă parte de ultimele răsuflări.
— Du-te și adu niște apă, i-a spus Heather lui Loon.
— Dar…
— Du-te!
Loon a luat o găleată și a dat fuga la râu, la început grăbindu-se să se întoarcă, iar apoi bucuros că se afla departe.
A stat în apa mică și a umplut găleata, privind aerul gălbui al unui apus obișnuit și s-a gândit: într-o bună zi, nu

voi mai fi aici ca să văd toate astea. Era adevărul, a simțit asta.

Nu îi venea să se întoarcă. A zăbovit în apropierea râului scăldat de lumina apusului. Dar apoi i s-a părut că aude ceva, s-a întors și s-a grăbit să ajungă la cuibul lui Heather.

Când s-a apropiat, a auzit din mijlocul taberei inspirațiile gâlgâite și răgușite ale lui Thorn, ce semănau cu clănțănitul pe care îl scoate câteodată corbul. Apoi s-a lăsat tăcere și a alergat cât a putut de repede spre locul în care se găsea Heather. Ea era tot așezată, strângând mâna lui Thorn. A ridicat scurt ochii spre Loon, oarecum cu reproș pentru întârziere, dar el s-a așezat la loc, pe partea cealaltă a patului și i-a prins din nou mâna dreaptă. Thorn a mai inspirat o dată adânc, scoțând un hârâit din gâtlej. Trecuseră câteva momente de la ultima lui răsuflare și Loon a tresărit puternic în clipa în care Thorn l-a strâns de mână în efortul lui de a respira. Bătrânul era încă viu, dar chircit total în el însuși și arăta ca și cum ar fi fost doar un cadavru. Însă apoi a făcut încă un efort uimitor de a respira. Gâlgâitul morții; apoi încă unul; și, între ele, a rămas întins, nemișcat, iar Heather și Loon au stat de o parte și de alta a lui, ținându-l de mâini și urmărindu-l, fără să se privească unul pe celălalt decât o dată, când Loon a zis:

— Mă întreb ce gândește în clipele astea.

Heather a clătinat din cap.

— Nu mai e acolo.

— Dar încă respiră.

— Da, corpul lui încearcă mereu.

Era adevărat. Când și când, înceta să respire; părea mort; apoi tresărea, inspira aer cu un efort suprem, gâfâind, hârâind și gâlgâind. Partea care rămăsese vie în el făcea un efort imens. Apoi încă o neclintire.

— Nu-i puteai da ceva? a întrebat-o Loon. Ca să-l ajuți să plece?

Ea a clătinat din cap.

— Trebuie lăsat să plece pe calea lui.

Loon a simțit înțepătura din vorbele ei și a rămas ca amorțit. Au stat și au așteptat. Când Thorn respira, îl strângeau de mâini. Se aplecau deasupra lui, făcând eforturi să îi asculte trupul.

Pe măsură ce continua, de fiecare dată mai slab, iar gâlgâitul devenea tot mai scurt, mai puțin violent, Loon a început să se liniștească. Thorn era aproape mort. Suferințele lui se încheiaseră. Acele ultime răsuflări nu mai păreau semn de încăpățânare și refuzul de a muri, ci un soi de rămas-bun. Așa a simțit Loon. Făcea pe mortul; apoi, o scurtă inspirație, o încercare de a gâlgâi. *Ha, v-am păcălit din nou*! Apoi îndelungul moment de inexistență.

— E ca și cum ar vrea să ne prostească, s-a plâns Loon.

— Știu.

Situația a continuat. Se întâmpla mereu.

După una dintre acele încercări pierite de a respira, Heather i-a spus lui Thorn:

— Nu-i nimic. Suntem aici.

După aceea, au așteptat. S-a mai auzit un hârâit. Apoi Thorn a rămas nemișcat. Au tot așteptat sosirea altei respirații. În acele momente, părea că nu mai exista niciun motiv de grabă; puteau aștepta până murea. Nu era cazul să socotească totul terminat, ca să dovedească apoi că se înșelaseră. Nu era nicio grabă ca să aibă dreptate. Puteau rămâne alături de el în acea zonă intermediară, la trecătoarea dintre valea lor și a lui.

Loon nu a fost niciodată capabil să spună cât au așteptat astfel. Ochii lui Thorn erau deschiși, sticloși și fără vedere. Acum era limpede cadavrul unui animal ucis. Ca întotdeauna, moartea nu putea fi confundată cu altceva. Și multe dispăreau odată cu acea moarte.

Într-un târziu, Heather s-a clintit. A întins o mână și a închis ochii lui Thorn, după care și-a lipit urechea de pieptul lui și a ascultat. A rămas lungită alături de el multă vreme.

În cele din urmă, s-a ridicat în picioare și s-a uitat la Loon.

— A murit.

L-au ținut de mâini multă vreme. Acum nu mai era nicio grabă.

ȘAMAN

Fiecare membru al haitei a luat ceva de la Thorn pentru a-și aduce aminte de el, însă toate lucrurile care îi aparținuseră lui Pika i-au revenit lui Loon, adică fluierul și pipa, trusa de aprins focul, dar și mantia cu cap de bizon.

Când au așezat cadavrul lui Thorn pe platforma corbilor de pe Dealul Buclei, Loon a cântat din fluier. I s-a părut că fluierul cânta acea muzică, iar el nu trebuia decât să sufle în el și să asculte, alături de ceilalți, ceea ce răsuna. Asta a fost o descoperire neașteptată. Cât a cântat, a studiat fețele tuturor și a rămas surprins să vadă cât de nefericiți erau membrii haitei. Până atunci nu își dăduse seama ce însemnase Thorn pentru ei; stătuse prea aproape de el pentru a vedea asta. Cât despre sine, se simțea un nimeni.

După ce au așezat cadavrul lui Thorn pe platformă, Loon s-a oprit din cântat și a spus:

Noi, care te-am iubit cât ai trăit,
Care te-am îngrijit ca pe noi înșine
Acum stai acolo întins și îți dai trupul cerului
Pentru ca osemintele tale să se odihnească în pace în Mama Pământ
Și pentru ca spiritul tău să trăiască eliberat de lumea aceasta.
Să trăiești în visul de deasupra cerului
Și noi ne vom aminti mereu de tine.

În acea noapte, lângă foc, Loon a stat alături de ceilalți purtând capul de bizon al lui Thorn și le-a spus povestea cu soția lebădoiului. Un bărbat tânăr se căsătorește cu o femeie-lebădă, se duce să trăiască printre lebede, nu reușește și ajunge pescăruș. Era una dintre poveștile preferate de Thorn și toți o auziseră de nenumărate ori. Iar apoi Loon și Elga, dar și Thorn o trăiseră.

Tot astfel ca și sunetele fluierului, cuvintele s-au răsfrânt din el. Brusc, și-a dat seama că o știa. Cuvintele răsunau respirație cu respirație, lin, și el nu trebuia decât să expire pentru a rosti acea parte a poveștii care era consonantă cu

răsuflarea lui. A adăugat două divagații pentru a relua aluzii uitate, așa cum i-au venit în minte și a anticipat câteva părți; făcea parte din joc. Deși, de astă dată, spusese povestea cât de simplu fusese în stare.

În acea zi, Heather a rămas la marginea grupului, ferindu-și fața de oamenii haitei, fără să scoată nicio vorbă. După ce și-a terminat povestea, Loon a ajutat-o să se urce în pat și ea i s-a părut a fi ușoară, dar și străveche.

A rămas în șezut pe pat. Loon a coborât privirea spre ea și i-a văzut suferința de necuprins care l-a surprins puțin, de la distanțarea care apăruse brusc în sinea lui, privire de pasăre din aer asupra tuturor lucrurilor, care era probabil privirea unui șaman. Ea și Thorn se certaseră atât de aprig…

— Îmi pare rău, a spus el.

Ea nu s-a uitat la el.

— Nu știu cu cine voi mai vorbi de azi înainte, a zis ea.

În noaptea aceea nu a reușit să adoarmă, iar sub luna în descreștere și-a dat seama că voia să se ducă singur în peșteră, să picteze ceva nou. Spre toamnă ar fi fost rândul lui Thorn să intre acolo, iar Loon știa că Thorn avea planuri mari, deși, după cum îi stătea în obicei, nu vorbise prea mult despre ele. Însă Loon nu voia să aștepte chiar atât de mult. Ținea să se ducă acolo cât mai curând.

În ziua următoare i-a spus lui Moss:

— Dacă voi lucra repede, spiritul lui Thorn va fi încă în preajmă ca să mă ajute să pictez. De aceea trebuie să fac asta înainte să-l mănânce corbii.

Moss a dat aprobator din cap.

— Heather ne va ajuta să-ți strângi lucrurile trebuincioase și noi vom ține totul laolaltă cât timp tu vei fi în peșteră.

— Bravo, prietene!

L-a privit intens pe Moss.

— Acum e rândul nostru.

— Știu, a răspuns Moss.

L-au ajutat pe Loon să umple sacul de spinare cu scule de pictat și câteva pungi cu ulei pentru opaițe, plus o ploscă cu apă. Hawk și Moss l-au însoțit până pe faleză și pe rampa îngustă care ducea spre intrarea în peșteră. Peștera lui Pika, cea mai mare și mai frumoasă dintre toate, chiar deasupra Văii Buclei. Intrarea șamanului în Mama Pământ, păsărica lumii.

La intrare, s-au oprit și i-au pus sacul în spinare. Moss a scos un tăciune de la centură și, suflând delicat, a reușit să stârnească o flacără la capătul unui fitil, apoi l-a aranjat într-un opaiț cu grăsime, după care a aprins fitilul altui opaiț. În lumina după-amiezii le-a fost greu să vadă flăcările și să își imagineze că ele vor fi de ajuns în lumea subterană.

Loon s-a așezat și a fumat din pipa lui Thorn cu Hawk și Moss, care au tras cu nesaț din ea. Au continuat să fumeze cât Loon a mâncat câteva ciuperci uscate și pelin, după care au intonat cântecul salutului către peșteră.

Hawk și Moss păreau îngrijorați; pătrunseseră doar de două ori în părțile cele mai adânci ale peșterii, iar asta când erau copii și încercaseră să încalce regulile, iar a doua oară fuseseră cât pe ce să se rătăcească. Socoteau că acela care se aventura singur acolo nu era în siguranță și, deși viața îi silea să înfrunte mereu primejdii, probabil că asta îi făcea și mai puțin dispuși să întreprindă lucruri periculoase și inutile, și asta cu sânge rece.

Dar exact asta făceau șamanii. Așa că s-au așezat de o parte și de alta a lui și l-au strâns umăr la umăr cât el a intonat cântecul de salut, iar ei i s-au alăturat în porțiunile pe care le cunoșteau. Pe fețele lor au apărut expresii de uimire când Loon i-a îmbrățișat de rămas-bun și a pornit, intrând în păsăricile mari și întunecate din partea din spate a camerei luminate a peșterii, dispărând apoi în întuneric.

Pasajul, la început larg, se bucura de razele soarelui. Apoi a pătruns în întuneric, urmând un pasaj îngust. După ce a trecut cu pași târșâiți de un cot al galeriei, umbrele au devenit mai întunecate, iar opaițele lui răspândeau tot mai multă lumină, până când cele două flăcări, sclipind în mâinile lui, au rămas singurele lumini care îi permiteau să vadă în jur. În timp ce înainta, pereții luminați și umbrele întunecate se deplasau odată cu el, licărind în ritmul în care pâlpâiau flăcările opaițelor, astfel că era limpede că ele alcătuiau un tot.

Așa cum îl învățase Thorn, s-a oprit o vreme ca să își obișnuiască ochii, apoi a continuat să înainteze cu pași mici, lucrul cel mai potrivit în peșteră, pentru a fi sigur că nu se va împiedica de vreun bolovan sau alt obstacol nevăzut de pe podea. Ar fi fost foarte neplăcut să cadă și să stingă opaițele. Thorn îl învățase să pornească un foc și pe întuneric, folosind scânteile ca să vadă iasca suficient de bine pentru a o aprinde și să atingă fitilul cu tăciunii ei, iar apoi să sufle pentru a face fitilul să ardă; dar încercarea se dovedise foarte dificilă. Acum, Loon purta un tăciune într-un nod de lemn prins la centură, ceea ce i-ar fi ușurat efortul de a reaprinde opaițele dacă ar fi fost nevoie. Dar era mult mai bine să nu apară o asemenea ocazie. Era indicat să trateze opaițele, atât de prețioase, încât se putea spune că își purta viața în mâini, ca pe niște mici scântei ale propriului său spirit.

A mers încet și îndelung spre capătul îndepărtat al peșterii cu pereți de culoare palidă, trecând prin multe încăperi mari și pasaje înguste care le legau. Acolo, în adânc, exista propriul aer al peșterii, întotdeauna neschimbat, răcoros, dar proaspăt, la vreme de iarnă fiind mai cald decât cel de afară. Din gura peșterii nu a răzbătut niciun sunet. Corpul pământului îl acoperea complet. Era o tăcere aproape deplină, dar asta i-a îngăduit să audă mici firicele de apă și clipoceli venind dinspre umbrele din afara spațiului care vibra în lumină și părând a se înălța deseori de dedesubt. Simțea un miros muced, unul de urs de

peșteră, amestecat cu acela de pământ. O aromă slabă de cărbune. Când pătrundeau atât de adânc în peșteră, grupurile mari aduceau cu ele făclii din pin, iar flăcările scoase de ele făceau pereții să danseze și să tresalte. Însă aceea era o lumină pentru a vedea, nu pentru a picta.

Acum, lumina dată de cele două lămpi era palidă și constantă. Tremurau în ritmul pașilor lui. Era singur, nu se afla altcineva acolo. Spiritul lui Thorn nu părea a fi prezent, nici al lui Click. Părea să perceapă prezența lui Pika, pe care nu îl cunoscuse. Dementul care începuse pictarea acelei peșteri, binecunoscutul bărbat-bizon.

Însă până și Pika era absent. Loon a simțit asta: era singur. Doar el. Și-a amintit cum, de câteva ori în viață, aflându-se singur într-un asemenea întuneric, pur și simplu fusese îngrozit. Tot astfel, în multe nopți în care fusese singur, simțise ceva nevăzut, poate chiar invizibil care, în acele momente, îl urmărea cu ajutorul unor simțuri pe care el nu le poseda, urmându-l și folosindu-se de semne pe care el nu le putea ascunde, cum ar fi fost mirosul propriu. În multe rânduri, acea spaimă nelămurită îl copleșea, transformându-se în groază, făcându-l să o rupă la goană în lumina lunii, ca un iepure, pentru a ajunge în tabără. Cuprins de groază, alergând îngrozit, numai din cauză că era singur în beznă și îl cuprindea acel sentiment!

Acum, toate spaimele dispăruseră cu totul. Era golit. Singurătatea nu însemna nimic pentru el. Acela era locul lui. Mai fusese acolo, își amintea perfect amănuntele. Totul era ca înainte. Încet, a trecut de locul în care tavanul peșterii se prăbușise și bolovanii erau împrăștiați pe podea, o masă imensă de pietre albe și oranj care sclipeau în lumina opaițelor. Înainte, prin dreptul felinelor mari de pe peretele din stânga. Apoi un cot la dreapta și, în față, spre tulpinile ce acopereau solul, foarte ciudate și frumoase. Deasupra lor, de tavan atârnau altele, picurând; câteva dintre ele picurau chiar și în acele momente. Aminteau de turnulețele din nisip umed pe care copiii le înălțau pe malul râului. De câte picături era nevoie pentru a ajunge atât de lungi dacă apa era atât de limpede? În

câți ani crescuseră ele? Probabil că din vremurile străvechi, când toate animalele erau oameni și toate pășeau împreună într-un vis. De când lumea se născuse din primul ei ou.

A urmat poteca obișnuită printre acele tulpini, făcând tot posibilul să calce pe aceleași urme. Așa se proceda acolo. Și era adevărat că solul peșterii era deseori acoperit de un mâl subțire care clefăia între degetele picioarelor, iar în unele locuri era adânc până la gleznă. Pașii făcuți pe vechile urme îl ajutau, deși, la încheierea fiecărei primăveri, peștera era inundată, aducând un nou strat de mâl peste urme. Din această cauză, pașii făcuți prin peșteră aveau propriul sunet, un pleoscăit slab, care deseori căpăta ecou.

Mergi încet. Înaintează în ritmul peșterii. Bolborosea, pulsa, respira, dar totul foarte încet, atât de lent, încât se putea dansa în ritm cu ea, așa cum, cu un bufnet slab și grav, se puteau face cinci sau nouă pași cât ea făcea unul. Bezna din urma lui era mai densă decât cea din față. Cineva desenase cu degetul o bufniță pe fața îndepărtată a unui bolovan căzut din tavan; îl urmărea cu ochi mari pe privitorul care trecea pe acolo. Urmează semnele până după colț.

Din tavan atârna un pandantiv din piatră, mădularul din piatră al unui taur, pe care se afla și pictura bărbatului-bizon pregătit să încalece o femeie-om, având picioarele și păsărica trase sub el, cea mai mare păsărică, precum o mică ușă triunghiulară ce dădea spre altă peșteră. Lucrarea lui Pika. Întreaga poveste a bărbatului-bizon și a femeii lui, acolo, pe mădular…

Aceea era încăperea în care voia Loon să picteze. La stânga față de mădular exista o porțiune de perete curbat care se întindea mai sus decât ar fi putut ajunge el. Verificând-o de la depărtare de un braț, s-a dovedit a fi o suprafață oarecum denivelată, presărată de exfolieri, găuri și umflături și câteva crăpături mici; însă, în mare, era o curbă curată a pietrei, având multe porțiuni netede.

A așezat lămpile jos, și-a scos sacul, l-a desfăcut și a scos

fluierul piciorului de ren dintre celelalte lucruri. A făcut o zgârietură cu osul puțin mai sus decât înălțimea capului și a scos la iveală o rocă mai deschisă la culoare de sub pojghița cafenie: carnea dezgolită a Mamei Pământ, foarte sclipitoare în comparație cu umbrele din colțurile care îl înconjurau.

Acela era peretele pe care Thorn spusese că voia să îl picteze. O vreme, Loon a simțit o ușoară atingere a lui Thorn înapoia urechii și a auzit vocea cunoscută a acestuia, spunându-i lucruri obișnuite. *Vino aici, băiete!* Timbrul aparte al vocii lui Thorn l-a străpuns brusc, bâzâitor și nazal, în comparație cu tonurile pe care le scotea când cânta din fluier. Nu exista o voce ca aceea. Deși era adevărat că ambele voci erau una și aceeași, asta nu însemna nimic. Însă nu îi va mai auzi vreodată vocea. Va trebui să rețină ce își amintea.

— Te salut, Thorn, s-a adresat el peșterii. Înainte de a începe, vreau să-ți văd pictura cu lei la vânătoare. Vino cu mine dacă vrei.

A ridicat un opaiț și a coborât în coridorul întortocheat ce ducea spre capătul încăperii. Acum, fiind mort, Thorn va trebui să îl urmeze pe Loon dacă voia să stea de vorbă cu el. Prin urmare, Loon era liber să meargă oriunde voia. În timp ce pășea, simțea asta, dar simțea și cât de mult îl va înfuria pe Thorn.

Se afla la capătul îndepărtat al peșterii, în fața marii vânători a leilor. Și-a adus aminte că, demult, îl urmărise pe Thorn lucrând la acea pictură. A văzut-o: era cea mai mare pictură din peșteră, poate chiar din lume. Poate va rămâne pe veci cea mai mare pictură. Expresia de foame din ochii leilor, îngrijorarea acută a bizonilor care priveau peste umăr spre felinele mari; felul în care se mișcau animalele când apropia lumina de perete; grupurile strânse, vânători și vânat, ambele curgând pe zid de la stânga spre dreapta, deplasându-se chiar dacă erau neclintite, mișcându-se în funcție de răsuflarea lui, leii plonjând, iar bizonii explodând. Laolaltă, toate acele aspecte făceau pictura să capete mai multă viață decât

văzuse sau își imaginase Loon că era posibil.

S-a așezat, a privit-o și și-a adus aminte tot ce a putut despre Thorn în noaptea în care o pictase. Bătrânul fusese foarte calm și relaxat, aproape prietenos. Ba nu, nu prietenos. Își fumase pipa și cântase din fluier. Se oprise să mănânce și să soarbă apă. Își vârâse capul în gaura din colțul podelei care respira și gâlgâia, ascultând ceea ce îi putea spune peștera. Îi luase mult timp să picteze acel perete, dar nu se grăbise deloc.

Leii se mișcau, și totuși stăteau pe loc. Peștera respira în același ritm cu Loon. Din adânc se auzea ceva care sugera că cineva vorbea. A înțeles că voia să lucreze la fel ca Thorn. Va proceda în același mod, invocând aceeași stare de spirit și făcând aceleași mișcări, iar minunea se va întâmpla din nou. Așa va face; și asta îl va învăța și pe cine știe ce alt băiat. Dacă făcea totul cum se cuvenea, va putea continua.

A așezat opaițul jos, s-a așezat pe o bucată de blană și a scos pipa lui Thorn. A folosit flacăra opaițului pentru a aprinde o așchie de lemn, a strâns din pleoape și a aprins frunza din căușul pipei, a inspirat puțin fum și l-a păstrat în plămâni. Apoi a expirat.

Peștera a expirat odată cu el. A băut din ploscă. După ce a terminat de privit leii lui Thorn, s-a ridicat, având grijă să se echilibreze. A făcut un mic dans pe loc. A ridicat opaițul, s-a întors la celălalt opaiț, în camera mare, unde se afla peretele gol. A pus jos al doilea opaiț și a privit în jur. Bărbatul-bizon continua să călărească femeia și s-a apropiat de ea ca să vadă mai bine cum fusese făcută pictura. Triunghiul negru al sexului femeii fusese despărțit atent în partea de jos printr-o linie albă, zgâriată. Ușa spre cealaltă lume, limpede ca o tăietură de pe un deget. În pachet avea un sfredel cu care putea trasa asemenea linii. Avea bucăți de cărbune, o pungă plină cu pudră de cărbune, un bol pentru a realiza amestecul, bucăți din piele de căprioară. Câteva pensule. Două pungi cu apă. Țurloiul de râcâit. Trebuia neapărat să termine operațiunea.

A mutat opaițele astfel ca lumina de pe perete să fie așa cum o voia. Cele două opaițe creau umbre încrucișate și a regretat că nu mai avea un opaiț sau chiar mai multe. A, da, avea în sac! A găsit opaițul din piatră cu indentația ei, a umplut căușul cu grăsime, a așezat un fitil în el și a folosit altă așchie pentru a-i da foc. O vreme, a rămas așezat, ca să fie sigur că s-a aprins bine. A pâlpâit, apoi a ars constant, flacăra rămânând nemișcată, mai puțin la fitilul pe care îl înconjura, unde se încrețea din beznă spre existență.

Cu glas grav, peștera murmura un cântec. Pe sub peșteră trecea un râu. Sunetul lui părea să sugereze că apa se mișca mai încet decât cea de la suprafața pământului.

A luat osul în mâna dreaptă și a râcâit peretele, îndepărtând stratul cafeniu. A observat că un urs de peșteră se întinsese și zgâriase zidul, de parcă ar fi încercat să ajungă la ceva. Zgârieturile făcute de gheare erau albe și după ce a râcâit locul, peretele a devenit aproape la fel de alb ca un colț de mamut. Ca un colț vechi și îngălbenit sau ca pântecele unei capre de munte. Deasupra porțiunii râcâite se afla o arcadă din piatră, iar peretele de deasupra era cafeniu-roșcat.

La capătul din stânga al peretelui, în jurul unei ușoare curburi, exista o gaură. Sub acea gaură, podeaua era mai umedă.

A ridicat un ciob de cărbune și a desenat spinările unui șir crescător de tauri în partea stângă a secțiunii curățate. Astfel a creat bordura stângă.

S-a apropiat de partea de jos a locului curățat și a desenat cei doi rinoceri pe care îi văzuse luptând lângă pârâu. Voia să arate cum își ciocneau coarnele în acele lovituri puternice care răsunaseră pe toată pajiștea. Sigur durea când un asemenea corn lovea în carne. Ambii rinoceri sângerau. A trasat liniile coarnelor trecând unul prin celălalt: doar așa putea reda acea ciocnire. Curba rotunjită a posterioarelor lor, masive și puternice. Erau cu mult mai iuți decât lăsau impresia. Putea sugera acea

iuțeală doar dacă trasa corect curbele. Și toată forța luptei stătea în fețele și coarnele animalelor. Nu s-a grăbit, a frecat cu o bucată de piele prin contururile capetelor și coarnelor, pentru a le face mai întunecate. Animalul din dreapta își ținea piciorul din față înfipt în pământ și împingea în sus și cu cel din dreapta, lovind într-o parte a capului. Curba mușchiului care se deplasează sub forța loviturii. A zgâriat cu sfredelul în interiorul gurii animalului din dreapta, deschisă în timp ce mugea. Cel din stânga fusese azvârlit înapoi de lovitură, rotit de forța ei. A desenat picioarele din față rotunjite, arătând ca și cum ar fi atârnat în aer. Curbele din piatră aveau o formă potrivită pentru a sugera greutatea animalului care fusese aruncat în spate. A punctat ochiul de deasupra cornului ca să sugereze șocul. I-a făcut două coarne pentru a arăta mișcarea. Împins în spate de lovitură, înapoi în peretele peșterii.

După ce a terminat de pictat rinocerii, a stat o vreme așezat. Avea o bucată mai lungă de cărbune decât de obicei și, cât a rămas șezând, a întins mâna și a desenat cu ea un bizon mic, la început din trei linii, însă apoi a împuns cu ea în masa blănii de iarnă dintre coarne. Doar ca să-și treacă timpul cât se odihnea și privea peretele de deasupra. Era un perete mare. Respira odată cu el, apropiindu-se și apoi îndepărtându-se.

Umflăturile de pe zid făceau lucrurile să arate bine și întunecate, de aceea a adăugat încă un taur la cei existenți în partea stângă și l-a înnegrit complet. O mică scrijelitură cu sfredelul putea îndepărta suficient de mult de pe fața înnegrită pentru a sugera un ochi. Ochiul negru al unui taur negru, și totuși vizibil. Sub botul acelui animal a desenat un cal cu capul mare și corpul mic. Arăta bine, negrul cobora spre piept, picioarele erau doar trasate.

Astfel, rămânea spațiul curățat cel mai întins spre dreapta taurilor și deasupra rinocerilor care luptau între ei. Era o porțiune bună. S-a așezat ca să îl privească mai atent o vreme.

A umplut opaițul cu grăsime. A băut puțină apă. Și-a

examinat mâinile; palmele și degetele îi erau negre de la cărbune. Și-a ținut mâna dreaptă în fața ochilor, apoi și-a răsucit palma pe o parte și pe dos. Și-a îndoit degetul mic. Palpita întunecat, părea să plece și să revină. O mână vie. Și-a ridicat-o spre perete, ca și cum ar fi vrut să lase un contur. De la acea distanță acoperea spațiul rămas pentru a continua pictura.

A închis ochii și a urmărit culorile curgând și sclipind pe dosul pleoapelor. A văzut calul la apusul soarelui, cabrându-se pe culmea de pe cealaltă parte a văii. Și-a amintit sentimentul trăit atunci, la sfârșitul pribegiei, când era zgâriat până la sânge, când calul îl văzuse și apoi se cabrase, și brusc, în lumina apusului, înțelesese că totul însemna ceva ce nu putea surprinde, ceva atât de măreț, încât nu putea fi exprimat în cuvinte sau simțit. Ceva măreț care sugera că erau toți strâns legați. Atunci rămăsese fără suflare, iar acum, când își amintea, i se întâmpla același lucru.

Să deseneze calul acela. Să îl schițeze până va fi negru în negru. Să descrie cabrarea, momentul în care imaginea îl fascinase când se afla pe următoarea culme.

S-a ridicat și a reînceput să picteze. A pornit de sus în jos. Va face o serie de capete care să prezinte acea cabrare în lumina apusului, așa cum făcuse Thorn cu leii, dar diferit. Și-a folosit mâna pentru a măsura; avea loc pentru patru capete.

A început să deseneze capul de sus. Întâi fruntea, ca într-o schiță din trei linii. Botul lung până la nări și curba mică a gurii. Apoi va face o pauză. Cel de-al doilea cap va trebui să umple spațiul de jos. A luat bucata de cărbune și a lipit-o strâns de perete, trasând cu ea cât de gros a putut, în sus și în jos, cu atenție.

A desenat curbura coamei calului cabrat, apăsând mai puțin când a ajuns la spinare. Bine. Apoi ochiul, privind peste vale, către Loon. Nu era o privire prietenoasă. A întins negrul, umplând conturul, înnegrind fruntea și obrazul.

Apoi a luat sfredelul și a zgâriat puțin în jurul ochiului

pentru a trasa un cerc alb. A văzut că putea râcâi și în jurul capului, albind peretele pentru a-l face să iasă și mai bine în evidență.

Încet, cu grijă, a râcâit fragmente mici de rocă de pe perete. Trebuia să fie o linie perfectă, pentru a realiza un contrast echilibrat între alb și negru. Capul va părea că iese din perete. Deja crea această senzație.

A continuat să râcâie atât de mult, că unul dintre opaițe s-a stins. S-a retras spre umbrele ce căpătaseră noi forme și, precipitat, a fost cât pe ce să răstoarne unul dintre cele două opaițe încă aprinse; repezindu-se să-l îndrepte, aproape că a călcat pe cel de-al treilea. Le-ar fi putut stinge pe toate.

Înspăimântat de stângăcia lui, a rămas o vreme așezat. Peștera uruia a avertisment. Ar fi vrut să fie împreună cu Thorn și, brusc, și-a dat seama că asta nu se va mai întâmpla vreodată. Thorn nu mai era. Îi era imposibil să creadă. Să nu-i mai vadă fața, să nu-i mai audă vocea, gândurile iritante rostite pe un ton iritat. Să nu ai cu cine să vorbești, așa spusese Heather. Căzut în lumea singuratică a șamanului, adâncit în vise și viziuni, mereu singur, chiar și în mijlocul haitei. Voise ca pribegia să continue la nesfârșit, iar acum așa se va întâmpla.

Atunci l-am ridicat. L-am dus spre perete, i-am ridicat mâna și am desenat coama următorului cal.

Apoi, privind mai atent, mi-am dat seama că începusem prea sus cel de-al doilea cal, prea lipit de primul. Patru capete la fel de aproape ca acestea vor fi prea apropiate, lăsând un spațiu gol în partea de jos, care va arăta rău. Făcusem o greșeală. Nu am știut cum să o îndrept. În adâncimile peșterii, încercând să îl ajut pe Loon să traverseze acel moment nefericit, făcusem o greșeală. Cutremurat, deznădăjduit, neștiind ce să fac, m-am afundat în el și l-am lăsat să se descurce singur.

Loon a făcut un pas înapoi și a privit cu ochi dilatați. Desenase coama celui de-al doilea cal fără să se

gândească, iar acum era îngrozit văzând că-l făcuse prea sus. Gândurile îndreptate spre Thorn îi distrăseseră atenția și pictase fără să se uite. Uriașă greșeală!

Și nu avea cum să îndrepte lucrurile. Dacă ar continua capul în acea poziție, vor fi prea apropiate: dar spațiul nu era suficient de mare pentru cinci capete.

Încă șocat, bolnav de frustrare, s-a retras din nou de lângă perete, de astă dată atent să nu se apropie de lămpi. S-a așezat lângă sac și s-a uitat la perete, apoi a rămas pe gânduri. Și-a adus aminte de bizonii pictați de Thorn în încăperea aflată departe; unul dintre ei avea șapte picioare, pentru a sugera alergarea. A revăzut înapoia pleoapelor calul negru de pe culme, cabrându-se și azvârlindu-și capul spre soare. Felul în care căzuse lumina pe coama lui neagră, scurtă și rigidă. Felul în care caii negri păreau să iasă din peisaj și să se lipească de ochi.

S-a ridicat din nou, s-a apropiat de perete și l-a atins sub coamă. Ar putea lăsa coama de sine stătătoare și plasa cel de-al doilea cap ceva mai jos. Așa s-ar crea impresia că între cei doi cai mai exista unul, așa cum se întâmpla când priveai un grup de animale. Ori ar putea sugera cabrarea calului, precum cele șapte picioare ale bizonului făcut de Thorn. Lumea văzută în lumina fulgerului, așa cum o vedea Loon uneori, chiar de era sau nu furtună. Momente ale existenței unul după altul, apărând brusc pe retină o dată, iar apoi rămânând acolo pentru totdeauna.

Sub buricele degetelor, peretele era rece. Îi era frig la picioare, de aceea, ca să se încălzească, s-a ridicat și a coborât pe degete și călcâie. Peretele a palpitat spre el, apoi s-a retras, încercând să-l dezechilibreze, să-l facă să cadă în el și să devină prizonier. În văile dinspre apus existau cai mai mici, iar femeile lor nu aveau coame. Și-a dat seama că putea face o glumă; cele patru capete ale calului cabrat vor proveni de la patru cai diferiți. Iar coama separată ar putea fi înnegrită astfel încât să pară partea de sus a obrazului, lăsând astfel coama rămasă să fie a calului de dedesubt. Apoi un cal fără coamă, cu urechile mici în partea de sus: un mânz.

Așadar, cu o singură mișcare, capul va îmbătrâni toată viața, ori mai curând va deveni toți caii pe care îi văzuse Loon. Da, povestea pe care o spunea calul nu era treaba lui. El doar trebuia să îi deseneze, iar după aceea, ei își vor spune povestea. Nu va ști sigur ce va obține decât după ce îl va desena.

Curbele peretelui de sub degete i-au arătat că al doilea cap părea mai puțin adâncit în perete decât cel de sus. O parte a mișcării lui. Cabrându-se, sfidător. Linia neagră a taurului negru, din stânga cailor, era o linie slabă între fețele celor doi cai, alcătuind un triunghi. A luat sfredelul și a zgâriat triunghiul ceva mai albicios, lucrând cât de atent a putut în colțurile în care se întâlneau liniile. Zgârietura făcută cu piatră pe piatră a născut un sunet în umbrele întunecate ale peșterii. O nară mare, neagră. Zgomotul făcut de cărbune pe perete a fost mai lemnos decât cel scos de sfredel.

S-a retras ca să vadă cum arăta al doilea cap. Părea să adulmece desenul unui mic rinocer bătrân care stătea în fund. Cel de-al treilea cal va adulmeca fundul aceluiași rinocer. Asta nu-l va face fericit pe cal, pentru că își va ține gura și nările strânse pentru a se feri de mirosul rinocerului. Caii și rinocerii nu se simpatizau. Niciun animal nu se simțea în largul lui în preajma unui rinocer. Doar mamuții se apropiau de ei. Mamuților nu le păsa de ce alt animal se apropiau, dar se purtau cu fereală în prezența lor. Când și unii, și alții veneau în același loc pentru a se adăpa, se producea o distanțare. Odată, Loon văzuse un rinocer și un mamut stând și urmărindu-se unul pe celălalt peste un pârâu vreme de un pumn fără să se clintească, fără să se privească direct și fiecare voia să vadă cine va rezista cel mai mult. Loon plecase din acel loc înainte ca animalele să se hotărască.

A făcut al treilea cap de cal-femeie, cu o coamă foarte scurtă, îngrijită și modestă. Negru-deschis la culoare, realizată de o marmorare a peretelui cu cărbunele, pentru care a fost nevoie doar de o atingere foarte ușoară cu capătul ramurii și de câteva tușe cu degetul, foarte delicat.

În acea porțiune, peretele era puțin ciobit, ceea ce îl făcea perfect pentru a realiza acel efect; negru pe punctele mai ieșite în afară, iar adânciturile, albe. Fiecare cal avea altă nuanță de negru.

Cel de-al patrulea cap, a hotărât el, va fi cel mai întunecat dintre toate, ceva care să atragă privirea, să îl șocheze pe privitor când va vedea începutul mișcării din cap. El se va uita mai întâi la masa impunătoare de negru, apoi ochiul va urca odată cu mișcarea de cabrare. Capetele se vor mișca și în același timp vor rămâne nemișcate. Tușa lui Thorn, da, bineînțeles; lui Thorn i-ar fi plăcut această pictură. Așadar, pentru a porni lucrurile, un cal din rasa mai mică. Un armăsar tânăr, negru, precum peștera când opaițele se stingeau, unul care nechează. Acea creatură neagră și zgomotoasă va reprezenta începutul: un cal speriat, cu ochi rotunzi, scrijeliți cu alb de jur împrejur, o dungă albă sub ochi, tot zgâriată, gura deschisă în timp ce nechează în semn de protest că a fost văzut, apoi cabrându-se, se îndepărtează în galop, așa cum făcuse cel de pe culme când se născuse o parte din Loon, în acel moment din pribegia lui în care își dăduse seama că lumea era încărcată de înțelesuri pe care el nu le putea exprima. Aici va exprima ceea ce nu putea fi exprimat, pentru a-l vedea toți.

A umplut spațiul cu negru. A zgâriat cu bucata lungă de cărbune și a aplicat funingine cu degetele în rocă. Acum și degetele îi erau negre și cât a întins cărbunele au fost momente în care și le-a simțit și văzut pătrunzând în piatră, chiar prin corpul calului. Firele de păr ale coamei erau la fel de tari ca mustățile de leu, strânse laolaltă și drepte. Tot capul negru, cu excepția unei porțiuni în care gâtul întâlnea pieptul, pentru a rotunji silueta, trebuia să îi dea acea curbură pe care zidul i-o oferea calului, o curbă mică, astfel încât piciorul stâng al calului ieșea din perete. Aceea va deveni o tușă grozavă când îi va aduce pe membrii haitei să vadă și a mutat un opaiț pentru a face ca umbrele de pe perete să danseze. Nu îl putea muta aproape de perete ca să vadă din centrul camerei efectul

luminii, dar și-a dat seama că va fi bine, o mișcare adevărată. Și, deasupra ei, calul își va înălța capul.

Mâinile i-au pătruns adânc în piatra peretelui. Trebuia să le miște încet, ca și cum ar fi fost în noroi gros, pentru a nu-și rupe degetele. Peretele era rece, la fel și degetele lui.

După ce a terminat de înnegrit, cel mai negru negru pe care îl văzuse vreodată, i-a trebuit ceva timp pentru a-și scoate mâinile din piatră. Apoi s-a retras spre sac pentru a privi peretele.

Era bine. Coama liberă dintre capul de sus și cel de jos încă era stranie, însă nu putea face nimic în privința asta. Putea sugera obrazul calului de sus sau partea de sus a unui cal văzut între cei doi de deasupra sau coama celui de-al doilea cal, ridicându-se înaintea capului, conducându-l. Și negrul de acolo era bun. Loon era foarte mulțumit de negrul calului de mai jos, al cărui nechezat părea să capete ecou în cotloanele întunecate ale peșterii, spații negre pe care lămpile nu le iluminau.

S-a întors la perete cu sfredelul și s-a apucat să scrijelească porțiunea din jurul capului aflat cel mai jos, ca să îl contureze mai bine. Gura calului care necheza trebuia să fie albă ca păsărica femeii de sub bărbatul-bizon care îl privea din cealaltă latură a camerei. A râcâit-o până a devenit curată. A făcut-o corect. Piatra avea o textură deosebită în acea porțiune, granuloasă, dar netedă; putea să o curețe bine, să obțină o suprafață albă și netedă pentru a evidenția masa întunecată a calului. A, fii atent, o zgârietură făcută mult prea jos – ia bucata de cărbune, umezește degetul și acoperă urma zgâriată! Linia inferioară a fălcii semăna perfect cu aceea a calului de pe culme, marcată de două adâncituri.

De sub podea s-a auzit un geamăt gâlgâit, apoi s-a iscat o pală de vânt și toate opaițele lui s-au stins deodată, lăsându-l într-o beznă deplină, un negru foarte negru, ca și cum calul cel mai de jos s-ar fi revărsat și ar fi curs peste el, umplând întreaga peșteră.

Era rău. Întunericul devenise absolut. Strângând din

pleoape, putea face să-i apară culori în ochi, dar nu avea niciun rost. Parcă orbise. Lumea era neagră.

Peștera a gemut din nou. Chicotea pentru că îl prinsese. Cum se orientau urșii de peșteră acolo? Cum puteau vedea ceva?

Nu vedeau. Își adulmecau drumul. Iar sala în care se găseau locurile lor de hibernare era mult mai aproape de gura peșterii. Mergeau împleticit și orbește și se lăsau conduși de miros spre locul în care dormeau întotdeauna, apoi se trezeau și ieșeau de acolo tot cu ajutorul mirosului.

Preț de o clipă, a pierdut șirul gândurilor și un val de groază pură l-a năpădit, făcându-l să se înfierbânte și să gâfâie.

— Nu, a gemut el și a auzit un clinchet slab care putea fi un ecou sau un răspuns.

A pășit în jur cu fereală, străduindu-se să rămână cu fața spre perete, pentru a simți cât de cât unde se găsea. Cu fața spre perete, drumul de ieșire era spre stânga. S-a lăsat pe mâini și genunchi și s-a târât, pipăind în față pentru a găsi opaițele stinse sau sacul – orice lucru ar fi fost al lui, și astfel să îi fie de ajutor.

Însă când a atins cu o mână unul dintre opaițe, nu i-a folosit la nimic; fitilul se răcise, iar mica adâncitură pentru grăsime se golise. Probabil că se lăsase atât de absorbit de capetele celor patru cai, încât toate opaițele rămăseseră fără grăsime și se stinseseră în același timp. Poate că nici nu fusese vreo pală de vânt și nici hohotul de râs de sub podea. Dar acum acel ceva râdea. Oricum ar fi stat lucrurile, nu avea importanță. Trebuia să-și găsească sacul.

În cele din urmă, rotindu-și o mână, l-a atins. Știind unde se afla sacul, a putut găsi cel de-al doilea opaiț, apoi pe cel de-al treilea. Toate rămăseseră fără grăsime, ori mai era atât de puțină, încât fitilurile se stinseseră. Le-a strâns pe toate în sac, apoi nu l-a mai găsit și a intrat din nou în panică; dar l-a regăsit după o vreme, astfel că groaza de întuneric s-a mai domolit.

S-a așezat pe bucata de blană și a vârât mâna în sac, în

căutarea pungii cu grăsime. A găsit-o, iar asta era bine. În acea pungă erau lumina și vederea. A dus o mână la pliul de la centură și a găsit ciotul de lemn în care era jarul, iar când l-a simțit, l-a scos cu o grijă însoțită de disperare. A desfăcut capacul din lemn de cedru cu mâini tremurătoare și a pipăit delicat cu un deget, sperând să fie încă viu: dar nu era nici măcar călduț. Doar cenușă. Îl lăsase acolo prea mult.

S-a retras un pas și a scâncit de spaimă. În sac avea pungile cu mâncare și restul sculelor de pictat. Punga cu pudră de pământ sângeriu, așa i s-a părut, pregătită să fie amestecată cu apă pentru alcătuirea vopselei roșietice. Însă aproape că nu mai avea apă. Și, în sac, nu a dat de bucățile de cremene pentru aprinderea focului și nici de punguța cu iască și așchii uscate de lemn trebuincioase pentru a face din nou focul.

Nu și-a dat seama ce se putuse întâmpla cu ele. Groaza l-a cuprins iar, l-a cutreierat și l-a răpit. Trebuia să înghețe acel torent de spaimă și să rămână deasupra. Trebuia să fie rece ca gheața și, cu toate acestea, ardea de frică.

După o vreme, groaza l-a părăsit, dar l-a făcut să se arunce pe jos plângând. Și-a dat seama că probabil scosese trusa de aprins focul din sac atunci când aprinsese cel de-al treilea opaiț. Deși îl aprinsese de la celelalte care deja ardeau, desigur, folosind o așchie... Prin urmare nu avusese niciun motiv să scoată din sac bucățile de cremene și iasca. Dar poate că așa se întâmplase. Acela fusese aproape, nu știa sigur unde, deoarece, pe întuneric, dusese în sac toate opaițele până în acel loc.

S-a îndreptat târâș în direcția în care socotea că se aflase cel de-al treilea opaiț și a pipăit podeaua peșterii. Nimic. Apoi, întorcându-se, nu a regăsit o vreme sacul. După ce l-a recuperat, a plâns din nou, iar apoi l-a cărat cu sine cât s-a târât prin peșteră. A găsit câteva pietre pe podea și câteva bucăți de cărbune lipite de un perete, într-o mică adâncitură. O falcă având dinți, uriași pe întuneric, mai mari decât capul lui: o țeastă de urs de peșteră, asta trebuia să fie, lungă și plină de colți, cu bontul și ridicătura

din frunte care făcea acele oase să fie de urs de peșteră, deși simpla lui mărime era suficient de elocventă.

Nimic. Avea opaițe, fitiluri și ulei, dar nici vorbă de iască ori bucăți de cremene. Imposibil să aprindă focul. A lovit între ele pietrele pe care le-a găsit, iar câteva scântei roșietice au zburat prin beznă, ca niște stele căzătoare, dar nu era de ajuns pentru a face iasca să ia foc; pe de altă parte, nu avea iască.

Era blocat în bezna peșterii. Nu avea cale de ieșire, decât dacă încerca să meargă sau să se târască în direcția corectă.

Deja nu mai avea habar care direcție era cea corectă. Trebuia să regăsească peretele pentru a se orienta, dar stând în picioare și mergând în cerc, ținându-și mâinile întinse în față, a ajuns la un perete, apoi la altul; a întins mâinile în sus, căutând zgârieturi, și-a mirosit degetele pentru a descoperi dacă ele miroseau a cărbune; dar pretutindeni simțea aceeași beznă pură, iar degetele, indiferent ce atingea, îi miroseau deja doar a cărbune.

Înfrigurat, obosit, flămând, însetat. Cuprins total de spaimă, iar apoi, pe măsura trecerii timpului, copleșit de o suferință care îl sfârteca. O, cum de se ajunsese la așa ceva? Thorn se va înfuria cumplit dacă el va apărea atât de curând în tărâmul spiritelor, pentru că se rătăcise în peștera lor! Era aproape amuzant să se gândească la expresia care va apărea pe fața bătrânului șarpe. Însă nu ar fi fost deloc amuzant dacă s-ar fi întâmplat așa ceva. Dar ce se va întâmpla cu Elga? Și ea se va înfuria, dar se va și întrista.

Pe genunchi și palme s-a târât pe podea până a pipăit ceva ce semăna cu o urmă de picior. În noroiul vechi și întărit de pe sol existau multe urme de labe de urs, iar ele erau suficient de adânci ca să reziste de-a lungul multor primăveri în care peștera era inundată. Mergeau în toate direcțiile. Și, punându-și labele picioarelor peste ele, a simțit că erau urmele lăsate de un om. Când a mai găsit o urmă, și-a potrivit piciorul în ea și a înțeles că era a unei ființe umane. Ceva încurajator. Dar pe acolo trecuseră

mulți oameni. Asta nu însemna că putea alege direcția corectă.

Dacă se îndrepta spre camera de la capăt, urmau o serie de coborâșuri abrupte. Pe de altă parte, dacă trebuia să urce și dacă avea norocul de a descoperi piatra așezată la fundul acelei trepte mari, va ști că se îndrepta în direcția potrivită, cel puțin atâta vreme cât reușea să păstreze constantă o direcție anume.

De aceea, și-a umplut sacul cu toate lucrurile și l-a așezat pe spate și a încercat să meargă la deal. Dacă dădea de un perete, încerca să stabilească în ce direcție era înclinată podeaua și continua să urce atât cât se putea.

S-a târât înainte, folosindu-și mâinile pentru a pipăi podeaua în față. A avut senzația că menținea o linie dreaptă cât a mers astfel, dar nu era convins de asta. Thorn spusese cândva că, fără lumină, nimeni nu va fi vreodată în stare să-și găsească drumul de ieșire dintr-o peșteră atât de mare.

A pierdut noțiunea timpului. I s-a făcut din ce în ce mai frig. Aerul din peșteră era mai rece acum și, sub tălpi, cineva sau ceva părea să râdă de el mai tare ca niciodată.

Într-un moment anume, când a avut senzația că trecuseră mulți pumni, s-a oprit pentru a mânca hrana care îi mai rămăsese și, fără să vrea, a băut și ultimele picături de apă. Unele părți ale pereților și podelei peșterii erau umede; la o adică, putea linge pereții ca să se hidrateze. Înțelegând că era posibil să moară acolo, disperarea creștea în ființa lui. A refuzat să accepte asta, ba chiar și să se gândească la așa ceva. Oricum i-ar fi fost imposibil să înfrunte situația. Însă râsul de sub solul peșterii suna ca acela care îl urmărise în crăpătura din faleza defileului în ultima noapte a pribegiei lui. Quartz sau nu, acel lucru știuse că aproape îl învinsese. Atunci, știind asta, pufnise în râs. Iar acum știa că avea dreptate.

S-a întins pe podea și a plâns. Întunericul era suficient pentru a-l sufoca, pentru a-l strangula chiar acolo, pe podeaua rece, din nămol. Thorn avea să se înfurie foarte

rău! Și Elga va fi foarte tristă!

A adormit ori mai degrabă a căzut într-o stare vecină somnului.

Mai apoi, tremurând de frig, s-a trezit și s-a ridicat în coate și genunchi și a continuat să se târască înainte. În acest timp, Thorn i-a spus disprețuitor la ureche: De fiecare dată când te lovești de un zid, pornește spre stânga. Apoi, chiar dacă trebuie să dai ocol întregii peșteri, până la urmă vei găsi sexul și te vei naște din pământ. Nu e limpede?

Loon a continuat mersul târâș, simțindu-se îndatoritor că avea un plan pe care îl putea urma până la moarte. Înainte, deci!

Apoi, de undeva a părut să se audă un hohot:

— Loon! Loon!

A strigat cât a putut de tare:

— Sunt aici! Ajutor! Ajutor!

O parte din întuneric s-a făcut cenușiu. În depărtare creștea ceva ca o lumină și s-a întors cu fața spre ea, pentru a o inspira în sine ca pe un suflu uriaș de viață. Da, era chiar lumină, la fel de clară ca aceea a soarelui, chiar dacă era doar un întuneric ceva mai deschis față de negrul absolut. În acea direcție, pereții peșterii erau umbre pe un fond de întuneric, iar peștera în sine părea să îl domine din nou de jur împrejur, vizibilă ca negru pe negru.

A strigat iarăși. Nu recunoștea nimic din ceea ce vedea, nu putea spune dacă formele negre-cenușii erau departe sau aproape, la distanță de o zi de mers ori ceva ce putea fi atins; a încercat să atingă ce vedea, dar nimic nu putea fi atins.

S-a așezat. Lumina a părut să se estompeze și, îngrozit, a strigat din nou:

— Ajutor! Ajutor!

Mai strigase odată la fel de disperat, când era mic și căzuse în râu și nu reușise să atingă fundul cu picioarele, se zbătuse să iasă la suprafață și țipase „ajutor” către

oricine l-ar fi putut auzi. Ce strigăt de spaimă! Iar atunci tatăl lui îl scosese din apă.

Sunetele din peșteră au început să se închege:

— Loon! Loon!

Atunci lumina a sporit și, brusc, a putut distinge tavanul peșterii, cu pliuri și striuri ca un pântece. Avea să renască din păsărica Mamei Pământ; așa arăta pe dinăuntru trecătoarea spre naștere. Ridicând ochii, a văzut pliurile pe care le simțise cu limba în Elga.

Apoi, între acele glasuri l-a distins pe cel al lui Elga. Un punct luminos l-a împuns în ochi; și-a azvârlit mâinile în fața ochilor pentru a-l bloca și, ridicându-se cu greu în picioare, a strigat de uimire, ușurare și bucurie. A rămas bălăbănindu-se nesigur și a strigat:

— Elga! Elga! Elga!

Luminile orbitoare erau răspândite de făclii. Flăcările lor se legănau nebunește, umbrele zburau în jurul lui ca niște stoluri de păsări uriașe. Aha! și-a dat el seama, corbii-spirit ai acelei peșteri se adunaseră deasupra lui, pregătiți să îi ciugulească oasele în momentul în care ar fi murit. Acum se îndepărtau în zbor întunecat, redându-l luminii. Flăcările torțelor erau atât de strălucitoare și de gălbui, încât nu a putut vedea altceva, era ca și cum doar focul se apropia de el prin aerul întunecat al peșterii.

Apoi i-a văzut pe oamenii care purtau torțele în mâini. Elga, Heather și Hawk. Elga i-a dat lui Hawk torța să i-o țină și s-a repezit să-l îmbrățișeze.

— Vai, ce rece ești! a exclamat ea.

— Mi-e bine, a spus el, simțind că zâmbea în timp ce plângea.

Apoi au început să-i clănțăne dinții.

I-au spus că Moss rămăsese ceva mai sus în peșteră și îi aștepta cu o torță. De acolo știau drumul către camera roșie, iar apoi spre camera de ieșire. Elga s-a înfășurat în jurul lui, aproape ridicându-l în brațe. Stătuse prea mult, i-au spus ei, de aceea veniseră după el. Trecuseră patru zile.

— Nu se poate, a spus Loon.

— Ba da, a zis Elga. Patru zile. De aceea am venit.

— Mă bucur! Opaițele mele s-au stins. N-am putut să le aprind din nou. Am stat mult timp pe întuneric.

— Unde suntem? a întrebat ea, privind roată la acea parte din peșteră.

Pe pereți nu era pictat niciun animal, deși într-o porțiune erau niște hașuri încrucișate care nu păreau făcute de un urs de peșteră, pentru că erau prea regulate.

— Nu știu, a spus Loon. Nici nu cred că am ajuns vreodată în partea asta. Nu recunosc nimic.

A fost apoi străbătut de un tremur violent de frig și spaimă, iar ea l-a strâns mai aproape.

— Ăsta e drumul de ieșire. Spre Moss.

Întinseseră o frânghie în urma lor de la ultimul loc în care puteau vedea lumina făcliei lui Moss; stătea pe podeaua peșterii ca un șarpe. În timp ce se întorceau, au rulat-o; curând au văzut o lumină în pasajul din față. După ce au trecut prin el, Loon a descoperit că ajunseseră în camera lui, unde, pe peretele din dreapta, era noua lui pictură. El coborâse printr-un coridor mai adânc în peșteră, dar în altă direcție decât cea care ducea spre camera în care Thorn pictase leii. Pictura lui era acolo și s-a uitat curios la ea, întrebându-se ce reușise.

Și privirile celorlalți au fost atrase de ea, de aceea s-au oprit o clipă să se uite. Însă Elga voia să iasă din peșteră cât mai curând posibil.

— O să ne întoarcem cu toată haita, a spus ea. Întâi să te scoatem de aici.

Loon a ridicat craniul de urs de peșteră de care se împiedicase pe întuneric. Privindu-l și pipăindu-l, a revăzut bezna în felul în care percepuse acel craniu în întuneric. Ceva încercase să îl mănânce.

A așezat craniul pe un bloc de piatră înalt până la talie aflat în mijlocul încăperii. Și-a plimbat ochii prin camera în care stătuse patru zile, întâi pictând, iar apoi în beznă. Nu știa care perioadă fusese mai lungă. Avusese senzația că se scurseseră patru ani sau patru vieți. Când se vor întoarce, le va cere membrilor haitei să strângă toate craniile de urs și să le aducă în acea cameră pentru a marca cele patru

vieți pierdute. Ceva trebuia să spună ce se întâmplase acolo.

Elga l-a îmboldit să meargă. Au trecut de bufnița de pe piatră, de crângul împietrit de trestii. Apoi au văzut lumina făcliei lui Moss la capătul îndepărtat al marii camere pustii. Emoționat de faptul că Elga și Hawk reușiseră să-l găsească în viață pe Loon, Moss a scos un strigăt puternic. Cu făclia în mână a coborât spre cameră și l-a prins pe Loon în brațe și l-a învârtit în aer.

— Bravo! Ai reușit!

— Da.

— Vai, ce înnoroit ești!

— M-am târât mult, a recunoscut Loon.

Au rămas locului o vreme și au vorbit cu el. Loon tremura. La capătul celălalt al coridorului se vedea o lumină slabă despre care știau că era lumina zilei. Era plăcut să o vadă.

Brusc, Loon și-a dat seama că era foarte obosit. Acum, când erau aproape de ieșire, a descoperit că abia putea merge. Nu-și mai simțea picioarele. Moss și Elga au pășit alături de el, ținându-l de coate și ajutându-l să treacă peste noroiul denivelat în care urșii își avuseseră culcușurile. S-au oprit și l-au lăsat să bată ușor cu tălpile în pământ pentru a-și simți picioarele cât de cât. Piciorul stâng începuse să îl doară. A făcut un mic dans în cerc pentru a elibera încordarea din el.

S-a trezit cu fața spre un perete cu o suprafață netedă și întinsă, aflat între cele două uși ce dădeau în camera urșilor. Pe perete era un semn făcut cu vopsea roșie și Loon a spus pe neașteptate:

— Stați puțin, văd ceva, trebuie să mai fac ceva.

Celorlalți nu le-a plăcut ideea și i-au spus-o, dar Loon nu i-a luat în seamă.

— Trebuie să mai fac un lucru!

I-a privit pe rând, iar ei s-au liniștit și l-au lăsat în pace. La urma urmelor, lumea îi aștepta la câțiva zeci de pași spre lumină, după ultimul colț. Știind asta, nu-l puteau refuza.

Loon și-a luat din sac punga cu pudră din rocă sângerie, a scos un bol și i-a cerut lui Elga niște apă. A amestecat pudra cu apă și a obținut vopsea roșie, îngroșată cu saliva celorlalți, pentru că el avea gura prea uscată.

După ce a pregătit vopseaua, s-a apropiat de perete și a vârât cu atenție mâna în ea, astfel încât să-și umezească doar palma. Apoi a apăsat palma de perete și a retras-o; a lăsat o urmă roșie, aproape pătrată.

A făcut asta de mai multe ori. S-a ghemuit ca să lucreze întâi în partea de jos, apoi s-a întins cât a putut. Și-a așezat palma pe zid, astfel încât să picteze forma brută a unui bizon. Un fel nou de pictură, așa se putea spune. Cu cât își apăsa palma pe perete, cu atât se înfuria mai mult. Nu și-a dat seama de ce sau împotriva cui. Probabil că avea legătură cu Thorn sau cu faptul că el murise. Am avut un șaman rău, am avut un șaman bun; am avut un șaman. Și prin acea pictură care reprezenta un bizon, făcut cu mâna lui vie în sângele pământului, avea să prindă spiritul lui Thorn pe perete. Să locuiască pe veci în acea peșteră care aproape îl ucisese pe Loon, iar el va scăpa în lumea de afară. Era ceva care trebuia să arate cum fusese bărbatul-bizon, măreția și puterea lui. A vârât mâna în vopsea și a apăsat palma pe perete: voia să arate masivitatea lui. Când apăsa, mâna lui intra în piatră până la cot. În acel perete erau toate lumile. A făcut semne roșii până când a terminat vopseaua. Acela era Thorn.

După aceea s-a simțit obosit cu adevărat. A băut din apa adusă de Elga și, în timp ce au urcat și au ieșit din peșteră, și-a petrecut brațele pe după umerii lui Moss și Elga. Piciorul stâng îi amorțea. Încerca să-l țină pentru totdeauna în peșteră. A ignorat senzația și a pătruns în zi.

Lumina zilei l-a făcut să-și ducă palmele la ochi.

— Vai de mine, ce mizerabil arăți! a remarcat Elga. Ești plin de noroi.

— Arăți de parcă ai fi luat foc și te-ai aruncat într-o groapă cu noroi ca să te stingi, a spus Moss.

— Da, a zis Loon.

După o vreme, ochii i s-au obișnuit cu lumina și a putut

privi lumea. Dedesubtul lor se întindea Pajiștea Buclei. Era început de vară, iar Bizonul de Piatră se arcuia peste râu. Toate rămăseseră acolo, calme, în lumina începutului de dimineață. Cerul era înnorat, iar vântul curgea peste ei. L-au purtat pe brațe până în tabără.

Ajunși acolo, l-au spălat și l-au așezat în pat. Elga l-a îngrijit o zi întreagă. Pe măsură ce i se încălzeau, labele picioarelor palpitau. Îi era sete, cu toate că băuse multă apă. Îi era și foame. Și voia să vadă lucruri.

După o zi de odihnă, a ieșit să se plimbe.

Plimbându-și privirea roată prin vale, a văzut totul cu claritate. O voia doar pe Elga, voia doar zilele lor împreună. Sigur vor avea un număr de zile, un anumit număr de ani. Însă acum era șamanul, indiferent ce ar fi vrut. În privința asta, nu va ieși niciodată din peșteră. Iar pribegia lui nu se va termina niciodată.

A ieșit cu Hawk și Moss în noaptea lunii pline, a șasea din an, și au urcat pe promontoriul de unde se vedea defileul, așa cum făcuseră de nenumărate ori. În lumina lunii, aerul își păstra aspectul obișnuit, copleșitor și sclipitor.

— Ar trebui să plecăm, a spus Loon. Elga a zis că a sosit vremea. Știe cine va merge cu noi. E momentul să întemeiem propria noastră haită și să trăim aici, pe promontoriu. Voi doi ne veți conduce, iar eu voi fi șamanul vostru.

Părând oarecum neliniștiți, prietenii lui au dat aprobator din cap. La urma urmelor, acela era Loon. Știau că nu deține puteri magice. Cel puțin în copilărie nu avusese. Loon și-a dat seama ce gândeau ei și spus:

— Nu știu ce fel de șaman voi fi. Voi descoperi asta când voi încerca. Doar mă cunoașteți. Mă știți de pe vremea când nici nu aveam nume. Nu pot călători în vis și nici peste cer. Nu există spirite care să vorbească prin mine sau cu mine. Nu știu să cânt. Nu pot ajuta oamenii bolnavi. Dar vă spun că, și a ridicat degetul arătător al unei mâini în fața lor și i-a țintuit cu ochii, pot picta peștera aceea blestemată.

Moss și Hawk au dat din cap.

— Știm, a spus Hawk. Am văzut.

Nimeni altul nu putea picta ca el, a recunoscut Moss. El

era acela care trebuia să aibă grijă de peșteră. Îi fusese lăsată de Thorn și Pika, împreună cu obiectele care țineau de șamanism. În ceea ce privește haitele vechi și noi, puteau pleca împreună la sărbătoarea zece-zece, cânta și privi animale în lumina torțelor, așa cum făcuseră mereu. Acele nopți mărețe, pe care le țineau minte ani și ani. Acele nopți vor ajuta haita să rămână laolaltă și unită cu haitele din vecinătate, ca și până atunci. Haita Leilor sigur îi va sprijini. Loon îi putea conduce prin toate. Iar fluierul lui Thorn va cânta vechile melodii prin Loon. Hawk și Moss vedeau deja acest lucru în el; auziseră; erau convinși. Probabil că exista magie de șaman pe care să o poată învăța mai târziu, cea pe care șamanii bătrâni o transmiteau urmașilor lor. Va descoperi asta la dansul ritual. Și Heather îl putea ajuta. Modul de a vedea, cel de a exista. Modelează-te în spațiile în care respiri și vezi ce se întâmplă.

— De acord? a spus Moss, uitându-se la Hawk.

— Da, a confirmat Hawk.

În ziua următoare Loon l-a căutat pe Schist. L-a găsit în josul râului. Era ziua a șasea din luna a șasea. Luna pe jumătate se vedea pe cer în lumina crepusculară, iar în acea seară era de un albastru mineral, arcuindu-se spre răsărit, către noaptea care cădea, alcătuind un acoperiș peste lume cu înfățișarea ei minunată.

— Acum sunt șaman, i-a spus el lui Schist. Thorn m-a învățat și am vorbit cu el într-un vis când mă aflam în peșteră. El mi-a spus că sunt pregătit. Vom merge curând în peșteră și veți vedea toți ce am făcut acolo.

Urmărindu-l cu atenție, Schist a dat aprobator din cap.

— În regulă. Asta e bine. Avem nevoie de șaman.

— Dar, ascultă, a spus Loon, unii dintre noi ne vom muta în susul râului, la adăpostul de pe promontoriul de miazănoapte. Haita a devenit prea mare pentru a sta într-o singură tabără. Tu și Hawk nu vă înțelegeți, toți vedem asta și lucrurile s-ar putea înrăutăți. Deja sunt destul de urâte. Iar dacă vreunul dintre voi îl bate pe celălalt, lucrurile s-ar înrăutăți și mai mult. Și același lucru se întâmplă și între femei. Ele sunt mai dezbinate decât restul haitei. Așa că, îi iau cu mine pe Hawk, Ducky, Moss și Heather, Nevermind și Rose, precum și pe toți copiii lor la noul adăpost. Vom fi destul de aproape ca să stăm laolaltă și să muncim împreună. Încă suntem din Haita Lupilor. Voi rămâne și șamanul vostru și voi avea grijă de peșteră. Heather va rămâne și femeia voastră în privința ierburilor. Vom continua să ținem ceremoniile noastre împreună, așa cum facem acum cu Haita Leilor și cea a Corbilor. Asta va însemna că puteți găsi tot ce este nevoie pentru a trăi aici. Veți avea de crescut copii și va trebui să conduceți restul haitei. Nu vei reuși asta dacă Hawk îți stă în coastă tot timpul. Ți-ar fi mai bine fără o asemenea sâcâială. Așa vom face. Promontoriul de miazănoapte este un loc potrivit pentru tabără și trebuia să îl ocupăm de multă vreme, să îl facem locul Lupilor. O vom face acum și îl vom păstra.

Cât timp a spus acestea, Schist l-a privit cu ochi cercetători, iar mușchii fălcii lui s-au strâns și s-au destins

ca aceia ai unei hiene care roade oase. Loon nici nu s-a clintit, ci a vorbit cât de pașnic s-a priceput. Se simțea împăciuitor. După cele petrecute în peșteră, aceste lucruri nu însemnau aproape nimic. Și-a dat seama cât se putea de bine după fața umflată a lui Schist: lucrurile care se petreceau la lumina zilei, pe suprafața Mamei Pământ, erau clare și simple. În acele momente, a simțit că și-ar putea păstra calmul o veșnicie.

După ce a terminat ce avea de spus, Schist nu i-a răspuns imediat. L-a privit în față pe Loon, de parcă ar fi încercat să îl recunoască și de parcă l-ar fi pierdut pe Loon, așa cum îl cunoștea, și încerca să îl regăsească în acea nouă persoană. Cum nu a reușit, și-a dat seama că trebuia să discute cu un Loon diferit. Transformarea în șaman schimba omul, desigur. Șamanii deveneau ciudați, chiar înnebuneau. Loon și-a dat seama de asta citind trăsăturile de pe fața lui Schist. Aproape că a rânjit, aproape că a luat un chip de șaman când spune o poveste. O mască de lemn cu o privire gata să înghețe privitorul.

Însă nu a vrut să îi distragă atenția lui Schist, care analiza ceea ce îi spusese el. Gândea repede, tocmai de aceea ajunsese căpetenia Haitei Lupilor. Luase o sumedenie de hotărâri în cursul anilor, iar cât îi condusese, membrii haitei nu flămânziseră în cele mai multe ierni, astfel că oamenii îl acceptaseră. Era o mare realizare. Thorn îl respectase.

Acum, însă, s-a uitat în altă parte și a spus:

— Va trebui să stau de vorbă cu Thunder.

L-a fulgerat cu privirea pe Loon, ca și cum s-ar fi așteptat să-l vadă cum se strâmbă și spune că asta era exact problema lui Schist.

Însă Loon s-a dovedit mai înțelept. S-a mulțumit să zică:

— Am vorbit deja cu Elga și ea m-a sfătuit să fac așa. Femeile conduc haitele. Noi nu ne deosebim.

Schist a dat din cap, iar privirea lui a trădat surprindere și recunoștință.

Văzând reacția lui, Loon a adăugat:

— Elga a spus că s-ar cuveni să o pui pe Starry să se

ocupe de toate cât mai curând.

— Starry are doar nouă ani, a răspuns Schist.

— Elga a zis că nu are importanță. Și că unii oameni se nasc gata pregătiți.

Schist a dat rar din cap.

— Am înțeles. S-ar putea să fie bine dacă vă mutați acolo, sus. Asta ar face posibil să acceptăm oamenii din Haita Mamuților care ne-au rugat să îi primim alături de noi. Ar fi bine. Dar dacă facem asta, nu vom putea să vă ajutăm dacă dați de necazuri. Cum să spun, nu vom putea să vă reprimim între noi.

— Nicio problemă, a spus Loon.

La ceremonia celei mai lungi zile a anului, simțindu-se încă foarte calm, Loon s-a ridicat să intoneze cântecul solstițiului. Ambele părți ale haitei se strânseseră din nou pentru a sărbători acea ocazie. Toți au putut vedea și simți schimbarea pe care o suferise. A stat în fața lor purtând acoperământul de cap cu bizon care îi aparținuse lui Thorn, la care s-a adăugat mantia de cufundar pe care Elga o cususe pentru el, iar el a ridicat spre soarele de la miezul zilei bățul pentru ani al lui Thorn și a cântat.

În acea noapte, după ce au mâncat și au băut, însă înainte de a dansa, Loon i-a condus pe toți într-o procesiune cu făclii până la peșteră. Pe pantă, au trecut prin dreptul tuturor picturilor și gravurilor de pe faleză, al tuturor liniilor și punctelor pe care Pika le pictase acolo, care transmiteau un bun venit lumii din interiorul peșterii. Au pătruns împreună, în șir indian, și au lăsat o serie de opaițe pe podea pentru a le lumina calea. Loon le-a povestit istoria vizitei lui. Le-a arătat marea vânătoare a leilor și aproape că s-a cutremurat văzându-și din nou pictura; l-a simțit atât de mult pe Thorn, încât mai că a izbucnit în plâns, însă apoi calmul de șaman a revenit într-o clipă în glasul lui și i-a dus pe toți să vadă peretele pe care pictase bizoni și cai. Oamenii haitei s-au așezat pe podeaua camerei în care Loon bâjbâise și prin care se târâse în beznă, iar el a plimbat făcliile de colo-colo, pentru ca ei să poată vedea animalele mișcându-se și alergând în lumina pâlpâitoare. Le-a spus să se uite la calul care își arunca în sus capul, și a mișcat făclia pentru a-i ajuta să vadă mai bine, iar unii dintre ei au scos sunete de uimire. A luat apoi fluierul lui Thorn și i-a condus prin sfârșitul cântecului solstițiului:

Vară, îți mulțumim că ai revenit
Te rog să ne dai suficientă hrană pentru iarnă
Ne bucurăm de frumusețea acestei zile

Le-a cerut să ia opaițe și să meargă pentru a vedea

camerele din apropierea peșterii și să aducă toate craniile de urși de peșteră pe care le vor găsi. Oamenilor le-a plăcut vânătoarea care a durat cam un pumn și ceva, iar când s-au întors în camera cailor, aveau șapte cranii. Le-au așezat ceremonios pe pământ, în jurul blocului unde Loon îl plasase pe cel pe care îl găsise în beznă. Apoi, cântând, i-a condus afară din peșteră, iar cei din coada șirului au strâns opaițele. După aceea, au coborât spre focul de miezul nopții pe care l-au înălțat și au dansat în jurul lui până în zorii care au sosit parcă prea grăbiți. Vara venise din nou. Curând, aveau să pornească spre miazănoapte, către migrația renilor și opt-opt, iar cele două haite vor fi una măcar pentru o vreme.

Sunt al treilea avânt
Vin la tine
Când nu ți-a mai rămas nimic
Când nu poți continua
Însă trebuie să mergi mai departe
În clipa în care este nevoie
Asta este ceea ce îți aduce cel de-al treilea avânt
Și de aceea vin la tine acum
Ca să îți spun această poveste

La vremea dinaintea zorilor grăbiți, Loon a părăsit locul de dans și s-a întors la noua lor tabără de pe promontoriu, apoi s-a întins pe pat, alături de Elga, Lucky și cinteză. Brusc, s-a simțit la fel de obosit ca atunci când ieșise din peșteră.

A coborât privirea de pe culmea lor peste râu, a văzut intrarea în defileu, Bizonul de Piatră și culmile din spatele acestuia. Lumina zorilor se furișa spre lume. A stat așezat pe patul lui și a urmărit începutul zilei. Cerul a trecut de la gri la albastru, ca spinarea unei gaițe când țopăie după hrană.

Apoi s-a văzut în spinarea Bizonului de Piatră, pe sub care curgea râul, dar l-a văzut și pe Thorn, în picioare, alături de el. Râul, încă acoperit de gheață, avea să se descătușeze curând, de aceea vuia și, când și când, scotea pocnete.

— Am crezut că vei rămâne în peșteră, a spus Loon.

Thorn a clătinat din capul care semăna cu acela al unui șarpe.

— Nu vei putea scăpa de mine chiar atât de ușor.

Loon a suspinat. Evident, era adevărat.

— Îmi pare rău pentru ce i s-a întâmplat lui Click.

— Nu-ți face griji din pricina lui, a spus Thorn. Eu trebuie să îndur spiritul lui. Îl voi găsi și îl voi ține departe de tine. Nu trebuie să te îngrijorezi. Trebuie să fii îngrijorat din cauza mea.

— Înțeleg asta.

Thorn l-a aprobat cu o mișcare din cap.

— De mine nu vei putea scăpa. Acum am sălaș în ființa ta.

— Ar trebui să te simți liber să pleci, i-a sugerat Loon. Ai făcut tot ce trebuia făcut. Acum poți să pleci pentru a deveni baza Începătorului de Foc, steaua din mijloc, acolo unde bățul întâlnește baza.

— Nu cred asta. Voi rămâne aici ca să te bântui.

Loon a oftat încă o dată. După toate acele amprente de palme pe peretele peșterii, Thorn tot nu se sinchisea…

— Aș vrea să nu faci asta, a spus Loon, dar nu te pot împiedica. Fă cum vrei! Orice vei face, și eu voi face la fel. Va trebui să mă urmărești peste tot. Vei fi la fel ca motanul lui Heather. Ca orice hoț de tabără care pândește ceva de mâncare.

Thorn a făcut o mișcare din cap.

— Din câte țin minte, asta e bine. Nu uita vechile datini și vechile povești. Nu uita animalele, frații și surorile tale. Nu uita să-ți ocupi locul și să-ți joci rolul. Nu uita de mine și ceea ce te-am învățat. Nu uita!

Apoi s-a tras într-o parte a Bizonului de Piatră, a plonjat și a dispărut în zbor în josul canionului, ținându-și brațele desfăcute ca aripile unui vultur. Imaginea acelui zbor a fost atât de șocantă, încât Loon s-a trezit.

Când s-a făcut dimineață, a privit în jur. După o noapte întreagă de dans, oamenii haitei stăteau întinși pe paturi și dormeau. Elga era plecată pe malul râului și stătea de vorbă cu câteva dintre femei. Lucky era la picioarele ei, așezat pe capătul blănii lor de urs și vorbea singur. Cinteza era alături de el, agitându-se în coșul ei și bodogănind. Heather stătea deasupra taberei, pe noul ei loc, scotocind prin pungile și gălețile ei. E bine, a spus Loon în sinea lui către Thorn: Dacă așa trebuie să fii, pot suporta.

Ceva din comportamentul copilei a întâmpinat dezaprobarea lui Lucky, care a început să clatine coșul.

— Nu! Nu!

— Hei! a spus Loon. Las-o în pace pe surioara ta!

— Dar își mânca mănușile!

— Nu e nimic. Las-o în pace! Ascultă, mai spune o dată cântecul anotimpurilor.

Lucky s-a ridicat în picioare și a început:

Toamna mâncăm până la plecarea păsărilor,
Și dansăm în lumina lunii.
Iarna dormim și așteptăm primăvara,
Și urmărim rotirea stelelor.
Primăvara răbdăm de foame până la întoarcerea

păsărilor
Și ne rugăm pentru căldura soarelui.
Vara dansăm la sărbători
Și ne așezăm oasele în pământ

— Nu, nu! a spus Loon. Și ne așezăm câte doi pe pământ! Să nu uiți asta!

Apoi a întins mâna și l-a plesnit pe băiat peste o ureche.

MULȚUMIRI

Mulțumesc celor care m-au ajutat să scriu acest roman: Dijna Ariel, Mario Biagioli, Terry Bisson, Simon Bisson, Jim Bunting și Briganne Carter, Darryl DeVinney, Glenn Farris, Karen Fowler, Cecelia Holland, Tim Holman, Joe Holtz, Kimon Keramidas, James Leach, Lisa Nowell, Paul Park, Shauna Roberts, Carter Scholz, Gary Snyder, Mary și Andy Stewart, Pascal Thomas și Jan Zwicky.

